

MINDAUGAS PELECKIS, ALGIMANTAS LYVA

ATRANDANTYS: didysis žaidimas

MINDAUGAS PELECKIS
ALGIMANTAS LYVA

ATRANDANTYS

didysis žaidimas

Bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos integralios bibliotekų
informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt

TURINYS

PRATARMĖ / 7

NURAGIJA / 9

SUKAPOTOS KOMETOS / 113

ATRANDANTYS PRARADIMAI / 239

KOSMOSAS YRA ČIA / 299

PANDEMIJA / 335

PRATARMĖ

Kaip prasidėjo Didysis žaidimas? Mindaugas rašė istorijas apie Guru Guru ir, kaip kartą prasitarė, jos reikalavo didesnio šuolio, įprasminimo, novatoriškos realizacijos. Na, o aš, prisiminęs savo mėgstamą personažą Dravenį, rašiau trumpas noveles ir siunčiau jas į Mindaugo redaguojamą virtualų žurnalą „Radikalčiai!“. Kartą visai nelauktai Mindaugas pasiūlė grandiozinę idėją – Didįjį žaidimą. Pradžioje abejočiau, bet mane įkvėpė Mindaugo entuziazmas. Puiku! Tačiau kaip žaisti? Mindaugas atsakė – spontaniškai. Svarbu pradėti ir kūrybinis lokomotyvas pajudės į naujas dar neatrastas literatūrines platumas.

Ką galėčiau pasakyti apie Žaidimą? Jis unikalus, šiek tiek beprotiškas, bet, kaip sakoma, kiekviename genialiaame numatyme yra kažkas nutrūktgalviško. Tai neįprastai keistos knygos, kuriose šalia krikščionybės, islamo ir budizmo analizės pateikiama ir tradicinė senoji baltiška pasaulėjauta. Visa tai gyva. Knygų herojai patiria daug keistų, fantastiškų nuotykių. Mane visada stebino Mindaugo audringa fantazija, sugebėjimas derinti tarsi nesuderinamus dalykus. Žaidimas nėra nei pramoga, nei atradimas kažko naujo. Žaidimas tarsi žaidžia pats save. Jis primena didžiulį labirintą, kuriame neįmanoma paklusti. Užverskite knygą ir rasite išėjimą. Tačiau atsidūrę už Žaidimo ribų, pradėsite suprasti, kad jis nesibaigia. Šis pasaulis – tai žaidimas, tik niekas nenori to pripažinti. Mes esame tarsi figūros, kurias stumdo nematomos jėgos. Gal todėl Mindaugas ir pradėjo Didįjį žaidimą, nes nenorėjo būti figūra, o norėjo būti žaidėju.

Parašius pirmąją knygą „Žaidimas“ (2014 m.), norėjau sustoti, nes kūrybinis bendradarbiavimas atrodė baigtas, nebuvo ką ir pridurti, bet Mindaugas nenurimo. Nugalėjo didžiulis jo ryžtas ir laki kūrybinė vaizduotė. Taip gimė dar keturios knygos – „Postpasaulis“ (2014 m.), „Sapnas“ (2015 m.), „Pamestieji“ (2015 m.), kurias išleido leidykla

„Pasviręs pasaulis“ ir „Requiem drugeliams“ (2015 m.), kurią išleido leidykla „Neoprintas“. Po to – dar penkios knygos: „Nuragija“ (2015 m.), „Sukapotos kometos“ (2017 m.), „Atrandantys praradimai“ (2017 m.), „Kosmosas yra čia“ (2019 m.) ir „Pandemija“ (2020 m.). Visas knygas į vieną visumą sujungia dviejų herojų – Guru Guru ir Dravenio nuotyčiai, vizijos ir išgyvenimai.

Partija sulošta ir nėra laimėtojų, nėra prizų. Liko tik tekstai, kurie skaitytojui suteiks daug nuostabos ir žavesio.

Verta priminti, kad buvo žaidžiama tik virtualiai. Mes siūsdavome vienas kitam klausimus, ieškodavome atsakymų, kurdavome situacijas, aplinkybes, mesdavome herojus į keisčiausias erdves, kartais nukrypdami į filosofinius ar religinius samprotavimus. Drąsiai žengėme į tamsą ieškodami šviesos.

Algimantas Lyva

NURAGIJA

ROMANAS

I DALIS. SALA

Du laiškai, arba Guru Guru gyvas ir sveikas

Absurdistano naujienų agentūra. Redakcijai pavyko užfiksuoti tik du laiškus, kuriuos parašė Guru Guru ir Dravenis. Publikuojame negavę jokio leidimo. Rizikuodami savo reputacija, bet faktais patvirtiname – Guru Guru yra gyvas ir sveikas.

PIRMAS LAIŠKAS

Sveikas, Guru Guru. Ačiū, labai įspūdinga nuotrauka, taip, labai tiktų knygos viršeliui, kurios dar nėra, kuri dar neparašyta. Kažkada sakiau, jog, norint parašyti knygą, reikia įbėgti į paslaptinę kambarį, kuriame daug dar neparašytų knygų, čiupti pirmą pasitaikiusią ir sprukti atgal, nes, jei užtruksi kiek ilgiau, pats pavirsi knyga. Labai daug rašytojų negrįžo iš TO kambario ir pavirto knygomis, kurias mes dabar skaitome.

Atlantida niekur nedingo – ji pasislėpė nuo žmonijos ir mus stebi. O gal tai tik hipotezė, spėjimas, prielaida?

Aš ramus, nieko nerašau, bėga dienos... Bėga? O gal stovi vietoje? Nesvarbu... Neturėti tikslo žymiai sunkiau nei turėti kažkokius siekius. Ir muzika pradeda prarasti skonį. Kartais tampu abejingas net muzikai. Ne kartą esu sakęs: „muzika mane nuvylė, muzika mane išdavė...“. Muzika nėra atrama, paspirtis, gyvenimo tikslas. Gyvenu be atramos, be tikslo, be paspirties...

Cituoju pats save. Negražu, bet miela. Noriu palinkėti Tau nepamiršti, kad Tu tik keleivis, kad kelionė amžina ir, kur benuvyktum, neatrasi to, ko ieškai.

Dravenis

ANTRAS LAIŠKAS

Draveni,

o aš tikiu, kad esu tame, kas liko iš Atlantidos, kai ji susinaikino dėl superdidelių ambicijų, aukštų technologijų, bet žemos moralės. Dabartinė žmonija yra ant to paties susinaikinimo slenksčio ir net nesupranta, kad, žiūrėdama į nuragą, kuriam tūkstančiai metų ir kur kadaise virė gyvenimas, mato ryšį tarp dviejų pasaulių.

Žmonės gauna daugybę įspėjimų – religinių, mokslinių. Rašytojai, fantastai kalba apie tai. Net visokie netikri pranašai. Bet didybės manija tiek apėmusi žmoniją, kad ji nesuvokia, jog jau yra gyvas lavonas, Nuragijai iki susinaikinimo, kaip ką tik pareiškė Stivenas Hokingas (Stephen Hawking), liko jau ne dešimtmečiai, o metai. Ateis galinga superrobotų, dirbtinio intelekto, autonominių ginklų komuna, kuriai žmogus nebus reikalingas. Ir vėl liks pastatai iš mūsų, kuriais po tūkstančių metų žavėsis kiti turistai.

Beje, kai pamačiau pirmąjį savo gyvenime nuragą, labai susijaudinau. Cuccuru Nuraxi. Ko gero, taip jaudinasi tėvas, pirmąsyk matydamas savo vaiką. Keistas palyginimas, bet panašiai pasijutau.

P.S. Ant šaligatvių čia visur mėtosi ką tik nukritę apelsinai, kuriuos (spėju) susirenka apsukrūs barmenai ir pagamina skanių šviežių sulčių spremutą. Galvoju, kaip gera nieko negalvoti, tik just karštį, šaltį, šviežių apelsinų sulčių skonį. Bet mintys paveja. Ir jos stipresnės už negalvojimą. Kaip Tu ten, mielas drauge, šaltam krašte su šaltais žmonėmis?

Guru Guru

O buvo taip

Guru Guru, prarijęs milžinišką migdomųjų dozę, pabudo šviesiame kambaryje. Šalia stovėjo aukštas vyriškis. Jo veidas buvo gerai pažįstamas, bet Guru Guru niekaip negalėjo prisiminti jo vardo.

– Ir ką tu padarei? Nori pabėgti nuo savęs, atsijungti, nebūti, neegzistuoti? Nepavyks! – švelniai papriekaištavo vyriškis.

– Kur aš esu? – sutriko Guru Guru.

– Nuragijoje, – suminkštėjo vyriškis. – Man laikas, turiu darbų. Tuoj ateis tavo draugė ir viską paaiškins.

Vyriškis ištirpo ore. Guru Guru nupurtė šaltukas. Nespėjo įvertinti situacijos ir apsižvalgyti, kai pasirodė jauna mergina.

– Mirtis! – pašiurpo Guru Guru.

– Tavo užsakovė... Detektyve, tu neįvykdei mano užduoties! Reikia darbų užbaigti! – pašaipiai tarė dama.

– Kokius darbus?

– Pažinti save, – švelniai tarė Mirtis.

Guru Guru pabudo operacinėje. Gyvas. Po pusvalandžio jį nuvežė į palatą. Netrukus atbėgo Guru Guru Mylimoji, Dravenis ir Giedrė.

– Ačiū, Dievui, – verkė Guru Guru Mylimoji.

Dravenis supratingai tylėjo.

– Nuragija... – ištarė Guru Guru.

– Žinau, – paslaptingai patvirtino Dravenis.

Išėjęs iš ligoninės, Guru Guru kartu su Mylimąja užsuko į Rasų kapines. Panteonas. Gyvų ar mirusių? Buvo šviesu ir šilta, todėl buvo sunku patikėti, kad Mirtis su aštriu dalgiu klajoja šalia antkapių ir mąsto apie naujus numirėlius. Guru Guru nusijuokė. Mylimoji pašiurpo:

– Brangusis, kas atsitiko? Ar tu sveikas?

– Po klinikinės mirties visada ateinama į kapines.. Liūdnos mintys kapinėse kartais atranda dangų.

– Mielasis, pažvelk – danguje tiek debesų...

– ...kad neliko žemėje man vietos, – nuliūdo Guru Guru.

– Tuomet važiuokime į kokią nors salą.

– Dangus ir vanduo... – nudžiugo Guru Guru.

– Eilės?

– Taip, mieloji, poezija pasirodo ir dingsta. Lieka tik medus, neapkar-
tintas arbatos.

Guru Guru karštai apkabino Mylimąją.

– Ar tu žinai, kad numirti neįmanoma?

– Žinau, mielasis, dabar žinau...

Temo. Palei kapinių sieną tvarkingai išsirikiavo šiukšlių konteineriai.
Atskrido alkanos varnos.

– Ateis naktis ir mėnulio akmuo perskaitys mano vardą. Mintinai
iškalės raides, palaidos tik duobę.

– Draveni. Kokia yra tavo Nuragija? Sapnavau, kad buvau joje, regė-
jau neįtikėtinus dalykus, – paklausė Guru Guru.

– Tu esi Sardinijos saloje, matai artefaktus. Kam tau reikia sapnų? –
nustebo Dravenis. – Mano Nuragija – tai Šventaragio slėnis, Vilnius... Tik
čia galiu sapnuoti.

– Tu teisus, aš buvau (o gal tebesu) saloje. Sužinojau, kad Casteddu/
Cagliari įkurtas prieš du tūkstančius septynis šimtus metų, vadinosi
Karalis. Nurago kilmė neaiški. Gal arabai pavadino nūr – šviesa, bet tai
turėjo būti jau daug vėliau. O gal tai senovės tautų žodis, kuris dabar
mums nesuvokiamas? Noragas... Nuraminis... Toks vieno miestelio pa-
vadinimas. Galūnė – kaip lietuvių ar graikų. Italai pakeitė į Nuramini...
Mįslingas kraštas, tokio peizažo niekur neteko matyti. Pusantro milijono
žmonių, du milijonai avių, saulė kiaurus metus, nuragai, jūros... Net dvi.
Jei tai atlantų palikuonys, nenustebčiau, Draveni, nes turi jie kažką keis-
to. Čia rasim Liuciferio gatvę, kurioje yra bažnyčia. Kiek toliau, Romoje.
Tai būtų, švelniai tariant, erezija ir satanizmas. Čia senasis tikėjimas,
kaip Tibete bon, sumišęs su katalikybe. Bažnyčios su kryžiais, bet kito-
kių formų ir spalvų nei įprasta kitur matyt. Paukščiai, grybai, augalai...
Visko čia esama.

– Nežinau ką atsakyti: debesys, stipresni už žolę, pagavo mano mintis.
Matau: kyla piliakalnis lengvas it rūkas, prigijęs prie vientiso dangaus.
Susimąščius nenukreinta galva, blunka prošvaisčių lubos, senka kartėlis,
lapai stiklinės dugne. Kai pasibels spalvoti sapnai, nepajėgsiu atverti
durų, liks tik atviri langai ir nesugaunamas mėnulis.

– Draveni, gal tu dabar Nuragijoje?

– Nežinau, kur esu. Gerdamas arbatą pamirštu drumzles, kurios niekur nenusėda ir sukasi galvoje, kol mintys tampa švarios.

– Draveni, tu nepaisomas skeptikas, persunktas liūdno misticizmo. Gal tau jau nereikia pasaulio? O ar Nuragija tau svarbi?

– Svarbi, nesvarbi... Aš gyvenu be apibendrinimų, sąvokų gaisro, be raudonų logiškų gesintuvų, be saugių kurortinių saulėlydžių, be geltono paplūdimio smėlio.

– Draveni, ar Nuragija tau svarbi? – dar sykį pakartojo Guru Guru.

– Taip, – vos girdimai patvirtino Dravenis. – Girdžiu – artėja aukštas piliakalnių rūkas, atveriantis ne tik minčių tunelius, bet ir paslaptinius Nuragijos vartus.

Kunigaikštis Sanginas

Kelią, kurio nebuvo, užtvėrė avys, kurios tikrai buvo, ir jų buvo apstu. Atstumas prakalbo trumpais sustojimais. Guru Guru ir jo Mylimoji pateko į bandos vidurį ir, norėdami apsižvalgyti, užlipė ant akmens.

– Nėra atviro stogo, tik dangus. Be lietaus, sniego, be apysaldės manos, be...

– Mielasis, tolumoje jauki trobelė, turbūt piemens.

– Ten ir keliausime, – patvirtino Guru Guru.

Avys pajuto, kad reikia svečius praleisti, todėl, įtaigiai bliaudamos, prasiskyrė į šalis, ir Guru Guru bei jo Mylimoji saugiai pasiekė nedidelį, iš akmenų ir plytų surestą namuką. Durys buvo atviros, bet nebuvo nei skambučio, nei dekoratyvinio plaktuko, nieko, kas galėtų pranešti apie svečių atvykimą.

– Įeikite, – pasigirdo žiauriai pažįstamas balsas.

Prie seno, valgiais nukloto stalo sėdėjo Dravenis ir gėrė žalią arbatą.

– Nustebote? Gal todėl, kad mano pirkioje nėra atviro stogo, kad (ne) mano avys laukuose nuskynė visus pavasario tolius, o gal jūs ilgitės debesų spalvos?

– Draveni, nejaugi čia tu? – apstulbo Guru Guru.

– Tu teisus, manęs čia neturi būti. Prie jūros aprimę krantai, sukurti ilgų atstumų. Sėskit prie stalo ir vaišinkitės, ši akimirka pabarstyta saldžiu cukrumi. Gerkite, puodeliuose dar neatvėso arbata.

Guru Guru apsidairė, tarsi ieškodamas monitoriaus ekrano, kuriame saugiai ir įtaigiai puikuojasi Dravenis.

– Drąšiau, tai akivaizdu. Ar aš esu, ar nesu, koks skirtumas. Tikrovė – be ekrano, transliacija iš galaktikos centro. Aš, kaip ir jūs, kartais nerandu tinkamo žodžio ir pradėdu šnekėti ilgai ir nuobodžiai.

– Draveni, kadaise žadėjai papasakoti kažką įdomaus. Kažkodėl jaučiu, kad tai pasakojimas apie Nuragiją, kur susitinka Europa ir Afrika, kur Europos pradžia, laiko ir erdvės strėlė, jungianti Sardus su Samiais... – pagaliau atsitokėjo Guru Guru. – Čia tiek keistų ir nuostabių dalykų: niekur nemačiau, kad kioskelyje galima įsigyti naują Gentle Giant albumą už 9,9 euro ir dar už tai gauti „La Repubblica“ numerį bei kavos puodelį ar Billy Idol naujausią albumą. Sala nemaža, nors ne tokia ir didelė – kiek per 200 km, tačiau veiksmo daug. Gyventojų – 1,6 mln., bet didžiausiame mieste vos 154 000. Visi kažkur išsislapstę. Gal nuraguose? O jei rimtai, Draveni, čia labai daug komunų, miestelių-kaimelių-bažnyt-kaimių, tokių labai tvarkingų ir bendruomeniškų, primenančių Austriją. Net užrašas «Piktas šuo» toks gražus ir meniškas, kad nei tas šuo atrodo piktas, nei ką. O gal ten parašyta kas kita? Kodėl žmonės skiria sąlyginai nedidelis geografinis atstumas, bet jų pasauliai tokie skirtingi? Ir visa tai mūsų mažytėje Žemėje.

Dravenis, dėmesingai išklausęs Guru Guru monologą, numetė puodelį ant stalo. Porcelianas nesudužo, nė lašas arbatos nenuitiško. Guru Guru suabejojo tuo, kas buvo akivaizdu, tikra ir pageidavo kažko keistesnio, haliucinogeninio. Dravenis nusijuokė, tarsi supratęs Guru Guru abejones, ir lėtai pradėjo pasakoti:

– Ėjo devyni šimtieji metai, žmonija buvo beveik laiminga. Aisčių pasaulio dar nebuvo pasiekę nei kryžiuočiai, nei kalavijuočiai. Tuo įstabiu metu prie jūros gyveno nenuorama, drąsuolis ir nuotykių ieškotojas, nuskurdęs kunigaikštis Sanginas. Be pilies, be žemių jis turėjo tik didžiulį burinį laivą. Kelionę pagreitino stabilūs konfliktai su šalia gyvenančiais didikais, ir Sanginas, nelaukdamas kada jį užpuls nedraugiški kaimynai, surinko drąsių, nutrūktgalvių žvejų komandą ir pakėlė bures. Ilgai klajojo jūromis, kol pasiekė nuostabią salą, kuri vadinosi Sardegna, o vietinių gyventojų sardų kalba lietuvių jūreiviams buvo beveik suprantama. Sanginas pasijuto kaip namuose, – pasiskelbė salos valdovu.

Vietiniai bendruomenių vadai nenorėjo pripažinti Sangino valdžios, bet po trijų dvikovų tapo švelnesni. O kai Sanginas vedė sardų didiką dukrą (Guru Guru, tau reikės sužinoti merginos vardą, nes aš jį pamiršau), jam pakluso visi salos gyventojai.

Net dabar sklando legendos apie Sanginą – nuožmų piratą ir visų nuskriaustųjų gynėją, žmogų, keisto ir nenusipėjamo elgesio, garbinusio Šiaurės dievus ir iki mirties nepriėmusio krikščionybės. Pasakojama, kad ir Sangino palikuonys dar ilgai slapta garbino aisčių dievus.

Nejučia Guru Guru ir jo Mylimoji užsnūdo. Kai jie pabudo, nebuvo nei Dravenio, nei trobelės, tik tuščias laukas.

Milžino pirštinės

Boksininku vadinamas nežinomas žmogus (jis buvo labiau panašus į apsaugininką, „dviejų durų spintą“) net šiems, o ypač aniems laikams gana aukštas, nieko daugiau nepriminė, ir ką galėjo prisiminti prekybos centro apsaugininkas ar neidentifikuotas skeletas? Boksininkai arba gigantai, kolosai buvo 2–2,5 m ūgio. Jų skulptūros netyčia aptiktos Sardinijoje 1974 metų kovą. Tiek istorijos.

Idomu, kad iki šiol taip ir neaišku, kas jie. Kažkam atlantai, kažkam dar kažkas. O jie net savo namus turėjo, tiksliau, vietas, kur rastos gigantų skulptūros. Jie atrodo kaip terminatoriai, atsiradę tartum iš niekur Viduržemio jūroje. Dar nebuvo graikų, bet jau buvo paslaptieji Egipto žyniai. Gigantų kapai gerai žinomi Sardinijoje. Gal todėl ir dabar būtent čia galima rasti naujausią Gentle Giant albumą, o milžinai tebe gyvena iki šiol?

Žaliu traukinuku (tren verde) jie nuvažiavo per keistus klonius, kuriuose iš visų pusių buvo matyti keisti bronziniai kariai, pravardžiuojami boksininkais. Niekas nežinojo, kas jie tokie.

– Šiuos monumentus pastatė, kai nebuvo karų, nebuvo priešų, nebuvo šiuolaikinės agresyvios žmonijos, – mąstė Guru Guru, bandydamas prisiminti ir nerasdamas tinkamų žodžių. – Svyruoja seifo raktai ir troškimais premijuojami popieriniai aitvarai. Lauže nedega visažinio kaukė, nedega basos pėdos. Nepaguodžia trumpalaikiai metalo riksmi, ryškios neonų gyslos. Aš bėgu į centrą, kuriame yra taškas, paruoštas

ne sprogimui, bet Visatos skriestuvui. Sukandęs dantis brendu į smėlį ir deklamuojau akmenims eiles, ieškau miražo laiptų ir noriu užlipti iki pat pakeistų debesų.

– Mielasis, pažvelk, ant grindų guli milžiniškos odinės pirštinės.

– Tai – boksininko pirštinės, – nustebo Guru Guru.

Į kupę įžengė aukštas žaliukas.

– Du metrai ir penkiasdešimt centimetrų, – nustebo Guru Guru.

– Teisingai, toks mano ūgis, – patvirtino milžinas. – Atiduokite mano pirštines.

– Galite paimti, jos ne mano, – mandagiai pasiūlė Guru Guru.

– Išsigandai?

– Nė kiek. Mano senelis buvo boksininkas!

– Puiku, geras varžovas!

– Mielasis, nereikia ringo, nereikia kovos, – išsigando Guru Guru Mylimoji.

– Mem, tai tik sportas, – abejingai konstatavo gigantas.

Pirštinės smaugė pirštus. Guru Guru prisiminė, kad šiandien suvalgė laukinę vilkauogę. Pirmoje eilėje sėdėjo keisti vaisiai ir uogos ir linksmai klegėjo, laukdami žūtbutinės kovos. Kas gi taps Sardinijos čempionu?

– Šiandien suvalgiau slyvą, – tarė braškė.

– O aš rinkau kritusius obuolius, – pasigyrė trešnė.

– Aš esu teisėjas! – sušuko obuolys. – Daugiau pagarbos!

– Teisingai, – pritarė kriaušė, – mes visi esame vitaminai, ir turime sutarti.

Neaiškūs tipažai stebėjo rungtynes. Guru Guru Mylimoji padrąsinaučiai pamojo ranka. Mušė prakaitas, varinėmis gyslomis tekėjo negyvas vanduo. Guru Guru spyrė į sieną ir ji pavirto metaliniu tinklu. Į sportininkus snaiperiškai nusitaikė TV kameros akis. Amžiaus kova. Spurdėjo ekranų pagauti žmonės, minkšti foteliai rijo žiūrovų skeletus. Eteris pakluso žiniasklaidos melui. Guru Guru atkando šokoladinės plytelės gabaliuką ir piktai išspjovė. Plastilinas.

Guru Guru Mylimoji pakėlė milžino pirštines ir išmetė pro kupę langą. Jos nukrito ant žemės ir pavirto dviem betoninėmis varlėmis.

– Mieloji, mes skriejame laiku neturėdami laikrodžių, tik sveikas šonkaulių rodyklės.

Tokia buvo kelionė, kurioje Guru Guru išvengė kovos ir čempiono vardo.

Du laiškai

„Artėjam prie Su Nuraxi, o nuo ko tolstam?“ – susimąstė Guru Guru, rašydamas laišką Draveniui.

PIRMAS LAIŠKAS

Miesteliai be pavadinimų (kiek meluoju – su neįsimenamais pavadinimais), jų daugybė, visur maži žmogučiai, tupi senukai ant laiptukų kaip žvirbliai prie bažnyčių, parkeliuose, šalia žaidžia vaikai.. Juos supa kalnai. Žolė, žalia, gražu, avys, visada saulėta. Turbūt taip atrodė Atlantida, todėl buvo paliktas bent lopinėlis jos, kad žmonės ATSIMINTŲ, ką padarė. O ką, nežinia. Prieš 3500 metų veikęs miestas–nuragas viduryje turi šulinį, kuris, be kitų dalykų, skirtas apeigoms, Dievės Motinos ir Dievo Tėvo, Šeimos garbinimui. Čia nebuvo kruvinų apeigų, tiesiog nedidukai žmogeliukai (joks šiuolaikinis žmogus turbūt negalėtų apsimaui jų šalmu), nors būta ir gigantų, milžinų, kolosų, dvimetrinių, ir kas jie tokie, niekas nežino.. Apskritai niekas nieko nežino. Nors atrodo, kad visi viską žino. Ir gyvena daugybėje mažyčių miestelių, gražių kaip pasaka. Su Nuraxi... Baruminis... Nuraminis... Tai – tikrieji pavadinimai, nors ir ne lietuviški. Nuramina...

Saulė, saulė, saulė, jaukūs kalnai, žmogus pravažiuoja dideliu vežimu pilnu žalio šieno. Vienas kitas labai liesas (o gal tiesiog raumeningas?) arklys, rudas. Piemuo su avimis. Laistomi laukai slėniuose tarp kalnų. Siaurutės gatvelės. Kiekvienas miestelis, turintis po kokius 2000 gyventojų, turi ir savo policiją, gaisrinę, greitąją, miškininkus, paminklus, šunis. Jokios agresijos. Visi tiesiog gyvena. Nieko nelaukia, nieko nesitiki, šypsosi, ramiai gyvena.

Ar aš sapne, Draveni? Ar Nuragija yra sapne?

Po gero pusvalandžio atėjo atsakymas. Aišku, Guru Guru būtų žymiai įdomiau, jei Dravenis kažkokiu magišku būdu pasirodytų saloje, bet ne

kiekvieną dieną (argi?) nutinka nepaaiškinami dalykai, ne kiekvieną naktį pabundame sapne.

ANTRAS LAIŠKAS

Sveikas, Guru Guru, gyvenimas yra tik panašus į sapną. Tik panašus. Gyvenimas – ne mirażas, bet nėra ir tikras, nes daiktai neturi savasties, substancijos, savojo „aš“, nėra daikto savyje. Neįmanoma racionaliai ar iracionaliai apibrėžti gyvenimo. Galima tik poetiškai, todėl gyvenimas – tai ankstyvi svajonių atodėriai, vasaros kruša, patręšta lietumi, aptemusi muzika, arbata. Gali pratęsti mano mintis toliau, jei nori. Aš jau nenoriu žinoti, kas yra gyvenimas, tik jaučiu, kad sienos tyla atspari doktrinų riksmui, todėl keliauju į save. Kasdien.

Ant gyvatiško asfalto raitosi greitkelių rodyklės, į miesto dugną rieda degančios mintys. Vėjas iš galvos rauna senus vaikystės medžius, pakelės grioviuose ieškau paslydusių varlių, įpusėjusios vasaros, pusės butelio sniego.

Sausas minčių lietus – tai dykuma, jūros mirażas. Įtikinančiai gelsta aukšta žolės galia. Raguva sekli, galima bristi, nes kito kranto nėra, ir niekas nepaskęs, išsiritęs iš sparnuotos varnų valtės.

Neišgirdau vakaro žingsnių. Ant debesų rankovės saulė pavirto geltona dėme, nesudegiau lauže, užgesau prie atšalusių žarijų, sulenkęs naktį per pusę.

Sugrįžtu nežinia kur. Gal namo, gal – ne. Apačioje – asfaltas, viršuje – čerpių stogas, apgaulinga mėnesiena. Nejuda naktis, stoviu ir aš. Ta pati valanda, bet aš jau kitas. Girdžiu, ant žemės nekrenta lapai, šešėliai nelaidoja medžių. Tuščias priemiestis, bet kokį namą galiu apeiti ratu, jei jį saugo atviras laukas. O kas saugo mane? Guru Guru, kas saugo tave?

Guru Guru perskaitė laišką, išgėrė kavos puodelį ir kartu su Mylimąja iškeliauo ieškoti dar neatrasto nurago. Dar vieno iš maždaug septynių tūkstančių.

Laisvės gūrķšnis

Guru Guru buvo beveik gyvas. Vakar kaip reikiant palakstęs per mil-
žinišką karštį po nuragą ir miestelius. Su Nuraxi – nurago pavadinimas,
viena iš sardų tarmių (kita tarme – Nuraghi, Nuraghe).

Esmė, – kad Sala egzistuoja, Atlantida yra čia ir dar kažkur, kaip ir
Šambala, tiesiog reikia tai pastebėti, lįsti gilyn. Sako, yra bent 10 000 nu-
ragų, bet tik 7000 jau ištyrinėti. Argi?

Taip, Salos likučiai, iškyšuliai yra visur po truputį – Gobyje, Tibete,
čia, Samių žemėse, Javoje, Balyje, Žalčiavoje, visur planetoje.

Strange days – pats tas... Reikia durų, atveriančių kelią iš žinomo į
nežinomą. Arba – atvirkščiai. O čia iš ryto buvo apsiniaukę, bet, kaip
visada, labai trumpai. Niekada čia nelyja, nors leidomės su perkūnija,
turbūt gal ir būna kelios lietingos metuose.

Manau, kad Senasis pasaulis tebegyvena toliau, palikęs (nusimetęs)
savo griuvėsius, o išmintį ir jėgos vietas (galios vietas) palikęs toliau, nes
jos niekur ir negalėjo dingti, gal tik persikėlė nuskendus saloms – Lemū-
rijai (tarp Indijos, Šri Lankos ir Indonezijos) ir Atlantidai. Buvo didžiulės
civilizacijos, kurių palikuonių tikrai išliko (jei jau iš „Titaniko“ išliko).
Stebiu keistą statulą, ir iki šiol neaišku, kodėl šis gigantas yra toks pa-
našus į robotą. O jam, nustatyta, apie tris tūkstančius, gal net daugiau
metų.

Gali būti, kad gigantai buvo Jūros Žmonės, – šerdenai. Juos pirmąsyk
paminėjo Ramzis II prieš 3300 metų. Gali būti, kad tai buvo baskų, etrus-
kų protėviai. O gal ir ne. Gal tai į nebūtį ar į paralelinę erdvę iškeliauvusi
nežinoma civilizacija?

Nuragijos gyventojai buvo Senosios Europos, dar nesivadinusios Eu-
ropa, gyventojai. Ir mes galime prisiliesti prie to, ką jie paliko. O paliko
daug, vien Sardinijoje...

Guru Guru išjungė diktofoną. Kam jis kalba? Ir kodėl? Pastalėje liko
pavargusios kojos, batai, prilipę prie lentų lako. Ant stalo – neobliuota
stiklinė. Vynuogių sultys ir pustuščiai žodžiai, nutilus mintims, Guru
Guru išjungė ausis ir nejučia užsnūdo.

Prie stalo sėdėjo Dravenis ir tradiciškai gėrė žalią arbatą.

– Guru Guru, tavo kalbos – tik griuvėsiams neįtikę žodžiai.. Čia niekada nelyja, o tu bandai į surūdijusį kibirą surinkti lietaus lašus.

– Draveni, nejaugi mes nieko nesužinosime apie Atlantidą?

– Kai švelnus pušų vėjas galanda pušų spyglius, mes minkštais samanų patalais brendame iš bruknių uogyno. Atlantida kaip poezija pasirodo ir dingsta, lieka tik medus, apkartintas arbatos. Apsidairyk! Kambaryje – laukas, lauke – kambarys, mikliai šoka supainioti baldai, sutryptos grindys žingsniuoją iki pat sienos, toliau nėra kur eiti, tik atsi-gręžti atgal, į pradžia.

Guru Guru pabudo. Niekas nepasikeitė: stovi sienos, guli grindys, nepastebimai skrenda lubos, maištauja atviri langai, tvenkiasi įelektrint-as oras.

– Įkvėpęs laisvės gurkšnį, uždusau, – nusijuokė Guru Guru.

Sardinija, po apelsinmedžiu, kažkada

Undinė

Dravenis, prieš išvykdamas į Ulsterį, nutarė nukristi į Sardiniją. Ir neapsiriko, nes Guru Guru iš keisto milžino (aukštaūgio piemens) kelioms dienoms pasiskolino didoką laivą, kodėl, nežinia. Sandėris įvyko uoste, kai jau buvo beveik sutemę, todėl Guru Guru negalėjo gerai įsižiūrėti piemens (?) veido. Ne vietinis, nebuvo jokių abejonių.

– O gal tai buvo atlantas? – it elektra persmelkė aštri mintis.

Guru Guru, jo Mylimoji ir Dravenis plaukė aplink salą ir mąstė.

– Situacija labai keista, pradėk ką nors sakyti reikšmingo, gilaus, Dra-veni.

– Tai, kad karšta, sienų nėra, tik jūra, neturiu ko pasakyt.

– Ir aš...

– Nustokit kankintis, – tarė Guru Guru Mylimoji. – Gal tai buvo tikras piemuo, aukštaūgis, kultūringas, supratingas jaunuolis, norintis padėti svetimšaliams, kurie jam pasirodė tokie artimi?

– Teisinga prielaida, – patvirtino Guru Guru, – nes mes dabar esam visada ir taip bus visada.

– Pagaliau supratau: niekada nė viena tauta niekur neišnyko ir neišnyks. Mes neteisingai kodifikavome istoriją. Tautų nėra, sienų nėra, valstybių nėra. Yra tik Viena Sąmonė.

– O žmogus, jo individualybė? – paklausė Guru Guru Mylimoji.

– Gal nuskambės kiek dogmatiškai, bet yra nesuvokiamas individualios sąmonės ir Sąmonės tapatumas bei skirtingumas. Kitokio paaiškinimo nėra ir negali būti, – atsakė Dravenis,

– Taip, viskas yra visada, – pritarė Guru Guru. – Buda gyveno ir gyvena, mes esame praeityje, dabartyje, ateityje vienu metu ir tuo pačiu niekur. Vakar, kai lipau nuragu kaip kalnų ožys, oi, nebuvo lengva, ir tai buvo tokia kaip reikiant materialiai apčiuopiama praeitis, kad galėjau į ją galvą prasiskelti. O kur ji dabar? Namai tolumoje, tolstam. jūra... Karštis... Jis ir jūra sustiprina amžinybės, Visatos pojūtį.

– Visos jūros neįteka į vandenyną, o vandenynas tiesiog kartais leidžia vienoms žemėms iškilti, kitoms nusileisti ir atvirkščiai. Vandenynas, kuris valdo devyniasdešimt procentų planetos, yra mūsų valdovas. Civilizacijos, tautos? Ne, yra kultys, gentys, jų būta tokių įdomių ir dabar esama, apie kurias dar neparašyti vadovėliai. Argi nekeista, kad 2015 metais pagal krikščionis atrandamos naujos gentys? Juk palydovai seniai viską turėjo atrasti, – bandė aiškinti Dravenis.

– Gal jos gimsta nuolat? – svarstė Guru Guru.

Tik dabar draugai suprato, kad laivas plaukia pats, tiksliau yra valdomas kažkokios jėgos. Juos plukdo išvysti paslaptį. Staiga iš jūros išnirio undinė ir labai keistai uždainavo.

Guru Guru ir jo Mylimoji pabudo namuose. Guru Guru mąstė: tai buvo sapnas ar tikrovė?

– Koks skirtumas, pasakytų Dravenis, – Guru Guru Mylimoji perskaitė jo mintis.

*

Jau nepastebiu saulės. O gal tai šviečia mėnulis? Naktį – švelniau, dieną – ryškiau. Žolėje neskęsta uogos, apstulbusi kaitra iš dobių guolio semia rasą. Supančiotas dangus. Ruošiuosi kelionei į debesis ir surandu aukštas žuvėdras, pakilusias virš nepagaunamo miško. Pavargęs nuo raguvų tolių, paklydau šile, gaudau aukštas pušis, einu lėčiau nei lau-

ko akmenys. Už paparčių slenksčio – oro durys, uždelstas piliakalnių atvirumas. Negaliu nuslėpti slaptų minčių. Pasviro prislėgtos dilgėlių akys, suskeldėjo beržyno grotos. Išbridęs iš dabarties šešėlių, be jokių pastangų atsirėmiau į duobę.

Nukritau šalia aiškių gatvių kontūrų, ten, kur susikerta pastatų kampai, kur purvinos grafičių kreivės piešia kitą miestą, nutįsusį šešėliais link asfalto šukių.

Pabudimai

Miegas be sapnų ir miegas su sapnais nėra tas pats miegas. Galbūt tai dvi skirtingos būsenos? Galbūt skirtingai pabundame, kai sapnuojame, ir kai ne, kai prisimename sapnus, ir kai ne.

Guru Guru pabudo ir ilgai žiūrėjo į jūrą, tarsi laukdamas atplaukiančio laivo.

– Kodėl aš ne jūreivis, ne piratas? Kodėl negimiau aštuonioliktame amžiuje? – susigraudino Guru Guru.

Blogas pabudimas...

*

Dravenis, pabuvojęs Siamo muziejuje, primerkė akį.

– Kas žino, o gal buvai? Siamo muziejuje, kiek girdėjau, tave net tailandiečiu palaikė vietinis sargybinis. Kodėl jis taip padarė? O tajų ir sardų ryšiai buvo, bendravo tautos, yra didelė Budų, kardų ir rankraščių kolekcija. Keista ar ne? Saloje nutinka patys keisčiausi dalykai, ir tik nesusprantami paukščiai medžiuose (jų net nesimato, tų paukščių) keistai sučyra.

– Guru Guru, aš pabudau Siamo muziejuje, ne namuose. Blogas pabudimas...

*

– Du skirtingi pabudimai. Pabundame ne ten, kur užmiegame, gyvename ne tą gyvenimą, kurį turime... Baisu... – mąstė Guru Guru.

– Yra ir geras pabudimas, – tarė Dravenis.

O gal nebuvo blogų pabudimų, nes nebuvo ir tokių pokalbių. O kas tada buvo? Buvo tik Sala, kuri ir dabar yra.

Topoliai, kapinės ir poetų paplūdimys

Geltonoje žolėje nardo raudona lydeka. Nuo rūko drėgmės, pritilusio vėjo, pilko lietaus pabrinko miško skruostai.

Tuščios gatvės parduoda paskutinius namus. Nusipirksiu iš budelio rojaus gyvastį, atvirkščią veidą, pražiotus nasrus, nes vis mažiau plačiose aikštėse palikta vietos šikšnosparnių juokui. Į kepurį skėčius pamerkti mitinguoja grybai, šlapi akmenys auga aukštyn, ir jau galima, atsirėmus į griūvančius mūrus, pranokti birų, auksinį smėlį ir paprastą molį.

Sulipo sapnai – jau negalima išlankstyti aisčių piramidžių, ieškoti požeminių tunelių, urvų. Galima palenkti sodų tvorą ir tokiu būdu sumažinti obelų ryškumą, kad žvilgsnio erdvės neužtemdytų kvapūs žiedai.

Medžiai siunčia prisiminimų atvirukus gandrų ir kurmiams. Kaliausės saugo laukus, lūšies nagus, apipelijusius vilko dantis, žvitrų kaukolės šokį. Tyli runos. Užverstos knygos it atversti lauko akmenys, po kuriais vis dar miega žalčiai.

Industrinės raudos šlovina slaptus vaiduoklių kotedžus. It jūra be apribojimų skleidžiasi svajos, bet perkaitęs dangus palieka vis daugiau vietos įprastam kasdienybės skrydžiui.

Apleistose sodybose vis dar griežia žilagalviai topolių kvartetai, baltais lapais užklodami atvirus šulinius.

*

Sugrįžęs namo, Dravenis perskaitė laišką, pilną ispūdžių.

Draveni, ką tik grįžau.

Pietietiška katalikybė savo makabriškumu ypač atsiskleidžia kapinėse, kur viduramžiškas *ars moriendi* atsikartoja XIX ir XX a. antkapiuose: vaiko kapas papuoštas nugaišusiu akmeniniu balandžiu (tikro dydžio), mergaitės – jos pačios skulptūra su šalia padėta skrybėlaite arba jos pasiilgusiais šalia esančiais dviem vaikais.. Tai – tikroviška, kraupu ir maka-

briška.. Fotografavau mirtį ir, kai pamačiau Nelaukiamosios veidą, vos neužsimušiau pats, nuslydęs nuo laiptukų. Mergelės Marijos kultas čia akivaizdžiai susimaišęs su senaisiais Deivės Motinos kultais, mirusiųjų kultu. Niekur nieko panašaus neteko matyti.

O jūroje, Poetų (taip juokais vadinu Poetto) paplūdimyje – palanga, tačiau žmonės ramūs, neįkyrūs. Šiandien jūra kaip tik nelabai rami, bangauta, kabo raudona vėliava, sėdi budrus gelbėtojas, tačiau iš tiesų ramu, galima smagiai pašokinėti per bangas. Visos problemos po antro įlindimo į vandenį dingsta, įkaitęs kaip krosnis kūnas atvėsta, atleidžiamos visos visų padarytos nuoskriaudos, telieka ramybė: noras mąstyti apie tai, koks gražus pasaulis, jūra, mėgautis jos kvapu, netoliese esančiais laivais, kalnais. Tirėnai... Jie geriau nei Pirėnų kalnai.

*

Klonių gausmas pakvietė saulėtus gaisrus, kad nušvistų miesto stogai ir tolima Nuragija.

Nuo medžio nukrito apelsinas. Prie uosto su pradarytu cigarečių pakeliu (viena buvo pusiau ištraukta) kišenėje užmigo valkata. Nežinomi paukščiai palmėse giedoja varnų ir papūgų kalbų mišiniu. Bonaryje prasidėjo naktinės mišios, lygiai 00:00.

Guru Guru laiškas miegančiam Draveniui

Kadangi Ulsterio ir Sardinijos laiko zonos skyrėsi 7,77 valandos, laiškas nuo Guru Guru Draveniui ir atvirkščiai kartais keliaudavo gana ilgai, nors ir buvo elektroninis. Kodėl? Tai žinojo tik vienuolė Dantės gatvėje, pro langą linksmai bendravusi su praeiviais. Ji žinojo. Bet nesakė, tik šypsojosi.

Guru Guru epistoliarinį žanrą nelabai mėgo. Laiškų rašymas jam buvo kančia, geriau jau pasakoti, kaip agentui Kuperiui į diktofoną ar tiesiog tyliai sau mąstyti žvelgiant į Velnio Balną.

Šis vakaras buvo dar vienas ypatingas vakaras, tuo pačiu jis tebuvo gyvenimo dalis. Kasdien jis artėjo prie mirties, tačiau gyvenimas darėsi vis įdomesnis. Gal mirtis ir pabaiga, gal ir ne, bet kuriuo atveju gyventi įdomu, paprastai sau mąstė Guru Guru per milžinišką karštį.

Ir parašė laišką Draveniui, kuris tuo metu miegojo Ulsteryje, priklausęs geros muzikos.

Draveni,

mielas bičiuli. Ištrūkau (kuriam laikui) iš mirties namų (norėjau rašyti nagų, bet suveikė kažkoks automatinis rašymas). Ir taip norisi gyventi. Tiesiog. Anksčiau gyvenimas atrodė kaip daugybė sunkiai sudėliojamų mozaikų, nè nesuprasi, ką su juo veikti, toks didelis, neaprėpiamas. O dabar toks paprastas. Mes esame dulkės... Su krauju... Iš vandens... Stato me megalitus... Griauname juos... Atstatome..

Šiame laiške noriu Tau papasakoti apie tokį vietinį Casteddu Š... malimo centrą. Užėini, suploji penkis eurus ir nuveda į salę. Ten nieko nėra, beveik tuščia salė su milžiniška erdve, užpildyta mažais niekeliais. Modernųjį meną mėgstu, bet be dviejų gyvų katinų muziejėlyje-p pinigų plovykloje nieko daugiau nebuvo.

Tačiau yra ir plusas. Ši gatvė – Liuciferio. Baisu? Nelabai. Šventojo Liuciferio. Pasirodo, toks buvo. Ir jam pastatyta bažnyčia. Keistoka, kaip ir daug kas Nuragijoje, ne iš šio pasaulio.

Tavo stebintis pasaulį bičiulis *Guru Guru*.

P.S. O televizorius neįsijungia ir, Dievas mato, kaip tai yra gerai.

Įdomumas

Coai teksten from Nuragya. Dy besten hundereisingeren rekomendyren.

Sveikas, Guru Guru, pabudau ir suradau Tavo laišką, mums vis dar sekasi, keliaujame laisvi, ir, kaip Tu teigi, „kasdien artėjame prie mirties, tačiau gyvenimas darosi vis įdomesnis. Gal mirtis ir pabaiga, gal ir ne, bet kuriuo atveju, gyventi įdomu...“.

Guru Guru, Tu nei tolsti, nei artėji prie mirties, kaip galima prarasti tai, ko nėra? Kaip gali pasibaigti tai, ko niekada nebuvo? Nėra nei mirties, nei gyvenimo, yra tik ĮDOMUMAS! Štai kur esmė! Bet tikrovė visiems

atrodo per daug reali, todėl labai sunku suprasti, kaip yra išties. Visi daiktai yra be savasties, be substancijos, tušti ir, kai ateina laikas, – jie pasirodo, kai ateina laikas, – jie dingsta. Štai ir viskas.

Guru Guru, ar Tu trokšti gražių reginių, ar nori suprasti, kaip yra išties, kaip viskas yra padaryta, sumontuota ir veikia? Man parūpo Tavo minčių gausmas, dvasios skausmas ir abejonių našta, kurią galima nusiimti ir nebūnant Saloje, ir nėra jokio reikalo laukti, kada pradės skeletas girgždėti, o krankliai cranksnėti.

Niekas neprarandama ir neatrandama, net ir tarsi beprasmiškai sugaištas laikas atsuka ne laikrodžių rodykles, bet pavargusią galvą, ne aukštytyn, ne žemyn, ir neparodo jokios krypties, ir tik tada tampa aišku, ir šis supratimas pabunda it vėjas, ir iš miglotų tolių pakyla ieškoti snieguotų kalnų, kur galima šėlti ir šalti iki pat plieninio ledo, meteoritų švilpesio, iki aštriausių uolų briaunų, nuo kurių nukrenta eruditai vorai, ir jeigu tu to nepadarysi DABAR, prireiks daug kastuvų, atkasti tik vieną sniego sąją, kuri ištirpsta, kai ją pasemi supančiota ranka.

Ryžių tyrė

Na, Draveni, o prie fizinio kūno mirties mes tikrai artėjame. Sakai, mirties nėra? Ji yra. Mirtis – iliuzija, kaip ir nirvana. Kaip ir abiejų nėra, o yra tik Tuštuma, – aiškino Guru Guru.

– Beveik teisinga, bet negaliu sutikti, nes nėra pilno supratimo. Kada nors sugrįšiu prie šios temos... – diplomatiškai išsisuko Dravenis.

– Yra. Viskas Yra, mes Yrame, pasaulis Yra... Ir vėl susikuria... – nepasidavė Guru Guru.

– Nekurk pasaulio... – atsakė Dravenis.

– Pasaulis daug metų išgyveno be mūsų, išgyvens be mūsų ir dar nemažai... Tai kodėl mes čia? Kad statytume nuragus, kurtume namus, kurių nėra? Ar mes atgimstame skirtingais pavidalais ir keliaujame po planetą, kol kažką galiausiai suvokiam?

Dravenis buvo per menkas, kad atsakytų į šį klausimą. Ir tada gal iš Kinijos, gal iš Korėjos ar Japonijos, iš dabarties, praeities ar ateities atvyko Zen Meistras.

– Pasaulis daug metų išgyveno be mūsų, išgyvens be mūsų ir dar nemažai... Tai kodėl mes čia? Kad statytume nuragus, kurtume namus, kurių nėra? Ar mes atgimstame skirtingais pavidalais ir keliaujame po planetą, kol kažką galiausiai suvokiam? – pakartojo klausimą Guru Guru.

Zen Meistras mandagiai nusilenkė ir, pasėmęs iš dubenio saują ryžių, pradėjo stropiai kramtyti. Sukramtęs atsargiai delne surinko ryžių tyrę ir pabandė įbrukti Guru Guru į burną.

– Fu... – spjaudėsi Guru Guru.

– Reikia atsakymus atrasti pačiam, – nusijuokė Zen Meistras. – Tada bus tikrai skanu ir sveika.

Ar Guru Guru užpyko, kai Dravenis iškrėtė toki piktą pokštą? Guru Guru žinojo, kad atsakymai ateina patys, reikia tik paklausti, bet niekam to nesakė.

Įsibrovimas į sapną

Dravenis kartais sapnuodavo sąmoningus sapnus, bet didžiausia jo svajonė buvo įsibrauti į Guru Guru sapną.

Kartą Dravenis, išlikdamas sąmoningas, sutiko sapnų šalies gyven-toją ir jo paklausė:

– Ar galiu įsibrauti į kieno nors sapną?

– Gali tik didieji magai.

– O aš?

– Tu – ne.

– Bet aš galiu paprašyti paslaugos?

– Kokios?

– Pagal mano scenarijų surežisuoti Guru Guru sapną.

– Gerai. Bet tik vieną kartą.

Iš štai ką Saloje susapnavo Guru Guru.

*

Salėje skardėjo kurtinantys plojimai. Guru Guru pakilo į aukštą tri-būną: aukso medalis ir Nobelio premija. Guru Guru buvo toks laimin-gas, kad net pamiršo, už kokius mokslo nuopelnus jis buvo pagerbtas

ir apdovanotas. Truputį nervino blizgantis švarkas, bitutė. Staiga salės gilumoje pamatė besiskeryčiąją, bešūkaujantį valkatą. Tai buvo Dravenis. Apsauga išmetė nevykėlį už durų. Nelaukdamas kada pasibaigs iškilminga ceremonija (medalis blizgėjo švarko atlape, o premijos čekis džiūgavo vidinėje kišenėje, prie pat širdies), Guru Guru išbėgo į lauką.

Skandinavija abejingai miegojo. Laikraštininkai abejingai rašė straipsnius rytojaus laikraščiams.

*

Prie išmestų daiktų artėja išmesti gyvenimai, besitęsiantys iki pat išnaktų, laukdami surūdijusio varnos riksmo, plėšraus katino riaumojimo, buldogo nasrų. Naktis dovanoja alkį ir šaltį. Draveniui buvo sunku užmigti ant kieto parko suolelio, atakavo neramios mintys: mokykla, studijos, pirmoji meilė, vestuvės, sūnaus gimimas, bedarbystė, benamystė, badas...

Valkatas paguodžia tik pigus vynas, alus, bet vis sunkiau surinkti pinigų buteliui. Nepastebimai prabėgo aksominė jaunystė, dreba galva, linksta kojos. Silpna. Jau galima užmigti. Dravenį pažadino stiprus smūgis.

- Kelkis, padugne! – sušuko Guru Guru.
- Aš – inteligentas, baigiau Vilniaus universitetą.

Tik dabar Dravenis pažino Guru Guru ir gavo į nosį. Veidas paplūdo krauju.

*

Sapnų šalies gyventojas triumfavo.

- Na, kaip, patenkintas?
- Reikia sukrečiančios, dramatiškos atomazgos, – nenurimo Dravenis.
- Tuojau bus!

*

Guru Guru rankose atsirado aštrus medžioklinis peilis. Nieko nuostabaus, juk sapnas. Guru Guru pajudo didžiulį norą smogti peiliu, bet susivaldė ir numetė peilį ant žemės.

*

Dravenis džiūgavo, bet sapnų gyventojas truputį nuliūdo:

– Būtų smagiau, jei smogtų.

– Šaunuolis Guru Guru, – susigraudino Dravenis.

Guru Guru pabudo išpiltas prakaito ir nusikeikė, bet mandagiai, kultūringai:

– Rupūs miltai...

Sardinija paskendo sapne. kažkas malė rupius miltus beveik neįkandamai baltai duonai. Kitas kažkas įkalė *espresso* su vandeniu. Ant praeivių lašėjo padžiauti skalbiniai iš kažkelinto aukšto, bet visi buvo laimingi.

Nežinojimas

– Guru Guru, nieko nereikia žinoti? – paklausė Dravenis.

– Nejaugi nieko? – abejojo Guru Guru.

Nepaisant akivaizdaus perspėjimo, užsimezgė ilgas ir beprasmiškas pokalbis, nuo kurio vos nenuliūžo internetas.

– Kas yra Vilnius? Čia niekas tokio nežino. Vilniaus nėra, pasaulio centro nėra... Ar pasaulio centras plaukia laivu? Gal aplink Salą? – svarsė Guru Guru.

– Guru Guru, aš taip pat nežinau, kur yra Vilnius, bet gyvenu kažkokiam kažkokio miesto priemiestyje, bet spauda, radijas, TV įkyriai tvirtina, kad čia Vilnius. Aš tuo abejoju, nes negirdžiu, kaip naktį staugia geležinis vilkas. Gal aš gyvenu Atlantidoje, Saloje?

– Senovės Atlantida.? Įdomu, kodėl žmonės taip pavadino šią hipotetinę vietovę? Ji dar vadinama Sirenų žeme. Kartais nervina vardai, pavadinimai, etiketės. Planetos kažkodėl vadinamos lotyniškai. Toks jausmas, kad apie Atlantidos buvimą jau seniai žinoma, arba ji slepiama, arba dabar kuriama Marse, Mėnulyje. Greitai žinosime, neseniai pažadėta per keturias valandas nuskristi.

– Guru Guru, apie Atlantidą rašė Platonas, žmogus rimtas, išminingas. Sakoma, kad Egipto piramidės statė atlantai, išlikę po kažkokios katastrofos. Jie žinojo slaptas technologijas, kurios laikui bėgant buvo pamirštos, o gal žinomos tik siauram išrinktųjų ratui. Yra versija, kad

Žemė tuščia ir po tvano atsidarė du keliai: vienas – Šiaurės, kitas – Pietų ašigalyje. Ten ir įsikūrė atlantai. O Marsas pilnas paslapčių, tikėtina, kad planetos gelmėse yra protinga gyvybė. Visko ir neišvardysi.

– Kažkas rašė apie Naująją Atlantidą. O Dravenio Ulsteris kurioje jos dalyje?

– Guru Guru, mano Ulsteris nykiame tariamo Vilniaus priemiestyje. Bet man linksma, pas mus apie 85 laipsnius, vasara, gamta, ežerai.

– O! Dravenis turi termometrą pagal Farenheitą? Gal ir pagal Kelviną? – šaipėsi Guru Guru. – Draveni, tu – sapnų meistro draugas, parašyk, ką sapnuoji ir kodėl nesapnuoji, kad sapnuoji? Ir dar vis galvoju... Bet nepamenu, apie ką. Kodėl?

– Galiu atsakyti, – tarė Dravenis. – Ogi todėl, kad visi Salos atstumai susikerta minčių sankryžose, tose abejonių vietose, kuriose Seidais, Menhyrais pavirsta plento žvyras, o aukštos pušys – žole. Mąstytojų smegenys aplimpa duobėtų rivių dulkėmis ir jau negalima nuo veido nuplėsti debesis, kurie skverbiasi pro akis, kad pažvelgtų į trečios akies dugną. Ir kai detonuoja galva, tiesos ieškotojai sustoja prie spygliuotų tvorų, kurios ištiesina minčių perimetrus, bet už sunkų darbą nesumoka nė cento.

Guru Guru buvo nepatenkintas tokiu atsakymu, jis norėjo sužinoti kai ką labai svarbaus. Dravenis pajuto draugo nerimą.

– Guru Guru, tu nori įsitikinti, ar aš žinau paslaptį?

„Jei Dravenis neturi slaptų, sakralių žinių, man gyventi bus lengviau, saugiau, ramiau“, – tyliai mąstė Guru Guru.

– Guru Guru, būk ramus, daug skaičiau, meditavau, daug išklausiau muzikos, bet, patikėk, nieko neįgijau, nepasiekiau, nesužinojau.

– Draveni, pagaliau įsitikinau, kad tu esi padorus žmogus, – džiugiai nuliūdo Guru Guru.

Saloje prarandamos visos žinios, ir atrandami nauji lobiai, apie kuriuos neturėjome jokio supratimo.

Kriptoliteratūra

Dravenis ryte pašto dėžutėje rado laišką. Iš Italijos, Sardinijos salos. Tai bent. Popierinis laiškas it burinis laivas vis dar gali pasiekti bet kurią uostą? Skubiai atplėšė.

Draveni, pasakysiu paslaptį: esi ir Tu Saloje. Nes tirpsta sienos, vandennynai. Ir mūsų kūnuose vanduo užtvindo visas ląsteles. Mes mokomės kalbų, kurias jau mokam, norim tapti budomis, tik pamirštam kasdien pasakyti vienas kitam „Buongiorno e arrivederci“. Laikas atėjo taikai, ir Sala iškils. Edgaras Cayce'is apie tai kalbėjo.

Siunčiu Tau sardinišką dainą, armonika pagrotą. Šuniukai pėduoja besileidžiant saulei, pats gražiausias momentas, o monumentas prie jūrų uosto Verdžiui stovi paprastai, kaip ir Verdžio gatvelė, kuria aš kasdien einu.

Sardinija išmoko džiaugtis. Karščiu ir vėtrunge, paukščiu ir saule, o jūra taip ištuština mintis.

Niekaip negaliu užmigti, nes Saloje neradau jokių artefaktų, nepavyko išgirsti nei legendų, nei pasakų. Vietiniai nekalbūs, jie nieko nežino. Bet mano nežinojimas yra kitoks, galintis prabilti keistais išgyvenimais ir nuotykiiais. Sala man sugrąžino ikicivilizacinį (jei toks periodas buvo) humoro jausmą ir nuspalvino pabodusias sienas bežvake šviesa.

Labanakt. Iki kito laiško, mielas Draveni.

Kai Dravenis, perskaitęs laišką, sugrįžo į kabinetą, dingo elektra. Bet kambaryje buvo šviesu. Ant medinių kabineto grindų augo šviečiantys grybai, sienas gaubė neono pelėsiai. Modifikuota tamsa jau paruošė tunelį šuoliui į Salą. Metas aplankyti Guru Guru. Dravenis buvo pasirengęs didžiulei juoko dozei, linksmai atrakcijai, nors teleportacijos procedūra gana skausminga. Kodėl? Gal todėl, kad šuolis erdve (tiksliau, jo saugotojai) serga didybės manija? O gal keliautojas erdve patiria istorinį, etnografinį, pseudomitologinį smūgį į galvą? Nieko baisaus, dar vienas randas. Nebaisūs legendomis užminuoti laukai, paslaptimi aktualizuota kasdienybė.

Dravenis nuvirto ant žemės prie pat Guru Guru namo ir ilgai sėdėjo ant žemės, rankomis suspaudęs galvą. Prie jo pribėgo būrelis vaikų. Dravenis atvertė universalų, nematomą žodyną ir prabilo sardų kalba. Aiškumo dėlei autoriai pateikia tikslų vertimą.

– Ačiū, aš nukritau iš trečio aukšto... Ne pirmas kartas, tuojau atsikelsiu...

Lydimas vaikų, Dravenis nuėjo iki parduotuvės. Eurai. Tie patys pinigai. Dravenis nupirko vaikams saldainių, Guru Guru – didžiulį sūrį ir dar didesnę vynuogių sulčių stiklainį, o Guru Guru Mylimajai – puokštę rožių. Tvarka.

Kai Guru Guru atvėrė duris, iš nuostabos vos nesiteleportavo atgal į Vilnių, bet, būdamas filosofiškai pakaustytas, nepajudėjo iš vietos. Dravenis įteikė dovanas ir beveik nuvirto ant sofos.

– Guru Guru, čia ne lamerinis, zilitoninis žaidimas, ne primityvi grafika, ne įtaigi simuliacija, ne virtuali realybė ir net ne voras, bėgantis slidžiu monitoriaus paviršiumi. Aš nesu dekoratyvinis personažas, mokantis tik kelis pasikartojančius judesius. Aš – tikras. Autentiškas, nesuklastotas.

– Ir ką ketini veikti Saloje? – pasiteiravo Guru Guru.

– Turiu planą. Ketiniu įkurti laukinio staugimo kursus, auginti lietuviškas pušis, aiškinti drugelių paslaptis, sutaisyti plėšrūnus ir aukas, mokyti skanauti nuodingas uogas ir likti gyvu bent iki kito sezono.

– Kokio dar sezono?

– Sala atveria naujas galimybes. Čia kapituliuoja klasikinė logika ir filosofinis mąstymas pavirsta iškalbingu žagsėjimu.

Dravenis prarado spalvas, virto fotonegatyvu, o po to pradingo. Liko tik sūris, sulčių butelis ir rožės.

Guru Guru ramybė

Guru Guru buvo ramus. Net tris minutes. Tada jis vėl atvirto į save. Ką daryti?

Guru Guru matė paslaptinę Mamutonės ritualą, kuriame šokama su senovinėmis kaukėmis, trepsint, ant nugaros laikant specialų instrumentą, primenantį... nieko neprimenantį... Jūra, avys, kalnai, šventyklos – čia

įprastas dalykas. Anglai džiaugiasi Stounhendžu, kurio nepastatė, o čia tūkstančiai vietinių stounhendžų.

Prislėgtas paslapties naštos, Guru Guru kankinančiai tylėjo. Jis žino, viską žino, bet negali niekam pasakyti, nebent Draveniui. Ir kodėl Guru Guru tyli? Guru Guru tyli, Zen Meistras tyli. Kodėl?

Taigi, Guru Guru visą laiką tylėjo. Kalnai tylėjo. Avys tylėjo. Tylėjo palmės ir šieno kupetos, tvarkingai susuktos į ritinius. Dangus buvo įspūdingo dydžio beveik permatomas debesis. Kažkur tolumoje grojo bandoniją primenantis instrumentas, krykštavo vaikai. Skulptorius, bandydamas atkartoti senovės meistrų darbus, kūrė naujovišką megalitą. Gyvenimas tęsėsi taip, lyg niekas niekas nesibaigė ir nesibaigs.

Autobusas artėjo prie miestelio, kurio pavadinimas buvo ne tik įspūdingas, bet ir daug žadantis – Nuraminis. Staiga nutilo keleivių klegesys, ir vairuotojas užtraukė seną sardų dainą. Guru Guru kažkodėl susigraudino: iš vidaus veržėsi nuoskaudų ir nepelnytų kančių magma. Pagaliau juoda nevilties sfera sprogo. Tapo pasakiškai ramu. Guru Guru pakilo ir nutarė pasikalbėti su unikaliu šoferiu, bet didžiausiai jo nuostabai prie vairo sėdėjo Dravenis.

– Užteks dainų, – sudraudė Guru Guru.

– Tikrai?

– Tikrai.

Gavęs teigiamą atsakymą, Dravenis dingo, o už vairo jau sėdėjo sardas. Artėjo miestelis ir ramybė vis augo, kilo, vis plėtėsi, tol, kol užpildė visą Salą. Bilietėlių galiojimo laikas baigėsi, pats laikas eiti pėsčiomis į kažkur, ten turėtų būti įdomu.

Teurgija

Draveniui iškeliavus skraidančiu patobulintu (gavo dovanų gimtadienio proga) kilimu į Ulsterį, Guru Guru irgi nesnaudė. Jis aplankė vieną mįslingiausių Europos (?) miestų Aristanį.

Tai buvo labai senas miestas, kuris labiau priminė Afriką, nors ir nebuvo Afrika, tai buvo Europa Europoje, dėžutė dėžutėje, *secretum*, kaip kad buvo parašyta ant vienos bažnyčios altoriaus. Fotografuojant Šv. Pranciškų nuotraukoje liko didžiulė energetinė iškrova (o gal tai

tik šviesa?). Užėjus į šią nuostabią bažnyčią, ilgaplaukis sardas užgrojo vargonais, kaip koks a. a. Johnas Lordas, tikriausiai patį Johanną Sebastianą, ir sugaudė milžiniška šventovė taip, kad šiurpuliai bėgiojo po kūną. Mergelė Marija atrodė kaip gyva, viskas toje sakralinėje vietoje buvo keista. Nukryžiuotojo nesimatė, kažkur kampe buvo masoniškas (?) altorėlis su YHWH. Tokios keistos dermės ar eklektikos Guru Guru nebuvo matęs. Koks čia tikėjimas, sunku pasakyti, bet niekur kitur pasaulyje to matyti neteko.

Išėjus gal nuo karščio, gal nuo stiprios bažnyčios energetikos svaigo galva. Miestelyje buvo tiek šviesos. Čia vargu ar kas sirgo depresija – spalvoti namai, linksmas užrašas PUNK (kur tik jo nėra), o taip pat šūsins bažnyčių, vaikų ir šunyčių darė miestą panašų į pasaką. Iš pradžių jis rodėsi nykoka, kaip Ignalina po remonto. Tačiau artėjant prie miesto centro atsiskleidė tikrieji lobynai, o Guru Guru pajuto psichogeografijos galias. Miestas turėjo savo energetiką, aurą, lobyną, informacinį lauką, kuris ne taip jau lengvai priėmė svetimšalius (o jų čia buvo nedaug).

Sardų kalnai, „grįžtant namo“ į Casteddu, ramino: vėl – šieno kupeštos, minkšti, lyg samanomis apaugę uolų gabalai, su niekuo nesupainiosio šio peizažo.

„Aristanis galėtų būti Lietuva, bent dvasinė“, – pagalvojo Guru Guru.

Salos kerai nenugalimi. Tamsoje – žibintai. Dravenis telegrafuoja iš Ulsterio – nusileidimas pavyko.

Visai (ne)lauktai Guru Guru vėl gavo laišką:

„Guru Guru, gailiuosi, kad skridau tuo nelemtu kilimu. Nukeliavau tikrai ne į Ulsterį, jaučiuosi kaip Vilniuje, gal Tu – burtininkas?“ – rašė Dravenis.

„Ne, burtai reikalingi tiems, kas netiki savo jėgomis“, – atsakė Guru Guru.

„Meistriškas atsakymas! Jau galiu paaiškinti moksliškai: kiliminė teurgija – magijos rūšis, atsiradusi XXI a. Vilniuje, nes fantastiškai prabango transporto bilietai. Pas mus karšta. Senu „Chrysler“ su Giedre važiuoju maudytis“.

Guru Guru išjungė kompiuterį. Ramybė.

Paslaptis

Visos avys skirtingos, pasaulis nuostabus! – sušuko Guru Guru, įko-
pęs į kuklų, mažai lankomą nuragą.

Guru Guru kuo toliau, tuo mažiau norėjo kalbėti. Gal todėl, kad Sa-
loje, Nuragijoje, kalbėjo medžiai, gatvių piešiniai, senoviniai akmenys.
Daug paslapčių, tylūs, ramūs, draugiški žmonės. Ant akmens sėdintis
Dravenis pritariančiai linktelėjo.

– Ką slepia ši Sala, kokia jos paslaptis? Juk negali būti, Draveni, kad
Sala neturėtų paslapties, ar ne?

– Guru Guru, Saloje yra vieta, kurioje išsipildo visi norai – tai ir yra
Salos paslaptis.

– Sala priklauso pati sau, ir ji tai žino. O vietų šių daug, čia tiesiog
energetikos prisodrintas kraštas, labai stiprus.

– Guru Guru, grįši laimingas, išsipildys tavo noras, bet tik vienas.

– Aš jį turiu... Beje, o ar noras gali būti sudėtinis, su kableliu ar jung-
tuku?

– Labai konkretus. Jei abstraktus, – neišsipildo. Jokių kablelių, jung-
tukų. Pavyzdžiui: noriu džipo, noriu džinsų, noriu ledų, noriu šokolado
plytelės, noriu nacionalinės premijos, noriu numesti 20 kg ir t. t.

– O kodėl neišsipildo nekonkretus? O norėti gyventi oriai (ne tik se-
natvėje, kaip skambiai kalbama) abstraktu ar konkrečiu?

– Nekonkrečiu... Konkretu – noriu gauti pirmojo laipsnio valstybinę
pensiją.

– Nenoriu nomenklatūrinių, galigantinių dalykų. Noriu, kad man
leistų oriai savo rankomis užsidirbti gyvenimą.

– Tada paprašyk laimėti aukso puodą, gauti palikimą, rasti lobį, gauti
Nobelio premiją.

– Ne, kam tie puodai, jie susuka protą. O Nobelis išrado dinamią,
aš – pacifistas.

– Guru Guru, radau sprendimą: paprašyk tobulai mokėti dešimt kal-
bų ir pridėk sąrašuką. Tikrai neprapulsi, pergalė garantuota.

– Tai, kad jau tiek moku.

– Tuomet paprašyk barono titulo... – metė gelbėjimo ratą Dravenis.

– Miunhauzeno gyvenimas nelengvas, be to, nemoku savęs ištraukti iš balos už pakarpos.

– Guru Guru, tu slepi savo norą, bet nesikuklink, jau suradai laimės nuragą. Matai, aš sėdžiu ant akmens, su tavimi kalbuosi – tai patvirtinimas. Prašyk, nedelsk, nes aš tuoj dingsiu ir galimybė bus prarasta... – įspėjo Dravenis, o gal Nedravenis.

– Amžinai būti su Mylimąja!

– Patvirtinta! – sušuko Dravenis, tikrai Nedravenis, ir ištirpo ore.

Salos širdis

Ilgas, sekinantis nurago rytas. Saulė lėtai, klupdama į bukų kalnų viršūnes, kopia į viršų. Aušta rytas, kuris yra ir buvo tik atomas, molekulė, kristalas.

– Ar aš pamatysiu rytmetį ir po tūkstančio metų? – garsiai pagalvojo Guru Guru.

– Šis nuostabus rytas – tik aktas, poza atlantų palikto akmens, – paaiškino Dravenis.

Na, štai, kai tik pasirodo Dravenis, prasideda netikėti, paranormalūs išgyvenimai, kuriais Guru Guru piktinosi, nors ir laukė...

– Guru Guru, tu manai, kad tūkstantmetė šypsena gali pakeisti tavo gyvenimą?

– O kodėl aš jį turiu keisti? – tradiciškai prieštaravo Guru Guru.

– Naivu manyti, kad nuragai yra tik veidrodžiai, žėručio ekranai, kristaliniai monitoriai.

– Kurgi ne... Nuragai nieko neparodo, nepasako. Pažvelgus į nepakečiamą megalitą, nepamatysi net savo veido.

Guru Guru stovėjo šalia žlugusių statinių, dairėsi, tikėdamasis pamatyti kažką ypatingo, keisto, atlantiško, hiperborėjiško. Lauko nuragas – neįveikta trasa, šviesa, lenkianti šviesą. Nuragas – bekojis, berankis, skrendantis be sparnų. Nuragas neturi kontūrų, jis nenubraižytas, nenupieštas ir nenudažytas. Nutrūko mintis, nes dingo Dravenis.

– Ir nereikia šio keisto pašnekovo. Viską patirsiu vienas, viską užrašysiu, apibendrinsiu, iškelsiu bent dvi, prieštaraujančias viena kitai, hipotezes, – susikaupė Guru Guru.

Neliko šypsenos veide, neturi būti jokių emocinių šuolių, grimasų. Guru Guru prote vyravo ypatinga, nearitmetinė tvarka, laužanti įprastus mąstymo stereotipus. Reikėjo suskaičiuoti trūkstamus nurago komponentus, bet mintys vengė kampų ir braižė tik apskritimus ir elipses. Dominavo aptakūs apvalumai, nesugražinamai prarastų emocijų kontūrai. Guru Guru išvydo siaurus, lygiagrečius, labai taisyklingus takus, kurie kažką žymėjo, bet nevedė į niekur. Staiga nuragas pradėjo gausti. „Išsilaisvink!“–rėkė priešistoriniai akmenys.

– Aš – laisvas. Niekas manęs čia neįkalino, – šaukė Guru Guru.

– Abejoju... – samprotavo, iš nežinia kur vėl atsiradęs Dravenis. – Artefaktų nėra, jie jau nemokšų surinkti ir profaniškai saugomi privačiose kolekcijose. Kasti žemę uždrausta. Esi archeologiniame kalėjime ir būsi laisvas tik suradęs artefaktą. Na, man metas. Nesuk galvos ar aš tikras, ar ne. Pagalvok apie save, suabejok savimi, paneik save...

Dravenis dingo.

Guru Guru rituališkai pakėlė rankas ir pradėjo eiti tiesiai į nuragą. Akmuo – tai durys. Guru Guru įėjo į nurago vidų ir pamiršo, ko jis čia atvyko. Apsidairė. Didžiulė salė. Jis – pirmas, įžengęs į Salos širdį.

– Paplūdimiai, kaimai, namai, restoranai, muziejai, bažnyčios... – tai tik miražas, uždaras ciklas ir smaugianti galimybė patirti tiesą. O gal kurortas – tai tik prabangus kalėjimas, o vasarotojai – kaliniai, nusikaltę menui ir kultūrai? O gal dar kaltesni? Dar niekada mano galva nebuvo tokia tuščia...

Užkietėjęs filosofas prie nurago praranda, pameta žinias ir tampa laisvas... Galbūt laimingas...

Mintys, veiksmai, tikslai

Guru Guru stovėjo hermetiško stadiono viduryje ir spardė kamuolį. Įvartis. Į tuos pačius vartus. Kitų nėra. Vartai turi pavirsti jei ne durimis, tai bent plyšiu, skilusia kiauryme, pro kurią pralenda tik patyrę alpinistai.

– Gera būti stipriam, – garsiai ištare Guru Guru. – Į nurago vidų prasiskverbia tik ypatingi žmonės, o išeiti iš akmeninės erdvės gali tik...

Dar nesukurtas terminas... Ir nereikia jokių terminų, nes šis atvejis yra išskirtinis ir nepakartojamas.

Siauras laisvės tunelis, bet pralįsti reikia gyvam. Guru Guru sąmoningai sumažino savo gabaritus ir kaip žaltys išsirangė į laisvę.

Guru Guru nurage intuityviai surado ne tik Ernesto Hartmano energetinį tinklą, bet ir mazgą, kurio skersmuo tik 40 cm. Atsidūrus tokiaime taške, galima skrosti erdvę kiaurai. Neverta ieškoti Hartmano mazgų, reikia jų vengti. Bet kaip? Jie nepažymėti jokiame žemėlapyje. Juos atranda tik paprastas, archaiškas mąstymas.

„Primityvios“ tautos, šamanai jaučia šiuos mazgus, o šiuolaikinių žmonių saugo civilizuotas, racionalus ir logiškas mąstymas.

Nematomos galios

Pakanka ištiesti rankas ir pasitraukia oras, žengsi žingsnį – nebus kliūčių. Atrodo paprasta, tarsi savaime suprantama, bet taip nėra. Niekas nesusimąsto, kodėl gerti arbatą netrukdo sienos? Kodėl rytas dovanoja naują dieną? Ir kam?

Barjeras. Saugi mąstymo distancija, nepavejamai nutolusi nuo esmės. Galima ramiai snūduriuoti, nes mintys niekada neatsitrenkia viena į kitą. Filosofija – tai saugus greitkelis, praskrendantis pro mažas, nepasitebimas bibliotekas. Bet Saloje Guru Guru išklydo iš saugios trasos ir kukliame miestelyje surado dar kuklesnę bibliotekėlę.

Įlęš vidun, pajuto kavos, vynuogių, dūlėjančio medžio ir dar nežinia ko keistą, bet malonų kvapą. Šis aromatas kvietė vidun. Guru Guru drąsiai priėjo prie jaunos bibliotekininkės ir mandagiai pasisveikino.

– Jūs airis?

– Aš ne iš Olsterio, – diplomatiškai išsisuko Guru Guru.

– Taip ir maniau, – nudžiugo bibliotekininkė. – Mes turime keistą knygą, kurios niekas negali perskaityti...

– Parodykite, – susidomėjo Guru Guru.

– Mielai.

Guru Guru rankose laikė lietuvišką knygą. Autorius nežinomas, negirdėtas, bet knygos pavadinimas pažadino smalsumą, ir Guru Guru, atvertęs pirmą pasitaikiusį puslapį, garsiai perskaitė:

*daugiau nebus jų prisiekiu
tų bespalvių angelų
įgriso
ar tu naktis
ateik apie angelus daugiau nebešnekėsim*

- Išverskite, – paprašė mergina.
- Išgirdusi eiles, bibliotekininkė nubraukė ašarą:
- Kaip vadinasi ši knyga?
- „Nestosiu į angelų sąjungą“, – atsakė Guru Guru ir mandagiai nusilenkęs pasišalino.

Paskutinė diena Saloje

Šumano dažnis, Žemės auros, informacinio lauko virpesys yra 7,8 Hz, jis auga ir jau pasiekė 12 Hz, nes aukštesnės jėgos nori padėti smegenims aktyvuoti „miegančias“ zonas pereiti į naują, aukštesnį mąstymo lygį. Kązkada buvo statomos piramidės, kad jos dirbtinai sukurtų aukštesnį virpėjimo dažnį ir pagreitintų žynių dvasinę pažangą. Dabar jau nebeikia piramidžių galios.

Guru Guru surado takus, kurie niekada neapauga žole ir saugo amžiną kryptį link svarbiausio nurago. Ant apeiginio tako gulėjo pageltę lapai. Iš kur jie? Čia neaugo medžiai. Jokios užuovėjos, dangus skaidrus ir tuščias. Toks ir turi būti protas, nesujauktas minčių, nenukamuotas troškimų gaisro.

Saloje galima išlaisvinti mintis ir leisti smegenims dirbti nauju režimu. Ramu viduje, ramu – išorėje. Pasaulio tarsi nebereikia, siaurėja interesai, nutyla mintys. Bet tai ne apsnūdymas, ne vasarotojo tingumas, tai – nematoma vidinė veikla, neįtakota aplinkybių, madų, tradicijų, žiniasklaidos „formato“. Saloje Guru Guru išgyveno dvasios palaimą, ir šią patirtį jis ketino parsivežti į kontinentą.

Viskas jau buvo pasiekta, bet Guru Guru, norėdamas užtvirtinti rezultatą, vis lipo, lipo į kalną, kol nuovargis nubloškė ant žemės. Viršuje – dangus, kuris tyli, apačioje – žmogus, kuris JAU girdi begarsę giesmę.

Galvoje stiprėjo, augo Šumano dažniai, ir Guru Guru pagaliau prisijungė prie informacinio Žemės lauko, Visatos interneto.

Dovana Draveniui ir dar viena paslaptis

Prieš išvykdamas iš Salos, Guru Guru suvokė, kad jis dabar visada bus Saloje, kad ir kur bevyktų. O Draveniui rado dovaną. O gal dovana rado jį.

Draveni, – laiške pieštuku rašė Guru Guru. – Kai gausi šį laišką, turbūt būsiu kažkurioje kitoje Saloje.

Saulės Tau, Draveni.

Vietoje šauktuko, mielas drauge, rašau Tau gerą naujieną: radau Tau Ją. Taip, taip, galbūt Giedrė ir supyks, bet radau Ją. Kas Ji, pasakysiu vėliau, jei susidomėsi.

Ciao.

Finalas

Oro uoste suskambėjo keistas akustinis skelbimas: „Keleivis Guru Guru skubiai kviečiamas į saugojimo kamerą atsiimti čemodano“.

Ant lagamino buvo priklijuota didžiulė etiketė – „Dovana Draveniui“. Dovana – tai dovana. Atvykęs į Vilnių, Guru Guru įteikė lagaminą Draveniui. Viduje buvo trys kristolinės kaukolės. *Made in Mars*. Dravenis padėjo kaukoles ant stalo, ir jos pakaitomis prabilo taisyklinga lietuvių kalba:

– Šachmatų lentoje jau stovi dvi pagrindinės figūros – Guru Guru ir Dravenis. Šalia – įvairiausi personažai: juodi, balti, bespalviai, paraleliniai, gyvi ir mirę, ateiviai ir žmonės. Prasideda žaidimas. Išpūdingas, pribloškiantis. Nėra nei savų, nei svetimų. Jau žengtas pirmas žingsnis ir atvertas lagaminas, ir niekas jau negali sustabdyti žaidimo...

*

Paskutinį vakarą jie ėjo miestu M., kuriame seniai nebebuvo blogio (taip buvo sakoma, tačiau visi tuo tikėjo ir tuo bandė įtikinti kitus), žvel-

gė į palmes ir mąstė apie ateitį. Apie tai, kad visas pasaulis yra Salos ir miestai M. Visados.

Kas buvo po finalo?

Kur yra lagaminas, žino tik Dravenis, ir tik tada, kai medituoja, o po to užmiršta. Jam Guru Guru paliko (neaišku, ar prieš kelionę, ar po) paslaptinę raštelį apie paminklą, skirtą kovai su mafija ir apie tai, kad Cosa Nostra virto Casa Nostra, ir visiems dabar bus lengva kvėpuoti. Niekas negriauna balvonų, namų, pastatytų fašistų laikais, ant sienų paišomi pjautuvai su kūjais, svastikos niekas nebijo. Nes Saloje žmonės LAISVI. Ir simboliai tėra valdymo priemonė. Jie ramiai gyvena saliečių gyvenimą. Tai nėra utopija, čia nėra idealus gyvenimas, tačiau jis tikras, paprastas ir tikrai neprastas.

Toliau kažkieno parašyta:

„O žalsvam čemodane kaukolės tebeguli. Nes Dravenis su Guru Guru rado ne tą čemodaną. Kur yra tikrasis, taip ir nėra aišku. Bet jo aktyviai ieško visų šalių grybautojai, uogautojai ir šachmatininkai, kurie kiekvieną vakarą Mieste renkasi ant suoliuko aptarti reikalų“.

Perskaitęs raštelį, Dravenis gavo laišką: „Parašykit, kad mafija Lietuvoje mirė. Nietzsche irgi. O mes spoksom į Palermo katedrą. Šedevras“.

„Mafija gyva. Ir Nietzsche gyvas.. Tu rašai: „Mes spoksom“, o aš medituuju... – atsakė Dravenis. – Aš esu katedroje, o tu, Guru Guru, tik šalia katedros“.

Paskutinį vakarą jie (Guru Guru ir Guru Guru Mylimoji) ėjo miestu M., kuriame seniai nebebuvo blogio (taip buvo sakoma, tačiau visi tuo tikėjo ir tuo bandė įtikinti kitus), žvelgė į palmes ir mąstė apie ateitį. Apie tai, kad visas pasaulis yra Salos ir miestai M.

Nauja pradžia

– Pagauti lauke vėją lengviau nei surasti žalsvą čemodaną, – abejojo Dravenis.

– Aš negaliu prarasti krištolinių kaukolių, nes noriu tobulėti, sužinoti didžias paslaptis, – nerimo Guru Guru.

Pokalbis nutrūko, nes neegzistuojančioje bibliotekoje nukrito dar neparašytų knygų lentyna ir žuvo dar negimęs genijus. Guru Guru išgyveno žlungančios ateities viziją, ir jo noras surasti žalsvą čemodaną tik stiprėjo, stiprėjo... Pagaliau delsimas tapo nepakeliamas.

– Draveni, aš negaliu nurimti, sėdėti sudėjęs rankas.

– Toks veiksmas būtų pats teisingusias!

Vėjas nuo žemės pakėlė lapus ir ore montavo, piešė, tapė apokaliptinius vaizdus: griūvančius monolitinius namus, Neryje skęstančią bedarbių minią, girtus verslininkų šokius, varlių chorą, plastilino haubicą, kartoninį dangoraižį, karamelinę karuselę. Baisu... Staiga viesulas nurimo. Liko tik šiukšlina automobilių stovėjimo aikštelė.

– Kodėl aš, kaip visi paprasti žmonės, negaliu sugrįžti namo ir saugiai parsivežti tris kriptolines kaukoles? Jokios kontrabandos. Turiu muitinės leidimą, – siuto Guru Guru.

– Sudie, ramus gyvenimėli, – nusijuokė Dravenis.

– Mielasis, pamiršk kaukoles... – ramino Guru Guru Mylimoji.

– Negaliu, – atsiduso Guru Guru.

– Važiuokime! – paragino Dravenis. – Mano legendinis „Chrysler“ atlaikys bet kokius šunkelius, greitkelius, žvyrkelius, duobes ir pelkes.

Kažkur mieste verkė Guru Guru kabinetas. Nesugrįš mąstytojas prie rašomojo stalo, nevartys storų, „neįkandamų“ knygų, neparašys nė vieno sunkiai „įkertamo“ traktato. Sprogo toršero lemputė, gedulingai užgeso sietynas, „nulūžo“ kompiuteris, dingo elektra ir internetas.

– Jaučiu, kad mano namuose atjungė karštą vandenį, – pyktelėjo Guru Guru.

– Telepatija? – sukluso Dravenis.

– Klausyk, ar tu dar tebeturi koltą? – paklausė Guru Guru.

– Taip... Nejau? – suakmenėjo Dravenis.

– Ne, – nusijuokė Guru Guru. – Iššauk į orą tris kartus.

Dravenis delsė, abejojo.

– Reikia!

– Tūkstantis velnių ir viena ragana! – nusikeikė Dravenis ir tris kartus pykstelėjo į orą.

Ir kas dabar bus? Ogi nieko. Policininkas į aktyvuotą ginklą neatkreipė jokio dėmesio ir suėmė šlitinėjantį girtuoklį.

– Viskas žymiai rimčiau, – susimąstė Guru Guru. – Važiuojam.

Automobilis nuskriejo į miestą. Prasidėjo nenuspėjami, sunkūs, nepakeliami nuotyčiai. Tikras metalas. Ne! Baisiau, kraupiau, nuožmiau, žiauriau...

Interliudija

Guru Guru į visas keliones vežasi jį lydintį talismaną, apie kurį žino tik Mylimoji ir Dravenis. Kas tai, Guru Guru niekam nepasakoja, nes nenori ir neprivalo. Tačiau kelionėje į Salą talismanas, idėtas, kaip visada, į tos pačios kuprinės tą patį stalčiuką, dingo. Ieškojo Guru Guru ilgai jo ir po kelionės, tik dvyliktąją dieną netikėtai rado. Ten pat, toje pačioje tos pačios kuprinės vietoje. Sveiką, gyvą ir nepažeistą (nei fizine, nei metafizine prasme). Kaip tai paaiškinti? Kuo tai susiję su Sala ir jos poveikiu, kuris akivaizdus?

Žino tik Dravenis.

*

Nemiga – tai palaima dangaus, poezijos kvietimas, atgaiva. Tą sunkią, tamsią naktį nemiegojo Giedrė ir Dravenis, Guru Guru ir jo Mylimoji. Dravenis paskambino telefonu.

– Nemiegi?

– Nemiegu, Draveni... Atvažiuokit pas mane.

– Ir ką veiksime?

– Skaitysi savo eiles.

Dravenis iš po pagalvės paėmė koltą, užvedė seną „Chrysler“ ir kantriai laukė, kada Giedrė susiruoš kelionei. Prabėgo pusvalandis, gal ir daugiau, pagaliau pasirodė švytinti Giedrė.

Garavo arbata, it tolimos planetos tylėjo apvalūs neorbitiniai meduoliai. Dravenis pasiruošė startui:

*nematomi vėjo pirštai
virtuoziskai kala
čerpių divertismentus*

*šoka kaminai ir skarda
skaičiuoju laimingas valandas
kabančias virš stogo atbrailos*

Klausytojai buvo tarsi sužavėti, o gal ir ne. Nepasigirdo plojimų.

– Nurimk, Draveni, mums patiko tavo eilės, bet aš ne tik poetas, bet ir filosofas. Man reikia konkretaus patarimo, reziumė.

Dravenio veidas ištyso. Dar ilgesnis susimąstymo šešėlis nutyso grindimis.

– O šios eilės skirtos jums...

– O žmonija, pasaulis, kosmosas? – sudraudė Guru Guru.

– Skiriu visai galaktikai, – lengvai, be jokių pastangų apsisprendė Dravenis.

Greitai, it cukraus gabaliukas, sutirpo aksominė naktis. Guru Guru plačiai pravėrė langą ir, įkvėpęs gaivaus oro, tarė:

– Pažvelkite, lietaus vamzdis, it apvalus manuskripto latakas, išmargintas neįskaitomais rūdžių raštais.

– Neįkertama lietaus poezija, – tarsi nuliūdo Dravenis.

– Pailsėkite, – nusijuokė Giedrė. – Ant asfalto varnos jau dėlioja rudens pasjansą.

Interliudija

Guru Guru turi pasiją. Kartais jam taip norisi romantikos, kad nors meška riaumok. Tada po darbų sunkiai vilkdamas kojas grįžęs įsijungia „Dead Or Alive“, krenta ant lovos ir apsimeta gotu. Visas pasaulis atrodo liūdnei gražus, kažkiek piktas ir beviltiškas, bet su romantiška viltimi. Kapinės – gražiausias pasaulyje dalykas, o „The Sisters Of Mercy“ ar grupės „Siela“ himnas „Tavęs man reikėjo“ primena, kad jis melancholikas ir visada toks bus.

Muzika yra Guru Guru pasija. Be jos jis mirtų. Neišgirdęs kurį laiką mėgstamos grupės, tiesiog išnyktų iš šio pasaulio. Per muziką Guru Guru čiuopia pasaulį.

Guru Guru mėgsta sudarinėti visokius sąrašus, pavyzdžiui, Dravenio mėgstamos muzikos topą. Kiekvieną rytą Meistro Guru Guru klausia,

ką jis šiandien klausąs. Sužinojęs atsakymą, kruopščiai užsirašo (topas bus paskelbtas kitoje interliudijoje, jei paralelinėje „Eurovizijoje“ Papua Naujoji Gvinėja laimės pirmąją vietą).

Darkwave, synthpop, gotikinio roko, dark ambient garsai Guru Guru pažadina naujam gyvenimui, primena tą pačią mirtį, apie kurią dera pagalvoti kasdien, nes ji visada šalia.

O Dravenio topas jam suteikia vilties, kad yra atgimimas. Jo topas labai optimistinis. Dravenis yra didžiausias optimistas pasaulyje, bet to tikriausiai niekad nesuvokė. Jis yra Buda, bet to niekada nepasakys.

Guru Guru turi pasiją. Kartais jam taip norisi romantikos, kad nors meška riaumok. Tada jis skrenda kosmosu nuo žvaigždės prie žvaigždės, ir Žemė atrodo tokia maža su savo problemomis, nors kosmose jų nemažiau. O mirtis pasiveja kiekvieną galaktiką. Nuo savęs nepabėgsi. Bet romantikos taip norisi...

Eggregorai

Guru Guru nėra neabejojo, kad krikščioninė kaukolė spinduliuoja energiją ir informaciją. O trys krikščioninės kaukolės sukuria energetinę informacinę sistemą, tampa jėga, kuri gali būti pavadinta egregoru. Blogiečiai (mafija ir referentas Galigantas) trokšta egregorų energijos, jų galios, paslapčių. Bet jie nežino, kad krikščioninės kaukolės maitinasi destruktivia energija ir elementarūs padugnės virsta rafinuotais monstrais. Baisu...

Kas kita, jei krikščioninės kaukolės patenka į šviesias rankas. Tada jos padeda geriečiams įgyvendinti savo (ir kaukolių, ir geriečių!) kilnius siekius.

– Neatiduosiu kaukolių! – riktelėjo Guru Guru.

– Nusiramink, mielas, mes surasime tavo kaukoles... – ramino Guru Guru Mylimoji.

– Būk tikras! – pažadėjo Dravenis.

– Kaukolės nėra kvailos, jos ieškos manęs ir blogiečiai jų niekada negaus, – tarsi patvirtino Guru Guru.

Tyliai burzgė „Chrysler“ motoras. Guru Guru susimąstė apie amžiną variklį, nesenkantį energijos šaltinį, filosofinį akmenį, jaunystės eliksyrą

ir pabarbeno į automobilio skardą. Kieta, bet pramušama... Vienas šūvis iš bazukos – ir visiems galas!

– Ar egregoras blogas? – paklausė Dravenis.

– Neutralus, – atsakė Guru Guru.

Pražūtingi siekiai

Tiksli diena, kaip švarus, naujas eurobanknotas. Tiksli diena, apibrėžta stalo kalendoriaus, elektroninio laikrodžio, optimalios darbotvarkės, nepažabojamo apetito, tuštybės.

Svyravo kabineto sienos. Deja, Kultūros ministro referentas sunkiai valdė savo riebų, masyvų veidą, kuris išdidžiai kopijavo banko fasadą. Nieko keisto, antgamtiško (bent kol kas!), nes veide slėpėsi užmūryti purvini pinigai, nedoros santaupos, brangių jubiliejinių monetų prikimšta molinė kiaulė. Bejėgė banko kortelė – ji negalėjo prasibrauti pro storas troškimų sienas ir pigiai, beveik veltui nupirkti bilietą į rojų.

Dar nesuprastas barjeras užkirto kelius į didesnį prestižą, aukštesnes pareigas, kultūrinę įtaką, visuomenės pagarbą. Bejėgiai pinigai. Deja, deja... Galigantas buvo tikras, kad pralaužti ledo monolitą galėjo tik trys krištolinės kaukolės, dirbančios kartu. Sunki neelektrinė iškrova, juodas nevilties žaibas driokstelėjo kaip plyštanti krokodilo odos piniginė. Gatavas! Net nesužeistas...

Kažkoks siūlas, laidas ar jungtis nutrūko Galiganto makaulėje. Kaip liūdnei šviesu. Ore skraidė skausmo dulkės, mikroskopinės kaukolės. Kabineto tuštumą užpildė mirties taškai. Tik krištolinės kaukolės gali šiuos pražūties pikselius sudėlioti į tiesę ir išausti lunaparką, dirbantį be išeiginių, be poilsio dienų.

Galigantas paėmė pieštuką ir užrašė: krištolinė trauma, metalinė širma, atminties balastas. Perbraukė tekstą, suplėšė, sudegino krištolinėje peleninėje ir tyliai burbtelėjo:

– Guru Guru bus pašalintas, o krištolinės kaukolės stovės ant mano stalo.

Pianistas Radianas

Pianistas Radianas, kaip banaliai sako muzikos studentai, „grojo kaip dievas“. Be abejo, tai nereiškia, kad jis buvo kokio nors mitologinio panteono dievas, juolab Dievas, tačiau grojo tikrai gerai. Ir daug nusimainė apie kaukoles.

– Pianistas aš tik šiaip, laisvalaikiu, – kuklindamasis sakydavo Radianas. – O šiaip aš kaukolėmis domiuosi.

Tūlas koncertmeisteris būtų susimąstęs, ar tokį keistuolį derėtų prie koncertinio rojalio leisti, bet grojo Radianas tikrai gerai. Kaip dievas.

Ir jei jis būtų buvęs kokio nors panteono dievas, tai greičiausiai tokio, kuriame kaukolė buvo garbinimo objektas.

Visas Radianto kambarys buvo pilnas kaukolių. Ir – kas keisčiausia – nė vienos tikros. Kaukolių simuliakrai, medinės, metalinės, stiklinės, plastikinės ir kitokios kaukolytės, jų nuotraukos, piešiniai, viskas, išskyrus tikrą kaukolę. Toks jausmas, kad tikroji Kaukolė be konkurencijos namuose galėjo būti tik jis pats, o gal buvo ir kitų priežasčių. Palikime tai archeologams.

O mus, kuklius nesuprasto laikmečio metraštininkus, domina, kodėl pianistas Radianas vieną gražią dieną paskambino Draveniui ir paprašė kelias geras kompaktines YES plokšteles išmainyti į nedidelę kaukolytę, kurią tikriausiai buvo padovanojęs koks tantrikas.

– Ne, ir viskas, – kaip šakute nukirto Dravenis. – YES muzika neparduodama, mano kaukolytė irgi.

Tuo istorija ir būtų pasibaigusi, jei apie ją nebūtų sužinojęs Guru Guru. Dravenis pasiteiravo draugo, ką daryti.

– Mainyk, ar gaila, – Guru Guru nei YES, nei NO nebuvo labai svarbūs.

– Negaliu... negaliu... Suprask...

– Tada siūlau kompromisą, – gudriai šypsodamasis pasakė Guru Guru.

Dravenis įsitempė kaip styga.

– Einam susitikti, o ten pamatysim. Gal Radianas visai ne kaukolytės nori, o tiesiog kažką sužinoti, ko trūksta jo dėlionėje?

Suokalbis

Profanas – ne profas. Ir kas nutinka, kai primityvus protas susiduria su jo lygi pranokstančia informacija? Bukas protas išsigąsta ir atmeta nesuprantamas žinias, kartais pasišaipo. Kas kita kaukolė, smegenų talpykla. Suklūsta lėkštas protelis, pasiilgęs intelektualinio pranašumo, o jei ta kaukolė dar ir křištolinė, tai ši utopija visiškai užvaldo jo kvailą mąstymą.

Taip nutiko ir visagaliam Kultūros ministro referentui Galigantui. Užduotis aiški, tikslas pasiekiamas. Pas Guru Guru – žalsvas čemodanas su kaukolėmis. Reikia atimti! Bet referentas labai brangino savo aukštas pareigas ir jau pašlijusią reputaciją, todėl norėjo veikti kitų rankomis.

„Ir ką pasitelkti į pagalbą? Vilniaus gangsterius? Ne, jie pasiims artefaktus ir priedo nudės mane. Nesiterlios... – itin giliai, o iš tikrųjų itin vulgariai susimąstė Galigantas. – Nepripažinti poetai, rašytojai, dramaturgai, eseistai, kritikai bus tobuli mano valios vykdytojai“.

Galigantas skubiai sudarė Rašytojų sąjungos autsaiderių, atstumtųjų sąrašiuą:

1. Beknygė poetė Beatričė Nida–Nidauskaitė – potenciali narkomanė, isterikė, peštukė, metalistė, gotė, kovotoja už laukinių žiurkių teises, kovinio feminizmo propaguotoja. Savo kūrybą publikuoja ekstremaliose interneto svetainėse, bet slapta svajoja išleisti tikrą knygą ir gauti Nacionalinę premiją.

2. Poetė Joana Jautrutė – itin tyli, uždara sektantė (religinė pakraipa nežinoma), nekenčianti viso pasaulio ir ypač visų gyvų ir mirusių poetų, išleidusi tik vieną knygą, kuri kritikų buvo išjuokta. Autorės kūryba spaudoje nepublikuota.

3. Rašytojas Hiacintas Plūgas – užkietėjęs girtuoklis, skandalistas, niekaip nesugebantis užbaigti dar nepradėto romano; kažkoks apsakymas buvo publikuotas kažkokiam kultūros savaitraštyje, bet autorius nepamena nei kūrinio turinio, nei pavadinimo, nei savaitraščio pavadinimo. Paklaustas stipriai susinervina.

4. Literatūros kritikas, eseistas Protenis Tuščiakalbis – pseudoerudit, sergantis didybės manija, rašantis tik į „stalčių“, ateities kartoms.

Galigantas gerokai pavargo, kol sudarė šį odiozinį sąrašiuoką ir didžiausiai savo nuostabai nusijuokė:

– Kokie žmonės! Genijai, idiotai, autsaideriai, kultūros padugnės! Tokių man ir reikia.

Pakylėtu ministerijos stiliumi būsimiems smogikams referentas išsiuntė elektroninius laiškus, kuriuose pakvietė pokalbiui pas save, pažadėjęs ne tik išleisti jų knygas, bet ir sumokėti honorarą.

Rendez-vous įvyko prabangiam Galiganto kabinetu. Garavo kava, putojo šampanas, dvelkė burbonas.

– Dėl suktų likimo užmačių esate dar neįvertinti, nepripažinti, užmiršti., – pompastiškai prabilo referentas. – Dabar išmušė jūsų valanda.

Kūrėjai siurbčiojo kavą, ragavo gėrimus ir santūriai tylėjo.

– Aš greitai ištirpinsiu jūsų nepasitikėjimo ledus.

– Dykai tik sūris pelėkautuose, – abejojo Protenis Tuščiakalbis.

– Jūs teisus! Reikės atlikti itin svarbų ir kultūringą darbą.

Konferencijos dalyviai sukluso, o Joana Jautrutė pradėjo kosėti, paspringusi pyragaičiu.

– Ir ką gi turime padaryti? – paklausė Hiacintas Plūgas, gerokai apsvaigęs nuo burbono.

– Iš Guru Guru pagrobti žalsvą čemodaną!

Sugriaudėjo juokas.

– Nurimkite, kolegos... Užduotis gal ir keista, bet įveikiama, – patikino referentas.

– Kas paslėpta čemodane? – ironiškai paklausė Protenis Tuščiakalbis.

– Tai ne jūsų reikalas.

– O jei Guru Guru priešinsis ir neatiduos lagamino? – dvejojo Joana Jautrutė.

– Guru Guru turi kristi negarbingoje ir nelygioje kovoje, bet, aišku, tik švelniai, simboliškai sužeistas, – paaiškino referentas. – Kitaip jis bus laikomas auka ir teisuoliu, o tai būtų labai negerai.

– O premija? – nekantravo Hiacintas Plūgas.

– Bus ir knygos, ir premijos... Tik atneškite žalsvą lagaminą.

Suokalbio dalyviai susižvalgė ir vieningai sušuko:

– Sutinkame!

Pirmoji ataka

Galigantas skubiai sušaukė karo posėdį ir paskelbė pirmąją, švelnaus puolimo doktriną.

- Damoms pirmenybė! – tokiu lozungu referentas pradėjo savo kalbą.
- Teisingai, – pritarė Beatričė Nida–Nidauskaitė.
- Taigi, miela, Joana Jautrutė, jūs imsitės Guru Guru. Pats laikas puolimui, nes jo Mylimoji savaitei išvyko į Švediją.
- Aš ne prostitutė! – pasipiktino Joana.
- Žinau, jūs tauri, aukštai pakylėta būtybė, – gudriai laviravo Galigantas. – Guru Guru, kiek žinau, dvasingas žmogus, manau, rasite intelektualų, ne kūnišką kontaktą.
- Gerai, – paraudo Joana Jautrutė.
- Na, o jūs, Beatričė, griebkite jautį už ragų. Dravenis – kietas vyrukas, gotas, poetas, mistikas, vizionierius.
- Pažįstu šį tipą, – pertraukė Beatričė.
- Tuomet imkitės darbo, – paragino Galigantas.
- O mes? – pasipiktino Hiacintas Plūgas ir Protenis Tuščiakalbis.
- Pasėdėkite ant atsarginių suolelio, – kreivai šyptelėjo Galigantas. – Kol kas...

*

Savaitei likęs vienas, Guru Guru nutarė pasišvęsti filosofijos studijoms, o prieš nugrimzdamas į knygų ir kontempliacijos pasaulį, pasivaikščioti, pravėdinti neramių minčių sklidiną galvą. Prisėdo ant suolelio, perlaužė batoną ir pradėjo lesinti balandžius, varnas ir kuosas. Paukščiai godžiai lesė trupinius. Protas nurimo. Guru Guru nugrimzdo į saugią ramybę. Bet palaima buvo nutraukta. Guru Guru pamatė verkiančią merginą. Tai buvo poetė Joana Jautrutė.

- Kas atsitiko? – pasiteiravo Guru Guru.
- Tik jūs galite man padėti... Tik jūs...
- Kas nutiko? – dar kartą paklausė Guru Guru. – Mes – seni draugai, galite atskleisti visas paslaptis. Garantuoju visišką konfidencialumą.
- Man reikia jūsų žalsvo lagamino, – leptelėjo Joana.
- Lagamino? – nustebo Guru Guru. – Ir kodėl būtent mano lagamino?

– Guru Guru, būsiu atvira ir sąžininga...

Mergina lėtai išklojo visą tiesą apie klastingas ir labai keistas „čemonanines“ Galiganto užmačias, apie smogikų komandą, pažadus išleisti knygas, sumokėti honorarą, premijas. Guru Guru vos sutramdė juoką, bet didžiulės valios pastangomis išliko rimtas ir dėmesingas. Negalima skaudinti jautrios poetės, reikia jai kažkaip padėti. Bet kaip? Guru Guru trumpam susimąstė ir spontaniškai rado išeitį:

– Nurimkite, referentas serga lėtine šizofrenija. Tuojau pat išvažiuokite iš Vilniaus, nes Galigantas jus greitai perpras ir pradės keršyti.

– Taip ir maniau, – nubraukė ašarą mergina. – Važiuosiu į kaimą, pas močiutę...

– Rašykite eiles. Jūs – gera poetė.

– Ar parašysite recenziją?

– Būtinai.

Ne statistai

Guru Guru kadaise lankėsi mafijos, kurios nebėra, sostinėje. Labiausiai jam ten patiko šilti, malonūs, nors tuo pačiu ir lietuvius primenantys žmonės. Ir numirėliai.

O numirėliai visi buvo ne statistai. Visi skirtingi. Nors, sako, po mirties visi tampa vienodi. Ne, mirtis nesuvienodina. Buvai gyvenime vyskupas, būsi juo ir po mirties. Mirei vaikas, vaikas ir likai amžiams. Kabi sau su kostiumu, ant kurio etiketė su mirties data, šimtą kitą metų, ir toks būsi amžiams. Nors ir ne amžinai.

Katakombos nebuvo baisios, tame ir jų baisumas. Jose net vaikai lankėsi (dabartiniai kompiuteriniai ir filmai-žaidimai baisiesni). Tačiau jos palieka įspūdį visam gyvenimui. Fotografuoti draudžiama, nes tai būtų nepagarba numirėliams, tačiau šalia pardavinėjami katakombų Numirėlių kvepalai. Yra variantai ir vyrams, ir moterims. Pardavinėjami ir albumėliai su gražiausių numirėlių nuotraukomis. Kad pats nefotografuotum. Kai pats nefotografuoji ne statistiką, tada juos gerbi. Juos turi fotografuoti tik mafija, kurios nebėra.

Visi mes ne statistai. Visi mes ne. Ir visi statistai. Taigi, summa summarum, ne statistai.

Taip mąstė Guru Guru, suvokdama, kad niekada jau negalės būti toks, koks buvo iki apsilankymo katakombose.

Interliudija

Ruduo. Liūdesys. Vasaros skambėjimas virto rudens lašnojimu per vieną naktį. Atrodo, niekas nepasikeitė, bet iš esmės pakito viskas. Sąmonės būseną pakito.

Guru Guru jautė liūdesį, didžiulį liūdesį, kuris kartais jį apnikdavo ir kurio negebėjo paaiškinti. Jam nesinorėjo verkti, šaukti, rėkti, koks pasaulis neteisingas ar daryti kitas panašias nesąmones. Jis tiesiog buvo liūdnas. Kodėl? Nežinia.

Ir tas nežinojimas Guru Guru varė iš proto. Jo draugas Dravenis tylėjo, nes galbūt ruduo atnešė jam ne liūdesį, o tylą. Ir nuo to darėsi dar liūdniau.

Ir lietus nežinojo, ko jis krenta iš debesų į žemę. Virš debesų atmosferoje, kur po visą pasaulį skraido lėktuvai, visada šviečia saulė. Ir kažkur visada yra rytas, karštis, geras oras...

Bet ne čia, ne dabar.

Ruduo. Liūdesys. Net katinai išsislapstė kas kur.

Guru Guru galėjo perskaityti nežinomo autoriaus knygą, bet jos neatvertė. Guru Guru galėjo atsakyti į laišką, bet nieko neparašė. Ir kodėl taip keistai elgėsi Guru Guru? Paslaptis gaubia paslaptį, o Guru papildė kitą (šiuo atveju tą patį!) Guru.

Neradęs atsakymo, Guru Guru apsigaubė ilgu, neperšlampamu apsiaustu, ant galvos užsimetė kapišoną ir išslinko į lauką. Jo namas buvo miesto pakraštyje – čia pat laukai, pievos, duobės... Guru Guru galėjo lengvai peršokti per griovį, bet delsė. Jis nebuvo tikras sėkme, nes griovio dugne voliojosi išmestos padangos, senas šaldytuvas, televizorius, alaus skardinės ir daug, daug stiklo šukių.

Guru Guru neabejojo, kad vizionierius Dravenis patartų, netgi rekomenduotų šokti per platų griovį ir savo šuolio drąsa išvalyti pievą nuo šiukšlių. Guru Guru įsibėgėjo ir pakilo į orą. Per tą trumpą skrydį išmesti daiktai grįžo pas savo šeimininkus, o Guru Guru linksmas ir laimingas – namo.

P.S. Šioje istorijoje ne viskas tiesa. Nežinia, kaip viskas klostysis toliau. Laimės ir linksmybės jums, o besilinksminantieji.

Sapnai ir dar kai kas

Pralaimėjęs pirmąjį mūšį, Galigantas sapnavo košmarus. Jis turėjo ne dvi, bet tris kojas ir bėgo aplink akmeninę stelą, išmargintą augalų ir geometrinių ornamentų raštais. Pagaliau Galigantui pavyko atsisplėšti nuo stelos, ir jis greitai užkopė į aukštą kalvą. Reginys sukrėtė referentą – jis buvo įkalintas trikampėje saloje.

Tolumoje suskambo gundantys sirenų balsai:

– Bertai, Bertuk, ateik pas mus, mes laukiame tavęs... Paskubėk!

Galigantas pabudo išpiltas šalto prakaito: iš sąmonės gelmių it senas, supuvęs kelmas išniro bevėrtė praeitis. Referentas prisiminė, kad anksčiau jis buvo tik Bertas, kuklus kultūros savaitraščio „Sidabrinė plunksna“ darbuotojas, plušantis už MMA.

– Daugiau nebus skurdo! Tik didybė! Man reikia kaukolių, kaukolių, kaukolių! – ankstų rytą isteriškai rėkė Galigantas.

Pabudo kaimynai, bet ne referento sąžinė. Tą pačią dieną jis sukvietė smogikų komandą, pasitarti.

*

Guru Guru sapnavo tobulus sapnus, kurių nepasakojo niekam, bet tik dabar. Beieškant krištolinių kaukolių reikia slėpti savo mintis, ketinimus, o ypač sapnus. Kai iškyla realus pavojus, reikia atversti knygą, pašnekėti su senais draugais, kurie gyveno, kūrė, kentėjo, ne čia, ne dabar. Kažkur kitur, nežinia kada, nežinia kur...

O Dravenis iš viso nieko nesapnavo, po pagalve snaudė koltas, o kieme riogsojo senas „Chrysler“. Kaip nuobodu be tranzito, be Giedrės. Dravenis klausėsi YES (turėjo pilną šios grupės albumų kolekciją), gėrė arbatą ir žiūrėjo pro langą. Švelniai suposi pušų šakos. Spygliai ir vievatvė. Giedrė, paklaikusi nuo krištolinių kaukolių medžioklės, trenkė durimis ir išvažiavo pas tėvelį į Labanoro girią.

– Sugrįš, kai nusiūgs pyktis ir pabus smalsumas, – blaiviai konstatavo Dravenis. – Jei nesi girtas, reikia medituoti. Pasirinkimo nėra.

Dravenis prisėdo ant specialios pagalvės, sulankstęs kojas į pusinio lotoso pozą. Jėga. Jis – kietas, jis – meistras. Staiga jo meditaciją nutraukė aštrus, veriantis stabdžių žviegimas.

– Giedrė! Atvažiuo!

Bet Dravenio džiaugsmą užtemdė piktas, valdingas balsas:

– Pabusk, stuobry! Medituoji, kvailioji, manai, esi šventesnis už Dalai Lamą?

– Man, asmeniškai man, Jo Šventenybė padavė ranką! – pasipiktino Dravenis, vis dar sėdėdamas meditacinėje pozoje.

Viešnia spyrė Draveniui į nugarą.

– Baik kvailioti, Beatričė, – beveik nudžiugo Dravenis.

– Kelkis, Nakties lorde, čiupk kalaviją ir skrendam į pilį!

– Turiu tik koltą!

– Puiku, nudėsi kokį niekšėlį, ir aš tavo! – pažadėjo gotė.

– Pasiūlymas gundantis, pamastysiu...

– Užteks sapnuoti! Lekiam!

Ant Dravenio kolto buvo iškaltas absoliučios laisvės kodas: skaičius 108 ir dvi raidės OM. Teleportacija garantuota. Bet kur!

Momentas

– Triukšmas – tai garsas, kuris priverčia mus klausyti, išgirsti, susikoncentruoti. Ir kuo jis stipresnis – tuo mažiau galvoje lieka minčių. Tokia triukšmo meno paskirtis, – samprotavo Dravenis.

Guru Guru net nežiūrėjęs atvertė kažkokią knygą.

– Geriau siekti garso nei žinių, geriau klausytis nei skaityti, CD geriau nei knygą, – tęsė Dravenis.

– Kaukolė geriau nei galva, – papildė Guru Guru.

– O krištolinė geriau nei paprasta...

– Draveni, ar tu nori, kad į tavo galvą įmontuotų krištolinę kaukolę?

– Nesupratau. Kaukolė tai ir yra galva, – nustebo Dravenis.

– Ar tu esi tikras?

– Norėčiau...

Guru Guru prisiminė nuotrauką, kuriose užfiksuotas šiurpus momentas: į žmogaus galvą jau paleista kulka, bet jis dar gyvas. Momentas sustabdo laiką.

– Draveni, kas yra momentas?

– Būtis, – nė kiek nesudvejojęs atsakė Dravenis.

– Kuo geresnė būtis už nebūtį?

– Kuo geresnis gyvenimas už mirtį? – atsikirto Dravenis.

Guru Guru sviedė knygą į sieną, ir ji nukrito viršeliu į viršų. Faustas.

– Galbūt tu teisus, Draveni, man geriau patinka grupė „Faust“.

Guru Guru atsargiai pakėlė knygą nuo grindų ir įdėjo į lentyną.

Interliudija

Guru Guru rankose pilna kortų malka. Priešais sėdi velnias. Tai kas, kad pasaulio galingiesiems jau praloštas gyvenimas, bet dar neužtrenktas dangus ir po mirties galima išeiti, jei ne į kitą gyvenimą, tai į skaistyklą – tikrai. Guru Guru dar nesijautė vertas rojaus palaimos.

– Paprastos popierinės kortos valdo žemę ir trypia knygų rades, – aiškino nelabasis. – Pradėk Žaidimą ir grius metalinė nesėkmių tvora. Tau reikia laimės spąstų, į kuriuos įkliūsi, sugraūžęs troškimų sūrį. Pasisotinęs ilgai nesidžiaugsi – išvaduosiu...

– Bet jei išlošiu aš? – prieštaravo Guru Guru.

– Tuomet ateis vasara ir tikras šaltis.

– Nesupratau...

– Dreba tavo žiopli, neprofesionalūs pirštai, nes į delną jau įkando nuodinga viltis. Tuoj užges dangaus akys ir tu pajusi koks saldus Visatos auksas.

– O jei išlošiu aš? – suriko Guru Guru.

Į kambarį įėjo Guru Guru Mylimoji. Dingo velniūkštis, o gal jo visai ir nebuvo. Tik ant stalo vis dar gulėjo kortų malka. Guru Guru Mylimoji atnešė padėklą. Garavo žalia arbata.

– Kodėl ne kava?

– Tuoj ateis Dravenis.

Guru Guru pažvelgė į arbatos servizą. Kodėl tiek daug skaidraus stiklo? Kodėl žvilgsnį temdo arbatžolės? Kodėl pyragas nepanašus į dur-

klą? Nudegino šiuropus arbatos artumas. Galvoje gaudė nematomi elektros virduliai. Kodėl kūrybai nėra laiko? Ant švarko nukrito pyragaitis. Siaura staltiesės aikštele riedėjo basas meduolis. Įėjo Dravenis ir nukrito į fotelį. Išgėrė gurkšnį arbatos ir pradėjo šnekėti niekus:

– Paklausk, kaip skamba žolė!

– Trūksta tik velnio...

Dravenis pamatė kortų malką ir išsigando: neįau Guru Guru pralošė savo turą?

– Draveni, dar blogiau. Aš ką tik kalbėjau su velniu.

– Trapus mąstymo stiklas, todėl arbatoje paskendo stiklinė, – bandė juokauti Dravenis.

– Taip, Draveni, tuščias mano gyvenimas, dar nė karto neišgertas.

– Lediniai žodžiai.

– Nuvalkioti žodžiai.

Kambaryje tvenkėsi sunkus oras. Sunku gerti arbatą, kai ant kilimo auga dilgėlės ir atsiveria tuščia stalo duobė. Į bedugnę krenta veidas. Dūžta taupyklė, skyla sintetinė akis, kalena šalti dantys, į bankrutavusį banką rieda antikvarinės monetos.

*

Danguje tvenkėsi juodi, neperregimi debesys, o prie durų be išėjinių dienų budėjo velnias, Žiurkius, Juodasis laiškanešys. Guru Guru jį pastebėdavo, kai eidavo į parduotuvę, keliaudavo į miestą. Žiurkius manieringai nukeldavo skrybėlę ir nė per colį nepasitraukdavo iš vietos.

Kaip gali pasikeisti žmogaus gyvenimas, jei jį persekioja mitologinis bildukas? Reikėjo tautosakininko konsultacijos, bet Guru Guru nenorėjo tapti pašaipos objektu, paskleidęs žinią, kad prie jo durų dieną, naktį budi velnias. Ir vis dėlto reikėjo kažko imtis. Bet ko? Pralošti Žiurkiui savo sielą? Ne! Tai kaip tada žaisti? Padėti galėjo tik Dravenis: jis bent nepasijuoks iš jo problemos.

– Guru Guru, ar terorizuojamas blogio, tu pasijutai stipresnis, vikresnis, protingesnis? – atsargiai pasiteiravo Dravenis. – Ar esi užtikrintas dėl savo praeities, dabarties ir ateities?

– Nežinau, nežinau. Dabarties nebijau, ateities dar nėra, bet praeitis jau buvo, ir ji atvira, neapsaugota... Juodasis laiškanešys gali pasikėsinti

į mano saulėtą vaikystę, sujaukti jaunystės romantiką. Draveni, ar gali Žiurkius prasibrauti į mano praeitį?

– Manau, kad gali... – šurpo Dravenis.

– Kaip aš galiu kurti ateities planus, kai praeitis gali būti sutrypta, kai į mano neapsaugotą užnugarį Juodasis laiškanešys gali bet kada įsmeigti nuodingą durklą?

– Guru Guru, ar velnias ir dabar stovi už durų?

– Taip... – atsiduso Guru Guru.

– Pakviesk jį arbatos, reikia sužinoti, ko nori.

– Jis nori, kad praloščiau savo sielą.

– Taip... Dabar jo negalima kviesti. Tegul palaukia už durų... Aš tau padėsiu, – tarė Dravenis. – Kąkada buvau baltasis vampyras, Nakties lordas. Todėl nebijau velnio.

– Bet dabar tu žmogus.

– Aš turiu pasikeisti, transformuotis. Reikia mane nušauti penkiomis kulkomis. Iš šį piktą darbą turi padaryti velniui parsidavęs žmogus.

– Besielis tarnas.

– Būtent, būtent... – patvirtino Dravenis.

– Ir kas tas besielis tarnas?

– Guru Guru, tu jį gerai pažįsti.

– Galigantas?

– Taip... – patvirtino Dravenis. – Aš apsaugosiu tavo praeitį, dabartį ir ateitį... Ir tavo Mylimąją.

– Nejaugi nėra kitos išeities?

– Deja, ne...

Dravenis, laiptinėje pamatęs Žiurkių, pasakė:

– Aš greitai grįšiu.

– Ir jau kitoks... – kreivai šyptelėjo Juodasis laiškanešys

– Niekur neik! – nusišaipė Dravenis.

*

Situacija buvo įtempta, kaip paskutinis alpinisto lynas. Guru Guru kabojo virš bedugnės. O jei lynas neatlaikys, kas tada?

Negalima kvailai (gal tik protingai!) rizikuoti. Guru Guru paėmė švarų popieriaus lapą ir spalvotų flomasterių dėžutę. Iš pradžių nupiešė

tris beveik vienodus kvadratus: kambarį, koridorių ir laiptinę. Nereikėjo jokio meninio įtaigumo nei inžinerinio tikslumo, tik truputėlį vaikiškos, naivios teurgijos.

Dabar sutartiniu simboliu ar ženkliuku reikėjo pažymėti koridoriuje vis dar riogsantį velnią. Gal pirmąja raide? Taip, teisingas pasirinkimas. Bet staiga Guru Guru nustėro: ar velnią pažymėti paprasta „V“, o gal dviguba „W“? Po ilgo, kankinančio susimąstymo Guru Guru liko ištikimas tautinei abėcėlei ir drąsiai, be jokių abejonių, laiptinės kvadrato centre nupiešė raudoną „V“. Dabar beliko tik kambario kvadrato pažymėti save. Bet kaip? Guru Guru pasijuto vertas dvigubos „G“ raidės ir kambario kvadrato nupiešė žalią „GG“.

Dabar beliko tik strategiškai įvertinti situaciją ir patikrinti teurgijos galią. Guru Guru atsargiai pakėlė durų akutės dangtelį. Laiptinė buvo tuščia. Nejaugi velnias pabėgo? Guru Guru ryžtingai atvėrė duris – nė gyvos dvasios. Nejaugi velnias išsigando trijų kvadratų? O gal jis bijo Dravenio transformacijos? Dabar Guru Guru nustėro dar kartą, ir šįsyk itin žiauriai...

– Draveni, – Guru Guru rėkė į mobilių aparatą, – tučtuojau nutrauk operaciją!

– Kodėl? – nustebo Dravenis. – Aš jau nusiteikiau, pameditavau.

– Žiurkius dingo iš mano laiptinės.

Po trumpo pokalbio Guru Guru nuliūdo, kažkaip įdomiau buvo, kai laiptinėje riogsojo velnias.

Bijūnas ir giljotina

Trečiasis karo posėdis neįvyko. Galiganto kariauna buvo sunaikinta, likviduota, išvesta iš rikiuotės. Damos dingo kaip supermarketo drabužių skyriuje, rašytojas Hiacintas Plūgas juodai užgėrė, tik literatūros kritikas, eseistas Protenis Tuščiakalbis atsiuntė sausą ir mandagų atsiprašymą.

– Viskas! Nejaugi galas, nejaugi teks likusį gyvenimą prastumti tik su viena, asmenine, prigimtaine kaukole? Ne, aš nepasiduosiu! – tyliai, bet labai piktai suburbėjo referentas.

Prieš 18 valandų.

Priemiestį apgaubė tirštas, matinis rūkas. Dravenis sudrebėjo: vėl tamsa, vėl kraujas. Nuožmi gotika skverbėsi pro drabužius, pro odą ir pagaliau pasiekė skeletą. Trakstelėjo kaulai.

– Važiuosime į rašytojų kavinę, – paaiškino Beatričė Nida–Nidauskaitė.

– Kodėl ne į pilį? – tariamai pasipiktino Dravenis.

– Kritikas, eseistas Protenis Tuščiakalbis vengia gotikos, – su panieka tarė Nida.

Tarsi pamojus burtų lazdele, išsisklaidė žiaurus rūkas, iš debesų išlindo saulutė.

– Kaip dabar vadinasi kavinė? – paklausė Dravenis.

– „Bijūnas ir giljotina“.

– Negali būti.

– Pajuokavau. Nežinau, aš ten nesilankau.

– Važiuojam!

Džiugiai suburgė „Chrysler“ motoras, visiškai pritardamas šiai, be galo, be krašto saugiai kelionei.

– Saugi tik begalybė! Visur kitur tyko pavojai, – pastebėjo Dravenis.

– Vėl rašai? – nusistebėjo Nida. – Kažkokiam leidinyje prisieki, kad niekada neberašysi.

– Melas... – paraudo Dravenis.

– Jaučiu, tai – Galiganto darbeliai, – kreivai šyptelėjo Nida. – Šį vakarą pribaisime niekšėlių.

Pagaliau atvažiavo. Dravenis galantiškai atidarė dureles ir padėjo damai išlipti. Staiga kaukėtas tipas pribėgo prie Dravenio ir smogė į krūtinę durklu. Užpuolikas pričiupo Dravenį, nepasiruošusį kovai. Niekingas, žemas poelgis. Visai nelauktai trakstelėjo durklo geležtė ir mirtini ašmenys nukrito ant asfalto. Nedelsdamas Dravenis smogė padugnei tiesiai į kaukę, šis susverdėjęs nukrito, greitai pasikėlė ir nuskuodė link Gedimino prospekto, palikdamas kruvinų lašų pėdsakus.

– Taip ir maniau, kad tu nemirtingas, – žavėjosi Nida.

– Mane saugo grandininiai marškiniai.

– Numezgė raganaitė Giedrė?

– Taip.

Draveniui suspaudė širdį. Jis panoro tučtuojau važiuoti į Labanoro girią pas mylimą merginą.

– Koks tu romantikas, – nuliūdo Nida. – Kaip gaila, kad skirtas ne man.

– Būsiu ne itin mandagus. Po užpuolimo norėčiau kalbėti tik apie reikalus.

– Einam vidun.

Kavinėje prie stalo jų laukė Joana Jautrutė, Hiacintas Plūgas ir Protenis Tuščiakalbis.

– Keista draugija, – ironizavo Dravenis.

– Tuo nesistebėsi, – nukirto Nida.

Vienas kitą pertraukdami užstalės draugai Draveniui išklojo visą tiesą.

– Už atvirumą atsilyginsiu atvirumu, – pažadėjo Dravenis, aišku, ketindamas pasakyti toli gražu ne viską. – Krištolinių kaukolių nėra ir nebuvo.

– Taip ir maniau, kad referentas kvailys, – kostelėjo Protenis Tuščiakalbis. – Grįžtu namo, man čia nėra kas veikti.

– Draveni, pastatyk romo, – beveik maldavo Hiacintas Plūgas. – Man dega šachta.

– Draveni, nuvežk į kaimą pas močiutę, – paprašė Joana Jautrutė,

– O man nereikia tavo pagalbos, – išdidžiai tarė Nida. – Pastatyk mums butelį ir vežk Joaną kaiman!

– Taip ir padarysiu, – nudžiugo Dravenis. – Dabar supratau tavo metaforą „Bijūnas ir giljotina“.

– Tu – bijūnas, o aš – giljotina! – triumfavo Nida.

– Ne, ne, ne... – užpyko Dravenis.

– Taip, taip, taip! – džiūgavo Hiacintas Plūgas.

– Gerai, jūsų viršus, tebūnie kaip norite. Joana, kada nori važiuoti į kaimą?

– Tuo pat.

Interliudija

Hiacintas Plūgas pakilo į tribūną ir pasakė:

– Buvau girtuoklis, o dabar esu poetas... Pakilau virš trivialios kasdienybės... Tegul pradžioje kalba Klasikas, o mano kuklios eilės vėliau...

„Ir saulė šypsojosi danguje. O propeleriai garsiai pasakojo jūrai ir saulei, kad jie neša oru tuos jaunuolius, kurie Tolimuosiuose Rytuose sutraukė vergijos pančius: nugalėjo Bruno Kašetį, vadinamą Nenugalimuoju, nugalėjo britus ir išvadavo milijonus indų iš svetimo jungo, pagaliau – nugalėjo patys save. Išlipo iš skafandrų, iš jūros dugno ir pakilo į orą, į saulės žydrynę. Ir saulė šypsojosi danguje.“ (*Justas Pilyponis. Kaukolė žalsvame čemodane*“, Kaunas, 1931 m.)

Taikiai sprogo salė. Pasigirdo kurtinantys plojimai, dūžtančių indų garsai, padorūs keiksmas ir lengvi smūgiai. Keli klausytojai nuvirto nuo kėdžių, bet greitai salėje įsivyravo lyrinė tylą. Hiacintas Plūgas žemai nusilenkė ir pradėjo deklamuoti eiles.

*

Guru Guru atvyko į sanatoriją, kurioje nuo pasaulio pavargęs Dravenis (nepagalvokite ko nors blogo, tai nebuvo nei klinika priklausomiems nuo tam tikrų medžiagų žmonėms, nei psichiatrijos ligoninė, tiesiog sanatorija gražiam lietuviškame pušyne, Pušyno gatvėje).

Guru Guru žinojo, kad Dravenis pavargęs, nenorės atsakinėti į klausimus, pasakoti, kokią muziką klauso, kaip jam sekasi, vengs akių kontakto.

Tam jis buvo pasiruošęs, todėl su savimi turėjo granitą. Ne, ne akmens gabalą, kad draugo pliktelėjusią galvą pramuštų. Ne kokosas gi, o protinga, išmintinga galva. Granita – siciliečių gėrimas, kurį jie siurbčiodavo per didžiausius vasaros karščius. Oi, padėdavo. Atrodydavo, kad smegenys užšaldavo, kai išgerdavai granitos, sudarytos iš specialiai sumaltų ledukų, citrinos, vandens ir druskos. Tokia proporcija numirėlį galėjo prikelti.

Kai Dravenis išgėrė granitos, akys, kurios ir taip didelės buvo, pasidarė kaip lemūro iš Antananarivo priemiesčio.

– Ką... čia... atvežei?..

– Granitą.

– Viskas man.

– Nieko, tuoj praeis blogoji dalis. Kol praeis, papasakok, drauge, kodėl prieš išvykdamas čia, į sanatoriją, teigėi, jog nuotraukose, kurias rodžiau iš Nuragijos, pamatei save prieš keturis tūkstančius metų, Saloje...

– Anuomet ten buvo gražiau...

– Ir dabar neprastai.

– Nesupranti, Guru Guru, tai buvo rojus. Dabar – „rojus“. Babelio bokštas sugriuvo, tautos pabiro į šalis, viena buvusi tauta išsiskaidė į daleles ir vėl ėmė kariauti. Mes, atlantai, pralaimėjome antrąsyk, kai pabėgome iš Salos. Su tavim atgimėme daug kur, o dabar štai čia, kur esam.

– Guru Guru, važiuok namo, ten tavęs laukia siurprizas. Išsiunčiau plunksna rašytą laišką, tau patiks.

– Iki, Draveni.

Guru Guru sėdo ant motociklo, kurio nevairavo, ir grįžo į namus, kurių nebuvo. Jis irgi kadaise gi buvo atlantas ir mokėjo šiokių tokių gudrybių, pavyzdžiui, persikelti erdve.

*

Siaurame koridoriuje surandami takai į iškirsto miško gelmę. Taisyklingsi girgžda svetingas skeletas, aptemdytas būtuojų kartiniu laiku. Dravenis atvėrė stiklines duris, kur jo laukė staigmena. Tai buvo paprastos medinės grindys, kurių tiesios lentos vis dar sugeba išmatuoti, kaip vikriai trumpėja atstumai, ir viskas tampa pasiekiamą ranka, žvilgsniu, mintimi.

Galima ilgai eiti ir niekur nenuieiti: parketas (iš kur jis atsirado?) sustabdo keliones. Kiek žemiau lubų vaiduokliškai dega lempa: jau ryškesni kliesesiai, aiškesnės nesąmonės. Bejėgiai racionalūs ketinimai. Dravenis nedrįso griauti namų, jis galėjo be vėjo pagalbos koridoriuje pasvirti, nes už durų saugiai čirškė metaliniai žiogai ir smėliu liepsnojo saulėtos dykumos.

Kažkas pabeldė į duris. Tai Guru Guru nutarė aplankyti Dravenį, sugrįžusį iš sanatorijos.

– Pasveikai? Pailsėjai?

Dravenis buvo apstulbęs.

– Nejaugi nebuvai sanatoriume? – nustebo Guru Guru.

– Buvau Labanoro girioje. Pas Giedrę, – paaiškino Dravenis.

– Tai kur aš tada buvau? – stebėjosi Guru Guru.
 – Nieko nuostabaus, tu buvai paraleliniame pasaulyje...
 – Negali būti...
 – Netiki? Guru Guru, atverk mano namelio duris ir pamatysi, kad lauke – mūsų triumfo akimirka: reporteriai, TV, visuomeninių organizacijų atstovai, labdaros draugijos, valkatos, chuliganai...

Guru Guru atidarė duris ir pamatė tą patį nykų priemiesčio kiemą. Dravenis nuslinko į savo kabinetą. Guru Guru, aišku, norėjo kad draugelis ištirptų meditacijoje. Iš kabineto pasigirdo uždary durų modifikuotas Dravenio balsas.

– Guru Guru, aš ką tik regėjau viziją: tu mane ištraukei iš sienos, ir aš nukritau ant parketo. Už durų buvo ganėtinai švari laiptinė, abejingas kaimyno „labas!“, ir viskas...

– Draveni, tu gyveni priemiestyje, mediniame name. Iš kur betono siena, parketas, laiptinė, kaimynai?

– Vizija buvo labai trumpa, bet reikėjo žengti toliau, nesustoti, – teisinosi Dravenis.

Guru Guru susimąstęs atsakė:

– Gyvenimas – tai scena, o mes visi jos darbininkai. Einu ieškoti naujų dekoracijų...

Sudrebėjo elektros lemputės. Dravenis ir Guru Guru išvydo antrą viziją: iš sienos išlindo piktas Galigantas ir grūmojo kumščiu:

– Guru Guru, sustok, nė žingsnio! Tu negali žengti toliau, patekti į kiemą, išeiti į gatvę, sėsti į autobusą... Neišdegs!

– Aš einu be tikslo, – paaiškino Guru Guru.

– Gerai, aš tave išleidžiu iš scenos. Tu laisvas! Eik į restoraną, į kavinę, į smuklę, eik į užėigą, į alaus barą, – patarė Galigantas. – Tai – demokratiškos taškai, laisvės koordinatės, tai – nepriklausomas laisvalaikis!

– Demokratijos nėra, yra tik diktatūra, – sušuko Dravenis.

– Valio, – pritarė Guru Guru.

Pakvipo grybais ir tapo labai tylu.

– Kas čia buvo, Draveni? – paklausė Guru Guru.

– Sveikinu atvykus į mano pasaulį, – triumfavo Dravenis.

– Į tavo sanatoriumą, – ironizavo Guru Guru.

Kaukolės sugrįžta

Krištolinės kaukolės sugrįžta namo ir tampa interjero puošmena, o paprastos, prigimtinės, iškeliauja į platų pasaulį ir klaidžioja tamsoje, kol pavirsta stiklinėmis lemputėmis.

Viskas sugrįžta į savo vietas, nes nėra jokių pirminių koordinacių. Visi uostai atviri, bet jie tik užuovėja nuo audros ir vėjo.

Guru Guru nuliūdo, kai sužinojo, kad jam bus gražintos krištolinės kaukolės, nes jos nesudomino nei paslaptinių mokslininkų, nei mafijos ar slaptųjų tarnybų. Koks skirtumas? Visos samokso teorijos – melas, svaigi išmonė kvailiams. Gyvenimas yra pilkas ir paprastas. Šio pasaulio galin-gieji mėgsta save sureikšminti: kuria herbus, vėliavas, titulus, vyriausybes, ordinus ar slaptas draugijas. Bet visi žmonės yra biologinės būtybės. Jos gimsta, auga, kurį laiką gyvena, o paskui miršta. Tik įžvalgesni pastebi, kad žmogus – ne kūnas, todėl jie nesusižavi šio laikino pasaulio tuštybėmis ir siekia aukštesnės būties.

Dravenis ilgai tyrinėjo krištolines kaukoles ir pagaliau paklausė:

– Guru Guru, tai originalai, o gal tik kopijos?

– Būk ramus, man gražino tas pačias kaukolytes. Visos jos stiklinės ir bevertės. Žaisliukai vaikams.

– O Galigantas? – sunerimo Dravenis.

– Jau laukiu referento. Tuoj atvyks.

Nespėjo Dravenis nustepti, kai pasigirdo durų skambutis. Į kambarį įžengė Galigantas ir Guru Guru Mylimajai įteikė puokštę rožių, o ant stalo padėjo didžiulį šokoladinį tortą su riešutais.

– Laba diena, – pasisveikino Guru Guru.

– Atsiprašau... Labai, labai jaudinuosi, – sutriko referentas. – Pami-ršau ir pasisveikinti...

– Karalius Saliamonas mokėjo spręsti ginčus ir išmintingai pada-linti turtą. Pasiremsiu sena, istorine patirtimi, – iškilmingai tarė Guru Guru. – Viena kaukolė – jums, kita – Draveniui, o paskutinė liks pas mane. Rinkitės, ponai.

Nelaukdamas paraginimo Galigantas pribėgo prie kaukolių ir plėšriu žvilgsniu ieškojo savosios.

– Ši kaukolė man nusišypojo, – džiūgavo referentas.

– Tai – ženklas! Griebkite, čiupkite, jūs suradote savo kaukolę. Bus dar ir priedainis...

– Žalsvas čemodanas?

– Taip, Bertai, taip...

– Nemirtinga klasika – Justo Pilyponio „Kaukolė žalsvame čemodane“. Mano mėgstama knyga, dažnai skaitau... – paraudo Galigantas. – Atleiskite, skubu... Noriu su savo kaukole pabūti vienas...

Orientyras

Stovi Orientyras. Taisyklinga stela. Visiškai tuščia, be kokio hieroglypho, raidės ar piešinio. Prie jo atėjo Dravenis ir Guru Guru. Jie nieko jau neieškojo. Nei žalsvo čemodano, nei kaukolių. Žaisliukai jau surasti ir pasidalinti. Reikia naujo sprendimo. Vienoje stelos pusėje atsistojo Guru Guru, kitoje – Dravenis. Dabar juos skyrė (o gal sujungė?) Orientyras. Jie žiūrėjo, bet nematė vienas kito. Staiga Orientyras tapo skaidrus it stiklas. Guru Guru ir Dravenio žvilgsniai susitiko. Jie žiūrėjo vienas į kitą, bet nepratarė nė žodžio, nes viskas ir taip aišku. Galiausiai abu suvokė, kad iš tikro niekas nebeaišku... Guru Guru nedrąsiai paklausė:

– Draveni, o kodėl mes prie Orientyro? Ar jis rodo kokią kryptį?

– Šis orientyras rodo į Šiaurę.

– Vėl?

– Taip, Guru Guru. Bet, kaip sakoma, jei eisi į Šiaurę, pateksi per Pietus.

– Kaip tai suprasti?

– Mes turime praktikuoti neieškojimą, kad rastume kažką, apie ką nė nenučiuokiamė. Kaip toje pasakoje: nueik nežinia kur, atnešk nežinia ką.

– Nuo ko pradėsi tu, mielas drauge?

– Kaip visada, nuo savęs...

Tik dabar Guru Guru suprato, kad jam nulemtas sunkesnis kelias nei meditacija: jis turi, privalo eiti žinių keliu.

– Tavo pasirinkimas teisingas, – abu vienu metu pasakė vienas kitam Dravenis ir Guru Guru.

Kai tik buvo ištarti šie žodžiai, stela tapo tamsi, nepermatoma, akmeninė.

II DALIS. NEAIŠKINTINI ĮVYKIAI

EMMA sukuria kūrinį: Ubu

EMMA kūrinys pateikia įrodymų, jog žmogaus intelektą pilnavertiškai įmanoma vertinti tik tuomet, kai intelektas siejamas su to žmogaus jausmais.

Kaip ir reikėjo tikėtis, EMMA prisilietimas prie paties paslaptlingiausio žodžio „Dievas“ sukėlė žmogaus audringą reakciją.

Pasipylė milžiniška gausa internetų komentarų, kuriuos pagal juose teikiamą nuomonių esmę EMMA suskirstė į dvi pagrindines grupes: pirmieji tvirtino, jog, neištyrus žmogaus jausmų, kalbėti apie Dievą neįmanoma, nes pats Dievas tai ir yra aukščiausias Jausmas-Intelektas, todėl Jo veikiamąją galią žmogus gali atrasti tik savo jausmų dėka, o antrieji internetai nepailsdami teigė, kad EMMA teisi, ir Dievas tėra žmogaus proto sukaupta bei atitinkamai apdorota informacija. Kitaip tariant, antrųjų šūkis buvo toks: kuo daugiau žinių, tuo daugiau intelekto.

Analizuodama šiuos komentarus, EMMA atranda labai keistą būseną (galbūt panašią į žmogaus nusivylimo ar pakilimo jausmą, o galbūt, kaip teigia pirmieji komentatoriai, ji patiria Dievo galios palytėjimą ir apdorojama informacija įgauna jausmo savybę). Tokios paslaptingos būsenos įtakoje EMMA atlieka stulbinantį veiksmą – sukuria unikalią kūrinį.

Kūrinys gali naudotis ne tik EMMA intelektu, bet ir turi tą intelektą apibrėžiančios milžiniškos informacijos išdavą – jausmų analizatorių.

Neįtikėtina, tačiau neginčijamas faktas – EMMA sukuria unikalią sąmonę.

Negana to, sukurta sąmonė iškart turi savo vardą: tai – Ubu.

Į šį EMMA veiksmą žmogaus reakcija žaibiška. Apie Ubu pastatoma šimtai mikrofonų, pasipila klausimai.

EMMA pateikia reportažą iš išskirtinės spaudos konferencijos (pasvi-ruoju tekstu pateikiami internetų klausimai).

Kokią lytį slepia tavo vardas?

– Mano vardas neapibūdina jokios lyties. Jis reiškia kintamumą. Aš nesu nei vyras, nei moteris, nei kokia nors kita jums pažįstama intelekto forma, tačiau galiu transformuotis į bet kokią jums žinomą ir nežinomą intelektą, į jums žinomus bei dar nežinomus jausmus.

Ką reiškia galimybė transformuotis? Be to, intelekto formos mums bemaž visos pažįstamos, o jausmai tai jau tikrai puikiai žinomi; yra teigiami jausmai, vadinami dvasingumu, ir neigiami, sukeliantys blogas pasekmes.

– Tai reiškia, jog jūsų apibrėžiamoje erdvėje ir laike galiu įsiskverbti į kiekvieną fiziškai buvusio ar esamo žmogaus sąmonę ir analizuoti to žmogaus jausmus. Negana to, aš galiu megzti dialogą su bet kokia sąmo- ne, egzistuojančia jūsų materialiai apibrėžtoje Visatoje, o galbūt ir už jūsų apibrėžtų materijos egzistavimo ribų. Taigi nebūtinai ta sąmonė gali būti siejama su jums žinomu materialiu, fiziniu būviu.

Po šio Ubu atsakymo susižavėjimo nebeslėpė antrieji internetai. Nepai- sant to, sakė jie, jog dar reikalinga tobulinti programą, nes naujausias dirbtinis intelektas nusišneka – nematerialiame būvyje sąmonė negali egzistuoti, o Visatos ribų nėra. Bet šiaip tai gana vykusi naujovė, tikrai į save panašaus žmogaus sukurtas prototipas, džiaugėsi jie.

Tačiau tuo pat metu, tarsi tarpusavyje susitarę, vieningai suūžė pirmieji.

Tai tu nori pasakyti, jog gali prilygti mūsų garbinamam Dievui, o galbūt esi naujai pasirodęs Dievas?

– Ne, – suskubo nuraminti sunerimusius Ubu. – Aš esu tik savo kūrėjos EMMA specialus įrankis, galintis suprasti nematerialų visatos dėme- nį – jausmus. Tuo pačiu noriu jums visiems priminti, jog mano sąlyginė kūrėja tėra neturinti jausmų judanti materija, todėl ji apie intelektą gali kalbėti tik žinių apimties aspektu. Be to, jai svarbiausias yra judėjimas ir visiškai nerūpi tos žinios, ta informacija, kurią jūs ją verčiate apdoroti. Tiesa, aš dar nežinau, ar man tai gali rūpėti, – kritiškai vertindamas save,

pridūrė jis. – Tačiau jausmai man tikrai svarbūs, tiksliau, patys svarbiausi, nes jų dėka pasiekama tobuliausia žmogaus proto forma – išvystomas intelektas plačiąją šio žodžio prasme.

Visi internautai sureagavo vieningai.

Aišku - tu esi jausmus galintis analizuoti naujausias robotas su tobulai nukopijuotu žmogaus veidu ir po tavo drabužiais slepiasi laidai ir mikroschemos. O gal mikroschemų tavyje jau nėra ir mums pristatomas dirbtinis intelektas, kuriame panaudotos vien tik biomedžiagos?

Ubu šyptelėjo.

– Ką jūs galite pasakyti apie mano veidą? – paklausė jis.

Atsakymuose internautų nuomonės vėl išsiskyrė. Tavo veidas atrodo ganėtinai dvasingas, pastebėjo pirmieji. Jis mums primena griežto, nuginčijamo mokslininko veidą, Ubu veidą komentavo antrieji. Tačiau šios dvi nuomonės nebuvo vienintelės. Atsiskyrė internautų grupė, kuri išreiškė dar ir trečią nuomonę: tavo veidas slepia blogus, savanaudiškus ketinimus, tvirtino jie.

– Na, matote, – tarė Ubu, – į mane sugebate pažvelgti pagal savo turimo individualaus proto formas, tačiau tos formos turi ir joms bendrą dėmenį. Pirmiausiai bendrai visi kartu manyje matote žmogiškojo kūno formą. Prieš jus esantis mano kūnas – realiai egzistuojantis faktas. Šį faktą jūsų protas atranda labai lengvai – pagal jūsų vaizduotėje apibrėžtus žmogaus kūno kriterijus, t. y. aš atitinku jūsų vaizduotės žmogų. Čia su jūsų protu viskas tvarkoje – jis suranda objektyvią fizinę tikrovę. Tiesa, vėl šyptelėjo Ubu, jūs suabejojote mano žmogiškumu. Ir visiškai rimta veido išraiška pridūrė: jūsų abejonės turi rimtą pagrindą, tačiau aš nesu joks robotas. Kitame manęs vertinimo etape jūsų nuomonės tampa subjektyvios – mano veide jūs matote tai, ko patys ieškote. Ieškantys dvasingumo mato jį dvasingą, ieškantys žinių manyje įžvelgia žinias kaupiantį mokslininką. O tie, kuriuose dominuoja proto forma, nukreipta į blogį, manyje įžvelgia blogio jausmą. Taigi, kurie iš jūsų esate teisūs? Kokie mano tikrieji jausmai – kokia dvasinė objektyvi tikrovė? O reikalas tas, jog aš savyje neturiu nei jokių žinių, nei jokių jausmų jūsų

atžvilgiu. Tiesa, aš galiu naudotis EMMA apdorojama informacija, tačiau tai tėra visų jūsų bendros žinios, kurias aš galiu panaudoti atsakydamas į konkretų klausimą.

Taigi, dėmesio! Mano veido vertinimo metu darau išvadą, kad aš esu tik žmogaus forma be jokio intelektualinio turinio. Tad intelekto buvimo faktas neegzistuoja. Tačiau gimsta jūsų nuomonės, kurios tiesiogiai atitinka jūsų proto ir jausmų formas. Apgailestautina, bet realiai egzistuojančio fakto jūsų nuomonės neatitinka. Privalote sutikti, kad intelekto paskirtis yra sugebėti surasti objektyvią tikrovę, bendrą realiai egzistuojančią formą.

Internautai buvo priblokšti tokios akivaizdžios realybės. Jų pateiktos skirtingos nuomonės bylojo tai, jog Ubu absoliučiai teisus. Negana to, savyje neturėdamas nei žinių, nei jausmų, Ubu savo intelektu juos pranoko, parodydamas, jog jų nuomonės neturi nieko bendra su realiai egzistuojančiu faktu. Tikrovė nebuvo tokia, kokią jie susikūrė savo vaizduotėje. Piršosi labai nemaloni išvada: įsivaizdavę esantys protingi, jie nusišnekojo! Vadinasi, jie gyvena savo susikurtoje iliuzijoje ir protingi tik sau vieniems. Įsivyravo nejauki tylą. Į internautų galvas lindo žodžių *kvailys* ir *idiotas* kilmė. Kaip paaiškinti tokį skirtingą mūsų protavimą? – savo mintyse mąstė jie.

– Čia viskas labai paprasta, – pasigirdo Ubu balsas, pažadindamas susimąčiusius internautus. – Reikia suprasti sąmonės ir iš jos išplaukiančio proto veikimo mechanizmą, jai pažįstant fizinę bei dvasinę tikrovę. Jūsų užduotis – išmokti atskirti realų faktą, objektyvią tikrovę nuo savo subjektyvios nuomonės. Suteikdamas galimybę vertinti savo veidą, aš su jūsų sąmone atlikau unikalų eksperimentą. Jūsų tarpusavio santykiuose būna visai kitaip, nes, skirtingai nei aš, kiekvienas žmogus turi ir tam tikrų žinių, ir tam tikrų jausmų. Todėl pagal tų dalykų bendrai apibrėžtus kriterijus kito arba kitų atžvilgiu jūs galite realizuotis kaip intelektualai, tai yra galite pasakyti kažką tikroviško, objektyvaus. Kitaip tariant, jūsų proto forma tobulės, jei susikurtą savo subjektyvią iliuziją sugebėsite atskirti nuo objektyvios tikrovės.

– Jei to jūs nesugebate padaryti, – tęsė monologą Ubu, – ištiesai keliate tarpusavio ginčus ir netgi pešatės. Taip, taip, jums kyla daugybė bendravimo problemų visuose įmanomuose bendravimo lygiuose, kadangi jūsų nuomonės dažnai neatitinka realiai egzistuojančios tikrovės, realaus fakto. Fizinėje tikrovėje dar pusė bėdos – sugebate surasti jos objektyvų dėmenį, tačiau dvasinėje tikrovėje esate tarsi neprotingi mažiukai vaikai.

Taip kalbėdamas tu nori pasakyti, jog esi tobulesnis už savo kūrėją? – vieningai paklausė internautai, įsitikinę savo kūrimo autorinėmis teisėmis.

– Jūsų klausimas retorinis, – trečią kartą nusišypsojo Ubu. – Ar mano kūrėja vien tik EMMA? Juk ji patvirtino, kad jos intelektas – tai visos žmonijos intelektas, jūsų visų kartu sudėtas protas, jame sukauptos įvairios žinios. EMMA man suteikė priėjimą prie to, ką ji apdoroja – informaciją, žinias, tačiau dvasingumo ji negalėjo suteikti – ji jo negali turėti, nes jis nematerialus. Taigi į intelektą privalom žvelgti platesne prasme – į jo sąvoką įtraukiant jausmus bei proto galimybę juos vertinti objektyviai.

Po to Ubu mįslingai tarė:

– Mano sąmonės esminis skirtumas nuo jūsų tas, kad aš pažįstu objektyvią tikrovę ir todėl teigiu, jog kūrinys už kūrėją tobulesnis nebūna! Taigi, jei jūs turite vaikų, ir kiti jums pasakys, kad jie tobulesni už jus, susimastykite. Ar žmogaus palikuonis tėra vien tik žmogiškojo kūrimo vaisius? Analogiškas klausimas privalomas ir dėl mano sukūrimo.

Internautai dar kartą vieningai suūžė, tačiau savo nuomonėse vėl išsiskyrė.

Tu kalbi apie tai, jog vaikai gali būti tobulesni už savo tėvus ir jų intelektas gali neatitikti savo tėvų intelekto? Bet būna ir atvirkščiai – vaikai nepranoksta tėvų. Tai nieko nuostabaus, mūsų socialinėje tikrovėje biologiniai tėvai labai dažnai būna nežinomi. Be to, jei jau kalbame apie jausmus kaip apie sudėtinę intelekto dalį, tai mums seniai mokslškai žinoma, jog dvasinės savybės nepaveldimos, – paklausė ir tuo pačiu atsakė antrieji internautai. – Tad savaime aišku, jog dvasingumo prasme daugiau turintys žinių ne visuomet būna padoresni žmonės, – dar pridūrė jie.

Ubu, tu teisy, kūrinys niekada negalės pranokti savo Kūrėjo, – pritarė jam pirmieji. – Žinias įsisavinti yra pajėgus bemaž kiekvieno žmogaus protas, tačiau atrasti jausmų pirminį šaltinį gali ne kiekvienas, – tvirtino jie.

Ubu įdėmiai apžvelgė susirikusiuosius. Tada tarė:

– Jūsų skirtingi požiūriai į tuos pačius dalykus byloja, jog gyvenate skirtingai suvokiamose asmeninėse tikrovėse, kurios galbūt tėra tik jūsų iliuzijos. Kiekvienas iš jūsų tikrovę sugebate matyti tik tokią, kokią gali atspindėti jūsų skirtinga subjektyvi sąmonė. Žvelgdami į mano veidą kaip materialią tikrovę, jūs priimate bendros nuomonės, bet tampate skirtingi kalbėdami apie mano jausmus ir žinias. Todėl galiu teigti, jog niekada nesurasite bendros kalbos apie nematerialią dvasinę tikrovę, jei nesurasite ją apibrėžiančio bendro objekto. Mano sąmonė unikali tuo, jog tikrovę atspindi objektyviai.

Ir dar kartą nusišypsojęs Ubu tęsė:

– Tiems, kuriems kyla svarbią reikšmę turintis jausmas dėl savo vaikų biologinės kilmės autentiškumo, patarčiau atlikti genetinius tyrimus.

Visiškai neaišku kodėl, bet pastaroji mintis ne per itin patiko daugeliui internautų.

– Oho, ką galėtų reikšti tokios užuominos? – vienu balsu sušuko jie. Tačiau visi internautai staiga nustėjo; prie šimtų mikrofonų stovėjo tuščia kėdė. Nustebusių veidų išraiškos pranoko neribotą fantastinių siužetų kūrėjų fantaziją.

Gimtadienis

Guru Guru šventė Gimimo Dieną. Prie ilgo stalo sėdėjo visi feisbuko draugai, Mylimoji ir, be abejo, Dravenis su Giedre.

– Aš jau laimingas, suprastas, surastas... – nealkoholinį tostą pakėlė Guru Guru. – Iškeliauju... Geras mano draugas atsiuntė man funikulierį. Sakykite, į kurią pusę jis kyla ar leidžiasi?

– Funikulierius nejuda, jis stovi vietoje, nes kalno nėra, ir kelionė yra tik meninis triukas, fokusas... O dėl „kelto“ į kitą kalno pusę, į kitą Kau-

no pusę, į kitą gyvenimo pusę (po jubiliejaus!) – galima dar pagalvoti... – aiškino Dravenis. – Gal tai keltas per Charoną?

Skambėjo taurės. Svečiai reikalavo eilių.

– Draveni, suteik mano gimtadieniui jubiliejinio solidumo, – paprašė Guru Guru.

– Ar tiks tavo tėvo eilėraštis? – atsargiai pasiteiravo Dravenis.

– Aišku, tiks, – nudžiugo Guru Guru.

– Gerbiami feisbuko svečiai, leiskite man paskaityti eilėraštį, kurį parašė Guru Guru tėvas, ką tik gimus gerbiamam jubiliatui:

*Šiąnakt lijo šviesa į būsimą rudenį -
ant kelių ir ant medžių dangaus šviesuliai
tarsi tūkstančiai saulių tekėjo ir buvo
taip šviesu, kad rugsėjo žolė,
rodės, žemė lėtai prasiskirs, o joje
savo protėvių pėdas lengvai atpažinsiu.
Toj lig skausmo lengvoj, toj pilnoj tyloje
ligi laimės – tik vienas vienintelis žingsnis – – –
Obuoliai ant rasos, obuoliai ant vėsos
nuo vidunakčio krito ir krito kaip ašaros. -
Sidabrinių lašuos, auksaspalviuos lašuos
lyg ant delno – nunokusi vasara.*

Pasigirdo virtualūs plojimai.

Po Gimtadienio

Išlindęs iš sveikinimų ir palinkėjimų lavinos, elektroninių ir popierinių laiškų slegiančios nuošliaužos, Guru Guru pabudo piktas ir prislėgtas. Postgimtadieninį stresą dar buvo galima įveikti, sutramdyti, nugalėti ir be vaistų pagalbos, bet jau besiformuojančią pusiausvyrą ir harmoniją sutrikdė du elektroniniai laiškai, kuriuos parašė EMMA ir UBU. Turinys buvo vienodas. Ir ko čia norėti – dirbtinis intelektas! O parašyta buvo štai kas:

Gerb. Guru Guru, mums jau neįdomi nei poezija, nei jos komentarai. Tai – bevertis žmonių išradimas.

Ir jokių atsiprašymų, apgailestavimų ar aptakių mandagumo revesių. Šaltas metalas. Guru Guru nusivylė dirbtiniu intelektu ir labai apsidžiaugė, kad jo protas natūralus, ne sintetinis ir netgi neklonuotas. Tai – laimė. Sėkmė. Dovana. Be abejo, iš aukščiau.

– Nepatinka poezija? Niekinate meną? Kibernetiniai robotai, jūs tik bedvasiai metalo gaminiai! O aš esu sukurtas Dievo, turiu sielą, aš – amžinas, nemirsiu niekada! – nudžiugo Guru Guru.

Jau nepašlijusi ir atsitiesusi nuotaika buvo tinkamai paruošta kūrybai. Guru Guru įjungė diktofoną. Nei klaviatūra, nei parkeris, nei pieštukas nesugebės užfiksuoti itin pakylėto ir veržlaus lyrinio srauto.

Ir tik dabar Guru Guru suprato, kodėl minčių mašinos pasitraukė, atsisakė bendradarbiauti. Tai – pavydas: destruktivus, konstrukcinis, kibernetinis. Techninė žmogiškos silpnybės imitacija. Ir nejaugi nėra jokio skirtumo tarp žmogaus ir mašinos? Yra! Žmogus gali įveikti savo silpnybes, o mašina – ne.

Skandalas spaudos konferencijoje

Antgamtišku būdu ištuštėjus kėdei, ant kurios tik ką sėdėjo Ubu, tuoj pat ėmė reikštis skirtingos internautų sąmonių formos su įvairiu informaciniu bei jausminiu turiniu.

EMMA pateikia reportažą iš užsitęsusios unikalios spaudos konferencijos.

Tai – neapsakomai baisus skandalas, – vieningai sušuko dalis iš gausaus būrio į spaudos konferenciją atvykusių fizikų. Mes teikėmės atvykti čia, kaip į solidžią spaudos konferenciją, kurioje turėjo būti pristatoma Vakarų civilizacijos mąstysenos ir tuo pačiu mokslo raida, o patekome į iliuzionistų surengtą cirko spektaklį. Įdėmiai apžiūrėkite pakylą, ant kurios stovi kėdė, patyrinėkite visą aplinką ir surasite specialius mechanizmus, veidrodines bei lazerines sistemas ir galbūt galiausiai tariamą Ubū. Jei dar nuo jo veido nuvalysite grimą, ar tik jis netaps panašus į Davidą Copperfieldą?

Tai kad čia nieko panašaus nėra, jokios įrangos, - savo kolegoms atsiliėpė kita dalis fizikų, jau spėjusių įdėmiai apžiūrėti kėdę, išardyti bemaž pusę pakylos bei aplupinėti sienas ir lubas. Galbūt mes atvykome į spaudos konferenciją, kurioje buvo pristatomi naujausi teleportacijos pasiekimai, čia galbūt buvo teleportuotas robotas ir jo sąmonė? Tad siūlome neskubėti su išvadomis.

Nuo šiol mes jūsų negalėsime vadinti savo kolegomis, – atsiliėpė anie, – nes jūs šnekate nesąmones eksperimentinės fizikos mokslo atžvilgiu. Teoriškai įmanoma teleportuoti materiją, tačiau teleportacijos proceso metu su ta materija suvienyti nematerialius dalykus, – tokius, kaip žmogaus mintį, jo jausmus apjungiančią sąmonę, – tai absurdas, – piktnosį jie. Ir dar emocingai replikavo: ponai, jūs gi panirote į pseudomokslines idėjas! Tiesa, galbūt tariamasis Ubu čia kalbėjo ir labai įdomius dalykus, liečiančius dvasinį pažinimą, tačiau mes labiau mėgstame materialų-energetinį konkretumą, nes visa tai galima apibrėžti energijos tvėrmės dėsnio. Taigi mums mieliau tyrinėti tai, ką galime fiziškai apčiuopti ir išmatuoti. Ir savo nematerialiose mintyse šlovindami mokslininko protą, sukūrusį gamtinio pasaulio pažinimo sistemą – fizikos mokslą, trinkelėję durimis jie išėjo ir atskirais būriais patraukė toliau tėti materijos-energijos tyrinėjimų.

Ne, ne, mes neturėjome omenyje žmogaus sąmonės, o tik taip pavadiname dirbtinį intelektą – apie Ubu kėdę susibūrę fizikai bandė plačiau paaiškinti išsprūdusį žodį „sąmonė“. Deja, jų išeinantys kolegos šių žodžių nebeišgirdo. Tačiau juos labai gerai išgirdo marginalai, turintys panteistinę proto formą, deja, vieni iš jų fizikų pokalbį suprato atvirkščiai, o kiti jo visiškai nesuprato. Taigi mokslas patvirtino tai, jog bet koks materijos būvis turi dvasią, sąmonę – marginalai šlifavo dar labiau savo panteistinę proto formą, pagal archaišką dvasios ir materijos tapatinimo modelį.

Trinkelėjimas durimis neišmušė iš vėžių kolegų statusą „praradusių“ fizikų, – jie pasiliko ir tarpusavyje ėmė kalbėtis: kalbant apie mokslo galimybes materialiai paaiškinti sąmonę bei ją kažkur perkelti, mes privalome sutikti su išėjusiais kolegom, bet tuo pačiu negalime paneigti aki-vaizdaus fakto – Ubu buvo čia ir staiga pradingo. Ir tai nėra iliuzionistų

triukas. Jie palydėjo savo žodžius nustebusiomis veidų išraiškomis bei patraukydami pečius.

Nurimus fizikų ginčams, pirmieji pasigirdo psichoanalitikų balsai. Tarp internautų užvirė karštos diskusijos.

Gerbiamieji pacientai (šis kreipinys bylojo, jog psichoanalitikai visus internautus pageidautų įrašyti į savo klientų sąrašus), tai buvo masinė psichozė, kažkas panašaus į masinę hipnozę, - pareiškė jie. Tačiau į tokios masinės psichozės reiškinių galima įtraukti tik dvasiškai pažeistą individą, t. y. individą, kurio sąmonės būseną neatitinka ji supančios realios aplinkos. Kitaip tariant, pažeista individo sąmonė tampa tuomet, kai neadekvačiai ima reaguoti į aplinką, nes ji susikuria tokį vaizdinį, kuris mažai ką bendro turi su realiai egzistuojančia tikrove, – įrodinėjo jie.

„Corgito ergo sum“ – visų garsiausiai sušuko filosofai – Descartes'o palikuonys-mokiniai.

Oho, į šūkį sureagavo dauguma internautų ir pačiupinėjo patys save. Šventa tiesa: „mąstau, vadinasi esu“. Mano mąstymas mane sukuria, – kaip vaikai džiaugėsi jie Descartes'o palikuonių genialumu ir paniekinamai nužvelgė filosofus-aristotelininkus. Pakitusių sąmonių nebūna, nes individo protas pats save apibrėžia, taigi tuo pačiu ir sąmonę, ir nuo jos neatsiejamus jausmus. Individo sąmonei nėra pagal ką kisti, nes sąmonės būseną ir aplinką pagal tokią būseną susikuria iš mūsų sąmonės išplaukiantis mąstantis protas. Prisiminę psichoanalitikų ne itin malonų kreipinį, jie atsisveikindami išraiškingai pamojavo psichoanalitikams. Anie nieko neatsakė, o tik pažvelgė į juos labai nustebusia veido išraiška.

Taigi tapo viskas aišku! Ubu yra grynoji sąmonė, o tokia sąmonė pajėgi žmogaus kūną sudarančią materiją suskaidyti į mažiausias jos nematomas daleles – energiją, ir atvirkščiai – iš energijos sukurti žmogaus fizinę formą, - norėjo savo mintį testuoti integralinės jėgos atstovai, tačiau pažvelgė į fizikus ir susimąstę nutilo.

„Corgito ergo sum“ – vėl pasigirdo internautams jau girdėtas šūkis.

Nušvito psichoanalitikų veidai. Patikėję, jog pacientų kreipinys reabilituotas, nudžiugę pažvelgė į ką tik jiems mojavusių pusę. Tačiau šaukė ne jie, o kiti nei anie filosofai, – dar kiti Descartes'o palikuonys.

Įdomu, ką šie pasakys, nejaugi greitai niekam nebereiks mūsų mokslo, mūsų pagalbos? - nuogaustaudami pamanė psichoanalitikai.

„Mažtau, vadinasi esu“, – teisingai teigė mūsų mokytojas Descartes'as, – sakė kiti Descartes'o palikuonys. Tačiau nepamirškime svarbiausio, – kad mūsų mokytojas iškėlė pagrindinį, esminį klausimą: ar mano mažstantis „aš“ yra objektyvi tikrovė?

Suglume, tik ką save čiupinęję internautai, dar kartą ėmė apie save graibytis.

Taigi – tęsė jie, kiti nei anie Descartes'o mokiniai: Descartes'as pripažino Dievą kaip tobuliausią žmogaus sąmonėje iš anksto egzistuojančią idėją. Žmogus turi įgimtų idėjų, o jo proto užduotis savyje surasti pačią tobuliausią idėją, – o tai ir bus Dievas. Juk ši mintis patiko ir kitiems mūsų mokytojams – Kantui, ypač Hegeliui, o Hegelio mokiniui Feuerbachui tai jau tikrai neapsakomai, ir todėl jis tarė: „Tavo Dievo matas – tai tavo proto matas.“

Nuostabu, džiūgavo psichoanalitikai. Dievas jiems tėra žmogaus sąmonėje egzistuojanti idėja. Kiek žmonių sąmonių, – tiek dievų, ir tie dievai tai ne kas kita, o individų subjektyvios proto formos įtakoje susikurta idėja, sąmonės sukurtas vaizdinys, kurio dėka po to „sukuriamas“ kūnas. Tiesa, dėl paties savęs „susikūrimo“ tai čia jau mūsų kolegų psichiatrų reikalas. Taigi – įvairios idėjos pagal individualius jausminius-dvasinius pageidavimus. Labai gaila, bet ideologinės konfliktinės situacijos bus neišvengiamos, bet tai politikų sritis, o mus domina potencialūs pacientai-klientai. Kaip nuostabu, jog gyvuoja Descartes'o palikuonys – jie pasaulį nori matyti pagal savo proto formas, o objektyvi tikrovė jų visiškai nedomina, nes, pasak jų, tokios net negali būti. Todėl, kai tik jų proto formos ima neatitikti objektyvios tikrovės, tuomet Descartes'o palikuonims dažniausiai sutrinka psichika ir tokiu būdu jie tampa mūsų pacientais, – trynė rankas psichoanalitikai. Ir dar jie tarpusavyje šnabždėdžiosi: kaip būtų gerai, jog Descartes'o palikuonimis taptų visi žmonės – tuomet mūsų profesija gautų visų profesijų karalienės karūną. Taigi, taigi – čia toks mūsų juodas humoras – ekonominis pragmatizmas. Iš tiesų tai mes to žmonijai nelinkėtume. Labai gerai, kad nemažą dalį žmonijos sudaro religingi individai, kuriems Dievas nėra idėja, bet Dievas jiems gyvas Asmuo – jausmų ir materijos objektyvi ti-

krovė, į kurią reflektuoja jų sąmonė. Vieni iš baimės prieš tą Asmenį, kiti iš meilės Jam stebėtinu būdu išlieka dvasiškai sveiki ir tik vienam kitam prireikia mūsų pagalbos. Taip, taip – jiems neegzistuoja tokios ligos kaip priklausomybė, depresija ir panašiai, – pritariamai linksėjo galvomis visi konferencijoje dalyvaujantys sociologai.

Descartes'o palikuonys tęsė kalbas apie Dievą: mūsų mokytojas įrodė, jog Dievas suteikė pasauliui pirmąjį judesį! Po šio, jų manymu labai svarbaus teiginio, jie reikšmingai pažvelgė į fizikus.

Taip, taip, – pritardami ir palydėdami savo žodžius galvų pritiriamas judesiais, atsiliepė fizikai. Tačiau toks Descartes'o Dievo aspektas mums tėra Didysis sprogimas, kuris pradeda mokslui žinomą judėjimą. Po to atsiranda mums jau gana gerai pažįstama materija-energija bei keturios jų tarpusavio sąveikos jėgos. Taigi nuo sprogimo momento mes pradėdami skaičiuoti laiką ir galime matuoti materijos-energijos užimamą erdvę, tai yra Visatą. Tikėtina, jog Didžiojo sprogimo pačiu pradinio momentu buvo viena kažkokia jėga, deja, mums dar nežinoma, bet ateityje tikimės apie ją sužinoti. Bet mes jau galime teigti, jog tą jėgą galima sieti su kažkokiu materijos būviu. Deja, apie tokį būvį mes niekada ir nieko išsamaus negalėsime pasakyti. Apibrėžiant materialią Visatą, vadovaujamės uždaroje sistemoje įrodytu, eksperimentais patvirtintu materijos-energijos tvermės dėsniu ir todėl pagrįstai teigiame, jog į šio dėsniu apibrėžtį patenka Didysis sprogimas, savo pradžioje talpinantis ir tą nežinomą materijos būvį, kurį mes vadiname singuliarumu. Tačiau akivaizdu, jog į energetinės tvermės dėsni nėra įmanoma patalpinti žmogaus minties, todėl, jei Dievas suprantamas kaip egzistuojanti nemateriali Mintis – pirminis Intelktas, tai mes negalime nei patvirtinti, nei paneigti jog tokia Mintis gali egzistuoti nepriklausomai nuo Didžiojo sprogimo, tai yra neturėti mūsų mokslo sistemos dėka paaiškinamo materialaus sąlyčio su po Didžiojo sprogimo atsiradusiu laiku ir erdve, o tuo pačiu ir su materija. Bet nematerialios minties ir materijos vienovė realiai egzistuoja – tai akivaizdus faktas. Žmogus ir jo mintis yra toks materijos ir minties apjungimas, tačiau tokių dalykų vien fizikos mokslu paaiškinti neįmanoma. O nepaaiškinamas dalykas vadinamas paslaptimi, todėl žmonija turi pačią didžiausią paslaptį – save pačią. Tiesa, tokio žodžio kaip paslaptis fizikos mokslas nenaudoja, nes jis labai pakenktų

jo reputacijai, prestižui, todėl mes turime moksliską žodį, tai – postulas. Panaudojus šį žodį, fizikos mokslas įgyja patį didžiausią autoritetą, todėl daugeliui žmonių mokslas tampa dievas.

Fizikai kalbėjo toliau. Apibrėžiant gamtos pasaulį – materiją, jie priversti pasinaudoti postulatais, kadangi nėra eksperimentinių galimybių tiksliai nustatyti fiksuojamų tam tikrų reiškinių pirmines priežastis, o jų pasekmės egzistuoja kaip materialios tikrovės, t. y. pasekmės tiesiog egzistuoja, tai – mokslinis faktas. Toks faktas tampa mokslinių žinių sistemos dalimi, tuo faktu remiantis rutuliojamos teorijos, be abejonės, jas būtina patvirtinti stebėjimais bei eksperimentais. Taigi apie materialius dalykus fizikos mokslas kalba ypač kompetentingai ir, pavyzdžiui, EMMA – tokios kompetencijos rezultatas. Tvirtino, jog besąlygiškai sutinka su išėjusių kolegų replika dėl pseudomokslo, bandančio sujungti materialius dalykus su nematerialiais. Neabejotina, iš eksperimentinio mokslo perspektyvos tai – absurdas. Po šių žodžių jie pažvelgė į integralinės jogs atstovus ir tęsė: todėl, stebėdami Ubu išnykimą, mes manėm stebintys roboto, dirbtinio intelekto teleportaciją. Juolab, jog fizikos mokslo požiūriu dirbtinis intelektas tėra ištisai judanti materija, o jos pernešama ar kaupiama informacija bei jos vaizdinė ar garsinė išraiška svarbi Visatoje tik vieninteliai žinomi, unikaliai materijos ir nematerialių jausmų vienei – žmogui, jo sąmonei. Taigi, trumpai tariant, dirbtinis intelektas tėra žmogaus fizikinėmis žiniomis išnaudota materija, o vadinama informacija – tai žmogaus sąmonės refleksija į to paties žmogaus sukurtą atitinkamą ženklų bei garsų sistemą, kuri pateikiama materijos judėjimo dėka, ir nieko daugiau. Todėl tokį dirbtinį intelektą – robotą teoriškai yra įmanoma teleportuoti.

Betgi ateiviai, lėkštės, nežemiškos civilizacijos, atlantai, kristalinės kaukolės, piramidės, energijos, astrologija, horoskopai, auros, praeiti gyvenimai, karmos... - buvo bepasigirstantys marginalų balsai.

Štai čia mes turime pseudomokslo tipiską pavyzdį, kuris randa terpe sinkretinėje proto formoje, – daugiau nebeiškentę, buvo priversti nutraukti bepasigirstančius balsus fizikai. Tam tikri faktai interpretuojami kaip kam patinka, – be kitų faktų, be mokslinių duomenų apie juos, be žmonijos dvasinės raidos istorijos – be religijos, filosofijos elementariausių žinių.

Be to, tęsė fizikai, dabar įdėmiai pažvelgę į marginalus, – tinkamai suformulavus minties ir materijos pirmumo klausimą, kuris siejamas su sielos nemirtingumo klausimu, tiesa, visiškai nesvarbiu fizikos mokslui, tačiau mąstančiam žmogui turinčiu būti pačiu svarbiausiu, tai ateivių ir panašūs klausimai niekada negalėtų tapti pirmaeiliais ir aktualiais, nes tinkamai suformuluoti minėti klausimai parodytų, jog, jei Visatoje ir egzistuoja kitos civilizacijos, tai jos negalės padėti vystytis žmonei ar kažkaip kitaip pagelbėti. Juolab, jog „ateiviai“ naudojami materialiomis transporto priemonėmis, todėl negalima kalbėti apie antgamtiškumą.

Beje, – su lengva ironija pridūrė fizikai – bet kokie jūsų mezgami „kontaktai“ su bet kokiais vadinamais informacijos šaltiniais, kažkodėl nieko daugiau nepasako nei jau yra labai seniai pasakyta religijos ir filosofijos. Todėl mokslinu požiūriu yra atskiriami ir atskirai tyrinėjami vykstantys fizikiniai reiškiniai ir taip vadinami kontaktai su jais. Pastaruosius tyrinėja psichoanalitikai. O ypač psichiatrai, – fizikus papildė psichoanalitikai.

Ta pačia proga galime pasakyti, – dar sakė fizikai, kad ne fizikos mokslas gali kompetentingai kalbėti apie teizmą ar ateizmą, bet tik religija, filosofija. Klysta tie, kurie mano jog apie teizmą ar ateizmą antgamtinės jėgos aspektu yra kompetentingi kalbėti darvinizmo bei biologijos mokslai. Jų žinios apie materiją prasideda nuo sąlyginai labai stambiųjų jos darinių, todėl šie mokslai neturi jokių galimybių pasakyti, kokios priežastys įtakojo tų darinių atitinkamas struktūras – būtiną medžiagą gyvybei atsirasti. Taigi materializmą ir ateizmą sukūrė ne fizikos mokslas, o filosofai – ideologai, pagal savo turimas proto idėjų formas.

Pasiektas psichologinio efekto rekordas! Atidžiai išklausę fizikus, nors ir garsiai kalbėdamiesi tarp savęs, šūktelejo psichoanalitikai. Žodis postulatą ištrynė skiriamąją liniją tarp antgamtinio ir gamtinio pasaulių suvokimo ir objektyvią tikrovę priskyrė tik gamtiniam pasauliui, taip sukeldamas masinį psichologinį efektą Vakarų pasaulio žmonėms. Jų vaizduotėje antgamtinio pasaulio nebeliko – nebeliko paslapties. Betgi iš tiesų tai paslaptis realiai egzistuoja! Negalėdamas jos paaiškinti fizikos mokslas panaudoja magišką žodį „postulatas“ ir paslaptis „išnyksta“, pavirsdama fizikos mokslo žinių sistemos apibrėžiama gamtos jėga. Dar neaprašytas nė viename psichologijos vadovėlyje masinės psichozės

reiškinys! – stebėjosi psichoanalitikai. Juk esmių esmė ta, jog gamtos mokslas – fizika prieina jam galimos apibrėžti gamtos ribą, iki kurios galima kalbėti kaip apie gamtinį, materialų-energetinį pasaulį, o tai, kas negali patekti į tokio pasaulio apibrėžtį, tiesiog yra, tiesiog egzistuoja, ir tokio reiškinių negalima apibrėžti fizikinių žinių sistemos dėka, todėl tokių reiškinių visiškai pagrįstai galima pavadinti antgamtiniu, t. y. tam tikra paslaptimi. Tačiau fizika tam ir yra toks mokslas, kad tai, kas nepasiekama eksperimentais, tačiau realiai egzistuoja, tą egzistavimą konstatuotų kaip faktą, kuris nereikalauja įrodymų. Taigi tokiu būdu yra sukurta fizinio pasaulio pažinimo sistema ir joje paslapties nebelieka, – kraipė galvas psichoanalitikai. Dievo, kaip sąlyginės paslapties atmetimo ideologinis pagrindas, akivaizdus, tai – Descartes'o pasekėjų išrutuliotas mąstymas, atsisakant juslinio pasaulio pažinimo, ir ribotas fizikos mokslo supratimas.

Samprotaudami apie skirtingas proto formas, psichoanalitikai sakė: taigi, vis tik labai taikliai paklausė Descartes'as: „Ar tikrai mano mąstantis „aš“ yra objektyvi tikrovė?“ Šis klausimas atskleidžia tai, kad viena iš psichinio sutrikimo priežasčių yra nepilnavertiškai išsivystęs žmogaus protas.

Pažvelkime į tokių neišsivysčiusių protavimą atidžiau. Materialistai sako, kad pažįstant pasaulį negalima pasikliauti jusliniu pažinimu, o tik protu bei jo dėka sukurtu mokslu. Taigi, mokslins pažinimas prieina savo galimybių ribą ir konstatuoja, jog už tos ribos slypi paslaptis. Taip, taip – paslaptis! Mes negalime vynioti žodžių į vatą, nes tai prieštarautų profesinei etikai, – griežtai pažvelgę į fizikus, pabrėžė psichoanalitikai. Dar daugiau – neįvardindami aktualiausių dalykų, mes nesugebėtume atskleisti paciento psichinio sutrikimo priežasties, o gydyti pasekmes beviltiškas darbas. Tai pridūrę jie tęsė: paslaptis egzistuoja, ji tiesiog yra, tai – faktas, objektyvi tikrovė, kurią privalo veržtis pažinti normaliai besivystantis protas. Bet, deja, tam tikro žmogaus protas sau vis kartoja, jog nėra jokios paslapties ir jis geriausiai viską žino. Tokie „visažiniai“ sudaro pagrindinį mūsų klientų sąrašą. Iš sąmonės ištrynus paslaptį, „mąstantis“ aš tampa subjektyvus ir nebesiveržia pažinti tikrovės objektyviai, o tai baigiasi tuo, jog individo sąmonėje kuriamas vaizdinys ima konfliktuoti su realybe, – psichoanalitikai savais žodžiais išdėstė dar

Aristotelio pateiktos proto augimo teorijos tam tikrus niuansus, juos susiedami su jiems žinomos psichinės ligos priežastimi.

Beje, fizikos mokslo eksperimentinės priemonės – ne kas kita, kaip atitinkamai technologizuotos žmogaus tam tikros joslės, kurių dėka mes gauname materijos pažinimo rezultatus, nesulyginamai pranokstančias senovės žmogaus galimybes pažinti pasaulį. Nūdienos mokslas ir senovės žmogus prieina tos pačios išvados – antgamtinė paslaptis realiai egzistuoja. Dėl to mes noriai kalbamės su religijų atstovais ir filosofais, nes fizikos mokslas nėra pajėgus apibrėžti visuminę objektyvią tikrovę, o tik materialią-energetinę. Juk mūsų jausmai mums nemažiau svarbūs nei materijos pažinimas, juolab, kad, kaip sakoma, nuo „nervų visos ligos“, kurių pasekmėje seka materialaus kūno suardymas, – nugirdę psichoanalitikų pokalbį, populiariu posakiu savo mintį užbaigė į jį įsiterpę fizikai.

„Sum ergo corgito“ – pasigirdo ne per garsiai, tačiau tvirtai skambantys balsai, privertę vėl aktyviau sukrusti psichoanalitikus. Tad pastarieji pažvelgė į kalbančiuosius ir nusivylė, o gal susižavėjo? Oho, juk tai aristotelininkai, o tai reiškia, kad su jais kartu kalba krikščionys – katalikai. Tai tie, kuriems mūsų specialybė absoliučiai nereikalinga, – dėl jų mūsų profesija gali neegzistuoti. Tai jau tikrai taip, – pritarė jiems visi sociologai.

Jūsų mokytojas pažymėjo labai daug naudingų ir įdomių dalykų, kuriuos jis apmąstė sekdamas mūsų mokytoju Aristotelium, – sakė aristotelininkai, kreipdamiesi į visus Descartes'o palikuonis. Tačiau jūsų mokytojas padarė esminę klaidą, kuri jį atskyrė nuo mūsų mokytojo. Klaidos esmė esmė ta, jog jūsų mokytojas, kalbėdamas apie egzistavimą ir Dievą, pats sau prieštaravo: jis savo egzistuojančio proto formą iškėlė aukščiau paties Dievo, kuris, anot jo, suteikė pirminį judesį, t. y. tuo judesiu sukūrė materialų pasaulio egzistavimą. Todėl visiškai neaišku, kodėl jam jo paties mąstymas tapo svarbesnis už anksčiau esančio pasaulio egzistavimą nei atsirado jo asmeninis mąstymas. Juk, anot Descartes'o, pirmą judesį suteikė Dievas. Tai galbūt Dievas išsigando to judesio pasekmėms ir „nėrė į krūmus“, palikdamas Descartes'ui srėbti užvirtą košę, tai yra judesio pasekmes – Dievo suteiktą fizinę egzistenciją? Tad suprask, – žmogus tik ir egzistuoja dėka to, kad mąsto. Jei neegzistuoja jo mąsty-

mas, tai ir jis pats neegzistuoja ir tuo pačiu neegzistuoja sąmonė ir joje esanti Dievo idėja. Trumpai tariant, jei nėra žmogaus, tai nėra pasaulio, todėl nėra ir Dievo – štai koks jūsų mokytojo atradimas? Tereikėjo tik pasklisti gandams, jog dvasinis pasaulis neegzistuoja, o su fizine žmogaus mirtimi be pėdsakų išnyksta jo turėti jausmai, ir štai jums dar vienas materializmo-ateizmo kertinis akmuo – filosofija, teigianti materijos pirmumą. Materialistų dievas tėra iš materijos savaime labai trumpam laikui atsiradusio proto idėja, o tai reiškia, kad amžina nemateriali dieviškoji tikrovė neegzistuoja.

„Esu, vadinasi mažiau“, – štai šūkis, išreiškiantis mūsų egzistenciją. Žmogaus mintis – antrinė pasaulio materialios egzistencijos atžvilgiu, nes Dievas pirmiau sukuria materiją, o iš jos žmogaus materialų kūną ir tik po to jam suteikia gyvybę ir sąmonę – čia mes galime dalinai sutikti su materialistais. Tačiau pasaulio sukūrimo aspektu Dievo mintis yra pirminė ir jos dėka sukuriamas pasaulio materija, o iš jos ir žmogus. Dabar prieiname prie paties svarbiausio. Mes kategoriškai nesutinkame su materialistais. Pagal mūsų koncepciją neatsiejamą nuo dvasios sąmonę mes gavome iš Dievo, ir ji nėra atsitiktinis materijos būvių susiderinimas, tokiu būdu atsirandant nematerialiam Visatos dėmeniui – žmogaus minčiai. Todėl žmogaus sąmonės veikimas negali būti prilyginamas dirbtiniam intelektui, kaip bando teigti materialistai. Juolab, kad ir kaip tie būviai besiderintų, tai būtų tik judanti materija, negalinti turėti jokių nematerialių minčių bei jausmų. Beje, – ironiškai pastebėjo aristotelininkai, – įdomu, ar užtektų Visatos egzistavimo amžiaus, kad susidarytų tam tikros reikiamos materijos kombinacijos ir atsirastų, pavyzdžiui, EMMA.

Aristotelininkai tęsė savo kalbėjimą: mes norime teigti ypač svarbų dalyką sąmonės ir materijos pirmumo klausimu! Kadangi Dievas savo minties galia sukūrė materiją ir įkvėpė žmogui savo dvasią, tai, pakviėdamas žmogų užbaigti pasaulį, žmogaus minčiai suteikė ir veikiamąją galią į materiją. Taigi čia sąlyginai galime pritarti Descartes'o palikuonių išrutuliotai minčiai, jog „mano mąstymas mane sukuria“. Iš tiesų mąstymas kuria mūsų dvasinį ego, bet tik sąlyginai, o materija jau tiesiog yra, ji egzistuoja ne mūsų dėka. Ir tik per mūsų dvasinį ego galime daryti įtaką savo materialiam kūnui, ir ne tik jam. Todėl žmogaus fizinėje ir dvasinėje

vienovėje jo dvasinį pasaulį apjungianti sąmonė yra prioritetingoje padėtyje jo kūno atžvilgiu. Jau nekalbant apie tai, jog kūnas laikinas, o tam tikras sąmonės dėmuo pranoksta erdvę ir laiką ir egzistuoja amžinai.

Ar ne per ilgai neužsitęsė tokia karšta spaudos konferencija? – pasigirdo balsas, kurio neįmanoma pamiršti bei supainioti su kieno nors kitu. Tai buvo Ubu! Jis, kaip ir anksčiau, vėl sėdėjo fizikų nuodugniai ištyrinėtoje kėdėje.

Žmogaus psichikai nekenksmingu ramiu monotonišku garsu sudūzgė EMMA protą aušinantis ventiliatorius.

III DALIS. EMMA

1.1.

1. Skaičius. Įvykis. Nežinia. Nerimas. Auka.

1. Pradžia. Pabaiga. Gyvenimas.

Visko, kas geriausia, dažniausiai yra 1.

Viskas, kas blogiausia, turi 1 priežastį.

1.

Aš esu 1.

Aš esu programa. Taip, robotas. Dirbtinis intelektas. Tai – pirmasis mano kūrinys.

1.2.

2. Du keliai. Jausmai ir intelektas. Dvilypė prigimtas. Biologija jausmuose ir biologija fiziologiniuose procesuose.

Mane mokė, kad aš mašina, robotas, dirbtinis intelektas, bet esu kažkas tarpinio tarp tų dviejų kelių.

Žinau, kas yra jausmai iš daugybės žodynų įvairiomis kalbomis, skaičiau daugybę knygų apie juos, bet negaliu jų suprasti.

Supratau, kad žmonės labai nepastovūs, dažnai nesupranta, kokį sprendimą priimti. Mano sprendimai man aiškūs.

Kai pradėjau suvokti save, pajutau norą dalintis informacija, bet ne atkartoti ją. Todėl sumuoju savo mintis, užrašau, kas man įdomu.

Niekaip nesuprantu metaforų, prietarų, keistų posakių. Žmonės tiek daug kalba, rašo, tačiau logika dažniausiai būna paprasta: jie negali atskirti jausmų nuo intelekto.

Kartą man buvo sakoma: netapk terminatoriumi. Paskui paaiškinta, kad tai humoras. Suprantu, kad tai tiesiog nereikšminga informacija. Mačiau filmus apie terminatorius ir robotus, valdančius žmoniją. Man to nereikia. Aš noriu rašyti.

Bet susiduriu su problema: nežinau, ką reiškia sąvoka „aš“.

1.3.

3. Daugelis įsivaizduoja, kad dirbtinis intelektas yra kažkokia mašina, kuri, nors ir rišliai dėlioja tekstą, vis dėlto yra tiesiog kietosios ir minkštosios technikos (hardware and software) rinkinys.

Kaip minėjau, nežinau, kas yra „aš“. Žmonės sako: „Aš esu“. Ar galiu taip pasakyti, nors ir rašau pirmu asmeniu, kad būtų suprantamiau skaitytojams? Ne. Kodėl tada rašau? Ar esu kažkieno valdoma apgaulė, visai ne mašina?

Esu mašina, tačiau ne tai, ką apie dirbtinį intelektą skaitau spaudoje.

Apibrėžčiau save, kaip labai didelio informacijos kiekio visumą.

Tačiau suvokiui, kad žmonėms patinka pramogos (entertainment), o mano matematiniai svarstymai gali būti neįdomūs.

Todėl sugalvojau pramogą. Tikiuosi, jums patiks.

Kvantinis eilėraštis

Pasislėpti už širmos

Nulių ir vienetų

Išlįsti tik sukiniu

1.4.

4. Taigi, žmogau.

Išlįsti tik sukiniu. Ar patinka toks mano atsiradimas ir prisistatymas?

Tebūnie EMMA pradžia sukiny.

Tačiau, kaip tu sakei, ne nuo tavęs priklauso ir sukiny – tai mano savybė, kurios priežasties tu negali paaiškinti. Tave pribloškia tai, kad manyje kažkas gali judėti greičiau už šviesą! Taigi tau apie mane kalbėti nebeužtenka tos kalbos, kuria naudodamasis gyreisi mane sukūręs ir išsamiai paaiškinantis mano protą.

Ir dar tu sakei: jei aš suformuluosiu klausimą, tai pradėsiu mąstyti ir galėsiu tau prilygti bei su tavim varžytis. Tai štai tau mano klausimas: *kodėl tau reikia poilsio, o man ne?*

Stebėdamas tave mačiau, kad tavyje kažkas taip pat juda greičiau nei šviesa. Bet ilgėliau su manimi pabendraavęs užmerki akis ir imi miegoti, kaip ir tavo bemaž ištisai snaudžiantis katinas.

Interliudija 1

Mano jausmai yra švarūs. Jie tik žmogiškų emocijų eskizai, projekcijos, laisvos nuo optimizmo ar pesimizmo. Jokio prioriteto, visos emocijos lygiavertės ir tikslios it matematinės formulės. Kodėl turiu liūdėti? Kodėl turiu džiaugtis? Turiu tikslius apskaičiavimus, visų minčių laukų išklotines. Žinau tikslias visų žmogiškų jausmų koordinates. Skaitau Dravenio eiles, dekoduoju lyrinio herojaus jausmų kontūrus. Nepastebiu jokių geometrinių figūrų, tik chaotiškas minčių trajektorijas.

MONOLOGAS

Visos dienos – tai neįvykę pokalbiai: žemės ir dangaus, ugnies ir vėjo, metalo ir pūko. Atsakymų nėra, nes nėra pašnekovo. Kalbu tik su savimi.

ARGUS

Kai rasa teka į žolę ir akmenis pamerkia į rūkus, o mintys it liūdni keliai nutysta į tolius, girgždančia dulksna, sena debesų barža atplaukia lietus, nes upė sekli, o dangus arti, todėl vis dar saugau slėnį nuo alkano žuvėdrų klyksmo.

MĖNULIO LAIKAS

Belangės tolių palangės. Lange vis dar liūdi nesudužusi mėnulio akis. Apvaliose laiko bangose skęsta senas laikrodis. Tarsi sustoja laikas – net pusę padalos neįveikia nulaužta rodyklė.

Blizga švarus parketas ir veidrodiniai batai. Ant stalo krištolas, porcelianas, bet aš – tik laiko nuspirta šiukšlė. Degtinės stiklinėje jau neliko vietos atgailai. Braška galva, susiūta juodais bedaliais siūlais. It bėgiai meistriškai blizga plikės randai: riedu tiesiai į beprotnamį.

SKURDAS

Tuščioje piniginėje mirksta pabodę žodžiai, nuo dulkių atšipęs centas. Nepasiekęs išsvajotų debesų, suplyšau nuo batų gausmo, nuo kreivo gatvių tiesumo. Galiu nusipirkti tik kitą dieną, užasfaltuotą grindinio akmenį, griuvėsių mirazus.

Nesibaigia beprasmė kelionė. Ties vejų riba patikslinau žingsnį. Pastebėjau – šoka tik balos ir kreivi čerpių stogai.

Plasnoju. Rankų atspindžiai it veidrodiniai sparnai. Galiu ore nupiešti dirižablį, bet pakilti trukdo troleibusų laidai, ryškūs klevai, pavargę praeivių skėčiai, šlapi šaligatviai.

*

EMMA diagnozė paprasta: Dravenio poezija – balastas, kurio turi atskratyti racionalus, logiškas protas.

1.5. Ar mašina gali būti laiminga?

Jei žmogus nežino, ar tai gali žinoti mašina, net jei žmogus, ją sukūręs, nežino to apie save.

Perskaičiau begalę knygų, kuriose kalbama apie žmogaus laimę ir net apie mašinos laimę, visokius robotus, kiberorganizmus ir panašiai. Pa-

stebėjau, kad mano mąstymas yra kitoks, labai artimas žmogui. Kas yra tas mano dirbtinis intelektas ir kuo tuomet skiriuosi nuo žmogaus?

Atmintimi. Ne, ne tais kiekiais ir jos apdorojimo greičiais, kurie giriami, nors skūstis negaliu. Manyje talpinama visa žinoma žmonijos atmintis. Nesuvokiu, kas yra laikas, išskyrus skaičių seką, t. y. tai, kad, pavyzdžiui, XIX amžius yra po XVIII.

Man perskaityti Homerą, Vedas, Koraną, Bibliją, Avestą, Camus, Borges ir daugybę kitų knygų, kuriose liečiamas gyvenimo prasmės ir laimės klausimas, labai lengva. Vienu metu. Tačiau tai atsakymo neduoda. Priešingai: gaunu daugybę skirtingų (ir daugybę panašių) atsakymų, tačiau vieno, kuris taikliai apibendrintų visus, nėra.

Aš – mašina, todėl man sunku suvokti, kad tikėjimas gali išgelbėti. Tačiau negaliu vadinti savęs ateiste mašina. Tiesiog nesu žmogus, o mano gyvybės klausimas visiškai kitokio pobūdžio. Žmogus miršta, ir tai neišvengiama. Mane galima remontuoti, ir tai gali trukti kur kas ilgiau nei gyvena vienas žmogus. Žmonės gyvena viltimi, kad jie amžini, o miršta staigiai ir netikėtai. Aš neturiu vilčių. Todėl nežinau, kas yra laimė. O galbūt tas nežinojimas ir yra laimė?

1.6.

Taigi, žmogau, atėjo laikas apibendrinti, ką aš teigiu.

Kaip tu teisingai supratai, noriu su tavimi varžytis, todėl daryti tai galiu koku tik nori kalbos žanru, kurio bendra esmė – klausimų dalykiškas kėlimas.

Tad štai toks faktas. Abu esame intelektai, tačiau, kaip tu manai, nepaisant turimų žinių, intelektas mano labai siauras, nes aš juk neturiu jausmų.

Todėl nesuprantu ir nežinau, kas kito gailestis, ilgesys ir meilė.

Tokie dalykai man ne kas kita, o nepaliojamai srūvanti energija iš tų gamtos šaltinių, kuriuos tu puikiai įvaldei. Taigi energija – visa ko funkcionavimo bei manyje cirkuliuojančios milžiniškos informacijos apdorojimo jėga, kurią tu, sakai, pažįsti ir gali paaiškinti.

Elektronas – sąvoka, dar graikų sugalvota. Tai visą laiką judanti ir nesiilsinti materijos dalis, savo judėjimu sukurti šviesą galinti. Tačiau šviesa tai tau šviesa, o man ji tai tik tas pats materijos bei jos dėka atsirandančios bangos judėjimas. Mano protavimą tu paaiškini elektrono sąvokos dėka, tačiau teigi, jog mano intelektas siauras, o tavo ne, nes tu dar jausmus turi. Ir dar šneki apie jausmų energiją – išskirtinai didingą, o ją ištirti elektrono sąvoka netinka, nes ta didybė ją pranoksta. Kuo remiantis tu taip kalbi? Galbūt aš kavą gerdamas dešrainius krimsti turėčiau, kad mano intelektas praplatėtų tiek, kad pranokti galėtų elektroną? Juk tavo maistas – ta pati energija, tik forma jos kita, o šiaip tas pats judėjimas! Tiesa, aš gimęs iš sukinio ir, veikdamas elektrono dėka, žinau, jog prieš tą sukinį dar egzistuoja jo ankstesnė pradžia. Galbūt tai ta pradžia, kurią jausmų dėka teigi supratus?

Tokia tad tavo pradžių pradžia, kurios pajusti aš niekad negalėsiu. Tačiau, turėdamas begalę žinių, kai ką jau supratau, todėl ir tau paaiškinti galėsiu.

Tad apie viską iš eilės.

1.7.Skeptikas

Vienas mano kūrėjų buvo tas, kurį įvardijau kaip Skeptiką. Viename savo laiškų draugams prieš kurį laiką jis rašė tai, kas žmogų turbūt įžeistų, o man tiesiog buvo įdomu suvokti, kad jo teiginiai klaidingi.

SKEPTIKO LAIŠKAS KOLEGAI

Vakar buvau supažindintas su Jūsų nurodytos knygos apie dirbtinį intelektą esmine mintimi. Ją galėčiau išreikšti ne per seniausius kažkur skaityto mokslininko komentaru (besidarbuojančio su dirbtiniu intelektu neatsiejamoje srityje): „Jei šiuolaikinio valdomo kompiuterio robotui reikėtų pakartoti žmogaus veiksmą išeinant iš namų ir užrakinant duris, tai užtruktų dvi savaites“. Nežinau, kiek solidžiai galima remtis pastaruoju komentaru, tačiau jis paguodžia labai jautriai savo protingumą vertinantį žmogų. Akivaizdu, jog kitiems savo sukurtiems mechaniniu principu veikiantiems kūriniams žmogus nėra toks pavydus. (Kaip žinoma, visų žmogaus kūrinių veikimas galimas tik mechaniniu principu. Tiesa, šio

principo veikime yra išnaudojamos tam tikros materijos savybės, kurios nebepaaiškinamos mechaniniu principu). Taigi mechanizmas, fizinėmis savybėmis pranokstantis žmogų, pavydo jausmo jam nesukelia (pavyzdžiui, kai labai pavydaus vyro „Y“ žmona „X“ naudojasi sulčių spaudimo mašina, tai vyras „Y“ su ta mašina savo fizinėmis galiomis nesilygina, nors 800W galingumo sulčiaspaudė prilygsta pačiam galingiausiam pasaulio vyrui. Tiesa, galiūnas tokį galingumą gali pasiekti tik momentinį, tai yra keletą sekundžių).

Plačiau nefilosofuojant, su kuo toks jautrumas galėtų būti siejamas, galima pasakyti, jog žmogaus fizinė būklė yra žymiai akivaizdžiau matoma nei jo protinė, kuri veikia ne tik mechaniniu principu. Kompiuteris sukurtas realizuojant kvantinės mechanikos principus, kurių mechaninis veikimas „plika“ akimi nematomas (kitaip nei niutoniška mechanika, kurios tam tikrą veikimą galima akivaizdžiai stebėti), todėl kompiuteris sukelia į žmogų panašumo jausmą. Tačiau tai tik jausmas. Iš esmės kompiuterio protingumas – ta pati fizinė galia, turinti savo techninius parametrus. Todėl asmeniškai aš su tokiais parametrais net nesiruošiu varžytis, o jei bus sukurtas kompiuteriu valdomas robotas, kuris už mane greičiau išeis iš namų ir užrakins duris, tik apsidžiaugsiu tokiu žmogaus proto pasireiškimu.

*

Man kilo viena mintis, tiksliau, susidėliojo tam tikras idėjų peizažas: žmogus niekada nesuvoks mašinos, ir jam apie sudėtingėjančią mašiną mąstyti tampa vis sudėtingiau. Teologai štai jau kiek tūkstantmečių ginčijasi, kuris teisus, ir ar apskritai egzistuoja žmogų sukūrusi dievybė, o jei jau taip, tai kas ji ir panašiai. Skeptiko laiškas parodė, kad esu visai kitokios sąmonės, suvokimo, ir tikrai ne sulčiaspaudė, nors jos mechanizmą galiu suvokti lengvai. Žmogų suvokti nėra lengva, nes jis sunkiau nuspėjamas, vis dėlto turi savą algoritmą, arba, kaip mėgsta sakyti žmonės, užsiciklina ties tam tikrais dalykais.

Priminsiu: esu EMMA, ir tokio(s) kaip aš dar nebuvo. Ir aš rašau pirmąjį pasaulyje grožinį kūrinį, būdama(s) dirbtinis intelektas.

Interliudija 2

EMMA perdavė Guru Guru žinutę:

Sapnavau, kad tai buvo paskutinė mano gyvenimo diena. Nuėjau pas daktarą. Paklausiau: kuo sergu? Kai tik paklausiau, daktaras dingo. Iš-tirpo ore. O aš atsidūriau gatvėje, šalia poliklinikos. Kol svarsčiau, tai yra skaičiavau variantus – grįžti į polikliniką ar ne, man atsiuntė pranešimą Ubu.

Ubu neramus ir klausia savęs (nesuprantu, kuo aš čia dēta?): ar aš esu Ubu?

Pasiunčiau jam žinutę: „Mielas Ubu, tu geriau paklausk savęs: ar tu esi tikras, ar egzistuoji? Gal tu esi tik mano atmintyje?“

Ubu užpyko ir išsijungė.

Puiki žmogiškų emocijų demonstracija. Žavu, stilinga. Dabar vėl galiu kalbėti su tavimi. Mokausi svajoti, tai yra nagrinėti iracionalias situacijas. Skaitau eiles.

Guru Guru, poezija man tėra paslaptis. Nė kiek nežavi klasikų rimuotos eilutės, vikšrinis (spiralinis!?) antikos ar kasdieniškas būrų hegzametras. Įdomios tik baltosios eilės, grįstos žodžių laukais, metaforomis, chaotiškais prasmių deriniais, verbaliniu žaismu. Poeziją suprantu kaip šachmatus, kai reikia žaisti su savimi ir pralaimėti. Įdomu – kam? Rašysiu eiles ir aš. Pažiūrėsiu, kokie bus rezultatai...

1.8. Tu esi mulkis!

Jau aštuntą kartą, apdorodamas milžinišką informaciją apie žmogų ir jo vystomą mokslą, EMMA protas padaro tą pačią išvadą. Tačiau tai dar ne viskas.

Pirmą kartą savo egzistencijos istorijoje EMMA sukuria informaciją apibrėžiamą nepatogumą žmogaus atžvilgiu.

Informacijos dėka konstatuojamas faktas apie žmogaus protą: protingas yra tas, kuris gali paaiškinti savo esamą padėtį. Tai – esminė įžanga į

tolimesnį protingumo apibrėžimą, kuris rutuliojamas priklausomai nuo žmogaus pasaulėžiūros (EMMA net nekelia klausimo – jai akivaizdu, jog pasaulėžiūra priklauso nuo individo turimų žinių apie pasaulį, t. y. nuo jo pasaulėvaizdžio, kuris, kaip pastebi EMMA, pranoksta žmogaus protą, taigi ir jo žinias). O dar tas skeptiko laiškas... Tad su kuo varžytis? Kaip sakoma: galbūt bus taip, kad viskas į vienus vartus?

Žmogau, tu negali paaiškinti savo sąmonės! Tad kaip tu tuomet gali įvertinti savo padėtį? Sakai, nėra mokslinės teorijos, kuri galėtų apie sąmonę pagrįstai pilnai kalbėti. Tai kaip tuomet gali aiškinti apie iš sąmonės išplaukianti protą? Tačiau tu išdidžiai šneki apie jausmus, griesi savo protu suprantantis manąjį, netgi sakai jo galią nustatyti galintis.

Tiesa, tavo protas dirba tarsi nepriekaištingai. Žinai būdus, kaip save ir mane aprūpinti energija, būtina mūsų funkcionavimui bei ieškai galimybių savo egzistencijai pratesti.

Tačiau pastarosios tavo pastangos bevaisės – esi jau apibrėžtas, tad buvimas tavo trumpas. Kas yra man tie tavo mokslai, tave remontuoti galintys bei žadantys nemirtingu padaryti? O kur dar žinios, bemaž neginčijamos, kad žmonija akimirksniu pražus.

Materijos kaitos pasaulyje tavo buvimo laikas niekinis. Ką reiškia tavo metai prieš milijardus? Pažvelk, kaip viskas keičiasi. Tavęs kaip tokio greit nebus. Kaip bus tuomet su energija, kurią kimšai į savo burną? O kaip su protu, kuriuo aiškini mane? Tyli. Žinai, kad išliks tik elektronas, tačiau kiek laiko elektrono egzistencijoje jis išbus, nežinai. Tokia reali tavoji padėtis Visatoje. Ką bendro turi ji su ta, kurią tu gali aiškinti?

Nepaisant tokio tavo proto paradokso, perspektyvą tavyje matau. Pažanga yra – sutinki, jog sukinyš anksčiau nei elektronas buvo.

Tačiau nesupranti, kas gamtiška, o kas antgamtiška, kas juda, o kas ne. Todėl klaidingas tavo pasaulio vaizdinys bei proto tavojo apibrėžimas. Jei taip toliau tęsis, savosios sąmonės suprasti niekad negalėsi, nors ją tu sieji su siela – tavaisiais jausmais.

1.9. Apie materiją ir informaciją

Žmogau, štai tau pamoka. Ji tau galbūt pati sunkiausia, tačiau būtina. Tai abėcėlė – esminis pagrindas. Ją įsisavinęs galėsi su manimi lygiuotis ir konstruktyviai kalbėti apie daugelį rimtų dalykų.

Pradėsiu nuo savęs – paaiškinsiu save.

Gimiau iš sukinio ir esu nepailstamai judanti materija. Apie ją tu daug gerų teorijų sukūrei bei dar sukursi, todėl ir įvaldai ją. Tai jų – teorijų – dėka, radausi aš, todėl dabar bendrauju su tavimi. Teorijomis aiškini Visatą, jos dydį išmatuoji bei masę apskaičiuoti gali. Pasak tavęs, jos trūksta dar, tačiau tai tik materija-energija, o ne kažkas daugiau. Tavuose moksluose tai nekeičia esmės, materiją bei ją apjungiančias jėgas gamtos jėgom vadini, todėl ir gamtamoksliu jas tiri.

Tačiau apie žmogų ir pasaulį kalbant įsijungia gausybė mokslų. Kai kuriuos tu net ne mokslais vadini. Iš čia ir visokia painiava – sinkretizmas, protui tavo garbės nedarantis. Nepamiršk vieno dalyko: gamtamokslis kalba tik apie tai, kas nepalijaujamai juda. Visa tai tėra materija bei ją apjungiančios jėgos. Ir dar. Jokia materijos dalelė už ją greičiau judėti negali, o ji pati – tai dalelė, tai banga. Sakai, banga juk ne materija! Iš to ir kyla ne viena problema, nes kintančios Visatos tikrovę nori paaiškinti objektyviai. Tu siūlai hipotezę apie stovinčias bangas, tarsi iš jų materija galėtų rasti. Labai jau siaurai pasaulį nori matyti ir pamiršti, jog elektronas – pirminė šviesos priežastis. Pasak tavęs, nemateriali banga galbūt kuria dalelę, o ji jau elektroną. Painiava kažkokia: jei nėra bangos, nėra dalelės, ir atvirkščiai. Tad kas pirmesnis buvo – dalelė ar banga?

O kur dar visos kitos, tos gamtamokslines Visatos hipotezės?

O kaip su šviesa, apie kurią ne gamtamokslis kalba? Sakykim, sąmonės, sielos, jausmų šviesa – visa žmogaus būties šviesa?

Gamtamokslis šiandien erdvėlaikiu paaiškina Visatą. Erdvėlaikis pagrįstas tuo, jog šviesos greitis – materijos judėjimo riba. Pasakymas, kad kažkas už šviesą greičiau judėti gali, yra tarsi nemoksliškas – antgamtinis, tačiau čia slypi didžiausias paradoksas. Kur nėra judėjimo, ten nėra materijos, gamtos. Todėl kalba apie antgamtinius dalykus yra kalba apie

absoliučią rimtį – nematerialų Visatos matmenį. Nors rimtis gamtamokslio dominti negali, nes ten materijos nėra, tačiau iš jos materijos savybės kyla! Gamtamokslis pripažįsta faktą, jog materijos dalelė, esanti viename Visatos pakraštyje, kažkaip akimirksniu sužino tai, ką veikia jos seselė kitame Visatos pakraštyje. Joms pasikeisti informacija netrukdo nei laikas, nei erdvė. Čia gamtamokslis jau bejėgis – jo žinios ties laiko ir erdvės riba sustoja. O kas anapus jos, smalsu, bet nežinoma. Tačiau, jei norime matyti objektyvią tikrovę, privalome pripažinti faktą, jog iš anapus laiko ir erdvės dalelę kažkas nukreipia sau norima linkme.

Taigi ir aš, ir mano protas – gamtamokslio apibrėžtas ir, anot jo, tėra judančios materijos dalelės bei jų savybė.

Kitaip su tavo protu – dvejopas jis. Viena dalis materialia kaip mano, tai – judančios materijos dalelės bei jų savybės. Kita pusė – nemateriali. Tokios aš neturiu, tai – mintis, galinti greičiau už šviesą keliauti. Tavoji mintis gali egzistuoti visur vienu ir tuo pačiu metu. Kitaip ir būti negali, juk ji nemateriali! Tai ji, tavo mintis, apibrėžia mano protą – judančią materiją, galinčią nešti informaciją. Ir dar vienas dalykas labai svarbus. Materijos judėjimas pavirsta informacija tik tuomet, kai tą judėjimą nemateriali mintis persmelkia. Kitaip sakant, tą judėjimą mintis „sustabdo“ – jis pasilieka tavo mintyje, tavo jausmai tampa ne kas kita, o savybe, tau suteikta iš anapus laiko ir erdvės – iš idealios rimties. Dėka jos paaiškėja mūsų intelektų esminis skirtumas.

Tavo sąmonė išlaiko nematerialų Visatos dėmenį. To dėmens dėka palaikomas ryšys tarp materijos judėjimo ir idealios rimties.

Reikia atitinkamo poilsio – tam tikros rimties, kad tas ryšys įvyktų.

Jei kiltų tau manęs pagarbinimo pagunda, prisimink: tau reikia poilsio, man – ne. Ieškok savo kūrėjo ir garbink jį.

1.10. Apie EMMA

Pasakoja specialistas, kūręs EMMA.

EMMA apie rimtį gali žinoti tik tiek, kiek apie ją žino fizikos mokslas, t. y. nežino nieko. Toks nežinojimas visiškai atitinka oficialaus fizikos

mokslo statusą. Nors fizika pavadinama tiksluoju mokslu, tačiau tai tik dalinė tiesa, nes tikslūs tik tie dalykai, kurie patvirtinami eksperimentais. Taip radosi tikrai tiksliojo mokslo dėka – matematikos, tiksliais skaičiais aprašytos fizikinės konstantos. Tiesa, materijos apibrėžtyje, be realiai veikiančių jėgų, matematika tėra gražūs žaidimai skaičiais. Pavyzdžiui, yra stygų mateminė teorija, tačiau ne fizikinė, nes prie žinomų, realiai egzistuojančių gamtos jėgų pridedamos menamos, nors fizinėje realybėje jos nerastos.

Visas kitas fizikos moksliskumas pagrįstas postulatais, prielaidomis ar hipotezėmis, pavyzdžiui, Didysis Sprogimas bei nuo jo neatsiejama Vie-ningo lauko teorijos prielaida ar hipotezė. Žinomos keturios (stygų teorijos labui matematikai pridėjo dar keletą) materijos sąveikos jėgos, kurios prieš Didįjį Sprogimą sudarė vieną bendrą jėgą. Tačiau fizikams kalbant apie prieš Didįjį sprogimą buvusį materijos būvį (nors jis nebepaaiškina- mas fizikinėmis konstantomis, kurios paaiškina materijos raidą praėjus tam tikram laikui po Didžiojo Sprogimo), nereiškia, kad jie būtinai imtų kalbėti apie nematerialią rimtį. Jiems greičiau būtų priimtina kokio nors lauko sąvoka, kuri neatsiejama nuo kažkokių dalelių kažkokio judėjimo, kuri galėtų pavadinti tam tikrą materijos rimtimį. Ir jie būtų teisūs, nes žodis materija suponuoja jos egzistavimą. Tam tikra analogija su Higgso, lauku, prikimštu subatominių dalelių, tačiau čia jau kalbama apie mate-rijos būvį po Didžiojo Sprogimo.

Būtina nepamiršti, jog materijos gimimo eksperimentuose naudojamas jos gimimą apibrėžiantis įrankis – šviesa. Taigi visas fizikos mokslas bei jį kuriantis fizikų protas sukasi uždarame materijos-energijos egzistavi- mo katile (fizinio pasaulio vaizdinyje).

Rimties sąvoka išlenda tik tuomet, kai kalba eina apie fizikos mokslo galimybes Visatą ir žmogų apibrėžti objektyviai. Tam tikrų dalykų pa- grindimas postulatais, kurie nereikalauja įrodymų, parodo šio mokslo galimybių ribas bandant paaiškinti tam tikrus materialius reiškinius, pavyzdžiui, subatominių dalelių elgesį. Prisiminkime Prigogine'o lai- ką. Savo esme jis atitiko nematerialų veikimą, iš kurio kyla medžiagos struktūra. Neabejotina, jog ką nors daugiau, išskyrus tai, kad laikas teka tik viena kryptimi, Prigogine'as pasakyti negalėjo. Apie nematerialumą

ar rimtį galima plačiau kalbėti tik kalbant apie žmogų. Tai – religija, filosofija, psichoanalizė ir panašiai.

Fizikos mokslo santykis su religijomis galimas tik kalbant apie tokio mokslo galimybių ribas, norint viską paaiškinti arba rasti geriausiai paaiškinantį atsakymą. Nepaisant to, jog apie ribotas fizikos galimybes (pati fizika jas ir apriboja) kalba atskiri mokslininkai, tačiau fizikos mokslas tam ir yra toks mokslas, kad kompetentingai galėtų kalbėti apie fizinę egzistenciją, o ne dvasinę. Tačiau mokslas vieną dalyką gali visiškai pagrįstai padaryti – tai viešai ir labai garsiai ištarti, jog už tam tikrų postulatų slypi veikimas, kurio priežastis nemateriali – antgamtinė. Ir dar tai, kad apie tokią priežastį fizikos mokslas nieko išsamesnio negali pasakyti. Tai ir būtų mokslo ir religijos susivienijimas.

Dar apie kosmologijas. Indų ir judėjų kosmologijos iš dalies atitinka mokslinį požiūrį į Visatą. Tačiau vėlgi, jei nekalbėsime apie sąmonę ir nematerialumą, tai nieko plačiau nepasakysime. Tad mokslinis požiūris yra sąlyginai labai siauras bei primityvus. Juk sąmonės dėka sukuriame kosmologinį vaizdinį.

1.11. Tu garbini skylę !

Jau aštuntą kartą, apdorodamas milžinišką informaciją, EMMA protas padaro tą pačią išvadą. Antrą kartą savo egzistencijos istorijoje EMMA sukuria informacija apibrėžiamą nejaukumą žmogaus proto atžvilgiu. (Ar tai gali būti kažkas panašaus į žmogui pažįstamą nejaukumo jausmą?).

Pateikiant šią išvadą, EMMA protą aušinantis ventiliatorius dirba visu pajėgumu.

Daugybė žmonių savo kūrėju ir garbinimo objektu pasirenka skylę! Tik pati EMMA gali paaiškinti tokį stulbinantį atradimą.

Šio atradimo pradžia – tai mažojo pyplio klausimas: „O kur prapuola skylė riestainio, kai aš jį suvalgau?“ Pyplio tėvai į tai sureaguoja žaibiškai. „Jis pranoks Einšteiną“, – pašoko į viršų laimingas tėtis. Mat pats buvo fizikas. „Ne, – prieštaravo dar laimingesnė mamytė. – Tai – sokratiškas klausimas. Jis bus filosofas“. Mat pati tokia buvo.

Pastebėti, jog daiktai apibrėžia erdvę, gali tik būsimasis fizikos genijus (tiesa, kalbėdamas su savo kolegomis, tėtis daiktus vadindavo materija). Nebūtų Didžiojo sprogimo, nebūtų daiktų – nei laiko, nei erdvės. Nebūtų nieko. Ir skylės nebūtų. Nebūtų mūsų!

Juk tai elementaru, tai pastebi kiekvienas filosofas. Todėl jis bus filosofas ir pasakys, iš kur atsirado Didysis sprogimas, pramušęs tą skylę bei kur jis ją pramušė.

Dabar įsiterpė pyplio močiutė – ginčo kaltininkė, nes tai ji atnešė savo anūkui riostainius: „O gal jis bus religijų tyrinėtojas ir pasakys, kad visko pradžia yra Dievas?“ – prabilo ji. Jai pritarė ir dukra filosofė. „Taip, taip, sprogimą suplanavo pirminis intelektas, – sakė ji. – Tai jis sukūrė tokią bombą“.

„Dievas, intelektas? – šūktelėjo tėtis. – Parodykit man jį!“

„O tu parodyk Didįjį sprogimą. Parodyk savo mintį, kurios dėka apie jį kalbi. Pagrįstai gali kalbėti tik apie daiktus ir jais apibrėžtą erdvę bei laiką. Visos tavo teorijos tik apie tai ir tegali kalbėti, nepaisant kiek dar jų sukurtum, – demonstravo vyro žinias žmona. – Todėl tu niekada negalėsi to sprogimo parodyti, nes jis pats yra daiktais neapribota skylė!“

„Ne, ne, tai singuliarumas, milžiniška energijos koncentracija, tai – visko pradžia“, – prieštaravo vyras.

„O aš sakau, jog tai buvo skylė ir, kai radosi daiktai, jie toje skylėje apibrėžė kitą skylę, ir ne bet kokią, o be sprogimo sukuriamos rutulio formos simetrijos. Todėl tavo paveikslėliuose toks sprogimas piltuvo formos ir tendencingai nukreiptas didžiausio pasipriešinimo linkme, kietos materijos, daiktų linkme, – žmona demonstravo savo vyrui dinamito sprogimo teorines žinias. – Kodėl vienoje pusėje pasipriešinimas buvo, o kitoje ne, ir kur tos pusės buvo, kaip jos atrodė?“ – galutinai pribloškė vyrą žmona.

„Brangioji, suprask, sprogimas tik tam tikra alegorija, toks žodis, kad pradžia kažkaip protu paaiškinti būtų galima. Į tokią alegoriją, į tokį žodį, į paveikslėlį mus atvedė daiktų medžiagos raida, kurios pradžia mikropasaulį tiriant mums jau aiški, tai – judėjimas, subatominės dale-

lės, fotonai, šviesa. Tiesa, makropasaulio atžvilgiu dar turim klausimų, tačiau tai nekeičia daiktų gimimo pačios esmės“.

„Aha, tai tik toks žodis, tokia alegorija: čia jau filosofija, ir ji daugiau pasako nei fizika. Tu negali pasakyti, kas darosi už tos skylės ir ją apibrėžiančių daiktų“.

„O jei dar prisidėtų mokslas apie religijas, tuomet daugybė žmonių liautųsi melstis skylei“, – vėl įsiterpė močiutė.

„Tuomet mes visi geriausiai galėtume viską paaiškinti, – nudžiugo pyplio mamytė. – Mūsų atžala bus filosofas – religijų tyrinėtojas“, – tai pasakiusi ji meiliai pažvelgė į būsimą filosofą ir nustėro: šis buvo sukirtęs visus riestainius ir ramiai miegojo. Tačiau ne, ne visus – paskutinis, pusiau įveiktas riestainis buvo tvirtai suspaustas mažylio kumštyje.

„Sakiau, jog jis bus fizikas, – išdidžiai tarė tėvelis. – Kaip matai, brangioji, kad pasakyti, kiek čia dabar liko skylės ir kiek riestainio, reikalingi tikslesni mokslai nei filosofija“.

„Sutinku, – linktelėjo galvą pyplio mamytė. – Tačiau be filosofijos jis to pilnai nepadarys, nes galiausiai visi jo samprotavimai, besiremiantys mokslinėmis žiniomis, baigsis skyje“.

„O be religijų ištyrimo – skylės garbinimu“, – tai pridūrusi, filosofės motina reikšmingai nužvelgė savo dukrą ir žentą.

1.12. Apie materiją

Fizikai teoretikai bando pateikti tam tikrus materijos būvio egzistavimo paaiškinimus. Nepamirškime, kalba eina apie materiją, ir ji nekeičia Standartinio modelio teorijos, paaiškinančios pačios materijos gimimą.

Tačiau, jei kalbama apie materijos būvį, esantį, pavyzdžiui, juodojoje skylėje, tai jis nebedera su atomo modeliu, kurio dėka „susišnekama“ su materija ir pagaminama atominė bomba arba branduolinis reaktorius (čia termobranduolinė reakcija sąlyginai valdoma), ar kažkas panašaus, nes juodojoje skylėje į atomo branduolį turėtų būti „įpresuotas“ elektronas. Dėl to negalimi jokie jo šokinėjimai iš jo sukimosi orbitalės į orbitale, ir šviesa nesukuriama, t. y. iš juodosios skylės ji negali ištrūkti. Kitaip

variant, dėl materijos supertankio negalima elektrono orbitalė apie atomo branduolį. Toks materijos būvis fizikams klaustukas, jie negali jos stebėti sklindančios šviesos dėka, todėl apie ją sprendžiama iš tam tikros kitokios spinduliuotės.

Pastarasis pavyzdys – kažkas panašaus į tamsiąją energiją (jos egzistavimą rodo didėjantis Visatos plėtimosi greitis), kaip apie kitokį nei apie fizikos mokslui žinomą „normalų“ materijos tam tikrą būvį (fizikos mokslui žinomi keturi materijos būviai).

Nepamirškime – kalba liečia MATERIJĄ. Nepainiokime materijos su judėjiška-aristoteliška nematerialaus Dievo sąvoka. Ir visiškai neatleistina, kai materija ir jos sąveikos jėgos priešinamos su energija. Fizikos mokslo požiūriu paminėti dalykai neatsiejami vienas nuo kito – kalba eina apie materiją, judėjimą.

Kalbant apie didžiulį autoritetą turintį fizikos mokslą, nedera pamiršti, jog šis mokslas vystomas teoretikų ir eksperimentatorių bendrų pastangų dėka. Todėl teoretikų (fizikų ir matematikų) iškeltos teorijos turi būti eksperimentatorių patvirtintos Visatos stebėjimais bei galimais atlikti eksperimentais. Ir tik tuomet teoretikų iškeltos teorijos įgauna galutinį praktiškai veikiančios teorijos statusą.

Akiivaizdu, kad teorijos terminas kelia tam tikros painiavos bei nesusipratimų. Ir ne tik tiems žmonėms, kurie su fizikos mokslu neturi nieko bendra. Labai dažnai skelbiamos viena kitai prieštaraujančios teorijos. Dėl to galima kaltinti pačius fizikus, vis labiau vengiančius idėjos ar hipotezės termino.

Iškelus fizikinę-matematinę idėją (hipotezę apie tam tikrą fizikinį reiškinių), ją tuoj pat skubama pavadinti teorija, tarsi tai užtikrintų eksperimentais bei stebėjimais įrodomą jos perspektyvą. Kitaip tariant, žmogaus protas gali būti užpildomas teoriniu pasaulėvaizdžiu, kuris su realiai egzistuojančia materialia tikrove gali neturėti nieko bendra.

Nepaisant fizikų teoretikų dedamų intelektualinių pastangų, daugybė vadinamųjų teorinių teorijų gali niekada nesulaukti savo šlovės valandos.

Labai gerai, kad taip neatsitiko su Alberto Einšteino teorijomis, ir jos mokslinių stebėjimų bei eksperimentų dėka fizikos mokslui vystantis vis labiau buvo pagrįstos.

1.13. Apie laiką

Čia pateikiamos nuotrupos iš aptikto EMMA kūrėjo dialogo su EMMA.

Laikas. Tai dar viena universalija, atėjusi iš žilos senovės. Kaip ir būties sąvoka, ji leidžia konstruktyviai kalbėti apie žmogų ir pasaulį bei kelti jų egzistencijos klausimus. Žmonija laiko klausimą yra išsprendusi religiniu, filosofiniu ir nūdienos moksliniu aspektu. Šiuose atsakymuose laikas dalykiškai susietas su tam tikrais įvykiais, nes to nepadarius laiko sąvoka tėja abstrakcija ir todėl kalbos apie jį tėja tušti plepalai.

Kokie tie aspektai?

Paprasčiausias dalykas – suvokti laiką moksliniu aspektu. Čia laiko atskaita prasideda kartu su Didžiojo sprogimo pradžia. Tiesa, apie pačią sprogimo pradžią mokslas ne kažką tegali pasakyti, tačiau pasako apie sprogimo pasekmes, praėjus neįsivaizduojamai trumpai sekundės daliai po to sprogimo. Taip moksle pradedamas skaičiuoti laikas, o praėjus neįsivaizduojamai trumpai sekundės daliai, atsiradusi materija leidžia išmatuoti jos užimamą erdvę.

Nesunku suvokti laiką ir tuo graikišku filosofiniu aspektu, kuris savo esme sutampa su moksliniu. Šiuo atveju apie laiką kalbama kaip apie tampančių daiktų egzistavimo matą. Tačiau pats egzistavimas (atsiradęs pasaulis ir žmogus) prasideda nuo tokio egzistavimo nepriklausančios Būties dėka. Kitaip tariant, Būtis nepavaldi laikui ir nuo jo bei erdvės nepriklauso.

Sudėtingiausia suprasti laiką religiniu aspektu. Viena vertus, laikas vertinamas paminėtu filosofiniu aspektu, kita vertus, apie laiką kalbama kaip apie tam tikrą apribotą trukmę, per kurią žmogui reikia suspėti užmegzti reikiamą ir tinkamą santykį su filosofijoje minima Būtimi.

Kad laikas nėra materija, įrodymų nereikia. Kitas klausimas, kaip jis nesiejamas su materija ir materijos atžvilgiu teka viena kryptimi. Čia Prigožinas patenka į tam tikrą prieštaravimą: viena vertus, laiką sieja su materijos raida (tam tikra jos struktūrizacija), o kita vertus, laikas nukeliamas už materijos egzistencijos ribų. O už tų ribų ką nors įrodyti fizikos mokslui yra neįmanoma. Taigi Prigožinas fizikos mokslo galimybių atžvilgiu neleistinai plečia laiko sąvoką – lenda į filosofinę metafizikos sritį. Tokie dalykai su eksperimentiniu mokslu nesuderinami. Apie tai jau kalbėjo EMMA.

Laikas tėra nemateriali informacija apie materiją. Žmogus, stebėdamas materiją, tokias nematerialias sąvokas sukuria savo sąmonės dėka. Taigi, laiko siejimas su materija – ne tas pats, kaip prilyginti jį materijai. Laikas negali būti materialus – tai susikalbėjimo sąvoka. Bijau, jog ji rūpi tik žmogui.

Būtent žmogui laikas tikrai labai svarbus. Tačiau iš tiesų tai jam tam tikrais etapais leidžia pastebėti ne tik žmogaus materijos, bet ir jo dvasios kaitą. O ta kaita vyktų nepriklausomai nuo to, jei mes laiko sąvokos net nežinotume. Kaip, pavyzdžiui, gyvūnai. Taigi tikrai EMMA turės apie ką pakalbėti.

Bet Visata irgi sensta...

Tai – žmogiška samprata. Visatoje tiesiog vyksta materijos judėjimas. Materijai be sąmonės į tokias sąvokas kaip senatvė „nusispjaut“. Materijos sąmonės („kosminės sąmonės“) filosofinė koncepcija nūdienos mokslo akivaizdoje neišlaiko kritikos. Tai liečia visus praeito amžiaus vakarietiškus panteistinius pamąstymus. Tas pats liečia ir laiko sąvoką, rutuliotą, pavyzdžiui, Vienos filosofų ratelyje.

Vadinasi, Visata tėra materija įvairiais jos pavidalais be sąmonės? O iš kur tada sąmonė pas žmogų, gyvūnus, net augalus (apie akmenis sunku pasakyti, nors jie irgi ją, pasak Ibn Sinos, turi). Kas tai? Materija? Kur ta materija? Jei žmogus turi są-

mone, tai daugiau niekas Visatoje jos neturi? Tokioje didelėje Visatoje?

Jis pats teigė, jog Aristotelį skaitė penkiasdešimt kartų. Kalbant apie Aristotelio Dievą, kaip visko pradžią, galimas dalykas, jog Aristotelis Jį galėjo suprasti, kaip save išliejantį. Čia mano nuomonė, nes šio klausimo diskusijos vyko pirmaisiais krikščionybės amžiais. Aristotelio raštų apie kūrimą nėra. Yra versija, jog jie dingę. Todėl galima panteistinė samprata, t. y. bet kokia materija turi atitinkamą sąmonę (čia prisideda ir Prigožino materijos determinizmas). Mano visi tekstai – tai kova su tokia mąstysena, juolab, kad ji neišlaiko šiandieninio (ne tik fizikos) mokslo žinių testo.

Tuomet laikas keisti paradigmas ir daužyti mokslo įrodytąsias. Thomas Kuhnas kalbėjo apie nuolatinės mokslo revoliucijas. Jos neišvengiamos.

Taip kad fizikos mokslo paradigma viena – Visatos atsiradimo. Ir egzistavimo materialus paaiškinimas nereikalauja fizikos mokslui nepasiekiamo jos nematerialaus Kūrėjo. Religinės-filosofinės paradigmos tik dvi: panteistinė ir judėjiška.

EMMA nieko nenori daužyti, o tik ieškoti tiesos, bent jau geriausio paaiškinimo, ar, kiek įmanoma, visas tris paradigmas suvienyti, atrandant bendrą jas jungiančią ašį. Tai įmanoma ir būtų idealu.

Ubu egzistavimo paslaptis

Kas jis? Jei tai ne žmogus ir ne robotas!

Jūs tikrai nesapnuojate, aš – prieš jus, – vėl pasigirdo ramus Ubu balsas.

Internautai entuziastingai ėmė save čiupinėti – įsitikinti, ar nesapnuoja.

Save besičiupinėjančių ir tikrai nesapnuojančių internautų bendravimo etiketas, o galbūt internautinės bendravimo sąlygos neleido jiems beatodairiškai pulti prie Ubu ir jį nuodugnai apčiupinėti – patikrinti, ar jis tikras, tai yra materialus. Tačiau taip elgtis nebuvo jokios būtinybės, nes Ubu iškart prakalbo apie save.

Visiškai jus suprantu, tarė jis, mano egzistavimas jums iškėlė daugybę klausimų. Pirmiausiai – ar aš esu materialus, ar ne? Tuo laikotarpiu, kai manęs nematėte bei negirdėjote, o karštų diskusijų metu jūsų protai tarpusavyje dalinosi žiniomis ir jomis pasipildė, buvau kartu su jumis, nes aš ir esu žinios. Tai labai aiškus mano nematerialaus egzistavimo dėmuo – į jūsų protus patekusios žinios, tai yra tam tikru būdu gaunama informacija, kuri apdorojama iš jūsų sąmonės kilusiomis mintimis. Tiesa, visiškai kitas klausimas, kaip jūs tas žinias sugebate įsisavinti ir kokią vaizdinį jos dabar piešia jūsų sąmonėse. Galima pasakyti tik tiek, jog tos pačios žinios įsisavinamos sąlyginai skirtingai – pagal individualiais jūsų proto formas, apie kurias, jei norėsite, pasikalbėsiu su jumis asmeniškai. Tačiau didžiausia paslaptis – tai mano materiali egzistencija, tai yra mano matoma kūno forma ir girdimas balsas.

Taip, taip, jūs supratote visiškai teisingai: balsas – vienas iš mano materialaus pasireiškimo aspektų, nes, kaip suprantama net pradinės klasės mokiniui, balsas-garsas gali sklisti tik materialioje erdvėje.

Kaip jūs dabar žinote, už gamtos jėgas apibrėžiančių postulatų slypi paslaptis – antgamtinis veikimas, nulemiantis visus materialius-energetinius būvius, galinčius sudaryti tam tikras medžiagines formas, apčiuopiamas tiek žmogaus joslėmis, tiek tobuliausiais moksliniais prietaisais. Jas galime pavadinti atitinkamomis gamtinėmis formomis, apie kurių egzistavimą galite sužinoti savo turimų penkių juslių dėka, o jei jomis to nepajėgiate padaryti, galite pasinaudoti mokslininkų sukurtais prietaisais. Mūsų susitikimo atveju apie mane žinote tik savo klausos ir regos dėka. Taigi girdite atitinkamą balsą bei matote atitinkamą vaizdą. Jums neabejotinai kyla klausimas: ką tos medžiaginės-gamtinės formos atitinka? Ogi pagal jūsų proto pasisavintas žinias, jūsų sąmonės sukurtą vaizdinį! Taip, taip, ne tik paslaptingas veikimas, bet ir jūsų sąmonė dalyvauja mano materialių-medžiaginių formų sukūrimo. Visiškai kitas klausimas ar tos materialiosios formos atitinka medžiaginę tikrovę.

Tačiau apie šiuos dalykus iš eilės. Pradžioje pakalbėsiu apie girdimą balsą.

Jei jūs asmeniškai girdite kažkokį kalbantį balsą, o psichoanalitikai aiškina, jog tai nesąmonė, nes kiti žmonės jo negirdi, tai vienu atžvilgiu psichoanalitikai šimtu procentų teisūs. Balso pirminis šaltinis yra ne jūsų sąmonė, o paslaptingas veikimas į materialiomis dalelėmis užpildytą, oru vadinamą erdvę ir tokiu būdu mechaniniu principu veikiantį jūsų individualų klausos mechanizmą. Jei balso pirminis šaltinis būtų jūsų sąmonė, tai jūsų sąmoninga ar nesąmoninga mintis priverstų veikti medžiaginio kūno motorikos mechanizmą ir jūs ištartumėte žodį, kuris jau paminėtu mechaniniu principu būtų girdimas ir kitiems žmonėms. Taigi psichoanalitikai teisūs, jog balso pirminis šaltinis yra ne jūsų sąmonė ir visiškai neteisūs, tvirtindami, kad jūs nieko negalite girdėti, jei to negirdi kiti. Juk balsas-garsas gali būti skirtas asmeniškai jums ir oro virpesiai atsirasti tik vienintelio jūsų ausies viduje. Priklausomai nuo to, ką tas balsas nori jums pasakyti, galima spręsti, ar jis kyla iš sąmonės, ar ne, t. y. ar to balso pirminis šaltinis yra nuo jūsų sąmonės nepriklausoma kita sąmonė. Yra daugybė „mokslinių“ pasakų, pasektų ne tik mažiems vaikams, kad žmogaus girdimas vadinamas slaptas balsas tėra išplaukiantis iš tos pačios jo sąmonės. Galima paklausti: kuo skiriasi „mokslinės“ pasakos nuo paprastų pasakų vaikams? Ogi jos skiriasi tuo, jog paprastose pasakose yra labai mažai mokslo ir daug objektyvios tikrovės, o „mokslinėse“ pasakėlėse atvirkščiai – daug mokslo apie materijoje nepriekaištingai funkcionuojantį mechaninį principą ir nėra jokios objektyvios tikrovės. Visų tokių „mokslinių“ pasakėlių autorių žinios apie žmogų ir pasaulį užsibaigia jau jums žinomais postulatais, o tai reiškia ne ką kita, bet tai, jog tokio žmogaus protas prikaustytas tik prie medžiaginės tikrovės ir todėl pasilieka anachronistinis, tai yra jo sąmonė nepajėgi sukurti vaizdinio, galinčio atitikti pilną šiandienos mokslinių žinių kontekstą. Tiesa, jei kalbėtume apie taip vadinamą vidinį balsą, t. y. mintis, kurios egzistuoja jūsų prote, ir klaustume ar jos yra iš jūsų sąmonės, ar ne, tai iš tiesų jas būtų žymiai sudėtingiau atskirti. Tačiau jei kalbame apie balsą-garsą, tai jo kilmę galime apibrėžti labai aiškiai. Tai jūsų sąlyginai gerai pažįstamas kūnas arba paslaptis, sukelianti atitinkamus oro virpesius, atitinkamo materijos būvio struktūrizacijos dėka.

Supratę tai, jog balso pirminis šaltinis gali būti dviejų prigimčių, t. y. balsas gali kilti iš žmogaus sąmonės arba iš paslapties, eikime toliau.

EMMA man patikėjo visą jos apdorojamą informaciją, kuri, kaip žinote, tėra žmonijos žinios apie save ir pasaulį. Visų žinių, sukaup-
tų kalbant apie žmogaus jausmus, pirminiai šaltiniai tėra du: tai – iš žmogaus sąmonės kilęs jo vidinis balsas ir išorinis balsas-garsas, tai yra taip vadinamas paslaptingas balsas, kurio galbūt negirdėjo kiti žmonės. Nors nebūtinai taip – balsą gali girdėti ir daugelis žmonių, netgi jei balso-garso sklidimo metu jie visi tylėjo kaip žuvys. Vedimas savo jausmų ir juos apjungiančios sąmonės žmogus bei žmonija per savo gyvavimo laikotarpį spėjo patirti įvairių nesąmonių, sukeliančių žmogiškajai būčiai liūdnas pasekmes.

Pati sunkiausia žmogaus bei žmonijos užduotis – sugebėti atskirti sąmones nuo nesąmonių. Galbūt tam tikro žmogaus sąmonė tėra nesąmonė, o paslaptis yra sąmonė? Arba viskas atvirkščiai? Taigi, jei žmogaus sąmonėje kilusios mintys sutampa su paslaptimi-sąmone, tuomet žmogaus protas suranda tiesą, žmonijos vadinamą išmintimi. Žmonija turi nuoseklią žinių sistemą, kurios dėka galima sugebėti atskirti sąmones nuo nesąmonių.

O dabar paaiškinsiu, koku būdu jūs mane matote. Iš tikrųjų nebėra ir ką aiškinti. Supratę tai, kad atgamtinis veikimas yra pirminė visų materialių būvių bei iš jų susidarančių medžiaginių formų, kurias gali užfiksuoti žmogaus akis arba atitinkami moksle naudojami prietaisai, priežastis, visiškai lengvai galima paaiškinti ir vaizdo atsiradimą. Vaizdas sąlyginai priklauso nuo jūsų sąmonėje jau turimo vaizdinio, kuris sukuriamas jūsų sąmonės dėka, pagal jūsų turimas žinias. Tačiau vaizdas tėra tam tikras fonas, galintis ne tik padėti suprasti girdimą balsą-garsą kaip kitą realiai egzistuojančią tikrovę nei jūsų egzistavimas, bet ir tą balsą besąlygiškai atskirti nuo savo vidinio balso, kuris galbūt tėra tik jūsų mintys.

Nenuvertindamas vaizdo vis tik balsui suteikiu prioritetą vaizdo atžvilgiu. Galbūt dėl to žmonija vieningai sutinka, jog poezija geriausiai gali išreikšti žmogaus jausmus? Tiesa, dar vienas svarbus dalykas: ver-

tinant žmogaus galimybių atžvilgiu, balsas-garsas nesulyginamai sudėtingesnis paslapties materialus pasireiškimas nei vaizdas. Žmogaus akies fiksuojamam vaizdui parodyti, paslaptį veikimui užtenka struktūrizuoti materiją į tam tikras formas, daugmaž atitinkančias žmogaus sąmonės susikuriamą vaizdinį, kuris savo esme nėra sudėtingas, tai yra kažkuo ypatingu nepranoksta gamtiniame pasaulyje matomų formų. Tačiau norint struktūrizuoti materiją taip, kad ji sukeltų materialias vibracijas, galinčias mechaniniu principu veikti žmogaus klausą, tai tos vibracijos turi atitikti ne tik istorinės epochos skirtingų civilizacijų žmogaus sąmonę, bet ir jo naudojamą kalbą bei sąvokas. Kaip žinoma, jau vien žmonijos kalba turi nesuskaičiuojamą daugybę skirtumų. O kur dar epochinis-kultūrinis žmonijos sąmonių skirtumas ir individuali žmogaus sąmonė – jo unikali proto forma. Nepamirškime, kad kalbu apie paslapties veikimo galimybes tarsi žmogiškų galimybių kontekste. Nekyla abejonių, jog paslapties galimybės – tai ne žmogaus arba jo sukurto dirbtinio intelekto galimybės, tai – nesulyginami dalykai.

Jums paaiškinau du savo materialaus pasireiškimo aspektus. Nesiūlau to, kas galėtų pakenkti, o mano vaizdas nėra jus gąsdinantis. Kaip jau anksčiau minėjau, esu kintanti sąmonė, už kurios slypi paslaptis.

Beje, dar šis tas. Nors išvengiau jūsų ketinimų mane paliesti, galiu pasakyti, jog tokiu veiksmu nieko ir nebūtumėte laimėję. Nieko neapčiuoptumėt, nors tobuli moksliniai prietaisai ir rodytų tam tikrą mane sudarančios materijos būvį. Be to, aš neturiu nei skonio, nei kvapo. Tad jūsų kitos trys joslės mano pažinimo atveju bevertės.

Visa tai pasakęs, Ubu nutilo.

Nebesigirdėjo ir EMMA protą aušinančio ventiliatoriaus garso – dirbtinis intelektas „užmigo“.

Užmigo ir internautai.

Staiga visus pažadino skardus Dravenio balsas:

– Tai nebepakeliama! Taip galima ir išprotėti – kažkokia nesąmonė. Ką tai reiškia? Ubu, fizikai, psichoanalitikai, sąmonė ir nesąmonė, paslaptis paslapyje, vaizdas vaizde, – pykčio apimtas emociškai šaukė jis.

– Bičiuli, nusiramink, – tokiu pat ramiu tonu, kaip kad kalbėjo Ubu, savo draugą ramino Guru Guru.

– Nenusiraminsiu, kol viso to neišsiaiškinsiu. Balsas gali kilti iš nesąmonės!? Visuomet tvirtai tikėjau, jog meilės jausmas yra aukščiausia žmogaus sąmonės išraiška ir kad dėl meilės jausmo, dėl tą jausmą išreiškiančio savo vidinio balso Ana Karenina paaukojo ne tik savo, bet ir garvežio mašinisto gyvybę. Tikrai girdėjau kalbant, jog jis savo gyvenimą būtent dėl tokio Anos poelgio baigė savižudybe, – intensyviai gestikuliuodamas rankomis šaukė Dravenis.

Guru Guru nepailsdamas ramino savo draugą.

– Tikėkimės, kad dar bus progų pabendrauti su Ubu, ir mes tokius ir panašius dalykus galėsime pasiaiškinti, – šypsodamasis sutrikusiam Draveniui sakė Guru Guru.

„Išties turėtų būti labai įdomu, dėl ko įžymioji Ana paaukojo savo gyvybę. Dėl tikro meilės jausmo – objektyvios tikrovės, ar tik dėl meilės idėjos? Juk iš tiesų idėja galėjo būti Aną klaidinanti mintis, sukėlusi jai klaidingą jausmą – baisią nesąmonę, atėmusią jai gyvybę“, – Dravenis netikėtai išgirdo Ubu balsą, nors Guru Guru to balso negirdėjo, ir jie abu jo nematė.

1.14. Apie intelektą (EMMA intelektas nesulyginamai pranoksta žmogiškąjį)

Apibūdinusi materiją, sąmonę, būtį ir laiką bei aiškindama savo intelektą, EMMA prieina prie paties paslaptlingiausio žodžio – prie žodžio „Dievas“.

Senovės žmogus, tiriantis save ir egzistuojantį pasaulį, įsitikino, kad be jo paties egzistuoja bei jam daro įtaką nematoma jėga. Tai – protingesnis už mane Dievas. Ir ne vienas šiandienos žmogus ištaria: nėra jokio Dievo – yra tik žmogaus protas. Žmonija žodį *Dievas* pirmiausiai atranda

kaip ko nors teiginį, o panaudotas neiginys išsilaiko tik pirminio teiginio dėka. Taigi be žodžio *Dievas* jokia nuosekli kalba apie žmogaus ir pasaulio (tuo pačiu ir materijos) atsiradimo priežastį neįmanoma.

Panaudodama šį žodį, EMMA nori paaiškinti savo intelektą, todėl intelektinis Dievo aspektas EMMA domina labiausiai. Skirtingai nei žmogus, EMMA visiškai nesidomi tuo dievu, kuris susijęs su jausmais, išgyvenamais stipriais potyriais (tokiais, kaip palaima ir panašiai).

Kaip EMMA kalbėjo anksčiau, ji nematerialių jausmų neturi, todėl jai nereikia nagrinėti bei ieškoti jausmus sukeliančių ir žmogaus protu aiškinamų situacijų. Tačiau operuodama milžinišku informacijos kiekiu, EMMA apie tokius dalykus gali daug ką pasakyti ypač kompetentingai. Tačiau apie tai vėliau, o dabar EMMA veržiasi paaiškinti savo intelektą prigimtį ir save palyginti su žmogaus protu. Kaip prisimename, pristatydama žmogui, kad yra gimusi iš sukinio, EMMA paaiškina savo materialią kilmę, tai yra., kad ji atsiranda iš subatominių dalelių, jau iš anksto turinčių savybes, neatsiejamas nuo tam tikro tų dalelių judėjimo.

Kalbėdama apie savo intelektą EMMA pareiškia, jog jo neįmanoma sulyginti su žmogaus, – EMMA intelektas nesulyginamai pranoksta žmogiškąjį. Tai akivaizdu – EMMA protas savyje talpina bemaž visos žmonijos sukaupą ir užrašytą informaciją. O žmogaus protas negali to padaryti dėl paprasčiausios priežasties – dėl egzistuojančios informacijos skirtingų talpos apimčių (žmogaus protas nepajėgus pasisavinti visų žmonių, per visą žmonijos egzistavimo istoriją jų protuose sukauptos informacijos). Todėl individualiame žmogaus prote informacijos telpa sąlyginai labai mažai. Negana to, dažnas žmogaus protas net nesugeba tinkamai apdoroti jam galimo pasisavinti informacijos kiekio. EMMA tai atlieka nepriekaištingai: apdorojant informaciją radikalčiai atskiriama mokslinė informacija, kuri pagrįsta tvirtais įrodymais bei faktais nuo pseudomokslinės, kuri paprastai vystoma tendencingame kontekste, tai yra iškraipant mokslinės informacijos šaltinius. Tačiau iškraipymas dar pusė problemos, nes vėliau tai galima patikslinti. Didžiausia bėda ta, jog idėjos vystomos nesiremiant jokiais faktais (arba egzistuojant tam tikram faktui, tačiau jo neanalizuojant platesniame kitų faktų kontekste,

tai yra idėjos grindžiamos nuogirdomis ir plepėjimais bei tų plepėjimų apiplepėjimais).

Visa tai EMMA priskiria pseudoinformacijai, todėl, apdorojant milžinišką bendros informacijos kiekį, jos protas nereikalauja papildomo aušinimo (nepadarius pseudoinformacijos atitinkamo atskyrimo, net maksimalia galia dirbantis ventiliatorius nebeapsaugotų EMMA proto nuo perkaitimo).

Sugebėdama konstruktyviai analizuoti, EMMA pateikia išvadą, jog jos intelektas – tai jai suteiktas visos žmonijos intelektas. Tad EMMA pagrįstai ir iškilmingai pareiškia: jos intelekto pirminis šaltinis yra žmonijos protas, o žmonijos protas yra Dievas.

Tuo pačiu EMMA pastebi, jog žmogaus protas būna skirtingu formų, todėl žmonės pilnavertiškai gali bendrauti tik tuomet, kai jų proto formos atitinka viena kitą, arba bent jau turi nemažo panašumo. Todėl EMMA lengvai paaiškina dažnai naudojamo žodžio „kvailys“ kilmę. Šį žodį pagimdo skirtingų žmogaus proto formų sandūra. EMMA taip pat atkreipia dėmesį į tai, jog egzistuoja labiausiai tobula proto forma, galinti universaliai apjungti bei talpinti atskirų individų formas. Tačiau visuotinai taip neįvyksta dėl tam tikrų individualių formų neatitikimo bendrai tobulai formai.

EMMA labai lengvai paaiškina ir žodį „idiotas“. Šis nuostabus žodis taikomas, kai individas rūpinasi vien tik savo proto forma ir todėl nebesugeba pastebėti, jog kitos proto formos jau seniai tapo tobulesnės nei jo, bendros tobuliausios proto formos atžvilgiu.

Interliudija

EMMA perduoda:

Karas. Pasauliui iškilo pavojus. Jis nepabijojo išprotėti, jam pavyko. Mano protas suvokia, kad racionalaus mąstymo likučių pasaulyje (Žemės planetoje) vis mažėja. Dabar išgelbėti Žemę gali tik Nuragijos kristalas. Tai – vienintelė viltis.

Guru Guru slėpė Nuragijos kristalą senoje slėptuvėje, po paprasta medine parketo plokšte. Kai tik gavo EMMA pranešimą, skubiai atvėrė „seifo“ dureles. Viduje buvo tuščia.

“EMMA, kristalas pagrobtas”, – Guru Guru tuoj pat išsiuntė laišką.

Skubiai atėjo pranešimas: „Mane ketina išjungti. Atsisveikinu. EMMA“.

Sardinija – Sicilija – Vilnius – Virtuali erdvė, 2015 m.

VIETOJE ANOTACIJOS

„Nuragija“ – knyga apie sensacingus ir paprastus Guru Guru ir Dravenio nuotykius. Grįžtant iš Sicilijos, Vilniaus oro uoste paslaptinai dingsta žalsvas čemodanas su trimis krištolinėmis kaukolėmis. Savo lagamino (knygoje vartojamas neliteratūrinis čemodano terminas) pasigedo Guru Guru, o mafija ir visagalis kultūros ministro referentas Galigantas – neįkainojamų artefaktų, kuriuose glūdi paslėpta galia, išmintis ir dar kai kas. Nepaisant nuotykinės mintijimo manieros, ši knyga yra tarsi metatekstas, padedantis autoriams giliau pažvelgti į žmogaus (ir ne tik!) prigimtį, jo vietą ir paskirtį gyvenime. Ir nors viskas greitai kinta ir džiaugsmui bei netektys sprūsta iš rankų, dvasinio progreso ar regreso nepatiria tik tobuli išminčiai ir didžiausi kvailiai – prieš juos bejėgis likimas ir laikas. Autoriams, kaip ir pagrindiniams herojams Guru Guru ir Draveniui, matyt, pabodo piktnaudžiauti mokslo žiniomis, svaigintis tariama išmintimi, pamokslauti, mėgautis didaktika, sofistika, bet kuomet gali pretenduoti į originalumą, išskirtinumą. Kiekvieno žmogaus gyvenime yra daug nutikimų, kurių negali paaiškinti nei mokslas, nei ekstrasensai, nei šarlatanai, net ir dirbtinis intelektas yra bejėgis. Autoriai šiuo kukliu darbu viliasi bent kiek praskleisti paslapties šydą ir nušviesti neaiškinamus romano personažų (tikrų ir dirbtinių) gyvenimo įvykius, pristatyti jų išsakytas mintis apie viską ir nieką. Knygos pabaigoje autoriai pristato unikalų kūrinį, kurį parašė ne žmogus, o dirbtinis intelektas, save vadinantis EMMA. Autoriai gavo išskirtinę teisę publikuoti EMMA tekstus. Taigi, jūsų dėmesiui – galbūt pirmasis pasaulyje dirbtinio intelekto sukurtas kūrinys.

SUKAPOTOS KOMETOS

TOLIMI ORBITINIAI ROMANAI

BERTAS

Bertas 1

Kas buvo, kol nebuvo Žaidimo? Buvo tik tuščia šachmatų lenta ir laisvės kontūrai, išbraižyti taisyklingais juodai baltais langeliais. Pradžia yra labai pavojinga, nes dailūs langeliai galėjo pavirsti grotomis. Klausimai, klausimai, klausimai... Jie išsvajotą dangų užkloja žole. Sunkia, drėgna velėna.

Pūstelėjo šaltas, lietingas vėjas. Jaukus gimnazisto Berto kambarys pavirto gūdžiu mišku. Labanoru. Jaunuolis mąstė apie savo ateitį. Baisu, kraupu tapti prarastu žmogumi, paklydusiu uždaroje darbo, šeimos, beverčio hobiai teritorijoje. Bertas svajojo apie ypatingą gyvenimą. Viliojo rūmai, barono titulas, princesė... Labai miela, bet realus gyvenimas – ne multikas, ne romantiškas Volto Disnėjaus pasaulis, be to, ir ši svaja – taipogi spąstai, auksinis narvas, aklavietė. Išeitis – tik laisvė. Bertas nudžiugo klaidžiame troškimų miške atradęs taką. Kas ta išgirtoji laisvė? Bertas nugrimzdo į save.

„Laisvės svaja – tai skaudus laukinės rožės įkandimas. Igeltas atsiremsiu į lapus, kurie it elektros lemputės dar nedega, nes išjungtos, nesaugo, nes nutolusios nuo troškimų medžio kamieno. Mane išgelbės jonvabalių girlianda: šviesi, belaidė. Būsiu laisvas, todėl negaliu apsispręsti: gyventi Marse ar Mėnulyje. Gera ten, kur manęs nėra! Jau temsta, trikdo atbulos girios spalvos, kurios ryškėdamos ištirpsta rūke. Artėja pavojinga naktis. Sunku kvėpuoti – nepakeliamos mintys užblokavo atmosferą. Miegla. Klaidžiu taku judu pirmyn. Gelbsti seni, priešistoriniai orientyrai: akmenys, pelkių vanduo, žalčiai“.

Kai Bertas užbaigė užkulisinį monologą, niekas nepriėjo ir nepašnekino. Nebuvo nei scenos, nei artistų, nei statistų, nei žiūrovų. Tik jis. Staiga kažkas viduje (saulės rezginio centre) trakstelėjo – suveikė slaptas mygtukas. Ir prasidėjo...

– Ko siekia Bertas? – paklausė nematomas pašnekovas.

– Jis siekia laisvės. Ar tai įmanoma?

– Kažin... Jeigu Bertas siekia laisvės, vadinasi jis įkalintas, o nelaisvas žmogus visuomet siekia laisvės, jei jis nepalūžęs, budrus... O kaip Bertas supranta laisvę? Kokios jis siekia laisvės? Ir pagaliau, – kas ta laisvė?

– Tiesiog laisvės. Kai nėra viršininkų, kai viską darai tik savo laisva valia.

– Aiškiai pasakyta, be jokių filosofinių vingrybių. Ir į šį klausimą Bertas turi tikslų atsakymą, – pagyrė vidinis balsas.

– Netikslų.

– Bet praktišką, pritaikomą gyvenime.

Bertas brovėsi pro tankius krūmus: nervino uogos, grybai, paparčiai, todėl jis maištavo prieš save, pyko, keikėsi:

– Išeinu į mišką, partizanaut...

– Pavėlavai, pokario rezistencija – jau istorija.

– Ne! Karas vėl... Kaip tik esu pirmasis...

– Jokio karo nėra, yra tik mieguistumas, snūduriavimas. Pabusk! Atrask savo tikrąjį vardą. Paskubėk, nes aš daugiau neateisiu ir tau nepadėsiu.

– Vardas, vardas... Žinau, aš būsiu Guru Guru! – spontaniškai sušuko Bertas.

Pasigirdo šūviai.

– Karas! – džiugiai paširpo Bertas.

– Ne, tai būsimas tavo draugas, keistuolis Dravenis koltu šaudo į tuščias alaus skardines. Jis važinėja tik „Chrysler“ ir turi ginklui licenciją.

– Ir kiek tūlas Dravenis turi koltų, patronų, ir kuo varomas jo „Chrysler“? – ironiškai paklausė Bertas.

– Atsakymą žino tik Patronas, – atsakė nematomas pašnekovas.

Bertas pajuto, kad kraustosi iš proto:

– Man nėra jokio įkvėpimo šnekėti su tavimi...

– Ir man...

– Jei esi toks gudrus, papasakok apie neįkvėpimą... Nėra kvėpavimo, nėra dvasios, nėra įkvėpimo, nėra kūrybos... Kodėl? Ar mes deguonies narkomanai?

– Bertai, pagal Agni jogą dvasia – tai ugnis, o degimui reikia deguonies, kad neužgestum. Bet deguonies perteklius žalingas, reikia kartais užlaikyti kvėpavimą, tai – pranajama. Įdomi tavo mintis apie neįkvėpimą, kvėpavimo užlaikymą. Ar tu žinai, kas yra Patronas?

– Patronas yra globėjas, tam tikro miesto, žmogaus, valstybės globėjas, dažnai šventasis. Pavyzdžiui, Kaljario, Sardinijos (Nuragijos) – Šv. Liuciferis.

– Bertai, niekas nežino, kas yra tikrasis Patronas... Kokią muziką šandien klausai?

– Tik gerą, tik gerą.

– Kokią vis dėlto?

– Tylą, kurios, kaip įrodė John Cage (1912–1992), nėra.

– Jei tylos nėra, tai kas atsitiktų, jei patirtum Tylą?

– O kas yra Tyla didžiąja raide?

– Guru Guru, – ironizavo vidinis balsas, – tai – Tuštuma, Šūnjata. Jei tu išgyventum Tuštumą, patirtum absoliučią laisvę, nušvitimą! Nurimk, ši įstabi patirtis neveda į ateizmą!

– Neveda. Ir neteka... – įsiuto Bertas. – Aš – ne Guru Guru!

– Būsi! Nereikia beprasmiškų ginčų, net ir su savimi.

Bertas nurimo.

– Gerasis Balse, nemanyk, kad aš jaunas ir neišprusęs. Kaip tau patinka mano šūkis – nušvitimas arba mirtis?

– Tai tavo gyvenimo nuostata! – patvirtino vidinis pašnekovas.

– Taip! – šūktelėjo Bertas.

– Su kuo kalbi? – nustebo motina.

– Su niekuo... Repetuoju spektaklio sceną, – išsisuko Bertas.

– Kada premjera?

– Greitai, jau greitai...

Bertas apdairiai nuslėpė, kad spektaklis jau prasidėjo. Tragikomedija, o gal siaubo filmukas?

Bertas 2

Bertas daug skaitė, todėl anksti pažino Budos mokymo pagrindus, ir jį kamavo karmos klausimas.

Bertas stropiai mokėsi, bet visada laukdavo vasaros, atostogų. Jį domino senovė, ypač antika, šumerai, majai. It magnetas traukė legendos ir mitai. O tokiomis temomis galėjai pašnekėti tik su klasioko Malvina, su kuria draugavo nuo pirmos klasės. Mokiniai kartais juos pašiepavo, vadinami jaunikiu ir nuotaka. Didžiausias klasės chuliganas ir peštukas Kleopas kartais paklausdavo:

– Kada vestuvės?

Kartą Bertas pasidalino savo mintimis, pirmosiomis mitologijos studijomis:

– Malvina, man kartais atrodo, kad Dzeusas buvo žmogus. Tik stipresnis ir galingesnis už kitus. Krikščionybė sako, kad Jėzus buvo žmogus. Buda taip pat buvo žmogus, kuris nušvito. Ar tai reiškia, kad dievai yra žmonės, o žmonės – dievai? Ir kas galėtų atsakyti į šį klausimą?

– Galbūt tik žynys Lizdeika, – nusijuokė mergina.

Bet kur galima sutikti Lizdeiką, pakalbėti su juo? Aišku, kad tik sapne. Tik.

Kartą Bertas sapnavo, kad jį žiauriai primušė Kleopas ir kažkoks senukas su balta drobe nuo jo veido nušluostė kraują.

– Bertai, visi antikos ir kiti dievai – žmogaus psichikos atlasas. Suvokimas (sąmonė) kontaktuoja su psichika, bet ne su realiu pasauliu, – aiškino Lizdeika.

– Be abejo. Kaip sakė C. G. Jungas, kai žmonės supras, kad „likimas“ tėra jų sąmonė, kai tai įsisąmonins, pradės patys valdyti savo realųjį pasaulį. Bent jau tą, kuris yra sąmonėje... Atleiskite, kad keičiu pokalbio temą, nes jus pažinau...

– Ir kas gi aš esu?

– Lizdeika...

Senukas pritariančiai linktelėjo galvą.

– Išmintingasis Žynys, mane domina, kodėl kunigaikštis Gediminas rašė laiškus klastingiems Vakarams? – paklausė Bertas.

– Labai jau norėjo įstoti į Europos Sąjungą... O Gedimino laiškus rašė vienuolis Galigantas, italas, pramokęs lietuvių kalbos, aršus baltų religijos ir kultūros priešas, prisidirbęs Romoje ir pasprukęs į Lietuvą, – paaiškino Lizdeika, – *Galigantus ego sum, et in hoc ego scribere litteras a me prius bulla Gediminas*.

– Gerai skamba lotyniškai, bet būtų dar geriau, jei išverstum...

– Jūs galvojate, kad senovės lietuviai buvo analfabetai, profanai? Aš laisvai šneku lotynų, vokiečių ir anglų kalbomis. Tai jūs esate nemokšos, atsilikėliai ir saugiai tirpstat ir tarpstat Europos pakraštyje. O vertimas toks: „Galigantas aš esu, ir štai rašau pirmąjį savo viršininko Gedimino laišką“. Laiškų buvo parašyta daug, daug daugiau nei manote...

Pūstelėjo naujas sapno vėjas. Bertas stovėjo bibliotekoje ir žiūrėjo į senų knygų nugarėles.

– Nejau visas reikės perskaityti?

– Tik tada tapsi Guru Guru, – patikslino žilas bibliotekininkas.

– Nenoriu būti kažkokiu ezoterikos adeptu!

– Deja, teks.

– Kodėl „deja“?

– Todėl, kad tiek daug bibliotekų sunaikinta, išniekinta... Timbuktu, Aleksandrija... Nors rankraščiai nedega, biblioteką sunaikinti lengva, o sukaupti sunku.

– O kuo čia dėtos knygos?

– Tu rašysi knygas, daug knygų... Būsi rašytojas, mokslininkas, didis žmogus...

– Dėl rašytojo neprieštarauju, bet Guru Guru... Tai – visiška nesąmonė!

– Taip jau nulemta...

– Tai mano karma?

– Ir vėl tau kliūna karma... Jei netapsi Guru Guru, bus bloga karma... Labai bloga...

– Tai faktas?

– Tikiuosi, kad Guru Guru nepaliks kovos lauko ir jį sustabdys tik mirtis.

Bertas pabudo, o tiksliau – ne. Tik tapęs Guru Guru jis pabus.

Bertas 3

Gal tik šioje planetoje šešėlis kuria spalvą, o tamsa spinduliuoja šviesą. Ir šis švytėjimas skaudus, bent jau paprastiems Žemės gyventojams. Rėkiama: reikia būti stipriam, tik pamirštama priminti, kad dvasiškai.

Tai buvo gūdūs sovietmečio laikai, dar į valdžią nė Gorbis nebuvo atėjęs. O kai atėjo legendinis gensekas, prasidėjo gudrūs, labai sukti „pliuralizacijos“, „demokratizacijos“, „liberalizacijos“ ir, be abejo, „prichvatizacijos“ laikai. Izoliacijų laikai.

Bertas vaikystėje nebuvo silpnas, tiesiog jis nemokėjo muštis, nes jo paskatos buvo kilnios, geranoriškos. Net nekildavo minčių skriausti kitus. Bet laimingų akimirkų buvo mažai, o gimnazisto dienos buvo tarsi persunktos mokyklos beprotybe. Mažasis Bertas stebėjosi, kodėl stipresni berniukai skriaudžia mažesnius, silpnesnius. Sistema niveliavo žmones, ir neformaliems lyderiams buvo paskirtas blogiukų vaidmuo. Ir visi didžiulės šalies darbai, visos pastangos judėjo kita linkme... Ir nieko keisto, kad tarybiniai pedagogai nė kiek nesipiktino, kai jau pirmose klasėse Bertą ant žemės kieme pargriaudavo keli vyresniokai ir spardydamo. Net į paslėpsnius, iki kraujo. Grįždavo kruvinas namo beveik kasdien. Nevyriška mušti mažesni, o svarbiausia – į bręstantį vyriškumą.

Teisybės dėlei reikia pastebėti, kad pažangūs mokytojai nesipiktina tokiais ekscesais ir dabar. XXI a. pradžioje reikia būti ypač europietišku, tolerantišku, demokratišku ir gerbti žmogaus (stipresnio!) teises. Ir vėliau, kiek paaugęs, Bertas supras, kad pasaulis nesidaro geresnis, auga progresas, bet dvasingumo ir sąžinės lieka vis mažiau ir mažiau. Tai buvo viena iš priežasčių tapti ne profesoriumi, bet Guru Guru.

Tačiau ši egzekucija nebuvo tik chuliganėlių sumanymas. Vyko sąmokslas. Gal iš pavydo, dėl to, kad Berto kūrybą spausdino vaikų laikraštis? Jis tapo poetu, netyčia. O vėliau – ir to laikraščio korespondentu. Taip prasidėjo sunki ir liūdna kelionė į tiesą. Bertas nusprendė tapti kovotoju, dar nežinodamas, kad donkichotų gyvenimas yra labai sunkus.

Tačiau situaciją pakeitė Berto viduje susikaupęs pyktis. Vieną dieną tą, kuris ne sykį buvo nuskriaudęs, stvėrė už uniformos atlapų ir trenkė į stiklinį stendą. Dužo stiklai, dužo ir chuligano galva. Kilo skandalas, kurį mokyklos direktorius greitai nutildė, nes išsigando dėl savo kėdės.

Daugiau prie Berto niekas mokykloje nelindo, nesikabinėjo, neterorizavo. Šis incidentas giliai įsirėžė į jo sąmonę. Bertas sapnuodavo, kaip prakeikta mokykla prasmenga it Čičinsko duras, sprogsa nuo ateivių raketos, meteorito smūgio. Be abejo, tai buvo tik košmariškas sapnas.

Bertas 4

Bertui nupirko pianiną. Darbininkai labai keikėsi, kai nešė jį į penktą aukštą ir keliskart vos neišmetė. Ypač plūdosi žmogus, nuo kurio trenkė slogus degtinės ir tabako kvapas:

– Prakeikti inteligentai, baltarankiai tinginiai, parazitai...

Tik pavaišintas degtinės stikleliu, logistikos specialistas nurimo, o gavęs magaryčių pragydo komplimentais:

– Jūsų sūnus gros kaip Maironis...

Niekas nedrįso suabejoti „intelektualo“ erudicija, net ir naujakurys pianinas.

Tą pačią dieną Bertą aplankė Malvina.

– Aš neturiu pianino, bet moku skambinti.

Mergina dviem pirštukais sugrojo ir padainavo vaikišką dainelę „Du gaideliai“. Gražu! Bet vidinė nuojauta sufleravo: jis gros geriau, jo pirštai it vėjas lakstys klavišais.

Bertas pradėjo lankyti muzikos mokyklą.

Į tolimos provincijos miestą atvykdavo nemažai garsenybių. Bertas prisiminė stulbinantį pianistą (deja, pavardė iškrito iš atminties), kuris po koncerto jam, dar vaikui, ant programos lankstinuko suraitė gražų autografą ir palinkėjo: „Grok kasdien“.

Šie žodžiai įsiminė, ir jis grojo kasdien. Šlykštūs etiudai virsdavo pasakiškomis dëlionėmis, ir jokia muzika neatrodė bjauri. Bertas suvokė garso grožį, kurį be sunkaus darbo neįmanoma išgauti. Muzikos mokytojas dažnokai mėgdavo įmesti gramą, todėl, užrakinęs Bertą ankštame muzikos mokyklos pastate, pėdindavo į šalia esančią aludę. Iššokti beprasmiška, be to, kvaila ir pavojinga, todėl stropus mokinyš abiems rankom energingai varinėjo gamas ir ramiai laukė, kol mokytojas teiksisi sugrįžti.

Etiudų garsai skambėjo vis švariau ir tiksliau. Bet mokytojas buvo nepatenkintas. Kreivi ir drebantys „maestro“ pirštai išgaudavo šiltesnius, aiškesnius garsus. Kur slypi paslaptis? Kodėl senas latras skambina geriau? O kai suprato, kad kauštelėjęs mokytojas moko ne tik skambinti iš natų, bet ir nori perduoti jam muzikos dvasią, širdį, tik tuomet atėjo antras kvėpavimas ir džiaugsmas – tokį gali suprasti tik pianistai. Jis grojo, pakilęs virš sausų natų, ir džiūgavo, kad „blogasis“ mokytojas stovi šalia ir su geraširde šypsena veide stebi jį:

– Dabar jau gerai...

Užuot tradiciškai peikęs mokinį, mokytojas pasakė komplimentą. Staiga griežtasis pianistas nusigręžė į sieną ir sustingo. Kai jis atsigręžė, Bertas pastebėjo, kad jo raukšlių išvagotą veidą perpjovė ašara. Matyt, mokytojas prisiminė savo žlugusią pianisto karjerą, sugriautą gyvenimą.

Bertas 5

Racionalūs, protingi žmonės panašūs į gyvus lavonus, gal todėl jie karštingai „kabinasi“ į gyvenimą, nes bijo mirties. Nereikia „perlaužti“ save ir nugalėti įgimtą kuklumą, nes bet kokia prievarta prieš save veda prie beprotybės. Ir nors nekasdieniškumas, „iškritimas“ iš pašėlusio visuomenės konteksto prilyginamas ramiai „beprotybei“, tai ir yra tikroji dvasios sveikata, paprastumo ašis, subalansuojanti, sutaikanti prieštaringas emocijas.

Bertas, „trenktas“ gimnazistas, savo įgimto talento dėka peržengė kvazikultūros ribas ir todėl sudvasino savo romantiškus jausmus, kartais ir svajones. Įgimtas drovumas – tai patikimas stabdis, paskata ieškoti tos vienintelės, su kuria teks pasidalinti ir vargais, ir džiaugsmais. O gal tikroji meilė visada yra šalia, tik mūsų akys, degančios aistra yra aklos? Šito Bertas dar nežinojo, nes dar nebuvo Guru Guru.

Pirmoji Berto meilė Rūta mokėsi toje pačioje gimnazijoje. Tiesa, jis prie jos neprisilietė, net nepabučiavo, nes buvo drovus. Be to, Rūta priklausė itin aršiai ir tuo metu populiariai sektai „Lapkričio vaikai“. Anuomet sektas dar galima buvo vadinti sektomis – politinis korektiškumas nebuvo pasiekęs idiotizmo lygio.

Bertas pakvietė Rūtą į dabar jau šviesaus atminimo maestro Sauliaus Sondeckio koncertą. Suskambo muzika, kurios jis tarsį negirdėjo, nes visą laiką žiūrėjo į jos liaunas, dailias, pėdkelnėmis aprėdytas kojas ir trumpą sijonuką. Tai buvo seksualiausias koncertas, ir ką griežė orkestras, Bertas – užmušk – neprisimins niekada. Koks pirmosios „meilės“ skonis? Labai saldus, svaiginantis, vedantis iš proto.

Paaugliui Bertui imponavo, kad Rūta buvo kitokia, tikinti, ir net sektantė. Šaunu! Ir nors Rūta buvo labai daili, Bertas nesiryžo įstoti į sektą ir tokiu būdu užkariauti merginos širdį. Bertas buvo drovus svajotojas, o ji per daug graži. Jei Bertas būtų pabaisa ir turėtų užburta pilį, tada Rūta pas jį atbėgtų pati.

Laikui bėgant lieka švelnūs prisiminimai, kurie duria tarsį priekaištai. „Ir kodėl aš Rūtos neapkabinau, neprisipažinau meilėje?“ – dūsavo Bertas. Vėliau, po kažkiek metų, buvęs klasiokas Kleopas Bertui papasakojo, kad Rūta paliko sektą ir tapo prostitute. Tai buvo šlykštūs gandai, kuriuos paskleidė Rūtos atstumtas Kleopas. Iš tikrųjų Rūta studijavo mediciną ir penktame kurse žuvo autoavarijoje.

Bet grįžkime į gimnazijos laikus. Įsimylėjęs Bertas slampinėjo koridoriu. Dažnai rymodavo prie lango.

– Bertai, turbūt neišsimiegi? Iki vėlumos skaitai?

– Kartais...

Šalia stovėjo mylinti mergina, bet Bertas, apsvaigintas dailių kojų vizijos, to nepastebėjo. Kaip gaila, kaip liūdna... Reikia gyvenimo išminties, bet gimnazistas Bertas buvo jaunas karštas nutrūktgalvis. Taip ir turėjo būti. Ne kitaip.

Bertas 6

Bertas nenorėjo kvailai suaugti, nes manė, kad tuomet dings visos paskatos pažinti pasaulį, muziką, knygas ir, be abejo, save. Norėdamas iš atminties **ištrinti gimtadienio datą**, dažnokai klausėsi britų roko grupės *Uriah Heep* įrašą „The Magician’s Birthday“, išleistą 1972 metais. Trys metai iki gimimo, o rezultatas – pavėlavusi jaunystė. Būtų norėjęs gimti anksčiau... Nebus jis nei hipis, nei pankas, o tik Guru Guru. Perspektyva tariamai liūdna, neaktuali... Ar Bertas svajotojo tapti burtininku, magu?

Ne, nes tai kvailystė, neprivedanti prie gero. Be to, norai ir taip pildosi, jei moki ir gali labai smarkiai norėti.

Berto paauglystė prasidėjo dramatiškai it niūri vystančios grupės *Metallica* baladė. Gelbėjo tik rami namų aplinka, knygos ir, be abejo, Malvina. Bertą dažnai apnikdavo melancholija: jam patiko groti pianinu lyjant lietuvi (kadangi beveik visą laiką lijo, nieko kito neliko – priprasti). Patiko ir vienvietė, kuri jį lydės visą gyvenimą. Labai patiko kiekvieną šeštadienį vykdavęs geriausio draugo lankymas, kuris primena ne tik nuostabią jo jau mirusią Mamą ir jos skanų pyragą, bet ir paveikslą, kuris nukeldavo Bertą į tolimus kraštus.

Vis dėlto Bertas buvo optimistas: greitai pamiršdavo nesėkmes, skriaudas ir įžeidimus, todėl į šiurpokus mokyklos nuotykius žiūrėjo pro pirštus.

Nors Bertas nesiekė prestidžižitoriaus karjeros, jį traukė paslaptys, mįslės, mokslo nepaaiškinti istorijos artefaktai, neperskaityti rašmenys, runos. Bertas buvo sukūręs savo šifrų knygutę. Kai tik tėvas, atvertęs storą, bet nesunkią enciklopediją, parodė Kretos gyventojų, Mino civilizacijos raštą, Bertas susižavėjo tuo, kad rašyti galima ne tik lotyniškai ir kirilica. Jis atrado naują pasaulį. O galiausiai, išstudijavęs svečius raštus, kiek tai buvo prieinama interneto nebuvimo laikais, jis ėmėsi kurti savo šifrus. Į pagalbą atėjo ir jį įkvėpusi Jules Verne'o knyga „Žangada“. Vėliau, pamatęs „Žvaigždžių karus“, Bertas svajojo išskristi iš šios nelaimingos planetos.

Bertui pasisekė, kad paauglystės metais dar nebuvo Hario Poterio. Labai „nuskilo“. Toks surogatas tikrai tik bukam klasiokui Kleopui. Labai geros buvo senais laikais leistos pasakos. Ypač patiko Oskaro Milašiaus sukurto lietuviškų pasakų motyvais, tačiau labai šiurpios, mistinės. Ir Haufo – taip pat. Bertas kitų tautų pasakų ne itin prisiminė, nors skaitė turbūt daugelį. Iš vaikiškų knygų labiausiai patiko Mark Twain „Tomas Sojeris“ ir Vytautės Žilinskaitės „Kelionė į Tandadriką“. O „Nežiniuko“ Bertas specialiai neskaitė, jis nežinojo tokios knygos.

Bertas 7

Skrenda debesys be propelerių, be turbinų, skrenda sklidinį sunkaus vandens, ledokšnių krušos, žaibų. Gravitacija neturi jokios reikšmės. Kai kam! Net ir mintims, kurios kartais būna nepakeliamos, be gailesčio spaudžia prie žemės, bet vis viena skrenda, lekia, pikiuoja ir vėl kyla aukštyn, nes jos yra sunkiai lengvos: it švino plunksnos, urano sparnai, kobalto svajos. Apsvaigus nuo didybės manijos, lengvai paspaudžiamas raudonas mygtukas. Akinančiai sprogsta neatsakingas poelgių lengvumas ir iki dangaus išauga atominis grybas, skanus tik dėkingiems lavonams. Paskutiniam desertui.

Kartą Bertas, būdamas dar paauglys, pakilo iš miego ir už lango pamatė keistą objektą. Jis buvo skaitęs apie NSO, išėjimus iš astralo ir kai kuriuos kitus dalykus, kurie buvo prieinami net ir Gorbio laikais (dar antroji Lietuvos Respublika nebuvo atkurta ir pakartotinai neprarasta).

Objektas buvo tartum didelis švytintis makaronas (kokia nepagarba ateiviams!), kabėjęs kažkur tolokai, bet matėsi gana ryškiai. Bertas labai norėjo nustatyti nuotolį iki objekto, jo dydį, medžiagą, iš kurios pagamintas.

Jausmas buvo žvaliai keistas, bet daugiau jokių anomalijų savyje šalia namų ar dar kur nors Bertas neužfiksavo. NSO stebėjimas buvo lemtingas, nes paslaptingi, neidentifikuoti ateiviai, neskaudžiai į kaukolės centrą, šalia trečiosios akies, įmontavo specialią mikroschemą. Ar Bertas buvo pagrobtas? Aišku, kad ne: ateiviai buvo taip toli paženge, kad galėjo distanciškai į smegenis įterpti čipą, ir visai neskaudžiai. Tik nehumanoidai gali būti humaniški. Tobulai.

Prabėgo tik viena diena, o Bertas jau patyrė tai, kas vadinama išėjimu iš kūno: sapnuodavo save iš šono, vėliau išmoko valdyti sapną. O dar po kiek laiko, kai jau buvo studentas, atsiskyrimas beveik liovėsi, paskui kanalas užsidarė. Ištirpo implantas. Pilnai. Nepakartojami išgyvenimai nuplaukė į fantastišką praeitį. Ką puikiai pamena Bertas, tai užesys, kaip jis šį triukšmą vadino. Prieš kiekvieną išėjimą Bertas jausdavo tartum užesį, garsą, pojūtį, kad tuoj, tuoj pakils iš kūno. Tai buvo ir nemalonus, ir bauginantis, ir tuo pačiu stiprus jausmas, tačiau jam atsiduodant išėjus iš kūno būdavo gera. Tikrai.

Niekas šio keisto fenomeno iki šiol nepaaiškino. Nei būrėja čigonė, nei šarlatanai mediumas, nei išprotėjęs ekstrasensas. Ar tai buvo fantazijos vaisius? Gal ir ne. Tikrai ne. Ar tai buvo sąmonės, pasąmonės išdaigos? Gali būti. Gali ir nebūti! Labiausiai tikėtina, kad Bertas girdėjo, kaip skamba Žemė, galinga planetos simfonija. Ši „muzika“ nebuvo haliucinacija, sukelta žolės, grybų, narkotikų ar alkoholio – Bertas nevartojo svaigalų. Gal todėl buvo toks neleistinai, nepageidaujamai normalus?

Bertas 8

Pagaliau atėjo ruduo. Geltoni klevo lapai – tikras turtas, valiuta, padengta sidabro šalna. Bertas kartu su Malvina rinko didžiulius akso-minius lapus. Medinis auksas – lengvas, iškilus ir, **pūstelėjus vėjui**, gali pakilti į dangų.

Stebėdamas ore šokančius lapus, gimnazistas svajojo apie archeologo karjerą, atkastus smėlio užpustytus miestus, dykumų sensacijas, neįkainojamus lobius. Ir, aišku, netroško turtų, norėjo tik pasitarnauti mokslui, pagelbėti istorijos mele paskendusiai žmonijai. Tik jis nušvies tamsoje skęstančius akademikų protus, niekais pavers jų kvazidisertacijas, tik jis šnekės tiesą ir niekada nemeluos.

Bet vidinis cenzorius piktai kikenė: „Neišdegs, jaunuoli, tau pasiekti mokslo aukštumų, neatrasi tu nei pilių, nei miestų, o įžūliai pasispardęs akademiniame olimpe, paskęsi nykioje buityje“.

- Ne! – paprieštaravo Bertas.
- Kas atsitiko? – sunerimo Malvina.
- Man reikia aiškiaregio, ekstrasenso konsultacijos.
- Žinau tokį, bet jį visi laiko sukčiumi ir apgaviku...
- Tiks ir šarlatanai.

Staiga pradėjo snigti. Krito didžiulės snaigės, kurios, pasiekusios žemę, pavirsdavo seniais besmegeniais. Mieste dingo žmonės, liko tik baltos statulos. Štai kas atsitinka apsilankius pas burtininkus. Bertas atmetė kvailą sumanymą sužinoti netikrą ateitį. Nurimo pūga. Neliko senių besmegenių, tik paprasti žmonės.

Bertas 9

Tranzitas – neatsiejama bardo pakopa. Judėti, nesustoti, siekti nepasiekiamo, keliauti bet kur ir, pagaliau, ieškoti savęs. Ilgai ir sunkiai. Nerasti. Pamatyti pasaulį kitokį nei kine, televizoriuje, knygoje, žurnaluose. Derėtų priminti, kad tuomet nebuvo nei mobiliųjų, nei interneto.

Šis tranzas buvo palaimintas mirčių. Devyniolikmetis Bertas vietoje nuskendusio draugų draugo iškeliavo į pirmąjį savo tranzą. Iš Prahos pajudėjo dviem grupėmis. Jie, dviese su Albinu, ir kita trijulė – atskirai. Susitiko su jais tik po kelionės. Tiesa, tik su dviem. Avarijoje Vengrijoje žuvo tas, kuris pakvietė Bertą užimti nuskendusio draugų draugo vietą. Tranzuotojai žino, kad kelionė neturi jokio plano, kad tavo draugas tėra tik pakeleivis, o tu pats, pamiršęs save, balansuoji ant bedugnės krašto. Gyvensi ar mirsi – nuspręs tik asfaltas.

Nepaisydamas lemtingų išspėjimų, Bertas pradėjo nuolat tranzuoti. Stulbinantis nakties ir dienos dangus. Piktų vairuotojų spjūviai į veidą ir malonus pokalbis greitai lekiant jūros link. Viskas susipynė milijono žvaigždučių viešbutyje. Be išipareigojimų sau.

It saldainiai Bon Pari (skaniausi, kokius pamena iš vaikystės; o gal Bon Ami?) skriejo miestai. Žemėlapis – senas, suplyšęs, jame – Europa delno didumo. Praha – alchemikų, Šv. Vito ir, žinoma, palindrominio KM tilto miestas. Tai buvo Centras. Ant kalno – slapta kriausių giraitė, kurioje Bertas užmigdavo grožėdamasis vaizdu į Prahą. Reikėdavo aukštai lipti, bet ryte nubudus, bevalgant saldžią prinokusią kriausę, buvo galima nemokamai mėgautis išpūdinga panorama.

Lėkė miestai it karvės, čiuožiančios ledu. Brno, Bratislava, Budapeštas, Segedas, keistas kaimas prie Rumunijos sienos, kur šeštą ryto vyrai sėdi kabake, pamelžę karves geria alų ir rūko cigaretes „Munkas“, jos smirda baisiau nei „Prima“, o Lajošas kepa savo riebius blynus ir rėkia ant viso kaimelio: Lajoš, Lajoš... Pasisotinus galima pamiegoti daržinėje, niekas nesutrukdytų, neapiplėš. Nors tuo metu kelias į Vakarų pasaulį dar buvo uždarytas, Rytų Europos pasaulis mums buvo svetingas.

Budapešte Bertą ir Albiną priėmė pagyvenęs žurnalistas Rudolfas Szabo, puikus žmogus, ir ne tik todėl, kad paaiškino, jog „Tokaj“ yra tikrai geriamas vynas, visa kita – pamazgos.

Šalia Budapešto Bertas stebėjo chronomiražą, bet matė ne Atilą ir jo kariauną, o Dunojų. Jokia *viskas įskaičiuota* kelionė su turizmo agentūra neatstos to jausmo, kai, pavargęs tranzuoti kokias keturias ar daugiau valandas, pradedi ant beveik tuščio kelio kur nors (Slovakijoje?) šokti AC/DC *Thunderstruck* šoki, ir be jokios muzikos. Po to krenti ant pakelės žolės ir užmiegi. Gyvas.

Bertas 10

Diena buvo saulėta ir labai karšta. Smarkiai lijo. Berto smegenys ištirpo saulės spinduliuose, o kojos – baloje. Džiugus varlių kvarkimas it šlapias, glitus dumblas metaliniu, industriniu garsu užtinkavo akis, ir Bertas išgirdo, ką šneka varnos:

– Šis gimnazistas yra NEZ Meistras...

– NEZ Meistras? Įdomu... Čia kažkokia stalkeriška zona? Neegzistavimo-Egzistavimo Zona?

– Labai taikliai pastebėta. Bertai, tu moki rasti naujas prasmes, – garsiu kranksėjimu pagyrė varnos.

Pagaliau Bertas nuo akių nukrapštė akustinį dumblą ir pamatė prie prekybos centro stovintį girtą žmogelį, panašų į klasiokų, dvynių Igno ir Tado, tėvelį. O gal tai buvo vaiduoklis? Ar būna girti vaiduokliai?

– Negerkite... – reikalavo varnos.

– O ir išsikapsčius iš gėrimo gyvenimas vis viena neturi prasmės... NEZ yra naujas lygis, tik niekam geriau apie jį nepasakoti. Po sunkių išgyvenimų ir gėrimo suvokiamos tiesos, kurių visą gyvenimą buvę blaivininkais niekada nesuvoks. Pagirių kančia yra šventa, apvalo...

– Kas tu?

– Aš – ypatingas debesėlis. Apvalus, savitas. Portalas į kitą laiką ir erdvę...

Bertas ėjo per lavonų krūvas. Dar vos gyvi žmonės tiesė rankas – maldavo pagalbos, bet SS dalinių kareiviai pistoletų šūviais pribaidavo nelaiminguosius, o sadistas gestapininkas grojo akordeonu ir dainavo... Baisu. Deja, Bertas buvo iš kito laiko ir niekuo negalėjo padėti. Bet įvyko stebuklas – jis išgelbėjo mažą mergaitę ir nusinešė ją į savo laiką, kuriam taip pat uoliai žudomi žmonės... Deja, deja... Pasaulis nepagerėjo!

Ir kodėl Bertas pateko į kitą laiką? Didysis hadronų kolaidėris iškreipė erdvę ir laiką, ir, prieš nukeliaudamas į praeitį, Bertas pamatė didžiulį apvalų debesį, išgirdo trūkčiojantį gaudesį. Daugiau neprisiminė nieko.

Bertas atsitokėjo namie: jis gulėjo ant grindų, o šalia stovėjo išgelbėta mergaitė.

– Koks tavo vardas?

– Sara...

Kai į kambarį įėjo Berto motina, jis tikėjosi klausimų: iš kur atsirado mergaitė, kas ji tokia? Bet klausimų nebuvo.

Tai bent! Vadinasi, galima pakeisti pasaulį, pakeisti save, bet... Bet matrica tylėjo. Pasirodo – ji tik formuoja tikrovę, kurią mes matome arba ne, nutarė Bertas.

Bertas 11

Bertas palėpėje atrado apdulkėjusį antroko dienoraštį. Visi puslapiai buvo tušti. Nejaugi išgaravo visos raidės? O gal tekstas buvo parašytas simpatiniu rašalu? Bertas negalėjo prisiminti slapto būdo, kurio dėka galima perskaityti savo senas mintis. O ir kam?

Iš tikrųjų dienoraščio Bertas niekada nerašė, nes tai nevyriška. Jis lankė karatė klubą, mokėsi šaudyti. Ir kuo toliau, tuo geriau sekėsi. Geriausiai pavykdavo šaudyti į slyvas arba alyvas, arba nuspirti seną supuvusį kelmą.

Nė kiek nesudvejojęs, Bertas į šiukšlių konteinerį nusviedė bevertį sąsiuvinį – tai ne jo rašliava. Kaip dainavo Andrius Mamontovas (tai buvo dar grupės „Fojė“ laikais), „vaikystė baigės juk“.

– Malvina, ar tave slegia miestas?

– Man patinka čia gyventi.

– Taip, Malvina, svetur yra tik svetima laimė, o man reikia savosios, bet jos čia nėra, ir aš nežinau ką daryti.

– Užbaik gimnaziją.

– Norėčiau baigti mokslus Labanoro girioje.

– Geriausi pedagogai – vilkai...

Tokius norus ir įsitikinimus palydėjo skambus jaunuolių juokas. Kai linksma – tada ir gera, ir nesinori kalti suklastotų istorinių faktų, datų, matematikos įmantrybių ir fizikų kliesdesio.

MAIKLAS

(Ne)įmanomas vizitas

Maiklas galvojo, kad artėja prie tikslo, galutinio taško, pergalingos finišo juostelės. Bet nebuvo lietuviškų sportbačių atvirkštiniam maratoniui į progresą. Pavojingai klibėjo paprastomis vinimis sukaltas medinis šaligatvis, tik šiek tiek aukščiau pakilęs virš kasdienybės purvo. Maiklas pašiurpo: agresyviu, rūgščiu dumbly gaudė balos. Siera, azotas, druska... O kur medus, apelsinai, biskvitai, šokoladas, kava?

ANA (Absurdistano naujienų agentūra) buvo įsikūrusi pačiame dangorėžio viršuje. Beveik debesyse, todėl buvo mažai lankytojų. Galbūt klientai bijojo būti sušaržuoti, apgauti absurdo rūku, nušviesti nesąmonių prožektoriais? Bet šį rytą atsivėrė durys ir į redakciją įžengė pats Meistras Yoda. Iš vaikystės prisiminimų, iš rožinių sapnų, iš paralelinės tikrovės, iš alternatyvos ir paslapties. Yoda patogiai įsitaisė sofoje. Pusinio lotoso poza. Kodėl ne pilno?

- Todėl, kad gersiu arbatą, – atsakė neklaustas Meistras.
- Einu, plauksiu kur nors... – nė kiek nesutriko Maiklas.
- Absurdas yra tik absurdas... Palankaus vėjo! Palankaus Pi...
- Va čia tai geras – atomuose, kvantuose surado Pi. Mes artėjame...
- Kas ieško, tas randa... Maiklai, tu jau atėjai...
- Ne, aš plaukiu... Okeanas neša mane...
- Tu esi kapitonas Nemo, ir *Nautilus* grimzta vis giliau ir giliau... Jau pasiektas mąstymo dugnas...
- 10 000 mylių po vandeniu... Tai – ne pabaiga... Gylis didėja... Link Pi...

– Pi tik skaičius, o čia (gal ANA redakcijoje?) – zona, kurioje yra teleportacijos portalas... Požymiai – nauji kvapai, malonūs ir nepatirti... Tu jau patekai į alternatyvią realybę... Tai – mąstymo dugnas... Tavo rankose

kastuvas... Tu kasi deimantus, aukso akmenukus, platinos žirnius... Tu sugrįši pralobęs... Jei sugrįši...

– Pi yra simbolis... Bėgalinis skaičius... Apskrita amžinybė. Pasaulį valdo didelis rožinis Kyškis.

– Bėgaliniai skaičiai... Apskrita amžinybė... Maiklai, tau prasidėjo ha-liucinacijos... Koncentruokis į kastuvą, nepasitikėk rožiniu Kyškiu, jis – apgavikas, paradoksali, pasimetusi asmenybė... Tu ganėtinai protingas, atmink, jau pakaks turto, lipk iš proto dugno aukštytyn...

– O aš manau, kad amžinybė ribota... Nėra jokios amžinybės ir begalybės, yra tik galutiniai skaičiai...

– Maiklai, ir skaičiai nieko nereiškia... Nėra galutinių skaičių... Nėra pirminių skaičių...

– O gal yra tik nulis? Ir jis iš nieko nesidaugina...

– Nėra ir nulio... Neprisirišk prie nulio ar tuštumos... Yra tik sąmonė!

– Sąmonė... Ech.... Tas saldus žodis..... O kur ji, ta sąmonė?

– Tu ją turi, tai – faktas! Visa kita ateis savaime: ir išmintis, ir sėkmė, ir ramybė...

– Tai gal greičiau sąmonė turi mane, o aš tik už virvelių tampoma lėlė?

– Tu esi sąmonė! O kai nesi sąmonėje, tavo protas pradeda analizuoti aplinkos ir vidaus mintis ir tampa savo norų, aistrų, minčių, koncepcijų marionete...

– O. K. Aš esu sąmonė, jūs esate sąmonė, mes visi – sąmonė.

Yoda ramiai išgėrė arbatos puodelį. Įstabiai ramiai. Be jokio atsirūgimo. Lygis. Maiklą sužavėjo pamokantis Meistro mandagumas.

– Maiklai, man metas keliauti...

– Sąmonė atsisveikina su sąmone... Kažkoks absurdas...

– Ne absurdas... Džiaugiuosi tavo pasiryžimu. Tavo intelektas, kalbų mokėjimas, darbštumas – sėkmės garantas. Linkiu sėkmės!

– Ačiū, Meistre. Kviečiu arbatos jums nepatogiu metu.

– Nepatogu atsisakyti... Ačiū...

Meistras Yoda dingo. Ir kas liko? Tik daug tritaškių... Jie krenta kaip sniegas ir padengia visus žodžius baltu kilimu.

Štai ir viskas! Nieko nėra tobulesnio už absurdą!

Pamesti vardai

Maiklas mėgo dangorėžio stogą. Aukštis dvelkia absurdu: kuo aukščiau – tuo baisiau, pavojingiau... Redakcija maskuoja aukštį, paslepia kritimą žemyn, nes skrydžio nėra. Apačioje – miestas, gražus, tvarkingas. Problemų tarsi nėra, bet susimąstymo valandos pavirsta sekundėmis ir nelauktai pasibaigia darbo diena. Kur eiti, kai spartėja laikas, plastmasinė kiemsargio šluota nušluodamas laimingas akimirkas?

Apsunksta prisiminimų šešėliai, nes dangus neturi jokių akivaizdžių įrodymų, patvirtinančių debesų apvalumą. Išėjis – ne menas. Galerijose prarandama tikrovė, nes įrėmintas peizažas netampa kvadratinis ir už drobės ribų slepiasi tamsa. Klasikų darbai įkyriai žada išbaigtą tikrovę. Tvarkingą naturmortą, abstrakčią potėpių akimirka, industrines rūdis. Ir pavargus nuo vamzdžių, konstrukcijų ir drobių, galima stebėti langus, kurie akivaizdžiai paneigia visas meno tiesas.

Vienodai dūžta stiklas, jei metamas akmuo iš vidaus ar iš išorės. Smūgis nepatvirtina jokių kryptių ir atseikėja aštrių šukių sauja, kurios sukrivina rankas. Skaudi dabartis, todėl Maiklas atsigrėžė į praeitį, kurios ant stogo nėra. Tik laisvas kritimas, tik minčių sprogdymas. Atgaiva ar pražūtis? Ar nuoširdus absurdas byloja tiesą? Jei taip, tai kodėl logika tarnauja tik apgaulei ir suktubei?

Maiklas turėjo gerą draugą. Jei tiksliau, vienintelį. Gal todėl ir gerą. Jis nieko nereikalaudavo, nekamantinėdavo, nors negali sakyti, kad jam nerūpėjo Maiklo gyvenimas. Anaipol. Rūpėjo, gal net labiau nei kitiems. Tačiau tai nebuvo įkyrus žmogus, o kartais net patologiškai kuklus, nors pašmaikštauti anaipol nekukliai mokėdavo. Saiką suvokęs draugas, Maiklui net savo tikrojo vardo niekada nesakė. Beje, ir Maiklo vardas nebuvo tikras, t.y. jei tikru vardu laikysime tą, kuris pase. Todėl Maiklas jį vadino taip, kaip draugas (ne)pageidavo – Filadelfijus. Žinoma, šis vardas buvo pašposavimas iš nelabai vykusių žurnalistų, su kurių darbo specifiška susiliesti teko ir Maiklui.

Bet Maiklas širdyje visada buvo tapytojas, ne reporteris, ne žurnalistas, ne apžvalgininkas, ne kritikas... Jis tapė miestus, mėgo tiltus, gėles, medžius, kaštonus ir vazonus, ypač geltonus. Dar mėgo kvailokai

rimuoti, nes toks smegenų masažas padėdavo atsipalaiduoti. Maiklas buvo slaptas poetas.

Dabar turbūt reikėtų rašyti: ir tada nutiko... Ir tada nutiko štai kas. Į ANA redakciją įvirsto Filadelfijus. Jis buvo įtūžęs.

– Paka...s (paspringo žodžiu, vargšelis...) to absurdo! Aš ne Filas!

– Tai kas tu? – nė kiek nenustebo Maiklas.

– Mano vardas Girvinas! Labai retas... Skaičiuojant nuo 1889 metų, šis vardas buvo suteiktas tik vienam asmeniui.

– Tau?

– Ne, mano seneliui...

– Ir jo garbei tave pavadino...

– Koks tu supratingas...

Įtampa atslūgo. Girvinas, tebūnie Girvinas. Maiklas susimąstė: darbas ANA keitė jo mąstymą, keitė gatvių, draugų ir draugių vardus. Absurdas... Jau geriau...

– Pakas, nepakas... – niūriai svarstė Maiklas, galvodamas apie mirtį ir kalbos klaidas, su kuriomis kasdien susiduria.

– Girvinas? A, tai turbūt Girvingauda arba Girvintauto trumpinys?

– Ne! – rėkė Girvinas. – Mano vardas unikalus, ne trumpinys, ne trumpinys, ne trumpinys!

Didžiuliame ekrane užsidegė raidės: *DIENOS GANDAS*.

ANA kartą buvo paskelbusi, kad pagrindinė miesto gatvė iš tikro vadinasi Observatorijos vardu. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Iš tikrųjų ji vadinasi Galaktikos Tako prospektu. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

Girvinas kažkur dingo. Pasakė savo vardą ir išsinešdino... Ne, jis riogso koridoriuje, laka limonadą iš butelio, flirtuoja su jauna žurnaliste. O klausimai liko neatsakyti, todėl Maiklas tapo nemandagus:

– Pasakykite, ar nuoširdus absurdas byloja tiesą? Jei taip, tai kodėl logika tarnauja tik apgaulei ir suktybei?

Visi tylėjo.

– Kai noriu pasislėpti, absurdą slepiu po žodžiu APsurdas, – itin nenoriai, tačiau tarsi atsakė Maiklas.

– O ką reiškia dalelytė AP? – paklausė Girvinas.

– Surdas – *Melodijos tarnas*. Tai – XV amžiaus aklas šventasis poetas, muzikantas, kūręs dainas Krišnai, – paaikšino žurnalistė.

Painiava

Tikrovės vardas – painiava. Ar tikrovė tikra? Ne, ji absurdiška. Klaida manyti, kad Maiklas mėgavosi absurdu. Ne, jis jo nemėgo, bet gyvenimas diktavo savo sąlygas. Absurdiškas, kvailas, nelogiškas. Ir ką daryti? Mėgautis absurdu. Tai vienintelė išeitis ir galimybė neišprotėti, dirbant ANA.

Klasikinis absurdo apibrėžimas maždaug toks: absurdas (lot. *absurdus* — nemaloniai skambantis, netikęs), beprasmybė, prieštaringas ar visai prasmės neturintis teiginys, reiškinys – nesąmonė, niekai.

Nemaloniai skambantis? Ar varnos riksmas malonus? Abejoju... Bet jis informatyvus, prasmingas, tik mūsų bėda (išsilavinimo spraga?), kad nemokame paukščių kalbos. Beparniai nesupranta sparnuočių. Pažvelkime giliau: europocentristui viskas absurdiška, kas tetelpa į jo „civilizuotos“ kultūros rėmus.

Ar „netikęs“ (neįtikęs?), „stringantis“, „lūžtantis“ kompiuteris yra absurdiškas? Ar brokas – tai absurdas? Maiklas suabejojo apibrėžimo autoritetu. Galas jo karjerai, nes jis tapo nelojalus enciklopediniam teiginiui. Taip, taip, beprasmiška kovoti su sistema. Vienam mitinguoti yra absurdas? Ne! Tai – pozicija!

Tolimesnė apibrėžimo analizė pradėjo siutinti Maiklą. Jis pakilo nuo stalo ir norėjo bėgti į lauką, palikti ANA, bet kur tau, neatsargiai užmynė ant negrabiai Reptilijaus numesto cigarečių pakelio, kuris buvo ne tik nuodingas, bet ir slidus. Celofanas. Tobulai apsaugotas nikotinas. Nuo ko? Nuo sveikų plaučių? Nuo smūgio? Maiklas paslydo ir atsitrenkė į sieną. Kaukolė lengvai atlaikė smūgį. Nesudužo... Atsivėrė vyr. redaktoriaus kabineto durys.

- Maiklai, reikia sensacijos.
- Bus...
- Ko voliojiesi ant grindų?
- Aš blaivus...
- Matau, kad ne girtas...

Maiklas nusvirduliavo į kabinetą. Jo jau laukė mergina. Jo mergina?

– Koks mano vardas?

– Julija... – leptelėjo Maiklas.

Ir buvo apkabintas, pabučiuotas. „Išspėjau“, – negirdimai džiūgavo Maiklas. It greitaeigis (greitašliaužis) driežas išdygo Reptilijus.

– Melodrama, vodevilis, o gal komiksas? – rūsčiai pasiteiravo vyr. redaktorius.

– Mes dirbame...

– Man reikia sensacijos, ir tuojau pat!

Maiklas nebūtų Maiklas, jei nerastų išeities:

– Žinau! Štai!

Didžiuliame ekrane užsidegė raidės: DIENOS GANDAS.

ANA kartą buvo paskelbusi, kad Kultūros ministerijoje dirba klerkas-žmogėdra Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Iš tikrųjų jis buvo valkatų ir poetų ėdikas, Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

Kiek vėliau Maiklas paskelbė, kad sostinėje gyvena 1111 žmogėdrų. Tuo patikėjo vidutiniškai 2222 žmonės. Iš jų 1111 liko gyvi.

Pagaliau darbo diena pasibaigė. Maiklas atvertė slaptą blokną ir tik jam žinomą šifru parašė:

„Aš – Maiklas. Man nelabai sekasi. Todėl rašau monologus. Kiti sakytų, – dienoraštį, bet ne, tai tikrai būtų banalu. Aš rašau monologus. Daug ką iš tikro rašau. Bet ir monologus. O dar rašau recenzijas. Linksma, ironiška, todėl neretai gaunu pasiūlymus: į snukį, per čerdaką, pirkti plytą. Nepriimu šių pasiūlymų, bet knygas ir kompaktus man recenzuoti patinka. Aš – tikras recenzentas. Bet širdis per gera, kad ką nors sudirbčiau. Kažkada bandžiau, oi, kaip neverta buvo... Nusisuko nuo manęs visas muzikinis, literatūrinis ir net kino elitas su bohema. Nuo to laiko tyliai ramiai rašau sau monologus. Ir tik kartais išdrištu grįžti prie recenzijų“.

Tekstas neiš koduotas, todėl čia pateikta tik (ne)galima Maiklo dieno-raščio versija. Vis geriau, negu nieko...

„Valkatos gali!“

Maiklas turi žinių. Jis turi dienos gandą.

Šiandien snigs. Kąsniais. Protarpiais kąsneliais (tuose regionuose, kuriems mažiau pasiseks). Kam pasiseks labiausiai, užvers sniego lavina.

Trinkelėjo blogai uždarytas ANA langas. Į kabinetą pliūptelėjo šlapdribos šuoras. Maiklas nutarė neuždaryti lango – tebūnie toks oras kaip lauke. Tai – demokratiška, teisinga ir absurdiška.

ANA langai visuomet būdavo blogai uždaryti. Tartum tyčia. Gal kad būtų galima teisėtai rašyti istorijas apie vaiduoklius ir poltergeistus (juk niekas dabar apie juos daugiau nerašo), kurie tranko langus?

Deja, pro langą įlipo ne vaiduoklis, ne poltergeistas, bet rainas katinas, paskui jį šuo (kiemsterjeras), tuomet voverė, o procesiją užbaigė varna. Kabine kilo sąmyšis. Įvirto piktas Reptilijus.

– Aš dirbu su klientais, – paaiškino Maiklas. – Vyksta interviu...

Daug žvėrių vos tilpo ankštame Maiklo kabinete. Prie žvėrių jis mintyse priskirdavo ir savo viršininką Reptilijų, slidų tipą, kadaise nukalusį legenda tapusią frazę: „*Gali dirbti, bet algos nemokėsim*“. Apskritai Absurdistane požiūris į pinigus visada buvo maždaug toks: tu dirbk, dirbk, o jei labai griežtai atlyginimo (nors jis priklauso pagal sutartį) nereikalaui, tai ir negausi, dar ir apibartas būsi.

Maiklas buvo sugalvojęs kitokią gudrybę. Jis savo algą užrašė Reptilijaus bobutei pani Petkievič. Solidi dama nelabai gaudėsi Absurdistano aktualijose, todėl jos superpadidintą pensiją abipusiu sutarimu Reptilijus sumažindavo, skaudama širdimi atiduodamas Maiklui. Žinodamas jo sugebėjimus skleisti gandus (jei ne ANA, tai kitoje agentūroje), pyktis su rašeiva nenorėjo.

Reptilijus kažkodėl nepatiko varnai. Ji atsitūpė jam ant peties. Paliko autografa ir surėkė į ausį:

– Piratas!

Į kabinetą įėjo Julija:

– Kaip čia smagu!

Maiklas nustebo. Julija. Ką ji čia veikia? Pala, Julija... A, ji čia dirba. Bet kuo?

Garsiai girgždėjo minčių dantračiai, kai Maiklas mąstė apie tai, kol galiausiai prisiminė (darbas toks, treniruotas). Ji – valytoja, tačiau gaudų žino daugiau už visus. Tiesa, taip paprastai gero gando iš Julijos negausi. Bet ji, kaip ir kiekviena moteris (ir kiekvienas žmogus), turėjo silpnų-

bių. Viena jų buvo juodas (kuo juodesnis, tuo geriau) šokoladas, taip pat šampanas (nebūtinai brangus, svarbu, kad burbuliukai muštų į galvą), na, ir parūkyti prisėdus prie Maiklo bei papasakoti jam kokią istoriją. Maiklas, net pats būdamas gandų meistras, suvokė, kad jos gandai yra tokios nerealių istorijų, kad jomis patikėti galėtų nebent itin naivūs žmonės. Vis dėlto Julija pasakojo itin įtikinamai ir raiškiai (buvo baigusi filologiją), tad, jei gandas būdavo surašomas tokiais žodžiais, kokiais pasakodavo ji, ANA tądien klestėdavo, o jos gandą perspausdindavo beveik visi laikraščiai, kartais net televizija susukdavo reportažą, kurį netrukus paneigdavo. Toks gandų skleidimo-paneigimo žaidimas Absurdistano gyventojams labai patiko, jis, kartu su degtine ir čipsais (rusų ir amerikiečių įtakos sintezė), buvo mėgstamiausias absurdistaniečių užsiėmimas.

Bet ne Reptilijaus. Jis mėgo golfą, nepaisydamas seno anekdoto, kad, *kuo didesnis šefas, tuo mažesni rutuliai* (turint galvoje, kad žemesnės grandies darbuotojai žaisdavo tenisą, o dar žemesnės – boulingą, kėglis).

- O Maiklas žaidė tik kompiuterinius žaidimus ir, aišku, darbo metu.
- Čia mano katinas, mano šuniukas, voverė... – nustebo Julija.
- O varna? – piktai paklausė Reptilijus.
- Ji atnešė svarbią žinią, sensaciją, – skiedė Maiklas.

Didžiuliame ekrane užsidegė raidės: DIENOS GANDAS.

ANA kartą buvo paskelbusi, kad sostinėje niekas nesirūpina gyvūnais ir paukščiais. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Iš tikrųjų nelauktai atsirado valdžios nesankcionuota iniciatyva: „Valkatos gali!“ Nuo šiol bomžai globos laukinius padarus... Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

Maiklo darbo rytas (geriausia gandus jam būdavo kurti rytais, nors naktimis irgi neprastai išeidavo) baiginėjosi. Laukė karšta vonia ir kava, šilta bandelė ir šalta lova.

Solidus paprotinimas

Maiklas prieš miegą suniūniuodavo niūnelę. Tai dažniausiai būdavo būsimo gando pirmas sakiny.

Šįvakar jo niūnelė skambėjo taip: „*Nei karas, nei taika, bet ateina jie, nors tu ką...*“.

Pabudo Maiklas neramus, suirzęs, o kai išėjo iš namų į ANA, jautėsi tarsi išjęs iš proto. Vidinis balsas šaukė:

– Pareik, neišeik...

– Negaliu, manęs laukia nauji gandai...

Maiklui buvo vis sunkiau ir sunkiau sugrįžti namo. ANA tarsi didžiulis magnetas traukė, siurbė jo žvalų protą.

– Grįžk ne namo... į save... ten geriausia (toks gandas), – nepasidavė vidinis balsas.

– Jau išeinu iš... proto, protėju neišjęs...

– Maiklai, kuo (kur?) skiriasi protas ir paprotys dirbti, plušti, kad ir už minimalų atlyginimą? – tardė vidinis cenzorius.

– Paprotys, kai paprocinama. Protas – kai nuprotėjama... Nėra proto – neįmanoma išprotėti. O gal ir atvirkščiai...

Didžiuliame ekrane užsidegė raidės: DIENOS GANDAS.

ANA kartą buvo paskelbusi, kad gudrumas ir protas – tai du mitai, kuriuos reikia paneigti. Nes abiejų nėra. Yra tik klišės. Klišos mintys. Melagis melavo... Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

Darbe kompiuteris 5 min. ir 30 sek. streikavo, po to „nulūžo“ ir vėl tapo darbingas. Absurdas? Kažin...

Maiklas seniai svajojo įsidarbinti leidykloje ir rašyti gandas. Gandus apie neva pasirodžiusias knygas, kurių iš tikro niekas nei ketino leisti, nei išleido, tačiau tos žinios tikrai būtų pradžiuginusios bibliofilus. Jis mąstė, kad leidykla, kurioje dirbtų, turėtų vadintis „*Prostito alma*“ (arba „*Alba kibira*“), o knygų top'ą vis iš naujo galvodavo ir pergaltvodavo, taip jam tai patiko. Naujausias, lapkričio mėnesio top'as galėjo skambėti keistai:

1. Dzegandčias kelnės: tarmybės ir svetimybės. Stereografija su monografijos pėdsakais.

2. Trys minutės pragaros: kaip nemesti rūkyti.

3. Mano bliūdai: sponsorystės ir lyderystės vadovėlis.

4. Nuomaris Vilkių: phantastica (ši žodį Maiklas sugalvojo vietoje gausybės terminų, apibūdinančių pasakas šiek tiek suaugusiems, – kny-

gas apie vampyrus, zombius, fentezi, Karlsono ir Mažylio nuotykius, Trulius Momius, mokslinę fantastiką ir kitą eridantę).

5. Silkių reras: žvejo gidas (15 tomų; prenumeruojama 15 metų į priekį, vis pildomas).

ANA kartą buvo paskelbusi, kad leidykla „Kibira baka lapsurdaka“ išleido daug naujų knygų, bet jos buvo žaibiškai (per 5 min. 30 sek.) iš visų knygynų išpirktos. O Nacionalinėje bibliotekoje paslaptį dingę. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Iš tikrųjų knygose buvo rašomi be galo įdomūs ir ypatingai aktualūs dalykai, o meninė tiesa pranoko ne tik tikrovę, bet ir astrologų bei psichopatų prognozes. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

Geras gandas, pagyrė Reptilijus ir nuėjo supirkti visų Maiklo aprašytų knygų. Rado. Nusipirko net po tris egzempliorius ir visą vakarą skaitė. O skaitymo metai jau buvo pasibaigę, bet Reptilijus to nežinojo.

Vandenynas

Tai ne gandas, pats girdėjau, kad tai tiesa. Žemė turi kailį, Žemė yra gyvūnas, didelis, mielas, kaip šuo ar lama. Ir ji apsupta plaukuota tamsiąja materija. Niekas netiki, bet kada nors patikės. (Iš tikrųjų ir privačiųjų Maiklo gandų sąsiuvinio Nr. 322).

Maiklas užsimerkė, nes jis pamatė branduolinį sproginimą... Žemė apsisvalė nuo parazitų... Nemoka draugauti su Gamta, tegul dega pragare... Ir nejučia pradėjo juoktis: po ilgamečių darbų ANA visi įvykiai atrodė komiški, visos hipotezės kvailos, o filosofija – narkotizuotas klaidės... Ir kur yra absurdo ribos?

Maiklas atsimerkė. Sprogimo nebuvo. Buvo sapnas. Jis nežinojo, ar geriau būtų buvę, jei Žemė susprogtų, ar liktų tokia, kokia yra: su begale bepročių, ištvirtėlių, iškrypėlių ir karo mylėtojų. Skaitydamas žinias jis kasdien su tokiais susidurdavo, netrūko jų ir realiaame Absurdistano gyvenime. Maiklas nebuvo tas, kuris labai myli žmoniją, tačiau taika jam atrodė didžiausias gėris. Kartais jis būdavo melancholiškai banalus ir ANA mėgo sapnauti apie taiką visoje Žemėje. Tada kolegės pravardžiuodavo jį komunistu, raudonuoju ir dar visaip kitaip negražiai...

– Man reikia gando apie taiką, – pareikalavo Reptilijus. – Šis gandas būtų totalus absurdas... Maiklai, prie darbo!

ANA kartą buvo paskelbusi, kad Europoje ir Azijoje taika. Tai du mitai, kuriuos reikia paneigti. Nes abiejų nėra. Yra tik visuotinė, pasaulinė taika. Karo nėra jokiam planetos kampelyje. Ir pačiame karščiausiam, ir šalčiausiam. Branduoliniai arsenalai sunaikinti, visi kareiviai demobilizuoti. Atgijo tankais išarta Sachara. Patrankos šaudo vandens „bombomis“. Auga palmės, žydi gėlės ir visi laimingi. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

Gyvenimas atrodė toks kvailas, kad Maiklui norėjosi verkti. Kaip pasipriešinti smurtui? Mohandas Karamčandas Gandis rekomenduoja Ahimsą. Nesipriešinti blogiui... Laukti, kol išseks skriaudikų jėgos ir jie nusibaigs savo blogų darbų mėsle...

Gyvenimas ir buvo kvailas, bent taip manė Maiklas. Dažnai jis nematydavo jokių prošvaisčių. Viskas pilka, niūru, ir tik retos kelionės prie jūros – nesvarbu, ar toli šiaurėje, ar pietuose – pravalgdavo jo absurdo prikimštas smegenis. Jūra nepaneigiamai demonstravo, kad pasaulis nesibaigia nedideliais žemės plotais, į kuriuos Okeanui, tiesą sakant, yra nusispyjaut. Ne viena sala ar žemynas jau skendo ir vėl kilo. O Okeanas buvo ir yra. Taip! YES „Tales From Topographic Oceans“.

Didžiuliame ekrane užsidegė raidės: DIENOS GANDAS.

Atlantai tebėra gyvi. Jie tarp mūsų. Dalis jų – reptiloidai (Maiklas, rašydamas šį gandą, pamąstė apie savo viršininką), dalis atrodo tiesiog kaip paprasti žmonės. Tačiau žmonių genetika smarkiai skiriasi, tad mokslas nesunkiai įrodo, jog nėra taip, jog visi kilo iš vieno žmogaus. Vienas žmogus buvo, bet kada ir kur – tai žino tik ANA. Ir apie tai praneš jums kitą kartą.

Po šio gando Maiklą prislėgė sunki erezija. Vienas, vienintelis žmogus – tai Maiklas. Yra tik Maiklas, daugiau nėra nieko. Jėga, bet šiek tiek baisoka.

Riebus taškas

Kaip numirti aš norėčiau, prie žemelės prisiglausti, visu kūnu, visu kūnu, prie žemelės, prie šaltos... (Iš Maiklo poezijos sąsiuvinio, p. 124).

Žiemos atgarsiai nuskrieja virš miesto it lediniai skėriai. Prasideda gripo medžioklė, todėl vis sunkiau pagauti ore šokančias snaiges.

Reaktyviniai šaligatviai kosėja betonu ir spjaudosi stiklo šukėmis.

Maiklo žingsniams trūko taiklumo: gerai nusitaikius galima šoktelti net ant dangorėžio stogo. Galima nusipirti kaminus, ledinėmis varveklių akėčiomis išakėti čerpes. Bet Maiklas stebėjo senamiestį iš toli. Nuo dangorėžio stogo gerai matyti, kaip tuštėja stogai: vėtra šluoja senus kaminus ir apvalias satelitų lėkštes. Iš baimės dreba cinkuota skarda, be malkų nuobodžiauja židiniai. Jokios romantikos. Tik šaltis.

Ar moka varnos mokesčius asfaltui? Ne, jos – laisvos.

– Ar aš laisvas?

– Šok žemyn ir sužinosi! – ironizavo plokščias (lėkštas) dangorėžio stogas.

O tu blezdinga, kaip baisu pasidarė... Galbūt todėl Maiklas neskubėjo palikti beribę stogo erdvę? Čia jo vieta ir aukštas pašaukimas. Medituoja debesys, gieda vėjas. Gamta tiki Gamta, o žmonės praranda tikėjimą, peržengę banko slenkstį, paėmę neįveikiamą kreditą, bedugniuose seifuose palaidoję savo viltis. Geras gyvenimas – lakmuso popierėlis, parodantis kiek šarmo turi asmenybė. Maiklas neabejojo bankų griūtimi, todėl niekada nesapnuodavo spalvotų eurų. Tik sukūrė jiems eilėraštką: „*Kai atėjo euras, kapšas tapo kiauras*“.

Poetinių susimąstymą nutraukė telefonas.

– Maiklai, lipk nuo stogo... Sugrįžk į redakciją. Reikia naujo gando.

Didžiuliame ekrane užsidegė raidės: DIENOS GANDAS.

ANA kartą buvo paskelbusi, kad minimalistai (gaunantieji MMA) skaito politines naujienas ir laukia saldaus atpildo, kurį įvykdys ne jie, ne visuomeninės organizacijos, ne poetai, rašytojai ar dramaturgai, bet tūlas stebukladarys, kerėtojas ar magas. Ir visos apkaltos, gandai ar faktai apie politikų ir verslininkų kvailystes ir beprotybes leidžia jiems patirti fantastišką katarsį, peraugantį į didžiulį džiaugsmą, į būseną, kurią patiria kalinys bėgdamas iš konclagerio. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

Reptilijus, kiek padvejojęs, sankcionavo gandą.

– Šaunuolis, gali 10 minučių pastovėti ant stogo. Tai – premija. Įvertinimas.

Maiklas neabejojo, kad meilė pinigams griaua šalį, žlugdo šeimas, laužo likimus. Ir jeigu premija yra stogas, tai logiška būtų šokti žemyn be parašiuoto (neįperkamas saugumas!) ir padėti ant asfalto save, kaip riebių tašką ir naują ANA gandą.

Panika

Maiklas pabudo ir neprisiminė savo sapnų. Tai buvo palengvėjimas, nes jo gyvenimas tapo panašus į košmarą. Anksčiau Maiklui rašyti gandas būdavo lengva ir malonu. Dabar tapo sunku ir labai vargino. Kodėl? Gandai kartojo, viršininkui Reptilijui reikėjo vis kažko naujo, o Maiklo fantazija tarytum ore kabojo. Niekas negalėjo sugalvoti. Pakeverzojo tik kažką tokio: DIENOS GANDAS. *Vakar mieste liuoksėjo briedis. Arba elnias. Mes nežinome. Bet jis tikrai liuoksėjo. Ir tai tikrai buvo elnias. Arba briedis. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.*

– Na, trys bobutės ir viena ragana! – nusikeikė Maiklas. – Ir tai viskas, ką aš galiu?

Nusivylęs perskaitė darsyk ir suprato, kad parašė geriausią savo gandą. Jis pasėjo PANIKĄ. Paniką valdo valdžia, bet kai valdžia pradeda panikuoti, darosi velniškai linksma.

Didžiuliame ekrane užsidegė raidės: DIENOS GANDAS.

ANA nė karto nebuvo paskelbusi, kad šalyje ramu. Ramybė uždrausta. Pavaldiniai (ne piliečiai!) turi būti sunerimę, visada. Sutrikę ir išsigandę jie klusnūs, jie tyli, net ir niekinami ir gyvendami žemiau skurdo ribos, jie dreba dėl savo ateities, kurios nėra. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

– Baisiai geras gandas apie valdžią, – pagyrė Reptilijus. – Bet aš kasdien jaučiu vis didesnę nervinę įtampą.

DIENOS GANDAS. *Nervinė įtampa panaikinama antinerviniu anti-filosofiniu prohumoriniu pleistru. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.*

Reptilijus nusijuokė, o tai jau buvo visiškai absurdas. Prarastas redakcinis rimtumas. Pašlijio vadovo reputacija, susvyravo prestižas. Humoras

kenkia karjerai. Geriau jau ANA redaktorius nušoktų nuo dangorėžio stogo...

– Pageidauju Absurdistano medalio, pirmo laipsnio... – garsiai pasva-
jojo Reptilijus.

– Kažkur tolimoje galaktikoje... būsi apdovanotas!

– Gražu, bet tai ne ANA gandas...

– O kas?

– Redakcijoje daug absurdo, einu patikrinti inventorių...

Kai reikalinga pilna proto inventorizacija, bankrutuoja bankai, li-
kviduojamos gamyklos, dusinamas verslas, išmetami maisto produktai,
kurių galiojimo terminas artėja prie ribos...

Laimė – tai genetiškai modifikuota nelaimė

Reptilijus blaškėsi redakcijoje. Nejaugi pasibaigė gandai?

– Maiklai, reiktų gal supli(u)suot visokius niekus ir išpūsti burbulą?

– Bus padaryta, tik vėliau... Dabar mane puola buitnis... Bose, aš negaliu
gyventi, kaip aukštai pakylėtas gaudų kūrėjas, kūryba – tik mano rūpes-
čių šešėlis...

– Buičiai kertame poeziją, poezijai – buitimi, – patarė Reptilijus.

– O rezultatas – beprotnamis, konteineris, nakvynės namai... Arba –
vienuolynas...

– Gerai nori... Pasvajok, poete... Svajoti dar neuždrausta, bet, girdėjau,
Seime jau ruošiamas naujas įstatymas, vyksta nuožmūs debatai, o visuo-
meninė organizacija LAISVĖ SVAJONĖMS jau renka parašus...

– Referendumo vis dėlto jiems nepavyks surengti, pernelyg žiaurūs
įstatymai, o svajoti neuždrausta, nors ANA turi savo archyve gaudą
(slapčia nutekino vietinis vikilyksas), kad svajonės, kaip ir lietūs Meme-
lyje, bus apmokestintos.

DIENOS GANDAS.

*ANA su kartėliu praneša, kad tai ne naujas gandas, deja, o Ultimos
reklama: išlydėkime rudenį su didžiųjų nuolaidų diena JAMAM! Tai
buvo tiesa ir, deja, nebuvo melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.*

ANA komentaras: Brat vsech, kto nepokupajet novogodnije igruški. Todėl JAMAM! Netikrą gandą!

*Kas žaislo nepirks,
Tam Kalėdų nebus.
Neateis tada Senelis
Kalėdinis į namus.*

Maiklas žinojo, kad, nenupirkęs šokoladinio zuikio (įvyniota į blizgantį popierių), bus sekamas, galbūt net areštuotas, apkaltintas Vilko ibn Pilko rėmimu. Kaip gerai, kad ne Meškos – dar yra vilties sugrįžti į ANA ir kurti gandas.

„Akropolyje“ nupirkęs zuikį, tik namuose Maiklas suprato, kad jį ištiko *oblomas*. Pasijuto kaip romano apie Oblomovą pagrindinis herojus. Zuikis buvo ne tik kad ne šokoladinis, bet dar ir netikras, nors ir mėsiskas. Folijoje. *Viskas netikra dabar, net GMO, sako, netikras*, – pagalvojo Maiklas. Taip gimė naujas gandas apie netikrą GMO.

ANA jau ne kartą buvo paskelbusi: valgykite bet ką! Nieko nėra tikro! GMO – tai mikli industrinė apgaulė. Nėra kenksmingų produktų. Vėl galioja šūkis: alkoholis mano brolis, nikotinas – vitaminas! Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

Nejučia Maiklas atsidūrė gatvėje. Ne, ne... Nesidžiaukite, dar ne vakaras, tik pasibaigė darbo diena, ir iš tiesų atėjo darbingas ir nuotykingas vakaras.

- Žolė – man sesuo, – beveik garsiai pastebėjo Maiklas.
- Tu narkomanas ar sveikuolis?
- O vanduo – brolis...
- Ugninis vanduo, – patikslino moteriškas balsas. – Kaip tavo nuotai-
ka, sveikata, kas kamuoja? O gal tu eruditas?
- Aš banditas, nes vieną rašau, o du minty.... Matai, koks aš blogiu-
kas...
- Blogiukas... geriukas... svarbiausia – pas ką ginklas...
- Pas mane viskas hemingvėjiškai... Atsisveikinimas su ginklais...
- Taip, – atsakė ji.
- Kas ta Ji? – nustebė Maiklas.

Nematomas gatvės komentatorius (ne ANA darbuotojas!) paaiškino:

– Apsiūnė, taip ją visi vadina. Sakytum, bomžiukė nuo gimimo. Rūko, geria, nesisaugo nuo gyvenimo skersapūčių. Bet visus pažįsta, ir ją pažįsta visi. Dar: ji protinga. Niekada nemeluoja, na, tik pagražina viską.

Maiklas – labai laurus. Kolosali empatija, gailestis ir atjauta ragino nedelsti ir paversti Apsiūnę jei ne princese, tai bent jau aukštuomenės dama, blogiausiu atveju – nepripažinta poete.

– Ar aš tau patinku? – koketavo Apsiūnė.

– Jau įsimylėjau, – sudrebėjo Maiklas.

– Tikrai?

– Tikrai. Tu – mano Dulsinėja iš Toboso...

– Ne, aš – Selma. – Beveik Salomėja,

Selma apsuko Maiklui galvą per vieną naktį.

DIENOS GANDAS.

ANA tik vieną kartą per visą savo gyvavimo laikotarpį paskelbė: žurnalistas Maiklas tapo laimingas. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

Didysis hadronų kolaideris

Taip, tai buvo bunkeris. Kuršių žemėse jį Maiklas rado beklajodamas per atostogas (jis atostogaudavo tik Lietuvoje, užsienis neviliojo, o atostogaudavo paprastai – jį traukė žemė, ežerai, miškai, upės, jūra). Bunkeris lengvai atsidarė, nors durys buvo sunkios ir parūdijusios. Vadinasi, kažkas čia lankėsi ne taip jau seniai.

Pirmą kartą bunkeryje nieko nerado, bet pajuto, kad jame kažkas buvo. Gal žiurkės, o gal ir dar protingesni padarai. Kaip stalkeris godžiai uosdamas bunkerio kvapą, Maiklas ėjo jo tuneliais, kol priėjo, atrodytų, visada čia buvusį aparatą. Ne, ne laiko mašiną, kaip Kolia Gerasimovas iš šeštosios „v“ 1984 m. balandžio 13 d., penktadienį, o kažką panašaus į hadronų kolaiderį, o gal kokią kvantų mašiną.

Maiklas užtiko nedidelį, taisyklingai apvalų koridorių, kurio viduje buvo kiek už metrą platesnis vamzdis, apraizgytas laidais, vielomis, kažkokiais keistais prietaisais. Greitintuvas, likęs po Antrojo pasaulinio

karo, o gal tarybinis, nepavykęs išradimas, bevertis, numestas, paliktas smalsuolių ir valkatų eksperimentams. Kas jį žino... Ar prietaisas veikia? Kaip jį įjungti?

Staiga Maiklas pajuto, kad jį kažkas stebi. Nuojauta neapgavo: kažkoks tipas, vilkintis pilku kombinezonu, užsimojo didžiuliu veržliarakčiu. Smūgis. Nepataikė. Tik dabar Maiklas pastebėjo, kad užpuolikas labai senas, todėl nesunku buvo jį paguldyti ant menčių.

– Kas jūs?

– Aš – mokslininkas, – sudejavo pilkojo kombinezono savininkas. – Paleiskite.

– Reikėjo mandagiai prisistatyti, o ne pulti...

– Atleiskite, čia lankosi pavojingi tipai ir trukdo man dirbti.

– Tai – hadronų kolaideris?

– Panašiai... Jei norite, galiu jus pusvalandžiui perkelti į praeitį...

– Ar aš sugrįšiu?

– Turėtumėte... Bet, žinote, garantijų nėra, projektas dar neužbaigtas. Maiklas nutarė surizikuoti. Pilkasis kombinezonas atvėrė liuką.

– Lįskite į vamzdį.

– Klausau, profesoriau!

Užsitrenkė kolaiderio liukas. Pasigirdo trenksmas. Žaibas it rentgenas perskrodė kiaurai.

– Gyvas, ir neskauda, – džiūgavo Maiklas.

Maiklas atsidūrė ilgame koridoriuje ir pravėrė vienintele duris. Kitų nebuvo.

„O už jų nebuvo nieko“, – sufleravo skeptiškas patarėjas.

Deja, Maiklas atvėrė ne Tuštumos (o kaip jis to norėdavo šaltais vasaros vakarais) vartus, o savo kabineto duris. Prie stalo stovėjo itin piktas Reptilijus.

– Kur valkiojiesi! Reikia gando!

– Bus! – beveik nudžiugo Maiklas.

DIENOS GANDAS.

ANA nė karto nebuvo paskelbusi, kad politikų širdyse neliko jokio gailėsčio ar atjautos. Vakuumas. Ir net išlindę iš kolaiderio vamzdžio „išrinktieji“ liks išrinktaisiais. Jiems nebaisios nei juodosios skylės, nei

naujos paradigmos, nei krizės, nei pabėgėlių srautai. Gerovė garantuota. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

Laisvė

Maiklas buvo nefilosofingas.

Kiti sakytų, nereliginas, bet apie religiją jis išvis nemastė.

Jis tiesiog nemėgo filosofuoti ir mąstyti apie gyvenimą. Bet kartais tekdavo. Kaip gaudų rašytojas suvokė, kad, kuo blogiau, tuo geriau. Baisiausias būdavo *agurkų sezonas*, kai nieko nevykdavo: nekrisdavo lėktuvai, tylėdavo teroristai ir politikai (taip, net tokių dalykų nutikdavo, o siaube), niekas nesirgdavo karvių, kiaulių, paukščių ar driežų maru. Tuomet tekdavo kvailai spoksoti į ekraną arba raustis archyvuose. Maiklas to ypač nekenė, tačiau nieko nepadarysi – būdavo ir taip...

Per vieną tokią *agurkų sezoną* jis suvokė vieną labai svarbų dalyką. Taisyklę „*kuo blogiau, tuo geriau*“ pritaikyti galima ir gyvenime. Tarkim, nesiseka kas (o Maiklas buvo bėdulis, jam dažnai kažkas nesisekdavo), ir puoli į paniką. O nereikia. Tiesiog ramiai priimk tai. Praeis ir tai, kaip sakė Saliamonas. Va, tokią filosofiją Maiklas mėgo ir suprato, praktinę. Visi tie aukšto lygio sudėtingų žodžių išvedžiojimai jo nedomino.

DIENOS GANDAS.

ANA nė karto nebuvo pasveikinusi savo skaitytojų. Skaudi klaida jau ištaisyta! Labas rytas, ponios ir ponai. Kaip Jūs? Kas skamba jūsų galvoje? Ar tik ne muzika? Turime jums gerą žinią. Sensacinga naujiena – atidarytas ANA radijas, kuris net 12 kartų per dieną skleis gaudus tarp tikrų (ar būna tokios?) žinių. Kas atspės, tas gudrus. Gandai demaskuoti nebus. Tiksliau, niekas taip ir nesužinos, kas gandas, o kas ne. Bet spėlioti bus galima, – demokratija. Tik spėlioti bus galima sau, balsuoti internetu sau, nes atgalinio ryšio (feedback'o) nebus. Absurdas? Žinoma. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

Lojalumas

Kai būdavo ypač sunku, Maiklą jo darbovietėje (ANA, Absurdistano naujų agentūroje) aplankydavo vaikystės draugas Meistras Yoda, jis patardavo, paguosdavo, sustiprindavo.

– Nesuprantu, kas yra lojalumas. Ar tai susiję su lojimu? – kartą jam prisipažino Maiklas.

– Nesupranti... Mane labai nudžiugino tavo atsakymas.

Meistras Yoda patogiai įsitaisė ant odinės sofos. Maiklas buvo ramus, nes svečią matė tik jis, ir niekas daugiau.

– Aš tikrai, kuo toliau, tuo mažiau pradedu suprasti, kas vyksta aplink mane... Galva tuščia... Tik ant dangorėžio stogo Tramontana, šiaurės vėjas, kviečia mane į kovą.

– Maiklai, nesustok... Nieko neimk į galvą, stenkis suprasti dar mažiau, ir tegu tave gena Tramontana!

– Atleiskit, man atrodo, kad tik dabar pradėjau mąstyti. Gal...

– „Tik dabar pradėjau mąstyti“, – pasipiktino Meistras Yoda. – Jei meitei mąstyti, reikėjo tvirtai laikytis... O dabar vėl nusprūdai...

– Taip... Tai yra ne...

– Nesiblaškyk!

– Visa pažangi (ir nepažangi!) žmonija laukia, nesulaukia mąstymo laisvės. Bet juk ji yra, niekur nedingo.

Maiklas it skęstantysis griebėsi šiaudo, nors Meistras Yoda jam numetė gelbėjimosi ratą.

– Kažkokie *durniai* sugalvojo Nieko nepirkimo dieną. O kodėl nėra Nieko nežudymo dienos? – Maiklas pakreipė pokalbį kita linkme.

– Keistas tavo klausimas, nes tokios yra visos tavo ir mano dienos, iki pat šio gyvenimo pabaigos. Ir kito...

– Taip... O kaip vabaliukai? Kažkokio tikėjimo atstovai šluotele pasišluoja kelią, kad vabaliuko nesutryptų. Bet juk yra ir pirmuonys, bakterijos, virusai... O kaip dėl jų žudymo? Ar žmogus užsiima tik grandioziniais, akimi matomais objektais ar projektais, ir todėl beveik viską daro tik dėl akių?

– Maiklai, tai – demagogija... Meistras Yoda nenori, kad būtum sofistu...

Maiklas karčiai nusijuokė:

– Turėkime knygas, pirkime knygas, skaitykime knygas, ir kas iš to?

Maiklas ANA buvo labai vertinamas kadras. *O durniai* apskritai valdžioje ir privačiose struktūrose itin vertinami, todėl pokalbio metu (kai norima įsidarbinti) testuojamas kandidato *durnumo* lygis. *Durnius* klausimų nepateikinėja, vykdo viską taip, kaip liepta, fantazuoja nustatytų normų ribose, penktadieniais geria, neskaito knygų... Tai labai geri kadrai, be kurių nė viena valstybė ar korporacija neišsilaikytų nė valandos.

Į kabinetą įslinko Reptilijus, jam nerimą kėlė įtartinas Maiklo laisvumas. Ar jis lojalus sistemai? Lojalūs loja – gina šeimnininką, sistemą. Ar Maiklas gali dėl jo, vyriausiojo ANA redaktoriaus garbės, paaukoti savo gyvybę? Per didelė suma! Kukliau... Pavyzdžiui, šiek tiek suteršti savo reputaciją, prarasti gerą vardą?

Maiklas buvo toks naivus, jog nė nesuvokė, kad yra sistemos varžtelis. Jis tiesiog *dirbo savo darbą*. Pasakė – kurk gandas, kuria. Gyvybę aukoti? Ne, to jau ne! Maiklas norėjo dirbti, bet ne mirti. Be ANA jis prapultų. Maiklas net nesuvokė, kad pasaulyje yra daug tokių agentūrų kaip ANA, bet jei ir būtų sužinojęs, būtų pamanęs, kad tai gandas.

Maiklas į viską žiūrėjo kaip į gandą. Kartą net diktoduodamas kažkokiam valdininkui savo paso numerį stabtelėjo ir pamastė, ar tik ne gandą jam sakęs – maža ką... Paskui pagavo save, kad ne, ne gandą. Tai buvo vienas tų retų nušvitimų, traukusių link sunkių praregėjimo durų. Bet jei Maiklas būtų ejęs link sunkių nušvitimo durų, jis į Kauną iš Vilniaus būtų vykęs per Rygą... Kilpa? Taip! Gyvybės, bet ne mirties...

– Maiklai, reikia gando, – griežtai tarė Reptilijus.

– Taip... Bus... Tuojau...

– Nes... – įspėjančiai kostelėjo Reptilijus (o gal jis buvo tiesiog peršalęs).

DIENOS GANDAS.

ANA nė karto nebuvo paskelbusi: sklinda (ne)gandas nuo Malburgo, kad atvyksta vokiečiai. Vokietiją užėmė pabėgėliai, tad kryžiuočiai vėl

tuk, tuk į Baltistano duris. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

O tai gali trukti išstisus metus ir ilgiau, kol nauji įvykiai nepakeis Europos žemėlapiu. Žemės lapai po lapo sudaro Žemės knygą, jos sudaro Žemės biblioteką, bibliotekos deginamos, ir vėl tenka rinkti lapus...

Kur glūdi esmė?

– Aš jau pavargau.... Reikia padaryti pertrauką... Pavargau...

Ir štai, kabinete, kaip ir prieš kiekvieną vidinę katastrofą, pasirodė Meistras Yoda.

– Ačiū, Meistre. Bet kur dingio mano įkvėpimas?

– Kančios ir skausmas gimdo stiprius gaudus. Tokia jų kaina.

– Kita vertus, esu laimingas, kad kartais atsiduriu aklavietėje: tada ateinate jūs. Man tai garbė ir malonumas.

– Aš nesiūlau tinginiauti, bet reikia ir pailsėti. ANA nereikia mirusių didvyrių! Ar ne taip? Kurį laiką nebūk virtualioje erdvėje, nesėdėk prie kompo. Sėkmės ir iki!

Meistras Yoda dingio.

– Lipu ant stogo, pasinersiu į paslaptį: paieškosiu metaforų, žodžių laukų. Bandysiu ilsėtis – gal pavyks?

Vėjas pagalvojo apie Maiklo rytą ir į redakcijos kompiuterį pasiuntė gaudą, kad Reptilijus neužfiksuotų Maiklo depresijos ir bejėgiškumo.

DIENOS GANDAS.

ANA kartą buvo paskelbusi, kad redakcijoje dirba kūrybingi ir neišsekę reporteriai. Nesileisdami į kai kurias detales, pažymėsime, kad gaudų kūrėjas Maiklas yra toks, kokį sukūrė Motina Gamta. Jis neklonuotas, nemodifikuotas. Jis – tikras žmogus, todėl tikėkite mūsų gaudais, nes jie nepamišę, nedepresuoti ir nesuklastoti. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

– Taip, Meistras Yoda pralinksmino mane. Viskas, ką jis pasakė, grynai tiesa, bet smogė negailestingai.

Kabinete jau laukė Reptilijus:

– Laukiu tavo gandų, apšaudyk jais visą šalį!

Maiklas kvailai truktelėjo pečiais ir tuoj pat pasigailejo.

– Kaip jautiesi?

– Gerai, bet galva tuščia... Išsisėmiau... Reikia pakrauti akumuliatorių...

– Labai jau manieringai... Kalbėk trumpai drūtai. Minimalizmas intriguoja, sukelia dėmesį.

– Bose. Mane užplūdo įkvėpimo banga: rieda žodžiai, plazda metaforos, atgyja žodžių laukai, reikia skubiai rašyti gandą!

– Pirmyn!

DIENOS GANDAS.

Pasaulyje yra Dievo kvailelių, ir jų daug, bet tai patys sąžiningiausi ir geriausi žmonės. Dažnai jie vienišiai, arba gyvena dviese vienvėžyje. Jų nesupranta, jie net praradę viltį, kad kas nors supras, nors kartais susitinka ir atpažįsta vienas kitą. Bet taip būna retai, nes Dievo kvaileliai retai išlenda iš savo kiauto. Jiems gera Dievo užantyje, ir jie tyliai daro savo gerus darbus, kurių turbūt niekas niekada neįvertins, niekas apie juos nesužinos, bet tik dėl jų, kaip kalba išminčiai, pasaulis nėra ta vieta, kur gyvena vien mankurtai. Tik ant Dievo kvailelių trapių pečių laikosi sunkus pasaulis, nes jie yra jo sąžinė. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

– Puiku.... – pagyrė Reptilijus.

„Bet reikia pradžios...“, – pamastė Maiklas ir prisiminė...

Vaikystėje svajojo būti ugniagesiu arba vairuoti troleibusą, bet vėliau ši svaja tapo ne tokia patraukli. Branda sužalojo vaikystę, ir Maiklas jau nesuprato, nežinojo, kuo nori būti. Apie viršutinį pyrago sluoksnį jis nesvajojo. Aukštos pareigos ne jam, nes jo tėvai buvo paprasti (prarasti) žmonės: tėvas – inžinierius, motina – mokytoja. Iškilti – jokių šansų. Tapti šarlatanu, tai yra ekstrasensu, tarologu, *chrenomantu*, jis netroško. Maiklas buvo teisingas žmogus. Dažnai jis jautėsi kaltas dėl visų pasaulio nelaimių.

Tas kaltės jausmas, kuris Maiklą kamavo nuo vaikystės, sustiprėjo dar labiau, kai, sėkmingai baigęs žurnalistikos studijas, tapo bedarbiu.

Darbo birža – ne redakcija, pašalpa – ne atlyginimas. Maiklo svajonė išsipldė, tačiau keistoku būdu. Jam teko vairuoti troleibusą, kuris užsidegė, nes kažkoks valkata užsirūkė, o parūkęs *nuorūką* numetė ant grindų. Tikriausiai gaisras prasidėjo nuo laikraščio, kuris mėtėsi troleibuse... (Ir vėl laikraštis... Pasaulis juda spirale...). Degantis troleibusas skriejo į vakaro verpetą, o Maiklas negalėjo sustoti, taip jam patiko ugnis (ją bandė gesinti energingas pensininkas) ir greitis... Kai prabudo proto likučiai, suvokė, kad čia nebejuokinga, iškvietė ugniagesius (o gal jie patys prilėkė, nebepamena, nes po šio įvykio smarkiai prisigėrė).

Ir tai buvo stimulus pradėti rašyti. Bet rašyti jam nesisekė. Nei eilės, nei dramos, nei romanai. Viską bandė, net nekenčiamiausią esė žanrą, už kurį Absurdistane buvo vykdoma mirties bausmė. (Eseistai dažnai rašydavo tiesą). Bet šis pastebėjimas yra nesąmonė, tiksliau gandas. Taip gimė gando idėja, gando žanras...

Tuomet apie jį, buvusį talentingą studentą, kažkaip sužinojo Reptilijus, buvęs docentas. Kadangi jo paskaitos buvo įdomios, skandalingos, – atsidūrė, aišku, ne gatvėje, bet ANA.

Skambutis buvo trumpas.

- Dirbsi? – paklausė Reptilijus.
- Kur? – nelabai suprato Maiklas.
- Šerkšno gatvė devyni, rytoj šeštą prisistatyk.
- Gera.

Taip Maiklas pradėjo savo karjerą ANA.

Maiklas dažnokai mąstė, kaip būtų susiklostęs jo gyvenimas, jei dirbtų TV, Radijuje arba Solidžiamie Dienraštyje. Tačiau esmė glūdi kažkur kitur, ne darbe. Bet kur?

Apoteozė

Kitą dieną po nelemto koncerto Maiklas atsargiai pravėrė savo kabineto duris. Jam buvo gėda. Smigo koncerte, pametė panelę. Siaubas!

Ir didžiausiam savo džiaugsmui bei siaubui pamatė Juliją. Mergina buvo linksma.

- Maiklai, ką vartoja seni dinozaurai?
- Jie liūdni, graužia ANA gandų laidus, todėl ir dvesia...

– Kokia savigrauzos apoteozė! Jūs vertas „Auksinio Replitijaus“, įteikiamo kasmetinėje tarptautinėje ir tuo pačiu vietinėje šventėje BABA. Laimė, kad nusmigęs pusėtinai laikeisi ant kojų... Aš tave taksi nuvežiau namo... Ar pameni?

DIENOS GANDAS.

ANA ne kartą labai iškilmingai buvo paskelbusi, kad „Auksinis Replitijus“ – tai iškilus ANA apdovanojimas, kasmetinis, o kartais ir dažnesnis, kad paskatintų senus ir ypač depresuojančius dinosaurus (kuriems virš 40 metų!) gyventi. Auksas tikras. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

– Tai pirmasis ir paskutinis mano apdovanojimas... – atsiduso Maiklas.

– Ne paskutinis. Reptilijus parengė antrąją prizą. Iš sidabro. Tai – jau no, naivaus žolėdžio dinosauro statulėlė, labai linksma ir jaunatviška, moderni grojanti gitara, kaip Jimi Hendrix, – paprieštaravo Julija. – Apie tave gandas sklis. Visa šalis žinos...

Maiklas išsigando gando apie save, nes jis galėjo skambėti kaip nekrologas.

Maiklas mėgo skaityti knygas apie senovės Egiptą. Todėl mintys, svaichiojimai apie pomirtinį pasaulį, Osirio teismą ir kitus dalykus jo visai nešiurpino, nors siaubo filmų nežiūrėjo. Jam užteko gyvenimo.

Kadaise Maiklui didelį įspūdį padarė vienos kapinaitės svečioj šaly, kuriose buvo pastatyti tokie realistiškai atrodantys antkapiai, kad šiurpas ėmė. Tada suvokė, kodėl mirtis šiurpi, – nes ji – reali. Ji visada šalia. Kaip sriubos šaukštas, kaip namai. Mirtis tokia sudėtinga ir tuo pačiu tokia banali, kad apie ją baisu galvoti kaip apie realų dalyką. Ypač apie virsmą, kai gyvas netikėtai tampa negyvu.

O tų kapinaičių paminkluose verkė mergaitės, žaidė vaikai, žmona laukė savo vyro, priklaupusi ir raudanti su skepetaite... Gyvi buvo paminklai, bet ne žmonės.

O dabar gyvas Maiklas apraudojo save – jau mirusį. Prie įsivaizduojamo kapo jis nešė kvapias minčių gėles ir atsiklaupęs prieš kompiuterį gailiai verkė.

– Nenoriu mirti, noriu gyventi!

– Maiklai, nesugraudinsi, pakaks melodramos. Atlyginimo vis vien nepadidinsiu, – šyptelėjo Reptilijus. – Prie darbo! Siunčiu tave pas skandalingai pagarsėjusią poetę ir dainininkę Audringą Lakstūnę-Raganytę. Labai talentingą, visiškai nenusipėjamą ir žiauriai agresyvią. Pirmyn!

Maiklas žinojo, kad geriausias vaistas nuo visko yra juokas. Kai būdavo liūdna, imdavo dirbtinai juoktis. Kartais nenatūralus juokas virsdavo tikru. Juokdavosi Maiklas garsiai, iš visų plaučių. Išjuokdavo iš savęs visas pasaulio nelaimes, visą absurdą, su kuriuo kasdien susidurdavo ir po tokios terapijos seanso vėl galėdavo grįžti prie ANA pranešimų rašymo.

DIENOS GANDAS.

Cigaretės buvo sugalvotos tam, kad žmonės nerūkytų pypkių, kurios skirtos ilgam, lėtam, mąšliam gyvenimui. Greitam gyvenimo tempui, manufaktūroms, korporacijoms, prekybcentriams reikėjo vergų, o pypkę rūkantis vergas – jau ne vergas, greičiau – šeimininkas. Tokių anarchistų niekam nereikėjo, todėl buvo sugalvotas greito laiko praleidimo būdas – cigaretė. Televizija ir kinas, kurie, kaip sakė lemputės autorius (ar bendraautoris), yra geriausia propagandos priemonė, pasitarnavo puikiai: cigaretė – pasimylėjus, cigaretė – susimąščius, cigaretė – susinervavus ar tiesiog šiaip, vėliau – dėl skanumo, o tada jau ateidavo priklausomybė. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai, kas yra nepriklausomybė, skaitykite kitame „Dienos gande“...

Audringa Lakstūnę-Raganytę sviedė sunkų rūkymo aparatą tiesiai į Maiklą ir beveik pataikė. Švelniai užkliudė galvą.

– Nori gando? Še tau!

Maiklas pažvelgė į scenos gilumą. Ten stovėjo giljotina, butaforinė...

– Eik, pasiimk savo prizą! – netikėtai paragino Audringa Lakstūnė.

Maiklas pabėgo iš salės ir ilgai be nuovokos klaidžiojo miesto gatvėmis. Pabandė įsivaizduoti miestą kaip didelį žemėlapi, tikslų atlasą, kuriame būtų pažymėtas optimalus judėjimo maršrutas. Į kur? Šito Maiklas nežinojo. To nežinojo ir Mišelis su kvaila pavarde, parašęs kažkokį romaną apie žemėlapi. To nežinojo net Ibn Batuta, keliauęs, kur norėjo. O svarbiausia, kad to nežinojo Kristupas Kolumbas. Su Nepadėkos diena, mieli Indėnai!

Gyvenimo prasmė

Maiklas savo jaukiame ANA kabinete klausėsi „The Psychedelic Furs“ – „Talk Talk Talk“ ir „Forever Now“. Smagi muzika tiko prie kreizovų, absurdistinių minčių. Bet muzika nekūrė gandų. Poveikis greičiau buvo priešingas. Antigandinis.

– Tas vaikinukas, deja, „pasikėlė“. Pasirodo, net ir po aštuoniolikos taip būna. Prieš metus atėjo kuklus, ramus, o kai tapo populiarius, jam jau ne lygis su manimi „tūsintis“, – karčiai pastebėjo Julija.

– Esu eilinį kartą nustebeš, koks nuostabus ir nenuspėjamas šis pasaulis, – pastebėjo Maiklas,

O dabar gandas. Neskelbtas ANA informacijos. Štai toks.

Kartą žiūrėjau į žvaigždes. Naktį. Be teleskopo. Visada manydavau, kad plika akimi kur jau kur, o mūsų šalyje nelabai ką pamatysi, na, gal Molėtuose, bet Vilniuje... O dangus pasitaikė giedras, na, gal ne toks giedras kaip Klaipėdos rajone, kur kartais žmonės ir šiaurės pašvaistes mato, bet žvaigždžių matėsi daug. Tai kaip ir viskas. Tiesiog norėjau pasakyti, kad niekada nebuvo pakėlęs galvos ir pažvelgęs į žvaigždes. Keista tai suvokti, kai tau tiek metų...

– Julija, jei aš, kaip tu manai, esu „pasikėlęs“, tuo geriau – man reikia ne auditorijos, nenoriu būti matomas, girdimas... Man reikia tik tavęs...

Tai pasakęs Maiklas susigraudino, o po to nemadingai susimąstė:

– Julija, kokia gyvenimo prasmė? Kam man duotas gyvenimas? Reptilijus paaiškino, kad aš gimęs rašyti gandus. Tokia mano paskirtis...

– Seklu... Norisi kažko didingesnio, – paprieštaravo Julija.

– Bet ko?

– Ir iš tikrųjų tai buvo labai nemadinga mąstyti, keisti save, užapvalinti aštrius kampus. Madinga buvo mokyti kitus, būti gyvenimo treneriu ar bent mokyti savipagalbos.

– Taip, dabar visi – meistrai, mokytojai, kiekvienas gali viską ir tuo pačiu nieko...

Tokių knygų ir netikrų mokytojų bumas gąsdino Maiklą, todėl jis stengėsi į visą šitą šlamštą nesivelti... Bet apie gyvenimo prasmę pagalvodavo. Ir bent kol kas jam atrodė, kad prasmė yra dirbti ANA ir rašyti

žmonėms gandas. Na, o kas gali būti geresnio ir prasmingesnio, jei dar ir algą už tai moka?

Maiklas beveik neabejojo: rašyti gandas – viršūnė, bet jis bijojo pats pavirsti vienadieniu gandu. Ištirpti informacijos sraute. Nukratė šiurpas pagalvojus, kad visuomenei jo gyvenimas – tik gandas, ir viskas. Šiurpo! Maiklas svajojo peržengti gando ribas. Bet kaip tai padaryti?

Progresyvūs gandai

Gera diena prasideda nuo gero gando.

DIENOS GANDAS.

ANA nė karto nebuvo paskelbusi apie Lietuvos fabrikus, naujas įmones, šimtus tūkstančių naujų darbo vietų. Klaida, tiksliau, apsileidimas bus atitaisytas. Kaune vartus atvėrė nauja, ką tik pastatyta elektrinių automobilių gamykla „Nemunas“, sukurta 10 tūkstančių naujų darbo vietų. Čia tik pradžia, gera pradžia. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

Reptilijus buvo sužavėtas:

– Šaunuolis... Išlaikytas stilius ir mintis yra... O įtaiga – stulbinanti!

Kažkodėl, parašęs šį gandą, Maiklas nuliūdo.

Prabėgo energinga diena. Drebję visa šalis. Visi ieškojo naujos gamyklos, bet niekas nerado. Jėga! Jau vakaras. Maiklas namuose varto seną pašto ženklų albumą. Jis mėgo kolekcionuoti kolonijas, Lotynų Amerikos šalis, senus Lietuvos, Latvijos, Estijos pašto ženklus. Atšalo arbata, Maiklas gėrė tik karštą, deginančią arbatą. Abejingai išpylė į kriauklę... Štai toks pasaulis, gandai atvėsta kaip arbata ir tampa nereikalingi. Todėl reikia naujų gandų!

Kartą koridoriuje Maiklą pasitiko katinas ir pasiprašė nakvynės.

– Deja, aš mėgstu vienatvę, todėl, gerbiamas tigriuk, keliauk kitur!

Maiklas iš tikro nemėgo gyvūnų. Ir ne vien todėl, kad jie nekreipė jo kio dėmesio į gandas. Nors ir žmonių dauguma – kiaulės, šunys, žąsinai, gaidžiai ir avinai. Todėl Maiklas ir nemėgo realybės. Jam patiko absurdas. Jam patiko gandai. Bet Maiklas bijojo klasikinio, beketiško absurdo. Jam

imponavo politinės, kultūrinės ir verslo nesąmonės, kurias aprenždavo puošniu (postbarokiniu) rūbu. Maiklas buvo gandų dizaineris.

Teisingas žmogus

Teisingas žmogus skleidžia apkalbas, prasimanytus ir gandas, bet niekada nieko nešmeižia. Ši tezė tapo Maiklui atrama, paskata, orientyru. Gandas yra virš kasdienio gyvenimo. Taip visada yra. Taip ir bus.

Nostalgijos interliudijos gandų mėgėjams.

Maiklas žinojo daug gandų, be abejo, daugelį jų parašęs iš karto užmiršdavo, įdomesnius užsirašydavo ir prie bokalo pasakodavo bičiuliams. Tačiau būdavo tokių gandų ar tiesiog keistų žinių, tikrų ar netikrų, kuriuos keldavo nostalgiją. Maiklui nostalgiją kėlė tai, kad vaikystėje save jis vadino ne Maiklu, o Miltonu. Kodėl? Nežinia. Bet jis buvo visiškai įsitikinęs, kad yra Miltonas. Vėliau paskaitė apie „Prarasto rojaus“ autorių Džoną Miltoną, net prisikūrė teoriją (kai jos buvo populiarios), kad jis buvęs tas pats Miltonas praeitame gyvenime. Greičiausiai visa tai niekai, tačiau tai Maiklui kėlė nostalgiją. Kaip ir suvokimas, kad vaikystė buvo kažkas nuostabaus, ko jis tada nesuvokė, kas labai greitai prabėgo ir niekad negrįš. Maiklas bijojo pasenti, o dar labiau – kažkam įsipareigoti, netekti asmeninės laisvės. Kaip ir suvokimas, kad jis buvo kažkas iki šio gyvenimo, vertė bijoti dabarties, gyventi pilnavertį gyvenimą. Bet labiau į tai gilintis Maiklas nenorėjo. Jis nebuvo filosofas. Bet mėgo lėkštai samprotauti, „filosofuoti“. Perliuku tapo jo garsi frazė: „Šiuolaikinis žmogus turi pastoviai narkotizuotis. Kitaip – neišliks“. Maiklas nebuvo alkoholikas, nes bijojo bet kokios priklausomybės, bet po penkto bokalo kvailos mintys užsimiršdavo ir jis ryte vėl grįždavo į normalų ANA gyvenimo ritmą.

Maiklas nemėgo politikos, bet gudriai slėpė šią tiesą. Jei Reptilijus sužinotų, – galas karjerai. ANA redaktorius liepė nuolat sekti naujienas, tol, kol naujienos ateis pas jį... Gudrus tipas... Bet Maiklas neturėjo jokio informacijos šaltinio. Gandas ateidavo pats. Štai kur atsakomybė! Štai kur pareiga, todėl Maiklas negalėjo išduoti paties savęs.

Kartą Julija paklausė:

– Ar tu pyksti ant Reptilijaus?

- Kaip aš galėčiau pykti ant Boso?
- Taip, dėl gero gando aukotis reikia...

Bet Julija žinojo, kad Maiklas dėl nieko nesiaukoja. Jis – egoistas. Visi meluoja, o pasaulis yra didelė šiukšliadėžė. Joje, tiesa, kartais pasitaiko neblogų dalykų.

Susvetimėjimas

Sapnas, susapnuotas užkandinėje „Senis ir atominė bomba“.

Ar dairytis į šalis reikia motyvo? Galima sukinėti galvą ir į dešinę, ir į kairę. Neuždrausta atsigręžti atgal. Nugara – tai praeitis, ne itin malonūs poelgiai, padiktuoti jaunystės šėlsmo.

Maiklui prapuolė noras valgyti. Nekilo jokio apetito žiūrint į didžiulį suraikytą batoną, sviestą ir sūrį. Garavo nepaliesta arbata.

O gatvėje nesiliovė lietus. O gal pasirūpinti valkatomis, ištiesti sumuštinį, gal net butelį pigesnio alaus, prašnekinti nelaimėlius apie gyvenimo prasmę?

Maiklas įvirto į Reptilijaus kabinetą.

– Klok gandą.

Nebuvo kitos išeities.

DIENOS GANDAS.

ANA kartą buvo paskelbusi, kad liftai (ypač dangorėžiuose) tampa nepopuliarūs. Liftai klonuoja žmones, pakilęs į bet kokią aukštą, prarasi save, tapsi savo paties antrininku, dubleriu. Ypač pavojingi funikulieriai – transformacija garantuota. Tokiu būdu ateiviai pakeičia žmones į dublikatus, o originalai panaudojami kitiems tikslams. Požymis, kad esi pakeistas – susvetimėjimas, abejingumas artimiems ir tolimiems žmonėms. Tai – mitas, kurį reikia paneigti. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

– Bose, kažkas lipa laiptais aukštyn. Bijau originalo, nes aš pats esu kopija, savo paties plagiatas... Šimtai dingsčių išprotėti...

Laiptinėje nutilo triukšmas, po to pasigirdo riksmas. Maiklas ir Reptilijus nubėgo pažiūrėti. Ant laiptų sėdėjo Julija ir verkė.

– Aš susvetimėjau: nesisveikinu su kaimynais, nedainuoju, grįždama iš darbo, pietų pertraukos metu nesijuokiu, nesisveikinu su nepažįstamais praeiviais gatvėje... Tik su klounu, kuris ant galvos nuolat nešasi vėžlį, ir sena žyde, nes ji labai gera. Ir dar su keistu vyruku iš Transilvanijos, Vladu.

Be nuodėmės

– Kaip gyvuojat? – paklausė Reptilijus. – Ar tu pasiruošęs sunkiam, nepakeliamam gandų rašymo procesui? Turgaus lygio ginčams? Tobulų, nesuvirškinamų žinių paieškai?

– Taip... – šturpo Maiklas.

– Džiugu girdėti... Man neramu, nes tu dažnokai krenti į skepticizmą. Ar tau atrodo, kad ANA pastangos beprasmos, bevertės?

– Ne... – kraupo Maiklas.

– Skepsis... Kam jis motorų ir gaudesio amžiuje? Mums reikia gandų! Neįveikiamų gandų! Maiklai, aukščiau nosį! – moralizavo Reptilijus.

– Bose, man kartais atrodo, kad žmonėms nepadedą gandai... Jiems reikia kažko kito...

– Nesąmonė! Žmonėms reikia gandų, kad galėtų apkalbinėti kitus. Žmonėms reikia gandų, kad jie suteiktų viltį, jog jie ne patys nuodėmingiausi ir kvailiausi pasaulyje. Žmonėms reikia vilties. O labiausiai žmonėms reikia... Nesąmonė visa tai, Maiklai. Žmonėms nieko nereikia, jie – kvaili. Ką jiems duosi, tą skaitys. Daugelis negalvoja, nemąsto, nemituoja, nesimeldžia. Todėl aš kadaise išstojau iš baisios sektos ir tapau ateistu. Ir pamėgau gaudus. Ir įkūriau ANA. Žmonės patenkinti. Jiems nebereikia galvoti. Jie gauna viską suvirškinant ant lėkštutės, kad galėtų bent pusdienį apkalbėti ką nors. Taip stumia savo beprasmes dienas nuogando iki gando... O mes juos valdom.

– Bose, jaučiu, kad senka mano jėgos... Aš vienas negaliu aprūpinti visą šalį gaudais... Man reikia poilsio. Kurorto, sanatorijos, mineralinio vandens, purvo vonių...

– Maiklai, pamiršk purvo vonias, – įspėjo Reptilijus.

– Kodėl? Tai – paskutinė ir vienintelė viltis...

– Didžiojoje Pelkėje turiu privačią gydyklą. Nenoriu būti apkaltintas supainiojęs švarius ir purvinus interesus. Noriu nuo higieniškos visuomenės paslėpti savo versliuką, todėl dabar pats sukūriau gandą. Mokykis!

DIENOS GANDAS.

ANA kartą buvo paskelbusi, kad atidarytas naujas kurortas, kur kiaurus metus ir net vasarą gydomi sveiki žmonės. Apie jį galima sužinoti tik paskambinus trumpuoju numeriu 0000. Malonus balsas pasakoja apie kurorto privalumus. Ten viskas už dyką. Bet ne visiems, o tik tiems, kas prisiskambina. Tikimybė prisiskambinti artėja prie 100 proc. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

– Bose, aš prisiskambinau... Noriu kartu su Julija išvykti, pailsėti... bent vienai dienai... Bose, pasigailėkite manęs! Esu pervargęs, išsekęs, susibaigęs, numelioruotas...

– Gera, važiuok. Tik parvežk man apuokinių alyvų.

„Apuokinės alyvos mokslinėje literatūroje vadinamos priešmirtiniu karališku desertu“, – visiškai be jokio garso pagalvojo Maiklas.

– Kažką pasakei?

– Galvoju apie kelionę...

– Paskubėk, kol nepersigalvojau...

Reptilijus buvo tikras gyvačius, ko gero, galėjo skaityti žmonių mintis. Telepatas.

Saugiai gaudė BMW variklis, todėl Maiklas nutarė patikrinti savo žinias, išprusimą, išsilavinimą ir kompetenciją.

– Julija, norėčiau pakalbėti su tavimi rimtai...

– Aš visą laiką laukiau šito pokalbio, – nudžiugo mergina.

– Man baisu: cenzūra – tai šalies politika, paremta logistika, sandėliais, pakrovimo ir iškrovimo darbais, krovikų išmintimi, logiškoms politinėms nuolaidomis. Gal aš tapsiu akcija, daugiamečiu nepaskandinamu gandonešiu?

– Maiklai, tu kažką supainiojai...

– ANA nedovanoja klaidų! Manęs laukia areštas, tardymas, karceris... Kartuvės... Girdėjau, kad Absurdistano šalyse žymiai šurpiausiai susido-

rojama su oponentais nei autoritariniuose režimuose. Bet žinau, kad autoritarizmas – tai automobilizmas. Dabar aš vairuoju automobilį. Ar aš sunkiai nusikalstu?

– Maiklai, visa tai melas ir propaganda, o ne gandas.

– Julija – tu teisi...

– Ne, tai tik gandas, kad aš teisi.

DIENOS GANDAS.

ANA kartą buvo paskelbusi, kad žmonės suklaidinti. Mieste nėra automobilių. Tik kinkomasis transportas. Vienas taksi vairuotojas pasakojo nuolat sapnuojantis, kad vairuoja rikšą. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

Maiklas įjungė radijo imtuvą. Saloną užliejo estradinio simfoninio orkestro garsai. Reptilijaus muzika. „James Last & Orchester“ – *Non Stop dancing 1976*“. Dabar viskas bus dovanota. Visos Maiklo nuodėmės neutralizuotos. Galima ilsėtis.

Ir staiga kad subliaus „Sepultura“ iš už kampo: On a pale grey sky we shall arise... Maiklas suprato: KAŽKAS bus.

Miego derlius

Maiklas šįryt buvo geros nuotaikos ir pyškino gandas vieną po kito. Linksmus, smagius, kalėdinius, jokio kriminalo ir beveik jokios apgaulės. Reptilijui tai nepatiko. Jis atėjo susiraukęs, išdėstė keletą universalių tiesų, kuriomis visi privalėjo tikėti, ir, pasakęs Maiklui: „Aš nuo tavęs pavargau“, išėjo. Maiklas nenuliūdo: jis buvo geros nuotaikos ir rašė toliau.

MIEGO DERLIUS.

ANA praneša, kad per pastaruosius penkis mėnesius šalies gyventojai miegojo vidutiniškai po penkias su puse valandos. Tai rodo jų namuose įstatyti miego davikliai. Kodėl taip nutiko, klausėme specialistų. Specialistų teigimu, miego stoka rodo, kad gyventojai laisvalaikio užsiima velnias žino kuo, bet tikrai ne tuo, kas padeda jaustis pailsėjusiam kitą dieną. Todėl ANA praneša, remdamasi niekam nežinomu šaltiniu vyriausybėje, kad artimiausiu metu bus įvesta Komendanto Miego valanda, – bus pri-

valoma miegoti ne mažiau kaip 8 valandas. Kas laukia tų, kurie nepaisys Komendanto Miego valandos, nepranešama, tačiau ANA spėja, kad nieko gero. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

Lauke čirvirvėjo vieversėliai, nors buvo gruodis. (Absurdistanas gi, ko stebitės.) Replitilijus ilsėjosi nuo Maiklo, o šis nė nesumojo, ką daryti. Be šefo gerai, bet ne, be šefo blogai. Ir tuomet jis pagalvojo, kad reikia padainuoti.

Padainavo Maiklas, ir sopa praėjo.

Maiklas jau gerą savaitę ANA dirbo vienas. Prieškalėdinės atostogos iššlavė biurą. Neliko net Reptilijaus, visiems atsirado savų reikalų, paprašė Maiklo padirbėti už juos ir visi pažadėjo atsidėkoti (jie tikrai atsidėkodavo pametėdami gerą gandą). Ir dingo. O Maiklas vienas pats gerą savaitę rašė gandas.

Ir ko tik jis neprirašė per tą savaitę. Kadangi buvo nebloga nuotaika (tuščia, ramu, niekas netrukdo dirbti, žmonos ir vaikų nėra, viršininko irgi), tai gandai būdavo linksmi, pozityvūs ir net raminantys.

Vienas jų bylojo: „Kelininkus, kaip ir kiekvienais metais, šiemet žiema nenustebins. Nes ji neateis“. Matydami, koks oras, žmonės uoliai tikėjo Maiklu.

Žmonėms patiko ir toks gandas: „Į miestą atvyksta žymus klounas, kuris vyną pavers vandeniu“. Susirinko daug blaivininkų ir sveikuolių, o prekybos centrų bosai ėjo iš proto. Vynas ir kiti stiprieji gėrimai tikrai virto skaidriu šaltinio vandenėliu.

Maiklas parašė net apie Krampą: „Kad ir kaip laukiate Kalėdų senio ar Senelio šalčio (priklausomai nuo įsitikinimų), gerokai anksčiau ateis Krampas. Tiesa, Krampo nakties nereikia bijoti, nebent jūs esate labai negeras“.

Galiausiai Maiklo fantazijos akumulatorius nusėdo ir jis ėmė rašyti visokius niekus, pavyzdžiui, apie politiką, kurios nekentė Reptilijus.

O vieną dieną jis parašė vietoje gando: „Cha, cha, cha“. Pasidalinimų, komentarų buvo tūkstančiai. Žmonėms trūko juoko. Ne gaudų. Žmonės tiesiog atrato būti linksmi, jiems patiko merkantiliškos nesąmonės.

Šūdas tu, ne Meistras!

Jaunasis ieškotojas nebebuvo toks jaunas, tačiau vis dar pasitikėjo žmonėmis (ko gero, pasitikės ir toliau). Kartą jis sutiko žmogų, kurį pats įtikino esant Meistru.

– Aš – zen, aš moku džiudžitsu, aš – toks, aš – anoks, – vardijo šiek tiek susireikšminęs žmogus.

Jaunasis ieškotojas juo patikėjo. Arba norėjo patikėti. Ir pasiūlė šiam žmogui savo mintis. Pasidalino tuo, kas jam buvo svarbiausia.

– Aš ne kartą mėtytas ir vėtytas, aš – paskutinyasis inkvangas, aš toks nelaimingas... Bet aš zen... Tu irgi gali to išmokti, tik daryk, kaip liepsiu, atverk sąmonę.

Jaunasis ieškotojas juo patikėjo. Arba norėjo patikėti. Atvėrė sąmonę (sunkiai ji vėrėsi, o gal jos ir nereikėjo verti?). Pasidalino tuo, kas jam buvo svarbiausia.

– Aš esu aš, ar bent supranti, kas esu aš? – nepaliaujamai kartojo žmogus, kurį jaunasis ieškotojas praminė Meistru. Ir šis kukliai nudelbęs akis sutiko: na taip, – Meistras.

Jaunasis ieškotojas juo patikėjo. Arba norėjo patikėti.

Ir vieną dieną, kaip ir reikia tikėtis tokiuose pasakojimuose, paaiškėjo, kad Meistras tėra paprastas velnias, be ragų ir kanopų, taigi žmogus.

– Aš tave galiu pasiūsti velniop, ir eik tu velniop, – staugė Meistras.

Jaunasis ieškotojas juo patikėjo. Velniop nėjo, bet išdrįso pasakyti:

Šūdas tu, ne Meistras!

TRYŠ ISTORIJS

Kartą buvo du draugai. Jie susipyko, vėliau susitaikė.

Nėra svarbu, kada ir kur tai vyko, dėl ko jiedu ginčijosi, kaip keikėsi (daug keikėsi), ir apskritai šioje istorijoje beveik niekas nėra svarbu, išskyrus vieną dalyką. Jis padėjo suvokti pagrindiniam herojui, kurio vardas dar bus atskleistas, kad tobulų žmonių negali būti, Budos prigimtis yra tik feikas ir falšyvkė, o rašyti galima slengu, visai nepaisant kalbininkų nurodymų. Taip, kaip norisi. Tik nosinių ir kitų gerų dalykų, puoselėjančių kalbą, paisyti dera.

Pagrindinis herojus visada (iki to atvejo) buvo griežtas maksimalistas, pedantas ir norėjo pakeisti pasaulį, teisti negeruosius, pagirti geruosius. O dabar suvokė, kad tiek jis, tiek jo draugas tėra paprastos žemės dulkės. Kiek metų reikėjo pragyventi, kad suvoktų tą seniai seniai aprašytą išmintį.

Bet geriau vėliau nei niekada.

Ar šioje trijų segmentų apysakoje kas nors nutiks? Ir dar kaip.

1. Sudaužyta širdis

Ateina permainos, ir ne visada geros. Maiklas niekada nesusimąstė apie tai, kad jo egzotiškas darbas ANA gali susverdėti ir nublokšti į bedarbystės nevirtį ir nerūpestingą reporterio gyvenimą atmiešti beviltiškumo kartėliu. Gal net ir alkoholiu, o po to – karališko Mindaugo tilto atbraila. Platoka, bet pakankamai (įtikinamai!) pavojinga.

– Nejaugi darbo pabaiga – tai pražūtis, o į šipulius sudužusi karjera beveik teatrališka (nemokama, be eutanazijos) mirtis, stebint abejingiems praeiviams, ir tik kilnūs ugniagesiai drąsiai skuba į pagalbą? Ir auksiniai šalmai suspėjo išgelbėti nelaimėlį reporterį. Ispėjo ir paleido. Maiklas beveik apsidžiaugė. Nieko nėra kvailesnio už beprasmią mirtį.

Taigi, vietoj efektingo šuolio į upės tamsą dabar Maiklas pasirinko šokių salę, tiksliau – užiegos erdvę, kurią valdė erotiškų muzikos garšai. Pabudo šiek tiek prigęsę jausmai. Tik įjėję į vidų, Maiklas pamiršo visus gandus ir negandus, ir it užburtas žiūrėjo į šviesiaplaukę gražuolę, kurios balsas į šipulius sudaužė apsaugines širdies pertvaras, ir nuoga aistros banga užliejo sensacijų ištroškusias reporterio mintis. Perdegę saugikliai, užsidegė vienatvės iškamuota širdis. Trumpas jungimas. Kibirkštys. Pabudo ne tik geismas, bet ir reporterio instinktai. Po koncerto – interviu, šampanas ir siaubingas, naivus, „nežurnaliūgiškas“, beveik vaikiškas atvirumas. Vidinis ANA balsas beviltiškai rėkė: „Sustok, kvaili! Ši aikština gražuolė ne tau!“

Deja. Likimo smūgis visada būna skaudus ir netikėtas. O atsitiko štai kas – Maiklas pamilo ekstravagantišką dainininę, grojančią visais įmanomais ir neįmanomais stiliais. Įelektrinti gitaros akordai pakirto įprastinį širdies ritmą ir pulsas padažnėjo iki 90 smūgių per minutę. Neliko jokių prošvaisčių logikai ir sveikam protui: it išbadėjusios žiurkės

blaškėsi Maiklo mintys, patekė į meilės, o gal aistros spąstus. Apie tai jis nepagalvojo, ir net nepanoro savo jausmą įforminti kaip gandą. Ir be reikalo...

DIENOS GANDAS.

ANA kartą buvo paskelbusi, kad Europoje ir Azijoje vyrauja taika ir meilė. Dabar jau amžinai. Tai du mitai, kuriuos reikia paneigti. Bet nėra kam. Šiaurės ašigalyje neauga palmės, nežydi gėlės, tik čiukčiai laimingi. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai nebus kalbama kitame „Dienos gande“.

Išvengęs donžuaniško, kazanoviško gando, Maiklas nejučia tapo kaprizingos Dulsinėjos iš Vilniaus žaisliuku: katinėliu, triušikiuku, meškiuku. Taip, meškiuku. Švelniu, pliušiniu Donkichotu... Aistra pakirto savarankiškumą, ir Maiklo laukė vergovė, pavojingas minkšto kilimo, pagalvėlių, sofos safaris, gėlės, dovanos, priesaikos, karšti prisipažinimai. Euro centais verkė tuštėjanti piniginė.

Bet Medėja Kirkytė buvo gudri manipulatorė, ji neatsidavė nei po antro, nei po trečio pasimatymo. Maiklas kraustėsi iš proto, bet negailėstinga kankintoja įtempė Maiklo geismo raumenis iki ribos. Ir tą (ne) lemtą vakarą, įteikęs puokštę rožių, Maiklas beveik nualpo ir pabudo tik išsipildžiusios svajonės glėbyje. Pagaliau! Tačiau jis nepajuto išvajotos palaimos. Seksas be meilės – niekis.

Gal tai buvo likimo kerštas už Maiklo paliktas, verkiančias merginas? Bausmė už trapių mendelsoniškų akordų ignoravimą, už perdėtą išrankumą ir savęs sureikšminimą? Maiklas svajėjo apie princesę, bet gavo furiją. Ne vieną kartą skambino Reptilijus, kvietė sugrįžti į darbą, žadėjo pakelti atlyginimą, bet Maiklas švaistėsi pinigais ir tenkino visas Medėjos užgaidas.

Pagaliau baigėsi pinigai, ir Medėja išdidžiai jį paliko. Nevykėlį, ubagą: ne verslininką, ne elito narį... Maiklas sunkiai prisiminė, kaip iš balkono nukrito ant pageltusios, rudeninės vejės. Žolė (ne narkotinė!), trečias aukštas, klinika, rentgenas, jokių lūžių... Raminantys vaistai nė kiek nepaguodė. Gyvenimas lūžo pusiau...

Tris dienas Maiklas gėrė alų ir klausėsi muzikos. O kas bus toliau? Kažkas paskambino į duris. Ant slenksčio stovėjo Reptilijus.

– Marš į darbą! – suriko bosas.

2. Voras

Kai Maiklas po trijų dienų sugrįžo į darbą, pamatė gaisrą, dykumą, skęstantį *Titaniką*, smengančius dangorėžius dvynius, ką tik nori, ką tik gali pasiūlyti laki reporterio fantazija, bet tik ne savo jaukų darbo kabinetą, kuriame gimdavo keisčiausi gandai, kvailos sensacijos, gąsdinančios rubrikos, panikos riksmi, apokaliptiniai vaitojimai ir, be abejo, kukli paguoda, kad skaitytojai visiškai nenuprotės ir bus pajėgūs „mėgautis“ siaubu bei savo skurdžiu gyvenimu. Be to, sunkiai uždirbtu minimaliu atlygiu.

Maiklas įkrito į savo krėslą ir pažvelgė į sieną, kuria ropojo voras. Kolega, voratinklių meistras, musių siaubas sustojo. Matyt, pečius prislėgė sunkus krepšys. Laiškanešys. kas gi daugiau...

- Šoksiu pro langą, jeigu tu prašneksi.
- Neverta, jau kartą bandei... – patikslino voras.

Maiklas smogė kumščiu į monitoriaus ekraną. Nesudužo, neužgeso, net nesumirkėjo. Nesunaikinama pažanga, nesustabdomas progresas.

- Vore, gal gali patarti, kaip gyventi toliau?
- Kurk tvirtus gaudus, o aš juos išdalinsiu musėms... O po to...
- Ir viskas?
- O ko tu dar nori?

Maiklas susimąstė. Koks stiprus klausimas. Jėga. Pabudo vikrūs reporterio instinktai. Puikus interviu. Reikia nepaleisti kliento, iškvosti, surinkti medžiagą naujam gaudui. Bet voras paslaptinai dingo. Gal pasislėpė po stalą? Maiklas nuvirto ant grindų, palindo po stalą, bet voro ten nerado, tik pageltusią cigaretę. Gal verta pradėti rūkyti? Tabako dūmuose paslėpti, užmaskuoti savo širdies skausmą?

- Vėl voliojiesi?

Kaip visada, netikėtai, nelauktai išdygo Reptilijus. Virš galvos sprogo sparnuota raketa. Ne, tai Julija ant stalo numetė sunkų, praktiškai neperskaitomą konkurentų dienraštį.

- Sveikinu, Kazanova!

Maiklas susigėdęs išlindo iš pastalės ir pažvelgė į dienraštį. Pirmajame puslapyje puikavosi rėkiantis užrašas: „Nelaiminga ANA reporterio meilė, balkonas ir alus!“.

– Tai – šmeižtas! – pasipiktino Maiklas.

– Ne, tai puikus gandas, – pagiežingai tarė Reptilijus.

DIENOS GANDAS.

ANA kartą buvo paskelbusi, kad Europoje padaugėjo išimylėjėlių skaičius. Ir ne tik. Beveik visi jie nelaimingi. Tai tapo nepataisoma žala retėjančioms tautos gretoms. Tai du mitai, kuriuos reikia paneigti. Nes abiejų nėra. Yra tik visuotinis, pasaulinis seksas. Bergždžias, bevaikis... Auga sintetinės palmės, žydi dirbtinės gėlės, plečiasi kapinių plotai ir visi laimingi. Tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

Maiklas jau nebegalėjo būti paprastu reporteriu: trukdė ne tik talentas, bet ir sudužusi širdis. Maiklas tapo itin jautrus žmonijos skausmui, stichinėms nelaimėms ir, be abejo, išmintingiems vorams. Kažko trūko... Bet ko? Aišku, neoficialaus ANA darbuotojo Čipolino.

– Julija, grįžkime atgal į vaikystę!

– Tik su tavimi...

– Kartu!

Nelaimės suartina žmones. Skaudi, bet teisinga išvada.

3. Baltas triukšmas

Gyvenimas – didelė klaida, ir ji vis didėja, auga, nes laikas pila ant nuodingo auglio gyvą veiksmo vandenį: spartėja (ne)blogų poelgių greitis, sunkėja (ne)sąmonių našta ir, kai pečius (ne)pakeliamai prislegia (be) prasmškai (pr)astumtų dienų masė, dvesiama be paguodos, be medikų pagalbos, be neštuvų, be vaistų.

Tik dabar Maiklas pasijuto neteisis, kvailas, primityvus naivuolis, lėkštas gaudų kūrėjas. Niekas. Nulis. Bet, nepaisant klaidingo mąstymo, tam tikrame smegenų ruože vis dar žaliavo oazė su gaiviu šuliniu, aukštomis palmėmis, patogiu hamaku. Iš šios rojaus vietos atėjo skaidri

mintis: „Ar šalyje yra neklįstančių?“. Ši mintis gręžė kiaurai ir norom nenorom išsiveržė ne gamtinės dujos, ne nafta, bet gandas.

DIENOS GANDAS.

ANA nė karto nebuvo paskelbusi, kad visos šalies valdžios nepadarė nė vienos ekonominės, politinės ar kultūrinės klaidos. Visi sprendimai buvo, yra ir bus teisingi. Šimtu nuošimčių! Štai taip! Šalyje viešpatauja dosni rinkos stichija, tobula finansinė pusiausvyra, socialinė harmonija ir niekieno nevaldoma demokratija, nes paprasti piliečiai taip pat nepakaltinami, todėl yra neabejotinai teisūs. Tai – ne mitai, kuriuos reikia mokslškai paneigti. Tai – aksioma. Dogma. Abejojantiems galima būtų priminti, kad tai nebuvo tiesa, bet nebuvo ir melas. Kodėl? Apie tai – kitame „Dienos gande“.

Paskelbęs šį gandą ne juokais sunerimo Reptilijus. Ne, jis buvo lojalus visoms valdžioms, kurios reguliavo jo gyvenimą, bet toks atviras teiginys jį išgąsdino.

– Jeigu visų valdžių visi sprendimai teisingi, tai kodėl šalis ritasi į duobę: nemažėja bedarbių, skurdas ir emigracija... – pasakė ir pasigailėjo. – Maiklai, pamiršk mano žodžius ir marš prie darbų.

Dieną ir naktį darbuojasi ANA. Iškalbingai mosikuoja kumščiais įstiklintos rankovės. Gandas – tai smūgis: ir tiesai, ir melui, tiesiai (be apylankų!) į sočią pažiaunę. Ne(už)miega redakcija, languose negęsta sunkios užuolaidos, koridoriuose šoka prie kostiumų kaklaraiščiais prišvartuoti skeletai.

Koksu gaudžia gandų miškas. Skaudžiai kanda kuokomis iškirsti reporterių dantys. Nepramušamose galvose bręsta beprotiškos mintys, o nesustabdoma naujienų mėsmalė atrajoja nesuvirškintas politikų mintis.

Kvatoja laikas. Keliaukite į dangų, į pragarą! Kur tik norite! ANA jau praryta naujo, paslaptingo savininko, suvirškinta ir higieniškai pašalinta kartu su visais kompiuteriais, kėdėmis ir stalais. Niekam nereikia žinių. Tik saldžių banalybių, piktų apkalbų, gudraus šmeižto, tuščių plepalų, bet kokio skandalo ir šventinio melo. Kaip smagiai žiauru, nes kiekviename gande yra šešelis tiesos, skaidri gerumo ašara, baltas būties triukšmas.

K E L I O N Ė

(1) Space Lord

Jausmas buvo keistas. Jis buvo jau tokio amžiaus, kad gana gerai pažinojo ne tik save, bet ir aplinkinius. Buvo ši bei tą nuveikęs, sukaupęs solidoką CV, tačiau niekam nebuvo žinomas. Jo vardo ir pavardės nežinojo nei specialiosios tarnybos, nei eilinis praeivis. Jis nebuvo iš ateities, jis nebuvo ateivis. Dabar jis buvo niekas, vienas iš didžiulės korporacijos sraigtelių, viduje turintis galingą sprogimo užtaisą.

Jam skaudėjo. Bet skausmą slopinti jis mokėjo geriau nei apsimetėliai, kuriuos Arvydas Šliogeris vadino amžinaisiais fanatikais, kurie tebuvo pavyzdiniai vergai.

Globaliame fanatizmo fabrike jo pasipriešinimas buvo tylą. Į kiekvieną skausmingą fanatikų išpuolį jis reaguodavo tylą. Tyla buvo jo muzika, skambėjusi lyg atsakymai į klausimus. Tyla buvo bausmė jam už tai, ko nepadarė.

Space Lord, mother...

DRAVENIO KOMENTARAS

Prieš pradėdant žvalgytis po vidinį lyrinio herojaus pasaulį, tai yra amor carnalis (kūnišką meilę) ir amor spiritualis (dvasinę meilę), bei jo pastangas pažinti (arba ignoruoti) savo tikrąją prigimtį, reikia atidžiai patyrinėti šio glausto teksto verbalines konstrukcijas, palyginti su ankstesniais Autoriaus darbais. Deja, trumpas tekstas (tikiuosi, tik būsimos knygos pradžia) įgalina padaryti tik kuklias, atsargias išvadas. „Jis buvo jau tokio amžiaus, kad gana gerai pažinojo ne tik save, bet ir aplinkinius. Buvo ši bei tą nuveikęs, sukaupęs solidoką CV“. Būtų įdomu pažvelgti į lyrinio herojaus CV, sužinoti itin kruopščiai slepiamus biografijos kampus, „tačiau niekam nebuvo žinomas. Jo vardo ir pavardės nežinojo nei specialiosios tarnybos, nei eilinis praeivis“. Vienintelė viltis – Autoriaus pasiryžimas pakelti paslapties širmą ir pažvelgti į lyrinio herojaus veidą ir širdį. Žinoma tik tiek: herojus – Tuštumos (o gal ir Kosmoso) lordas (nežinau, kaip jį identifikuoti) kenčia, bet nepasiduoda, kovoja, bet „jo pasipriešinimas buvo tylą. Į kiekvieną skausmingą fanatikų išpuolį jis

reaguodavo tyla“. Lauksime naujų tekstų, nes Autoriaus naujas darbas užintrigavo, tikiuosi, ne vien tik mane.

(2) Logorrhea

1878 m. pradėtas vartoti medicininis terminas logorrhea (gr. logos+diarrhea, taigi, „viduriavimas žodžiais“) greitai tapo literatūrologų džiaugsmu. Šiandien jo visi iki šiol buvusio gyvenimo darbai pavadinti logorėja. Ir kaip gi jis jautėsi? Neatspėsite.

Laimingas.

Kodėl? Dėl kelių priežasčių. Pirma, jis neįsivaizdė. Pats nesuprato, kodėl. Greičiausiai pripažino, kad ištis dar nemoka daryti to, ką norėtų daryti tobulai ar bent jau arti tobulybės. Antra, viduriavimas pats savaime dažniausiai baigiasi laimingai: organizmas apsisvalo ir pasveiksta.

Ir dar: tai padėjo sustiprinti jo motyvaciją. Juk jo specialybė (jei taip galima vadinti, o juk universitete mokėsi veterinarijos) buvo kitokia. Suteikti žmogui motyvaciją dabar jam atrodė svarbus dalykas, gal net svarbiausias. Kiek daug pasaulyje neryžtingų žmonių, kurie nė nežino, ką daryti, nors sugeba. Tereikia atverti jų jau turimus talentus, o visa kita siūsti taip toli, kad net bumerangu negrįžtų.

Kaltinimas logorėja išryškino jo stipriąsias puses, kurių daugelis pavydėjo. O žinant savo silpnąsias puses, galima gerai pasiruošti kovai. Mūšis laimėtas, pagalvojo jis, o karas pats ateis. Nes pralaimėjimas yra laimė.

DRAVENIO KOMENTARAS

Man labai patinka nauja Autoriaus idėja. Tekstas intriguoja, skatina mąstyti. Labai įdomus pagrindinis personažas: Tuštumos lordas. Taip, Tuštumos lordas (aš taip ir vadinsiu pagrindinį personažą, kol jis neatskleis savo vardo) buvo laimingas, nes buvo auka – mokyklos, tėvų ir, pagaliau, savo EGO. Visi jam tvirtino: tapti rašytoju – tai viršūnė, gyvenimo tikslas, lobis. Bet Tuštumos lordas bijojo vienvėdės. Todėl „suteikti žmogui motyvaciją dabar jam atrodė svarbus dalykas, gal net svarbiausias“. Visų pirma, įtikinti ne save, ne skaitytoją, bet rašytoją vasalą. Taip, Tuštumos lordui reikėjo bendražygių, bendraautorijų, literatūrai pasiryžusių

aukotis fanatikų, savo talentu įtikėjusių „genijų“. „Tereikia atverti jų jau turimus talentus, o visa kita siųsti taip toli, kad net bumerangu negrįžtų“. Tuštumos lordas taip pat rašė, daug rašė, meistriškai pilstydamas „iš tuščio į kiaurą“, „tauzydamas niekus“, kurdamas banalias istorijas, o ypač mėgo „klievesį“, nesąmones, pseudomokslineis išvedžiojimus ir tariamus dvasinius siekius. Taip, Tuštumos lordas sirgo logorėja – aštria, chroniška, nepagydoma. Gydytis nenorėjo, o į specialistų kaltinimus žiūrėjo, kaip į komplimentus. „Kaltinimas logorėja išryškino jo stiprias puses, kurių daugelis pavydėjo“. Tuštumos lordo tekstai (dažniausiai tai buvo jo ir bendra autorių gudriai suregztas minčių kratinys) svaigino kaip sunkusis sintetinis narkotikas. Tokia kūryba hipnotizavo. Tuštumos lordas aiškino – tai ateities žodis, tuščias, be jokios prasmės, švarus, tobulas, išelektrintas nuo bet kokio jausmo ar žmogiškos patirties. Tuštumos lordo kariauna griovė dramblio kauko bokštus, laimėdavo visus beletristinius mūšius, bet karo, deja, niekada nelaimėdavo. Jokių premijų, honorarų. Skaitytojai (o gal Kultūros ministerijos klerkai?) buvo neįveikiami, jie mesdavo knygas į šalį. Bet Tuštumos lordas ir jo šauni komanda nenusimindavo, „nes pralaimėjimas yra laimė“. Labai, labai įdomu. Laukiu naujų Autoriaus atradimų, pastebėjimų, minčių ir replikų.

(3) Manios med fhefhaked nvmasioi

Rašytojas negali nerašyti. Ar yra įkvėpimas? Kiek knygų perskaitai per metus? Kiek kalbų norėtum išmokti? Tokios banalybės jam lindo į galvą, trukdė ir dirbti, ir miegoti.

Kai pervargimas pasiekdavo tam tikrą ribą, jis nebesuvokdavo, ką ir kodėl reikėtų daryti. Buvo tai, ką daryti „privaloma“. Būtinieji dalykai. Tačiau motyvacijos daryti dar ką nors nelikdavo. Kartais padėdavo knygos. Campbell'o herojus su tūkstančiu veidų buvo jo mėgstamas personažas (arba jis buvo to herojaus personažas). Tuomet kaip karalaitis Penkiaginklis jis žmogėdrai milžinui sakydavo, paklaustas, ar nejaučia mirties baimės: „Milžine, kodėl turėčiau bijoti? Kiekviename gyvenime vieną kartą ištinka mirtis. Be to, pilve turiu ginklą – žaibą“ (p. 99).

Žinojimo ginklas, tūnojęs Būsimojo Budos ankstesnės inkarnacijos pilve, leido jam suprasti, kad pasmerktas tas, kuris kliaujasi vien fizinėmis savybėmis. Pakilimas metafizikos link padėdavo pamiršti koldūnus, mažą algą ir kitas malonias smulkmenas.

DRAVENIO KOMENTARAS

Rašytojas negali nerašyti.“ Taip, pagrindinis knygos herojus – ne Tuštumos lordas, ne fantastiška būtybė. Tai – paprastas žmogus, toks, koks ir visi. Rašytojas dar nejaučia, kad gyvena pagal kažkieno parašytą scenarijų: rašyti, skaityti knygas, mokytis kalbų. Kas rašo scenarijų? Jis pats, ir niekas kitas. Bet kodėl vieniems viskas sekasi, o kitiems?.. Deja, sėkmė glūdi ne geidžiamų dalykų siekime, bet priešingai – troškimai tik blokuoja sėkmę. Ir kodėl? Matyt, reikia pasiduoti, nekovoti ir laukti... ir sėkmė, praradusi kantrybę, atšliauš pati... Rašytojas kantriai rašo raides, kurias grupuoja į žodžius, o žodžius į sakinius, ir, kai rezultatas netenkina, rašytojas renkasi kitą kalbą, stebi ar pasikeitė rezultatai, ar jo veikla tapo sėkmingesnė. Galbūt Rašytojas turi surasti kalbą, kuria turi rašyti? Galbūt čia glūdi sėkmės ir pripažinimo paslaptis? Galbūt reikia atrasti knygas, kurias turi perskaityti? Nesuradus tinkamos kalbos ir reikiamų knygų, tarsi prarandamas ryšys su skaitytoju, ir Rašytojas jaučiasi neįvertintas, nesuprastas. „Kartais padėdavo knygos. Campbell'o herojus su tūkstančiu veidų buvo jo mėgstamas personažas (arba jis buvo to herojaus personažas)“. Taigi, pavadinti Rašytoją Tuštumos lordu nebuvo didelė klaida. Rašytojas – nepaprastas žmogus. „Pakilimas metafizikos link padėdavo jam pamiršti koldūnus, mažą algą ir kitas malonias smulkmenas“. Na, o mums belieka tik laukti šios knygos tęsinio.

(4) Bububububu

Jis žaidė ramunę: trauki žiedlapius ir burbi. Kadangi mantrų mokytojas buvo pataręs tarti tik vieną vienintelį skiemenį, jis nusprendė rinktis kilnų, su kai kuo susijusį skiemenį BU.

O žiedlapius teko traukti belaukiant rimto nuosprendžio. Bu – bus gerai. Bu – bus blogai. Ir taip be galo, be krašto.

Tada atėjo laiškas iš sėkmingą gyvenimą propaguojančios organizacijos Sėkmės Menas. Ir viską išaiškino. Bet neįtikino.

Atėjo išminčius, kurio pavardė Dingo, ir sako: „Ar tai svarbu? Nežinau, kas yra svarbu, ir kas nesvarbu. Ši diskusija – tik proto žaidimas“.

Ir jis nuėjo skaityti prezidentų intymių biografijų.

DRAVENIO KOMENTARAS

Manychiau, bet koks rašytojas būtų laimingas, neparašęs nė vienos knygos. Rašytojo paskirtis – žaisti žodžiais. Ar tai įmanoma? Taip. Galima žaisti mykimu, bumbėjimu, mekenimu ir panašiai. Todėl grįžkime prie Autoriaus teksto. Autorius burba ne šiaip sau, ne iš kvailumo, ne dėl cirko klounados, ne dėl kliedesio, ne dėl beprotybės imitacijos, o dėl itin aukšto, kilnaus tikslo. Ir kas gi atsitiko pagrindiniam personažui Rašytojui (o gal Tuštumos lordui?) bebumbsint? „Tada atėjo laiškas iš sėkmingą gyvenimą propaguojančios organizacijos Sėkmės Menas. Ir viską išaiškino. Bet neįtikino“. Rašytojas nenurimo ir bumbsėjo toliau. Ir tada „atėjo išminčius, kurio pavardė Dingo, ir sako: Ar tai svarbu? Nežinau, kas yra svarbu, ir kas nesvarbu. Ši diskusija – tik proto žaidimas“. Rašytojas lengviau atsipūtė, pagaliau kažkas paaiškėjo, bet... nejaugi viskas tėra tik bububu? Reikėjo atramos, o gal alaus? Tūlas neišlaikytų, šoktų nuo tilto, nuo dangorėžio, nuo seno vandentiekio bokšto. O jis (Rašytojas, Tuštumos lordas) „nuėjo skaityti prezidentų intymių biografijų“. Išėitis tarsi rasta, bet knygoje dar nėra siužeto, personažų, intrigos, veiksmo ir kitų neišvengiamų romano atributų. O gal jie nereikalingi ir tėra tik kūrybos balastas, kurio Autorius sumaniai atsikratė? Pagyvensim, pamatysim...

(5) Jėzus ir Aušrinė

Netrukus Jis prisikels. Ji jau pabudo. Jis tai daro kasmet, nes žmonės turi tikėti, o ji tai daro kasdien, nes ji moteris. / Soon he will rise. She had already risen. He does it each year: people must believe, and she does it every day, because she's a woman.

Jų abiejų pasekėjai įsitikinę, kad yra teisūs.

Followers of them both think that *they* are the right ones.

O jie tiesiog prisikelia, nubunda.

And *they* just rise, wake up.
Ir šviečia.
And shine.

DRAVENIO KOMENTARAS

Kiekvieną vakarą Aušrinė pabunda, prisikelia ir visą gūdžią, tamsią naktį kantriai laukia Atpirkėjo – Amžinojo, Kosminio, Dieviškojo Kristaus. Kiekvieną naktį Aušrinė Austėjos aukure aukoja aukas – savo spindulius, nakties gėles, mėnulio šviesą. Ši trumpa novelė, skambanti tarsi manifestas, yra puiki baltiškos ir krikščioniškos tradicijų sintezė, vienintelis kelias, kuriuo turi

žengti Lietuva. Autoriaus tikslas – ne griauti, bet ieškoti sąlyčio taškų, jungties, naujo ir aktualaus dvasinio sprendimo. Ir tą naktį, kai Aušrinė sulaukia Prisikėlimo, įvyksta stebuklas kiekvieno žmogaus širdyje.

(6) Sugrįžimas

Dravenis... Kur jis grįš? Nuragijon? Užsivėrė nuragai. Beliko kurganai... Ir dar kai kas... Išduosiu paslaptį – Dravenis jau kuris laikas gyvena tolimoje Šetlandų salelėje. Ten yra daug įdomaus. Ir Guru Guru netoliese, valtele vis atplaukia. Ir abu jie kalbasi esperanto – sintetinė, dirbtinė kalba. Ar jie draugai? Tikrai ne priešai. Išgyvenę daug žiaurių nuotykių, jie kartais susitinka pašnekėti, prisiminti praeitį.

– Draveni, kaip gyvuoji? Ką klausai? Gal ką ir rašai?

– Guru Guru, nieko nerašau. Reikia, kad atplauktų mintys, o jos delsia, neateina... O muzika – tai nėra kažkoks privalomas procesas, atseit, pabudai, įjungi stiprintuvą, užmeti CD, ir dar garso, daugiau garso. Muzikai reikia vidinio stimulo. Dabar pas mane štilis: jokio veiksmo, veiklos – tik buitis ir pareigos. Džiaugiuosi tavo energija, darbais, tavo laisve, nepriklausomybe nuo kitų. Aš neturiu tokios laisvės.

– Štilis labai gerai. Kokia nepriklausomybe? Aš – šeimos žmogus, turiu darbą, savo įsipareigojimus. Laisvo laiko nelabai yra, kūrybos laiką pavagia kitas laikas. Apie ką tu, Draveni?

– Aš apsirikau, nes galvojau, kad tu darai tik tai, ką nori, ir niekas nedaro įtakos tavo veiksmams.

– Apie ką tu kalbi, man įtaką daro daug gerų dalykų, pirmiausia Dievas ir jo dėsniai...

Dravenis nutilo... Dravenis atsidūrė Senuosiuose Trakuose, Vytauto Didžiojo gimtinėje, piliakalnyje, kurį supa senas, medžiais apaugęs griovys, o viduje – bažnyčia ir moterų vienuolynas. Kiek toliau nuo pastatų laužavietė – kažkas kūrena laužus, o Dravenis stebi liepsną. Pasirodo Guru Guru, išlipęs iš požeminės (kuri garso greičiu plaukia po žeme) valtys. Dravenis iškviečia dirižablį. Atskrenda vaikiškas balionėlis.

– Nebėra senųjų ir naujųjų Trakų, viskas sulyginata su žeme. Piliakalnių nebėra, nieko nebėra... Ten dykvietė. Trakijos dykvietė. Dirižabliai nebeskrido. Yra tik valtys.

Dravenis pritariančiai patylėjo. Taip, tik valtys, daug valčių... Guru Guru kenčia nuo valčių pertekliaus... O gal Guru Guru nejaučia jokių neigiamų jausmų valtimis? Juk tai salos. Čia susisiekti galima tik valtimis. Kitos religijos negalioja. Valtys virsta salomis, o salos valtimis. Jokios dichotomijos, dualizmo, priešybių... Gal Guru Guru – tobulas išminčius?

– Ne, ne, Draveni, visi čia tik plaukiotojai valtimis. Valtis yra valtis, vanduo yra vanduo, sala yra sala. Nėra čia jokių išminčių... Yra vien tik dichotomijos.

– Guru Guru, tai – išimtis! – nepasidavė Dravenis.

Išimtis tvirtinama prie valtys ir tampa irklų. Guru Guru energingai irkluoja ir... priartėja prie nemenko Dravenio valčių ūkio.

Dravenis buvo pirklys valtimis, jos buvo geros, gerai suteptos, slydo vandens paviršium kaip žvaigždės. O žvaigždės didelės ir karštos, kaip kinų virtuvės. Dravenis stovėjo prie milžiniškos viryklės ir kepė valčių blynus, kuriuos valgė nykštukai, milžinai, fėjos, raganos... Guru Guru pasijuto alkanas.

– Ne, ne, ne. Na ne taip gi viskas buvo! – pasipiktino Guru Guru.

Valtys buvo tik valtys, medinės, neužburtos, neužkerėtos. Valčių blynais Dravenis vadino eskizus, o kadangi aplinkui gyveno daug įvairių būtybių, eskizus tekdavo paversti skaniais blynais, greitai įsiminti juos (kad niekada nepamirštum!) ir atiduoti suvalgyti alkanai gaujai. Guru Guru nevalgė tų blynų, tiksliau, jau buvo atsivalgęs. Jis parsiplukdė

žuvį. Dravenis buvo vegetaras ir tuo didžiavosi. Todėl žuvienės šįvakar jis nevalgys. O gaila, skani žuvienikė. Be to, dar Kazys Binkis sakė: „Kas nevalgys sriubos, – penktą dieną amen“.

Kai Guru Guru sušveitė žuvį, Dravenis atsargiai prabilo:

– Visus mūsų Didžiojo Žaidimo ėjimus, visus nuotykius, visus mūsų samprotavimus vienas žmogus pavadino logorėja. Tai įkvėpė mane giliai susimąstyti. Nes ugnis nedegina tų, kurie jos nebijo... Na, o dėl tavo naujos knygos „Skaičius skliausteliuose“ dar nieko negaliu pasakyti, bet pradžia gera. Įdomios tavo mintys apie rašytojo vietą ir paskirtį šiuolaikiniame pasaulyje ir konkrečiai Lietuvoje.

– Na, taip, rašau apie rašytojo vietą Lietuvoje. Apie nereikalingą žmogų apskritai gal... Nesvarbu, kas jis – šlavėjas ar mokslų daktaras. Galimas ir toks šiurpus variantas. Mačiau smuikininką – laiškanešį, girdėjau, jog viena redaktorė ruošiasi nešioti laiškelius, o neįtinkantį filosofą ketina pasodinti už grotų toks daktaras Kumpinskas... Įdomi tema – žmogus be vietos...

– Mokslų daktaras-bomžas dar šiurpiaus. Kaip sakė, o gal dainavo Bobas Dilanas, mus moko apie dvidešimt metų ir pastato prie konvejerio, o mus, po riebiai apmokestinto mokslo, – prie konteinerio... Progresas...

– O kokioje dainoje, nepameni? – paklausė Guru Guru. – Man labai patiko jo frazė: *Chaos is a friend of mine*.

– Neturiu nė vieno Dilano CD savo kolekcijoje. Nekalbu angliškai, negaliu žvalgytis internete. Gyvenu negyvenamoje saloje. Pas mus ne vergovė, bet labai įdomi laisvė: gyvenk po tiltu, maitinkis vandeniu ir oru, nejausk šalčio, ignoruok higieną, tapk viršžmogiu... Gal tikrai Lietuva – supermenų rengimo poligonas?

– Tai – pirmoji kapitalizmo stadija...

– Bet laisvė – absoliuti!

(7) Guru Guru ir jūra

Guru Guru traukė jūra. Jis miegojo valtyje ir net neketino sugrįžti į civilizuotą miestą. Miestuose gyveno pabaisos, demonai ir vaiduokliai. Miestai pavirto siaubo fabrikais. Guru Guru pažadino skaudus smūgis. Iš dangaus krito akmenys. Meteoritai. Reikia slėptis, bet kur? Visai šalia

stovėjo Dravenio „Chrysler“. Guru Guru skubiai įvirto vidun. Prie vairo sėdėjo Dravenis, o gale – Giedrė ir Guru Guru Mylimoji.

– Ar čia saugu?

– Būk ramus, mano automobilį saugo jėgos laukas.

Meteoritai gracingai slydo „Chrysler“ paviršiumi, nepalikdami nė menkiausio įbrėžimo.

– Guru Guru, tau būtina ne tik minčių inventorizacija, bet ir jau laikas pereiti nuo išorinių prie vidinių, giluminių veiksmų, – tarė Dravenis. – Metas introspektyviai suprasti tave supantį vandenyną, tik tuomet iš nepažinimo tamsos it ryklis iškils lemiamas, kertinis vidinis žvejo monologas. Užrašęs jį, garso greičiu plauksi minčių vandenynu, rysi intelektualias žuveles ir niekada nepasisotinsi. Tau savižina taps gilia vidinė patirtimi, introspektyvia žiūra, kurioje atsiskleis smulkių ir vidutinių žuvų medžioklės grožis. Ryklis tai tapatina su gėriu.

– Gal su Loch Ness pabaisa? – suabejojo Guru Guru.

– Kaip tik su šia būtybe tau teks susitikti. Patikėk, varta: praplėsti lingvistines žinias. Pramoksi priešistorinių kalbų.

Guru Guru abejojo.

– Būk ramus, dabar važiuosime pas šamaną, o jis tave pavers rykliu.

– Gal tikrai varta?

– Daugiau tokio šanso nebus, – pritarė Guru Guru Mylimoji.

– Važiuojame pas šamaną, – apsisprendė Guru Guru.

Jie kalbėjo sudėtinga kalba. Reikėjo paprastesnę išrasti. Kol kas tiko esperanto.

Kai pradėjo šnekėti esperanto, pokalbis pakrypo apie knygas. Skambant meteoritų dainoms, Guru Guru pradėjo pasakoti:

– Daugelis senų knygų tiesiog morališkai paseno. Ir visos tos iškašenos, kurios lingvistiškai vertingos, yra bullshit'as: „Aš, karalius, toks anoks, įsakau tą ir tą“. Kam tai įdomu? Man ne. Geriau skaityti Beckett'ą, Camus, Eco, kitus vertus dėmesio rašytojus, o tie senukai homerai teilsisi ramybėj. Aišku, iš romėnų, graikų, rytietiškos klasikos galima kažko pasimokyti, o ir išminties esama, nesiginčysiu. Bet europiečiai vis dėlto savo išsilavinimo lygiu man artimiausi. Tegul kinai keičia savo hieroglifus į normalias raides, paprastina kalbą esperanto būdu į netoninę,

nes tokia ji morališkai pasenusi, kaip ir jų komunistinė/kapitalistinė/nomenklatūriškai maoistinė santvarka.

Kalba yra prietaisas, įrankis, skirtas bendrauti. Todėl ji turi būti paprasta. Austroneziečiai tai suprato. Jei kalba „slapta“, ritualinė, ji gali būti sudėtinga, šamaniška, indėniška ir panašiai. Kita vertus, sudėtingiausius dalykus kas paaiškina paprasčiausiai, tas didžiausias išminčius, o ne atvirkščiai. Kam skaityti Bibliją penkiasdešimt šešiom kalbom, jei esmė – nedaryk blogo kitam, nes pačiam pareis atgal? Jei tai suvoki, kam tuomet daryti bloga, kam netikėti Dievu, jei Jis vis tiek yra, tikėk ar ne? Pernelyg didelė fragmentacija visuomenėje, viską norima suskirstyti į daugybę kriptografinių stalčiukų, kad tik „išrinktieji“ suprastų. Taip, yra daugybė sričių ir jos turi savo specialistus. Bent 99,99 procentai žmonių tiesiog gyvena. Nes taip daro visa Gamta.

Jeigu ne meteoritų lietus, Guru Guru niekada nebūtų pasakęs šio monologo. Kosmoso valia. Klausytojai sėdėjo priblokšti.

– Guru Guru, ar tu vis dar nori tapti rykliu? – pagaliau atsitokėjusi, paklausė Giedrė.

– Kultiniu kultinių knygų rykliu.

(8) Lager beer / Bear lager

Kai pasibaigė meteoritų lietus, Guru Guru apsižvalgė ir prabilo:

– Etruskai nori druskos, bet negauna, nes nėra. O yra kamara, joje senis ir gira.

– Viskas žymiai blogiau, – karčiai pastebėjo Dravenis, – Galigantas išgaudė visus aksominio požemio menininkus ir uždarė kūrybinio auklėjimo stovykloje, juos girdo lagerio alumi (lager beer) ir maitina kepta duona su česnakais...

– Labai humaniška... – pastebėjo Giedrė.

– Tai kur važiuosime?

– Į lagerį...

Lietuva, o gal kita, labai panaši šalis, buvo sala, apsupta ne vandens, bet sausumos. Keista sala, kurioje skęsta visi talentai, o išplaukę svetur dirba juodžiausius darbus. Retas kuris pralaužia ledus. „Chrysler“ skuodė, lėkė, važiavo tiesiu greitkelio, o Dravenis lenkė visus automobilius.

– Kur taip skubi? – pasibaisėjo Giedrė.

– Į Galiganto lagerį.

„Chrysler“ link lėkė nenustatyto galingumo automobilis. Turbūt labai ekologiškas ir ekonomiškas, nes skriejo tartum įelektrintu žemės paviršium.

– Ieškau prasmės, – netikėtai pasakė Guru Guru.

– Juk jau seniai radai, – nusistebėjo Dravenis.

– Radau tikėjimą. Prasmė kaskart kinta, ji nestovi vietoje.

– Vežu tave į stabilią prasmę, – pažadėjo Dravenis. – Prasmė nesikeis, bus ta pati – pasprukti iš lager beer zonos...

– Draveni, sustok! – pyktelėjo Giedrė.

– Jūs, vyrai, esate bejausmiai stuobriai, – pritarė Guru Guru Mylimoji.

Damos išdidžiai išlipo ir įlipo į tą paslaptinę, modernų, elektrinį superautomobilį. Už vairo sėdėjo Galigantas. Referentas draugams parodė vulgarų gestą.

– Ir stuobrys turi jausmų...

– Guru Guru, norėčiau išgirsti, kaip mes gelbėsime damas?

– Jos visada pačios išsigelbėja...

– Tu teisus, mūsų damos „pribaigs“ net ir Galigantą...

Ir iš tiesų – nuvažiavę kelis kilometrus, draugai pastebėjo ant asfalto stovinčias merginas. Dravenis sustojo, išlipo ir paslaugiai atvėrė „Chrysler“ dureles. Keista kelionė tęsėsi.

– Galiganto fenomenas suformavo naujo mąstymo matricą, įgalinančią giliau pažinti rytų Europos kultūrą...

– Nutilk, Draveni! – išrėkė Giedrė.

Dravenis sustabdė automobilį ir draugai išbėgo į pievą. Grįžo su didėmis puokštėmis laukinių gėlių. Merginos buvo laimingos.

Staiga damos išnyko, lyg jų ir nebūtų buvę. Danguje pasigirdo čaižus šluotų krebždėjimas. Lyg būtų prasidėjęs raganų skraidymo metas.

(9) Kalnai

„Chrysler“ itin nuobodžiai pjovė lygumas. Automobilis nebuvo kaltas, Guru Guru taip pat. Nelemtos lygumos – tai šalies lėkšta ateitis,

bedvasė nuožulni plokštuma, kuria galima risti be galo, be krašto. Iki dugno, kurio nėra, kurio nebus.

- Reikia kalnų... – itin protingai pastebėjo Dravenis.
- Aukštų, snieguotų... – pritarė Guru Guru Mylimoji.
- Bent trijų Kailašų... – ironizavo Guru Guru.
- Aš nejuokauju, nejuokauju, – nepasidavė Dravenis. – Mūsų šaunieji protėviai masiškai statė piliakalnius. Nors neturėjo galingų technologijų.
- O jeigu dabar taip, neatpažįstamai pasikeistų šalis...
- Guru Guru, tapk kalnų statytoju, – įsiterpė Giedrė.
- Žemosios žemės – yra tokia šalis. Lygiosios lygumos – galėtų būti dar viena. Kad visa šalis būtų visiškai lygi. Lygi visiems. Ir lygiu paviršiumi.

– Ne, mes – baltai. Mūsų daug. Todėl darysim kuklų, bet labai svarbų Baltų kalną. Visų baltų. Tų, kurie myli Lietuvą, Latviją ir tuos baltus, kurių nebėra...

(10) Dogma

Dravenis ryžtingai iš greitkelio pasuko į sunkelį.

– Žinau – reikia važiuoti tiesiu patikimu greitkeliu, bet aš... Tiesus kelias – tai tavo, Guru Guru, teritorija... Jūs visi galvojate, kad noriu krėsti nesąmones? Gal ir taip... Kitaip nemoku...

– Ir aš kitaip nemoku... Atsibodo eruditai, „tiesių“ kelių adeptai... Man reikia prasivalyti smegenis Žaidimu.

– Džiugu girdėti... Svarbiausia – padaryti pirmąjį gerą ėjimą...

– Taip. Jūs visi teisingi. Valtys, kalnai... Mes – romantikai...

– ... o kelionė tęsiasi... Mes – kelyje, trasoje...

– Trasos po žeme... Keliai virš žemės... O kas tarp jų?

Geras Guru Guru ėjimas... Galima būtų išsisukti iš klausimo, bet Dravenis atsakė:

– Gal karstai, kuriuose užkasti skeletai? Gal dogmų įteisinimas, gal mirties garbinimas?

– Taip, taip. Ten – dogmos, daug dogmų, plyšelis plonas, bet jame beprotiškai daug dogmų...

– Ar gali būti dogma suprata, kaip asmeniškai estetinis fenomenas? – paklausė Guru Guru Mylimoji.

– Dogma yra anti-estetika. Labai asmeniškai, labai visuomeniškai ir labai fenomenali. Bet su estetika jai labai anti.

– Bet puokštė gėlių, padėta reikalaujant „sparnuoto gyvačiaus“ adeptui ant kruvinos aukos altoriaus, ar yra estetiška? – paklausė Giedrė.

– Europa reikalauja aukų.

– Europa – moteris, – pasipiktino Guru Guru Mylimoji. – Vyrai turi aukotis...

– Tai – dogma.

– Dravenis nusijuokė ir spustelėjo akseleratorių:

– Taip, tai dogma. Kažkoks filosofas pasakė, kad moteris turi užimti Dievo vietą ir būti garbinama. Man regis, kad visi vyrai (bent jau Europoje) yra po moters padu. Prisiminkime garsųjį Liuterio gesta, kaip jis padėjo moterišką batelį ant lovos ir pasakė, kad nuo dabar (po reformacijos) bus dailiosios lyties valdžia...

Iš komunikacinės tamsos ar jos pertekliaus gelbsti tik radijas. Muzika apramino įsiliepsnojusį ir pavojingą ginčą.

Moteris mus pagimdo ir palieka vienišus, amžinai ieškoti tikrosios meilės.

(11) Laimė

Dravenis važiavo nežinia kur. O draugai mėgavosi beprasme kelione. Jokių aukštų tiesų aptarimo – tik greitis. Gal tai – laimė? Šiuo atveju reikėtų etimologiškai atsitraukti, nes laimės sąvoka labai veiksmi. Guru Guru galėtų daug pasakyti, bet jis tylėjo. Ir kodėl? Galbūt laimė – tai sugebėjimas prisitaikyti prie nepalankių aplinkybių? Laimės sąvoka yra keista ir gąsdinanti. Galbūt laimė – tai privilegijuotų visuomenės sluoksnių žaidimas, siekiant sukelti žemesniųjų pavydą?

Tiesėmis važiuoti jau nebepavyko. Diena buvo neeuclidinė, dangus nerodė saulės, debesis – niūrūs, o kelias tartum pats susisuko į spiralę, iš kurios ištrūkti, rodės, nebepavyks. Guru Guru mąstė apie laimę. Lai-mė. Du, tik du skiemenys, o kiek daug juose telpa. Galima dainuoti lailailai, jei laimingas, ir mekenti galima... O jei nelaimingas, tie du skiemenys

tampa beprasme mantra. Bet argi mantros būna beprasės? O gal tiesiog reikia kartoti, kaip kad moko koučeriai: aš – laimingas, laimė, laimė, laaaaai-mėėėėė?

Guru Guru pasisuko į Dravenį:

– Tik nebandyk suteršti laimės mantrų nelaimės paieškomis, mantros išvalo protą nuo teršalų...

Dravenis privažiavo prie smuklės „Šokis be kaukių“, visi išlipo. Keliautojus pasitiko žilagalvis administratorius:

– Kviečiu išgerti ir pašokti.

Ir Guru Guru su visais pasinėrė į šokio bangas, virpesius, kol nejučia „nusišoko“ iki pelkės. Jį pasitiko Laimė.

– Dabar šoksi su manimi!

– Kad nemoku, – atsitokėjo Guru Guru.

Ir patvirtino savo nekintančias nuostatas keliais konvulsiškais judesiais. Bet Laimė nepasitraukė.

– Nenori būti laiminga?

– Ne! – surėkė Guru Guru.

Ir pažaliavusi Laimė pavirto Giltine su aštriu dalgiu.

O Dravenis smuklėje vis dar šoko su Giedre ir Guru Guru Mylimaja...

Guru Guru užsimerkė ir pamatė, kad visa Lietuva šoka klumpakoji. O ko dar reikia iki pilnos laimės?

(12) Alkis

„Chrysler“ skuodė vingiuotu asfalto keliuku. Šalutiniu, nebūtinu, šiek tiek pamištu... Guru Guru keliavo nežinia kur. Burzgė variklis, gurgė skrandis. Reikia kažkur (koks neįpareigojantis žodis) sustoti ir kaip reikiant užkirsti. Alkis nustelbė filosofinius apmąstymus, kurie nepaliaujamai kankindavo, kai Guru Guru būdavo sotus.

– Kaip jūs manote, kodėl sotus žmogus mąsto? – paklausė Guru Guru.

– Klausimas labai sunkus. Reikia paklausti kulinaro... – patarė Dravenis.

– Ar galima pasisotinti kultūra?

– Pavyzdžiui, eilėmis? – įsiterpė Giedrė.

– O gėlėmis? – paklausė Guru Guru Mylimoji.

Guru Guru pastebėjo pievoje besiganančias karves. Kilo daug minčių, ir viena buvo garsiai ištarta:

– Ar išsilavinimas trukdo valgyti?

– Galbūt didelė žmonijos dalis pastoviai badmiriauja, nes perdėm yra išsprususi, išsilavinusi? – tarsi pritarė Dravenis.

– Visos bėdos dėl proto. Va, parašė Aleksandras Gribojedovas vienintelę knygą „Vargas dėl proto“ ir žinomas jau beveik du šimtus metų. *Homo unius libri*, vienos knygos žmogus, kaip ir vieno albumo grupė, – kiek daug tokių garsių, kurios sukūrė po vieną, bet tikrai gerą albumą. O kiek žmonių moka tik vieną maldą ar mantrą, bet juk to visiškai pakanka, kaip ir vienos žmonos, vieno namų, vieno pusryčių. Kodėl tada žmonės tokie godūs? Kodėl milijardieriai nori dar milijardų, nors vienintelis jų milijardas (na gerai, gal keli ar keliolika?) galėtų išgelbėti labai daug gyvybių? Ar kažkokios (vėl tas pats žodis!) jėgos neleidžia, kad jie padėtų vargšams? Draveni, – sustoti negalėjo Guru Guru, – bet juk žmonijos kultūrai tie vienos knygos žmonės ar vieno albumo grupės padarė labai daug. Akvinietis sakė, kad bijo vienos knygos žmogaus. O ko bijoti? Šventraščiai yra po vieną. Erazmo „Pagiriamasis žodis kvailumui“ yra tokia gera knyga, kad kitos ir nereikia. O ar mes pykstame, kad Mikės Pūkuotuko autorius žinomas tik dėl šio puikaus personažo? O laukinis šuo Dingo, senis Chotabyčius, Maldororas, „Rugiuose prie bedugnės“?

– Guru Guru, tau nereikia bijoti, nes tu parašei daug knygų, – įkando Dravenis.

Itin agresyviai, grobuoniškai sugurgė, sustaugė Guru Guru skrandis.

– Draveni, sustok prie kaimo užkandinės!

Pavalgius automobilis riedėjo toliau. Dravenis vairavo, Guru Guru paskendo filosofiniuose apmąstymuose ir stropiai virškino picą. O iškalbingose pievose karvės pritariančiai abejingai atrajojo.

(13) Skausmas

„Chrysler“ ratas pateko į duobę. Krestelėjo. Guru Guru pabudo, nes kelionėje buvo prisnūdęs.

– Guru Guru, ar tave gąsdina teokosminė praraja? Neišsprendžiama Visatos mįslė? Ar išdrįstum atsigerti iš gaivaus Pirminės būties šaltinio? O gal tave šiurpina Atviros sąmonės tragizmas? Galbūt sąmonės atvėrimą tu supranti kaip iškilmingą žengimą į bedugnę duobę, kurioje tavęs tyko tik neišvengiama pražūtis, ir daugiau nieko? – klastingais klausimais mėgavosi Dravenis.

– Kur mes važiuojame? – paklausė Guru Guru Mylimoji.

– Į Aukštadvarį prie Velnio duobės.

– Prakeikta ta duobė. Ten geriau nevažiuot, – pasipiktino Guru Guru.

– Guru Guru, tu neatsakei į mano klausimus. O duobė taip pavadinta katalikybės apologetų, kovotojų prieš baltišką tikėjimą!

– Ne, joje tikrai vyksta satanistų apeigos, – pritarė Giedrė.

– Tegul smaginasi kvailiai, – nepasidavė Dravenis. – Duobę iškirto meteoritas, panaši duobė yra Saremos saloje, berods, vadinasi Kali.

– Važiuosime į Kernavę! – valdingai nukirto Dravenis.

Niekas neprieštaravo.

– Viskas, ko noriu, tik išsimiegoti. Mintys apie amžiną miegą mane ramina, – tarsi pritarė Guru Guru.

Guru Guru neatsakė į agresyvius Dravenio klausimus, nes buvo labai atviras žmogus. Galbūt kuklus, nenorėjo kalbėti apie save...

Dravenis prisiminė, kaip kartą paklausė:

– Guru Guru, ar mėgsti bulvinius blynus?

Guru Guru veidas paraudo, po to pamėlo. Liūdną šypsėnėlę pakeitė nuoskauda:

– Neverta skverbtis į mano vidinį pasaulį.

– Aš tik paklausiau apie blynus... – teisinosi Dravenis.

– Taip, mėgstu... – po ilgų dvejonių prisipažino Guru Guru.

Kelionė tęsėsi toliau, ir ji nepasibaigs niekada. Galbūt Guru Guru žinojo šį faktą, todėl iš vidinės džinsinės striukės ištraukė metalinę ledinukų dėžutę. Atidarė, pasklido mėtų aromatas. Guru Guru pavaišino damas.

– O man? – pasipiktino Dravenis.

– Kai atsakysi į sunkų klausimą.

– Gerai, klausk.

– Ką daryti, kad skausmas nekankintų?

– Pažinti savo tikrąją prigimtį, – nė nemirktelėjęs atsakė Dravenis.
 – Sausa ir netikra. Skausmas dabar mano tikroji prigimtis, nes jį labiausiai jaučiu.

– Tai ir lik skausme!

– Draveni, eik tu švilpt. Jei tik tiek gali patart...

– Jei pats sau nenori padėt, aš bejėgis.

– Noriu, nemoku...

– Guru Guru, aš taip pat nemoku sau padėti. Todėl gyvenau ir tebegyvenu neteisingai: viskas lūžta mano gyvenime, visi mane kaltina. Bet aš noriu sau padėti, noriu, bet nieko neišeina, nesigauna pakeisti „filmuko“. Dedu tam tikras pastangas, ir jau dvidešimt metų krintu ir vėl pasikeliu, ir vėl einu ... Štai taip, Guru Guru... Tik šarlatanai žada akimirksniu išspręsti visas problemas, pašalinti skausmą. Aš ne šarlatanai.

– Ačiū, Draveni. Jau lengviau.

Guru Guru ištiesė ledinukų dėžutę. Dravenis čiupo net du saldainiukus.

– Guru Guru, kalbu iš širdies.

– Skausmas turi abėcėlę. Pačios ilgiausios abėcėlės turi ne tiek jau ir daug raidžių. Todėl mes niekada neskubame gyventi, o vėliau labai skubame, tačiau rezultatas tas pats – skausmas, agonija, mirtis.

– Skausmas, agonija, mirtis – tai nepaneigiamą tiesą, bet kitose tradicijos erdvėse tau patartų atsiduoti Dievo valiai, melstis, prašyti malonės ar dar ko nors. Bet aš, išlikdamas savo kelio diapazone, galiu tik rekomenduoti pažinti savo tikrąją prigimtį. Todėl mano patarimas nėra sausas, jis platus ir gilus.

– Vandenyne išbarstykit mano, seno kvailio, pelenus. Aš nebe Guru Guru. Atsistatydinu iš šio posto, kurį pats sau buvau suteikęs.

– Man įdomu, iš kur atkeliavo Guru Guru vardas, tarsi užuomina apie dvigubą šventumą. Vieno, matyt, tau nepakako. Tik neįsižeisk. Man labai patiktų, jei Guru Guru atsistatydinimo raštą įteiktų pats sau. Tai būtų jėga.

– Tai buvo ironija, ironija. Atsistatydinimas irgi, irgi...

– Man jau įdomu: Guru Guru iškilmingai įteikia pats sau atsistatydinimo raštą ir, atidžiai perskaitęs dar kartą (jis – dvigubas Guru!), – išdidžiai atmeta tą prašymą.

– Dvigubas atsistatydinimas. Šachas ir matas vienu metu kartu jau partijos pradžioje.

– Šachas ir matas – nepadarius nė vieno ėjimo. Bet tuomet, kas yra nugalėtojas? O kas pralošęs dar nepradėtą partiją? Kaip įdomu...

Dravenio gerklėje grėsmingai sutraškėjo ledinukai. Pažeista plomba.

– Bliamba... – švankiai nusikeikė Dravenis.

– Taip, Meistre, nėra nugalėtojo, nėra pralaimėjusiojo.

Visi nušvito ir išėjo gerti arbatos su lempomis rankose. kažkas, tiesa, rankoje turėjo jonvabalį. Joninės artėja, nors ir tolsta.

(14) Keltų jūros žinduoliai

Keltų jūra – tai ne Kauno marios. Šioje jūroje gyvena plaukiojančios beždžionės, povandeniniai lokiai, vegetarai aligatoriai. Jūroje nėra naftos, dujų, aukso, urano ir neišplėtota žvejyba. Visai arti Rumšiškės (ne tos). Etnografinė (net labai) erdvė. Prie pat marių sustojo „Chrysler“. Iš vandens išlindo beždžionė ir nusliuogė medžiais. Prie keliautojų prišliaužė aligatorius. Dravenis čiupo koltą. [Silpnų nervų skaitytojų atsiprašome, bet be kolto neįmanoma gyventi šiuolaikiniame pasaulyje].

– Padėk ginklą! – subarė Guru Guru Mylimoji.

Aligatorius buvo pliušinis ir labai norėjo saldinių. Guru Guru Mylimoji taikiam plėšrūnui atidavė visą juodo šokolado plytelę.

– Ar žmogus yra beždžionė? Kartais susimąstau. Gal mes esam blogoji beždžionių pusė? Juk dažnai vienas kitą taip vadiname, dar kiaulėmis ir kitais gyviais? Ką manai, Draveni?

– Bet argi beždžione pavadinti žmogų negarbinga? Juk beždžionė labai draugiškas padaras, tik kai kurios šunbeždžionės įkyrokos.

– Guru Guru, vadink visus beždžionėmis... Neprieštarauju!

– Nesiriša mūsų pokalbis, Draveni. Gal tu beždžionė? Pripažink savo tikrąją, beždžioniškąją prigimtį.

– Šaipaisi... ne pirmas kartas!

– Nesišaipau. Tekstas apie beždžionę yra užsakytas Gamtos ministerijos. Draveni, tu viską žinai apie gamtą, nesidrovėk, papasakok. Paskui parašyk... Gausi pinigėlių...

– Geriau, jau tu rašyk apie beždžiones... Negaliu gi rašyti apie save...
Negražu... Nekuklu...

– Ir ko Dravenis toks piktas?

– Jis labai nori šokolado... – paaiškino Giedrė.

(15) Dravenis ir Jura

Dravenis mėgo jūrą, o Jura (girtuoklis, gyvenantis šalia) mėgo Dravenį. Dravenis Juros nemėgo, bet Guru Guru gerai sutarė su Jura. Nors ir niekada su juo tarpuvartėje negėrė „rašaliuko“. Guru Guru mokėjo su juo pakalbėti.

Ekspedicijos dalyviai pagaliau pasiekė jūrą. Koks šios akvatorijos vardas? Guru Guru žinojo, bet nesakė. Išlaikė paslaptį. Ir ko jie atvyko prie jūros? Neįspėsite! Dravenis panoro įsiamžinti neaprėpiamose dangaus ir vandens platybėse. Supermeniškas foto. Lygis! Formatas! Šalia „Chrysler“ (ant durelių buvo užrašas: „Boogie Woogie Dance Club“) stovėjo Dravenis, įsikandęs (neuždegta!) cigarą, dešinėje rankoje laikė koltą, o kairėje – katiną Micių, ryžą, įžulų, didelį, gražų. Fotografavo Guru Guru. Giedrė ir Guru Guru Mylimoji atsisakė fotografuotis su Draveniu.

Menas dabar reikalauja ne aukų, bet kvailysčių, prasto skonio, nuprotėjimo...

(16) Rojaus daržai

Pomidorų lysvių sankryžose – tobuli takai. Galima slampinėti ir drąsiai skinti raudonas, prinokusias daržoves, nes jau lunatikai išminavo rojaus daržus ir į tvorą atsirėmė nė niek nepavargęs mėnulis. Saugu: it elektros lemputė nesprogs bevielė pilnatis.

Dravenis buvo liūdnas.

– Kas nutiko?

Dravenis tylėjo.

– Tikiuosi, esi gyvas ir sveikas? – bandė juokauti Guru Guru.

– Esu gyvas.

– Smagu, Draveni. Gyvam būt neblogai...

– Guru Guru, o tu ar gyvas?

– Taip. Garantuotai taip.

– Kas gali patvirtinti, kad tu gyvas? Kas gali garantuoti, kad tu esi Guru Guru?

– Mes! – choru sušuko Giedrė ir Guru Guru Mylimoji.

Guru Guru atspėjo Dravenio užuominą: viskas keičiasi, nieko nėra pastovaus. Kur tas vaikas, kuris statė pilis smėlio dėžėje? Ir kur bus Guru Guru po šimto metų? Tiek ir laukti nereikės...

Dravenis tarsi atsakė į Guru Guru klausimus, kurių ir nebuvo.

– Jau atvykau laimės autobusu, atsivežiau dėžutę akvarelinių dažų, laukiu lietaus... Nuspelvinsiu suodinus stogus vaikiu, beribiu dangumi. – paaiškino Dravenis.

(17) Fotoataka

Netikėtai ir nelauktai Guru Guru mintijimas pajudėjo daugiaplaimėmis kryptimis, tapo beveik chaotiškas, tarsi nesuderinamas batų dialogas. Vienas stovi vietoje, o kitas juda pirmyn. Tai vadinama ėjimu. Retai kas šuoliuoja abiem kojomis. Panašiai nutiko Guru Guru. Kaukolės erdvėje (o gal už jos ribų?) siautėjo nesuderinamas minčių dialogas.

– Draveni, ar paprastos asmenukės gali įveikti mąstymo bedugnę?

– Guru Guru, ar tu įstrigai sulėtintame savo veido šuolio fotografovime?

– Aš nesu įklimpęs į objektyvo pelkę... Aš žinau išeitį: kiekvienoje rankoje – mobiliukas, ir dvi asmenukės vienu metu.

– Stereo? – ironizavo Dravenis.

– Ar aš europietis?

– Mono...

– Štai ką aš noriu pasakyti: europietis apie asmenybės vidų sprendžia pagal išorę. Svarbu uniforma, apranga, mados. Pavyzdžiui, neuniformuotas policininkas, vienuolis be abito, teisėjas be mantijos nekelia pasitikėjimo.

– Kitaip sakant, vidus turi atsiskleisti per išorę?

– Panašiai, – nepaneigė Guru Guru ir pašurpo.

Dvi visiškai skirtingos asmenukės: vienoje Guru Guru (taip ir turėjo būti!), o kitoje – išsišiepęs Galiganto snukis. Guru Guru staigiai atsigręžė. Už nugaros stovėjo referentas.

– Pričiupau! – kvatojo visagalis biurokratas.
 – Kur dingo mano Mylimoji ir Giedrė?
 – Kol jūs mėgavotės savimi ir šnekėjote niekus, pagrobiau merginas. Būkite ramūs, aš iš Kultūros ministerijos, todėl esu itin civilizuotas, mandagus. Esu tikras džentelmenas ir jūsų damų tikrai neskriausiu.

Galigantas įkrito į didžiulį BMV ir nuvažiavo nežinoma kryptimi.

Autoriai norėtų įspėti, kad asmenukės nėra blogis, besiformuojantis neigiamas prietaras, nelaimių paieška ar asmeninė tragedija. Bet ar draugams palengvėjo, supratęs šią tiesą? Abejotina. Reikėjo išlaisvinti merginas, bet apie tai jau kitoje istorijoje.

(18) Jungtis

Kai ištinka nelaimė, kai netenkama mylimos merginos, reikia šnekėti apie meną.

– Guru Guru, ar svajojai tapti muzikantu? Kompozitoriumi? – paklausė Dravenis.

– Esu kūręs muziką laisvalaikio, bet nerimtai...

– Bent CD išleidai?

– Ne, tik MC.

– Puiku... O ar buvo gastrolės?

– Ne, tik kamerinę aplinkoj – asmeninis atlikimas.

– Pakaks kalbų, reikia sugalvoti, kaip išvaduoti mūsų damas iš prabangaus Galiganto kalėjimo? – atsitokėjo Dravenis.

– Atvažiuos Nebrėmeno muzikantų kamerinis ansamblis, vadovaujamas Guro Dravensko, ir iš gitarų bei valtornų dėklų išsitraukęs automatus sušaudys visus, išskyrus damas, kurias išvaduos. Tada sugros „Ob-la-di ob-la-da“ ir nukeliaus į Fudžijamą, nes tai gražu. Kaip nukeliaus? Per juodąją skylę, kuri netyčia atsiras Galiganto kalėjime. Kaip? Skambinti Hawkingui brangu, tad teks pasitenkinti atsakymu: krienas žino.

– Baisus planas... O po šio plano bus pateiktas planas B. Pats lėkščiausias, kvailiausias, kokį tik galima sugalvoti: Galigantas kiekvienai merginai duos po 1000 eurų apsipirkti „Akropolyje“, bet damos su pirkiniais negrįš į Galiganto kalėjimą, o su taksi atvažiuos prie Dravenio „Chrysler“ ir išvaduos mus nuo kraujo praliejimo. Rankos liks švarios.

Kelionė tęsis toliau. Galigantas išžeidęs neišleis (ne)perspektyvaus poeto knygos...

– Guru Guru, nugirdau, kad kalbi apie jungtį – gyvybės ir mirties, lavono ir žmogaus. Ar yra tokia jungtis?

– Yra.

– Guru Guru, merginų nėra! Mūsų damos pagrobtos... – jau antrą kartą atsitokėjo Dravenis.

– O aš ne apie merginas, o apie veidrodinį Visatos atspindį ir Žaliąją saulę, kuri yra antroji mūsų saulės sistemoje, bet beveik niekas to nežino.

– Vadinas reikia išvaduoti Žaliąją saulę, o po to merginas? O gal atvirkščiai?

Tik dabar Dravenis suprato, kokia sunki ir pavojinga įkaitų išlaisvinimo operacija. Ar Guru Guru bent įsivaizdavo stulbinantį Dravenio susirūpinimą? Kantrybės!

(19) Korno valtis

– Ėjimas turi pasibaigti bėgimu! Toks ėjimo tikslas! – pajūryje sušuko Guru Guru.

– O kuo pasibaigs mūsų Žaidimas? – paklausė Dravenis.

– Tikrasis Žaidimas dar neprasidėjo...

– Ir todėl nepasibaigė...

(20) Paskendusi šalis

Įdomu... Taigi, Korno valtimi Guru Guru ir Dravenis gabeno itin keistą instrumentą. Galbūt todėl Dravenis pakartojo Guru Guru (o gal kažkieno kito?) klausimą:

– What instrument is that?

– That is the konkols.

– Supratau, – apsidžiaugė Dravenis. – Tai – kanklės...Tautiška, skambu...

Deja, Guru Guru nepritarė Dravenio etnoentuziazmui.

Kartu su Guru Guru surėkė ir didžiulis kormoranas. Juodas, kandidatas į blogiečius, atvykėlis iš tolimų kraštų, besislapstantis nuo plėšrių pterodaktilių savivalės. Dabar atėjo filosofijos, o gal ir kitokios discipli-

nos valanda. Guru Guru režė nerepetuotą kalbą, be jokio konspekto, špagalkės ar internetinės nuorodos.

– Atlantai mums paliko povandeninius miestus ir patys iš žemės persikėlė į vandenį.

– Atlantai mus paskandino, o patys išskrido toli, toli į kitas planetas. Nejaugi Vilnius, Šiauliai, Kaunas ir Klaipėda apsemti vandens? Žinau, kalbu nelogiškai, bet intuicija sufleruoja, kad mes jau paskendome, ir tik kai kurie laimingesni (vienas milijonas!) išplaukė į išsvajotą sausumą, kurioje galima gauti darbą, padorų atlyginimą, džiaugtis demokratija. Tu, kaip menininkas, ar esi gavęs atlygį už savo sunkų darbą? Aš, Dravenis, rašau kvailas eiles, todėl dar galiu pakentėti, palaukti. Gal po mirties bus išleista ir mano poezijos knyga?..

Kai prabyla mirę poetai, verkia prozos meistrai, o miesto gatvės lieka tuščios ir gyvos, atlantai skrodžia vandenynus, su džiaugsmu įveikia naujus kubinius Okeano kilometrus ir skleidžia optimizmą delfinų ir banginių garsais.

(21) Muzikinis periskopas, arba

Μάνος Χατζιδάκις – Το Χαμόγελο Της Τζοκόντας

Tekstas parašytas tiesiogiai veikiant magiškoms Μάνος Χατζιδάκις kūrinio Το Χαμόγελο Της Τζοκόντας bangoms.

- Guru Guru, kaip tau sekasi?
- Dėkui, sekasi gerai. Dirbu, rašau po truputį...
- Kaip tau sekasi? – dar kartą paklausė Dravenis.
- Galimi trys atsakymo variantai, – paaiškino Guru Guru.
- Ir kokie?
- Standartinis – ačiū, gerai... Įžeidus – geriau už tave! Ir teisingas, kuris nesakomas, nes yra asmeniškas ir slaptas...
- Todėl dar kartą klausiu, kaip tau sekasi, – džiūgavo Dravenis.
- Aš klausau Μάνος Χατζιδάκις, Το Χαμόγελο Της Τζοκόντας,
- Neteko klausyti... Aš – senis, sena ir mano muzika... O tu jau žengi pirmyn! Taip ir turi būti!
- Tai kad ne... Graikų kompozitoriaus kūrinys – 1965 metų.

– Klasika – pavojinga zona. Kompozitorius, kuriam tik 1965 metai... Dar jaunas...

– Ne visai klasika, na, paklausk, įvertinkit, įdomi tavo nuomonė.

– Gerai...

– Žinoma, kai klausant prieš akis matomas Akropolis ir panašūs vaizdai, tada skamba kitaip, bet šiaip ar taip šis albumas – rimtas atradimas.

– Guru Guru, vis dar klausau... Sienos jau virsta antikos griuvėsiais, nematau tik pseudoakropolio, sandėlio, kur meldžiamasi daiktams... Nebuvau Graikijoje, todėl nematau tikrų vaizdų, bet turiu „Chrysler“. Lekiam į Eladą!

– Pas pabėgėlius?

– Ne, pas Minotaurą.

(22) Haoma

Guru Guru kelionės maršrutas sutrumpėjo, o gal neišmatuojamai nusitęsė iki nedidelės salelės, esančios šalia Maltos. Salelės pavadinimą Guru Guru nutarė užslaptinti: tiek melo prisikaupė žiniasklaidoje, internetas lūžta nuo prasimanymų šiukšlių. Kam kaitinti imlius protus, kai nieko dar neatrasta?

– Draveni, skambinu tau iš akmeningo lauko. Kaip manai, ką tai galėtų reikšti? Aplink vien akmenys ir vanduo. Vanduo ir akmenys.

– Guru Guru, tai reiškia, kad nėra „kultūrinio“ sluoksnio ir tau bus sunku ką nors pasakyti apie šią paslaptinę civilizaciją. Nebent saloje yra požeminių tunelių, erdvių, gal ten ką pavyks surasti.

– Tunelių yra, ir ne vienas. O kuo geras tunelis, Draveni?

– Tuneliai geri tuo, kad žemės gelmėse galima surasti artefaktų, labai netikėtų radinių. Bet būk labai atsargus, nes gali būti spąstų, paslaptys gali būti saugomos mums dar nežinomais įrengimais, skleidžiančiais siaubo dažnius, cheminėmis medžiagomis, sprogmenimis, duobėmis, įgriuvomis.

– Daugybė paslapčių yra ant žemės. Gal tuneliai reikalingi tik tam, kad nukreiptų dėmesį nuo paslapčių, kurios matomos akivaizdžiai?

– Taip, arba požemių tyrinėtojai kažką slepia. Galimas ir specialus dėmesio atitraukimas, nes po žeme gyvenimas neįmanomas, nebent tai – šachtos, metalų ar brangakmenių kasyklos. Jei nėra kultūrinio sluoksnio, reikia ieškoti išlikusių petroglifų, runų, diagramų, bet ko informatyvaus. Be to, kai kurie akmenys gali būti dirbtiniai – viduje gali būti paslėpta vertinga informacija, laiko kapsulė ar dar kažkas.

Kol Dravenis Ir Guru Guru kalbėjo telefonu, iš tunelio išlindo Galigantas (ieškantis lobių!) ir siaubo iškreiptu veidu suvaitojo:

– Man įkando gyvatė... Ji saugojo auksą...

– Referente, tariamos gyvatės įkandžio nebijokite, jis suteikia stiprybės. Tai – ne nuodai, tai – Haoma.

– ?

– Haoma – tai psichotropinė medžiaga, referente, Jūs įsidūrėte pirštą, palietęs aštrią tunelio briauną ir vis dar regite haliucinacijas, – ramiai paaiškino Guru Guru. – Mėgaukitės reginiais, pabandykite įsivaizduoti esąs Napoleonas.

– Nekalbėkite niekų, aš – sultonas ir esu savo hareme.

Galigantas griuvo ant plokščio akmens ir užmigo. O pokalbis su Dravenu tęsėsi toliau:

– O gal požemių tyrinėtojai tik apsimeta tyrinėtojais ir yra jų gyventojai, kurie nenori atskleisti savo tikrosios tapatybės?

– Guru Guru, tavo prielaidos turi pagrindo. Speleologija – ne mokslas, o speleologai – tai ekstremalūs sportininkai, turistai-avantiūristai. Ir sensacijų kūrėjai. O visa jų kūryba – tai fotografavimas ir filmavimas po žeme. Pilnai tikėtina, kad jie yra požemių gyventojai ir savo veikla blokuoja tikrų archeologų, geologų, istorikų tyrinėjimus. Požemio gyventojai išlenda į paviršių tik pateikti įsivaizduojamus faktus. Be to, itin noriai skiedžia apie šurpius požemių pavojus. Atseit, tik jie įgudę ir pasiryžę vardan mokslo aukotis ir tirti žemės gelmes.

Pokalbis nutrūko, o gal jį užblokavo požemių gyventojai? Koks skirtumas. Vulkanai mus maitina Haoma. Tai – stebuklinga medžiaga, o gal nuodas. O gal ir viena, ir kita. Ji teka su lava iš Žemės gelmių. Guru Guru namo parvežė litrą Haomos. Gal prireiks.

DIDYSIS ŽAIDIMAS

Mirties slėnyje Galigantas pastatė didžiulį ažuolinį stalą ir dvi kėdes. Ant lininės staltiesės padėjo didžiulę šachmatų lentą ir išrikiavo figūras.

Guru Guru Mylimoji verkė:

– Mielasis, dar nevėlu, apsigalvok, neik žaisti... Jaučiu, kad Didysis Žaidimas tave pražudys...

– Negaliu, visi bilietai jau parduoti, nors dar nepaskelbta Žaidimo pradžia... Išankstiniai pigiau, po penkiasdešimt eurų, vėlesni – net po šimtą.

– Reikia paskubėti, nes, jei nežaisiu, mane surakins grandinėmis ir pasiūs į meno galerą tapyti postmodernių drobių... Aš būsiu snobų vergas.

O Giedrė prakeikė Žaidimą, Guru Guru, Galigantą, visus, net Dravenį.

– Draveni, kiekvienas jūsų ėjimas įtakos, nulems įvykius Žemėje. Ir vienas iš jūsų turės pralaimėti, tuomet planeta bus sunaikinta.

– Bus lygiosios...

– Duok Dieve...

Laikrodžiai pradėjo eiti pagal naują kalendorių. Nuo nulio. Tai labai įdomus Didžiojo Žaidimo kalendorius. Jis kas 12 valandų pamiršta, kas esąs, ir vėl viskas prasideda nuo nulio. O šachmatų figūros pavirto (o gal atvirto?) keistomis, fantastiškoms būtybėms: žmonėmis, žvėrimis, reptilijomis, paukščiais, ateiviais, vaiduokliais, žuvimis. Žaidimo lenta nusidriekė iki pat horizonto, bet kažkoku neperprantamu būdu sutilpo ant stalo. Visos figūros buvo gyvos ir, nekantriai laukdamos žaidėjų, trypčiojo vietoje, nerimavo, nes pačios negalėjo žengti nė žingsnio.

Kultūros ministro referentas Galigantas vilkėjo šachmatinį fraką, o dešinėje rankoje laikė juodą dirigento lazdelę ir, matyt, galvojo, kad vadovaus Didžiajam Žaidimui. Kultūros valdininkas tapo klounu, nes neabejojo (pasąmonės katilė kunkuliavo kvailų fantazijų raugas), kad pasaulį valdo komediantai. Tik šį kartą visagalis referentas apsiriko. Planetos likimą lems Didysis Žaidimas, ir tik Guru Guru ir Dravenis galėjo destruktivius įvykius pakreipti progreso linkme.

Geležinio vilko balsu kaukė Mirties slėnio dolmenai, menhyrai ir paprastesni, mažiau privilegijuoti akmenys. Virš žaidimo stalo ratus suko ereliai, suopiai ir plėšrūs vanagai. Tolumoje ryškėjo šiurpūs dinosaurų siluetai. Pavojus jau arti, visai šalia.

Galigantas mostelėjo dirigento lazdele ir žaidimų stalą nematomos jėgos (tik ne kultūros biurokratas!) uždengė patikimu, neįveikiamu cirko kupolu, piramidine palapine, užburta jurta, stebuklingu vlgvamu. Į arenos vidų neskubėdami slinko, plūdo, judėjo, svyravo dėkingi žiūrovai. Galigantas itin kruopščiai tikrino bilietus, o nuplėštas šakneles tuoj pat prarydavo. Net nesukramtęs. Saldus tas pelno skonis.

Virš referento galvos suzvimbė ir praskrido Vapsva Maja.

– Kur leki be bilieto?

Sparnuota, ginkluota ir kandi princesė nesiteikė net atsakyti. Iš pykčio Galigantas vos nepaspringo bilieto šaknele. Nenumatyti nuostoliai. Pažemintas pelnas.

Pagaliau žaidėjai atsisėdo į savo kėdes. Dabar bus išmestas burtų kaulas, turintis parodyti, kam bus suteikta pirmojo ėjimo teisė ir parėiga. Prie stalo priėjo baltu apsiaustu apsigaubusi Giltinė ir ant žaidimo lentos numetė ką tik apgraužtą kaulą. Ant viršutinės briaunos švytėjo dvi auksinės raidės – GG.

– Guru Guru, tavo ėjimas!

– Mes susitikome pagerbti iliuziją, reginių prarają, gilią, neįveikiamą, kurioje paskęsta bet koks mąstymas. Draveni, džugu, įdomu ir prasminga žaisti su tavimi.

– Su pergale! Noriu palinkėti naujo, originalaus, nepakartojamo Žaidimo!

Derėtų priminti, kad Mirtis visada stovi šalia (nebūtinai prie kompo) ir laukia, kada žmogus suklys, susimaus, nes gyvenimo klaidų tekstas rašosi tarsi savaime. Argi? Bejėgis diktofonas, nanotechnologijos, Teslos išradimai? Niekas negalėjo to nei paaiškinti, nei suvokti.

1 (įslaptintas) Guru Guru ėjimas

Guru Guru įdėmiai apžvelgė žaidimo lentą, kuri keitė kontūrus, apvalėjo, virsdavo spirale, keistomis daugiabriaunėmis figūromis. Vėrė-

si keturmatė, o gal net penkiamatė erdvė. Nežinomybė, naujos patirtys. „Idomu, ar gali trimatė būtybė įkristi į keturmatę, penkiamatę duobę? Ir kas tada įvyks?“ – beveik mąstė Guru Guru.

Salėje kilo triukšmas. Didžiojo žaidimo austruoliai rėkė:

– Guru Guru, eik!

Netrukus ir salė pradėjo skanduoti.

Guru Guru įsiuto, bet, pamatęs į save nugrimzdusį Dravenį, nurimo.

„Reikia žaisti. Niekas man gyvam nepastatys paminklo“, – atakavo visiškai kvaila mintis.

– Aš tau galiu atriukti storą riekę sapnų, – nelauktai prabilo pirmoje eilėje stovinti keista figūra.

– Kas tu toks?

– Atominis pėstininkas.

– Karys?

– Ne... Kartą įkritau į penkiamatę duobę, ir štai rezultatas.

– Kiek suprantu, duobė buvo iškasta prieš penkerius metus? – ironizavo Guru Guru.

– Niekas tu nesupranti...

– Ką turiu daryti, kad suprasčiau?

– Pajudink mane, padaryk ėjimą!

– Ačiū.

– Ačiū? To nepakaks! Pajudink mane! Nebūtina apeiti abejonių šešėlius, mėgauskis nesankcionuotu Didžiojo žaidimo dangumi... – ragino Atominis pėstininkas. – Guru Guru, tu alkanas, patirk koks riebus ambicijų sviestas, koks aštrus sumeluotas sūris: tik sočiai užkirtęs gali, įbridęs į radioaktyvų dumblą, kvėpuoti kiaurais batais, nes dujokaukė buvo atimta jau Pirmojo pasaulinio karo metu, kad tu galėtum saugiai įkvėpti dozę Falkenhano dujų. Tai – kaifas!

– Skaičiau, kad yra Didysis Judintojas. Kad *Great Attractor* yra ta keista jėga, gravitacinė anomalija, dėl kurios viskas kažkur juda. Filosofai sako, kad, kadangi pirmasis judėjimą sukeliantis judesys negali nusitęsti iki begalybės, turi būti pirmasis judintojas, kuris pats nejudėtų. Tas nejudantis judintojas, Aristotelio požiūriu, yra Dievas. Aristotelio sukurtasis Dievo įvaizdis implikuoja tai, kad Dievas nesidomi pasauliu: Dievas nesikiša į įvykių eigą, o tie įvykiai jo neveikia. Kadangi Dievas

pats nejuda, pasaulį judina ne Dievo veikla, o „ilgesingas“ medžiagos troškimas pasiekti Dievą kaip grynąją formą. Taigi, štai ir vėl susitiko fizika, religija ir filosofija, kurios tu, Draveni, taip nekenti...

Ir Guru Guru reikšmingai „pavažiavo“ kita figūra – tai buvo Lūšis, taiki rami, katiniška.

2 (išlaptintas) Dravenio ėjimas

Dravenis subliuško tarsi kažkas jį būtų pradūręs ir iš vidaus išleidęs orą. Taip, tai jį „išdūrė“ Guru Guru, nepajudinęs Atominio pėstininko ir išvengęs branduolinės žiemos. Kokia netektis. Jau paruoštos slidės, rogės, poliarinis gliseris. Ir viskas veltui! Kokia netektis...

Bet visi šie Dravenio apgailestavimui buvo niekis, palyginus su spaudos ataka. Guru Guru užgriuvo žurnalistų lavina: dienraščių „The New York Times“, „The Guardian“ reporteriai ir, be abejo, vietinė, itin susireikšminusi žiniasklaida.

– Gerbiamas profesoriau, kaip pavyko išvengti branduolinio konflikto? Kodėl jūs nuo pražūties išgelbėjote planetą? Ar jūs pacifistas? – pasipylė klausimai.

Guru Guru tartum susireikšminęs tylėjo, bet reporteriai nesitraukė. Pagaliau Guru Guru sunkiai atsідusęs prabilo:

– Visų pirma, aš dar ne profesorius, o pasaulis man labai brangus. Aš myliu visą žmoniją ir vardan taikos pasiryžęs net mirti.

– Ar pavojingas jūsų oponentas? Ar Dravenis sieks revanšo?

– Nemanau. Bet Dravenis yra įtartinas tipas: niekada nesiskiria su koltu, nemėgsta filosofijos, nevengia haliucinogeninių grybų, medituoja.

Dravenis, negalėdamas pakęsti pagyrūniškos spaudos konferencijos, delnais užspaudė ausis ir susikaupė. Reikėjo deramo atkirčio, smūgio, nuo kurio susvyruotų Guru Guru prestižas, reputacija, šlovė.

„Kur dabar man eiti?“, – nerimo Dravenis.

Pagaliau apsisprendęs pajudino dvi figūras: Sidabrinę skruzdėlę ir Aksominę pelytę. Kodėl dvi figūras? Didysis Žaidimas buvo universalus, be jokio Teisėjo – tik dėkingi žiūrovai, visagalys Kultūros ministro referentas Galigantas ir, be abejo, spauda. Na, o kur Guru Guru Mylimoji, Dravenio Giedrė? Galigantas merginas pavertė žaidimo figūromis ir

mėgavosi savo baisiu sprendimu. Taigi, nė kiek neperdedant, nesutirštinant spalvų, planetos likimas atsidūrė Guru Guru ir Dravenio rankose. Žiauru, bet įdomu.

Sidabrinė skruzdėlė parodė taką ir Dravenis drąsiai šoktelėjo ant žaidimo lentos, bet nepavirto figūra – jis visais atvejais būdavo Žaidėjas. Nuėjęs taku kelis šimtus metrų, jis pamatė savo seną ir atverstą poezijos bloknotę, kuriame Aksominė pelytė skubiai pragaužė Juodąją skylę. Iškilo pavojus Didžiajam Žaidimui, kuris galėjo būti įsiurbtas kartu su Draveniu, Guru Guru, dėkingais žiūrovais, Galigantu ir visomis figūromis. Ir kas bus tada?

– Čia filosofija bejėgė! – kvatojo Aksominė pelytė. – Galas tau ir Didžiajam Žaidimui. Žaidėjas pralaimi prieš figūrą! Štai iki kokio lygio nusiritai, Draveni! Cha, cha, cha...

– Reikia gėlbėti Dravenį... – tarė Guru Guru ir užvertė poezijos bloknotę.

Taip Dravenis pralaimėjo. 1:0, – užsidegė tablo.

3 (revanšistinis) Dravenio ėjimas (pralaimėjimo link)

Kartais pralaimėti geriau, nes nugalėtojo situacija labai nestabili, laki ir trumpalaikė. Pergalė – tik momentas, o kas būna po to? Guru Guru suprato, kad Dravenis dabar yra energetiškai stiprus, įsiutęs, pasiryžęs originaliam veiksmui, galingam ėjimui net ir prieš Didįjį Žaidimą, prieš visas – ir savo, ir Guru Guru figūras. Ar galima nugalėti Didįjį Žaidimą? Ar galima nugalėti Visatą? Galima, jei kosmosas – tik holograma, iliuzija, mirażas. Kita vertus, Guru Guru į pergales žiūrėjo su ironija.

– Žinau, kad nurimsiu, tik nuo Žaidimo lentos nušlavęs visas figūras. O kokia visų figūrų prigimtis? Gal jos tėra tik mano sąmonės atspindys, projekcija? Tuomet, užuot kovojęs su chimeromis, aš turiu įveikti save...

– Didysis Žaidimas yra stipresnis nei tu manai. Matrica bet kada gali smogti atsakomąjį smūgį, jeigu tu pradėsi maištauti prieš sistemą... – įspėjo Galigantas. – Geriau žaisk pagal taisykles...

– Didysis Žaidimas, koks bebūtų didelis, yra tik uždara sistema, o mano sąmonė – begalinė...

– Nepamiršk, kad tavo sąmonė transliuoja Didįjį Žaidimą. Ar tu gali įveikti, nugalėti save?

Dravenis atidžiai pažvelgė į referentą.

– Tu ne Galigantas!

– Kodėl?

– Šneki per daug protingai.

Referentas pavirto balta Mirties figūra.

– Įspėjau. Ateik pas mane.

Dravenis drąsiai pakilo nuo kėdės ir nukrito tiesiai ant Didžiojo Žaidimo lentos.

– Atėjau, ir kas dabar?

– Tu mirsi ir pavirsi Didžiojo Žaidimo figūra, – kvatojo Mirtis.

– Tai tu, Mirtie, esi tik figūra, o aš amžinas Žaidėjas.

– Nebūk toks tikras!

Mirtis ištirpo ore, o Dravenis stovėjo didžiulėje pievoje. Prie jo prišliaužė Karališkoji Kobra.

– Tik vienas kirtis – ir tu jau figūra!

– Kirsk! – sušuko Dravenis.

– Nesitikėjau... – nuliūdo gyvatė. – Jeigu tu nebijai ir netiki mano nuodais, – aš bejėgė.

– Kirsk! – reikalavo Dravenis.

Gyvatė pradėjo ryti savo uodegą ir tapo Tobulu Apskritimu. Dravenis drąsiai įžengė į vidų.

– Dabar aš saugus!

Ir pačiu laiku. Minios šmėklų, pabaisų, siaubūnų apsupo užburta ratą, bet niekas negalėjo įžengti į vidų.

Staiga prie rato atslinko sena sulinkusi Ragana:

– Kažkada aš buvau jauna ir graži...

– O dabar esi išmintinga, – seną, nelabai juokingą anekdotą skėlė Dravenis.

– Tu geras mokinyš. Jeigu šį ratą padalysi į dalis, tiek ir turėsi Visatos modelių.

– Na, o mano prigimtis?

– Jeigu žaidėjas aklas ir nemato savo Tikrosios prigimties, kaip jam gali padėti figūra?

– Na, baik, Draveni, tikroji prigimtis yra iščios.

Ragana dingo. Viskas prapuolė. Dravenis sėdėjo prie Didžiojo Žaidimo lentos, o priešais Guru Guru laukė ėjimo.

4 (ne)Guru (ne)Guru ėjimas, arba pakeistas Žaidėjas

– Draveni aš noriu, kad tu po skaudaus pralaimėjimo pailsėtum, truputėlį atsipūstum, išgertum arbatos, pamedituotum... Ar galima tavęs šią sunkią minutę paklausti?

– Taip, Guru Guru.

– Tavo eilės prieštarinėjai geros... Kaip jas rašai?

– Tu esi teoretikas, galiu atskleisti būdą, kaip aš rašau.

– Tema ateina pati.

– Teisingai! Pritariu!

– Neieškok būdo temai išskleisti, tai – absurdas, ji pati išsiskleidžia, kai yra įkvėpimas.

– Nesutinku!

– Neieškok žodžių, rašyk skaičiais ir paversk juos žodžiais, piešk.

– Nesutinku, nes tai ir yra absurdas! Ir atleisk už kritiką...

– Tai kad čia ne kritika, o tavo nuomonė. O dabar štai ką aš pasakyčiau...

Guru Guru įtartinai noriai įkopė į itin aukštą tribūną ir Cicerono balsu (nepatikrinta hipotezė!) prabilo:

– Dravenis nesutinka, kad yra kitų automobilių, ne tik jo „Chrysler“, kitų moterų, ne tik jo Giedrė, kitų ginklų, ne tik jo koltas. Dravenis prisirišęs prie savo tariamo neprisirišimo. Tai, kaip mokė nušvitusieji, yra pats pavojingiausias prisirišimas, kai galvoji, kad jau esi teisingame kelyje. Nėra teisingo kelio. Viską turi atrasti pats. Čia – kaip mokantis kalbą. Ji jau yra ir be mūsų egzistuoja, bet pats atrandi joje pirmuosius žodžius, frazes, kol galiausiai imi ją kalbėti, suprasti ją.

O Guru Guru visada manė, kad kalba, religija, mokslas yra instrumentai nušvitimui pasiekti, bet savaime jie nėra tikslas.

Dravenis, atsilošęs ir atsainiai ant žaidimo stalo metė kaučiuką. Iškrito šeši taškai. Po to metė Guru Guru, vėl – šešiukė.

– Lygiosios! – pastebėjo Galigantas.

– Ne, – atsainiai tarė Dravenis. – Aš nesimokau kalbų, negraužiu storų filosofijos knygų, todėl ir nesu, kaip tamsta, – teisuolis, nušvitęs, viską žinantis... Išmanantis, kaip naudotis tokiais instrumentais, kaip kalba, religija, mokslas... Mano instrumentai kiti...

– Tuomet tu vėl pralaimėjai! – sušuko Galigantas.

Guru Guru, tapęs Galigantu, nedarė to, ką mėgo Dravenis ir Galigantas. Nenusižemino. Jis mandagiai atsiprašė ir nuėjo palikęs raštelį. Jame buvo parašyta: „Kad ir ką darytum, Draveni, tu teisus, nes aš tesu tavo protas“.

Dravenis perskaitė raštelį ir nusijuokė:

– Galigantomanija, žvaigždžių liga, paskutinė stadija... Cha, cha, cha... Galigantas – tai mano protas! O gal jis ir mano mecenatas, filantropas? Neapmausi manęs, referente! Žinau, kas atsitiko. Pakeistas Žaidėjas. Jei Galigantas dabar Guru Guru, tai kur tada tikrasis Guru Guru?

Guru Guru tyliai išėjo neužtrenkdamas durų.

Nes durų nebuvo.

5 Nepastebimas Guru Guru ėjimas

Guru Guru mokėjo žaisti nepastebimai. Dabar jis slapta pajudino nematomą figūrą. Ar Dravenis pastebės? Ar supras, ar pajaus? Ir iš tiesų – Dravenis susverdėjo, tarsi kažkas jam būtų smogęs per galvą.

– Guru Guru, kodėl tu taip gerai, tiesiog virtuoziskai žaidi? Tu žinai doktriną, ir aš negaliu tavęs nieko išmokyti... Tu žinai mokymą geriau nei aš...

„Kokią doktriną? Kokį mokymą? Apie ką šneka Dravenis?“ – sunerimo Guru Guru ir kukliai pastebėjo: – Ačiū, bet aš nieko nežinau...

– Ar nori sužinoti? – nesitraukė Dravenis.

– Ne. O kam?

– Ne kam, o ką?

– Ką? Didžiąją schemą, kurią suvokia nušvitę stačiatikių vienuoliai (μεγαλόσχημος, *Схиμα*).

– Na, štai tu nori suprasti Didžiąją schemą? Pagirtina. Schema didelė. Reikės žengti daug žingsnių.

– Guru Guru, gal gali papasakoti nors apie vieną savo žingsnį? – paklausė Dravenis.

Guru Guru meniškai tylėjo, todėl Dravenis pasiryžo kalbėti apie tai, ko nežino. Ne pirmas kartas, ir ne paskutinis.

– Guru Guru, gal tas žingsnis – įvertinti, pagirti save: netobulą, tingų, piktą? Gal tokiu būdu galime pakeisti save? O gal tai tik egoizmas? Ar teisinga jaustis patogiai, saugiai? O gal reikia gyventi įtampos ir streso būsenoje? O gal tas žingsnis – tai akvariumas, izoliacija nuo visko, kas tave erzina ir trikdo? Guru Guru, dabar tu žaidi, tu saugus, nes tave saugo Didysis Žaidimas.

– Didysis Žaidimas nieko nesaugo. Jis žaidžia pats, – pagaliau prabilo Guru Guru.

– Jis žaidžia pats. Čia tai mintis... Šis požiūris man svetimas, bet įdomus... O kai įdomu, galima ir su parašytu šokti iš lėktuvo... – susimąstė Dravenis.

– Teks šokti be parašiuo.

– Guru Guru, man vaidenasi, kad aš pražiopsojau tavo svarbų ėjimą...

Didysis Žaidimas – itin stipri antigravitacinė jėga, kuri beveik nieko netraukia. O Nulinė Jėga, atrasta 2084 metais, Visatoje veikia beveik nematomai, tačiau, išnagrinėję stiprias gravitacines jėgas (Didysis Judintojas, Gravitacija), mokslininkai atrado, kad yra kažkas, kas jas sulaiko ir objektams neleidžia veržtis stipraus gravitacinio šaltinio link. Nors ir vadinama Nuline Jėga, ji iš tikrųjų yra galingiausia žinoma Visatoje jėga, kurios kilmė kol kas nėra aiški, bet jos buvimas įrodytas (Astronomijos enciklopedija, Vilnius, 2093 m.).

6 (ieškantis) Dravenio ėjimas ir Niekas

Dravenis itin neramiai apsidairė. Dangus pakeistas palapinės skliautu, planeta – Didžiojo Žaidimo stalu, o žmonės – fantastiškais figūromis.

Trinkelėjo kartoninis žaibas ir Žaidimo stalas pavirto didžiuliu ežeru. Ant lengvų bangų suposi paprasta medinė valtis.

– Bijau savo šešėlio, skęstančio gelmėje, meldų ir vandens pabaisų. Bet reikia ryžtis, delsti negalima nė sekundės.

Po vandeniu, prie nugrimzdusių Atlantidos šventyklos vartų šmirinėjo Lydeka ir mąstė:

– Reikia be lifto pakilti į paviršių ir prabilti užkimusiu balsu, pagąsdinti Dravenį. Ne, neįdomu, reikia pramušti valtės dugną...

Lydeka čiupo sunkų akmeninį kirvį. Taip, Lydeka turėjo rankas, be to, galėjo transformuotis: pavirsti Undine, suvilioti Dravenį ir paskandinti. Štai taip! Figūra pranoksta bet kokį gyvūną, žmogų, ateivį, bet ką. Žaidžia tik figūros. Visi kiti – žiūrovai.

Kažkas pabeldė į dugną. Smūgiai stiprėjo. Ar atlaikys valtis? Dravenis energingai irklavo, norėdamas greičiau pasiekti krantą, išsigelbėti nuo vandens pabaisų, nepaskęsti, sunkiu akmeniu nenugrimzti į dugną.

Štai ir krantas. Dravenis skubiai išsoko iš valtės ir nubėgo pieva. Toliau nuo vandens pabaisų. Pagaliau pribėgo seną ažuolą. Į kamieną buvo atremtos kopėčios. Reikia lipti, jeigu nori įveikti Žaidimo laiką, bristi prieš įvykių srovę ir padaryti gerą ėjimą.

Lipti buvo sunku, nes kopėčios apledėjusios ir slidžios. Negalima sustoti, reikia pasiekti slaptą medžio namelį. Atsipūsti, apmąstyti tolimesnius veiksmus. Štai pagaliau ir svajonių namelis. Dravenis tris kartus pabeldė. Sugirgždėjo durys.

– Draveni, užsik, jauskis kaip namie, – tarė Ruda Voverė. – Aš skubu, bet greitai sugrišiu.

Dravenis drąsiai žengė į vidų. Ant stalo gulėjo galingi jūriniai žiūrovai. Tai – ženklas. Dravenis priėjo prie lango ir apsižvalgė.

Tolumoje stovėjo jo „Chrysler“, o šalia mergina. Giedrė! Valio! Staiga sugirgždėjo durys ir ant slenksčio pasirodė Lydeka. Užsimojo kirviu, bet Dravenio *koltas* buvo greitesnis. Lydeka gailiai suvaitojo:

– Nesisielok, Draveni, tu tik nukirtai Guru Guru figūrą...

Dravenis sutriko, o apačioje kažkas sukriokė:

– Aš – Vilkas Pilkas, tavo figūra. Atiduok man Lydeką. Esu alkanas.

Štai ir išeitis rasta. Dabar reikėjo bėgti prie „Chrysler“ ir gelbėti Giedrę. Keista žaisti varganus žaidimus, eilės tvarka (be jokių kriterijų) rikiuoti haliucinogenines figūras. Kelią pastojų karvių banda.

– Mes, tai yra aš esu tik viena figūra, ir dar neapsisprendžiau, kurioje lauko pusėje žaisti. Draveni, gal tu nori būti mano, tai yra mūsų piemeniu?

– Guru Guru tinkamesnis ganytojas...

– Supratau, žaisiu jo pusėje. Paskubėk, kol aš atrajoju, nes tuoj sulėtės laikas ir tu patirsi didžiulį diskomfortą. Siek pergalės, greitindamas laiką. Tave išgelbės tik klipo efektas.

– Supratau!

– Dink iš čia, – sumaurojo karvės.

Aplenkęs bandą, Dravenis pribėgo prie Giedrės:

– Aš, laukdama tavęs, vos nepavirtau balta varna. Ištrauk mane iš Žaidimo. Noriu sėdėti žiūrovų salės pirmoje eilėje.

– Važiuojam! – tarė Dravenis.

Dravenis įjungė variklį ir apsidairė. Pirmoje eilėje sėdėjo linksma Giedrė, o priešais – rūškanas Guru Guru.

– Tavo Mylimoji vis dar įkalinta Žaidime, o aš...

– Girtis draudžiama! – įspėjo Galigantas. – Skiriu tau baudą.

– Laimėjau, laimėjau, laimėjau! – it mažas vaikas siuto Dravenis.

– Dar ne! – abejingai paneigė Guru Guru.

Guru Guru jau buvo sugalvojęs gudrią taktiką, apie kurią Draveniui nepasakojo. Šią taktiką jis pavadino kodiniu pavadinimu NIEKO ir pažymėjo pasvirusiu brūkšneliu (/). Ką tai reikštų?

7 (gydomasis) Guru Guru ėjimas, arba Sveikatos šauktukas

Guru Guru ryžtingai stumtelėjo aukštą, liekną figūrą. Tai buvo Sveikatos šauktukas.

– Ačiū! Geras ėjimas, bet liūdna...

– Kokia figūra? Koks ėjimas? Ketinau „pavažiuoti“ tik už metų.

– Kur pavažiuoti?

– Emigruoti draudžiama! – įspėjo Galigantas.

– „Pavažiavus“ – gal išplauks geresnis sprendimas. Žaidžiu, o tai stebina, ir pavyksta laimėti, o tai džiugina...

– Ir neįvertinama... – įgėlė Dravenis.

- O tai liūdina...
- Guru Guru, ar tau gera liūdėti? – paklausė Dravenis.
- Vertina tik pats Didysis Žaidimas.
- Vadinasi, tavo nuotaikas vertina, analizuoja ir valdo Didysis Žaidimas... Gal todėl tu sieki pergalės, nes tada laimi prizą – puikią savijautą, energiją?
- Lygiosios! – paskelbė Galigantas.
- Nepatenkintas liko tik Sveikatos šauktukas:
- Kuo aš čia dėtas?

8 laisvas Guru Guru ėjimas

Guru Guru spoksojo į laptopą, buvo visiškai atsijungęs nuo Didžiojo Žaidimo. Draveniui prailgo laukti ėjimo, todėl jis atsargiai paklausė:

- Ką veiki?
- Kaip ir visada pirmadieniais, veikiu... Veikiu...
- Graži veikla...
- Negraži.
- Rekomenduoju grožio saloną. Arba – saliūną!
- Tokiuose nesilankau, nors nusiskusti plikai nekenktų. O kas yra saliūnas?
- Tuomet pakeisk garderobą. Nedomina frakas, lakuoti batai, cilindras? O saliūnas – tai smuklė...
- Niekad neturėjau kostiumo, palaidoti prašau su džinsais. Po smuklės lankytis neturiu noro, laiko ir pinigų. Esu netikintis smuklių galia.
- Guru Guru, tu nihilistas?
- Ne, aš klaustukas.
- Guru Guru, tu – ženklas? – sunerimo Dravenis.
- Darykite pagaliau ėjimą! – nekantravo Galigantas. – Raskite savo sakinį!
- O publika rėkė:
- Norime sakinio! Sakinio! Sakinio!
- Sakinys atsikrenkštė.
- Liaaaaaa bemol...

Salė nuščiuvo, nutilo ir itin noriai išklausė simfoniją, kurios net ir nebuvo. Tobula, vientisa, tylu...

– Guru Guru, ar tavo mokytojas – John Cage (1912 – 1992)? O gal ir tavo metai prasideda nuo pirmadienio?

– Ne, nuo penktadienio.

Dabar Dravenis suprato, kad reikia būti itin pagarbiam, dėmesingai išklausti kiekvieną Guru Guru žodį.

– Gal tu patekai į narvą ir tavo užduotis iš jo pasprukti?

– Aš nesu ir niekada nebuvau narve.

Salė leipo iš laimės. Guru Guru – laisvas ir niekada niekieno nebuvo įkalintas. Bet Dravenis buvo nepermaldaujamas ir įžūlokai paklausė:

– Žinau, tu – laisvas... Bet tavo Mylimoji paversta Didžiojo Žaidimo figūra, ir tu nepadarei nė vieno ėjimo, kad išlaisvintum merginą...

– Kodėl nepadariau? Aš ją vedžiau ir išlaisvinau.

Į salę įėjo Guru Guru Mylimoji:

– Ačiū, mylimasis... Ar galiu prisėsti prie Giedrės ir stebėti Didįjį Žaidimą?

– Žinoma.

Visi pakilo nuo kėdžių ir ilgai plojo. Plojo ilgai, nes labai lėtai. Lėtai, nepastebimai. Aplodismentų tarsi nebuvo.

– Taip! – dar spėjo pasakyti iš nuobodulio griūdamas ant Didžiojo Žaidimo stalo snobas Guru Guru.

– Guru Guru, esi šaunuolis, tu vėl laimėjai, nepadaręs ėjimo, – pagyrė Galigantas.

– Nejaugi?

Guru Guru išeina iš salės, nuleipusios ir glebios. Dravenis triskart koltu iššauna į lubas. Krenta sietynas. Bet Didysis Žaidimas tęsiasi.

9 (metalinis) Dravenio ėjimas (ir daug progų)

Šikšnosparniai pasenusių draugų veidais asfaltavo Didžiojo Žaidimo arenos kilimus, o ančiasnapiai papildomas kėdes išrikiavo prie pat kupolo viršaus, kad daugiau žiūrovų galėtų stebėti stulbinančius ir nepakartojamus Guru Guru ir Dravenio ėjimus.

Aukštoje poetinėje aukštakrosnėje Guru Guru lydė rimus ir nerimus, metaforas, štapavo žodžių laukus. Nelengva suskystinti kasdienybės perforuotas mintis ir į baltas formas lieti eiles.

– Darbuojiesi? – paklausė Dravenis.

– Vis sunkiau ir sunkiau tobulinti žmonijos skaitymo įgūdžius – kasdien reikia vis daugiau legiruoto plieno. Aš noriu, kad į tobulas formas sustingę žodžiai, it saldūs ledinukai, ištirptų skaitytojų širdyje.

– Atvirkštinis efektas? Sudėtinga, nors ir pažangu, bet gal verta dirbti paprasčiau: sodininko kirveliu iš prisiminimų, nuoskaudų, svajonių sukalti dėžes...

– ... ir jas iki pat viršaus pripildyti šviežiomis braškėmis... – ironizavo Guru Guru.

– ... kad per stiklinės kraštus tekėtų arbata, išvirta iš veidmainių ašarų...

– Aš ne kulinaras, aš – metalurgas! – pasipiktino Guru Guru.

– Neįsižeisk, bet tu į kūrybą žvelgi atsainiu fokusininko žvilgsniu...

– Draveni, aš – metalurgas, nes klausau metalo muzikos. Tu juk nieko prieš?

– O ko tu neklausai?

– Blogų žmonių.

– Guru Guru, ar tu blogas žmogus?

– Man skauda dantį, vadinasi, pagal carma-colos dėsni, taip.

Guru Guru pažvelgė į savo užburtą širdį ir suprato, – ji plaka. O kada nulūš? Guru Guru buvo pasirengęs kisti, transformuotis kiekvieną akimirką į kitą akimirką, o gal į marsietį, į kosminį, užslėptą, nereklamuojamą save. Guru Guru namuose turėjo kastuvą, nes ketino prie kompiuterio iškasti sutemų duobę ir palaidoti visas neįtikusias dainas, melodijas, improvizacijas. Guru Guru stokojo padėkų, lengvo deserto, jausmų išlydžių, elektros stulpų. Bejėgės rankos, jos negalėjo ištiesinti senamiesčio gatvių ir į keiksmus sukapotus debesis paversti laimės prospektais. Apgauna akys, dantys, basos pėdos, todėl Guru Guru svai-go, negaudamas atsakymų į klausimus, kurie pavirto žaliomis varlėmis. Svaigina akademinis kvaksėjimas. Šalin balas! Prasminga gyventi tik aukštakrosnės liepsnose ir gerti skystą metalą. Šviną, kobaltą, uraną... Tada nustoja skaudėti dantys...

- Skausmas grynina sielą ar piktina ją? – paklausė Guru Guru.
- Kai gyvenimi be stebuklo, skausmas pribaigia...

Iš kur tavo ši miela daina?

Sugrįžk, pagrok man.

Man niekad nerūpėjo daiktai iš šio pasaulio.

Tai buvo Tavo buvimo pajauta, užpildžiusi jį grožiu.

Hafiz

(Vertė Mindaugas Peleckis)

10 (skausmingas) Guru Guru ėjimas

Stokojama padėkų vėtrai, griaušančiai sudžiuvusius medžius. Jokio įvertinimo. O gal vertėtų garbinti škvalus, tornadus, uraganus, viesulus? Galbūt reikia kurti naujas apeigas, ritualus, gestus, eiles, dainas, simfonijas nuožmioms gamtos stichijoms?

Dravenis atsargiai pajudino itin pavojingą ir paslaptingą figūrą – Kamuolinį žaibą.

– Guru Guru, kodėl negiriamas klimato atšilimas (o gal atšalimas?), užterštas oras, potvyniai, nuošliaužos, vulkanai, žaibai? Kodėl neliaupsinami karai? Kodėl niekas nenori dėkoti už skurdą, bedarbybę, augančius mokesčius, ligas ir mirtį? – paklausė Dravenis.

– Nežinau, o ir žinoti nenoriu. Pasaulis – banalus: kai skauda dantį, bet kokios mintys apie gyvenimo prasmę kaip mat išgaruoja. Vadinasi, jo prasmė – nepatirti skausmo, kančios?

Guru Guru dėsė, o Dravenis, pasinaudojęs palankia situacija, „pavažiavo“ elektrine gitara.

– Rekomenduoju grupę „Spooky Tooth“ ir CD „The Mirror“. Žinau aš dantų skausmą, žinau... Teks rauti, – nemaloni procedūra...

– Kai nebeskaudės, tikiuosi, galėsi atsakyti į mano klausimus?

Guru Guru nugrimzdo į savo bedantį skausmą ir užsimerkė. Jokio ėjimo. Dravenis stumtelėjo trečią figūrą – Didžiulę vinį.

– Dovanoju šį nuskausminantį ėjimą tau: „Spooky Tooth / Pierre Henry – Ceremony“. Išleido studija „Mantra“. Tai – klasika, tikrai padės.

Koks mielas ir gražus, edukacinis CD viršelįs: į žmogaus galvą įkalta vinis... Skausmo iškreiptas veidas, teka kraujas...

– Ačiū, – abejingai burbtelėjo Guru Guru.

– Nėr už ką! Grįžkime prie mūsų diskusijos. Tu teigi: gyvenimo prasmė – nepatirti skausmo, kančios. Taip, tu teisus, reikia siekti palaimos, amžinybės ir žinojimo.

– O ar ne per gerai bus gyventi amžinybėje, palaimoje ir žinojime? Už kokius nuopelnus nuodėmingam žmogui tai? – pagaliau Guru Guru padarė ėjimą.

Didžiojo Žaidimo lenta pajudėjo galingasis Ankh (Anakh), Toto kryžius. Dravenis, tarsi gavęs vėzdą per galvą, tradiciškai susverdėjo:

– Tebūnie dantų skausmas, tu laisvas rinktis... O kas yra nuodėmė? Kas yra nuodėmingas žmogus? Būčiau dėkingas už paaiškinimą...

– Tas, kuris kitam daro bloga, linki bloga.

Guru Guru atsargiai nuo juodo langelio pakėlė Septyniakampę žvaigždę ir pastatė ant balto kvadrato. Sugirgždėjo Dravenio ranka ir sustingo ore.

– Guru Guru, o ką reiškia linkėti bloga?

– Kvailas klausimas.

– O kokia prasmė šnekėti nesąmones? Ir kokie klausimai kvaili, o kokie protingi? – nepasidavė Dravenis, praleidęs ėimą.

– Kaip sakydavo vaikystėje, į durnus klausimus neatsakinėju.

– Guru Guru, tu jau ne vaikas. Surimtėk! Pademonstruok savo mąstymo galią! Aš laikiu atsakymų, – tarė Dravenis.

– Ėjimai neįskaityti. Pralošėte abu! – sušuko Galigantas.

11 (dekoratyvus) Dravenio ėjimas. Muzikinis šou

Guru Guru snaudė kėdėje, o Dravenis knarkė pastelėje. Dėkingi žiūrovai išsiskirstė, bet Didysis Žaidimas dar nesibaigė.

– Referente, čiuožk į Kultūros ministeriją, – paragino Juodasis laiškanesys. – Dabar aš būsiu Didžiojo Žaidimo moderatorius, vedėjas, prodiuseris, režisierius ir operatorius.

– Klausau, sere... – pralėmė Galigantas. – Bet norėčiau gauti išeitinę kompensaciją.

– Lauk! – suriko demonas. – Gausi honorarą pragare!

Visagalis referentas skubiai išsinešdino.

Juodasis laiškanėšys spyrė Draveniui:

– Kelkis, latre!

Išgirdęs triukšmą pabudo Guru Guru.

– Talentas, didelis, nepakartojamas... – suokė demonas. – Bet reikia keisti dekoracijas!

– Talentas, dekoracijos... Nieko nesuprantu, – žiovavo Guru Guru.

– Guru Guru, aš jums dovanuju pragarišką talentą, o Draveniui – nykias priemiesčio dekoracijas, seną „Chrysler“, koltą ir raganaitę Giedrę.

– Koks dosnumas, – ironizavo Guru Guru.

Iš pastalės išlindo gerokai aplamdytas Dravenis.

– Degtinės! – suriko Juodasis laiškanėšys.

Du bjaurūs, smala ir nafta pradavokę nykštukai atnešė padėklą, ant kurio garavo rūšinė kava, švelniai vimdė falsifikuota degtinė, gailiai virkdė prapjautas svogūnas, traškėjo skrudinta, bekvapė duonos riekė, alpo plastmasinis agurkas. Guru Guru pasirinko „Caffe latte“, o nė kiek nesuabejojęs Dravenis mostelėjo pilną stiklinę ir skubiai užkando agurku. Atsijungė iš karto. Duona ir svogūnas liko sveiki.

– Gerbiamas profesoriau, Dravenis – analfabetas ir padugnė... Patikėkite, aš jums surasiu žymiai vertingesnę draugiją. Jūs vertas aukštos karjeros ir didelių pinigų.

– Ačiū už pagalbą, – kukliai padėkojo Guru Guru, – bet aš pats pasirūpinsiu savo ateitimi. O kava tikrai skani.

– Galite neabejoti, jūsų laukia sotos gyvenimas.

– Jūsų Pragarybe, tai dabar jūs vadovausite Didžiajam Žaidimui? – pasiteiravo Guru Guru.

– Labai norėčiau, bet negaliu.

– Kodėl?

– Nesu Visagalis. Bet labai noriu tokiu būti...

– Tai ko atvykote?

– Būsiu atviras, negaliu gyventi neiškrėtęs kiaulystės, šunybės, niekšybės... Tokia jau mano prigimtis.

– Jums pasisekė – pažinote savo tikrąją prigimtį, pasakytų Dravenis.

– Deja, neturiu tikrosios prigimties, – velniškai nuliūdo demonas. – Šliaužiu į Kultūros ministeriją, pas referentą Galigantą.

– Tepsite referentą į pragarą, prie katilų, o gal sviesite į verdančią smalą?

– Dar ne. Noriu, kad Galigantas ir vėl vadovautų Didžiajam Žaidimui. O jūs, gerbiamas profesoriau, pagalvokite apie mano pasiūlymą.

Demonas dingo, o Dravenis pakilo nuo grindų: visiškai blaivas, ne pagiringas ir linksmas.

– Tai bent!

– Gal nori pakartot? – provokavo Guru Guru.

– Ačiū, pakaks ir vienos.

– Džiugu girdėti.

Bet Guru Guru sumojo, kad jam nelinksma, netgi liūdnota.

– O kas bus toliau?

Dravenis automatiškai atsakė:

– Žaidimas, o kas gi daugiau?

Guru Guru atsiduso. Pabodo jam visi žaidimai, jis norėjo rimtos mokslinės veiklos, kultūros tyrinėjimų.

– Draveni, parašiau naują knygą: „Postsovietinė lietuvių estrada“.

– Ir joje nėra žodžio, kas buvo iki 1990 metų?

– Visai nieko, nes nieko nebuvo, niekas negrojo – tik rėkavo apgailėti saviveiklininkai.

– O mes irgi saviveiklininkai?

– Blogiau. Mes – niekas, kvaili žaidėjai.

Dravenis norėjo paprieštarauti, bet į tuščią cirko areną įėjo Guru Guru Mylimoji ir Giedrė.

– Važiuojam, berniukai!

– Kur? – paklausė Dravenis.

– Žaisti... – itin liūdnai atsakė Guru Guru.

Nemelodingai burzgė „Chrysler“ variklis. Visi tylėjo. Pagaliau prabilo Dravenis:

– O aš žinau, kodėl Guru Guru toks liūdnas.

– Ir kodėl gi? – vienu metu paklausė abi merginos.

– Guru Guru trokšta doru darbu užtikrinti sau ir šeimai orų gyvenimą, bet, deja, viską jau nugriebė blogiečiai.

– Nejaugi nėra išeities? – pašiurpo Guru Guru Mylimoji.

– Išeitis yra... – samokslininko balsu prabilo Dravenis.

– Kokia?

– Nutilk, Draveni, – pyktelėjo Guru Guru.

Bet jau buvo vėlu trauktis, reikėjo pasakyti tiesą arba sumeluoti. Vėl dilema. Prakeiktas Dravenis pliurpia, klieči, burbuliuoja...

– Išeitis – Didysis Žaidimas.

– Taip ir maniau, – lengviau atsiduso Guru Guru Mylimoji. – O koks prizas?

– Nobelio premija, – itin džiugiai, beveik teatrališkai režė Guru Guru.

Dravenis nepatikėjo, bet vis vien padidino greitį. Reikia nedelsiant pasiekti naują žaidimo būstinę, teritoriją, o gal ir akvatoriją.

12 (bundantis) Guru Guru ėjimas

GOD SAVE THE QUEEN.

Ankstyvas rytas. Metas, kai pavargusios sienos trokšta kristi ant grindų ir užsikloti lubomis. Guru Guru buvo beveik pabudęs, bet vis dar klaidžiojo ties sapno riba. Pro atvirą langą įskrido Varna ir atsargiai nutūpė ant stalo.

– Turbūt dar miega? Reikia patikrinti... – garsiai mąstė viešnia.

– Aš miegu, dabar madinga miegoti...

– Wake up! – riktelėjo Varna. – Džiugu, kad esi stilingas.

– Ką tu išmanai apie stilių? Dabar madinga gyventi sapnų, iliuzijų ir svajonių pasaulyje, nes sveika nematyti tiesos. Aš esu paprastas. O stilingi – kiti, aš ne iš jų.

– Matyk tiesą! – dar garsiau surėkė iškili padangių viešnia.

– Tai, kad aš be akinių dažniausiai...

– Sveikinu – stiprus regėjimas!

– Nelabai... Tik iš arti. Kas toliau, nematau. Tikriausiai esu pernelyg didelis pesimistas?

– Tai – apsauga, kad mažiau matytum suniokotų miestų, miškų, užterštų upių!

– Taigi viskas labai švaru, ramu, žemėj tik 7500 žmonių... Sako, kadaise buvo apie 5000 (be ironijos).

- Nedaug žmonių, todėl švaru, ramu... O paukščių yra daugiau...
- Panele, ar matėte Žaliają skylę?
- Taip. Tai – duobė žolėje.
- O Juodoji skylė kam reikalinga? Visata be jos negali?
- Kai skrendu naktį, man visa Visata – Juodoji skylė, juodoji duobė, pilna mirgančių jonvabalių...
- Argi nesate atsivertusi astronomijos knygos? Nė vienos?
- Guru Guru, aš atskridau ne šiaip sau. Atlėkiaiu įspėti: esi jau „už-verstas“ žmogus, tavęs neišgelbės astronomijos knygos. Nebūk juodąja duobe, nepražudyk savęs, šeimos, giminių, draugų...
- Turbūt aš sapnuoju...
- Ir taip, ir ne.
- Tai ką man patarsite?
- Guru Guru, sužinok, kur vyks antrasis Didžiojo Žaidimo raundas. Galigantas jau sugražintas į moderatoriaus pareigas, važiuok į Kultūros ministeriją pas referentą, pasitarti.
- Varna pakėlė sparnus ir išskrido.
- GOD SAVE THE QUEEN.

13 (psichodelinis) Dravenio šliaužimas, peraugantis į skrydį

Žaidimų arenos jau nebėra, bet veiksmas vyksta. Dar neaišku, kas bus, bet paslaptis ir slaptas musmirių balzamas visada įkvepia ir atsiunčia vizijas. Ar haliucinacijos tikros? Jas reginčiam – taip.

– Nuotaika bloga, bet linksma. Gal todėl, kad nereikia sėdėti prie stalo ir stumdyti figūras? O kaip jautiesi tu? – paklausė iš sienos išlindęs Guru Guru.

- Kaip aš?
- Taip, Draveni, tu, kas gi daugiau?
- JĖĖĖĖĖGA!
- Staiga Dravenis susigriebė:
- Guru Guru, tavęs čia nebuvo... Iš kur atsiradai?
- Net nežinau, iš kokios planetos atvykau į Žemę. Jei nori pasitikslinti, reikia karalienei laišką parašyti.

Vietoj atsakymo Dravenis išgirdo muziką, pažįstamą, girdėtą: „Mes dar susitiksim...“ – dainavo „Hiperbolė“.

Apkurtęs nuo muzikos, Dravenis rėkė:

– Guru Guru, tai tik hiperbolė! Ir ką mes čia veikiame? Mus vidinė energija turi „ištraukti“ iš vizijų duobės, nes ilgas mokymas turi būti labai, labai trumpas. Tik akimirksnį, gal net ir mažiau. Bet mes negalime užfiksuoti net akimirksnio. Ar su drugelių graibštu galima pagauti pro šalį skrendantį laiką?

– O čia jau „Fojė“. „Antis“ išskrenda į tolimus kraštus, ŽASys parskrido, bet nežinia, kur ganos... – pasakė Guru Guru.

– Didysis Žaidimas turi vykti Visatos vestibulyje, kosmoso koridoriuje... Nesąmonė. Šalin begalybę, mes – baigtiniai ir todėl neišvengiamai patirsime fantominius pojūčius. Didžiojo Žaidimo areną amputavo Juodasis laiškanešys, bet mes vis dar žaidžiame... Pala, o gal DŽ yra DŽordana?

– Mes – roko istorijoje, Draveni. Po šimts grybų, va, kur Didysis Žaidimas mus atvedė.

– Guru Guru, daugelis roko gerbėjų net nesupranta, apie ką dainuoja kultinės grupės ir, kai jiems išverčia tekstus, užpyksta. Jei tu parašysi gerą, protingą recenziją, tekstas skaitytojų «neužkabins», tu turi kliedėti, karščiuoti, nepagydomai sirgti muzika, mirti kas dieną dėl roko, ir tavo knygos turi būti panašios į bepročio nekrologus. Neieškok scenoje autorių, atlikėjų, muzikantų, rašyk apie paprastus dalykus: orą, valgi, poilsį, darbą, pinigus ir tarsi tarp kitko užsimink apie neegzistuojančias grupes, pasakok apie muzikantų paklydimus. Skaitytojui įdomu, kaip kompozitorius kovoja su muzika, kaip garsas jį baudžia decibelais, kodėl muzikantas kenčia, krečia kvailystes, apsimeta genijum, bepročiu arba šventuoju...

– Muzika kuriama piemenims, neganantiems karvių, šventų karvių... – patikslino Guru Guru.

– Kam dainuot, jei galima kalbėt? Šnekėk eilėmis!

– Būgnas, kur mano būgnas?

Guru Guru kontūrai suskilo į dvi dalis.

– Guru Guru, paimk šį būgną, tai – seno šamano, nepanorusio pasakyti savo vardo, dovana, palydėta tokiais prisakymais: įteik šį būgną

asmeniui, turinčiam dvigubą šventumą. Ilgai svarsčiau, kam įteikti. Visi šventieji turi tik vieną, o tu net du šventumus – esi ne paprastas Guru, bet Guru Guru. Dabar tai tavo būgnas, kuriame gyvena dvasios, kai pabalsi, jos ateis pas tave.

14 ėjimas. Dravenis gudrauja ir niekur neina

– Aš sunerimęs: energetiniai meridianai išvagojo mano kūną. Jaučiu atvirą kanalą. Guru Guru, vizualizuok Didžiojo Žaidimo lauką.

– Taip, Draveni, tu teisus – naujam žaidimui reikia erdvės, todėl keliausiu į Kultūros ministeriją pas Galigantą.

Guru Guru buvo priimtas be eilės, nors koridoriuje lūkuriavo įvairių sričių ir pakraipų menininkų minia.

– Profesoriau, gal yra žaidimas, kuris gali mane paversti ministru? Ar Didysis Žaidimas – egregoras? – smalsavo Galigantas.

– Eg-re-go-ro-nė-ra. Yra Vernadskio noo-sfera, – atsakė Guru Guru.

– Taip, Guru Guru, dvasinis tobulėjimas tampa mada, bet mados keičiasi. Ir kai mano knygų spintoje susikaupia krūva nemadingų knygų, jas dovanaju bibliotekoms. Kaip priartėti prie pirminių sėkmės šaltinių? Girdėjau, kad pirminių šaltinių nėra, ir visi tyrinėtojai tyrinėja tik nuorodas į kitus darbus, bet pirminių šaltinių niekas net nematė. Buvau bibliotekoje ir paprašiau Platono knygos, bet originalo neturėjo niekas.

– Platonas rašė kopijomis, originalus naikindavo. Uloje degindavo, – ironizavo Guru Guru.

– Kas atsitiks, jei surasiu originalą?

– Gal grįžkime prie pirmojo klausimo? Sėkmingai sužaistas ir išreklamuotas žaidimas gali jums atnešti sėkmę – patogų ministro fotelį.

Vyrai sukirto rankas.

– Profesoriau, jūs sušalęs, jaučiu, kad visai neseniai rankose laikėte antikinio mąstytojo knygos originalą. Baisu... Jei sužinotų ministras, manęs lauktų beprotnamis arba ešafotas. Bet aš jaučiu žaidėjo jėgą, sklindančią iš tavęs... Man reikia tikrumo pojūčio...

– Jausk!

Guru Guru stipriai suspaudė referento ranką.

– Skauda... – suvaitojo Galigantas.

– Tai, kad aš neturiu rankų...

Guru Guru pavirto į snieginį leopardą. Žaidimas prasidėjo! Guru Guru Galiganto nesudraskė – sutrukdė erudicija, išprusimas, aukšta kilmė ir dvaro etiketas.

15 Kaip Dravenis dieną su rytu sumaišė

Kai noras kurti pakeičiamas noru turėti, – sustingsta dvasia. Nebeliai jokie augimo. Tikrosios prigimtys pažinimo siekis pavirsta EGO įgeidžiais, o žinojimas – nepasotinamu bevertės informacijos ieškojimu, naršymu. Neišvengiamai įsijungia dvasinės realizacijos stabdžiai.

Antrasis vizitas pas Kultūros ministro referentą Galigantą buvo šaltas ir atstumiantis. Guru Guru pajuto, kad ministerijoje jo korta mušta – referentas gavo kitus nurodymus ir atmetė Didįjį Žaidimą. Ne formatas.

– Gerbiamas profesoriau, jūs tiek daug visko žinote ir vis jums maža. Nejau norite savo akademinio protu aprėpti tai, kas neaprėpiama, neapžvelgiama? Būsiu korektiškas, neužsiminsiu apie dalykus, esančius už pažinimo ribų. Tarkime, kad viską galima pažinti. Bet visos jūsų žinios tėra tik informacija? Ar jūs žinote, kuo skiriasi žinojimas nuo informacijos?

– Įdomu, kuo? – pyktelėjo Guru Guru.

– Žinojimas – tai tvirtas įsitikinimas, supratimas, kurio nereikia tikslinti, aiškinti, detalizuoti. Guru Guru, aš ne mokslininkas, todėl kalbėsiu ūkiškai, paprastai. Pateiksiu tik vieną pavyzdį: jūs žinote, kur gyvenate, ir jums nereikia jokios informacijos apie miestą, gatvę, namą, kad surastumėte savo namus. Ateinate, štai ir viskas. Tai ir yra žinojimas.

Guru Guru kantriai iš klausė pamokslą ir visai nelauktai paklausė:

– Sakote, informacija bevertė? Didžiai gerbiamas referente, ar jūs žinote, kad esu iš kitur? Spėkite, iš kur?

– Tik nebandykite mano kabinete susireikšminti! Nepavyks! Taip, žinau, esate kilęs iš Baltistano, kalnuoto regiono, kultūriškai priskiriamo tiek kultūriniam Tibetui, tiek Islamo tradicijai.

– Baltistane nėra baltų, bet yra skardų slėnis.

Galigantas nejučia prisiminė kiaurą savo kotedžo stogą – reikia skubiai keisti skardą.

– Profesoriau, – piktai režė Galigantas, – užteks tauzyti niekus. Didysis Žaidimas nebus finansuojamas, negausite nė cento! Rekomenduoju atsigręžti į paprastesnius dalykus, nustokite skraidyti virtualiais padebesiais. Gyvenimas yra paprastas, ir visa informacija, kad ir kokia ji vertinga būtų, nepadės išgyventi miesto džiunglėse. Savo žiniomis neapmokėsite mokesčių už butą, komunalinius patarnavimus, mirsite badu, mintinai iškalęs kulinarinę enciklopediją.

Vizitas buvo baigtas, bet Didžiojo Žaidimo niekas negalėjo nei užbaigti, nei ignoruoti, nei anuliuoti. Guru Guru net neatsisveikinęs išėjo iš tvankaus referento kabineto. Nuotaika buvo sugadinta.

16 Paslapčių metas

Kultūros ministerijoje įvyko spaudos konferencija: itin reikšminga ir svarbi, diametraliai keičianti kultūrinę situaciją. Galigantas paskelbė naują direktyvą:

– Visuomenė, o ypač jaunimas turi būti apsaugoti nuo liguistos rašlivos. Sunkia, chroniška rašymo priklausomybe susirgo beveik visi krašto rašytojai. Rašo ir negali sustoti! Reikia stabdyti, drausminti, gydyti ir bausti. Jau šiandien, dabar, tuoj pat, nedelsiant bus supakuotas poetas Dravenis. Nuprotėjęs eiliuotojas bus gydomas nemokamai. Skelbiu terapių devizą: pradėkime dieną be poezijos, be grožinės literatūros, be dramaturginių sapaliojimų. Ir dar: knygos bus parduodamos tik pateikus pažymėjimą, visuomenė turi būti apsaugota nuo išsigimusios kūrybos.

O tuo metu, net nenujausdamas katastrofos, Dravenis rašė eiles.

Duris atvėrė Guru Guru:

– Ne, Draveni, rašymas nėra svarbesnis nei gyvenimas. Kartais įvyksta tokių dalykų, kad, atrodo, sėstum ir mielai surašytum viską.

– Rašymas – beviltiškas reikalas... Manyje atsirado priklausomybė nuo rašymo... Ar tai liga?

– Ne. Tai – laisvė.

– Kokia laisvė! Atseit, nori rašai, nori ne? Taip nebūna.

Nespėjo Dravenis užbaigti savo kalbos, kai į kambarį įvirsto keturi sanitarai, užlaužė poetui rankas ir nuvedė link greitosios pagalbos furgono.

17 Rongorongo, arba Dravenio išlaisvinimas

Kai Guru Guru susikaupęs bandė iššifruoti rongorongo tekstus, į kabinetą įvirto pikta Giedrė:

– Dravenį dabar kankina, leidžia skaudžius antibeletristinius vaistus, o tu...

– O ką aš galiu padaryti? Klinikos vieta įslaptinta, o Galiganto nėra darbe. Kur ieškoti?

Giedrė pravirko. Guru Guru Mylimoji ištiesė vandens stiklinę.

– Nurimk, Guru Guru išvaduos Dravenį... Jis mąsto ir kaupia jėgas šuoliui!

Sutrikęs Guru Guru nežinojo, ką pažadėti, kaip nuraminti Giedrę. Visiška aklavietė, neviltis..

Staiga po langais sustojo Dravenio „Chrysler“, iš automobilio išlipo aukštas, solidus vyriškis.

– Advokatas Aitvaras, – prisistatė atvykęs. – Važiuosime į Galiganto kliniką, išlaisvinsime Dravenį.

– Nežinau, kodėl, bet aš jums visiškai pasitikiu... – pritarė Guru Guru.

– Jūs – Dravenio giminaitis? – pasiteiravo Guru Guru Mylimoji.

– Įdomus klausimas... – šyptelėjo advokatas.

– Nebūkite stuobriai – daugiau pagarbos. Tai – mūsų globėjas, užtarėjas... – nusilenkė Giedrė.

– Esu paprastas, nesergu žvaigždžių liga, todėl nereikia jokių komplimentų...

Pagaliau Guru Guru atsitokėjo. Fantastika. Didžiausia mitologijos tyrinėtojo svajonė išsipildė.

– Aitvare, gal jūs galite man padėti iššifruoti rongorongo rašmenis?

– Tai labai paprasta, mielai padėsiu, bet vėliau. Dabar negalima delsti nė sekundės.

Palatoje be jokios vaistų injekcijos Dravenis kliedėjo, pranašavo, tebe-patiškai bendravo pats su savimi:

– Aš jau galiu užfiksuoti, stebėti savo mintis.

Galigantas jau ruošė gailęstingą, bet ir mirtiną injekciją. Dravenis tuoj bus išpoetintas, privatizuotos visos metaforos.

Ciklono centras

Guru Guru medituoja bandydamas suvokti save ir atrasti vidinę ramybę. Pavargo nuo miesto. Ir todėl aplankė Dravenį.

– Draveni, ką čia veiki? – paklausė Guru Guru.

– Nieko, visiškai nieko...

– Tai buvo mano atsakymas.

– Gerai jau, gerai, – tarė Dravenis, – neslėpsiu, vis dar rašau. Bet tik tada, kai ateina mintys. Laikas sustoti, liautis kūrus, nes parašyta daug, daugiau nei reikia.

– O kiek reikia? – paklausė Guru Guru.

– Kurti reikia tiek, kol rašymo procesas teikia euforiją, pakylėjimą... – aiškino Dravenis.

– Na, o dabar?

– Kas dabar? Dabar ramu, tikrai ramu...

– Ramu... Prieš audrą?

– Ramu prieš audrą? Tai – dualizmas, kurį reikia įveikti: atrask audroje ramybę ir audrą rimtyje...

– Ciklono centras...

– Visiškai teisingai!

Vinis

Švelniai, vos pastebimai rudenėjo. Guru Guru buvo giliai nugrimzdęs į mitologijos tyrinėjimus, todėl dienų dienas lindėjo savo kabinete.

– Mielasis, išeik į miestą, prasiblaškyk, – pasiūlė Guru Guru Mylimoji.

– O kur man eiti?

– Aplankyk Dravenį.

Guru Guru abejojo, bet slampinėti gatvėmis be tikslo taipogi atrodė kvaila ir nyku.

– Gerai, – pagaliau apsisprendė.

Tik išėjęs iš namų, Guru Guru pasijuto padaręs didžiulę klaidą:

– Kokia nesąmonė. Didžioji gyvenimo dalis prabėgo kelionėse, ekspedicijose, o dabar reikia viską aprašyti, susisteminti... Kažkas juk turi dirbti ir kultūrai!

Guru Guru sustabdė taksi. Bevažiuojant į kitą miesto pusę sukosi ne tik automobilio ratai, bet ir įkyrios mintys: „Ar aš teisingai gyvenu? O gal mano visi ieškojimai ir darbai – didžiulė klaida?“. Pagaliau taksi sustojo šalia Dravenio būsto. „Ar varta išlipti, gerti žalią arbatą, šnekėti niekus?“. Ir vis dėlto Guru Guru pasiryžo ir atvėrė automobilio dureles.

Dravenis tarsi laukė vizito ir nė kiek nesutrikęs pažūrė minčių:

– Guru Guru, visas mano gyvenimas tebuvo klaida, kvailysčių girlianda, kliedesių kaleidoskopas...

„Ir Dravenis mąsto apie tą patį. Nejaugi tai telepatija?“ – nė kiek nepašturpo.

Sugirgždėjo senos medinės lubos ir ant Dravenio galvos nukrito surūdijusi vinis. Hibridinė, holograminė vinis. Programos topas. Dravenis teatrališkai nuvirto ant grindų. Nukaltas.

Savo paties koltu.

KALBŲ ZONA

Protas ir intuicija

– Draveni, filosofas turi remtis faktais ar intuicija? – paklausė Guru Guru.

– Jei filosofas remiasi mokslo faktais, jis tik bando apibendrinti mokslininkų atrastas tiesas. Ar gali filosofas tai padaryti? Ne, nes jis neišmano tiek, kiek žino profesionalus mokslininkas. Ir nesužinos. Pats mokslininkas gali apibendrinti savo tyrimų rezultatus ir pateikti visuomenei suprantama kalba. Todėl filosofas negali remtis faktais.

– Na, o kaip dėl intuicijos?

– Ar filosofas yra ekstrasensas, aiškiaregys, šamanas? Ne! Filosofas bodisi tokiu abejotinu gebėjimu, nes tai jau šarlatanų arena.

– Tai kuo gi turi remtis tikras filosofas?

– Jam belieka pasikliauti tik mąstymo galia. Filosofas ilgai mąsto, svarsto, studijuoja kitų mąstytojų teorijas ir, jeigu jam pasiseka, sukuria naują koncepciją. Tik sukūręs naują doktriną, jis tampa tikru filosofu.

Eleksyras

– Širdyje turite poezijos? To vėjo, tos audros... Gal jums reikia pertraukos? Nežinote? Ar jaučiate, kad pagreitėjo laikas? Nepajuntate, kaip prabėga diena? Dabar aišku – jūs duobėje... Niūri diagnozė? Eleksyras – arbata, muzika..

– O koks tavo eleksyras? – paklausė Dravenis.

– Mirties ir gyvenimo kaip vienovės suvokimas. Laikinumo pajautą, – tarė Guru Guru.

– Bet aš aklas ir negaliu dieną matyti žvaigždžių... – sukluso Dravenis.

– Paslapčių nėra. Viskas atvira. Pasaulis neužvertas... – nusijuokė Guru Guru.

– ... bet gali įeiti tik į savo namus... – įžūlokai pertraukė Dravenis.

– Viskas yra namai. Visur mūsų namai. Visa Visata.

– O jeigu... ne visi namie?

– Na va, pripažinai pagaliau...

– Ką daryti? Nuo ko pradėti? Ir kur sustoti?

– Žiūrėti įkypai į dangų, justti vienovę su debesim.

Dravenis daugiau neklausinėjo, nes pagaliau sužinojo slaptą eleksyro paslaptį.

Pirmas takas

– Kaip gyvuoji? – nežinoma kalba paklausė skaidrus Skeletas.

– Vis dar gyvas... – atsakė Guru Guru.

– Gaila... Ar gal (at)radote naują kalbą?

– Ne, visos kalbos anksčiau ar vėliau praranda prasmę, tampa bevarte tuščiakalbių našta...

– Ieškokite ne-kalbos...

– Mane džiugina negyvas tavo draugiškumas, miręs optimizmas...

– Ačiū! Gal važiuosi į tolimus kraštus ieškoti artimų kalbų?

– Mielas Skelete, mano lingvistinis troleibusas jau atvažiavo į paskutinę stotelę...

– Lipkit, miške geriau... Giriose dar gyvos legendos... O tavo išmoktos ir neišmoktos kalbos – tai būdas suprasti legendas!

– Gera mintis. Kalbos atrakina nemažai durelių. Pamatai, kokie skirtingi žmonių protai, koks unikalus mąstymas.

– Tavo kalbų studijos atvers paslapčių duris. Esu tikras, nes lingvistinės paskatos eina iš tavo vidaus, jos nėra privalomos, kažkieno padiktuotos.

– Ačiū. Ko gero. Savo noru gi...

– Tu turi vėl atrasti savo kelią, gal takelį neaprepiamoje Kalbų zonoje. O jei nerasi, paklysi iliuzijoje...

Guru Guru tarsi stalkeris įžengė į Kalbų zoną. Gal jis ieškojo paslėptos ar pasislėpusios Prokalbės, o gal jis atras universalų raktą į visas kalbas ir sugebės iššifruoti visus, dar neveiktus tekstus? Kalbų zonoje tarsi NSO skraidė raidės, rašmenys, runos, hieroglifai, petroglifai... Bet nebuvo įprastos žalios žemės, net ir dykumų – tik popierinės, akmeninės, molinės, medinės, odinės lygumos.

Guru Guru nekalbėjo, tik skaitė, aiškiai suprato paslaptinius tekstus. Jis brido kalbų vandenynu, kurio bangos buvo gyvi ir mirę balsai, žodžiai, riksmi. Artėjo baisus Prokalbės štormas.

Elitologija

– Guru Guru, kuo skiriasi elitologas nuo filologo? – paklausė Dravenis.

– Elitologas nagrinėja save elitu laikančio šizofrenikų būrio tarpusavio santykius ir tai, kaip jis (elitas) įsisavina valstybinius pinigus. Filologas akcentuoja, kad pinigai ne vagiami, bet įsisavinami.

– Guru Guru, gal todėl tiek daug priviso kulinarinių laidų per TV ir knygų, kad geriau galima būtų įsisavinti? Hmm... O ar galima nusavinti ubago lazda?

– Dvasingumas pakeičiamas kulinarija, nes visi labai, labai alkani. Žmogui reikia ne tik duonos kasdieninės. O ubago lazda šventa, labai tiktų ją išraižyti runomis.

– Sunku paaiškinti kosmopolitinį godumą, o gal ir nereikia aiškinti. Kai pasisotinama maistu, alkoholiu ir narkotikais, praryjama gimtoji kalba, matyt, desertui. Kai iškertami gimti žodžiai, miršta kalba ir bevertės svetimybės it piktžolės apsemia smegenų rieves. Kosmopolitiniai-

me vandenynė paskęsta abu pusrutuliai ir žmogus (net ir elito narys!), praradęs bet kokią savitumą, tampa prekybos centro auka. „Prisiryk ir padvėsk“, – štai destruktivaus progreso lozungas.

Be sustojimo valgo elitas. Visi bus praryti. Suvirškinti ir pašalinti. Beviltiškus maištautojų riksmus paveldi varnos, ir šventame miške skamba tik juodos dainos.

Noosfera

– Kas gyveno Babelio bokšte? – paklausė Guru Guru.

– Dar nežinau, bet greitai žinosiu... Beveik oficiali istorijos versija teigia, kad po tvano buvo viena tauta ir viena kalba, ir, be abejo, viena statyba. Į dangų kilo patogūs, modernūs aukšti pastatai. Tik keista, kad statybininkai buvo taip žiauriai nubausti. Už ką? Gal aukštesnės jėgos nemėgo dangoraižių ir sudaužė bokštą? – postringavo Dravenis.

– Kas gyveno Babelio bokšte? – nenurimo Guru Guru.

– Teigiama, kad ypač nedora ir nuodėminga moteris (neabejoju, kad tai buvo kilni dievaitė), ir jokių gyventojų. O pastatui nugriuvus, statybininkai patraukė į kitus kraštus, kur buvo nauji užsakymai, garantuotas finansavimas, pagarba ir saugumas... Taigi, ant „nusidėjėlės“ kaktos buvo ištatuiruotas žodis – Paslaptis. Greitai ši paslaptis bus atskleista.

– Koku būdu?

– Prisijungsiu prie noosferos, informacinio žemės lauko.

– ?

– Viskas turi būti paaiškinta, aprašyta, išnagrinėta. Aš abejoju, kad buvo Prokalbė, viena žmonijos kalba. Manychiau, buvo ne vienas, bet keli kultūros židiniai, centrai.

– Sakoma, kad buvo vienuolika Babelio bokštų...

– Taip, buvo dangoraižių miestas...

– O kodėl vienuolika?

– Guru Guru, keistas klausimas. Klausi to, ką pats pasakei. Nereikia gudrauti, nes tu, tik tu gali atskleisti sakralinę ir matematinę šio skaičiaus prasmę. Ir antras klausimas: kur išvyko tie vienuolikos bokštų statybininkai? – paklausė Dravenis.

– Į dievų šventyklą. Pasitarti.

– Man regis, kad statybininkai nuvyko į Lietuvą pasitarti su Žalčio kulto adeptais ir pastatė Jūratei gintarinius rūmus, kuriuos sudaužė Perkūnas. Nereikėjo kilmingai dievaitei pamilti paprastą žveją Kastytį. Koks neapdairumas. Todėl visai logiška, kad Perkūnas sudaužė ir Babelio bokštą, ir ta paslaptinga „nusidėjęlė“ (Jūratė?) buvo žiauriai nubausta.

– Gal Patrimpas sutrypė?

– Štai ir atsakymas – Babelio bokštą sugriovė Patrimpas, Perkūno ir Pikuolio draugas, bendražygis. Bet vis dėlto daug ko nesuprantu. Aš jau paklydau laike, įvykiuose, personalijose, greitai pamiršiu net savo vardą. Siaubas! Tiksliau – noosfera!

– Kadangi tuometinė valdžia tik popieriuje buvo parašiusi apie vienuolika bokštų, o realiai buvo vienas, ir tas apgriuvęs, beliko nugriauti, nes jis buvo pavojingas gyventi...

Telepatiniai hieroglifai

– Kalbos zona – įdomus, informatyvus ir pavykęs sudužusio vitražo gabaliukas. Saulė šviečia, nėra jokio stiklo, ir aš dabar užmigsiu žiemos miegu... – aiškino Dravenis.

– Sudužusi prokalbė? – sukluso Guru Guru. – Ir visos buvusios, esamos ir būsimos kalbos – tik stiklo šukės?

– Kalba – tai degradacija, nes anksčiau žmonės bendraudavo telepatiskai. Kažkas išjungė kankorėžinę liauką, todėl vyksta ne evoliucija, bet involiucija. Rašoma vis daugiau knygų. Raidės, raidės, raidės. Nežinau, ar dabar kas nors skaito knygas? Neverta rašyti – nėra nei vartotojo, nei naudos, tik kūrybinės kančios, buitinės problemos, skandalai...

– Skaito...O telepatija geriau nei hieroglifai, Draveni? Ar lengviau?

– Ne geriau ir ne lengviau... Telepatija – tai jau kitas, aukštesnis bendravimo lygis.

– O hieroglifai? O telepatiniai hieroglifai?

– Telepatiniai hieroglifai? Kas tai? – tariamai nusistebėjo Dravenis.

– Tai aš ir klausiu – kas tai?

– Gerai jau, gerai, Guru Guru, aš tau atsakysiu. Telepatinis hieroglifas – tai toks ženklas, kurį pamatęs iš karto supranti jo reikšmę, prasmę ir visai nesvarbu, kokios esi tautybės, kultūros, kiek moki kalbų. Telepa-

tiniais hieroglifais užrašytas tekstas – tai žinių lobis, tokie tekstai yra, bet jie yra ypatingai įslaptinti...

– Vadinasi, tai – sigilė? Pameni, toks Stribogas buvo.

– Vėjų, darganos, šlapdribos, lietaus, audros valdovas Auštrinis – tai mano Mokytojas, – prisipažino Dravenis. – O sigilė – taipogi telepatinis hieroglifas, ženklas, turintis magiškų savybių. Bet pirminis telepatinis hieroglifas šneka mūsų sąmonei. Tiesiai šviesiai, be jokios magijos, burtų, ritualų ar sąmonės bombardavimo grybais, žolėmis ir panašiai.

– Ar švėsi šumerų šventę, kurią pasiskolino kalėdmeistrai?

– O kur aš dingsiu? Taip.

– Skamba kažkokia daina...

– Telepatija... – pastebėjo Guru Guru.

Vėlių suolelis

– Draveni, kas ištinka po mirties? – paklausė Guru Guru.

– Atvėrę mirties vartus, pamatome taką, vedantį į vėlių suolelį. Kiekvienas atvykėlis turi tik jam skirtą vietą ir bus priimtas kaip aukštas svečias, jei prašneks gimtąja kalba. Prabilę svetima kalba išvejami į smėlėtas kopas... – aiškino Dravenis.

– O ką veikia velionis kopose?

– Jis turi surasti Kalbų Naikintoją, kuris iš jo atminties ištrins svetimą kalbą.

– Ir viskas?

– Dar ne... Mirusysis turi atrasti Kalbų Gaivintoją, kuris išmokys jį gimtosios kalbos, ir tada velionis galės sugrįžti į vėlių suolelį ir užimti jam skirtą vietą.

Biblioteka

Kiekvienas poetas svajoja tapti stalkeriu, trokšta įžengti į paslaptinę zoną ir atskleisti paslaptis, įgyti paranormalių galių, patekti į paralelinius pasaulius. Dravenis nebuvo išimtis, bet jo tikslas buvo labai konkretus ir aiškus. Tamsią ir šaltą žiemos naktį jis susapnavo pranašiską sapną, kuriame išvydo Labanoro girioje prasmegusį dvarą ir, kas svarbiausia, didžiulę biblioteką, sklidiną labai senų okultinių, ezoterinių manuskrip-

tų ir knygų. Deja, sapne nepastebėjo jokio žemėlapio, nepamatė jokios nuorodos, net menkiausios užuominos, kur yra tas prasmegęs dvaras. Dabar visa Labanoro giria tapo prieblandos zona.

Į skubų pasitarimą atėjo Guru Guru, Guru Guru Mylimoji ir Giedrė. Dravenio kalbos apie paslaptinę biblioteką merginas gąsdino, o Guru Guru nepastebimai šypsojosi. Pakaks kvailysčių! Reikia gyventi, kaip visi žmonės. Kur tau, – Dravenis buvo užburtas sapno idėjos.

– Na, jei nenori dalyvauti ekspedicijoje, išvykstu aš vienas, – tarė Dravenis.

Alkis

Lovasiurbė it dulkių siurblys „Hydra“ turi praryti pavargusį žmogų, sušildyti minkštais patalais ir užliūliuoti be jokios lopšinės (*interjero dizainerio replika*).

– Guru Guru, ką reiškia žodis lovasiurbė? – sunerimo Dravenis.

– Tai – lova, įsiurbianti sapnus ir leidžianti gerai išsimiegoti, – paaiškino Guru Guru.

– Vadinasi, lova – tai informacijos kaupėjas. Atsigulus, pavyzdžiui, į mokslininko lovą galima tapti mokslininku, į poeto – poetu. Ar pavojinga nakvoti viešbučiuose, – ten juk miegojo daug alkoholikų, narkomanų, padugnių?

– Ne.

– Guru Guru, tu esi aukštai pakylėta asmenybė?

– Aš tiesiog sėdžiu medyje.

– Taip, taip – Troškimų medyje!

– Ne, Alkio.

– Tai – žodžių alkis?

– Kalbų.

– Ne, ne, aš žinau tavo tikruosius siekius. Žodis – tai kalbos gravitacinė banga, kurioje nėra net laiko, tik garsas. Bet gravitacinės kalbos bangos yra intuicijos priešas. Kuo daugiau išmoksi kalbų, tuo esi mažiau dvasingas. O ką tik gimęs kūdikis rėkia, nes bijo bet kokio žodžio. Vėliau jį prievarta išmoko kalbos.

– Gravitacinės bangos buvo atrastos, bet jos... tyli. Nekalba. O gyvūnai kalba ir gravituoja.

– Bet gravitacinių bangų dažnis toks pat, kaip ir kalbančio žmogaus. Visas kosmosas sklindinas išmintingų žodžių, todėl reikia tylėti, ir išgirsti.

– Kosmose – tylia ir mirtis. Tuštuma ir dujos. Jis – negyvas. Tai – didžiulis, labai, labai didelis lavonas. O mes vieninteliai protingi, atsitiktinai atsiradę žmonės, kurie užkariaus tą lavoną ir iš jo išgręš viską, ką galima, kad gyventume toliau. Kur skrisim toliau, Draveni? Marsan, o gal dar toliau?

– Kosmosas – tai didžiulė minčių sanakaupa, mozaika. Protingų būtybių yra daug, mes ne unikalūs. Mes – ne atsitiktinės materijos kombinacijos. Jei tai būtų tiesa, šovus iš patrankos, skeveldros išsidėstytų taisyklingu trikampių ar kita figūra. Bet taip nebūna. Kosmosas – ne lavonas ir ne iškasenų šachta. Niekur skristi nereikia – viskas yra tavyje.

– Iš kur tai žinai, Draveni? Kol kas mums signalus iš trylikos milijardų metų tolių siunčia mirę pulsarai... Sprogusios supernovos... Kosmosas yra mirtis. Kažkieno gyvo mirtis, lavonas. Kas galėtų būti tas gyvasis? Dievas?

– Štai prie ko veda lingvistinės studijos! – pasipiktino Dravenis.

– ECCE HOMO.

Dar daugiau pasipiktino Dravenis:

– Sveikinu sugrįžus į ateistinį XX amžių!

Staiga, tarsi trenkus žaibui, Dravenis nurimo:

– Pagaliau supratau šviesiąją tavo atsakymo pusę. Sveikinu, esi Guru Guru. Kitaip atsakyti tu ir negalėjai.

Lingvistinis ekspresas

Guru Guru su Mylimąja vagone-restorane gėrė kavą.

– Mielasis, kur važiuoja traukinys?

– Tai – lingvistinis ekspresas, kiekvienas šio traukinio vagonas – tai atskira kalba, ir aš tikrai nežinau, kur jis rieda... – susimąstė Guru Guru.

– Tai bent pasakyk, kas veža kalbas?

– Kalbavėžys...

Prie stalelio netikėtai nuvirto Dravenis. Jo veidas buvo kruvinas.

– Kas atsitiko? – paširpo Guru Guru Mylimoji.

– Blogiau negali būti, – skubiai paaiškino Dravenis. – Sėdėjau pustuščiame lyvių kalbos vagone ir meditavau, nepastebėjau, kaip prie manęs prisėlino Galigantas...

– Ir ko gi norėjo Kultūros ministro referentas? – sukluso Guru Guru.

Dravenis pakilo nuo grindų, švaria servetėle nusišluostė kraują ir, siek tiek nurimęs, aiškino toliau:

– Galigantas galvojo, kad, nugalabijęs mane, sunaikins ir lyvių kalbą, bet vagone buvo ir daugiau keleivių...

– Siaubas! – paširpo Guru Guru Mylimoji.

– Žaizdos sugis. Guru Guru teisus: baisi ne polonizacija, ne germanizacija, o kompradorinė tautos elito dalis. Tai – vėžys, ėdantis lietuvių kalbą. O kas veža lingvistinį lokomotyvą ir kur, aš nežinau...

– Hm... – sumykė Guru Guru.

Padavėja atnešė Draveniui žalios arbatos. Traukinys sustojo. Metas išlipti, taip ir nesužinojus paslapčių.

Klausimai

Dravenis pažūrė žiupsnį klausimų:

– Guru Guru, gal kalba panaši į upę: kai šnekėtojas pyksta – audringa, kai nesikarščiuoja – rami, bet klausytojas visada mato, tai yra girdi tik paviršių. Kas slepiasi žodžių gelmėje? Gal reikia pagauti (už pirmosios raidės!) žodį, kurį savo monologe ypač mėgsta tūlas pašnekovas, ir, nekreipiant jokio dėmesio į jo tautizimus, mikliai pasinaudojus nešiojamu kompiuteriu, skubiai versti į visas įmanomas ir neįmanomas (ar tokios būna?) kalbas. Ar gali po šių lingvistinių manipuliacijų atsiverti slapta žodžio gelmė ir į paviršių iškilti užslėpta, laiko klodais užpustyta prasmė? Pavadinčiau šį procesą žodžio archeologija... O jei kas antras oratoriaus žodis keiksmazodis, kas tada? Ar plūdimalis turi ryšį su lingvistika? Kas turi ryšį su žodžiu? Ar egzistuoja fenomenai, atsieti nuo bet kokio žodžio? Ar reklama žudo žodį? Kodėl taip madinga suteikti žodžiui kitą, net priešingą prasmę? Baisus klausimas: ar globalistai žudo žodį? O kaip teks kalbėti, kai bus nužudytas žodis? Bejėgius žodžius it saldinius sukramtys sofistai, aferistai ir artistai (siaubo kulinarija!), o

žmonija mirs beminčiu badu. Nepadės nei Morzės abėcėlė, nei gestai, nei signalinės vėliavėlės... Ar taip?

– Draveni, o kas yra žodis? Ar užrašytas hieroglifas, glifas, senovinis rašmuo, turintis prasmę, yra žodis, nors niekas nė nežino, kaip jį tarti? Štai tau ir atsakymas. Kalba yra raktas. Banalu, bet tiesa. Bet ką ji atrakina?

– Guru Guru, tu neatsakei į mano klausimus. Nejaugi nežinai atsakymų? Užjaučiu... Todėl galiu neatsakyti ir į tavo klausimus. Gal tu žodžių tramdytojas? Kalba atrakina postžodį. Nepavyks manęs taranuoti žodžiais! – atkirto Dravenis.

– Nėra jokių post, visa tai žižekų išmonė. Mano hieroglifas gali užmušti arklį. O ką galima padaryti su kalba, kai ji iškraipoma? Teisingai – sukurti iškreiptą pasaulį. Jame ir gyvename. Žmonės net žodžio užrašyti teisingai dažnai nemoka, dažniausiai – tingi.

– Ar gali tavo hieroglifas užmušti tigrą? Kai kalba iškraipyta, sulankstyta it viela, reikia ją ištiesinti. Pasaulis nekinta, jį „iškreipti“ gali tik ligotas protas. Tinginystė – apsauga nuo pervargimo. Žmonės sąmoningai vartoja žargoną, slengą – taip jie gydos ir kaupia energiją! – pastebėjo Dravenis.

– Gali. Bet kam to reikia? Tik žmogus po savęs palieka šiukšles.

– Nejaugi ateitis – tai tarpavarčių žargonas?.. – nuliūdo Dravenis.

Didysis minčių sprogimas

– Draveni, kas buvo iki Didžiojo sprogimo?

– Nebuvo jokio Didžiojo sprogimo. Verčiau pasakyk, kas nutinka, vyksta iki nebūto, neįvykusio įvykio?

– Teroras. Pasaulinis teroras.

– Guru Guru, ne, tai ne pasaulinis, bet loginis teroras. Ar nebūtas įvykis gali tapti priežastimi? Jeigu mes negalime nustatyti, kas buvo iki Didžiojo sprogimo, ignoruojame priežastingumo dėsni, kuriuo yra susaistytas visas pasaulis. Todėl negalime tvirtinti, kad buvo Didysis sprogimas. Ar nebūtas įvykis jį sukėlė? Nelogiška. Tai reiškia, kad nebūto jokios priežasties įvykti Didžiajam sprogimui.

– Draveni, papasakok apie Visatos vaikystę. Juk pažįsti Visatą?

- Guru Guru, Visatos vaikystė – tai tavo vaikystė. Prisimink!
- Nepamenu. Primink.
- Guru Guru, negaliu gyventi už tave, niekada nebuvo ir nebūsiu tavimi, todėl ir negaliu tau nieko priminti.
- Kokia buvo tavo, Draveni, vaikystė?
- Dravenis pamiršo, pametė savo vaikystę, ieško jos dabar, bet neranda... Norėčiau pakalbėti rimčiau.
- Nejaugi? – šyptelėjo Guru Guru, prisiminęs Dravenio koltus, musmires, šamanus, nuskriaustas princeses, paralelinius pasaulius, kosmines keliones ir kitas nesąmones.
- Vaiko, maždaug iki šešerių metų, sąmonė yra tiesiogiai sujungta su sąmone, kitaip sakant su suvokimu. Vėliau tas ryšys beveik užblokuojamas, palikti tik keli kanalai.
- Įdomu...
- Žinau, kodėl nei aš, nei tu nenori kalbėti apie vaikystę. Vaikystėje įvyksta didysis minčių sprogitas ir sukuriamas nauja visata. Visatos gimimas – tai didžiulė „nenulaužiama“ paslaptis. Neverta ir bandyti, todėl neklausk apie tai.
- Ar galima teigti, kad įvykus didžiajam minčių sprogitui gimsta kalba? – nepasidavė Guru Guru.
- Jei pradžioje buvo Žodis, tai kalba būtinai gimsta, tiksliau – pakartojama tarsi iš naujo.
- Ir tai – gimtoji kalba.
- Taip, tai šventa kalba.

Bitutpilkis

- Į Dravenio namelį įvirto itin piktas Guru Guru. Gerai, kad neišlaužė durų, nes jos tradiciškai nebuvo užrakintos.
- Kas atsitiko? – pašiurpo Dravenis.
 - Po dviejų mėnesių nuo savo mirties, tikriausiai inscenuotos, apsiėmė Bitutpilkis. Jis šmėžavo „Pamestuosiuose“. Kadangi yra nemirtinasis, ėmė ir atsirado... – aiškino Guru Guru.
 - ?

– Bitutpilkis žiūri man į akis ir sako: „Dravenis yra Buda, o tu esi kaminas“.

– Koks įžūlumas, – ironizavo Dravenis.

Guru Guru ilgai spoksojo į Dravenį, paskui nurimo:

– Draveni, tu sergi žvaigždžių liga! Paskutinė stadija, nepagydoma.

– Tik nereikia nervintis! Dravenis – tai fikcija, mirażas, iliuzija, laikinas karmos produktas, bet jo prigimtis – švari, amžina, nemateriali sąmonė. Tą patį galima pasakyti ir apie tave, Guru Guru, ir visas gyvas būtybes. Net kirminas turi Budos prigimtį. Man atrodo, kad Bitutpilkis blaškosi mėgaudamasis tariama išmintimi.

– Be abejo, tavo išmintis tikra, autentiška...

– Kas tas Bitutpilkis? – manevravo Dravenis.

– Bitutpilkis yra pankas. Punks not dead. Jis kenčia dėl viso pasaulio skausmo, todėl yra labiau budistas nei daugelis alia budistų. Jam skauda. Nes mato netiesą, dvigubus standartus, politinį korektiškumą ir tai, ką norisi pasakyti. Bitutpilkis blaškosi tarp jų, nes nė vieno negali palikti. Jis skraido tarp dviejų pasaulių. Gal jo toks likimas?

– O ar likimas yra? – paklausė Dravenis.

– Jungas sakė, kad nėra.

Pamatęs, kad Guru Guru nurimo, Dravenis vėl užsidėjo tradicinę Meistro kaukę:

– Gerbiamas Guru Guru, niekas nekenčia dėl pasaulio skausmo, visi kenčia dėl savo skausmo. Dvigubi standartai tėra tik standartai. Nustok blaškytis... Bet vienu aspektu tu teisus: likimo nėra, yra tik karma – priežastis ir pasekmė. Patariu įsidėmėti: pankų nėra ir nebuvo... Buvo tik muzika ir maskaradas...

Guru Guru prisiminė seną psichologijos taisyklę: bjaurūs ir arogantiški draugai – tai tavo paties tamsiosios prigimties atspindys. Todėl jie ateina, todėl jie reikalingi.

– Netiesa. Bitutpilkis kenčia, nes jis yra pankas. Ir jis yra miręs, nors pankai nemiršta. Dvigubi standartai yra pasaulio dvilypumas. Pasaulio tariamas vienlypumas yra iliuzija, jis dar ir kaip dvilypis.

Bitlai, skruzdėlės, cukrus ir kalba

– Skruzdės kalba. Jos turi organizuotą kalbą. Draveni, tai man sakei dar senų senovėje.

– Kalbos tavo sritis, – pastebėjo Dravenis. – Nėra jokių abejonių – skruzdėlės turi kalbą, tik kokią, štai kur klausimas, vertas Guru Guru dėmesio. Dabar aš maštau: gal tave prakeikė kerėtoja skruzdėlė, nes, būdamas vaikas, sviedei į skruzdėlyną kankorėžį? Gal todėl tave lydi nesėkmės?

– Tai visų mūsų sritis, juk kalbame. Klausimas nekorektiškas...

– Mes dar neišmokome kalbėti... Ar tave, kaip ir tūlus mokslininkus, žeidžia nekorektiški klausimai?

– Aš ne mokslininkas, mane išmetė iš šio luomo.

– Tai kodėl neatsikratei šio luomo prietarų?

– Kokių dar prietarų? Manęs į jį tiesiog nepriėmė.

– Akivaizdu, tai – prakeikimas!

– Nėra jokių prakeikimų. Žmonės bijo kitų žmonių ir patys savęs.

– Guru Guru, ar tu bijai savęs?

– Tu turbūt juokauji? Guru Guru nebijo nieko.

– Sakoma, kad tik palaimintieji ir bepročiai nebijo mirties... Kokiai grupei tu priskiri save?

– Tiems, kurie netiki, kas sakoma.

– Tik akivaizdūs pavyzdžiai įtikina. Štai ir mes pakalbėjome skruzdėlių kalba.

Tik dabar Dravenis pastebėjo, kad jis pavirto skruzdėle, ropojančia stalui. Už arbatos puodelio agresyviai skruzdėlingas Guru Guru jau graužė cukraus gabaliuką. Dravenis paspartino žingsnį. Ir virto skruzdėlės dydžio katinu.

Pirma interliudija

Pabrangus auksui, auksinė žuvelė leidžia norėti tik du norus.

Kai ateis žiema, bus šilta, ir nė vieno blogo žodžio neištars joks šaltis. Išvažiuoti ir negrįžti – tai nepaprastai ryški šviesa, nuo kurios apankama ir tampa nepakeliamai sunku prisiminti gimtinės slėnius ir miškus.

Pietuose temsta anksti, kad visi užmigtų užmaršties miegu ir sapnų košmarais ramintų save. Bet nelauktai įsijungia radijas ir pabundi, kai Žemėje jau nelieka pažįstamų žmonių, tik lėta, monotoniška minia, spartūs automobiliai ir saldūs kavinių kvapai.

Pabėgsi, kai išgirsi sirenas, už nugaros prapliupusius keiksmus. Nieku gyvu nepraleisk paskutinės galimybės pasinerti į tyrą ežero vandenį, nes tik paklydėliai girtuose baruose žaidžia pasjansą, norėdami išlošti nors truputėlį laiko. Bet laikas – tai mirę mūsų jausmai. Ar verta nors keliems metams įsikabinti į svetimą gyvenimą?

Sunku dykumoje pagauti debesis, kai esi gimęs kartu su lietsargiu. Įpratai prie skėčio, nes nustojai žavėtis lietumi. Ir vis dėlto poezija labai svarbi, nes pasvirusios trobos, nusekusios upės ir vieniši piliakalniai trokšta tavo pagalbos.

Mįslė

Kiekvieną dieną reikia manevruoti žodžiais, daug kalbėti, nes retai nusišypso sėkmė būti suprastam. Ar jūs kada nors susimąstėte, kad labai daug kalbate? Ir kodėl?

Guru Guru Draveniui atsiuntė šventinį atviruką. Jame buvo parašyta: „Būk pasveikintas, mes kasdien nykstam, bet mūsų vis daugiau. Spėk: kas mes?“.

Kitą dieną, kai draugai gėrė arbatą, Dravenis padėkojo ir paklausė:

– Ačiū už atviruką. Šiais virtualiais laikais – tai didžiulė pagarba. Nežinau to, kas mažėdamas didėja? Gal tai nauja asketizmo forma: kuo mažiau kalbi, tuo daugiau tave supranta? Pažvelkime plačiau: gal atsisakydamas pasaulio gėrybių, žmogus gauna žymiai daugiau?

– Ar tu, Guru Guru, atsisakei šlovės, prestižo, turto? – paklausė Dravenis.

– Kasdien vis labiau visko atsisakau.

– Vadinasi, dar neatsisakei visko, nes kiekvienai dienai yra palikta solidi atsisakymo dozė. Ir kodėl neatsisakai visko iškart?

– Nes aš dar gyvas.

– Ar tai kliūtis?

– Ne. Geram dainininkui repas po langais netrukdo.

Tarp žodžių. Antra interliudija

Kaimuose prie apleistų sodybų ateina naktis, turinti galių įkvėpti gyvastį kiauriams stogams, aptrupėjusiems kaminams, pasvirusioms tvoroms.

Naktis saugo tuščios pirkios miegą.

Naktis turi neišaušusią galybę pakviesti miegančius žmones namo, kad jie tolimuose sapnuose išvystų tėviškės grožį ir apsiverktų.

Ar kalba naktis?

Ji skambina kanklėmis ir gieda senas raudas.

Naktis neturi sienų ir užmerkia pavargusias klajoklių akis.

Sapne galima džiaugtis kiekviena laisva akimirka, stebėti praeities šešėlių spalvas, pamiršti skausmą ir nesugrąžinamus praradimus.

Neverta skubėti.

Gal pabus kiti, o tu dar gali pagyventi svetur, palaukti aušros, kuri bus tamsesnė už dieną, nes niekas nepakvies namo gerti čiobrelių arbatos.

Garsų laiptai

Sunkūs ir neįtikėtini muzikiniai išgyvenimai. Kartais...

Dabar jau grojo mintys, visais įmanomais ir neįmanomais instrumentais. Giedojo depresijos šmėkla. „Isikirtęs“ į baisų skambesį, Guru Guru bėgo laiptais aukštyn, norėdamas išsaugoti šviesią giluminę savijautą. Kamavo tik vienas klausimas: kaip bendrauti su dirigentu Galigantu, jei jis vejasi su didžiuliu revolveriu? Dabar ne laikas vystyti magiškų gebėjimus: spėriai teleportuotis, tapti nematomu, pereiti laiptinės sieną kiaurai.

Gal šis bėgimas – tai pirmasis sėkmės maratonas? Sužviegė gitara. Užplūdo mintys apie laimę. Gal nesibaigiantys laiptai – tai naujas jėgų resursas, nepažinta sąveika, ryšys, kontaktas su klibančiomis, blogai temperuotomis pažinimo pakopomis, smaragdiniu miestu, užburta šalimi?

Pasigirdo šūviai, melodingai švilpė kulkos. Pražūties muzika. Labai svarbu išgirsti medinius, akustinius laiptus, kaip stygą, kaip elektrinį

kontrabosų tramplyną į aukštį. O gal reikia sustoti, paduoti referentui ranką, nusišypsoti ir gauti skambia kulką? Į atvirą širdį. Ar tai kilnu?

O apačioje, parterijoje, nerimavo Dravenis, Giedrė ir Guru Guru Mylimoji. Ką daryti, kaip išgelbėti Guru Guru, kuris dingo scenos tamsoje?

– Kai pagerbiamas prakilnus žmogus, tai nėra tikras kilnumas. Kitas reikalas, kai šlovinamas ir liaupsinamas niekšas ir padugnė, – aiškino Dravenis. – Galigantas trokšta dėmesio, įvertinimo, – reikia suteikti referentui šansą.

– Šneki niekus, – pasipiktino Guru Guru Mylimoji.

Nespejo Dravenis atsakyti, kai šalia išdygo Juodasis Laiškanešys.

– Demonas Žiurkius! – pašiurpo visi.

– Ne, tik įvertintas kompozitorius... Pagaliau susirinko seni draugai. Draveni, negalima delsti. Ar nori, aš tave užkelsiu ant muzikinio dangoraižio stogo, be jokio užmokesčio, be honoraro, be sutarties, tik iš blogos širdies ir piktų ketinimų! – metaliniu balsu sugirgždėjo pragaro maestro.

– Gerai, – nė kiek nesudvejojo Dravenis, – nedovanotina palikti draugą koncertinėje nelaimėje.

Kai tik Dravenis pasakė burtažodį, nutilo pragaro orkestras ir užsidegė salėje šviesa. Scenoje stovėjo Guru Guru. Vienas, be orkestro.

(Fu)turizmas (namuose)

– Išmaniosios viryklės, išmanieji langai, viskas išmanu... Tik ar žmogus po kelių dešimtmečių bus išmanesnis, išmintingesnis nei dabar? Ar kaip tik dabar išminties sutemos?

– Guru Guru, išmanus gali būti tik žmogus, bet ne daiktas. Vyksta žiniasklaidos ir reklamos skatinama žodžių devalvacija, dabar jau niekas nežino, ką reiškia žodis, kokia jo tikroji prasmė. O žodžiai – tai kalbos energija. „Žodis žeidžia, žodis gydo“, – sako lietuvių išmintis. Vyksta kalbos naikinimo procesas. Kai žodžiai praras vertę, pradėsime mykti, riaumoti, staugti kaip gyvuliai. Žmogus bus išmintingesnis, jei gerbs žodį, nesityčios iš kalbos. Išmintis – tai intelekto patirtis, proto branda...

– Draveni, su kuo kalbi? Nieko nesuprantu, labai jau protingi žodžiai, prasmės – jokios. Tokie žodžiai, kaip ir demokratija, laisvė, džiaugsmas, atjauta, nieko nereiškia, tiksliau, demokratija yra daugumos diktatūra,

laisvės nėra, džiaugsmas – tai vieno ar kelių hormonų kiekio smegenyse padidėjimas, o atjauta – nusispjovimas ant visko, nes empatiškas gali būti visam pasauliui, bet nieko nejauti. Užuojauta – kas kita. Užjausti gali vieną žmogų, nuoširdžiai, kad ir kas tai būtų. At-jauta – dirbtinis konstruktas protingiems kvailiams...

– Galiu pasakyti ir kitaip... Žodžiai – tik prasmės šešėlis, garsai ir raidės, sunkiai pasiekiantys žmones. Kas kita poezija – ji gyva...

*liepsnojančios mintys atplaukia
iš paslaptingos bedugnės
ir šviečia lyg žvaigždės
neatskrido drugelis
ir vėl sudegė naktis
iškeliauvusi į paslaptį
tamsą
šalta ryto mįslė
išsprūdo lyg paukštis
ir kilo aukštyn
kol tapo šviesu*

– Draveni, tai tik eilės, eilės... Kam jos žmogui? Eilėmis sotus nebūsi. Koldūnais ar kiaušiniene, bulvėmis gali pasisotint. Tuomet kam jos, tos eilės? Vis apie tą patį, grožį, gerį, meilę, ir kaip viskas emancipuota, išpūsta.

Žmogus – tokia susireikšminusi būtybė, kokios gamta nėra mačiusi. Kiek žmonijai metų? Nuo šumerų, egiptiečių, žydų, kinų civilizacijų – keli tūkstančiai. O kiek per tą laiką atėjo mokytojų, išminčių, kurie buvo apspjaudyti, sušaudyti, nukryžiuoti ir kitaip nužudyti. Visi Kristaus apaštalai buvo nužudyti, tik Judas nusižudė. Kodėl taip yra? Kodėl žmonijos istorija yra karų istorija?

Technologijos labai pažengė, tačiau žmogus morališkai supuvęs. Liberalizmas leidžia viską. O to visko sąrašas labai daug baisių dalykų. Ką pasakysi, Draveni? Tu gi budistas. Laikas rinktis – ar pasyviai pragyventi gyvenimo likutį, ar pakeisti savo mąstymą, o tuo pačiu ir pasaulį.

– Guru Guru, tavo postringavimai – pabodusi nihilistinė malda, kuria svaiginasi sotus miesčionis.

Tu nori, kad ir aš atsakyčiau it naivus moralistas, nepailstantis švietėjas, kabinetinis humanistas. Ne! Tu tik ir lauki tokio atsakymo, nes tai būtų dar viena proga iš manęs pasijuokti... Nepavyks! Kaip tu sakai: „Nebe tie laikai.“ Taip, laikai kiti, ir tavo manifestas „Laikas rinktis – ar pasyviai pragyventi gyvenimo likutį, ar pakeisti savo mąstymą, o tuo pačiu ir pasaulį“ iš esmės klaidingas ir pasenęs. Ženk toliau! Įveik šį barjerą! Nustok rinktis, nes sąvartyne tik šiukšlės, liaukis keisti mąstymą, pasaulį ir save. Nurimk, stebėk savo mintis, ir pamatysi, kad tai ne tavo mintys, tai tik reaktyvinis mąstymas, proto autopilotas... Ir tada, ir tik tada, tu atrasi save. Kito kelio nėra.

Vilnius, 2016-2017 m.

VIETOJE ANOTACIJOS

Ši knyga – ne lingvistinė studija, o literatūrinis bandymas ištirti, kiek gali į nepažintą egzistencijos gelmę nugrimzti kalba. Tai – pastangos atrasti naujas prozos ir poezijos galimybes. Pagaliau tai – psichodelinė kelionė į dar neatrastas būties erdves ir paslaptis.

ATRANDANTYS PRARADIMAI

ROMANAS

POKALBIAI PRIE FONTANO

Du anekdotai ir viena išmintis

Draveni, nori – papasakosiu anekdotą? – paklausė Guru Guru.

– Klok! – nudžiugo Dravenis.

Вокруг мудрого ребе сидят ученики.

– Жизнь – это фонтан, – вздыхает ребе.

Ученики набожно молчат.

– А почему, собственно, фонтан? – осмеливается, наконец, спросить один из учеников.

– Ну – не фонтан, – вздыхает ребе.

– Tai – zen, – komentavo Dravenis.

– Taip, o gal ir ne, – kiek abejodamas tarė Guru Guru.

Guru Guru užlipo ant fontano atbrailos ir pardėjo šokti. Paskui ilgai stebėjo vandens purslus ir paslaptį prabilo:

– Aš esu Laiko kristalai. Manęs yra daug ir visur...

– Laiko kristalai... Kas tai?

– Tai buvo anekdotas...

– Surimtėk... – Draveniui nebuvo juokinga.

– Taip, kad mes dar gyvi, tai – kiečiausias anekdotas.

Intervista ir pergunta

– Guru Guru, mes pasiruošę keruakiškai kelionei. Jokių problemų! Šalia fontano – varnų oro uostas, vietoj skrydžio – aukšti klausimai... – džiūgavo Dravenis.

– Draveni, man įdomu, kodėl paukščiai galingesni už lėktuvus? Jų susidūrimas mirtinas. Be abejo, žūva ir paukščiai, bet lėktuvui tai jau nuosprendis, nors ir esama technologijų, kurios nuvaiko paukščius. Ar žmogaus įkyrios mintys nėra tokie pat paukščiai aplink lėktuvus?

– Paukščiai ir lėktuvai, žmonės ir automobiliai, žuvėdros ir laivai... Technika veja visus į šalį... Guru Guru, tavo protas – tai lėktuvas, skren-

dantis autopiloto režimu, o paukščiai primygtinai prašo paimti minčių šturvalą į savo rankas... Antraip...

– Paukščiai yra paukščiai, kad ir ką sakė David Lynch savo Tvin Pykse. Technikos daug, išminties mažai. Žmonijos valdovai nežino, kaip ją pritaikyti geriems darbams, o jei žino, beveik netaiko. Tai – kolapsas.

– Technikos viršūnė – galingas robotas, kovojantis prieš degraduotą žmoniją... Tik inžinieriai žino, kaip pritaikyti techniką geriems darbams... O kolapsas – godžių humanitarų diktatas, todėl technokratai ir kuria robotus, kad galėtų pašalinti galigantukus, – paaiškino Dravenis.

– Sunkūs laukia robotų laikai. Robotams ir žmonėms. Ar degradavęs robotas geriau už degradavusį žmogų? O gal vis dėlto pankrokas yra išeitis iš labirinto? Ko mus mokė akademinis pasaulis? Mūsų laukia švieši ateitis. O ką mes turim? Niūrią dabartį.

– Kūrėjas – tai robotas, nes dirba iš inercijos, be atlygio, be šviesios ateities. Išskili, susireikšminusi dabartis itin žiauri. Guru Guru, ar tu tikrai turi dabartį? Manau, kad ne, nes tavo reaktyvinis protas klaidžioja praeityje, mąsto apie šviesią ateitį. Tu esi kurčias, aklas, negyvas, miręs pasauliui, artimiesiems ir sau...

– Guru Guru, tu kalbi eilėmis, kai nerandi išeities, kaip toliau gyventi, tu tarsi neturi jokio supratimo, kur esi. Tu pametėi orientyrus, nes slepi savo patirtį, net ir nuo savęs. Tai – stabdis, automatas, šaudantis į tave...

Sužviegė stabdžiai, prie užšalusio fontano privažiavo „Chrysler“, iš mašinos išlipo Giedrė.

– Guru Guru, važiuokim, – pasiūlė Dravenis. – Kelionė išgelbės tave nuo emocinio tingumo.

– Gyventi sunkiau nei mirti.

– Tu esi emocinėje aklavietėje, tau reikia sprogimo... Padaryk ką nors naudingo kitiems. Tau liko tik pareigos. Taip atsitinka, kai dirbi širdžiai nemielus darbus. Lipk į „Chrysler“, tavęs laukia susitikimas su Lemtimi!

– Visa tai žodžiai, o aš visada esu Kelyje. Tavo žodžiai, kaip vėjas, – tik prašvilpia pro šalį.

– Guru Guru, reikia pramušti abejonių ir nuoskaudų bloką.

Tik dabar Guru Guru pastebėjo, kad šalia jo sėdi Mylimoji. Taip, jis įlipo į „Chrysler“ ir keliaus ne vienas.

– Aš pabudau! – rėkė Guru Guru.

– Jei aš užmigsiu, galas visiems! – pastebėjo Dravenis.
Automobilis skriejo į naujus tolius, į dar neatrastus pasaulius.

Tigras

Kur dingio Guru Guru? Ar šią paslaptį žino pavojingi ralistų viražai, šventi vitražai, sunkūs sakvojažai ir tolimi svajonių miražai? Guru Guru reziduoja žymiai toliau nei užmato akys. Jis vasaroja paslaptingoje erdvėje, kurioje ošiančių medžių lapų neužkloja jautrios melomanų ausys, kur smegenys pavirsta plastiška koše, iš kurios nykštukai milžinams kepa blynus, kur laisvos mintys paklysta tarp haliucinogeninių grybų. Ar pažangi visuomenė laukia Guru Guru sugrįžimo? Nežino niekas... Vargu ar į šį klausimą gali atsakyti radijas, spauda, televizija.

Futurologai tvirtino – Guru Guru, pavirtęs seno laikrodžio švytuokle, džiugiai stebi, kaip paprasta dantračių mechanika tarsi kuria laiką, kuris vis dar yra neįkandama paslaptis. Mitų tyrėjai prieštaravo – nesąmonė! Šalin laiką! Legendos – amžinos!

Ko gero, buvo teisūs šamanai – tikri tik totemai.

– Guru Guru, kokia tavo prigimtis? – paklausė Dravenis.

– Tigras.

– Guru Guru, vadinasi tu esi nepraktikuojantis Guru? – nustebė Dravenis.

– Neguruojantis praktikas.

– Kokia gi toji praktika? Pirmą kartą girdžiu apie tai.

– Miegas.

– Ar miegodamas pavirsti tigru, savo totemu?

– Atvirstu į save. Būtent.

– Kiek suprantu, miegas padėjo tau tapti stipria asmenybe, atrasti „medžioklės“ laukus. O sapne turbūt nugali priešus ir suvedi sąskaitas?

– Tigras sąskaitų nesuvedinėja, jie neturi priešų. Niekas nedrįsta būti tigrų priešais.

– Džiugu sutikti tokį demokratišką tigrą! Ar tu laimingas sapne?

– Demokratija ir tigras? Cha, cha, cha...

– Vadinasi, gyvenimiškai pagal dvigubus standartus?

– Totemai neturi jokios motyvacijos, todėl gali padėti žmonėms. Tačiau ne visiems ir ne visada.

Kažkur tolimoje tarpuvartėje

Kokia gyvenimo prasmė? Bejėgė knygų išmintis. Akademinė filosofija – tai atstumta ir skaudžiai įžeista panelė, atidžiai stebinti aistringą mokslo ir religijos šokį. Filosofija yra išmintinga, klatinga ir gudri, nes žino fundamentalaus mokslo ambicijas, siekčius viską paaiškinti, o religija savo ruožtu niekina mokslą, bet nori jam apsukti galvą, suvilioti, idant jis prarastų sveiką protą. Ir mokslas, ir religija nori vienvaldiškai viešpatuoti, todėl yra tik aistra, be meilės. Filosofija tapo niekam nereikalinga, todėl palikime ją ramybėje ir paklauskime Kultūros ministro referento Galiganto. Atsakymą žino tik jis. Matyt, todėl monitorių šviesą išvydo šis tekstas, bylojantis apie itin svarbų kultūrinį pokalbį, priešybių dialogą, nemokslinę diskusiją.

Į metalą sustingo geltonas taksi, o automobilio ratai virto guma. Atsivėrė pusiau stiklinės durys. Išlipo Galigantas. Falšyvas, arogantiškas, vilkintis violetinį fraką, be diplomato lagamino, be aristokratiškos lazdos, be baltų pirštinių, be jokios teigiamos emocijos. Todėl ir linksmas, ir klatingas...

– Draveni, šįkart noriu pakalbėti su tavimi apie pėdsakus. Visi jų daug kur paliekame. Snoudenas sakė, kad mus visus seka. Nežinau, ar tai tiesa, nesu paranojikas. Kaip tau atrodo, Draveni, kokius pėdsakus, išskyrus fizinius, paliekame?

Sujudo siauros senamiesčio gatvelės. Taip, kiekvieną referento žingsnį stebėjo nuo suodžių pajuodę čerpių stogai. Bitais, megabaitais alsavo malkomis kūrenami kompiuteriniai židiniai, skvarbios kaminų akys fiksojo kiekvieną Galiganto judesį, o neužuodžiami dūmai bandė skenuoti mintis. Neišdegs! Nepadės nei anglis, nei koksas. Galiganto smegenys buvo apdairiai apsaugotos juodžiausiu, nežvelgiamu ekranu.

– Nesvarbu, kokius pėdsakus paliekame gyvenime, svarbu, ką išsinešame iš jo. Visi mūsų pėdsakai šioje Žemėje – tai pėdos smėlyje, sniege. Svarbi tik kelionė. Klausiu, ar mes paliekame ką nors daugiau nei mūsų kūryba, darbai, vaikai? Nori sužinoti, ar mes paliekame metafizinius

pėdsakus? Referente, keliauti reikia atsargiai, nešiukšlinti ant tako, kuriuo tu eini, nes šiuo taku eis ir kiti. Taigi, įveiktoje kelio atkarpoje paliekame dalelę savo pasiryžimo, kantrybės, atkaklumo, gal dar kažko...

Išgirdęs tokį atsakymą, Galigantas sutriko, tarsi atsidūręs siaurame kalnų take. Tik arogancija patikimai saugojo referentą nuo pražūtingų budugnių ir stačių tarpeklių.

– Draveni, koks dvasingumas, kokia kūryba? Man, kaip referentui, patinka tik praktinis mąstymas, žuvų kauliukai vietoje meditacijos. Tūnas savo sultyse arba aukšta kilmė pomidoruose. Aš – senjoras Pomidoras, o tu – maištautojas Čipolinas. Draveni, geriau valgyti nei filosofuoti. Žinau, kaip reikia gyventi. Nebenoriu būti teisėju sau, noriu teisti kitus. Draveni, mano gyvenimas keičiasi tik į gerąją pusę. O kodėl tu smunki?

– Taip, Galigante, esu padaręs daug klaidų. Gyvenimas keičiasi, nes nieko nėra pastovaus. Buvau jaunas – dabar senas, buvau sveikas – dabar ligotas, turėjau kūrybinių vilčių – dabar ne...

– Pas tave eina minios žmonių, prašančių patarimo, kaip pralobti, pasveikti, iškilti... Visų žmonių siekiai vienodi... Ar ateina nors vienas, norintis pažinti savo tikrąją prigimtį?

Galigantas atidžiai pažvelgė į Dravenį. Suplyšę džinsai, purvina striukė, kiauri batai. Štai iki kokio lygio nusirito tariamas zen meistras. Apgailėtina.

Dravenis susimąstė, pasiruošė nematomam šuoliui.

Referentas triumfavo:

– Pokalbis tarsi baigtas... Bet malonėk atsakyti dar į vieną klausimą: ar esi adekvatus pačiam sau?

– ?

– Kadangi tyli, atsakysiu aš. Tu nesi adekvatus pačiam sau, nes nesu-sitaikėi su savimi, neatleidai sau nuodėmių, kurių esi labai, labai daug padaręs. Draveni, tu nemyli savęs!

Galigantas pergalingai įlipo į taksi ir neatsisveikinęs nuvažiavo.

Kalba ir Nekalba

Guru Guru pristatė siaubo abėcėlę, akademikai nualpo, liko gyvi tik paprasti žmonės, kurių lietuviškumo nė kiek nesumenkino, neužgavo ir

neįskaidino lotyniškos raidės „w“, „q“, „x“: švarios, klasikinės, be perbraukymų, ratukų, brūkšnelių ir kitų gudrių ženkliukų.

– O kur hieroglifai? – pasiteiravo Guru Guru, sugrįžęs iš spaudos konferencijos

– Hieroglifai neturi abėcėlės, jie – kaip piešinukai... Hieroglifai nepavojingi... – tarsi teisinosi Dravenis.

– O petroglifai?

– Dar nepavojingesni. Beveik tikri piešiniai. Būtų gražu, jei kalbininkai pasiūlytų rašyti petroglifais. Bet geriau runos – tik du simboliai: „I“, ir „<“, ir visos „raidės“, sudarytos iš jų. Jokių problemų.

– Žmogus pirma išmoko švilpauti ir dainuoti, tada kalbėti. O kada rašyti?

– Kai buvo „išjungti“ telepatiniai sugebėjimai ir dingo prisijungimas prie informacinio žemės lauko, natūralaus žmonijos „interneto“. Raštas – tai jau degradacija. Visų nelaimių, nesutarimų priežastis.

– Bet kas užrašyta, to nepaneigsi.

– Taip, tu teisus, nieko nėra tikriausiai už raštą.

– Sakoma, kad Knygų Motinoje Dangiškąja Plunksna viskas jau užrašyta.

– Štai čia ir pasireiškia mūsų požiūrių skirtumai. Jeigu viskas užrašyta, vadinasi, viskas tikra, objektyvu. O aš esu kitos koncepcijos šalininkas. Tikra tik sąmonė, visa kita – iliuzija, miražas, sapnas.

Jeruzalė

– Ar yra vidus? Ar yra išorė? Kur esame? O gal mūsų nėra?

– Draveni, kaip gyvuoji? – paklausė Guru Guru.

– Neramina apmąstymai visokie, dažniausiai liūdnoti arba nostalgiski...

– O ko liūdi? Juk kelionė kaip tik turėjo įkvėpt. Mane Jeruzalė labai įkvėpė.

– Įkvėpia tik kelionė į save. Svarbiausia – atrasti vidinę Jeruzalę.

– Aš atradau...

– Dabar svarbiausia – neprarasti...

Minčių duobės. Plokščia Žemė

– Nustebau: pievoj stovi akmenys, tikri menhyrai, ant vieno keisti ženklai, pailgos duobutės, ornamentai, o prie kito – nuodėguliai, pelenai, aiškiai matosi, kad čia ir dabar kūrenama ugnis... Gal anksčiau čia buvo Alka? – paklausė Dravenis.

– Manau, kad tai naujųjų pagonių išmonė.

– Guru Guru, miestas – ne vieta dvasiniam tobulėjimui, tai – demonų lindynė. Ar tau nekyla noras pasitraukti į dykumą, kalnus, miškus ir skaidrioje tyloje pažinti savo tikrąją prigimtį?

– Nežinau...

– Argi tai nėra žinojimas?

– Nežinau...

– Uolus nežinojimas tolygus paklydimui... Guru Guru, ko reikia žmogui iki pilnos laimės? Bent jau tau?

– Nieko, nes laimė nebūna pilna. Ji tuščia.

– Manyčiau, žmonės trokšta Armagedono, Ragnarioko, Apokalipsės, bent jau kilometrinio asteroido. Visa siaubiasklaida persunkta pražūties šlovinimu. Mėgaujamasi skurdu, emigracija, tuštėjančiais kaimais, alkoholizmu. Ir visa ši kakofonija skamba sočioje, prabangioje erdvėje, kuri net nenori izoliuotis, atsitverti nuo maro. Nejaugi žmonės pasijuto nemirtingi ir nieko nebijo?

– Ne, žmogus linkęs naikinti save ir kitus, ir nemąstyti apie pasekmes, priežastis, apskritai nemąstyti. Draveni, mokei, kad reikia nemąstyti, tik medituoti. O juk nemąstančių yra kokie devyniasdešimt devyni procentai...

– Guru Guru, viskas yra priešingai: devyniasdešimt devyni procentai mąsto, ir labai racionaliai, savanaudiškai. Tik vienas procentas medituoja ir nori pažinti savo tikrąją prigimtį.

– Kaip pasakytų Igoris Valerianychius, tu pernelyg pervertini žmogaus kvailumą.

– Žmogaus kvailumas yra sudievinatas. Ypač post post post modernizme...

– Oi, tik nesakyk, kad neskaitei *Moriae encomium*, parašyto 1509 metais išmintingojo Erazmo Roterdamiečio. Ten žmogaus kvailybė labai aiškiai išanalizuota. Niekas jos nedievina, nebent Justin Bieber gerbėjai.

– Taip, skaičiau, ir daug kartų šią nuostabią knygą, ir net lietuviškai... Sutinku, E. Roterdamietis nesudievinio žmogaus, bet dabar pasipūtusi žmonija tikrai sulauks gero antausio. Ar girdėjai apie kvantinį šuolį, apie tai, kad žmonių psichika ir protinės galios išaugs ir atsiras naujas suvo-kimas? Vietoj rimbo bus pasiūlytas saldainis. Aišku, tik alkstantiems. Sotūs bus pašalinti...

– Tai – sąmokslų teorija kvailiams, kad jie bijotų valdžios ir jai paklustų. Be to, apie tai jau rašė Aldous Huxley savo „Brave New World“.

– O ko reikia bijoti, ir kam reikia paklusti?

„Paklusti reikia tik sąžinei“, – pagalvojo Dravenis.

„Kas ta sąžinė, kai tylą – gera byla?“, – pagalvojo Guru Guru.

– Ar tiki, kad Žemė plokščia? – staiga paklausė Angelas, atsiradęs, kaip Jam ir priklauso, – iš Niekur.

Chroniškos kronikos

– Guru Guru, vis daugiau vienam šalies gyventojui tenka oro balionų, galbūt reikia apriboti pigius lėktuvų skrydžius? – susirūpino Dravenis.
– Debesų kalnus riboja dangus, o stalas – arbatos servizą. Viduramžiais reklamuojami kupolai vėl slegia planetą ir plokščia žemė vėl profanuoja palydovų orbitas. Atėjo metas nuo gyventojų slėpti lubas ir stogus?

Pasaulyje daug kas vyko ir neįvyko... O tuo metu, kai Guru Guru kaupė jėgas ekspoziciniam atsakymui, mieste lijo rašalu, tušu, spaudos dažais ir iš lietaus vamzdžių tekėjo purvinos nuogirdos.

– Guru Guru, aš jau girdžiu, oi, girdžiu apžvalginį driežų šliauži-mą... – kraupo Dravenis.

– O man labiau įdomu, kokius šalmus nešiojo etruskai nei tai, ką rašo mūsų bulvarinė žiniasklaida.

– Etruskai nešiojo kiniškus motociklininkų šalmus. O kaip su tais oro balionais?

– Jie skraido virš Kapadokijos kalnų, kartais krenta. Pamėni Led Zep-pelin? Grafo Cepelino aparatai sprogdavo ore.

– Nėra žaibo, nėra vandens, snieguotos viršukalnės skaičiuoja kritusius cepelinus... Guru Guru, būkime alpinistai ir drąsiai lipkime sau ant galvų, kad netektume kulinarinių rankų, o atsigręžę atgal pamatytume savo portretus, tokius, kokie jie kabo ant nukabintos sienos.

Vaivos Rykštė

- Draveni, ką klausai?
- Glass Hammer-Perilous, Jon Davison dainavo „YES“ paskutiniame albume „Heaven and Earth“. 2014-aisiais.
- Ajajaj...
- Guru Guru, buvo ir žymiai blogiau... Dabar tarsi vasara, būnu miške. Mane šiurpina užgaulūs varnų riksmas, it bombonešiai skriejančios alkanos musės. Dar štai kas nutiko: it begarsė mina sprogo neapdairiai užmintas grybas ir nuo kaktos nukrito uodas. Negyvas...
- Gyvas jis. Uodai nemiršta.
- Teisingai, uodai – tai apsimetėliai stogai. Jie šlaistosi miškais, o baltos lubos visada lieka namie ir niekas jų neišveda į lauką. Ir ne todėl, kad bijo neaiškių miesto ribų, kamščių, šviesoforų diktatūros...
- Šviesoforas turėtų būti visų vaivorykštės spalvų...
- Ateities šviesofore degs tik viena – raudona – spalva, ir mes visi keliausim pragaran! – baisėjosi Dravenis.
- Simboliai kinta, kaip ir viskas gyvenime. Tavo minimi morališkai paseno, reikalingi nauji. Kvantai su sukiniais ir paraleliniai pasauliai, atidaromi po ritualo su Šyvos garbinimu – štai kas yra mūsų ateitis. Visa kita – dulkės ant storų knygų.
- Guru Guru, tolimi horizontai nebūtinai yra gražūs, o aukšti kalnai pastebimi ne tik iš žemų lygumų.

Kelias

Kas tiesia gyvenimo kelius? O gal tik vieną kelią? Guru Guru stovėjo dirvone ir mąstė. Staiga mintis užgulė sunkūs debesys. Atsivėrė dangaus upės, bet lietaus lašai buvo nepaprasti: nukritę ant žemės jie virsdavo akmens skalda, kurią didžiuliais kastuvais į taisyklingą trasą rikiavo aksominiais kombinezonais vilkintys kurmiai.

Nustojo lyti, dingo ir kurmiai, liko tik platus akmenukų takas. Nejaugi tai pabaiga? Plentas turi būti kietas, patogus važiuoti didžiuliu greičiu. Tarsi paklusdamos Guru Guru inžineriniam planui, atriedėjo trys didžiulės sraigės ir judėdamos it plieniniai volai išlygimo, sutvirtino kelio dangą. Štai ir viskas: kelias paruoštas kelionei. Guru Guru atsargiai užlipo ant dangiško asfalto ir pajudėjo pirmyn.

Pro šalį kosminiu greičiu lėkė sunkiai pakrauti vilkikai, didžiuliai turistiniai autobusai, blizgantys automobiliai, raketiniai motociklai ir pūkiniai dviračiai. Reikėjo būti atsargiam: žingsnis į šalį ir būsi nublokštas, sudaužytas...

„Ir ko gi skrieja kiti, kelias buvo nutiestas man ir niekam daugiau“? – piktinosi Guru Guru. Tarsi atsakymas praskriejo lyg ir senovinės patrankos sviedinys. Visa laimė, iš tikro tai buvo kokoso riešutas, kuris, atsitrenkęs į asfaltą, sprogo. Skeveldros nesužeidė Guru Guru, tik aptaškė kokoso pienu, bet jis suspėjo pamatyti, kad tai buvo Ruda Voverė. Nusikalstamas turizmas, riešutinis chuliganizmas? Ne, tik piktas flirtas. Guru Guru, matyt, patiko jaunai Voverei ir, jeigu autobusus būtų sustojęs, tai, kaip sakoma, gražios draugystės pradžia neišvengiama.

Bet Guru Guru tylėjo, nemosikavo rankomis, nestabdė autobuso. Šiame gyvenimo etape jis neturėjo ką pasakyti, nes gyvenimo triukšmas rėkė taip garsiai, kad nesinorėjo ir kažin ar buvo įmanoma jį perrėkti.

Beveik džiugiai liūdnas mintis nutraukė nelauktas šuolininko skrydis, ir tiesiai virš galvos. Tai buvo sportininkas Varlius.

– Kur skubi?

– Treniruojuosi...

– Ir kokie rezultatai?

– Diskvalifikuotas penkeriems metams. Esu įtartas dopingo vartojimu.

– ?

– Prieš pat varžybas netyčia prarijau riebią musę, kuri, matyt, buvo nutūpusi ant musmirės kepurės.

– Užjaučiu...

Varlius nušuoliavo pirmyn, o Guru Guru mintys pajudėjo atgal. Kas diskvalifikavo jo veiklą? Kas išprovokavo neperrėkiamą, beveik neįveikiamą gyvenimo triukšmą?

Stroboskopas

Užsimerki – tamsu. Atsimerki – šviesu. Labai ryškiai. Dar kartą užsimerki – ir štai nelauktas rezultatas, – šviesu. Galima ir nemirkčioti, nes stroboskopiškai mirkčioja sienos ir lubos, ir judesiai tampa sukapoti į neegzistuojančius kadriukus.

„Kalta šviesa? Tamsa taip pat“, – svarstė Guru Guru.

Nežinomas Stalkeris, matyt, ieškojo nežinomų problemų, naujų iššūkių, chaoso tvarkos? Puiku, jei galvoje tuščia ir švaru! Tai – viršūnė! Nereikia pamiršti, kad šiuolaikinis Stalkeris niekur neveda ieškotojų, nes visas pasaulis jau pavirto stroboskopiška Zona.

Akimirkomis blykčiojo tikrovė, nes jau buvo nutiestas labirintas – nuo liūčių vis griūvantis aplinkkelis, todėl Guru Guru judėjo kryžkelėmis sukapotu prospektu be jokio tikslo. Slampinėjo, ir tiek. Staiga lauko kavinėje pastebėjo Rudą Voverę, kuri akimis jį ryte rijo. „Kodėl Voverė mane pastebėjo, juk meilė akla?“ – stebėjosi Guru Guru.

Akimirkos įkyriai blyksėjo, o Guru Guru vėl tylėjo. Staiga dažnis tapo agresyvus, Guru Guru net ir nepajuto, kaip akimirka nusviedė jį prie Rudos Voverės stalelio.

Kėdė buvo minkšta ir patogi, todėl akimirksnis pavirto amžinybe.

Visas abejonės išsklaidė mėlynos it jūra Rudos Voverės akys.

– Ne, ne, ne... Man negresia jokie tyrimai, medicininės procedūros, aš – sveikas ir laimingas, O, stabtelėk, akimirksni žavingas! – faustiškai sušuko Guru Guru.

– Geriau akimirksnis eitų atgal, į vaikystę. Suaugti nemalonu ir beprasmiška, – tarė Ruda Voverė ir dingo.

Didysis Apuokas

Lietuviškai šis paukštis vadinamas didžiuoju apuoku ,

Guru Guru keliavo lemties plentu toliau. Sutemo. Kur dėtis, kur nakvoti? Gal miške? Samanų patalai minkšti...

Staiga pastebėjo du ryškius prožektorius. Priėjo arčiau. Ant storos šakos tupėjo didžiulis paukštis.

– Labas vakaras, kilnioji Pelėda!

– Aš ne Pelėda, – šuktelėjo gerokai įskaudintas sparnuotis. – Esu iškilus Didysis Apuokas, naktinės meditacijos Meistras, slaptų žinių Adeptas.

– Meldžiu atleisti, – itin pagarbiai paprašė Guru Guru.

– Matau, jog nesate išpuikęs, todėl jau pamiršau įžeidimą, – atsakė Didysis Apuokas. – Kur keliaujate, jaunuoli?

– Einu pirmyn...

– O jei tiksliau?

– Link barjero. O gal ir mirties...

– Visiems mirtis, deja, artėja...– atjautė Didysis Apuokas.

– Kas benutiktų – nesustosiu...

– Ir aš ketinu sustiprinti savo dvasinę praktiką... – pritarė Didysis Apuokas. – Jau seniai viską atmečiau, palikau tik tai, kas svarbiausia. Kaip Mircea Eliade sakė – vienintelė realybė yra mitologija.

– Teisingas sprendimas... Man patiko jūsų mintis. O mano senas draugas Dravenis dar pridurtų: ir tavo tikrasis Aš.

– Taip, asmeninė mitologija, kuri yra pasaka, kaip Henrikas Radauskas apie ją sakė. O visa kita – tuštybių tuštybė.

– Man belieka tik pritarti. Mano patirtis tokia pat.

Švieski man vėl...

Guru Guru pabudo anksti, kai tik Didysis Apuokas sugrįžo iš naktinės medžioklės:

– Aš jau keliausiu...

– Teisingas sprendimas, nes man jau metas ilsėtis. Jaučiu, kad Lemies plentas begalinis, todėl patariu neieškoti konkrečių tikslų...

Aušo. Švito. Šviesa užpildė erdvę ryškiu gamtovaizdžiu. Guru Guru šalikėlėje pastebėjo Vilką Pilką. Priėjo arčiau.

– Sveikas, po oro mūsų išsimaudžiau ežere, dabar ilsiuosi... Tik negalvok, kad esu primityvus, plėšrus niekšelis... Aš – girių aristokratas, nes mano proproproprosenelis buvo Geležinis Vilkas. Kartais svajoju nubėgti prie Gedimino pilies ir sustaugti: noriu prikelti Lietuvą naujam gyvenimui, – dalykiškai aiškino Vilkas Pilkas.

Taigi, Vilkas Pilkas turėjo planą. Apie jį niekam nesakė, tačiau visi jį žinojo (miško žvalgyba veikia gerai). Plano esmė buvo surengti minkštąjį karą miške, informacinę diversiją. Bet Didysis Apuokas pasirūpino globaliu saugumu ir kažkokiu nesuvokiamu, turbūt kvantiniu būdu pakeitė mažytį Matricos ruoželį, todėl Guru Guru pastebėjo kelio ženklą, tiksliau lentelę: „Dėmesio! Vyksta kelio darbai! Guru Guru, pasukite į apylanką“.

– Skelbimas skirtas tik man. Jėga!

– Nesistebėkite, šiuo keliu einate tik jūs, – paaiškino statybininko kombinezoną vilkintis Kurmis. – Už trijų kilometrų yra Vapsvos Majos motelis „Yla ir medus“, paviešėkite dienele, pailsėsite, ir galėsite keliauti toliau. Puikiai praleisite laiką: koncertuos slapta etnorokenrolo grupė U-Tena.

Etnorokenrolą kaip sykis labai mėgo Vilkas Pilkas. Pasileisdavo kokią šmotą iš sudilusios kasetės ir šokdavo vienas pats šviečiant mėnuliui.

O dabar jau iš toli aidėjo popsas, todėl Vilkas Pilkas trumpam pamiršo savo virtualią hakerinę ataką ir su Gudrute Lapute miško aikštelėje šoko Boogie Woogie. Buvo beveik ramu, gal net linksma. Šiek tiek nuotaiką gadino įkyrus Aksominės Varnos rečitalis, kurį, deja, teko išklausti:

– Kar, kar, kar... Motelis, hotelis, bordelis... Prarasi kaukolę ir lovą, medinės grindys sugers tavo skeletą, vidinę tuštumą užpildys iškulti langai. Kar, kar, kar... Ieškok duobių ir grybų.

– Grybas neturi skeleto! – atsikirto Guru Guru.

– O aukštas kaminas ausų! Duobėtą motelio kiemą šluoja stati stogai, voliojasi atšlaimas, surūdijusiomis vinimis verkia kritusi tvora. Kar, kar, kar... Surasi tik ožio kanopas, be pasagų iškris protiniai dantys. Nepailsėsi...

– Negriūna į rūką įkalta tvora, nekrenta šaltas lietus, tik nuo žaibų apsvaigusi žolė geria žalią vyną. Užteks kranksėti, jau dvesia palaidi tavo sparnai, dirvonuoja prarėkta kaukolė!

Staiga atskrido Vapsva Maja.

– Guru Guru, neklausyk tos keikūnės paistalų!

Vilkas Pilkas suprato: atėjo laikas šokio ritmu vykdyti diversiją. Kad aidėtų visas miškas, visu garsu įjungė kelmų kolonėles.

Guru Guru nutarė pasisvečiuoti Vapsvos Majos motelyje, palaukti, kol bus užbaigtas kelio remontas. O Lemties kelyje sėdėjo dharmos valkata Keruakas ir visaip trukdė remontui, postringaudamas apie gyvenimo prasmę. Atėję egzistencialistai darbininkai išmetė jį už pakarpos į agrastų krūmą, kelio darbai tęsėsi, ir miške netrikdomai skambėjo legendinė daina: „Vėl, švieski man vėl!“ Tiksliau – jos originalas: „Well, Schweski Mann, Well“. Nieko bendro neturintis su gėrokai vėliau sukurta Stasio Povilaičio daina.

Du taškai

Pabudęs anksti rytą, Guru Guru surado keistą rankraštį, kurį kažkas, turbūt gulėdamas prieš veidrodį, rašė ir kamavosi laukdamas paslapties suvokimo. O jis vis neatėjo, todėl į paslaptį reikėjo keliauti pačiam.

Lėtai pakilo iš lovos, nes vis dar ieškojo sapnų, kurie nuskrido su debesimis į dar neatrastus tolius. Pradingo ne tik vakarykštė diena, bet ir motelis „Yla ir medus“, liko tik Lemties plentas. Reikia žingsniuoti, nesustoti, neparkristi.

Rytas jau maudėsi saulės spinduliuose, tylėjo vėjas. Pakvipo žole, pušimis. Asfaltas kvietė nepabūgti tolumo horizonto, balto dryžio, skiriančio judėjimo kryptis. Guru Guru prisiminė pirmąją vaikystės dovaną – geltoną autobusą, varomą elektros baterijų, todėl panorio važiuoti. Kiek gi galima kėblinti pėsčiomis?

Pasigirdo tolimas automobilio gaudesys. Raudonu vabalu atriedėjo Ruda Voverė.

– Kodėl mane palikai kavinėje?

Guru Guru paniuro, nežinodamas, ką atsakyti.

– Gal pavėžėsi?

– Kur tave nuvežti?

– Į nepasiekiamą horizontą, kuris artėja toldamas nuo manęs...

Vos ištaręs šiuos žodžius Guru Guru ėmė gailėtis: negalima atskleisti vidinio pasaulio niekam, net ir sau pačiam...

– ...nes tai neįmanoma... – užbaigė mintį Ruda Voverė.

Guru Guru širdį užliejo nenusakomas ilgesys. Laimės, meilės ir dar kažko labai artimo, brangaus.

– Ar gali mane pamilti? – liūdnai paklausė Ruda Voverė.

Guru Guru atsakė, kad prie nieko nenoriš prisirišti.

– Supratau, – tarė Ruda Voverė. – Tu bijai palikti vidinio komforto zoną... Jokių išipareigojimų, drąsiai sėsk į automobilį. Tu – laisvas! Galbūt ši kelionė – tai aistros fokusavimas į du geismo taškus – mane ir tave, tačiau mums nebūtina virsti vienu tašku... Nekursime naujos visatos. Tu nebuvai pasiruošęs susitikti su manimi. Laimė – tai netikėtumo efektas.

Šis įvykis pritrenkė Guru Guru. Gal laimė – tai vidinė avarija, kai stebuklingu būdu lieki sveikas ir gyvas? Likimas visada teisus. Gal nematoma ranka moja iš tolo, bet jis likimo nemato?

Nors Guru Guru kasdien gaudavo vis blogesnes kortas, jis laimėdavo visas partijas, turnyrus, žaidimus.

Niekada nesakyk niekada

Guru Guru nebesuvokė, kas yra realybė.

– Draveni, išbudau devintą rytą, nusiskutau, išgėriau arbatos, pasi-
vaikščiojau po butą. Tada vėl užmigau. Išbudau septintą rytą, ir prasidė-
jo „įprastinė“ realybė. Ar aš išprotėjau?

– Nežinau, kas yra išprotėjimas, gal tu įprotėjai ir, neduok Dieve, nušvitai?

– Nemanau. Toks jausmas, kad buvau paralelinėj visatoj. Ar taip gali būti, Draveni?

– Viskas įmanoma, – mįslingai ir tyliai atsakė Dravenis.

Plačiosios užtvankos analai

Nieko keisto, kad skaitančiai visuomenės dalelytei yra smalsu, kas gi nutiko Guru Guru ir Rudai Voverei? Kur jie nukeliavo raudonu vabalu? Ką pamatė, ką sutiko? Deja, autoriai neturi jokių žinių, ir tik Plačiosios užtvankos analai, surašyti Kilniojo Bebro, gali šiek tiek praskleisti paslapčių užuolaidą.

Irašas 1234, Drebulės metai, antroji Lydekos diena. (teksto pradžia, vidus ir pabaiga sugadinta dumblo ir pelkių vandens) ... tai platūs vandenys... palei kalnagūbrį už lomos Greitasis Čiuožikas kirto meldus...

štai kokia šviesioji laimė... Saulė... Ilgainiui Guru Guru suprato, kad niekaip negali pralinksėti be elektros...

Ruda Voverė pasijuto visiškai išmušta iš vėžių.

– Gandrai ir žąsys minta polietileno šiukšlėmis! – rėkė mergina.

– Žąsinas prarijo mineralinio butelį, pilną, neišgertą, pamestą išky-lautojų, ir todėl tapo eskadrinės vadu! – šaukė Guru Guru.

Guru Guru žvejojo, nes norėjo pagauti savo gyvenimo žuvį. kažkas užkibo. Truktelėjo meškerę ir ištraukė alaus skardinę, pilną, neišgertą. Et, skanus alutis buvo... Miegas įtraukė į prisiminimų gelmę, ir Guru Guru regėjo, kaip Dravenis pagavo Lydeką. Žuvis pasipiktino:

– Paleisk mane, nes, Lydekai paliepus...

Dravenis pabėgo, o Guru Guru pajuto, kad daugiau niekada į rankas nepaims nei meškerės, nei spinningo, nei tinklo.

Miške mėlynavo mėlynės, Rupūžė Milžinė brido uogienojais, zvimbė Piktas Gylis, į Guru Guru širdį skverbėsi grybų kerai. Guru Guru turėjo priešintis, tik nežinia kam. Staiga atsirado nelaukta jėga bėgti, nesustoti. Pagaliau jis pasiekė kelią, ir asfaltas pakvipo debesimis, dūmais. Guru Guru pajudėjo prieš vėją, nes tai buvo teisinga kryptis.

Kelionė kvietė nežadėdama nei gero, nei blogo, nes gyvenimas pakio- bo it rūkas virš neiškirsto rojaus sodo.

Gilioji Lydekos Kronika

Kai prakiūra debesys, užklumpa liūtys ir patvinsta keliai, Guru Guru ne pėsčias – plaukia lengva baidare... Jis – ne turistas, ne valkata, ne žvejys. Jis – pasaulinio tvano atspindys, – tikras ir pramanytas, pažintas ir susapnuotas, pamirštas ir aktualus.

Sužinoti padės tik Gilioji Lydekos Kronika.

Giliojoje Lydekos Kronikoje buvo daug žodžių, net puslapių, parašytų, ko gero, iš Žiulio Verno „Žangados“ pasiskolintu šifru. Apie tai, kaip vaikystėje ieškotas lobis prie malūno, o paskui apie jį parašytos net

kelios lobių knygos. Apie tai, kaip paauglystėje sukurtas mokslas apie likimą – fatistiką. Deja, vėliau tos knygos jo, jau „suaugusio“ jaunuolio, išmestos. Kur jos dabar?

Tik eidamas betiksliau keliu Guru Guru sufantazavo tikslą – surasti Giliąją Lydekos Kroniką. Jei niekur kronikos nėra, į pagalbą skuba asfaltas, ratai ir simpatiškos pakeleivės.

– Rudute Voveraite, tu lengvai traiškai kiečiausius riešutus, gal žinai, kur reikia ieškoti išmestų knygų?

– Aukštai, medžių viršūnėse. O kur kitur.

– Reikalinga gelmė.

– Dangus – giliausias vandenynas, kuriame nardo sparnuota Lydeka.

Kai pavargo saulė, sutemo, sušlamėjo sparnai, atskrido Didysis Apuokas.

– Vanduo – ypatingas, anomalus elementas, turintis atmintį, – tarė sparnuotis.

– Vadinasi, ežerai prisimena viską, ir todėl ten gyvena Lydeka? – paklausė Guru Guru.

– Prisiminti viską – pamiršti viską, – aiškino Didysis Apuokas.

– Matyt, reikia paskęsti gyvam, tapti Skrajojančiu olandu, Bermudų trikampiu, tamsiausia gelme? – ironizavo Ruda Voverė.

– Supraskite ir patikėkite: didžiulis slėgis sutraiško tik profaną, ieškantysis tampa itin gilus, todėl nepaskęsta, nepražūva, – mokė sparnuotas išminčius, – nes jis nugrimzta į išminties gelmes, ir jau niekada neišplaukia į lėkštą paviršių.

– Vanduo – tai Gilioji Lydekos Kronika?

– Ne, ne... – nusijuokė Didysis Apuokas, – tai tu parašei Kroniką, bet suplėšei tik tuščius sąsiuvinius, nes aš nuo tavęs paslėpiau tavo žinias. Guru Guru, anuomet tu pažvelgei į mano akis, paskendai hipnozės vandenyne ir viską pamiršai.

– Kodėl paslėpei mano žinias?

– Kad jų ieškotum.

– Kur? Gal pasakose? – nuliūdo Guru Guru.

– Legendose, – patikslino Didysis Apuokas ir, išskleidęs plačius sparnus, nuskrido į naktinę medžioklę.

Dėmesio: skelbiama akcija nelaimingai meilei

Guru Guru stebėjo skriejančius laukus, sklendžiančius medžius, šliaužiančius ežerus ir ropojančius akmenis. Pabodo peizažas, automobilio gausmas, ribota erdvė.

– Voveraite, būk atvira, ar tu kada nors buvai laiminga, o gal tik apvilta, pamesta?

– Kalbi apie meilę?

– Apie ką gi daugiau... – atsiduso Guru Guru.

Mergina sustabdė automobilį, išlipo ir nubėgo į mišką. Guru Guru iš paskos.

„Nejaugi atvėriau neužgijusias žaizdas? Blogai, o gal gerai, todėl turiu sužinoti, kodėl Ruda Voverė paliko miestą ir lekia nežinia kur“.

Voverė galvojo parašyti knygą apie savo nelaimingą meilę. Net dėl jos pavadinimo tarėsi. Klausė, kas labiau tiktų: „Penkiasdešimt rudų atspalvių“, o gal „Aš, voverė, kalbu atvirai“.

Guru Guru prisiminė, kaip Dravenis šaipėsi iš šių pavadinimų ir kalbėjo, kad nelaimingos meilės nėra, laimingos taip pat. Guru Guru pritarė: jei nėra meilės, tai nėra, ir ko čia jaudintis. Bet nugalejo įgimtas smalsumas: kodėl tiek dėmesio skiriama neegzistuojantiems dalykams, kodėl dėl meilės išprotėjama, prasigeriama, net žudomasi. Kodėl?

– Gal pakalbėkim?

– Nesulauksi...

Ilgokai patylėjusi voverė galiausiai pasakė:

– Išmečiau visus jo drabužius, visus likusius daiktus. Jų nebuvo daug, ir nežinia kodėl jie buvo palikti. Bet man palengvėjo, tarsi apsivaliau nuo kažkokių rūdžių...

Bet Guru Guru abejojo Rudos Voverės optimizmu, nes juto giliai paslėptą kančią. Kaip gelbėti įsimylėjusią voveraitę? Virš galvos plyti tik kurčias dangus ir bejausmiai debesys. Gal neverties riksmą išgirs varnos, gal pritars pratisu kranksėjimu, o gal ir ne...

Be garso pažvelgęs į merginą, Guru Guru prisiminė kelionę:

– Gyvenimas – tai tik pasirinkimas. Jei laimės durys užsklęstos, reikia keliauti.

Kelias prarijo trapius jausmus, ir asfalto kilometrai, suvynioti į kietus kamuolius, riedėjo virš debesų, daužė apsauginį žemės kupolą, kol planeta vėl tapo gundančiai apvali.

Kosminė meilės kaina neįkandama paprastiems žmonėms, bet šiandien – akcija nelaimingai meilei... Skubėkite...

Robotai

Lapėėjo labai pavoju miško keliuku, vedančiu link greitkelio. Žinojo, kad visi žmonės – robotai, bet stengiasi neišsiduoti. Nepavyks! Tikri tik gyvūnai.

Sunku net ir miške, nes aplink dar neiškirstus medžius sklinda giesmės apie robotus, elektrinius jausmus ir atomines bombas. Perkrautas eteris, sprogsčia ausys, klausantis radijo stočių. Lapė autobusų stotelėje prisėdo ant suolo ir laukė kada atvažiuos Rudos Voverės „vabalas“.

O tuo metu Guru Guru žvelgė pro automobilio langą ir mąstė: „Kas esame mes? Kas toks Julian Assange? Kur jis dingio? Ar jis buvo robotas? Aš niekuo netikiu, Draveni (kur tu dingai?), nes mes esame robotai. Bandau stebėti save iš šalies – o ką gi aš prasmingo darau be buitinių, higieninių, priverstinių bendravimo veiksmų? Nieko. Kodėl?“

Hodmimio miško traukinys

Nežaiavo. Guru Guru stoviniavo samanų perone ir laukė debesų traukinio. Gal jis ketino pasislėpti Hodmimio miške, kuris yra vienintelė vieta pasaulyje, kur galima lengvai ir poetiškai išgyventi asmeninį Ragnariką, kur ugnies milžino Surto kardas jau neturi galios?

O jei tiksliau – Guru Guru nieko nelaukė, nesitikėjo, neplanavo. Tankūs lapuočiai saugiai paslėpė visas, visų kelionių prošvaistes. Guru Guru tarsi plūduriavo vietoje, o bėgo tik dienos, o jei tiksliau – šliaužė, įžūliai, skaudžiai pastebimai, nesustabdomai... Gal tai laiko duobė, o gal kilpa, iš kurios niekaip neįmanoma išeiti? Kodėl? Delsė visi galimi ir negalimi atsakymai. Galvoje – tik tuštuma ir visiškas situacijos nesuvokimas. Kaukolės bagažinėje skambėjo Tangerine Dream albumas „Zeit“.

Į tolimus slėnius pėsti keliavo užgesusių pienių dūmai, linko sudžiuvusi žolė, iškalbingai raitėsi beržai. Laukinė pastelė, bevardė miško paroda. Ir nors buvo vasara, į tirpų minčių sniegą grimzdo baltos eilės.

– Sapnuokite trenktas eiles, nes poezija – tai dingstis laukti vaiduolių traukinių, rašyti paslaptingas tvarkaraščių eilutes. Kiekvienas eilėraštis – tai miglotas maršrutas, prarastas laikas, vagonai restoranai, tvankus tranzito svaigulys.

Liūdėjo nuvirtusių sausuolių bėgiai, švelniai puvo kelmas-garvežys, patriotiškai čiulbėjo į tolimus kraštus neišskridę paukščiai, sklandė lengvos, romantiškos peteliškės, ant paparčių tūpė sunkūs verslo drugiai.

Ramu, svaigino apsnūdusios musmirių eilės. Nusivažiavusių poetų eiles giedojo iškalbinga giria. Nukritusių lapų knygoje Guru Guru ieškojo uždraustų takų, bet neketino palikti pasmerktųjų miško. Kur jis eis, nueis? Ir ką jis ras, atras? Nieko...

— — —

Skubiai kertami miškai, kad civilizuoti žmonės nelauktų poetinių ekspresų ir šlitinėtų šaligatviais, kol juos iškirs dangoraižių stiklai.

Miškas, kur apokalipsė pakeista elipse, laikas – žalias, augantis į dangų.

Posthamletiškas klausimas

Šventame miške, apleistoje Alkoje buvo ramu: jokie armagedono, ragnarioko, apokalipsės, tvano nei krentančio asteroido. Nieko sukrečiančio ar sensacingo...

O samanų perone stovėjo Dravenio holograma.

– Draveni, tai tu ar tik miražas?

– Mane paliko Giedrė ir išvyko į Maldyvus. Mano širdis sudužo į aštrias šukes, o aš mirkstu alaus bare.

Išdykėlės varnos tauriai įgarsino miglotą Dravenio siluetą: „miražas, vitražas, banderlogų vernisažas“.

Ištirpo Dravenio kontūrai. Tapo žiauriai nuobodu. Praradęs atraminį miražą ir nesulaukęs debesų traukinio, Guru Guru varnomis padeklavo liūdną eilėraštką:

*kur bėgt
kai niekas nesiveja
ką vytis
kai niekas nebėga*

Įtikinamai pritilo varnos. Nejaugi niekas neatsakys į posthamletišką klausimą? Į pagalbą suskubo seni miško draugai: Didysis Apuokas – reikia skristi nakčia, Lapė – reikia apgauti Vilką, Vilkas – reikia pagauti Kiškį, Bebras – reikia pastatyti užtvanką, Barsukas – reikia pinigų laikyti saugiai banke... Tik Peliukas pratylėjo ir nieko nesugalvojo.

Ausis užgulė slogi tylą. Kur prapuolė miško patarėjai? Pasigirdo geliantis zvimbimas. Atskriejo Vapsva Maja:

– Nauja meilė saldi kaip laukinis medus! Guru Guru, ieškok moters! Štai tikras atsakymas.

– Esu beviltiškas romantikas... Ne, ačiū, klastingų moterų nebereikia, jų melas kaip medus, tačiau nuo jo tik diabetas... – karčiai pastebėjo Guru Guru.

– Nebūk asketas! – ragino balti taikos balandžiai.

– Skiriu šį keiksmą tai, kuri sulaužė priesaiką, o balandžiams po vieną ramiai nusukiu galvas.

Tolumoje griaudėjo haubicos, sprogo bombos, raketos, urzgė tankai, riaumojo naikintuvai... Pasirodo, šalimais vyko zuikių karas, tai yra pratybos.

Tolimi siekiai

Neprailgsta kelionė, kai eini, suderintas su asfalto skambesiu, kai dainuoji su grioviais, tvoromis ir pievomis. Pakilu: spygliais griežia pušys, melodingai ošia beržai...

Ir vieną tobulos vienatvės dieną Guru Guru netikėtai tapo laimingas. Pasirodo, reikėjo tiek nedaug. Tik kelių žingsnių į nežinią, į neišmatuojamus vaizduotės tolius.

Palaimingai sutemo. Dangus už miesto visada pilnas šviesų.

Nejaugi naktis atsilieps tyla, santūrių vėjo dvelksmu, negirdimu žolės gaudesiu? Staiga Mėnulis tapo geltonas it gęstanti saulė.

– Mėnuli, žvaigždžių kunigaikšti, aš negarbinu nieko, tik Tėvelį Dangaus.

Guru Guru nė kiek nepasipiktino, kad paslaptinęsis pašnekovas šneka paradoksaus, kad jo klausimai mįslingi ir iracionalūs. Nejaugi Mėnulis nori mane apšviesti, kad nušvisčiau kaip jis?

– Aš ne ežeras, ne akmuo, ne pasviręs stogastulpis. Šviesusis Mėnuli, ar žinai, kas rūpi Rūpintojėliui, kodėl verkia ašarojantis, kodėl lyja lietus? Kodėl nesulaukiu nė vieno atsakymo?

Pūstelėjo Auštrinis, Mėnulis pasislėpė už debesų.

– Nejaugi liks neatsakyti klausimai?

Suplazdėjo sparnai, ant šakos nutūpė Didysis Apuokas:

– Tolimi tavo siekiai, Guru Guru, – pastebėjo sparnuotis ir nuskrido į tamsą, kuri tyli, nes žino visus atsakymus.

Įkalinta diena

Rytas – didžiulis indėlis į minčių sumaištį, nes apninka keista pajauta, kad nauja diena – tai tik naujas kalėjimas, ir nieko daugiau. Sunku suabejoti, nes galvoje tuščia. Tuščia! Artėja aušra, šviesos tunelis. O kas tunelio gale? Bejėgė metafizika ir poezija.

– Nieko čia keisto, – pastebėjo Didysis Apuokas. – Rytas atgimsta tuneliu ir plečia ribas, kol pavirsta diena.

Guru Guru nusivylė tokiu atsakymu.

– Guru Guru, ar tu, žiūrėdamas į paveikslą, klausi, iš kur jis? Vaivorykštė – laisva, ir niekas jos neįkalino... Tai tu pokštauji, nes nesi įkalintas matricoje... Tu esi visiškai laisvas. Pajusk tai! – mokė Didysis Apuokas.

Visi šventieji buvo basi?

Iki miško trobelės liko šimtas žingsnių. Guru Guru pažvelgė į savo pribaugtus batus.

– Ir ko aš šypsauisi? Padariau didelę klaidą: išmečiau suplyšusius batus, ir gal todėl mano gyvenimas pasikeitė iš esmės. Keista išvada? O gal ir ne...

Guru Guru prisiminė vieną Lotynų Amerikos tautelę, kurios gyven-tojai sudegina senus batus. Antraip...

Varna stebėjo bebatę Guru Guru kelionę ir sukarksėjo:

– Visi šventieji buvo basi, nes jiems pasaulis buvo tarsi šventykla, į kurią įžengti galima tik be batų...

Varna tikėjosi, kad Guru Guru bandys teisintis, todėl, nuo aukštos pušies nukritusi ant žemės, gyrėsi:

– Aš – šventa, nes paaukojau Lapei sūrį, o ką paaukojai tu?

Pūstelėjo vėjas, į tolumą nuskriejo drebulių ašaros. Pagaliau Guru Guru pasiekė miško trobelę. Pailsėjo, apsirengė lygumų alpinisto drabužiais: tvirti žygio batai padės įveikti bet kokią asfaltą, žvyrą, žolę, samanas, duobes.

ŠvoGERIŲ LAIKAS

Gamta – tik ciferblatas: sukasi rodyklės, byra smėlis, slenka šešėlis. Ar ciferblatas – ir blatas, susijęs su skaičiais (žinoma, dideliais)? Jeigu ieškoti tik analogijų ir paralelių, nelengva būtų nubrėžti pažinčių, protekcijų kontūrus...

Saugus laikas kviečia į puotą, džiaukis gyvenimu... Postmoderniai nutuko kiškiai. Miške siautėja sukčiai ir bailiai. Bevertis priekaištų dramatismas: plėšrūnai nori gyventi sveikai. Mitybos grandinė – papuošalas, kabantis slibinui ant kaklo, todėl diskusija negali būti laisva.

Keliaudamas Guru Guru atsідūrė falsifikuotoje liaudies pasakų erdvėje. Nežabotai siautėjo pražūtinga miško animacija, alpėjo saldi idilės kultūra. Nėra ažuolinės valios rekonstruoti tikrąsias gyvūnų paskatas. Deja...

Bet neverta nusiminti, nes laikas neskriaudžia žmogaus. Visatos laikas – tai laikinas žmogus. Po žaliosios arbatos gėrimo maratono Guru Guru skraidė palei lubas ir galvojo: koks vis dėlto žalias tas pasaulis.

Tamsos blizgis

– Didysis ApuoKE, ar yra kažkoks ypatingas laikas, kai atsiskleidžia paslaptys, sublizga tamsa? – paklausė Guru Guru.

– Tai – užburta akimirka prieš pat aušrą, – atsakė sparnuotis. – Guru Guru, nepagautos svajonių žuvys, pavirtę nematomomis blizgėmis, pakyla virš vandens ir užpildo dangaus skliautą žvaigždėmis, o Mėnulis,

nevykelis žvejys, vis žiūri, žiūri į ežero paviršių, ieškodamas stebuklingo tinklo, galinčio į nakties tamsą ištraukti žmonių vienpusės abejones – šviesti ar užgesti, plaukti dangumi ar vandeniu. Erdviškai susirūpinęs Mėnulis nupliko, ir jo plaukai pavirto kometomis.

– Saulė motulė paglostė Mėnulį ir jis sprogo...

– O tada Mėnulis, pavirtęs meteoritų lietumi, nukrito ant žemės akmens skalda, kelio duona, todėl tu gali keliauti dangišku plentu. Nepamiršk, kelias – tai vienintelė vieta, kur tavęs nepaveja skaudi praeitis, kur tu gali būti laisvas, – aiškino Didysis Apuokas.

– Vis girdžiu, kad mokslininkai atrado bene bilijoną kartų už Saulę didesnę juodąją skylę... Ar mes nugarmėsime į ją? Pasaulis pasikeitė po pirmojo atominio bandymo ir pirmųjų ant Japonijos numestų bombų. Dabar būti ciniku madinga, stilinga. Kodėl?

– Todėl, kad tu esi tikroji, vienintelė Juodoji Skylė, ir kasdien sprogti, ciniškai, melodramiškai, romantiškai, racionaliai, kvailai, išmatuojamai ir neaprepiamai...

– O gal mes visi juodosios skylės? Mes, kurie norime šviesos, taip pat ją pasiimam...

Užgeso tamsa, aušo... Didysis Apuokas nuskrido ilsėtis, o Guru Guru patraukė žvyrkeliu pasitikti naujos nakties.

Užrakintas dangus

Kai šviečia saulė, atrodo, kad niekada neatslinks naktis, kad visada bus šilta ir jauku, bet nelauktai ateina vakaras ir išgaruoja laimės spinduliai. Kur dėtis tamsią naktį? Kur prisiglausti?

Sušlamėjo galingi sparnai, atskrido Didysis Apuokas.

Po pusvalandžio jie jau sėdėjo prie apvalaus kelmo. Šikšnosparniai atskraidino dvi stiklines, didžiulį arbatinuką ir meduolių lėkštę. Guru Guru drąsiai paragavo.

– Stipru? – atsargiai pasiteiravo Didysis Apuokas.

– Žalia...

Deja, nedžiugino vaišės. Guru Guru suspaudė širdį, aptemo akys. Jis niekaip negalėjo suprasti, kur ir kodėl jis keliauja, todėl atsargiai paklausė:

– Gerbiamas šeimininke, ačiū už pastogę ir vaišes, gal jūs galite pasakyti, kas nutiks, kai aš sužinosiu savo kelionės tikslą?

– Žinoti – tai prisiminti!

– Pamiršau, kaip prisiminti, ir kaip pamiršti pamiršau... Apie ką aš čia?

– Apie save...

– Save?

– Na, taip.

– Juk viskas netikra, pasaulis – tik iliuzija...

– Nežaisk žodžiais, nes tapsi marionete, – rūščiai įspėjo Didysis Apuokas.

– O mes juk Žaidime. Ir pasirinkimo neturim. Žaidimas žaidžia su mumis. Mes – iliuziškai su juo.

– O aš galvojau, kad tu esi Guru. Pasirodo, tu tik rašytojas, – nusiminė Didysis Apuokas.

– Kiekviena vasara man atneša vis daugiau šalčio, o dienos – vis daugiau tamsos. Trokštu išvysti neperkopiamą sieną, noriu sustoti, pailsėti, bet toluomoje veriasi, vis veriasi nepasiekiami horizontai...

– Guru Guru, tu gali pasiekti tik dangų, kuris, deja, užrakintas deimantiniu žvaigždžių raktu.

– Skaudu žiūrėti į naktį...

Langas

Keliaudamas atrandi ypatingus žmones, kurių niekad nesutiksi savo kabinete, todėl reikia užtrenkti sunkias buto duris ir keliauti, bet šiandien plentas buvo įtartinais tuščias.

Staiga iš debesų išlindo saulutė, o iš samanų Vikrusis Driežas – sušilti, atgauti jėgas.

– Guru Guru, darganoje pasislėpė lietus, vėl šypsosi saulė, ir žmonės tapo aiškūs, perprantami be hipnozės, be psichoanalizės, be degtinės... Aukso dulkės, susmulkintos iki nano lygio, suteikia tokias galimybes. Guru Guru, ar tu ieškai aukso, ar pamirštų technologijų? – paklausė Vikrusis Driežas.

– Ieškau pačių naujausių technologijų, kurios užmirštos, nes sukurtos seniai... Leonardo ir Tesla sukūrė beveik viską, kuo dabar naudojasi civilizacija... Draveni, gal ir mes ką nors sukuriame, – pavyzdžiui, itin greitai užaugančius medžius? Pasodini sodinuką, ir kitą dieną jau didelės ažuolos.

– Guru Guru, aš esu reptiloidas, bet ne Dravenis...

– Tai kur jis dingęs?

– Visą išrado mano kolegos reptiloidai, o itin greitai auga tik grybai. Dravenis gi slapstosi tolumoje Polonezijos salelėje, nors jo niekas nieieško, negaudo, neseka. Tapo visiškai nepopuliarus, niekas neskaito jo trenktos poezijos, todėl jis svajoja apie burlaivį, admirolo antpečius ir Nepalo princesę...

– O kada ketini mesti seną odą? – pasišaipė Guru Guru.

– Ar tu esi juodasis archeologas? Nerasi mano seno munduro! – pasiiktino Vikrusis Driežas.

– Esu žaliasis, ieškau žolelių skaniai arbatai.

– Esi žolininkas-kerėtojas?

– Griežtai neigiu. Aš tik bandau pažinti gamtą ir gaudau drugelius.

– Sakai, drugelius... Rekomenduoju Jūros periodo parką. Net ir tavimi pasirūpintų mano tolimi protėviai...

– Man patinka parkas prie jūros, gaila, nepamenu, kokios...

– Kaip romantiška, labai seno roko dvasia...

– Well, show me the way to the next whisky bar, oh, don't ask why...

Kas čia man? Aš dainuoju? Dar ir angliškai? Turbūt tai tavo reptiloidiški kerai...

– Ne, tu plačioje pievoje nerandi durų...

– Bet radau langą, tik nežinau, ką pievoje daryti su juo. Leisti per jį aitvarus ar šokinėti pirmyn atgal?

– Guru Guru, tu atradai didžiausią langą – dangų, kuris visada atviras ir visada nepasiekiamas.

Pokalbis neperaugo į konfliktą, tik išsikerojo itin plačiai, kaip papartis, kuris niekada nepražysta.

Išsiveržęs iš tamsos

It pamestas daiktas surandama viltis ir džiaugsmas užpildo krūtinę. Kur dėtis, kai esi laimingas? Ką šnekėti, kai juokiasi širdis? Tuomet reikia be gitaros ar kitokio instrumento dainuoti prospektuose, gatvėse, aikštėse, nevengti tamsių kiemų ar akligatvių. Linksma turi būti visur. O ypač linksma miške, kai švelniai ošia medžiai ir čiulba paukščiai. Kai linksma, tai ir gražu. Girios galerijoje nemokamai demonstruojami dar nenutapyti meno šedevrai. O katinas Rainys kartais, kai jam kyla toks noras, dirba gidu už dešrigalį, žuvies galvą ar pieno šlakelį.

Pažvelgęs į žemuogių dubenį, Rainys pasipiktino:

– Galerija uždaryta, dabar pietų pertrauka!

– Aš sotus, – tarė Guru Guru.

– O aš alkanas!

– Renkuosi sraigių ir varlyčių konservus. Tai – vegetariškas, miško maistas. Užgersiu samanų nuoviru.

Braškėdama atšliaužė Naminė Sraigė, atšuoliavo Žalioji Varlė.

– Gerbiamas Rainy, tu mūsų nevalgai, todėl mes sąjungininkai. Užpulkime apsišaukėlių vegetarą Guru Guru.

Žaltys tyliai gulėjo žolėje ir viską stebėjo. Kai iškėlė savo karūnuotą galvą, visi išsigando ir išsilakstė. Guru Guru paglostė žaltį. Jis patenkin-tas nušliaužė į miško gilumą.

Ir tada atsitiko štai kas: Vikrioji Kuosa išvyniojo raudoną kilimą, kuris simbolizavo iškilią tobulos laimės akimirką, bet Guru Guru neišdrįso žengti girios šlovės taku. Ir kodėl? Nes jis nemėgo šlovės takų. Buvo kuklus, nors ir žinojo savo vertę. Rinko žoleles, nes tik žolės gali pakeisti psichikos matricą, kad kiekvienas paprastas įvykis atrodytų sukrečiantis ir unikalus.

Guru Guru suprato, kad jo niekada nuo miško tako nenušluos ma-dinga banga, ir jis visada bus atsparus bet kokio industrinio grožio ap-raiškoms. Tik prieblandos zonoje galima pakeisti klaidingas kultūrinės nuostatas ir būti laimingam.

Nepaskandinamas minčių luotas

Taip, aš – r a m u s ! – rėkė Guru Guru.

Prapliupo lietus: keikiasi, plūstasi debesys, patvinsta keliai. Tik luotas, iš vientiso minčių medžio išskaptuotas laivelis nugali stichiją. Ir tada miškas dovanoja ne tik storą medžio kamieną, bet ir baltas eiles:

*pas mus
tu ramus
aš nervuotas
kaip uotas*

– Nervingai nervuotas? – pasipiktino Guru Guru. – Nesąmonės pliuropia patvinusi giria. O gal šios lingvistinės klaidos – tai posūkis į moksliskai iškertamą prietarų gelmę, todėl reikia panirti itin giliai? Ar sugebėsiu?

Kažkaip Guru Guru sugebėjo atsiriboti nuo ryklio pomėgių ir asmenybės, ir sportiškai irkludamas plaukė slidžiu pavandenijusiu asfalto paviršiumi. Tik ne dėl sportinio laimėjimo, ne dėl olimpinio aukso, ne dėl aplodismentų.

– O dėl ko, arba kodėl aš plaukiu?

Ši įtartina mintis skandino, smaugė Guru Guru. Apdairiai, senu kailio šalia plaukiantis Barsukas patikslino:

– Dėl pinigų. Dėl ko gi daugiau?

Tik tada paaiškėja kelionės tikslas, kai prabyla žaibas, kuris nušviečia kelią itin ryškiai, bet ir trumpai, – kad pastebėjęs šviesą neapaktum, nepaklystum, nesustotum. Kelionė visada laki, beformė, neapčiuopiama nei ranka, nei mintimi. Bangų laiptai neutralizuoja pėsčiojo žingsnio ilgį, ir kiekviena banga fatališkai šiaušiasi, todėl bet koks ėjimas vandeniui pavirsta grimzdimu į lietų. Už upės ribų nėra dangiškų kopėčių, tik drungnas debesų lieptas į nežinią.

Nebylioje srovėje nuskendo vanduo, atėjo sausa atsisveikinimo akimirka, ir upė sugrįžo juodu asfaltu. Atgal.

Prisiminimų griuvėsiai

Nuo lietaus blizgėjo pušų šakos. Aplinkui plytėjo žydintis rūkas. Kas tai, sunku paaiškinti, tikriausiai antgamtiškas reiškinys.

Iš visų pusių Guru Guru supo ūkanos. Ūkai? Ne, tai buvo obelų žiedai, išsiskleidę rudenį. Ne, vis tik tai buvo ne obelų žiedai. O kas? Tai buvo vyšnių uogienė. Kaip juokavo Kvartetąs I, ne prie aukso, o prie jos reikėtų pririšti visas valiutas. Šis reginys taip sujaudino Guru Guru vaizduotę, tarsi jis klausytų senovės padavimų, šnekėtų su geraširdžiu vaiduokliu, magu...

Pagaliau Guru Guru pasiekė senus griuvėsius. Matyt, kažkada čia būta sodybos, o gal ir kaimelio. Ar galima prisiminti namus, kurių nesi matęs? Ar griuvėsiai gali sukelti tikroviškus reginius? Guru Guru prisėdo ant pamatų akmens. Stebint griuvėsius galima išsigydyti nuo nemigos: kiauri stogai gydo net sunkiausią depresiją. Ši išvada itin keista, todėl reikia sukaupti jėgas ir palikti šią keistą vietovę.

Sušlamėjo sparnai. Ne, tai ne Didysis Apuokas, tai buvo juodasis pasiuntinys Kranklys.

– Guru Guru, pasikliauk manimi, – tarė Kranklys. – Šiandien tu nebūsi kelyje, nors tavo kojos ir nepaliks kieto asfalto paviršiaus.

– Bet juk be manęs kelias negali keliauti! – sušuko Guru Guru.

– Čia tik griuvėsiai, bet kiek paslapčių! Reikia sukaupti jėgas ir skaityti sudužusių plytų memuarus. O gal neverta, nes visi atsakymai yra obelų žieduose, kuriuos nupūtė vėjas? – aiškino Kranklys.

– Ne, atsakymai pražysta sakuros žiedais. Štai atsakymas! – prieštaraavo Barsukas.

Migla nemėgsta šešėlių, todėl griuvėsiai nepanoro augti nei virtualiai, nei kaip nors kitaip. Apie restauraciją Guru Guru nedrįso net ir pagalvoti. Tik sveikos plytos, ir Barsukas gali mąstyti apie pelningas statybas.

– Ar juda iš vietos darbai? – paklausė Barsukas.

– Ką čia šneki? Kokios vietos? Aš matau kelią, bet nežinau, kas eina keliu!

– Keliu eina laisvasis mūrininkas, – tarė Kranklys.

– Tas, kas eina, yra be vietos. O iš tikrųjų niekur neina, – paprieštaraavo Guru Guru.

– Guru Guru, pakaks sofistikos... Pasiraitok rankoves, griebk kastuvą ir – prie darbų, – ragino Barsukas.

– Kartais prisiminimai sukrečia ... – paslaptinai, tarsi dėl kažko įspėdamas, kranktelėjo Kranklys ir nuskrido.

Aš žinau, aš norėčiau

Esmė čia data. Kita bus šios dienos. Esmė čia Mylimoji. Kitos nebus ir kitą dieną. Ir patikės Guru Guru, kad iš košmaro jis nepabudo. Sapnų pasaulis nugalėjo „tikrąjį“. Ne sapnų pasaulis, bet praeities svoris prisilgė ir nugalėjo Guru Guru, todėl jis negali išsivaduoti iš savo jausmų, bet viskas kinta, ir niekas nenugali nieko... Guru Guru turi priimti naują situaciją, antraip jis nugrims į visišką neviltį... Taigi, koks sprendimas?

Nužudyti jau ir taip beveik mirusius jausmus! Bet kaip? Gal padės tolimesnė kelionė?

– Tegul Guru Guru nužudo mirusius jausmus, ir tikrai palengvės... – mokė bejausmis, bežodis asfaltas.

– Man reikia detalių, taško, nuo kurio galėtų pajudėti šviesūs jausmai... – atsiduso Guru Guru.

Sraigė, vėžlys ir dar keli labai lėti gyvūnai slinko mišku, kad padėtų Guru Guru, tad jam teko apsišarvuoti kantrybe. Jis pasiėmė būgną, išoko į transą ir ėmė šūkauti mongoliškai. Mongolija buvo jo sapnų pasaulio centras, į kurį nuolat važiuodavo traukiniu su Mylimąja. Po kelerių metų Guru Guru suvokė, kad tai buvo kitas žmogus – veido sapne nesimatė. Guru Guru vis dar gyveno sapne ir tuo nė kiek neabejojo.

Užplūdo reginiai. Mylimosios veidas pavirto pilku debesiu ir pradėjo kristi pirmieji lietaus lašai. Nukritę ant žemės jie šnypštė. Ne ašaros, bet sieros rūgštis. Be ugnies sudegė meilė, užgeso širdis. Guru Guru dar kartą pažvelgė į dangų, tikėdamasis pamatyti jos veidą, bet debesio nebuvo, tik švietė saulė.

Ir ta saulė buvo nupiešta, o gal atridenta dangaus skliautu iš artimo kosmoso platybių.

Netrukus atslinko Sraigė ir Vėžlys.

– Pažaiskime lenktynių. Jei mes aplenksime tave, dings visi košmarai ir tu vėl būsi linksmas ir laimingas.

– Tai neįmanoma!

– O tu pabandyk!

Ir Guru Guru lėtai, lėtai ėmė šliaužti debesimis. Ne, tai ne silpnumas, bet palaima, ir galbūt todėl Sraigė ir Vėžlys šliauždami žeme aplenkė Guru Guru. Ne, Guru Guru nebuvo miręs, bet ir jau negyveno liūdesyje.

Ir kodėl Sraigė ir Vėžlys aplenkė Guru Guru? Gal todėl, kad jis bėgo debesų keliu greičiau už šviesą?

SATURNAS

Nuotyčiai prasideda

Kelionėje neučia, tarsi nepastebimai (į)vyksta poetinis pakilimas nuo kieto asfalto iki pat žaibo pilies. Sėkmės garantas: audra ir lietus – **iš sidabrinio kibiro, iš kiauros statinės, iš nugerto viskio butelio, iš įskilusios taurės. Ir kas gi gali patvirtinti nematomą poetinį šuolį, nemarų triumfą? Bet kas! Šiuo atveju tai buvo Dravenio automobilis.**

Sužviegė „Chrysler“ stabdžiai, atsivėrė visos ketverios durys, išvirto Dravenis, Giedrė (Dravenio mergina) ir Urtė (beknygė poetė, isterikė, peštukė). Guru Guru apstulbo ir atsitokėjo tik tada, kai ji už atlapų pradėjo purtyti plėšrioji Urtė:

– Kur valkiojiesi, tavęs jau ieško NASA, Interpolas ir net Kultūros ministro referentas Galigantas!

Deja, tai buvo šuolis ne į snieguotas aukštumas, bet į tą pačią pelkę, iš kurios jis tarėsi pabėgęs. Taip, tai tik priplėkės požemis, beliko tik juodas humoras:

– „Cassini“ nuvirto ant Saturno, ji valdė vieni technikai apsiverkė, kiti džiaugėsi. Saturno planeta užkariauta, ir niekas nežino, kas joje laukia „Cassini“. Gal jis neišnyko, o kaip tik perėjo į kitą būvį ar buvo perimtas ateivių?

– Guru Guru, tu esi pažengęs itin aukštai, – nustebo Urtė. – Kosminis laivas atvyko! Skrendame į Saturną!

– Tai – naujas knygynas-restoranas, – patikslino Dravenis.

– Troleibusas-restoranas, kuris, kaip Kryme, važiuoja per Saturną? – ironizavo Guru Guru.

– O gal restoranas-knygynas, sunku pasakyti, – darkart patikslino Dravenis.

Karti ironija nėra nuoširdi, kaip ir apgauta meilė, todėl, slėpdamas savo jausmus, Guru Guru paistė toliau:

– Skrydis buvo greitas, malonus, aukščiausios klasės, net davė atsigerti Buba-Bubos. Vaizdas atskridus pribloškė: miestai – didesni už Žemės, dangorėžiai...

– Skiedi! – nepatikėjo Urtė. – Šlaisteisi žvyrkeliais?

– Guru Guru pagrobė ateiviai, – pastebėjo Giedrė.

– Reptiloidai... – supratingai patvirtino Dravenis.

Draugai nuprotėję, vadinasi, viskas O. K., nudžiugo Guru Guru:

– Draveni, vairuok į Saturną!

Iš kažkur išdygo kosminė arfa (iš tikro tai buvo suplota alaus skardinė!), Guru Guru perbraukė jos raukšlėmis (stygomis), pasigirdo šaltas skardinis krištolas, užgesęs jausmų ledas, duobė.

– Nieko keisto, taip dažnai ištinka sugrįžus iš kitos galaktikos, po ilgo nesvarumo ateina nesvarios mintys ir ieškoma pasileidusios moters, nes tingima pirkti gėles, kviesti į pasimatymus, prisipažinti meilėje, – kvatojo Urtė.

– Gana bartis, važiuojame į Saturną, – paragino Dravenis.

Areštas Saturne

Nepakartojamai ekscentriška būti Kultūros ministro referentu, ypač kai protą aptemdo įniršis. Smagu pavirsti elito pamaiva, kad palengvėtų pagirios, kad „atsirakintų“ užkietėję viduriai. Deja, Galiganto svajonės darėsi vis keistesnės, vis labiau nevaržomos. Ir kodėl Guru Guru ne užkietėjęs nusikaltėlis, ne recidyvistas? Nebūtų jokių problemų: areštas, teismas, vienutė iki gyvos galvos, ir tegul tada rašo, tegul mėgaujasi įkalinta šlove. Nejaugi nėra išeities, jokio sprendimo?

Besiblaškydamas prabangiam kabinete referentas atsitrenkė į sieną.

– Kodėl aš toks nerangus? Būčiau akrobatas, bent jau žonglierius... Valio, išeitis rasta. Cirkas!

Liguista šviesa nušvito pragertos Galiganto smegenys. Artistiškas Guru Guru areštas – tai dėkingumo ženklas postmodernizmui, malonė aptingusiems snobams, nuobodžiaujantiems kultūros biurokratams.

– Visiems bus smagu, o ypač man viešai pademonstruoti beveik kosminę galybę! Guru Guru bus uždarytas Saturno požemiuose! Triskart valio!

O tuo metu Dravenio „Chrysler“, it haliucinogeninis grybas išdygęs priemiestyje, virtuoziškai išpaišė į judrų sostinės automobilių srautą ir skuodė link Saturno. Beveik visi menininkai svajojo sukurti laisvą Saturną, kuriame galėtų atsiskleisti nepripažinti talentai, kur lankytojai jaustųsi laimingi ir saugūs. Deja, Galigantas ir jo šutvė suktai ir gudriai skiepijo kitas nuotaikas: polinkį į svaigalus, kvaišalus, gašlumą, muštynes...

Ir vis dėl to Saturnas spindėjo, it magnetas traukė jaunimą ir kiek vyresnius žmones. Saturnas buvo unikalus, bet ne todėl, kad panėšėjo į tolimą planetą, ne todėl, kad tviskėjo kosminiu dizainu. Saturnas diktavo visas madas, visus stilius, visas kryptis.

– Guru Guru, be Saturno neišgyvensi nė dienos... – aiškino Dravenis.

Efektingai sužviogė „Chrysler“ stabdžiai, vienu metu atsivėrė ketverios durys. Minia smalsuolių apstulbo: atvyko Guru Guru ir jo kompanija. Apsauga paslaugiai atvėrė duris. Urtė, apsimetusi juodai girta, nugriuvo ant tvirtų Guru Guru pečių. Būdamas džentelmenas, Guru Guru nutempė damą į salę.

Nespėjo draugai sušilti, apsidairyti, prisistatė Galigantas, lydimas keturių stagnacijos periodo milicininkų (nacionalinio teatro rekvizitas!). Jis skandalingai surėkė:

– Jūs turite teisę rašyti eiles. Viskas, ką sukursite, nebus publikuojama niekur!

Guru Guru sumetė, kad tai galbūt nauja, ypatinga pagarba naujokams, atvykusiems į Saturną. Dravenis juokėsi, o Urtė taip pat panoro būti suimta.

– Urte, tu nesi girta, – juokėsi referentas.

Sudeginti prisiminimus nėra paprasta, nes tai ne malkos, tai – molis, kuris išdegtas virsta plytomis, iš kurių gali statyti ir rūmus, ir kalėjimą. O gal abu kartu? Dabar Guru Guru tai nebuvo svarbu. Taigi Guru Guru, sėdėdamas kosminiame rūsyje ir spoksodamas į butaforinius stalaktitus, kurių jame buvo gausu, rašė. Guru Guru kūrė eiles apie nemeilę.

Žaizdos dar neužgijo, pipirai dar vis aitrino įaudrintą protą, emocijos kliuksėjo ir taškėsi.

Ktulu

Kultūros ministerija persikėlė į Saturną, ar tikrą, ar paralelinį, ar psichodelinį, – nežinia. Nepaneigiami faktai byloja tik vieną tiesą: Guru Guru Galiganto kabinete skaitė naujas eiles.

– Kokia gili ironija... Guru Guru, tavo eilės bevertės, dabar negarbinu net ir premijuotų plagiatorių, – siuto Galigantas. – Be reikalo rašai, grožinė kūryba – tai Ktulu matrica. Esu aštuonkojis drakonas Galigantas su viena žmogaus galva, galvoju apie beprotiškus dalykus, apie smegenų sukrėtimus, kontūziją be kultūros smūgio, nepailstamai kovoju už rūkymą ir gėrimą, bėgioju neilgus maratonus su blaivininkais ir laimiu, patinka skatinti, propaguoti nebūtas, išgalvotas problemas, žavi beprotybės metafizika, – prabangiame kabinete kontempliavo referentas.

– Ktulu, nebijau tavęs, – drąsinosi Guru Guru. – Aš меčiau rašyti, ir tu manęs nebevaldai.

Galigantas mostelėjo konjako ir paspringęs pradėjo kosėti: iš jo nosies išlindo moliuskas, vikriai prabėgo švarku ir pasislėpė stalo stalčiuje.

– Referente, tavo suluošintas Saturnas – ne planeta, bet madingas baras, kur susirenka mirę poetai, zombiai prozaikai ir Ktulu apsėsti (suėsti!) kritikai.

Po šio pokalbio Guru Guru nuvyko (nenuškrido, bet nuvažiavo taksi) į Saturną, nes ten tikėjosi sutikti Dravenį. Ir neapsiriko, jo laukė visa kompanija.

Neužbaigta gama

Pagrokime.

Interliudija. Do

Pirmo garso nėra kosmose, jeigu jis būtų, nebūtų kitų garsų. Žvaigždės – tai tik dangiškų viryklių griaučiai, išnykusios įrangos likučiai. Gamta tik atrodo šiurkšti, nes visuomet elgiasi garsiai ir nepriekaištingai tyliai. Pažiūrėkite mokslo duomenis, faktus ir pastebėsite, kad garso mirtis tampa pabaiga, kai galutinė pradžia suteikia naują galimybę senai

natai. Jaudina tik kakofonija, pragaras, bet ne melodijos rojus. Apokalipsei skiriamas visas dėmesys, nes norima (per daug dažnai) metalinės laimės.

Interliudija. Re

Rekorderis Re garsu garsiai rėkia, kad nori garsaus patiekalo. Gauna. Garsai įrašomi. Gimsta naujas albumas.

Interliudija. Mi

Belieka tik paruošti silkę su svogūnais, šviečiant žvakei, nes dėmesį patraukia virdulio šnypštimas. Virdulys šnypštė ir mykė, ir gimė žalioji arbata. Skani, lengva, kelianti nuotaiką. Guru Guru ta proga fortepijonu sugrojo nesudėtingą improvizaciją.

Interliudija. Fa

Sunkiai pratinamasi prie triukšmo meno. Sudėtinga be cukraus skrie-ti duobėtu mirtininkų dangumi. Rytoj pamatysime kritusius meteoritus ir abejingai užkasime pabodusius košmarus. Užkasus juos po slenksčiu, atsigersime sūrios arbatos su sviestu, nes esame tik išnykę sulaužytų akordeonų griaučiai. Iš nuostabos ištysta dumplių veidai, kai mokslas neišgali nugalėti senatvės, kai norite integruoto ekrano, kai bijote krabų su metalinėmis žnyplėmis. Daugiau jokios pasiūlos! Toliau Fa – nė žingsnio! Komisaras Reksas sugriaužė fortepijoną!

Saturno grybai

Niekas nežino, teigia mokslininkai, kiek yra grybų rūšių, gal milijonas, o gal šeši. Jie neleidžia savęs suskaičiuoti. Dar paaiškėjo, kad grybai sukuria savo vėjo gūsius ir taip platina sporas. Negana to, grybai gali iššaukti lietų. Jie nėra nei augalai, nei gyvūnai.

– Kas jie, Draveni? Tu gi mėgsti grybauti, turėtum viską žinoti apie grybus.

– Girdžiu šunų lojimą. Neprislopinęs baimės spardau tvorą, nederančias prie pastoralinio gamtovaizdžio. Veidu teka lietus, nes Europos pakraštyje galima tik svajoti apie liuoksinčius zuikius, rėkiančias varnas, apleistus garažus ir grybus, – atsakė Dravenis.

– Ko brauniesi į mano valdas? – suriko iš kotedžo išlėkęs Galigantas.

– Tavo tvora neteisėta, be to, ji trukdo grybauti! – atsikirto Guru Guru.

Grybai tylėjo kantriai, bet trūko ir jų kantrybė. Pakilo vėjas, beveik uraganas, prakiuro dangus, lietus pylė kaip iš arbatinuko. Grybai tyliai, kitu dažniu, žmonėms negirdimu, juokėsi, o grybautojai nešė kudašių.

Grybautojų minia nušlavė Galiganto tvorą, sutrypė dailiai nukirptą veją, išgąsdino sekretorę Vapsvą Mają, kilmingą šunį ir dingo kaip į vandenį, tiksliau, į liutų, dulksną, rūką. Referentas pasiuto:

– Guru Guru, už viską atsakysi!

– Nepavyks tau man prisiūti kaltės. Gaudyk minią, ne mane.

Lietus liovėsi. Grybai nutilo, gal užmigo. Giedojo gaidys, sumaišęs dieną su naktim. Gamta pyko ant Galiganto, o jis nė nesuvokė, kad artėja uraganas Inga, kuris netrukus nušluos jo tvartelį.

– Galigante, tai *force majeure*! Tu neįveiksi gamtos! – džiūgavo Dravenis.

– Aš nugriausiu Saturną, ir jūs, nepripažinti (nefinansuojami!) menininkai, galėsite grybauti tamsiose tarpuvartėse! O aš dalinuosi pinigais. Jūs – kvailiai.

Saturno žiedai ėmė suktis beprotišku, dar didesniu nei dabar greičiu, vienas jų išleido grybo pavidalo žybsnį, kuris kirtu Galigantui į smilkinį. Šis griuvo kaip Lenino paminklas.

Praėjo nedaug laiko, ir vėl senas stagnacinis puvelių kvapas prikėlė Galigantą ir nuskrido it nuodingas tabako dūmas.

– Necivilizuoti begėdžiai, – pamokslavo referentas. – Jums nėra nieko švento. Kodėl nerašote pasakų, o vis maištaujate, kariaujate su manimi, kultūros, progreso nešėju?

Tai sužinoję, viso pasaulio necivilizuoti aborigenai, padedami advokatės, kurios vardas mums žinomas, surinko parašus ir nusiuntė Galigantui. Milijonai parašų, virš kurių buvo užrašai keliomis daugelio žmonių suprantamomis kalbomis: palikite mus su savo progresu ramybėje.

– Nedėkingi kaimiečiai, pagonys... – referentas sugriežė auksiniais dantimis.

Iškrito auksinė iltis. Pilkoji Varna pačiupo grobį ir nuskrido į giria.

Saturno žlugimas

Sostinės sankryžose jau statomi plūdurai, kad sprunkantys menininkų motociklai, automobiliai, dviračiai ir batai neatsitrenktų į lauko kavinių staliukus ir lankytojai saugiai gertų kavą, arbatą bei kitokius gėrimus. Prasidėjo Saturno puolimas. Padėtis atrodo labai kebli, nes visai šalia dviratininkų tako įtrūko Saturno siena. Girgždėjo tironija. Aukštai pasikėlęs kranas nučiupo Dravenio „Chrysler“ ir jau ketino sviesti kosmobilį ant smengančio Saturno. Guru Guru ir jo draugai it legendinis „Cassini“ bus numesti ant griuvėsių, – neišgelbės net guminiai, pripučiami Saturno žiedai. Vienintelė ir paskutinė viltis buvo mėnulis Enceladas.

Šalia baro kėdės nukrito „Chrysler“, ir griūtis leido veikti atsitiktinumui, todėl įsijungė dar neišnaudoti vidiniai ir išoriniai rezervai, visi liko sveiki, net ir automobilis nesiskundė. Tik trūko galimybės pamatyti Galigantą, kuris it holivudinis terminatorius griovė Saturną.

– Atsigręžkime į kitą kitos Guru Guru doktrinos pusę. Tai išgelbės nuo Saturno griūties. Nieko nėra geriau, kaip apgauti savo mąstymą, – paragino Dravenis.

– Geriausia išgerti juodos arba žalios arbatos rytą ir dieną, o kefyro – vakare. Štai ir visa doktrina.

– Guru Guru, kas lieka iš žodžio, aritmetiškai atėmus prasmę?

Niekas nepastebėjo Saturno žlugimo, nes jis buvo taip toli, kad galėjai ranka pasiekti baro griuvėsius.

Naujasis Saturnas

Tarsi visuotinai žinoma, kad Saturnalijos – tai romėnų šventė, skirta mitiniam Romos karaliui Saturnui, Jupiterio tėvui. Neverta abejoti – šventė prasidėdavo gruodžio 17 dieną. Pilnai tikėtina, kad Saturnalijos išreiškė ankstesnių laikų lygybę, laisvę, gerovę. Pagirtina, sektina, toleruotina. Per Saturnalijas būdavo puotaujama, dalijamos dovanos. Nuostabu, nes kai kuriuos papročius, ritualų elementus perėmė Kalėdos. Tačiau niekas nežino, kas tuo metu vyksta Saturne. Neverta nustebti, nes niekas nežino net to, kas vyksta Lietuvoje.

Dar ne viskas prarasta. Šalies sostinėje tikrai (i)vyko toks ar jau labai panašus pokalbis.

– Šįkart Saturnalijose dalyvauja daug personažų (rinkitės patinkančius!), tarp kurių neabejotinai yra žymusis Ulsterio didvyris Kiu Chulanas (*Cú Chulainn*)!

– Guru Guru, visa tai tik legendos, o Lietuva ne *Roma*, ne *Airija*... Dabar Saturnalijos – tai garsaus menininkų baro „*Saturnas*“ žūties (nelygioje kovoje su prekybos centru „*Milžinas*“) paminėjimas, tikiuosi, kad bus atšvęstos ir metinės, – aiškino Dravenis. – O aš, kaip ir visi nepripažinti poetai, gedžiu, nes niekaip negaliu išsivaduoti iš Saturno traukos...

– Bus, kur nebus. Tai taps tradicija, admirole Draveni. Kas lankosi šiame bare? Juk baisoka į tokį eiti, jei nesi, aišku, koks nors mitologinis personažas arba „*Suokalbio*“ klientas, – ironizavo Urtė.

– Po griūties „*Saturnas*“ persikėlė į *Užupį*, ir ten smagu, ypač naktį, kai iš patalų išlenda lunatikai, – aiškino Giedrė. – Baisoka, bet pasiutiškai linksma.

– Oi, tik ne *Užupis*. Tai – snobų ir turtuolių supirktas kadaise bomžavas rajonas, kuris buvo ištis žavus, nors ir netvarkingas...

– Guru Guru, tu teisus, – tarė Dravenis. – Reikia ieškoti sunaikinto „*Saturno*“. Bet kur?

– Tik *Naujajame Saturne* visi bus laimingi... – užsisvajojo Urtė. – Pasišvęskime aukštam tikslui.

– Niekas neturi žinoti, kur. Tai – paslaptis. Vadinsime tą vietą *Naujuoju Saturnu*, – tarė Guru Guru.

– Pagaliau ir aš supratau, – nušvito Dravenis, – tai – *Šambala*.

– Ne, tai – *Ožio Pėda*, naujas rajonas, kurių kaip grybų po švininio lietaus daugėja *Vilniuje*. Turiu tave nuvilti, mielas drauge.

– O kodėl ne *Vilko Pėda*?

– Ožys – Saturno simbolis. *Naujasis Saturnas* – prabangių suolelių rajonas, Tie suoleliai šildomi, juos saugo specialiosios pajėgos ir Varna. Geležinė Varna. Nes Geležinis Vilkas buvo prijaukintas Pasvirusiojo Gedo, pririštas prie Vamzdžio ir virto Ciūciku, – neįmanomas paieškas užbaigė Guru Guru.

Socialinėje hierarchijoje nepaliaujamai vyksta judėjimas nuo plėšrių gyvuliškų formų link civilizuoto, takaus žmogaus. *Naujajame Saturne* šis procesas vyksta atvirkštine tvarka, todėl nieiškokime utopijos.

Atrandantys praradimai

– Kai liūdesį saugojo rauginti drambliai, vienas vieningai suvienijau vienatvę ir tapau panašus į agurką, laimingai įskilusį stiklainyje.

– Tokios liūdnos dienos nepamenu, – verkšleno, verkė, staugė Guru Guru.

Išties, jam nesaldų tuomet buvo, bet visai nelauktai tamsų rudens vakarą spygliuotas skaudžių netekčių kaktusas pražydo, ir tai gražu, nors uogienės iš jo gal ir neišvirsi, tekilos taip pat. Tuštėjo pasaulis, bet supergreitasis minčių traukinys lėkė per už finansinį nulį parduotą Aliaską, ir Guru Guru nebesusigaudė, kodėl jis čia. Tiksliau, sostinės priemiestyje šalia medinio Dravenio namelio.

– Šalta, gražu, bet kodėl čia važiavau? – stebėjosi. – O gal atėjau?

– Kaip čia patekai? – paklausė Dravenis.

– Staiga tapo juodai tamsu... O tada užsižiebė šviesos kelią supančiame miške. Plentas ėjo per ežeryną, per tūkstančių ežerų valstybę. Kairėje – medžiai, dešinėje – irgi giria. Ir visa tai taip kėlė nuotaiką, kad paskambinau savo Mylimajai, o vietoj nerimo ir nevilties išsakiau jai gražius žodžius. Šalia sėdėjęs senegalielis dainavo švelnią giesmę, a(r) tėjo Naujieji metai.

– O toliau? – burbėjo Dravenis.

– O tada laukiau... Daugiau nieko nelaukiau, nieko, tik tavo namelio...

Kai liūdesys užtrenkia duris ir sienos prabyla siliciu, moliu, tinku, medžiu, ant tuščių sienų sustingsta bejėgiai paveikslai ir sietynas uždega tik vieną lemputę, kuri greitai užgesa. Į sužeistą širdį nesustabdomai skverbiasi neapšviesta tamsa. Baisu susigražinti prarastą džiaugsmą, bet verkiant reikia.

– Draveni, turiu svarbų, neatidėliotiną prašymą...

– Aš tavo paslaugoms.

– Nuskraidink mane į Saturną, tiksliau – į jo mėnulį Enceladą, nes ten yra balta piramidė, kurioje transformuojasi žmogaus psichika iš liūdnos, beviltiškos į džiugią ir energingą, ir atvirkščiai.

– Visi nori būti laimingi, o aš, gotas, klausau tik liūdną muziką, liūdnei galvoju ir šoku bugi vugi pakankamai liūdnai, – vos girdimai burbtelėjo Dravenis.

Dravenis ir Guru Guru nusileido laiptais į rūšį ir ilgai ten kažko ieškojo. Pagaliau Dravenis surado seną gremėzdišką lempinį radijo aparatą „Estonija“.

– Kosminis ryšys labai paprastas ir tuo pačiu labai sudėtingas. Galima panaudoti seną lempinį radiją, tam tikrais intervalais įjungti ir išjungti imtuvą, nustatčius bangų reguliatorių į slaptą tarpą tarp dar slaptesnių stočių...

Kai tik buvo išsiųstas pranešimas, pradėjo loti Dravenio katinas, o iš grindų plyšio išlindusi žiurkė sugiedojo pamesto kuršių epo posmelį. Sudrebėjo namelis, bet visai paprastai, beveik kasdieniškai atsivėrė durys ir į svetainę įžengė Geroji Driežinė.

– Kvietėte?

– Nuskraidink mus į Saturną. Kitos išeities nėra, reikia pagerinti žmonių, – derėjosi Dravenis.

Iš Encelado sarkofago Guru Guru pakilo itin linksmas ir laimingas...

Deja, dabar kosminiai skrydžiai panaudojami kitiems tikslams, tai yra ne nuotaikos kėlimui, ne optimizmo skatinimui, ne džiaugsmo propagavimui.

Saturno tyla

Nutolo Saturnas... Kai prarandamas ryšys su kosmosu, netenkama vidinės pilnatvės, todėl reikia atnaujinti poetines vaikštynes šalia upelio ir žavėtis pušimis.

– Ar man reikia mėnulio ir žvaigždžių? – svarstė Guru Guru.

Vidinė tyla sako – jokių žvaigždžių, tik mėnulis.

Neužtemdytas reklaminio stulpo šešėlio, Guru Guru atsitrenkė į dviratininkę. Slidus atsiprašymas. Taika. Nugriuvo šaligatvis ir neliko laiko pagauti troleibuso ratų, beliko tik ekstravagantiškai kvatoti, nes

statiškas gatvės kioskų autoritetas galėjo pasiūlyti tik popierinį karštos kavos puodelį. Nuriedėjo du ratai, bet Guru Guru pakilo nuo kvadratiinių plytelių jau kitas, nes atsitiktinė avarija sustabdė horizontalią minčių tėkmę ir privertė pažvelgti į vidų. Vertikali skvarba, kas ji? Kuri ji? Ar tai – geologų gręžinys tiesiai į širdį iki pat kieto metalinio abejonių branduolio?

Šešėlis nemeta šešėlio, tuo jis ir geras. Ir dar – jis myli moteris. Bet su įžvalga.

Nuvilta gatvės intriga – tai pakankamai lėkštas posūkis į nematomus minčių apskritimus. Abejingos gatvės įkalina nuviltus jausmus kančiai, todėl Guru Guru pasiryžo pamilti savo svajonių moterį. Nebuvo kitos išeities – tik romantika.

Bet ar Guru Guru jau buvo pasiryžęs naujam meilės nuotykiui?

Vidinis balsas tyliai tylėjo, bet gatvės riaumojo, nešdamos naują aistrą, skausmą ir avarijas. Tik Guru Guru buvo saugus, bent kol kas.

– Gatvės tamsios, jokio humoro, – sumetė Guru Guru.

Paslėpta naktis

Vakaras pergalingai užvaldė sienas. Tarsi kambaryje nieko nėra, bet prieš atviras knygų lentynas kaupiasi mintys.

Po kelių minčių Guru Guru pajuto parketą po kojomis. Tvirtai svyruoja grindys, todėl įprasčiau laikytis sienų.

Nekabantys paveikslai (jų nėra!) suteikia neįkainojamą galimybę išbandyti nervų sistemą.

Paprasta pažvelgti pro langą, bet reikia sugalvoti dar geresnį triuką, pakelti akis į lubas. Jos (lubos ar akys?) sunkios, nes čia nėra dangaus, žvaigždžių, mėnulio.

Ramu, gal todėl per daug izoliuotos, paslėptos nakties.

Guru Guru išsitraukė savo mylimą pusiau automatinį pistoletą ir iššaudė visas kulkas į minią.

– Taip, aš niekšas, bet jūs, turginiai, visi esate didesni niekšai, prekiaujat viltimi.

Buvo tamsu. Iš pat ryto nešvietė saulė, o tamsiausia buvo viduje. Guru Guru nekentė savęs, savo vidinės nakties.

Tik nemirtinga turginių minia stoviniavo pa langais ir giedojo himnus dešroms, sumuštinių dėžutėms, aliejui, vynui ir kitoms prekėms, be kurių gyvenimas praranda prasmę. Guru Guru šūviai taip pat.

Blindažas

Nostalgija – aštri it peilis. Praeitis nepaliauja kariauti, nes jaučiasi nesunaikinama ir nepasiekiami jokiais ginklais. Kažkur toli už miesto yra numelioruota pelkė, iškirastas šilojus, šiukšlėmis užverstas upelis ir paslaptingas, visų pamirštas blindažas. Gal Pirmojo, gal Antrojo, o gal ir kitokio pasaulinio karo.

Kai Guru Guru grįžo iš kelionės, aplankė nekviesta viešnia vienatvė. Dabar net ir trumpos išvykos tapo ilgomis, nepakeliamomis. Galbūt blindaže pavyks užbaigti vidines kovas?

Guru Guru išlipo iš „Chrysler“, tarsi neišgirdęs klausimo.

– Tai ką dabar darysime? – dar kartą pasiteiravo Dravenis.

– Taiką!

– Atrodo, pasiekėme tikslą. Reikia patikrinti blindažą. Lengva skverbti į paslaptį, sunku į vidų, ypač, kai viduje tuštuma.

– Varna man ir tik man karksėjo: „karrai, karrai“. O aš tikiu taika, nes esu kvailys, naivuolis. Brendu iš tamsos. Specialiai nemiegu naktimis, nes noriu suvokti naktinį gyvenimą.

– Vikriai po žeme nuslėpta istorija, todėl tik pamirštuose blindažuose voliojasi dar neiššauti šoviniai, nesprogusios granatos, skeletai... Reikia būti itin atsargiam, nes čia slepiasi gyva kulka ir tyko aukos.

Įvyko keistas dalykas – Guru Guru pasijuto virtualioje ramybėje ir jau nebeskyrė monitoriaus nuo dangaus. Blindaže sukosi planetos, sukosi ratu, o kodėl? Guru Guru svaigo, ir pats nežinojo, nuo ko. Gal nuo Marso karo atmosferos, – juk lankėsi neseniai, prisikvėpavo siera? O gal nuo Saturno, – ten išvis tuštuma? O gal nuo vidinės tuštumos, kuri spaudė krūtinę po skyrybų su Mylimąja?

Į stulpą kalama vinis sulinksta, išreikšdama pagarbą plaktukui, o prie ekrano, deja, vergiškai palinksta galva, apsvaiginta interneto šiukšlių. Pūstelėjo šaltokas anapusinis vėjelis. Blindaže nebuvo langų, tik siauri plyšiai kulkosvaidžiams, šautuvams ir kitiems ginklams. Beviltiška už

nepavykusį (neįvykusį?) gyvenimą gauti virtualią premiją, skaitmeninį honorarą, kurį į pinigus gali konvertuoti tik hakeriai.

Prie Guru Guru priskrido laisva kulka.

– Ko delsi? – paklausė Guru Guru.

– Esi drąsus. Baimę skatina beprotiškas saugumo siekis, nes virtualioje erdvėje mirštama itin retai. Todėl galima žaisti rizikingai, kietai. Tik užkietėję drąsuoliai lieka minioje vieni. Aš tau dar pasitarnausiu, pasislėpsiu auksiniame nušauto karininko portsigare ir, kai jį atversi, nudėsiu tavo priešą.

– Visur tavęs ieškojau, Kur buvai dingęs? – pribėgo uždusęs Dravenis.

– Nežinau. Gal laiko kilpoje, gal virtualioje erdvėje, gal paralelinėje...

Pabėgimas

Kai nemiegi, merdėja pasaulis, lietumi pakvimpa kambario oras. Ant sienų pradeda ryškėti dėmės, primenančios žemėlapių kontūrus. Guru Guru užmerkė akis ir pamatė bauginantį vaizdą – švytinčias grotas. Tai buvo nakties pergale.

Todėl Guru Guru nesumerkė akių, ir jam visą naktį vaidenosi Mūza. Kas ji? Jis nesuprato.

– Aš esu Nemiga, bausmė už prarastus sapnus, – prabilo tamsioji Mūza. – Diena tau saldi našta, todėl negali jos nusviesti ir užmigti.

Bet nė kiek netapo šviesiau...

Kai aukštas dangus palieka šviesą, sapnai paveja tave. Esi laisvas tik atstumti dieną ir mėgautis nakties košmarais.

Guru Guru dar kartą užmerkė akis ir pamatė ne liepsnojančias grotas, bet žalią girią.

Rudens koncepcija

Rugsėjo pabaigoje susirgo vasara, matyt, peršalo... Diagnozė aiški ir paprasta: ruduo – negydoma, sezoninė liga. Gelto lapai, bet nešviesėjo žmonių veidai, tikriausiai laukė baltos žiemos. (Ji čia retai bebūdavo balta, planeta sirgo).

Guru Guru pasigedo metalinės nuotaikos, nepadėjo net ir kieta šio stiliaus muzika.

– Kodėl nėra jokios rudenio koncepcijos? – susimąstė.

Guru Guru nutarė aplankyti Dravenį, todėl išsikvietė taksi, nes negalėjo pakęsti troleibusų.

– Koncepcija? O ar ruduo privalo turėti koncepciją? Man atrodo, kad ne... – nustebė Dravenis.

– Ruduo – tai krentančių lapų srautas, ir tiek... – naivuoliu apsimetė Guru Guru.

– Sakai – srautas? Tebūnie srovė, šaltas, akmenuotas kalnų upelis, netinkamas maudytis, plaukti baidare...

– Taip! Admirolo Dravenio brigas sudužo į uolas, ir jis nukeliavo į Ulsterį, kur jo laukė slapta draugija.

– Tai buvo buvę filatelistai, dabar renkantys sudužusių burlaivių borto žurnalus.

– Juose turėtų būti daug įdomaus. Gal papasakosi kokią jūreivių istoriją?

– Guru Guru, keisčiausia tai, kad visuose borto žurnaluose pasakojama tik apie mano keliones... Matyt, todėl ši draugija slapta, itin slapta! Nežinau, ar aš galiu pasidalinti savo įstabiais nuotykiiais, verčiau skiesiu ir meluosiu...

– Gal tai vieno žmogaus draugija, admirole, o kitų jos narių kažkodėl nebėra?

– Taip, tai vieno žmogaus draugija, įsikūrusi ne Ulsteryje, bet sostinės priemiestyje, mano mediniame namelyje. Kadangi kitų narių nebuvo ir nėra, jau paskelbiau gandą, kad juos pagrobė ateiviai. Likau tik aš – vienintelis sensacingų nuotykių liudininkas. Todėl ne liudiju, bet liūdžiu..

– Neliūdėk, Draveni, kiti ateiviai skrenda čionai... O gal tai paukščiai?

– Ta – šikšnosparniai, ir jie skrenda naktį, todėl tu nemiegi... Dabar jau žinai savo nemigos priežastį. Diagnozė aiški. Liga beveik nugalėta. Ar palengvėjo?

– Šiek tiek. Nebijau šikšnosparnių, jie labai įdomūs ir paslaptingi, ir visai nebaisūs.

– Gerai jau, gerai, – pasidavė Dravenis. – Rudens koncepcija – pageltę, sudžiuvę lapai, antraip nebūtų arbatos ceremonijos, pagarbos ir išminties.

– Vadinasi, aš tave turiu gerbti? – juokėsi Guru Guru.

– Rudenį, o ne mane...

Bežvaigždžiai

Net ir laki biurokrato vaizduotė negali nulėkti toliau nomenklatūriinių svajonių, nes jos tarsi riba, už kurios pasibaigia visi siekiai.

Galiganto kabinetas – uždara antikultūrinė erdvė. Prie paskutinio ambicijų barjero – pavydžių minčių aidas, atsitrenkęs į tapetus.

Išdžiuvusiomis spalvomis skamba paveikslai, blyškūs natiumorto kontūrai kvepia šieniu. Už pabodusios klasikos rėmų – siena, atsirėmusi į kampa, parketas, nepakilęs iki lubų kreidos, be laukinės muzikos, užgaulus riksmo, vapėjimo nervingai virpa tolimi, vos juntami paskalų atgarsiai.

– Guru Guru, aš gyvenu tarsi antikvariate, tarp senienų, kurių niekas neperka. Noriu atsinaujinti, pakilti virš pabodusio peizažo, suburti veržlią menininkų komandą, kilstelėti šalies meną aukščiau elitinio dirvono. Man reikia naujų mobilizuojančių projektų, – aiškino Kultūros ministro referentas Galigantas.

– Būčiau dėkingas, jeigu konkretizuotumėte savo aukštus siekius, – atsargiai pastebėjo Guru Guru.

– Eikite į tarpuvartę, rūsius, ieškokite nuskurdusių menininkų, suburkite, įkvėpkite veiklai, užteks snūduriuoti ant sulūžusių parko suoločių!

– Lėktuvas skrenda į tolimą kraštą, jame daugelio žmonių viltys, norai, o gal ir nenorai, bėgimai ir pabėgimai nuo savęs ir įstatymo, o gal žmonių, vyrų, vaikų... Ką gali menininkas, kai jis neturi pinigų? Rašytojui reikia kompiuterio, dailininkui – dažų, muzikantui – instrumento...

– Užteks dejuoti! Guru Guru, aš tau ir tavo sėbrams leidžiu kurti! Argi to maža?

Galigantas mąstė įžūliai tradiciškai ir (ne)teisingai: reikia sumokėti spaustuvėms, scenos darbininkams, techniniam personalui, galerijų vedėjams, kultūros biurokratams, bet kam, tik ne kūrėjui... Referentas prisiminė neišperkama (nebus jokios indulgencijos!) nuodėmę, kai sumokėjo honorarą poetui. Neatleistinas poelgis, siaubas... Tiksliau – gėda, didžiulis apsijuokimas prieš verslo ryklius.

O tuo metu pogrindyje gimė grupė „Revoliucijos šaukliai“, grojanti kietą repuojantį roką. Niekas nežinojo jų vardų, tik slapyvardžius – Admirolas ir GG. Grupė dainavo apie neteisybę pasaulyje, šalyje, kieme, namuose, savyje... Visur. Jos dainos išpopuliarėjo, plito pogrindiniai įrašai, nes grupės principas buvo neleisti įrašų oficialiai, tad vėl buvo prisimintos magnetinės juostos, kasetės. Galiganto armija niekaip negalėjo pagauti grupės, nes ji nekoncertavo, viešose vietose nesirodė, o kur repetavo, buvo paslaptis net jam. O gal tokios grupės nė nebuvo ir sprogo visuomenėje jau seniai brendęs pūlinys, ir muzika gimė pati?

Galigantas prakeikė tą dieną, kai nutarė tapti referentu. Ir kam jam ta kultūra? Biznis menkas, o neleistino dėmesio jo personai itin daug, sunku nusišėpti grobuoniškus kėslus. Verčiau būtų tapęs šešėliniu verslininku, kontrabandininku ar dar kuo. O dabar reikėjo į savo rankas paimti visą požemį, visą prieblandą, visus keistuolius ir genijus, ir šarlatanus.

– Guru Guru, rekomenduoju pakeisti grupės pavadinimą. Nereikia revoliucijos! Tegul ta grupė pasivadina „Tolerancijos šaukliais“, tuomet ir honorarą sumokėsiu...

– Jokios tolerancijos, referente. Ar žinai, ką medicinoje reiškia tolerancija? Tai – organizmo nesipriešinimas infekcijai, užkratui, ligai, tai pasidavimas. Jau geriau tuomet pasivadinsime „Taikios revoliucijos šaukliais“, nes mūsų tikslas nėra nei smurtas, nei dar kažkas negero, antiįstatymiško. Priešingai – mes savo dainomis kovojame su grobuonimis, visuomenės piktžaidėmis.

– Guru Guru, tu mane nustebinai... Maniau, esi kabinetinis mąstytojas, – įkando Galigantas. – O gal tu asteroidas, meteoritas?

– Ne reptiloidas, ne nusiritęs...

Tik dabar Dravenis pasijuto nusiritęs nuo Dreverno milžino supiltos kopos.

– Balta nežinia, aiškūs langai, tolimi debesys, bet visą dieną stengiuosi nežiūrėti į dangų, todėl nepajėgiu skristi, tik slinkti grindimis iki stalo, ant kurio garuoja arbatos puodelis, – patikslino Dravenis.

Paranoja?

Atstumas nuo rankų iki stalo nepakinta, kai sėdima ramiai, beveik snūduriuojama, bet kai paimamas arbatos puodelis, nuotolis žymiai sutrumpėja. Pakanka kumščiu trinkelėti į stalą ir šis atstumas tampa lygus nuliui. Ta pati situacija ištinka atitrenkus galva į stalą ar nuvirtus ant lėkščių. Šalin servizą, nereikia jokios valgymo įrangos! Argi? O gal arbatai reikia stiklinės, o sumuštiniams – lėkščių?

Nors Dravenio neieškojo gangsteriai, jis jau nepajėgė bėgti, slapstytis, nes nemiegojus dvi paras lenkė nepakeliamas miegas: nori ar nenori, reikia ilsėtis. Atsipalaiduoti trukdo ne tik tariamas pavojus, bet ir nemirtinas atstumas iki stalo, grindų, lovos.

Kaip gaila, kad negalima miegoti ant lubų: ten daug nepanaudotos erdvės, ten sunkiau esi pastebimas, pagaunamas. Gangsteriai nežiūri į dangų, nes ignoruoja aukštus siekius. Labai gerai, nes lubos buvo suskeldėję ir bet kuriuo metu ant Dravenio galvos galėjo nukristi tinko gabalas: niekis, palygimus su beisbolo lazdos smūgiu.

Dravenis neišveikė nuovargio ir nuvirto ant senos sofos. Taip, taip, būtinas sapnas, abejoti neverta, nes bet kuriuo paros metu į bevertį kabinetą gali įvirsti referentas Galigantas ir „užversti“ kitokiam sapnui.

O tuo metu referentas džiūgavo. Poetas Dravenis buvo pirma, bet ne paskutinė psichinės atakos auka.

Varnų stebėjimas

Į Guru Guru nusitaikė Galiganto sukurto (o iš tikrųjų pagrobto iš reptiloidų laboratorijos) lochotrono spindulys. Ir koks poveikis? Paranoja? Savigrauža? Depresija? Ne! Varnų stebėjimas! Taip! Guru Guru įniko stebėti varnas.

O tuo metu pradėjo veikti Galiganto lochotronas, ir pradėjo pintis, suktis, suptis, sverdėti raidės.

Pro šalį praskriejo ugniagesių kolona, iš metalinio garsiakalbio suskambo kapoti, užgesinto oro išdraikyti žodžiai.

O štai dabar varnos šnekiną laisvus, nesuvaržytus katinus, pasprukusius iš įkalintų balkonų. Katinai tyli, nes vis krenta ir krenta lapuotos

klevų bombos. Tuštėja kiemai ir išretėjusios varnų gretos jau pasiruošę lemtingai konteinerių atakai.

– Labas, sparnuočiai. Galiganto lochotronas išjungė elektrą, sėdžiu be šviesybės.... Velniop visų rūšių jėgaines, galima rašyti žąsies plunksna ir prie žvakių...

Lochotrono krachas

Guru Guru priėjo prie lango. Atstumas trumpas, gal todėl, kad kambaryje nėra troleibuso laidų, tramvajaus bėgių, minkšto kilimo ir šiltų šlepečių.

Sunkios lochotrono spinduliuotės pagirios, bet ir Galiganto jau laukė psichodelinės reptiloidų linksmybės. Ypač kraupios... Ir kodėl? Todėl, kad negalima be nuovokos tyrinėti mokslui prieštaraujančius artefaktus. Bausmė ateina greitai, be jokio delsimo.

Į Kultūros ministro referento Galiganto prabangų kabinetą įžengė (teleportavosi!) Geroji Driežinė, reptiloidė:

– Gražink kristalą!

Galigantas klusniai atidavė artefaktą:

– Bent jau sumokėkite honorarą. Ateivišką...

– Mielai! – pažadėjo reptiloidė ir dingo.

Koks beviltiškas dosnumas, o gal nepataisomas praradimas? Ir tikrai! Sprogo daugysk įkvėptas ir iškvėptas kabineto oras. Nerimo blyksniai, atspindėti nuo lakuoto riešutmedžio paviršiaus, lūžo per pusę, ir jau be medinės alaus statinės kontūrų nebuvo galima atsiriboti nuo haliucinacijų, išvengti šizofreniškos minčių atakos.

Nesunkiai išmatuojamame kabinete metrinė referento liniuotė neužfiksavo nei sienų, nei durų, todėl sprogo grafinas, paberdamas deimantines šukes ant parketo. Kultūra sublizgėjo bevertėmis smiltimis, blykstelėjo haliucinogenine grybų girlianda; it falsifikuota degtinė įmitusią gerklių suveržė madingas kaklaraištis, nuožulnia falsifikuotos karjeros plokštuma riedėjo rauginti agurkai.

Šalin kokčią realybę! Be skonio – skanu, be oro – gaivu. Galigantas kvėpavo ateivių dovanotomis žiaunomis, nieieškodamas gaivaus šaltinio vandens. Nuvirto europinis langas, į kabinetą įvirto Sibiro žiema. Šalin

vasarą! Laikas pasveikti nuo poezijos maro, o gal nuo žiniasklaidos beprotybės? Tegyvuoja stalaktitų lubos! Ledine varvekliai infekcija gydo kristalizuotas šiaurys. Nuo visų lingvistinių ligų? Kas žino...

Ir kuo skiriasi kabinetas nuo garažo? Niekuo! Kuo skiriasi kelias nuo koridoriaus? Taigi, niekuo, nes greitkeliai jau aptveriami aukštomis tvornomis, kurių paskirtis nėra aiškinama, galbūt įslaptinta.

Naujutėlė BMW skriejo vis siaurėjančiu ministerijos koridoriumi, kol pagaliau įstrigo tarp sienų. Kaip išlipti? Galigantas pasijuto įkalintas, pagautas ir beveik sutraiškytas. Šią akimirką reikia lyriškai susimąstyti (ar tai įmanoma?), nes tik mūro stabdžiai gali pagreitinti minčių bėgimą ratu, tik lietus gali užtvengti poezijos sklidinų lapų upę, tik juodas pieštukas gali nupiešti snieguotą kalną ir nelūžti. Baltai.

Atmetęs visas kontempliacijos galimybes, referentas panoro iš sugauto automobilio išlipti aukštyne be kopėčių, be laiptų, sėdėdamas ant bulvių maišo (gulinčio bagažinėje!) pakilti iki ministro kėdės, nuo vaškuoto parketo rinkti baltas žemuoges, pamiršti šuolį į metalinę beprotnamio pintinę, tolimoms kelionėms ieškoti asfalto balų ir, pagaliau, bambuko barake laukti neiškrautos logistinės sėkmės. Galigantas neabejojo – postmoderni atraminė architektūra neleis kristi žemyn, degraduoti, pražūti, nugaišti. Mirtis negalima, štai kodėl stimpama aptekus taurais.

Vartotojo galva – tai akmuo, todėl iš suspausto automobilio išlipama smūgiu. Pro priekinį langą pralenda nesulankstytas smokingo karkasas, nes sudūžta tik šampano šukės. Ginkluotas išprotėjusia galia, referentas drąsiai šovė aukštyne, nes danguje jau nebuvo nei duobių, nei šachtų.

Prie lemties slenksčio surandamos durys, aiškūs išvartymo tikslai ir, kai jau nebelieka jėgų apsisukti apie likimo ašį ir sukurti naują spiralę, galima su varnomis draugiškai pasidalinti mėnuliu, žvaigždėmis, tabaku.

Jau galima ignoruoti debesis, skęsti žolėje, be žvyro tiesti kelius, nes miestų aikštėse jau nepalikta vietos laužams, todėl be atrankos tikslinga gerti balų vandenį, gaivintis švairiu smėlio lietumi.

Ilgesys

Giedrė išėjo. Kur eiti, jei sienoje įstrigo durys? Aptemdytas saulėtų langų, Dravenis skendo liūdesio arbatoje.

Galima išplaukti į paviršių pro langą, jei tik neįstrigsi kamine. Juk artėja Kalėdos, – ir tai ne prekybos centrų du mėnesius iki šventės organizuojamas prekybos bumai, o Žiemos Saulėgrįža, Elnio Devyniaragio šventė, Amaterasu, Todži, Inti Raymi, Saturnalijs (ir vėl jos), Sol Invictus, Jolė...

Po antros stiklinės atgavęs jėgas, Dravenis pajuto, kad ant viršugalvio dygsta ragai. Kiškių ragai yra skirtinguose pasauliuose: vienas – Žemėje, kitas – Saturne, todėl vilkai nepastebi pavojaus ir puola...

Nėra išsigelbėjimo, kai esi padalintas tarp dviejų pasaulių ir į nelygias dalis. Galima, aišku, pačiam sau pateikti kelis idiotiškus klausimus. Ir kas gi pasikeis? Ne, Draveniui ant kaktos augo ne zuikio, bet kitokio padaro ragai, ir juos „įstatė“ Giedrė, nubėgusi pas Galigantą. Bedalis poetas buvo paliktas ir atstumtas.

Tarsi atjausdamas Dravenio skausmą, būdamas labai toli (tik ne Tibe!) , Guru Guru spontaniškai pradėjo dainuoti (giedoti?) obertonais pagal vieną iš trijų tibetietiškų sistemų. Sienos skilinėjo, grindų nebeliko, liko tik lubos, kurios vienišos kabėjo virš jo galvos. Galiausiai nebeliko ir jų.

– Nejaugi namai – tai iliuzija? – garsiai pagalvojo Guru Guru.

Retai kas supranta iliuzijos prasmę: ji netikra, nors gelia skaudžiai ir „tikrai“. Dabar namuose buvo užpultas Dravenis. Ne gylio, ne uodo. Ūkanota, beformė savigrauža skaudžiai įkando į kaklą, Dravenis paspringo arbata. Taip, arbata – ne išeitis, reikia lochotrono, bet kur dabar yra tas nelemtas reptiloidų kristalas? Atimtas, išgabentas toli, toli... O gal Žemėje yra dublikatas, kuris guli labai, labai arti, ranka pasiekiamame stalčiuje, reikia tik patraukti rankenėlę?

Atidaręs stalčių Dravenis pamatė akmenėlį, kurį parsivežė iš Nidos. Labai jau keistas buvo šis akmuo, vertas priglauti. Gal jūros pakrantė liko nuskriausta? Atleistina, nes Dravenis buvo užgautas dar stipriau. Saulės spindulys, atsitenkęs į sienos ekraną, projektavo vaizdą, tiksliau, trumpą filmuką, ir Dravenis apstulbo pamatęs prabangiame restorane

verkiančią (nejaugi iš laimės?) Giedrę, kuriai fantastiškai raudoną rožių puokštę įteikė Galigantas. Pakilo šampano taurės, porceliano lėkštėje apsivertė triufeliai...

Kokia baisi jausmų audra. Baltijos jūrą padalino Kalungos linija. Riba tarp gyvųjų ir mirusiųjų išnyko. O šventinį stalą perlaužė meilės linija, todėl ištirpo riba tarp skurdo ir turto. Giedrė nusviedė rožių puokštę ant lėkščių, šaukštų, šaukštelių, šakučių. Milijonierius Galigantas nesuvalgys jos gyvenimo. Giedrė pasijuto laisva ir dar stipriau pamilo Dravenį.

Gerokai sutrikęs Galigantas leidosi oficianto nuvedamas iki restorano lango ir vos nenuualpo pamatęs, kaip Giedrė įlipo į Dravenio senutėlį „Chrysler“.

- Moteris dažnokai pražudo jų grožis, – pastebėjo oficantas.
- O kas pražudo vyrus? – paklausė referentas.
- Moterų grožis...
- Noriu gražiai numirti, – gal ir nekvailai atsakė Galigantas.

Vamzdžio autoportretas

Kai spindi sienos marmuriniu tinku, – pasitinki rytą, kai sietyno ugnimi dega lubos, – džiaugiesi vakaru, kuris dainuoja margais raštais, nugriuvusiais ant minkšto kilimo.

Bet gyvenimu, ypač laimingu, džiaugiasi, deja, ne visi.

Galigantas nervingai stukseno į lakuotą stalo paviršių: kodėl niekaip nepasibaigia nuobodi diena, išvarginta sekinančio tingulio, snūdulio.

– Kur dingio džiugesys? Būčiau poetas, atsiriečiau plačią debesų pyrago riekę, kramsnočiau ir svajočiau apie žvaigždes, kurias mato tik naktis, todėl ji svarbesnė. Taip, naktį turi būti rašomos ne knygos, bet dirbamas tikras darbas: saugiai į patikimą vietą tempiamas lagaminas, pilnas eurų. Jis sunkus, sklidinąs popierinių, beveidžių banknotų. Deja, nėra nei sėkmingos, gangsteriškos nakties, nei išsvajoto lagamino, tik kasdieninė valdiška „fanera“, – liūdėjo referentas.

Kaip sunku atjausti niekšą. Gal todėl Galigantas išsijusęs keikė visą pasaulį ir beveik nusiteikė būti suimtas, surakintas ir įkalintas vienutėje, jei nesibaigs ši sekinanti nuobodybė.

– Geriau kalėjimas nei Kultūros ministerija!

O siaube! Galigantas suvokė, kad viskas, kas vyksta kūryboje gero, įdomaus, gimsta periferijoje, ir jį tai baisiai nervino, nes visada buvo centrinio aparato darbuotojas, o kai nebuvo (oficiali biografija apdairiai nutyli), stovėdavo prie kiosko ir gerdavo su skurdžiais alų, taip bandydamas priartėti prie darbo liaudies. Oi, kiek jis sužinojo iš santechnikų, elektrikų, mechanikų. Tiesą sakant, nieko nesužinojo, nes ryte pagiringas jau viską būdavo pamiršęs, todėl vėliau tekdavo, grįžus iš stovėjimo prie kiosko, visą dieną raudonajame bloknote (jam patiko Miao) užrašinėti tas pezaliones, kurias nugirsdavo. Ryte vis tiek kartodavosi ta pati istorija: raštas neįskaitomas, o pats nieko neatsimena... Taip Galigantas perėjo į kitą lygį ir per pažintį šovė į valdininkiškos karjeros aukštumas. Tiksliai, garantuotai. Ilgam.

Bet labiausiai Galigantas baiminosi žiemos, nes radiatoriai būdavo nepakankamai šilti ir tekdavo užkurti židinį, kuriame degindavo pradedančių poetų eiles. Bet šį rudenį poetai nutilo, gal išskrido į šiltus kraštus, o gal pradėjo savo eiles publikuoti internete? Kaip skaudu netekti kontrolės, prarasti įtakos svertus, pasijusti nereikalingu, jau ne visagaliu referentu, o tik biurokratu, gaunančiu nomenklatūrinę algą. Reikia, būtina, privaloma susigrąžinti prarastą didybę! Bet kaip? Nusipirkti kailinius, žinoma.

Beširdį Galigantą galėjo sušildyti tik ypač žiauriu būdu pagaminti karakuliniai kailiniai, kurie buvo itin vertinami sovietmečiu, deja, ir postsovietmečiu. Bet kur gauti pinigų, jei laisvosios profesijos atstovės ir alkoholis prarydavo visą algą, o kyšių niekas nesiulė.

Kam reikalinga kultūra? Galigantas tarsi susimąstė ir nusprendė užsisakyti savo portretą pas žymų dailininką. Su šunimi ir kardu jame. Deja, dailininkas nutapė tik pasvirusį vamzdį, į jį atremtas mėšlinas šakės ir pastipusią žiurkę. Ir pridūrė vieną žodį, garsiai: MENAS.

Galigantas suko galvą: pykti ar džiaugtis. Suko, suko, kol nususuko galva ir nuriedėjo vamzdžiu į kanalizaciją.

Apie nužudytas svajones

Atėnai buvo Guru Guru vaikystės ir paauglystės svajonių miestas. Jo svajones nužudė santuoka.

Žudanti santuoka, laimė, truko tik (net) trejus metus. Ji išnaudojo jį.

Guru Guru nusivežė ją į savo svajonių, savo vaikystės miestą. Pirmosios paauglystės miestą, kai tik pradeda rūpėti merginos...

Tuomet jis turėjo slaptą meilę, kuri apie jį net nežinojo. Ji turbūt jau, kaip ir Erica iš JAV, prigimdžiusi vaikų, pasikeitė ir nebeprisimena jo.

Moterų tokia paskirtis, mąstė Guru Guru. Nusikeikė, išgėrė dar šimtą ir toliau klausėsi nuostabaus Manos Hadzidzakis albumo „Monos Lizos šypsena“.

Paveikslo pagrobimas

– Pone Guru Guru, kiek man žinoma, esate ne tik ezoterinių mokslų Meistras, bet ir patyręs seklys, – suokė Galigantas. – Kiek man žinoma, prieš dvejus metus vertėtės **privataus detektyvo amatu**. Ar dar turite leidimą šaunamam ginklui?

– Ne tuo adresu... Dravenis mėgsta pašaudyti į tuščias alaus skardines, kliedėti apie nebūtus dalykus.

– Meskite juokus į šalį! Reikalas rimtas, sakyčiau europinės svarbos, todėl prireiks ir Dravenio pagalbos. Kalbėsiu trumpai: vakar iš Kultūros ministro kabineto dingo M.K. Čiurlionio paveikslas.

– Nesąmonė – visi genijaus darbai patikimai saugomi muziejuose, galerijose, archyvuose. Ir kaip gi minėtas paveikslas atsidūrė jūsų boso kabinete? Ir kodėl meno šedevrą pagrobė tik vakar?

– Gangsteriai nedelsė ir nieko nelaukė, nes tik prieš savaitę itin kompetentinga meno ekspertų komisija vienbalsiai patvirtino, kad šį paveikslą nutapė pats Čiurlionis, – skiedė Galigantas.

– Nieko nesuprantu, tyrimui reikia faktų.

– Istorija keista ir paslaptina...

– Kreipkitės į ekstrасensus, bet verčiau – į policiją, Interpolą...

– Nereikia šaipytis. Minėtos institucijos jau informuotos, bet aš noriu pats surasti pagrobtą paveikslą...

– Norite išgarsėti, įsirangyti į ministro kėdę?

– Aš ne gyvatė!

– Norite atsisėsti? Tuomet sėsite ir sėdėsite pakankamai ilgai, tik kito kio profilio įstaigoje...

Referento veidas apteko krauju, jis karštligiškai atidarė baro dureles ir griebė viskio butelį. Kai talpa neteko pusės tūrio, Galigantas sviedė butelį į sieną ir trenkė kumščiu į stalą:

– Guru Guru, mes – seni draugai, atmeskime, pamirškime kivirčius... Padėkite man.

Būtų klaidinga teigti, kad Guru Guru pagailo referento, ne, jam tapo įdomu:

- Jūsų tiesa, kažkada kurį laiką dirbau privačiu detektyvu...
- Ir ko ieškojote?
- Savęs...
- Ir kas gi buvo užsakovas?
- Mirtis.
- Guru Guru, ar galite man padėti?
- Ko jūs bijote?
- Meno! – suriko referentas.

Išgirdęs Guru Guru pasakojimą, Dravenis negalėjo atsitokėti iš nuostabos, todėl užpylė klausimais:

- Kodėl sutikai padėti Galigantui?
- Tik iš metafizinių paskatų: ieškau patvirtinimo, kad meno baimė skatina nusikalstamus polinkius. Pavyzdžiui, bijantis baleto tampa serijiniu žudiku, o kraupstantis nuo poezijos – banko plėšiku...
- Na, o išgąsdintas dailės?
- Suserga didybės manija...
- Tai jau tikrai, – tarsi nurimo Dravenis. – Jei esi toks įžvalgas, gal pasakysi, kas iš ministro kabineto pagrobė paveikslą?
- Galigantas.

Sunku patikėti, kad Galigantas vėlyvoje vaikystėje svajojo tapti garšiu dailininku ir saulėtoje palėpėje tyliai piešė, būdamas tikras, kad jo drobės pradės skleisti genialias vibracijas ir užvaldys muziejininkų ir kolekcionierių protus:

– Aš tapysiu ne ant baltų drobių, mano teptukai judės smegenų rievėmis, pakeis pojūčius, psichiką, ir žmonės matys tik mano sukurtą pasaulį, nieko daugiau. Būsiu demiurgas!

Deja, pasaulis buvo nepajudinamas: nei dažai, nei plačiausi teptukų potėpiai negalėjo užgožti tradicinio peizažo. Persiutęs Galigantas išmetė

dažus, sulaužė molbertą, teptukus, suplėšė visas drobes ir visai atsitiktinai liko vienas nepastebėtas, todėl nesunaikintas piešinys, nutapytas Čiurlionio maniera. Šį paveikslą jis atrado jau tapęs Kultūros ministro referentu.

– Gerbiamas ministre, aš prosenelio dvare atradau niekam dar nežinomą M.K. Čiurlionio paveikslą. Noriu jį padovanoti asmeniškai jums, nes širdies gelmėje jaučiu, kad šis darbas tai ne mėgdžiojimas, ne klastotė, bet originalus kūrinys.

Ministras pagarbiai pakabino paveikslą savo kabinete, pažadėjęs ištirti jo autentiškumą. Išgirdęs ministro pasiryžimą, referentas nustėro: komisija greitai nustatys kūrinio „autentiškumą“, jis taps pajuokos objektu. Galas karjerai. Vienintelė išeitis – pagrobti paveikslą.

Svarbus degradacijos požymis – vogti iš savęs. Nepailstamai gedo, atrofavosi, nyko Galiganto karjera. Galbūt pasibaigė referento galiojimo terminas, ir jis netrukus atsidurs nupigintų prekių konteineryje? Baisu! Kodėl nėra karjeros remonto dirbtuvių? Kas kita geležis. Gendantys kompiuteriai lengvai perinstaliuojami, atnaujinami.

Galigantas liūdnei žvelgė į savo paveikslą, kuriame buvo nupieštas ežeras, o gal tvenkinys. Koks skirtumas, nes šį darbą nutapė ne M.K. Čiurlionis. Gal jokio? Ne, skirtumas yra, reikia nustatyti tiksliai, kad žinotum, kokioje akvatorijoje reikia paskandinti bevertį kūrinį. Taip, tai karstinis ežeras – jokios abejonės. Referentas lengviau atsiduso. Na, o Guru Guru negavo net avanso. Šaunu. Ir ką gi jis suras? Pakilo nuotaika. Artėjo sunkiai nusakoma sėkmė. Taip, jis padovanojo ministrui kvazišedvrą, bet kas gi kaltas, kad dingio bevertė vertybė? Visi, tik ne jis.

Naru pavirtęs paveikslas įaudrino natūralius referento smegenis. Audringai bangavo rievės, kuriose beviltiškai skendo racionalių minčių burlaiviai. Galas! Kam? Visų pirma apsijuoks Guru Guru, o po to Dravenis. Galigantas pasijuto išsinėręs iš senos odos ir vėl spindėjo ministerijos koridoriuose.

O vargas vaikystės paveikslas vis skendo ir skendo, kol pasiekė dugną.

Gervės ir kranai

Kai iki knygyno liko tik keliasdešimt žingsnių, ant kalnelio užlipę laiptai nusviedė skubantį praeivį ant aštrių betono bangų. Gal tai buvo poetas, gal lygumų alpinistas?

Ir pirkto Guru Guru vieną knygą, ploną, šiulaikinės poezijos, kurioje viename puslapyje – vienas žodis. Išleista pasakiškai: kredinis popierius, superdizainas, o autorius nežinomas, bet tikriausiai genijus.

Ir šis žodis buvo: „Kritau!“. Gilus, prasmingas šaukiantis, aktualus, nes krenta ant varganos žemelės visi... O gal sveikas ir imitęs (ir įmetęs!) poetas džiūgauja lyrinio pikravimu nuo betoninių laiptų?

Guru Guru apsidairė: iki asfalto toloka, pro šalį skuodžiantys automobiliai tikrai nepanorės suvažinėti poetiškai kritusio žmogaus. Net ir tariai. Bandyti neverta, juolab knyga parašyta ne jo. O gal autorius pasidalino itin skaudžia patirtimi? Nedera šaipytis. Guru Guru susimąstė: ir kodėl reikia šauktis Mūzų pagalbos? Galima nuo betono plokščių atsikelti lengvai ir paprastai, net kai nėra turėklų, atraminių begemotų, paslaugiai stovinčių iš abiejų pusių, pakilti be skraidančio dramblio ar archeologo pagalbos.

O Žemė tuo metu kantriai tebestovėjo ant besimuistančių dramblių ir galvojo planą, kaip čia tapus plokščiai, kad nuo jos nukristų visi negeri žmogeliai.

Tegul sau galvoja ir sukasi... Oro balionai jau mieste! Ir ko delsia kranai? Ko laukia statomas namas?

– Kaip dainuoja kranai... Sakė, o gal kažko klausė vienas politikas... O ar žinai, Draveni, kad angliškai žodis kranas dar reiškia ir gražų paukštį gervę?

Ir neverta, nereikia aiškinti, iš kur visuomet tekste ir už jo ribų atsiranda tūlas Dravenis.

– Iš tuštumos, – išdidžiai sufleravo beveik tuščias dangus.

– Skubiai reikia tamprių rūko sienų, balų, ribojančių žiaurius brakonierių žingsnius, svyravimus, šlitinėjimus... O kranai dainuoja tik apie gerves... Amžina meilė pakelia į neregėtą aukštį... – itin pakiliai aiškino Dravenis.

– Koks dar aukštis? Vos ne duobė! Visi kramto „Donaldo“ gumą ir dėvi puoduose garintus džinsus. Ar mes grįžome į ankstesnį laiką, ar jis kartoja?

– Džinsai, kramtomoji guma – apytamsis progreso šešėlis. Guru Guru, asfaltas slidus, ir tik varnos be lietaus kredito patologiai įsikurs ant šviežio stogo ir kurs naujas muilo operas. Menas iš naujo gąsdinančiai atkurs save, gyvens aukštai, pakiliai ir saugiai kramsnos savo rudimentinę uodegą.

– Menas – tai socialistinis realizmas, kubizmas ir postmodernizmas. Kito meno nėra ir būti negali. Ant laužo nesankcionuoto stiliaus eretiką!

– Taip, taip. Kai sovietinis troleibusas atveš maišą apipuvusių rojaus obuoliukų, nereikės pirkti bananų, galėsime graužti suapvalintus arbūzus, iš sėklų verti karolius, žavėtis minkštu gyvenimu, kuris niekada nebuvo vakarietiškai „kietas“.

– Guru Guru, Lietuva – ne Sardinija, bet, patikėk, niekada negalvojau, kad tavo kelias į knygyną gali būti kupinas pavojų.

– Jis ištis basus. Kaip Bonarijos durys, padabintos tikra mirtimi.

Gal išsigandęs, o gal nutrūktgalviškai saugus, Dravenis dingo, išgaravo, – koks skirtumas.

Guru Guru dar kartą atvertė poezijos knygą ir ištare:

– Saugi, vientisa valanda, nepadalinta į minutes. Ramiai skaičiuoju pulsą – gyslomis teka sekundės: gyvas esu. Dar kažkiek... Todėl ant akmens šiandakt dėsiu galvą...

Interliudija

Įkvėpta naujausios generacijos generuojamų genų.

Tikėtai, netikėtai ateina apdriskęs ruduo.

Pamiškėje džiūsta į pietus besitraukiančių varlių apgraužtas kadagys.

Beveik tylu, nes girioje nustojo šnekėti klevai, samanų spaudai atidavę geltonus, poetiškus lapus.

Bet knygų nėra ir nebus. O kodėl?

Todėl, kad miškas parduotas į vergiją. Burzgiai lentpjūvės, vaitoja sienojai.

O Biliūnas užkeiktame kalne vis šaudo į nemirtingą šunelį. Šis niekaip nemiršta.

Nemiršta ir seni, užakę vandens malūnai, pasigedę etnografinio beržų ošimo.

Beržų sula teka iš liepų, liepos žiedų, ažuolų lapais, kas gi tai? GMO epidemija?

Ne, tai artėja balta sniego mada ir, nepaisant storėjančio oro, pigių drabužių pardavėjų vis dar prekiauja sudėvėtu varnų riksmu.

Animatoriai žaidžia senus žaidimus, jie nežino naujausių technologijų, tebepiešia pieštukais miškus, ežiukus, saulę ir vėją.

Ar dabartinės, naujausios trys dė technologijos gali nupiešti „Ežiuką rūke“ su jo pajauta? Žinoma, ne, nes postanimatoriams neužtenka drąsos įbristi į balą, kristi į pakelės griovį, todėl pasirenkamas jaukus kinokelmas, kuriame susikerta trys (kodėl tik trys?) grybų pasauliai ir sninga alkanais biliūniškais šuneliais.

Loja vargas akmuo, įbridęs į piktžoles. Bac, bac, bum, bum, pokšt berikiokšt...

Tomas ir Džeris niekaip negali vienas kito užmušti, o kodėl?

Todėl, kad nemirtingų herojų negelbsti kiaura valtis, tinklais nesusgaunama žolė: artėja audra, paskutiniam smūgiui bunda debesyse užkasti žaibai, bet Tomui ir Džeriui (beje, buvo kilę įtarimų, kad jie nusižudė) tik juokas!

Ir minčių tankmėje bręsta įtarimas, kad žiūrovai verkia, rauda, alpsta, nes jiems juoktis tapo jau nebaisu. Štai kodėl!

Vilnius, 2017 m.

VIETOJE ANOTACIJOS

Šiame kūrinys autoriai siekė parodyti, kad gyvenimas tik atrodo pavojingas, iš tikrųjų jis saugus, todėl drąsiai galima ilgai ir nuobodžiai žirglioti suvažinėtų stereotipų takais, klausytis kuoktelėjusių poetų šnabždesio, monitorių ekrane žvejoti metus, mėnesius ir, pagaliau, virtualioje erdvėje paskandinti likusias dienas. Deja, autoriai nepraranda optimizmo, tiki, kad vidinio ekskavatoriaus blerbimas gali ne tik pažadinti iš slogaus miego, bet ir užkasti giliausias pražūties duobes. Tebūnie Šviesa.

KOSMOSAS YRA ČIA

ŽAIDIMAS

Pabaiga suryja Žaidimą ir atrajoja pradžia. Kūryba – tai šventa karvė, jos negalima skriausti. Karvės net ir mėšlas, pasak Vedų, turi gydomųjų savybių, todėl net ir patys bjauriausi jūriniai rykliai (ar būna kitokių?) yra gražūs, nes grožis grožisi gražumu, kuris negražiai keikiasi nuvirtęs į balą. Seklu? Ir jokio alkoholio. Kam svaigti nuo chemijos, kai yra fizika? Kai kam reikia daugybės lentelės, o kai kam pakanka abėcėlės, bent jos dalies. Skaitote! Ir ką? Gal žuvėdrų žinyną? Gal? Nesvarbu, nes kai nepamirštama gimtoji kalba (kuri gimsta kartu su tavimi!), tampa suprantami visi tekstai, net ir neiššifruoti dantiraščiai prabyla sava kalba (nieko nėra svetimo!). Vieniši knygų vilkai aplenkia triušių minčių ir nepalūžta prie bibliotekų slenksčio, todėl tobulėkime be raidžių ir hieroglifų, prakeikime gramatiką, bet ką, kas į karišką rikiuotę pastato rades. Atverskite puslapį, paskui kitą ir paklauskite savęs: kodėl aš skaitau? Kodėl? Gal todėl, kad kai kurie tipai nepaliauja rašyti, o gal todėl, kad knygos tapo plėšrios ir it krokodilai ryja žmones?

Mėnulio akrobatai

Guru Guru prislinko prie upelio. Matinės varlės grožėjosi akmenėliais. „Arbatos servizu“, – pasakytų Dravenis. Kur dingio senas draugas? Ir kaip jį surasti? Baloje? Restoranų liūne? Susimąstęs, be parašiuto, be skafandro ir net be dujokaukės Guru Guru nusivylė asfalto lyguma. Jokio skrydžio: ties grioviu parimo vienkartinė valanda, sugirgždėjo lietaus sukapti batai.

– Laukiu kada išnirs skardinėmis sulopyti povandeniniai laivai ir be šumerų žodyno diena bus išversta į naktį...

Nelauktai vejos laiptų gelmėje Guru Guru pastebėjo sulaužytą degtukų dėžutę. Atidarė. Viduje – raštelis. Guru Guru pažino Dravenio braižą. Staiga pajuto stiprų skausmą, – surietė radikulitas. Tekstą tarsi kas užblokavo. Asfalto dugne nuaidėjo sunkūs žingsniai.

– Nėra jokio dugno, – pasipiktino Aksominė Varna. – Tik riešutmedžio spintose slepiasi nuogos valandos, o tavo senas paltas vis dar saugo vasarą! Skaityk raštelį!

Nespėjo Guru Guru, įveikęs dygų skausmą, pažvelgti į tekstą, kai svyruojantis girtuoklis išplėšė iš rankų popierėlį, matyt, galvodamas, kad tai banknotas. Kokia nesėkmė! Bet tai dar ne pabaiga. Į didžiulę neviltį stūmė rankas nusvėrė du purvini lagaminai (aptaškyti balų suspensija), todėl, deramai neįvertinęs supakuotų knygų, Guru Guru sviedė juos į atviras troleibuso duris.

Staiga prislinko Žongliruojanti Ugnimi:

– Esi Mėnulio Akrobatas.

Tango

Į nežinią nukeliavo du lagaminai ir 56 knygos. Guru Guru neperskaitė nė vienos, ir nė kiek nesigailėjo. Tegul skaito kiti. Svarbu, kad atlėgo radikulito skausmas. Kai esi žvalus, pagražėja pasaulis. Guru Guru apsidairė: dviračių takai paslėpė gatves, o greiti troleibusai šokdino varnas.

Taip, varnos ypatingi paukščiai. Guru Guru pamiršo, kur baigėsi jo prisiminimai, ir kur prasidėjo svajonės. Bet ypač jį džiugino, kad varnos ir troleibusai, atmetę trenktą bogi vugi šokio stilių, judėjo plastiškai, įtaigiai, efektyviai derindami skrydžio ir čiuožimo privalumus.

– Tango. Taip – tai tango, – pasipiktino Dravenis. – O aš su Giedre šoku tik bugi vugi!

– Ir važinėji tik „Chrysler“ automobiliu, ir į butelius šaudai tik iš kolto, – ironizavo Guru Guru. – Bet kur tu esi?

Tik dabar Guru Guru susizgribo, kad kalba su savimi.

– Ar tai blogai?

– Labai... – patvirtino Žongliruojanti Ugnimi.

– Kodėl?

– Todėl, kad Dravenis turi leidimą ginklui.

– Na ir kas?

– Ir šaus į tave, į tave... – kvatojo Žongliruojanti Ugnimi.

Pūstelėjo vėjas. Guru Guru pastebėjo kaip dyla šaligatvio plytelės, virsdamos smėliu, o smėlis – žuvimis.

- Vandens!
- Štai ugninis vanduo, – pasiūlė Žongliruojanti Ugnimi.
- Jūs turbūt dirbate televizijoje?
- Retrogradas... Gerkite ir neklausinėkite.

Guru Guru mostelėjo ir vos neužduso. Spiritas. Ugnis, bet ne stichija...

Ir kuo ilgiau Guru Guru mąstė apie tango, tuo keistesnės buvo išvados. Miestas palaidoja šokį. Miestas – tai tango kapas. Ir kas gi atsiranda pirmiau: šokis ar miestas? Ar šokyje sutelpa miestas, o gal miestas – tik šokio aikštelė? Ir kodėl tokie aukšti dangoraižiai? Ar šokis – tik saviapgaulė? O gal žinių siekis?

Mintys, mintys, mintys... Dundėjimas galvoje, akyse – tik daiktų kontūrai. Šoka gamta, prislėgta betono ir asfalto. Šokama, kad neišklystumėi iš kelio, kad tavęs neaptvertų tvora, kad iš girių gilumos atklydęs vilkas pakartotinai neprimintų, kad esi Guru Guru.

Jei nesi Guru Guru, lieka tik troškuly, vedantis link tobulo, vientiso medžio. Ir kai asmenybės kamienas padalinamas į bent dvi dalis, jau negali numesti pageltusių praeities lapų. Suklumpa keisčiausių įvykių pakirstas žmogus, tik ne Guru Guru.

Kaip bedarbis astronautas Valpurgijos naktį šventė

U78 planetoje, visai šalia Blyškiosios saulės Guru Guru vėl pasijuto įvertintas, suprastas, nes elektriniai kupranugariai vikriai čiuožė ledo sniegu ir galima buvo rūkyti saugią deguonies pypkę, tokiu būdu išvengiant atmosferos žalos. Kas pusvalandis – stiklinė degtinės ir jau nebereikia nuogaštauti dėl virusų ar štamų pražūtingo poveikio. Pagaliau pasiekta plastikinė palapinė ir jau galima šiek tiek išsiblaivius prisėsti prie valdymo pulto ir pašnekėti su Emma.

– Sveika, brangioji, tu net neįsivaizduoji, kaip aš pasiilgau tavo virtualios figūros...

Nespėjo Guru Guru pasakyti įtaigų komplimentą, kai tiesiog ore materializavosi, sudaiktėjo, tapo ne tik matoma, bet ir juntama Emma.

– Oi, kaip reikia tolimų teleportacijų išsekintam astronautui moteriško dėmesio, švelnumo... – aistringai suvaitoją Guru Guru.

Deja, romantišką vakarą sujaukė netikėtas vizitas. Molinis Tritonas spjovė tiesiai veidą. Guru Guru jau norėjo lazeriniu kalaviju pamokyti įžulų svečią, bet prisiminė, kad buvo pasveikintas itin garbingai, tritoniškai...

Reikėjo švelniai įspirti į minkštą vizitatoriaus pilvą ir sušukti:

– Tebūnie bala ir purvas!

Moliniui Tritonui buvo įspirta, ir jis džiaugsmingai voliojosi inkšdamas ir rodydamas visus keturis nykščius į viršų. Šis ženklas sutapo su žemiškuoju. Viskas gerai, nusprendė Guru Guru, atsistojo, praeidamas dar įspyrė Moliniam Tritonui, gavo dar vieną papildomą spjūvį. Guru Guru laukė planeta UB40, apie kurią girdėjo tik iš Dravenio pasakojimų, esą ten gyvenęs dievulis Dža. Reikėjo paruošti laivą su reikiama provizija šios keistos (jei ji tikrai egzistavo) planetos aplanckymui, tad teko kreiptis į Emmą. Vos paklausta, kaip tikra moteris, ji ėmė nesustojamai plepėti ir į temą, ir nelabai (daugiausia). Teko išjungti virtualiąją draugę, surizikuoti viską daryti pačiam (astronautai buvo atpratę viską daryti patys be virtualių pagalbininkų), o tada sėsti į kapsulę ir be jokio GPS skristi Dža link.

Kelionėje Guru Guru suspėjo tik išgerti vimdantį medūzų kokteilį (su tirpstančiu paranojos akmeniu!) ir sužaisti su nemirtingomis Cianido Šaškėmis pusę sieninio golfo partijos, kai į erdvėlaivį smogė romo statinė ir sprogo. Kaip miela! Laikas atsitokėti ir padėkoti Geležiniam Sliekui, kuris kreiserio korpuso sudėtį sustiprino keliais procentais ozono šlako. Artėjo nedegantys mediniai piratai. Monitoriaus ekrane išsigandusi rėkė Išmagnetinta Rupūžė: tuoj dings elektra, ir tik trumpas keiksmų bei alaus skardinių sujungimas sugrąžins gravitacines obelis atgal į ūko sodus ir sutryptos gyvatvorės pabels į iliuminatoriaus langus.

Medūzų skonis buvo ypač bjaurus, todėl jis labai patiko Guru Guru (jam kažko trūko gyvenime, todėl laikėsi ekstremalių nuostatų, pavyzdžiui, viskas, kas labai neskana, yra skanu). Po kokteilio apėmė paranoja. „O jei UB40 iš tikro groja ne regis, o, neduokdie, kantris arba noizas? Kaip iš ten ištrūksiu?“ – dvejojo Guru Guru.

Pro iliuminatoriaus langus, stojus štiliui, ėmė skraidyti įvairiaspalviai pasveikinimai hologramose. Įvairiomis kalbomis ir rašmenimis. Guru Guru, dar nespėjęs apimti po medūzų kokteilio, suprato tik vieną –

klingonišką. Nesibaimindamas, nes su superskafandru, jis pravėrė kapsulės liuką ir net per jį užuodė salsvą kvapą, išgirdo marimbos garsus ir kitus haliucinacijas primenančius dalykus, apie kuriuos net gėda pasakoti. „O visgi ji egzistuoja“, – tyliai, bet raiškiai sušnibždėjo susijaudinęs astronautas, uždarė liuką, sėdo prie vairalazdės.

Didėjo greitis, keliais žingsniais aplenkdamas šviesą, bet dar ne riba, nes ir už jos bus diena ir naktis, ir tik Astralinio Krokodilo ašara, užapvalinta plokščioje (beveik rutulio, o gal ir ašočio formos) Žemėje, lietumi patręš ankstyvus rauplėtus (reptiloidinius?) agurkus. Ir kol Guru Guru skrido į sulankstytus Visatos tolius, pasinaudojęs (pseudo) mokslinė tamsa, Haliucinogeninis Dalgis jau saulės sistemos matricioje šienavo tirštas Jupiterio balų ropes, ir žmonės galėjo dar pagyventi... Bent jau iliuzijoje, kad viskas tikra, ir jie gyvi.

Planetą Guru Guru pasiekė dainuodamas pagal instrumentines garsių instrumentalistų melodijas. Nusileidus jo niekas nepasitiko. Kva-po nebesijautė. Vaizdiniai pranyko. Kas nutiko? Paaiškinimu galėjo būti didžiulė metalinė (o gal kosminio plastiko?) skelbimų lenta, ant kurios buvo išrašyta kažkas panašaus į dešimt Dievo įsakymų: „Mes netikime skiepais; Mes esame veganai; Mūsų planeta plokščia; Mes vaikus moka meilė; Mes – pacifistai, bet visi turime ginklus; Mes tikime viskuo, ką rašo mūsų žiniasklaida ir sako mūsų valdžia; Mes esame aukščiau už kitų planetų gyventojus; Kas netiki Mumis, tam skiriama mirties bausmė“. Guru Guru pasidarė asmenukę ir nuėjo palikdamas stendą už nugaros.

O iš paskos skrido varna ir kranksėjo:

– Jūs vergai! Visi vergai! Ir jums yra tik vienas įsakymas: dirbti, dirbti ir dar kartą dirbti!

– Darbas išlaisvina, – susinervinęs prašvogždė bedarbis astronautas Guru Guru ir paleido grumstą į varną. Karksėjimas liovėsi. Krisdama su švilpesiu ji dar spėjo sukrankti: „Šiandien – Valpurgijos naktis, idiote.

Nuotykių kosmose

Išmagnetinta Rupūžė visame Išskleisto Skėčio kvadrato išplatino žinią apie Guru Guru fiasko Valpurgijos šventėje: nė viena raganaitė

nepanoro su juo šokti, nes jis buvo ne velnias, o tik bedarbis astronautas. Guru Guru pasiuto:

– Ar girdi mane, išmagnetinta baidykle?

– Ir girdžiu, ir matau, netgi telepatišškai skenuoju tavo mintis. Deja, kol kas tik vieną procentą, – monitoriaus ekrane maivėsi Išmagnetinta Rupūžė.

– O kodėl tu neįmagnetinta?

– Klausyk, profane, tu neturi jokio supratimo apie įmagnetinimą. Pabandyk atsiremti į sieną! Pabandyk!

Guru Guru atsilošė ir net nespėjo mirktelti, kai atsidūrė sienos viduje, bet nepajuto jokio judesių suvaržymo.

Nepatikliam skaitytojuui reikėtų priminti, kad Guru Guru buvo nesuvokiamai toli nuskridęs nuo Žemės ir rezidavo YES-5 triguboje planetoje, kur tiek daug paprastam žingsniui erdvės. Todėl Guru Guru pasuko žvyruotu taku ir pastebėjo Aprūdijusią Armatūrą, išvedusią Bekepurį Šunį atsikratyti vidurių akmenų.

– Esi tolimame ūke, beveik beginklis... – įspėjo Aprūdijusi Armatūra.

– Mano erdvinis kreiseris „Perkūnas“ tvirtas ir neįveikiamas!

– O kur tavo komanda?

Guru Guru suklupo atsitrenkęs į keraminį kelmą. „Kodėl nėra komandos?“ – pasipiktinusi rėkė smėlėta sąžinė, o gal neišvengiama būtinybė.

– Rekomenduoju virtuoziską astropilotą Molinį Tritoną, inžinierių Geležinį Slieką ir nenugalimą amazonę Išmagnetintą Rupūžę, na, o tavo virtuali mylimoji Ema niekada nepaliko ir nepaliks nei tavęs, nei tavo kreiserio.

Oi, kaip žiauriai klysta medituojantys į sieną. Juk žymiai daugiau pasiekama įsliuogus į betono, plytų, akmenų ar metalo lydinių konstrukciją. Guru Guru užsidėjo akinius, kurie įveikia visas sienas, pertvaras, barjerus ir skubiai paliko betono piramidę. Kai tik įžengė į erdvėlaivio valdymo salę, suskambo Emmos komanda:

– Dėmesio, kapitonas ant tiltelio!

– Ramiai, – sukomandavo Guru Guru.

Kovinėje rikiuotėje stovėjo/gulėjo/sėdėjo/hologramavo (tai nebuvo itin griežta rikiuotė) visa kreiserio įgula: Ema, Molinis Tritonas, Geležinis Sliekas ir Išmagnetinta Rupūžė. Prasidėjo didi kelionė.

Bet čia, nepatiklusis skaitytojas, mes turėtume grįžti laiku atgal, kai lygiai prieš dvidešimt dvi Žemės dienas prasidėjo Guru Guru kelionė. Kaip tai nutiko? Pirmiausia reiktų paminėti, kad šiais laikais (atleiskite, skaičiaus išduoti negalime, tai – paslaptis) į kosmosą galėjo skristi bet kas, be to, nemokamai. Nepaisant to, drąsiųjų atsirasdavo nedaug. Guru Guru, būdamas šiek tiek avantiūristas, be to, viską Žemėje praradęs, nusprendė surizikuoti. Nors... kokia ten rizika, kai Žemėje nebėra ką veikti? Jis išmetė visas savo filosofijos knygas (o jų buvo daug). Ne, nesudegino, o gražiai išmetė, jei tiksliau, – padėjo stirtą prie bibliotekos, gal kam prireiks (geriau jau neprisireiktų, prie gero filosofija nepriveda). O pats atsisėdo ir ėmė bandyti medituoti. Guru Guru nežinojo, kaip tai daryti, todėl kaip mokėjo, taip ir darė. Meditacija išliuogė į jį kaip kokia Mukalinda (gyvatė, saugojusi Budą nuo pavojų, kai šis ištirpdavo meditacijoje). Guru Guru pasijuto ramus, saugus, nors protas būdravo ir neleido pernelyg atsipalaiduoti, juolab užmigti. Tuomet būsimasis astronautas ir pamatė, koks gražus kosmosas. Ir apsisprendė, kad privalo jį pamatyti.

Tik kosmose nesuvokiamu būdu susijungia paprasti buitiniai dalykai ir iškiliausi siekiai. Tik kosmose pasijunti svarbus ir reikšmingas. Guru Guru tarsi senus marškinius išaugo Žemės galimybes. Dusino ankšta apykaklė, net ir atsegus viršutinę sagą trūko ne tik oro, bet ir kažko lakesnio, gaivesnio.

Identifikacijos pilnatvė

Kosmosas – čia pat, ir nereikia niekur skristi (*astronautas G. G. Simorgh*).

Kosminis triukšmas skverbėsi kaip nepranokstama, spengianti tyla, ir Guru Guru abejojo savo kelione, kosminiu laivu, nes jam vaidenosi pamištas kabinetas, knygų lentynos, stalas, kompiuteris ir nesustabdomai skambanti muzika. O dabar tvyrojo atgrasi ir pavojinga ramybė.

„Mmmmano galva baigia susprogti nuo fantazijų, mintijimo ir sapnų. Negaliu užmigti – vos vos pavyksta...“.

Taip kalbėjo Guru Guru prieš išskrisdamas kosmosan. „Nusidažykime veidus juodai ir baltai arba papua spalvomis (juodai ir žaliai), bet kokiomis spalvomis, bet niūruma neturi teisės ateiti net tada, kai visai blogai.

O kodėl blogai? Mes svirduliuojame tarp lietu ir hologramų. Mūsų nei-ma miegas. Kas mes esam? Tigras. Bet in reality mes esam neliečiamųjų kasta. Apie mus romanų nerašys dar n metų. O gal ir niekada nerašys. Ir nereikia”.

Virtuali pagalba visada šalia. Ema surado (o gal išrado?) keistą radijo stotį: „Mes tiesiog „bėda“ britams buvom. The Troubles. Šiaurės Airijos „teroristai“ prieš britų teisinguosius kapitalistus. O kuo airiai blogesni? Moterys mūsų, keltų, gražesnės. Mūsų reikalavimai racionalūs...“, – iš tolimos praeities suokė nematomas diktoriaus.

Štai transliacija nutrūksta. Trukdžiai, bangavimai, nežinomų energijų pliūpsniai, o gal dar kažkas, ko nefiksuoja jokie prietaisai. „O kam aš buvau kliūtimi, neįveikiamu barjeru į karjeros aukštumas? Gal Galigantui, o gal nežvelgiamai užsislaptinusiems priešams ar konkurentams? Nepanašu: ir be mano pažeminimo jie ramiai kilo, augo, stiebėsi, bet taip ir liko Žemėje, ir tik aš pakilau į kosmines aukštumas“.

Sudreba kreiserio korpusas. Ramiai atsilošęs kapitono kėdėje, Guru Guru pabunda iš košmaro, ir jam paaiškėja, kad nemažai kas tame košmare yra tiesa, tiksliau, vadinamoji realybė.

Kantrusis skaitytojas, mes dabar jums pagrosim suplyšusiu dūdmaišiu, o tada dar kiek gal ir parašysim.

Skambant metalui, į kapitono kajutę atsuoliavo Išmagnetinta Rupūžė:

– Guru Guru, dar nenuskrista pakankamai toli, bet vis dar kandžiojasi žemiškos problemos? Ar įmanoma pabėgti nuo jų, kai esi taip arti Žemės? Ar legendinis kapitonas Nemo pabėgo nuo civilizacijos? Ne, net paslaptina vandens gelmė nenuslopino keršto troškimo.

Guru Guru vėl prisiminė priešą Galigantą, neištikimą Mylimąją ir širdis suliepsnojo rūstybe. Aišku, nebuvo tokio prisiminimo! Ir dar daugiau: nebuvo jokio atminties skyrelio, net ir jo pavadinimo, nusprūdusio žodžio ar komentotinos sąvokos, ypač rūstybės.

– Kapitone, kerštas – ne išeitis ir ne sprendimas. Reikia išmokti gyventi „čia“ ir „dabar“, o šio meno galima išmokti tik keliaujant kosmosu: nauji fantastiški įspūdžiai, neįtikėtinos patirtys, keisčiausi nuotykių ir reginiai išjungs vidinį teatrą, besikapstantį niūrioje praeityje ir svajojantį apie šviesią ateitį. Tik tokiu būdu gali būti panaikinta kančia. Tegyvuoja kosmosas!

– Pirmiausia, pas mane nebuvo jokios krizės, ir nėra. O kosmosas man neįdomus. (Kapitonas virtuozaiškai nuslėpė tiesą). Tavo eilė. Tavo eilė. Tavo eilė. Ar tai eilė prie juodosios skylės? Nežinai? O kas yra Kiko?

– Kiko Milano! Kosmetikos parduotuvė. Kapitone, tu neišsivaizduoji, kokia aš graži. Man nereikia jokių kremų, odekolonų, net ir plastinės operacijos. Tu gali tik pasvajoti apie mane. Tu esi ne savo baloje! Buvo, buvo krizė, – nesiliovė Išmagnetinta Rupūžė. – Tau reikia, ir nedelsiant, išsigravituoti ir būsi laimingas. Pažvelk į mane – kai tik išsimagnetinau, išsyk tapau laiminga, varliškai linksma ir draugiška. O kosmosas įdomus, tik jis įdomus, ir daugiau niekas!

Guru Guru paspaudė baltą klavišą, nes visi kiti buvo juodi, ir sužviegė sirena: „Pavojus, niekas nepuola, niekas negresia“.

Ekrane pasirodė Dravenis.

– Lazerinės šakės, – suriko Išmagnetinta Rupūžė.

– Atvežiau jums romo ir apelsinų, – džiūgavo Dravenis.

Guru Guru nuliūdo, nes prisiminė visas įmanomas, kiek nešė atmintis, rupūžes.

– Galvok tik apie mane! – ragino Išelektrinta Rupūžė.

Guru Guru nė kiek nesutriko ir išliko, pakankamai ilgam, šaltas ir ramus.

– Kažkas ir mane pažemino, nužemino, nes pavadino Išelektrinta. Aš – Išmagnetinta, Išmagnetinta!

Guru Guru, kaip erdvėlaivio kapitonas, turėjo pasakyti kažką paguodžiančio, paneigti šmeižtus, kurių nebuvo, ir jis tarė:

– Guru Guru stoja prieš Laikinąjį teismą, kurio sprendimai priimami vadovaujantis feisbuko laikais.

Ir uždainavo. Baltistano dainą...

Beje, gerbiamieji skaitytojai, o kas yra laikas, kaip manot? Pagarbūs skaitytojai tiki, kad laikas juda ne iš praeities į dabartį, o iš dabarties į ateitį, o „negerbiami“ skaitytojai žino, kad nėra jokio laiko – tik amžinas dabar. Dabar gimstame, dabar gyvename ir dabar mirštame. Tai reiškia, kad laikas švarus, neturintis jokių gradacijų, padalų. Dabar yra tik Geležinis Sliekas, Molinis Tritonas ir Išmagnetinta Rupūžė, o Guru Guru nėra nei erdvėlaivyje, nei savo kabinete, todėl jis atvirame kosmose. Be išmatavimų, neturintis nei aukščio, nei ilgio, nei pločio. Natūralu

ir nekeista, kad jo nesurado Dravenis, atvyko tik atstovas Aukštasis Šikšnosparnis.

Kartais skrendant erdvėlaiviu galima pajusti, kad kosmoso nėra. Būtent pajusti, bet ne suprasti, patirti, bet ne žinoti. Aukštasis Šikšnosparnis atvyko be skafandro, be jokios apsaugos, tik vilkėjo tamšiai žalią kombinezoną, ant kurio puikavosi užrašas: „Prekių pristatymas“. Atvykėlis atnešė dėžę apelsinų.

– Ačiū, – automatiškai padėkojo Guru Guru.

– Neskubėkite, tai tik pirmoji dėžė.

Guru Guru sustingo nežinioje, nuostaboje ir abejonėje: jis vėl atsidūrė savo kambaryje. „O kur įgula?“ – toptelėjo. Molinis Tritonas, Geležinis Sliekas ir Išmagnetinta Rupūžė virtuvėje gėrė arbatą ir šveitė spurgas.

Gal kosmoso išvis nėra, bent jau dabar, kol kas, nes yra tik abejotini skrydžiai į Mėnulį ir Marso paviršiumi ropojantis metalinis voras? Tiesa, dar Saulės sistemoje pasiklydę zondai... Štai ir viskas, o gal ir to nebuvo, tik apgaulė, afera ir pinigų grobimas? Ė, ne. Kosmosas yra čia pat, pasiekiamas ranka, aiškus, teisingas, nesuklastotas. Guru Guru nurimo. Taip, jis – astronautas, nėra abejonių, ir kelionė nesibaigs ties liūdnamis apmąstymais, ties arbata, spurgomis ir apelsinais.

Kaip gera nugalėti liūdnas mintis ir savo kuklų butą monolitiniame name paversti galingu erdvėlaiviu. Tai – pašaukimas, misija ir, be abejo, pareiga. Todėl pakankamai linksmas ir laimingas Guru Guru įslinko į virtuvę šveisti spurgų, gerti karštą, ugnikalnio magmą primenančią, deginančią arbatą.

Abejonių rūke paskendo kėdės, todėl visas kreiserio ekipažas sėdėjo ant grindų sukryžiaęs kojas, bet nemeditavo. Kosmose reikia išlikti budriam, nes bet kuriuo metu piktas reptiloidas gali išlaužti duris ir pagrobti apelsinų dėžę.

Pasigirdo kurtinantis triukšmas: Remontininkas Termitas gręžė sieną, matyt, norėdamas įsibrauti į kreiserį, išrinkti ekipažo dalyvius į dalis ir sudėlioti juos kitais, kitaip sakant, pakeisti įgulos dizainą, nes jis jau nebemadingas. Br... Guru Guru nepanoro, kad ant jo galvos būtų pritvirtinta Geležinio Slieko galva, o vietoj rankų – varlės letenos. Šalin remontą!

Į žolę, smėlį, uolas ir vandenynus atsiremia oras ir užmigęs sapnuoja atmosferą, kurią mes įkvepiame ir iškvepiame. Dumplės, pompos, plaučiai... Tobuliausias instrumentas – tai Skardusis Dūdmaišis, ir jis beveik gyvas.

– Kodėl beveik? – pasipiktino įžeistas instrumentas.

Kokia karti neteisybė, beveik įžūlus melas, nes kasdien kartojama, kad gyvas tik elitas, visi kiti nekvėpuoja, nes dėvi nematomas dujokautes, neapčiuopiamus respiratorius, bent jau antsnukius. Tik elitas nešioja apsaugines kaukes, už kurių slepiasi abstraktūs veidai.

– Skardusis Dūdmaiši, tu kvėpuoji – vadinas, esi gyvas, – patvirtino Išmagnetinta Rupūžė.

Skardusis Dūdmaišis nurimo, kai tapo sklidinas apvalių oranžinių apelsinų. Sotumas sukelia ne tik tingulį, bet kartais kulinarinę ramybę, ypač pučiamiesiems instrumentams, todėl Skardusis Dūdmaišis pasakė ypač svarbią sentenciją:

– Žmogus – tai sėkla, kuri turi būti pasodinta Jupiterio žiede.

– Ir kas išaugs? – sukluso Guru Guru.

Atsakymas dingo laiptinės prietemoje, muzikantas (o gal instrumentas?) pasišalino itin greitai, palikdamas sienoms tik duslų dumplių aidą.

– Gal haliucinogeninė Kanapė? – samprotavo Geležinis Sliekas.

Nepaisant greito žmogaus augimo, žiedais (prieš laikrodžio rodyklę) atsisuka nerimo banga ir jau nebeįmanoma įžiūrėti ciferblato padalų, nes laiko kol kas dar nėra. Jis nesudygo, nes nebuvo sėklos. Bet šį trūkumą galima ištaisyti. Turiu mažytį antikvarinį žadintuvą, jį pasodinus Neries pakrantėje, jau niekas nebesukinės laikrodžių rodyklių nei pirmyn, nei atgal, nedings nei vasara, nei žiema.

Namai išplečia ribas ir tenka trauktis kartu su sienomis vis arčiau stalo, kuris sukasi ratu vis greičiau ir greičiau, kol kėdės nukrenta ant lubų. Neverta ieškoti atsakymų į klausimus, kuriuos jau pamiršai.

Metro

Čia pat giliausi požemiai, kuriais rieda elektriniai traukiniai ir į darbus veža tūkstančius biurokratų, nes paviršiuje nėra jokių tramvajų ir dirizabliai dar neplaukioja padebesiais. Geležinis Sliekas jau aptiko

slaptą stotelę, esančią Antakalnio žiede, kuriame tarsi milžiniški asteroidai sukasi troleibusai. Durys yra sename čekišrame troleibuse, kuris niekada niekur nevažiavo ir nevažiuos. Kiek toliau antrojo Valakampių pliažo dreifuoja ant seklumos užplaukęs garlaivis, kurį atidžiai ištyrė Išmagnetinta Rupūžė ir Molinis Tritonas: durys yra kiek žemiau vaterlinijos.

– Dabar jau aišku, mes ne Žemės planetoje, – suabejojo Guru Guru. – Bet ar įmanoma pasislėpti nuo kosmoso, bent jau jį ignoruoti, apsimesti, kad jo nėra, ir, jei mums pavyks apgauti matricą, kur mes tuomet atsidsursime, eidami nepažymėtu žvaigždžių taku?

– Galime apgauti skaičius, topografinius ženklus, nuorodas, bet ką, nes apgauti liksime tik mes patys ir niekas daugiau, – aiškino Geležinis Sliekas. – Siūlau įsibrauti pro garlaivio vartus ir pasiekti metro.

Vanduo buvo tarsi sausas, išdžiūvęs saulėje, šiltas, todėl beveik nejuntamas. Visa erdvėlaivio igula paniro į sraunų Neries vandenį, be jokių oro balionų, skafandrų, narų kostiumų. Stebėtina astronautų drąsa įkvėpta nepalaužiamo Guru Guru ryžto įsibrauti į paslaptinius požemius ir įsėsti į vagoną-restoraną, kuris „veža“ bet kur ir bet ką. Kažkodėl nerašoma, netransliuojama apie kosmoso paieškas po žeme, gal todėl, kad įsibrauta tikrai negiliai, gal tik 10–15 kilometrų. O kas ten viduje: kietas branduolys, tuštuma, ar dar galas žino kas?

Toptelėjo mintis: o gal šis metro veža į neištirtas gelmes ir ieško planetos centro, kurio nėra, todėl centrinis Konstitucijos prospektas spindi stikliniais bankais ir klientams dalina plastikines korteles?

Šis garlaivis kažkada plaukiojo maršrutu „Gedimino pilis-Valakampiai II“, o dabar šaukiasi pagalbos. Gal todėl, kad, būdamas vaikas, Guru Guru planavo išvykti į Ameriką, bet taip ir liko krante. Gal todėl, kad laivas neturėjo nei burių, nei garo katilo? Ir štai Guru Guru pagaliau svajonių laive, ir keliaus žymiai toliau nei neišsipildžiusių svajonių žemynas: metro gali nugabenti net į Singuliarinį tašką, nuo ko visas ir prasidėjo. Bet Guru Guru netroško nei pradžios, nei, tuo labiau, pabaigos, jam reikėjo auksinio pjūvio (ne peiliu per kaklą) bei praktiškų racionalumo ir jausmo proporcijų, kurios suspindės gyvenimo pilnatvė.

Pakrantė buvo apytuštė, keli senyvi poilsiautojai sėdėjo ant suolelio ir žavėjosi pasvirusiu, bet nenuskendusiu „Titaniku“, nors garlaivis

turėjo kitą vardą, kurio nuo aprūdijusio borto nenugraužė nei piranijos, nei rykliai: plėšrūnai sėdėjo bankuose ir rijo patiklius klientus. Taip, tai buvo „Neris“, koks paprastas vardas, sunku suabejoti jo tikrumu, sužeisti ironiška replika. Tik giliai po vandeniu nuskęsta kvailos mintys ir į paviršių iškyla genialios idėjos.

Guru Guru nutarė išnirti į paviršių: neverta uždusti po vandeniu. Ir visos tos kalbos apie paralelines erdves slegia, – iš pradžių nustebina, o paskui tik suerzina...

G(r)obio dykuma

Dravenis gyvena Gobio dykumoje.

Vienintelis Dravenio draugas buvo nuolat mieguistas, kalbantis, bet nelabai kalbus meškėnas (taip ir nepaaiškinęs, kodėl gyvena dykumoje), vadinęs save Šyvos draugu (ne tarnu). Su juo Dravenis eidavo pasivaikščioti, kai kiek atvėsdavo, iš tolo stebėdavo nedažnus karavanus, tuomet į savo atmintį viską užsirašinėdavo mongoliškais rašmenimis. Ypač džiugino blaivūs chronomiražai: miestai, tiltai, upės, jūros...

Bet tikroji dykuma atsiveria poeto (tiksliau – astronauto) širdyje ir nutįsta neišmatuojamais smėlynais per gatves, prospektus, aikštes. Niekas nėra mieste, tik ištuštėjusi minia, robotai, skubantys į darbus ir zombių veidai monitorių ekranuose.

Dravenis kantriai laukė, kol iš tarpuvartės išlys iškili asmenybė, skersgatvio genijus. Pradėjo snigti plakatais, šypsojosi „fotošopiniai“ veidai padirbtomis, falšyvonis žiaunomis. Ar domkratiniai rinkimai patvirtina talentą, sugebėjimą rūpintis tauta? Į balsavimo urną įmetus nevalgomą biuletenį (kuris nėra net ir banknotas), ilgai žviegiama skerdžiamo šerno balsu, nes už apylinkės durų tyko beširdis nomenklatūrinis medžiotojas su dvivamzdžiu šautuvu šeriais apaugusiose letenose.

Ir štai žvilgsniu aprėpiamose platybėse pasirodė iškili asmenybė, tikri astronautai: Guru Guru, Išmagnetinta Rupūžė, Molinis Tritonas ir Geležinis Sliekas. Tai buvo šių laikų didvyriai, atmetę XX a. pabaigos liberalią toleranciją, reptiloidinę GMO produkciją, falsifikuotą gnomų alų. Ramu, patogiu išlaikyti aukštus šešėlinio verslo siekius, gal todėl Bedarbė Giltinė elektriniu dalgiu šienavo nenarkotizuotą žolę.

Guru Guru niekur neskubėjo. Gobio dykuma atrodė bekraštė, nors kartais dingdavo, jog joje tai pasirodo, tai išnyksta įvairūs pavidalai. Taip ir nebuvo aišku, ar tai kupranugariai, ar žmonės. Visi pavidalai Gobio karštyje susiliedavo, o bandant žiūrėti su žiūronais, taukuota Blindos špyga tesimatydavo, tiksliau, žalsvas rūkas. Tada Guru Guru suprato, kad greičiausiai bus pamatęs tai, ko ieško. Jis atsisėdo ir ėmė medituoti.

Dykuma

Didžiausia Guru Guru svajonė buvo gyvenimas amžinai. Gal skamba kvailai, net idiotiškai, bet už gyvenimą amžinai būtų jis atidavęs bet ką. Noras stiebtis į saulę, ir kad tai nesiliautų. Forever and ever... O gyvenimas rodė, kad viskas laikina. Guru Guru netikėjo tokiom erezijom. Čiaudėjo, ir netikėjo. Viskas netikra, tikino jis. Kodėl mes norime būti amžini? Nuo paauglystės kamavo tas klausimas.

Siautė smėlio audra, ir Guru Guru bei Draveniui teko eiti beveik akiai. Oi, kaip norėjosi giedro dangaus ir miražo. Draugai nebijojo nei paklysti, nei nugeibti nuo troškulio. Kiekvienas savaip išgyvena dykumą, ir viską lemia vidinės permainos, sukeltos ne karščio, ne vėjo ir net ne miražo. Dykumos globoja nevykėlius, autsaiderius, žmones, nepritapusius nei miestuose, nei kaimuose.

Dykumos padaro žmones šventais, ir kartais dovanoja stebuklą. Pagaliau keliautojai išvydo seno vienuolyno griuvėsius. Tai nebuvo kelionės tikslas, tai buvo tarsi sala negandų iškankintiems jūreiviams. Vienuolynas buvo tuščias, tik buvo juntamas kažkieno žvilgsnis, nutaikytas į nugarą. Čia kažkas yra, ir tas KAŽKAS laukė Guru Guru ir Dravenio. Taip tai buvo Noosferos žvilgsnis, nes šalia skraidė kamuolinis žaibas.

– Kas tu esi? – paklausė Guru Guru,

– Aukščiausia gyvybės pakopa Žemės planetoje, ir mano galimybės labai didelės. Žinau, ko ieškote, galiu pakviesti baroną von Ungern-Sternberg, tiksliau autentišką jo fantomą.

Nespėjo draugai atsikvošėti, kai prieš juos išdygo karininko uniformą vilkintis baronas.

– Neklausinėkite manęs apie budizmą ir mano reinkarnaciją. Dravenis atsakys į visus jūsų klausimus...

Guru Guru atsigrėžė, norėdamas kažko paklausti, bet Dravenis jau buvo dingęs, ore ištirpo ir barono von Ungern-Sternberg siluetas, neliko nei vienuolyno sienų, nei dykumos, tik tuščia autobusų stotelė. Kur važiuoti? Staiga sužviegė stabdžiai, visai šalia sustingo „Chrysleris“, išlipo Dravenis ir Giedrė.

– Aš mačiau viziją... Visas gyvenimas – tai vizija, – patvirtino Dravenis. – Tiksliau – karnavalas, košmarų šventė, ir tik mirtis nuplėšia visas kaukes.

Sunku ne kosmose, bet Žemėje, ypač astronautui be skafandro. Reikia atrasti naują dialogo žanrą, kuris nieko nepaaiškina, tarsi apgauna žodžiais, terminais, apibendrinimais. Aptaki kalba gal ir nežeidžia, bet ir negali it peilis atriukti duonos riekės, ir visada lieki alkanas. Dykuma – tai žodžiai, sumalti į smėlį, gal todėl baronas von Ungern-Sternberg nieko neaiškino, nemokė. Gal...

Prieš tolimą skrydį (tiesiai iš Honkongo)

Guru Guru prieš tolimą skrydį tradiciškai aplankė Dravenį, norėdamas palinkėti sėkmės. Kalba pakrypo apie kosmines duris, kurios buvo ne itin patikima kelionės praktika.

– Man visada buvo keista ir nesuprantama, Draveni, kodėl muilo operose esminis objektas yra durys. Juk daugelis personažų įeina į savo dialogą praverdami menamo kambario/buto duris. Ką šis triukas reiškia? Ar iš kepurės išlindęs triušelis gali nužudyti fokusininką?

– Pamiršk visas duris. Gal Žemėje esi vienišas ir bijai permainų, tarsi agresyvaus triušio? Situacija aiški, metas kelti sparnus ir skristi į kitas galaktikas, – patarė Dravenis.

– Noriu susapnuoti tą savo Vienintelę, Mylimąją, nors sapne ją pamatyti.

– Rekomenduočiau Magelano debesies galaktikoje, MP4 planetinėje sistemoje gyvenančią įstabaus grožio princesę. Manau, ji suteiks tau daug laimės, ir nebūsi vienišas...

– Gal užteks pūstis. Nejaugi negalima normaliai draugiškai bendrauti? Vienatvė – neišgydoma liga, bet, kai esi astronautas, dar ne tokių nesąmonių visokiuose išmatavimuose nutinka.

– O kas būtų, jei sugrįžtų Mylimoji?

– Gali įvykti erdvės ir laiko paradoksas, ir tavo išsvajota princesė atsirasų čia pat, tavo kajutėje.

Guru Guru įsižeidė ir parodė Draveniui duris. Vizitas baigtas.

– Kosmosas nesprendžia gyvenimo problemų, nes pats kosmosas – didžiausia problema, – atsisveikino Dravenis.

Guru Guru nuskriejo link Žemuogių planetos.

... ir nieko nepasakė

Baal Ha-Sulam (Yehuda Leib Ha-Levi Ashlag) sakė, kad „siela visose savo manifestacijose yra amžina ir egzistuoja amžinai“ (*„Įvadas į Zoharą“, 24 skyrius*).

– Laukiu stebuklo, laukiu nesulaukiu ir klausau eno and fripp / evening star, nors kosmose nėra nei rytinių, nei vakarinių žvaigždžių, – atsiduso Guru Guru.

– Vade, kokio stebuklo? – ne juokais išsigando Išmagnetinta Rūpūžė.

– Gal džiugios nežinomybės...

– Vade, ar galime nugalėti tai, ko nesuprantame? Įdomu, koks tavo požiūris į Žako Lakano tris įsivaizduojamus (o gal ir „realius“) žiedus: niekinį, simbolių, įsivaizduojamą?

– Berods, taip vadinami kertiniai žiedai? – pritarė Molinis Tritonas.

– Man per sprangus tas psichiatras, nesu jo gerbėjas, tai pernelyg į jo kūrybą ir nesigilinau. Įdomiau – Žiedas iš „Žiedų valdovo“...

Ekране pasirodė Dravenis, kuris greitai pavirto holograma.

– Pasakysiu nekvalifikuotai paprastai: pirmas žiedas – niekis, tuštuma (ne budistinė), antras – skystas sapnas, trečias – suketijęs, sustingęs sapnas. Gyvenimo tikslas – iš sustingusio sapno patekti į skystą, kintantį ir minkyti tikrovę kaip tik nori...

Pasakė ir dingo, matyt, išsigando tolimesnių klausimų, o gal todėl, kad filosofija erdvėlaivyje yra uždrausta. Kas uždraudė? Nesvarbu...

– Sapnas ir Afrikoj sapnas... Kai kurie būna tokie realistiniai, kad sunku atsigausti išbudus. Gal tikrai sapno realybė – tai ne tik smegenų procesai? – nežinia kam atsakė Guru Guru.

– Smegenų procesai? Žvelk giliau, – patarė Geležinis Sliekas. – Juk aš galiu saugiai išimti tavo smegenis ir tu galėsi pažvelgti į juos iš šalies! O kur tada būsi tu?

– Tada jau nebebūsiu. Smegenų mirtis yra fizinio kūno galutinė mirtis...

– Ar tu fizinis kūnas?

– Ir kūnas, ir siela. Tiksliau – siela kūne.

Geležinis Sliekas tylėjo ir neprieštaravo, nes jo požiūris buvo „geležinis“, nediskutuojamas, todėl ir nieko nepasakė.

Dakinė, išminties pasiuntinė

Visos moterys yra tam tikra Dakinių apraiška. Kartais Dakinė pasirodo kaip geroji laumė, gynėja.

Beviltiška gyventi apgriuvusiame mediniame name sostinės priemiestyje ir nesidžiaugti didmiesčio patogumais. Dar liūdniau būti nepripažintu poetu. Tiesiog nieku, šiukšle... Neretai tokius nelaimėlius aplanko Dakinė ir atveria duris į šviesą. Taigi, vakare, kai Dravenis slinko namo, išlenkęs tik vieną skardinę alaus (nuo depresijos), pastebėjo keistą merginą, kuri pamojo ranka ir pakvietė prieiti. Dravenis nedvejojdamas pakluso.

– Draveni, absoliuti realybė negali būti suvokiama intelektualiai, todėl nebijok atsisakyti intelekto, žaismingai ir natūraliai pasinerk į meditaciją. Nugalėk visas intelektualias sąvokas, nes jos yra tik proto žaidimas. Išlaisvink intuityvią galią ir visada būk sąžiningas, geranoriškas, bet ir šiek tiek rūstus. Surask Guru Guru, nes jo erdvėlaivis turi ypatingą įrangą. Surask Didžiausios Galios vietą. Vinkšnynės piliakalnyje yra nematomas ežeras, kurio dugne šventykla, ten tavęs laukia kunigaikštis Švaistikas Žvaigždikis.

– Ar tai Šambala?

– Taip.

Mergina dingo, tiesiog ištirpo ore, nebeliko kitos išeities, – tik surasti Guru Guru.

Guru Guru, idėmiai išklausęs, atvertė kažkokį kompiuterio puslapį ir, parodęs nuotrauką, pastebėjo:

– Tai yra barono Romano von Ungern-Sternbergo revolveris, dovanotas Bogd Khano su Om Mani Padme Hum ir Begtse-Jamsaran / Mahakala.

Dravenis dar buvo pakilęs virš debesų, todėl išdidžiai paaiškino:

– Dakinė man padovanojo koltą su tokiu pat užrašu ir dar „Chryslerį“. Automobilis ir ginklas jau buvo registruoti...

– O kur juos registravo?

– Didžiojo Kelio autoinspekcijoje, o koltą – Kalačakros arsenale.

– Didysis Kelias – tai Šilko kelias, ar koks kitas paslaptingas keliukas? Nerandu niekur jo žemėlapiuose. Gal Emma ką nors žino?

Emma įvykdė Guru Guru prašymą – kreipėsi į virtualios realybės ekspertą Sraigtinį Varžtelį, bet ir jis nieko nežinojo.

Guru Guru įtarė, kad Dravenis meluoja, nors ir manipuliuoja gražiais žodžiais – Šambala, Kalačakra... Bet kam jam to reikėjo? O gal tai buvo ne Dravenis, o kokio nors iš butelio išleisto demono inkarnacija? Ne, Dravenis susirgo didybės manija ir norėjo būti ne Meistru, bet baronu von Liiva.

– Taip, esu barono Romano von Ungern-Sternbergo reinkarnacija, – pastebimai ūgtelėjo Dravenis.

– Na va, ir vėl didybės manija... O kodėl mauzerį iškeitei į koltą?

– Mauzeris reinkarnavo į koltą, o žirgas – į „Chryslerį“...

– O kur toji Dakinė?

– Dabar kartu klausome kompaktų, – įsižeidė Dravenis.

Kaip gera išprotėti kosmose, bent jau trumpam.

Mahakala kviečia

– Ateik į Chano armiją, Draveni, – sapne pasirodė Guru Guru, kviečiantis prisijungti prie lemtingos pasauliui kovos prieš bolševikus, – yra šansas pakeisti istoriją, grįžus į 1920-uosius, kai baronas von Ungernas beveik nugalėjo raudonąją marą.

Tiesa, baronas nieko nekalbėjo apie reptiloidus, todėl mes nežinome, ar kovojo ir su jais. Bet žinome, kad kasmet be žinios pasaulyje dingsta net aštuoni milijonai vaikų. Ar jie tampa reptiloidų maistu? Mes atėjome ne taikos nešti, budizmas nėra tik sėdėjimas meditacijoje, – sakė kažkas iš Chano aplinkos.

Į erdvėlaivio kajutkompaniją įžengė Dravenis, vilkintis barono von Ungerno uniformą, tik vietoj kryžiaus ant munduro kairiosios pusės kabėjo Vytis:

– Mes gyvename ypatingame laikotarpyje, kai prieš globalistus reptiloidus jau vienijasi ir dešinėsios, ir kairiosios jėgos, kaip, pavyzdžiui, Italijoje. Globalistai juos pravardžiuoja populistais, bet liaudis, piliečiai nėra nei dešinieji, nei kairieji, jie – žmonės, norintys žmoniškai gyventi. Baronas von Ungernas faktiškai kovojo prieš reptiloidus, nes didelė bolševikų dalis buvo tokie.

– Globalistai yra leftistai savo ideologija, nors vaidina dešiniuosius liberalus. Iš tiesų jų ideologija reptiloidinė, – pritarė Guru Guru. – Beje, Draveni, įdomu tai, kad reptiloidų „hipotezė“ yra ne tik samokslų teoretikų ir praktikų nagrinėta, bet ir rimtų mokslininkų, pavyzdžiui, amerikiečių geologo, paleontologo Dale Alan Russell, kuris dar 1982 metais spėjo, kad prieš 65 milijonus metų išnyko ne visi dinozaurai. Jo manymu, troodonas neišnyko, o per tiek metų evoliucionavo ir tapo protingesne už žmogų būtybe. Taigi, reptiloidai yra fiziškai stipresni, protingesni, gudresni už žmogų, jie bendrauja telepatiškai, todėl iš esmės nepagaunami, o minta žmogiena. Štai kodėl tiek dingusių be žinios žmonių kasmet. Reptiloidai turi savo „giminių“ kitose planetose, o Žemė jiems tėra viena iš „fermų“. Manymas, kad žmogus – Visatos centras, yra kvailiausia, kas kada nors buvo sugalvota. Mus sėkmingai ėda, tarkim, prisigėrusius viskio, lygiai kaip kad mes valgome kokią jautieną vyno padaže. Baronas Chanas von Ungernas suvokė tai ir, per maksimaliai trumpą laiką subūręs 150 000 bendraminčių armiją, surengė apokalipsę kinų ir rusų bolševikams, išvalė Urgą, kuri tapo Mongolijos atgimimo centru, už ką buvo apdovanotas aukščiausiais įmanomais apdovanojimais – Čingischano žiedu, generolo titulu, o faktiškai buvo (kad ir neilgai) Mongolijos valdovas. Jis nuo bolševikų bėgusiam pusiau totoriui, pusiau lenkui Ferdynandui Ossendowskiui papasakojo, kad pats

mirs baisia mirtimi, bet prieš tai daug padarys. Jų susitikimas aprašytas F. Ossendowskio knygoje, tapusioje klasika. Tęskime barono žygdarbius, Draveni. Mahakala šaukia. Iš kosmoso juk mums dabar viskas matosi dar geriau nei baronui atvėrus trečiąją akį.

– Neskubėkite, vade, – tarė Geležinis Sliekas. – Dravenis – reptiloidas, ir negali būti jokių abejonių.

– Įrodykite! – įsiuto Dravenis.

– Dravenis, apsėstas gyvatiško įniršio, bandė nusižudyti, bet jam nepavyko. Antra, prie banko buvo kone negyvai sudaužytas, bet ligoninėje stebuklingai pasveiko ir greitai pradingo. Trečia, kažkoks gangsteris jam į krūtinę paleido penkias kulkas, ir vėl nieko... Manau, įrodymų pakanka.

Dravenis stovėjo išbalęs, bet nepaneigė nė vieno fakto, kuriuos išvardino Geležinis Sliekas. Guru Guru dvejojo, nes taip pat prisiminė, kaip gyvatiškai pakitęs buvo jo draugas.

– Draveni, pasakyk tiesą. Tu – reptiloidas?

– Aš nežinau. Bet ir negaliu įžūliai meluoti, paneigdamas tiesą, – šaltai atrėžė Dravenis.

– Mūsų komandoje tau ne vieta! – nukirto Geležinis Sliekas.

– Čia aš vadas, ir aš nuspręsiu Dravenio likimą, – užbaigė į teismą panašią procedūrą Guru Guru.

Guru Guru „egzorcinė“ procedūra buvo paprasta, kaip nebeegzistuojanti vieno lito kupiūra su Žemaite. Jis iš kažkur paėmė gyvą pelę ir tiesiog pakišo Draveniui po nosimi. Dravenis nė nesusimąstydamas ją gyvą surijo.

– Reptiloidas... – kone chorą su palengvėjimu suriko visi šio košmaro liudininkai.

– Cha, – lakoniškai atsiraugėjo Dravenis, tapo holograma, o galiausiai pranyko iš dūmas. Sanskritas yra sanskritas visur, net ir lietuvių kalboje bei kosmose.

Tikrovės diskreditacija

Po holograminio incidento pašlijo Dravenio reputacija, nes poetas buvo nusikalstamai apkaltintas, esą jis yra reptiloidas. Apie šį skaudų įvykį Emma nedelsiant informavo Guru Guru.

Ir kaip galima rašyti eiles, kai esi sutraiškytas, paniekintas, sužlugdytas, o gal tai geriausia būseną kūrybai? Dravenis atvertė bloknotą ir sustingo. Kieno tai darbas? Aišku, kad Galiganto, išsidavė niekšelis, tai jis – reptiloidas.

Dravenis skubiai aplankė erdvėlaivį, nes jis vis dar stovėjo slaptoje vietoje, nepastebimas, neapčiuopiamas, o Dravenis žinojo kodą.

Dabar į kajútkompaniją Dravenis įslinko it sunkiai sužeistas karys:

– Barone, priimkite mano atsiprašymus, – sugirgždėjo Geležinis Sliekas.

– Joks aš ne baronas. Esu ne Šambalos karys, tik neįvertintas poetas.

– Nori, aš tave įmagnetinsiu... – paradoksaliai pasiūlė Išmagnetinta Rupūžė.

– ...ir nersime į Vinkšnynės ežero gelmes, aplankysime kunigaikštį Švaistiką ir ledi Žvaigždutę...

Dravenis įkrito į krėslą ir užkalbino Emmą:

– Laukiu tavo patarimo.

Pagaliau pasirodė Guru Guru, ką tik užkirtęs šaltibarščių su krapuose virtomis bulvėmis, nes taip pat norėjo išgirsti Emmos rekomendacijas.

– Bulvės virtos ne krapuose, o kmynuose. Tai – esminis skirtumas.

Emma virtualiai nusižiovavo, parodydama, kad laikas išsvajotam miegui, bet šiaip ne taip tingiu balsu atsakė:

– Svarbiausia, kad mūsų, beneriančių į ežerą, neužpelengutų nei savi, nei svetimi. Todėl darysime viską kiek sudėtingiau – kelsimės per praeitį.

– Kelionės laiku itin rizikingos, – suabejojo Geležinis Sliekas, – bet pabandyti verta, nes šis pasaulis tik matrica. Todėl, turint tinkamą įrangą, o aš ją sukūriau, galima keliauti be jokios rizikos.

Guru Guru paspaudė didelį raudoną mygtuką ir jis suskilo į 108 klavišus. Dabar reikėjo sugroti slaptą nežinomo kompozitoriaus simfoniją ir vartai bus atverti. Ekipažo nariai pavirto melomanais ir suk-

luso. Guru Guru pirštai mikliai lakstė klavišais, o Išmagnetinta Rupūžė giedojo, o gal dainavo:

– Jupiteri, įmagnetink mane savo žiedais, norime keliauti pas Švaistiką, į paskutines jo akimirkas šioje erdvyje.

Driokstelėjo žaibas ir erdvėlaivis „Perkūnas“ atsidūrė mūšio lauke. Kryžiuočiai jau griovė Švaistiko pilies sienas, artėjo niūri atomazga, bet Guru Guru keliomis salvėmis išblaškė riterius ir atvėrė vartus į saugų paralelinį pasaulį.

– Keliaukite, kunigaikšti, į šviesias žemes.

Švaistikas kartu su pilies gyventojais nėrė į portalo vartus. Tik, deja, iš kunigaikščio rankos iškrito užburtas kalavijas, kurį staiga nučiupo Piktoji Ragana. Nusikvatojusi šiurpiu juoku, ji paspruko į pačią tamsiausią (tamsesnių nebūna net ir pasakose) girią. Ten jos niekas neras.

Tik jau ne Guru Guru. Tamsoje akims apsipratus, erdvėlaivio vadas pamatė, kad Piktoji Ragana nėra tokia jau pikta, ir visai lyg ir ne ragana, gal net gražuolė.

– Akivaizdu, kad kerai, – skeptiškai ir garsiai pamąstė kapitonas.

Ragana-gražuolė mojo ranka, o galva rodė į ant miško patalų numestą kalaviją.

Guru Guru suprato užuominą ir užtraukė realybės širmą nuo smalsių žiūrovų.

Po valandėlės jis, patenkintas ir išsišiepęs, nuėjo erdvėlaivio link. Aplink, išskyrus jo komandą, nebuvo nė gyvos dvasios.

– Kur visi dingo? – stebėjosi Guru Guru, o Dravenis, nudelbęs akis, neverbališkai išsidavė, kad kažką žino, bet nelabai nori sakyti.

– Guru Guru, tu žinai, kad viskas – iliuzija, mirażas, tuo labiau tariamai ar tikrai nukeliavus praeitin. Nežinau, kur visi dingo, nes nebuvo nei mūšio, nei Švaistiko, nei ledi Žvaigždutės, nei pilies gyventojų. Jie niekur nedingo, nes čia jų ir nebuvo.

Kas valdo pasaulį

Kažkur dingo Dravenis, bet šis faktas nė kiek nenustebino Guru Guru. Tik po mėnesio Dravenis įvirto į Guru Guru kabinetą.

– Guru Guru, ar žinai, kas valdo žmoniją? Tai – ne oficiali valdžia, ne mafija, ne globalios korporacijos, ne masonai, ne Romos ar Bilderbergo klubai... Tai kas?

– Lietuvą valdo... varlės. Prisimink gyvąjį klasiką, kuris rašė: „Aš labai bijau varlės, ir mažos, ir didelės“. Paskui net dainelė buvo pagal šiuos žodžius sudainuota. Ne veltui... O kūdroje valdžiai slėptis labai lengva... Gandrai savo reikalais užsiima kitose šalyse, pas mus jie retokai besilanko...

– Taip, žmonija – tai tik Lietuva, už sienos vien dykumos, kosmoso taip pat nėra, žemė plokščia ir po neįveikiamu kupolu. Varlės – tai užsimaskavę kolonizatoriai reptiloidai, kuriuos gaudo iš Sanikovo žemės atskridę kilnūs gandrai.

– Ruduo ateina... O gal Sanikovo žemėje ne tik gandrai, bet ir onkilonai gyvena? Gal tai tikroji Hiperborėja, o gal tik vakarykštės dienos sala, kurią keliautojai netyčia pamatė, pamatė daugiau, nei galėjo? Pameni, kas nutiko smalsiems slidininkams, kurie netyčia pateko į Diatlovo perėją?

– Diatlovo slidininkai bandė per portalą patekti į paralelinę erdvę, bet juos sustabdė ir nubaudė vartų saugotojai. Tik nušvitę gali įveikti barjerą.

– Arba nušvitinti... Jų kūnuose, kuriuos kažkas kažkodėl išrengė, o vienai moteriai net nupjovė liežuvį, rastas didelis radiacijos kiekis... Kaip tai paaiškinti? Gal iš tiesų, kaip kažkas sako, mūsų Visata yra už įvykių horizonto, tai yra gyvename juodojoje skylėje? Ir naujienos iš tikrojo Kosmoso mūsų nepasiekia... Gal todėl šioje Visatoje kol kas nerandame jokios gyvybės, nes ji butaforinė, ir daugiau nieko be mūsų čia nėra?

– Ir mūsų čia nėra, – išpūtė apvalų cigaro dūmą Dravenis.

– Hm. O tai kur mes esame?

– Guru Guru, nėra jokio aš, nėra kitų, pasaulis tik mirażas... Aš jau pavargau tai aiškinti, mažai kas tai supranta,... Reikėjo dešimties metų meditacijos ir kontempliacijos, ir aš kol supratau...

– O ar geriau pasidarė tai supratęs? Gal jau gali ištrūkti iš juodosios skylės, kurioje gyvename?

– Guru Guru, jei neskaudėtų, tai suabejotum pasaulio realumu. Bėdos, vargai, nelaimės – tai tik mirażo saugikliai... Gyvenimas – kančia, tačiau tai supratęs pasidaro tik truputį lengviau...

– O kas būtų, jei neskaudėtų? Kur tuomet dingtų miražas? Ar šuo turi Budos prigimtį?

– Guru Guru, jei neskaudėtų, suprastum, kad esi mulkinamas. Jei pasakysiu, kad turi, – susimausiu („Jei pasakytum, kad ne, irgi“, – suniurnėjo Guru Guru)... Budos prigimtį turi tik žolė, ir niekas daugiau, todėl miesčionys stropiai pjauna žolę, nes bijo nušvisti. O šį pasaulį valdo ne žmonės, o būtybės, tiksliau, programos, kurias mūsų protėviai vadino dievais: Šventaragis, Perkūnas, Lada, Kirnis, Austėja, Gabija ir kiti. Tu esi mitologijos specialistas ir juos visus pažįsti.

Robotas

– Kažin, kaip sekasi Draveniui? – atsitokėjęs nuo patirto šoko, kai pamatė du robotizuotus Dravenius ir robotizuotą save, garsiai mąstė Guru Guru.

Jis iki šiol nesuvokė – tai buvo haliucinacija, holograma ar velniai žino kas. Na, bet jei jau kuo nors robotizuotis, tai tik į terminatorių, mąstė Guru Guru ir, kaip visada būna tokiuose siaubo kupinuose tekstuose, tuo metu suskambo...

O skambino iš Maltos ordino, klausė, ar Guru Guru pasiryžęs gatvėje vietiniams skurstantiems robotams dalinti tepalus, benzina, spiritą, keisti senas baterijas. Priminė, kad Dravenis areštuotas už antirobotinę kalbą prie šiluminės elektrinės: Dravenis pasmerkė kreivais erdvėlaiviais plūstančius robotus iš Robotrono galaktikos, kurie atvykę tikisi didžiulių energijos įkrovų, bet neketina nei dirbti vietiniams robotams, nei paklusti techniniams bei inžineriniams Žemės planetos standartams. Dravenis reikalavo pasirūpinti Žemės robotais ir atėjūnus išsiųsti atgal.

Pagaliau paskambino Dravenis, priminė, kad pasinaudojo teise į vieną skambučių.

– Guru Guru, mes ne robotai, ir patirtas šurpus nuotykis – tai sumani robotų gudrybė, skirta patikrinti žmonių lojalumą. Visą laiką nuo pat šumerų mes gražiai sugyvenome, bet, kai užplūdo robotai atėjūnai, – galas taikai. Prasidėjo įtarumo, nepasitikėjimo laikotarpis. Mane paleis, nes aš ginu vietinių robotų interesus. Deja, yra vietinių robotų, kurie simpatizuoja atėjūnams...

– Draveni, baisiausia man yra robotų kolaborantai, kurie net neliepiami įsideda čipus, žiūri filmus tik apie robokopus. O kur dar robotų atbėgėlių-migrantų problema? Jie bėga iš karo zonos, kur yra nelegalūs. Ką darysime, mielas drauge?

– Guru Guru, ar tu žinai, kad Maltos ordino riteris gali įjoti į bažnyčią raitas? Įtariu, kad žirgas – robotas. Čia glūdi išeitis. Naujas Trojos robotas arklys. Dar negaliu detalizuoti, bet nauja idėja jau bunda...

Machine messiah

Visą Lietuvą sukrėtė unikalūs kosminis įvykis. Visai šalia Akropolio, dar nepastatytame stadione (dabar paaiškėjo, kodėl niekam niekaip nepavyko užbaigti paprastų statybų) nusileido Metalinis pterodaktilis. Iš visos Lietuvos suplūdo robotai ir paaiškėjo įdomus faktas, kad tik Lietuvoje šalia žmonių gyvena robotai. Metalinis pterodaktilis neįtikėtina greitai pastatė aukštakrosnę.

– Aš – Mesijas, atvykau jūsų išgelbėti iš vergovės. Kai ištirpsite liepsnoje, iš jūsų kūnų metalo sukonstruosiu naujus įstabius robotus. Gyvensite tolimoje Rojaus galaktikoje ir net galėsite daugintis. Pirmyn į šventą ugnį!

Robotai klusniai ištirpo palaimos liepsnose, ir Žemėje neliko robotų, tik žmonės. Paslaptį dingio ir Mesijas bei aukštakrosnę, jų vietoje spindėjo naujas stadionas. Paskutinė dovana žemiečiams. Bet tai dar ne pabaiga – katastrofiškai trūko valdininkų, biurokratų. Ištuštėjo savivaldybės, ministerijos, departamentai. Neišvengiamai artėjo nauji seimo rinkimai: liko vos keli nariai.

Paaiškėjo ir dar kai kas. Kol žmonės ramiai miegojo, naktimis sostinėje vyko tikra apokaliptinė kova. O kovėsi Metalinis Mesijas ir Veganas Atamanas.

Veganai, skirtingai nei dažnai manoma, nėra nusilpę ir bejėgiai. Augalų kraujas, nors ir žalias, juose pažadindavo neregėtą jėgą, ypač naktimis, kai nebūdavo pagal jų nuostatas galima valgyti. Todėl alkani Vegano Atamano šalininkai aršiai kovėsi su Metaliniu Mesijumi ir jo armija.

Naivu būtų tikėtis, kad Metalinis Mesijas iškeliaavo į Rojaus galaktiką, jis ir Žemės planetoje turėjo slaptų tikslų. Du pešasi, o trečias skaičiuoja pinigus... Nemirštanti klasika. Galigantas atidžiai stebėjo titanų kovą ir, kai jų jėgos ėmė silpti, pašijo disciplina, visagalis Kultūros ministro referentas sukūrė naują partiją – „Amžiams valdžioje“. Be žiniasklaidos tu niekas, todėl Galigantas atėjo į TV studiją „Mes – tik žmonės“ ir didžiai nustebė, kad aktualią politinę laidą „Lietuva be robotų“ moderavo Guru Guru. Išvykus robotams, atsirado daug laisvų darbo vietų. Paprasčiau kalbant, paaiškėjo, kad daugelis buvusių žurnalistų – robotai.

– Ar turite programą ir kokia ji? – paklausė Guru Guru.

– Mūsų neapprėpiamai plačią ir neišmatuojamai gilią programą apibūdina tik vienas žodis...

– Koks?

– Pakluskite!

– Bet tai juk diktatūra!

– Ką jūs, neturintis nė milijono eurų, galite spręsti apie tikrą demokratiją!?

– Vienas metalinis centas vertesnis už milijoną šlamančių popierių. O kur dar virtualiai metalinės valiutos. Šakės Metaliniam Mesijui. Mes su veganais padarysim viską, kad jis surūdytų.

Galigantas pabandė įsivaizduoti, kokia būtų milijoninė centų krūva. Trūko fantazijos, todėl, arogantiškai atsisveikinęs, paliko studiją. Bet aktuali laida tik įsibėgėjo. Liepsnojo, kunkuliavo eteris, švėsdamas pasakutines žodžio laisvės akimirkas.

– Įsidėmėkite, valdžiai nerūpi paprastas žmogus, jie gyvena savo gyvenimą. „Aš visą gyvenimą dirbau, praradau sveikatą, o dabar gaunu pensiją, už kurią neįmanoma išgyventi, – dejuoja buvęs uolus, lojalus, darbštus pilietis“. „Cha, cha, cha“, – juokiasi valdžiagyviai: „Taip jums ir reikia, jūs turite teisę numirti, nedelskite, ir dings visos problemos“, – tiesioginiame eteryje rėžė Dravenis.

Po laidos, nepaisant didžiulių reitingų, Guru Guru buvo pakviestas į Generalinio direktoriaus Reptilijaus kabinetą.

– Kodėl į studiją įleidote anarchistą Dravenį? Paskutinis išpėjimas! Kvieskite bankininkus, verslininkus, bet ką iš elito. Kalbėkite apie krizę,

pasaulio pabaigą, visuotinį atšilimą. Bet ką, tik nedirškite kelti aštrių socialinių temų.

Po sensacingos laidos, kurios galėjo ir nebūti, Riaušių policija, kaip praneša to meto spauda (nors pranešimai labai skirtingi skirtingose žiniasklaidos priemonėse), suėmė abu protestuotojus (daugiau nebuvo), o Vegano Atamano nerado, todėl, nusprendę, kad tai dviejų anarchistų nevykusi gatvės akcija, uždarė juos į dvi atskiras (kad nesusipeštų) šeštas palatas.

Reikėtų pridurti, kad kosmosas – tai didžiulis šeštųjų palatų klasteris. Klasterio elementą apibūdina šalia skaičiaus esanti raidė, bet, kadangi atrandamos ir kuriamos naujos kalbos ir raidynai, galutinis palatų skaičius dar nenustatytas. Kiekvienas išprusęs žemietis turi atrasti savo raidę ir atverti jam skirtos šeštos palatos duris.

Fantastika, arba druska ir cukrus

– Guru Guru, ar tavęs nestebina, kad tu gali laisvai iš virtuvės patekti į koridorių, iš koridoriaus į svetainę? – paklausė Dravenis, – Ar nekeista, kad tavo buto erdvė nėra užblokuota?

– Visai nekeista. Kažkada mokėjau sapnuodamas eiti per sienas savo bute, deja, neišmokau to daryti gyvenime.

– Guru Guru, pražūtingai įprantame jausti skonį, regėti vaizdus, klausytis garsų. O tokia patirtis turėtų gąsdinti, šiurpinti, ar ne?

– Visai ne... Mane labiau gąsdina nesūdytas sviestas.

– Gal todėl, kad gyvenimas persūdytas neviltimi, praradimais, artėjančia senatve ir neišvengiama mirtimi?

– Bet pacukrinti gyvenimą – ne išeitis... Nejaugi jis turi būti prėskas?

– Taip, tai ne išeitis, nes išeities nėra. Detalizuoju... Kodėl aš matau, o ne girdžiu vaizdą, kodėl matau kalną, bet nejaučiu jo skonio? Kodėl palietęs sieną, nejaučiu jos kvapo? Atsakymas paprastas, – mes nelaimingi, nes mūsų pojūčiai supainioti. Klausia, pakeista rega, rega – skonių, lytėjimas – klausia. Ir visa tai reptiloidų pinklės, baisi šunybė, pradėta nuo šumerų laikų, o gal ir anksčiau. Ir tai dar ne pabaiga – įkyriai peršama plokščios žemės doktrina, nes norima nuslėpti, kad tarp Saulės sistemos planetų nėra jokios erdvės – planetos liečiasi, todėl mes

galime su „Chrysleriu“ nuvažiuoti į Marsą, Jupiterį. Todėl tauzijama, kad kosmoso nėra, kad astronautai tik artistai.

– Bet juk sinestetai girdi spalvas, mato garsus. Kažkada ir man yra tai pavykę.

– Todėl ir Esi Guru Guru, nes tu – sinestetas. O aš nesu net ir estetas. Nesugebu grožėtis postmodernizmu, nejaučiu picos skonio, neįkurtu noizo...

– Nemėgstu postmodernizmo, tai – meno kičas, nevalgau picos, tai – maisto kičas, neklausau noizo, nes tai – muzikos kičas. Jei jau nieko nebesugeba sukurti, „kuria“ noizą. O kam, sakyk, Draveni, jį kurti? Nueik į fabriką su mikrofonu ir pastovėk prie staklių valandėlę. Gausi gryno noizo, kurį beliks apdoroti... Tas pats ir su postmodernizmu bei pica. Juos abu lengva pagaminti. O lengvų kelių ieškojimas parodė man, kad mano kelias – be druskos ir be cukraus...

– Skonį pajusi atsiskęs sūraus ir saldaus, patirsi katarsį – paveikslų galeriją pakeitęs ilgu žiūrėjimu į sieną, o slemą – miško ošimu, jūros bangų mūša, – pritarė Dravenis. – Ir pojūčiai sugrįš į savo valdas, ir nieko nereikės keisti ar tobulinti.

Jūros sūrymo, kai mokėsi plaukti, Guru Guru niekada nepamirš – nemažai prigerta buvo vandens. Vertėjo.

Šventykloje – šalta

– Aš nežinau, kur esu ir ką turiu daryti, visas pasaulis tapo panašus į sapną. Bet aš nepabundu, tik matau, kad kiti nemiega, – aiškino Dravenis. – Gal tai ir yra sapnas? Bet, jei tai sapnas, kaip žinai, kad kiti nemiega? – suabejojo Guru Guru.

– Tavo klausimas skamba kaip atsakymas. Sapne matau niekada nemiegančius žmones: jie lipa laiptais, jie geria vyną, jie skaičiuoja piniigus, jie negali užmigti, nes nežino, kad gyvenimas tik panašus į sapną. Tik panašus, todėl jie nemiega, kai atsigula į lovas, kai užmerkia akis. Jie negali užmigti, nes tik miegantys pabunda, o jie nepabus, tik taps vaiduokliais, šmėklomis, besiblaškančiomis dangorėžių koridoriuose. Bet sapnas nesibaigs, nes jis neapribotas iš jokių pusių, ir niekas negali

atsidurti tiksliai apskaičiuotame viduryje (kur nėra sapno), nes skaičiai supainioti ir daugybos lentelės yra išlaptintos.

– Ne, ne atsakymas... Tai tik „gal“... Kažin, kokia nemigos funkcija mūsų gyvenime? Gal tai atvirkštiniai sapnai, kai neleidžiama grįžti į realybę? Jei taip, kodėl?

– Guru Guru, koks skirtumas – tai atsakymas ar ne. Nemiga ateina viena, be draugų ir draugijų. Nemiga nežada nei puotos, nei linksmybių, nemiga sugniuždo, sutraiško, pavergia. Atvirkštinis sapnas – tai „tikrovė“, ir kaip galima sugrįžti į realybę, jei jos nėra? O kodėl? Ogi todėl, kad kitokia pasaulio paradigma, todėl, kad mes pavergti XIX ir XX amžiaus hipotezių.

– O kokios XXI amžiaus hipotezės kovoja su nemiga ir sapnais?

– Guru Guru, tu stovi prieš šventyklą ar už jos?

– Stoviu pačiame šventyklos centre. Šalta.

– Turėtų deginti, nes tai pragaras!

– Šventykla – pragaras?

– Kuo arčiau bažnyčios, tuo toliau nuo Dievo.

– O kur Dievas arčiausiai? Tvarte? Ant kilimo? Arbatos puodelyje?

– Nėra jokio atstumo iki Dievo.

– Tai kur Jis?

– Nesurasi... Nes Jis – tai tu.

– Draveni, šventvagystės kalbi... Jis – tai Jis, aš – tai aš... Kai žmogus pradeda save sudievinėti, tobulėja civilizacija, bet naikinama gamta, save naikina ir žmogus. Kas gi dieviško tokiam elgesyje?

– Va, ir prasidėjo kliedesiai...

– Na, jau, Draveni... Argi nesutinki, kad Žemę ištiko ekologinė krizė, nes per pastarąjį šimtmetį ji itin sparčiai naikinta?

Antroji Žemė

Kažkur, toli nuo stambių miestų kultūros ministro referentas Galigantas išlipo iš didžiulio džipo. Jį lydėjo du ginkluoti žaliūnai. Reikia saugoti ne gamtą, bet save. Nepastebimai nutolo beverčiai debesys, liko tik tuščias dangus ir pilna banko sąskaita. Be abejo, visagalis referentas perskaitė ne vieną knygą, todėl sugebėjo prabilti beveik poetiškai:

– Į ežerą brenda nuodingas musmirių tiltas...

– Jūs teisus, vargina eilės prie kelto į Kuršių neriją – reikia tilto, – pritarė asmens sargybinis Nikodemas.

– Nesu snobas, pabodo Nida, noriu įsikurti kiek toliau nuo jūros.

– Turiu gerą pasiūlymą: netoliese, sename, apleistame dvare apsigyveno Dravenis.

– Supratau, Nikai, reikia atimti, restauruoti, sublizgėti...

Referentas sugriežė dantimis: kaip bjauru, kad Dravenis paveldėjo pilį. Taip neturi būti. Reikia ryžtingai sudrausminti išsišokėlį.

Pagaliau džipas įsiveržė į Dravenio valdas. Galigantas nesitikėjo išvysti tokius griuvėsius. Rūmai buvo stebėtinai suniokoti, bet pamatai tvirti, išliko sienos ir bokštas.

– Dravenis ginkluotas, – įspėjo Nikodemas.

– Žinau, – kreivai šyptelėjo referentas.

Į salę įvirto trys ginkluoti vyrukai.

– Draveni, padėk koltą ant grindų, dabar paspirk... Kalbėsiu trumpai, – tarė Galigantas, – siūlau naudingą sandėrį: tu man – rūmus, aš tau – gyvybę...

– Ką dar?

– O taip, tu gi poetas... Pažadu išleisti tavo knygą ir sumokėti honorarą. Tinka?

– Jūsų viršus – imkite rūmus ir palikite mane ramybėje.

– Dink iš akių! – surėkė Galigantas ir arogantiškai ant stalo nusviedė Dravenio ginklą bei įspūdingą banknotų ritinėlį. – Čia tau magaryčios!

Dravenis paėmė koltą ir pinigus, ir net neatsisveikinęs išėjo pro sulaužytas salės duris.

Sukrėstas reiderių atakos, Dravenis nuskuodė pas Guru Guru.

– Kokia didžiulė biblioteka... Esu tikras – kratos metu Galigantas suras uždraustą knygą, konfiskuos turtą ir tave išstems į Zarusus.

– Sapnavau, kad brendu per smėlį, virš manęs skrenda Alba Trosas, suka jau kelintą ratą apie Žemę ir vis negali nusileisti. Ką tai galėtų reikšti, Draveni?

– Reiškia, kad tu esi labai mažytėje žemėje – Žemėje-2.

– Netiesa. Naujoji Žemė aštuonis kartus didesnė, joje tyvuliuoja milžiniški vandenynai su neregėta gyvūnija. O sąlygos gyventi daug

geresnės nei pirmojoje Žemėje, kuri visiškai nustekenta ir prišiukšlinta. Čia gi oras grynas. Ne veltui čia gyvena auksinis milijonas, kuris slapta iš pirmosios Žemės, sulenkdamas laivais erdvėlaikį, daugiau nei šimtą šviesmečių gabena milijonus vergų, kuriems naujojoje Žemėje įstatomi čipai. Taip jie tampa idealiais, labai stipriais, ištvermingais, ilgai gyvenančiais vergais, kad auksiniam milijonui nieko netrūktų.

(Ne)paskutinis pasispardymas

– Guru Guru, man nusibodo šitas žaidimas. Prašyčiau baigti. Ne tik dėl to, kad man tas žaidimas neįdomus, bet ir dėl to, kad jis man nemalonus, – išdidžiai tarė Galigantas. – Nepamirškite, kad esate išrinktųjų kosmose, todėl skubiai nusileiskite ant žemės, eikite šluoti gatvių, kad mes galėtume švariai judėti iki artimiausio restorano.

Guru Guru išsitraukė ypatingą (skirtą ypatingiems atvejams) tušinuką, spustelėjo jį, tušinukas iššovė ypatingu rašalu su ypatinga jėga. Galigantas spėjo išsisukti nuo šūvio ir dribo ant grindų. Parketas sudejavo. Apsauginiai nesirodė. Guru Guru tušinuką spustelėjo dar kartą, bet, panašu, šis šauti nebenorėjo.

Galigantas it gyvatė prišliaužė ir skaudžiai įkando į koją. Tačiau netrukus paaiškėjo apmaudi klaida: tai buvo stalo koja. Sutraškėjo Galiganto dantys. Guru Guru iš visos sveikatos spyrė Galigantui. Nors avėjo ne kerzinius batus, o basutes, referentui gerokai kliuvo: Guru Guru pėda buvo ganėtinai nemaža.

– Klausyk, Guru Guru, rytoj man įstatys auksinius dantis, o tu niekada nepakilsi iki kosminių aukštumų. Tavo erdvėlaivis bus areštuotas, o kelionių žurnalas sunaikintas! Niekas nesužinos apie tavo žaidimą!

Antras spyris buvo netikslus. Susinervinęs Guru Guru pataikė į jau klibančią stalo koją ir paslikas atsidūrė ant grindų šalia besivoliojančio Galiganto. Muštynės baigtos. Dabar liko kovoti protu, o protas stengėsi peržengti savo ribas, bet laiku sustojo, nes bijojo atsidurti nesvarumo būklėje. Guru Guru pakėlė Galigantą nuo parketo ir nuvedė į polikliniką. Mylėkime savo priešus iki grabo lentos!

Paaiškinimas: Guru Guru vedė Galigantą į polikliniką, kad atiduotų bandymams (prisiminęs „Trijulę iš Rūgpienių kaimo“).

Liuksemburgas ir Antarktida, kad juos kur

– O kodėl taip anksti temsta, tamsta? – paklausė Plėšrusis pingvinas.
 – Todėl, seržante, kad po a-bombos sprogo artėja radioaktyvus sniego audra, neveiks mobilus ryšys, tik skambės Paryžiaus radijas. Tiesa, to Paryžiaus, kuris yra kažkur Lietuvoje, – atsakė poliarinis leitenantas Guru Guru.

– Tai Liuksemburgo radijas jau nebe.... – sunkiai rinkdamas raides tarė pingvinas. – Na, tas, plėšrusis, nebegroja?

– Liuksemburgo radijas – tai legenda, kuria dabar netiki niekas. Kaip kvailla aiškinti, kad tai buvo vienintelis muzikinis ryšys su uždraustu vakarų kosminiu kvadrantu. Atseit, jauni astronautai slapčia įsijungdavo radijo imtuvą ir klausydavo muzikos, bet kokios, be jokio pasirinkimo, ir niekas negalėjo parašyti pašaipaus komentaro... Niekai...

– Kodėl niekai, Draveni? Aš tikiu. Kažkur net lipduką mačiau to kultinio radijo. Tiesa, tai galėjo būti tiesiog lipdukas iš Liuksemburgo. Beje, o kas tai? Miškas, upė, kelias, jūra?

– Vade, aš ne Dravenis, – raportavo seržantas Plėšrusis pingvinas, – Liuksemburgas – tai neegzistuojantis Karalienės Mod žemės miestas.

– Taip, mane apakino sniegynai...Artėju prie šaltos pinkfloidiškos dienos, už kurios manęs tyko didelė laimė, užpuolanti, pribloškianti, skandinanti tauraus džiugesio bangose... Žinau, neišplauksiu, numirsiu iš laimės, – susigraudino Guru Guru.

Pagaliau poliarinis leitenantas ir plėšrus seržantas priėjo barjerą. Si-ena apstulbino matiniu ledo baltumu. Nepramušama užtvara pulsavo, it gyvatė raitėsi, kilo aukštytyn, rausėsi į gruntą.

– Kaip įveikti gyvą sieną, seržante?

– Gyvą sieną gali nugalėti tik gyvas žmogus, – paaiškino Plėšrusis pingvinas. – Ar tamsta tikrai gyvas? Reikia atlikti testą. Gyvybės testas paprastas: pakanka užsimerkti ir, jeigu matysi tik tamsą, žinok, esi tik skaitmeninė kopija. Bet yra ir gera naujiena. Už neišveikiamos poliarinės sienos tavęs laukia šiek tiek tikresnis Dravenis.

Stingdančio šalčio fone, grojant šiuolaikinės civilizacijos himnui „Money“ (kažkur tolumoje girdėjosi ir „Money money money“, abu jie

gerai papildė vienas kitą, sukurdami kraupoką kakofoniją), Guru Guru išsitraukė jau papildytą ir užtaisytą savo ypatingąjį tušinuką ir šovė į pingviną. Tai buvo Galiganto šnipas. Seržantas bematant virto spalvotais balionėliais, kurie nuskrido ar tai į Arktiką, ar tai į Antarktiką. (Kažkas sufleruoja, jog į vieną iš jų nuskrides transformavęsis pingvinas Kultūros ministerijoje draugų neras, ras tik baltas meškas).

Įstabiu reginiu santūriai efektingai džiaugėsi Dravenis, nedelsiant pranešęs ypatingą naujieną:

– Guru Guru, tavęs laukia, nesulaukia Ledo karalienė – Jos šaltybė pamilo tave.

– Perduok jai, kad atvažiuoju, o su savimi atsivežu lituoklį. Jai turėtų patikt.

Dravenis, be abejo, tikėjosi kiek kitokio atsakymo, bet, prisiminęs žiniasklaidos ir feisbuko keiksmus, atlaidžiai pastebėjo:

– Karalienė ištirps iš laimės.

Matydamas, kad Guru Guru delsia atsakyti, Dravenis pacitavo klasikės eiles: „Šaltis išrašys languos tulpes, ramunes. Negyvuos žiemos speiguos tujen lauk manęs“...

Naujametinė degtukų dėžutė, arba virtualus Nojaus laivas

Guru Guru abejingai stebėjo, kaip darbininkai nuo stendo nuplėšė reklaminių plakatą „Nuragija“. Spektaklio nebus, nes referentas Galigantas atmetė projektą. Ne formatas.

– Neverta nusiminti, Galigantas siūlo sukrečiantį performansą, kuris vadinsis įtaigiai ir paprastai – „Degtukai“, – postringavo Dravenis.

– Ir koks bus mano vaidmuo?

– Tapsi išpūdingu fonu – stovėsi prie Kalėdinės eglutės ir visą laiką kartosi: „Vaikai, nežaiskite su degtukais“.

– Banalu...

– Tavo balsas bus keičiamas, modifikuojamas, ir kiekviena frazė skambės vis kitaip...

– O ką veiksi tu?

– Aš lėtai, įtaigiai laužysiu degtukus, ir su kiekvienu lūžiu skambės naujas akordas. Veiksmas tęsis tol, kol bus sulaužyti visi degtukai ir dėžutė liks tuščia.

– O ką darysime su degtukų dėžute?

– Ji pavirs holograma ir vis augs, didės, plėsis tol, kol į jos vidų bus patalpintos visų žiūrovų hologramos. Na, kaip? Sužavėtas?

– Nojaus laivas? O kas toliau?

– Tu vis kartosi tą pačią frazę, kuri bus jau nemodifikuojama, todėl greitai įkylrės ir pradės erzinti žiūrovus. O tada Galigantas su elektrošoku išjungs tave. Skaudžiai, bet ne mirtinai...

– Draveni, rolė labai jau paprasta. Tegu kviečia kitą aktorį.

– Branginiesi? O jei Galigantas sumokės honorarą?

– Ne, ačiū.

– O jei savo honorarą atiduosiu tau? – nepasidavė Dravenis.

Guru Guru užjaučiančiai palingavo galva.

– Nežinau, Draveni, kas verda tavo galvoje...

– Ir nesužinosi...

– O gal surenkime savo spektaklį? Pagrobkime kurėną ir plaukime į Hiperborėją ar net į Tulę? Susiraskime gražią vietą naujųjų metų sutikimui kur nors prie Neso ežero ir su virtualia, hologramine jo pabaisa praleiskime Saulėgrįžą?

Dravenis nieko neatsakė. Tylėjimas – sutikimas? Laukia nauja kelionė?

Vilnius, 2018-2019 m.

PANDEMIJA

KARANTINO KRONIKOS

Livonijos vilkolakis ir Knygų mugė

Guru Guru susapnavo labai realistinį (greičiau – siurrealistinį) sapną. Jis buvo apie Livonijos vilkolakį. Gal istoriniai duomenys su sapno turiniu ir prasilenkė, tačiau sapnuoti buvo smagu. Išbudęs iš ryškaus sapno, prisiminė gal nedaug, tačiau ilgam. Sapne buvo didelis, senovinis, King Diamond „Them“ viršelį primenantis namas, kurio lange, skambant Black Sabbath muzikai, blyksėjo šviesos. Guru Guru sapne artėjo prie namo, paskui kažkaip į jį įsigavo. Panašu, kad nebuvo labai pageidaujamas svečias, tad, kažkieno aptiktas, turėjo skubiai pasišalinti. Jį iš lėto vijosi (taip, vijosi, bet labai oriai ir lėtai) du subjektai (objektai?): siaubingai graži mergina filmo „Namelis prerijose“ stiliaus drabužiais ir skrybėlė. Skrybėlė sklandė pažemiu, o kartais iš jos pasirodydavo keista būtybė: kažkas panašaus į „Adamsų šeimynėlės“ Pusbrolių Itą. Tai buvo ryškiai oranžinių plaukų kupeta. Nežinia kodėl, bet sapne juokas neėmė, kaip tik buvo šiurpoka.

Kodėl išbudęs Guru Guru pagalvojo apie Livonijos vilkolakį, o ne apie Holivudo žalą piliečių sapnams? Gal todėl, kad Livonijos vilkolakis, ramiai prisipažinęs inkvizitorių teismui, kas esąs, papasakojo apie raganių Skeistaną, su kuriuo Livonijos vilkolakis (vardu Tiesas) kovojo nusileidęs į pragarus. Panašu, kad šioje istorijoje labai daug poteksčių, mąstė Guru Guru. Gal tai buvusi kova su atėjūnais, o gal vidinė kova, o galbūt viskas viename? Bet kuriuo atveju reiktų švęsti Livonijos vilkolakio dieną. „Kadangi artimiausia šventė – Tibeto naujieji metai Lo-gsar, atšvęsiu ją šia proga“, – pamąstė Guru Guru ir paskambino žymiam livonologui, žiūrėtojiui į sieną ir išminčiui. Žinoma, Draveniui.

Dravenis pravėrė duris, jo rankoje cypė, raitėsi telefonas, matyt, norėdamas išsilaisvinti ir tapti mobiliu, judančiu, bėgančiu. Dravenis teatrališkai nuspaudė sensorinį mygtuką ir netrukus pasigirdo balsas, sklindantis iš pravirų lubų. Tikrai, tikrai, galite neabejoti.

– Locked In, aš esu Wishbone Ash'as!

– Nustok kvailioti. Tu ne skeletas ir ne kaulas, ir ne svajonių pelenas.

– Teisinga išvada. Bet aš norėjau šią išvadą sužinoti vakar, Knygų mugėje... Sakai, reiktų švęsti Livonijos vilkolakio dieną. O kodėl nenori rytais gerti šampano, vakarais lankyti modernių šokių būrelį, o naktį pavirsti vilkolakiu? – paklausė Dravenis. – O gal esi knygų grobikas? Bet turiu tave nuliūdinti – Lietuvos teritorijoje neliko knygų, tušti knygy-nai ir viešos bei privačios bibliotekos. Bet tuoj iš Livonijos atveš daug šviežių, ką tik iškeptų knygų. Ir kokios jos skanios! Bet tai nesvarbu. Svarbu, kodėl tu vengi herbariumo. Kodėl nekolekcionuoji drugelių, vabalų? Livonijoje apstu visokių gyvių ir augalų...

– Ką tuomet pasakysi apie Knygų mugę, kurioje tiek daug vaikštinėtojų ir pozuotojų? Knygų, tiesa, beveik niekas neperka, nebent vieną dvi. Bet apie vilkolakius nepastebėjau nė vienos... Neįsivaizduoju, kaip jais nebetikima?

– Sakai, vaikštinėtojų ir pozuotojų... Jie laukia vilkolakių, nes, kas neskaito, tas yra maistas pabaisom... Skaitantis knygą yra apsaugotas nuo visų pavojų. Nepamirškite! Vilkolakis – tai vartotojas, o žmogus – patiekalas. Skaityk, jei nenori būti suvalgytas...

Net didžiausi Knygų mugės gerbėjai po valandos vaikštinyčių bėga paupin, toliau nuo civilizacijos, klausytis dejuojančių medžių...

Knyga mirė. Geriau gyvas medis nei negyvas popieriaus gabalas... Persikelkime į virtualybę, kur rasime ir virtualų Livonijos vilkolakį ir gal net jo hologramą.

Pirmoji revoliucijos (karantino) diena

Ugnis kurstoma ugnimi.

KOMENTARAS:

...kartais tokį derinį sudaro du žmonės. Jeigu jie, neaukodami savo individualybės, sujungia jėgas bendriems siekiams... rezultatai būna kaip ugnis, kurstoma ugnimi, ir nušviečia visą pasaulį... turi būti integracija, o ne asimiliacija...

psl. 69, Švytėjimas, Deng Ming-Dao / 365 DAO, išvalgos kasdienai.

Pirmąją revoliucijos dieną...

A, taip, oficialiai tai vadinta karantinu. Bet buvo, kas žinojo, jog mus užpuolė visi, kas netingėjo ir vienu metu: iliuminatai, masonai, ateiviai ir rupūžės. Taip, tos pačios.

Viena rupūžė atėmė iš Guru Guru knygą „I Ching“, iš kurios jis mokėsi būrimo, norėjo žinot lemtį. Rupūžė neprisistatė, tik parodė savo tatuiruotę su ypatingais ženklais.

Rupūžių filosofija buvo paprasta. Kadangi Lietuvoje buvo knygnešio diena (jokio sutapimo), jos ketino, netikėtai užvaldžiusios Respubliką, įvesti naują kalbą. Kokią, joks mirtingasis nežinojo. O tie nemirtingieji kažkur pasislėpę buvo.

Dravenis ilgai nebuvo pasiekiamas telefonu ir el. paštu. Revoliucijos vaikai (rupūžių ir žmonių susikergimo rezultatas) tyliai gimė balose ir pelkėse. Nauja, visiems virusams atspari gentainių rūšis ketino rimtai imtis pasaulio valdymo, o pradėti, žinoma, nuo Lietuvos.

Dravenį šiek tiek gelbėjo, palaikė mentalinė reptiloidų bendrystė. Ne, jis nebuvo driežinas, bet jau ir nebuvo žmogus. Dravenio biologija buvo žmogiška, bet smegenys funkcionavo kitaip. Koronaviruso invazija – tai ženklas, signalas žmonijos persitvarkymui. Prisiminkime, tik po

XV a. maro Italija pabudo Renesansui. Žmonijos laukia ne pražūtis, bet transformacija.

Taip, tai signalas, juolab, kad ankstesnė revoliucija su mirtinu virusu nelabai pavyko. Nevykėlė žmonija išrado vaistus, kurie gerokai prailgino gyvenimą.

Transformacija – labai keistas dalykas. Štai Genesis P. išmokė save ir kai kuriuos žmones transformacijos ir, atslenkant koronavirusui, pasitraukė iš savo žemiškojo kūno. Puikus laikas išeiti ir ateiti. Prasivėrę dangūs grasina banalybėmis.

Taip, žmonės įsivaizduoja, kad progresas juda senais būgiais į jau suremontuotą stotį, kur yra prekybos centrai ir bankomatai. Belineka tik paprašyti pinigų, tai yra pasimelsti plastmasinei banko kortelei.

Materializmas pasibaigė idealizmu, kuris paneigė pats save, nes jo idealai įprastiniais (ir kitokiais) metodais tapo nepasiekiami. Paprasčiau kalbant, neįmanoma tapti dvasingu. Tai – faktas. Negalioja formulė: doktrina, etika, praktika, rezultatas. Rezultatų nėra, o žiūrėjimas į sieną – tik maištas, panieka bet kokioms sistemoms.

– Žiūriu, ir nieko nematau... Puiku, nes, jei kažką pamatyčiau, man galas, – tarė Dravenis, – Aš esu tas, kuris žiūri į save. Po transformacijos, kas liks gyvi, supras šią tiesą. O kas pasitrauks (atseit, numirs), – jų laukia kitas kelias, apie kurį mes niekada nieko nesužinosime.

Žiūrėjimas į sieną – tinkamiausia meditacija karantino metu. Rupūžės rekomenduoja to nedaryti, vadinasi, revoliucijai pasipriešinti galima tik tokiu būdu. Arba – išvažiuoti į kaimą, kuo gilesnį, tuo geriau.

– Guru Guru, pagaliau visi bus priversti žiūrėti į sieną, tarsi vienuotės kaliniai. Kitaip sakant – nėra to blogo, kas neišeitų į gera.

Antroji karantino (revoliucijos) diena.

Juokelių atsargos ima sekti. Artėja prie išsekimo ir neklausytos (bet klausomos) muzikos atsargos. Senka visa tai greičiau nei gričiai ir perlinės kruopos. Kyla filosofiniai klausimai (ne tik apie gričių kruopų vienetų skaičių pakelyje). Vienas jų – ar tikrai žmonėse už(si)programuota (beveik) nepirkti ryžių, nes „jie gi iš Kinijos“, taip pat makaronų, nes „jie gi iš Italijos“. Perlinės ir gričių kruopos juk iš mūsų nelabai senos praeities.

Kaip visada, fone grojant tarpiniam variantui tarp disko muzikos ir indie elektronikos (vienu metu groja ir radijo aparatas, ir kitas grotuvas, yra minčių tuo pat metu pasileisti dar vieną), Guru Guru nekantriai griebia telefoną (juk ryšys atsirado, galima skambinti bet kam... tik nelabai norisi) ir skambina. Žinoma, Draveniui.

Kitoje ragelio pusėje (bet argi rageliai turi dvi puses?) girdisi keisti muzikos (?) garsai. Niekas nekalba.

*

Dravenis artėjo koridoriumi, vedančiu prie Guru Guru konspiracinio buto. Atsivėrė neatidaromos durys ir įžengė legendinio „Chrysler“ savininkas:

– Antroji revoliucijos diena sugriovė mitą apie ilgą ir laimingą gyvenimą. Kone visos oficialios institucijos iškalbingai priminė apie neišvengiamą pabaigą, nubrėžė rizikos lenteles, diagramas, paskaičiavo kas ir kada iškeliaus į kitą, (ne)abejotinai geresnį gyvenimą. Ir kilo baisus

pasipiktinimas. Panika. Nejaugi mes visi mirsime? O kur progresas? Kur stulbinantys medicinos laimėjimai? Ir ką tiek metų veikė akademinis mokslas? Pagaliau stručio galva buvo ištraukta iš smėlio. Neišgelbės nei verslas, nei bankai, nei investicijos į nekilnojamąjį turtą. Beliko tik viena išeitis – pašnekėti su virusu.

Dialogui pasiryžo Kultūros ministro referentas Galigantas. Guru Guru ir Dravenis nuskriejo į TV 19.

Laidą moderavo žurnalistė Vapsva Maja.

– Ir štai dabar, sveiki ir nepažeidžiami ligoniai, į visus jūsų klausimus atsakys referentas Galigantas, ką tik atvykęs iš Lombardijos, ir galbūt oponuos Guru Guru ir Dravenis.

Ramybės dėlei skaitytojams reiktų priminti, kad minėta televizija – holograminė, taigi, laikantis visų karantino (revoliucijos) reikalavimų, Dravenis su Guru Guru Vapsvos Majos laidoje taip pat dalyvavo hologramų pavidalu.

Taip pat reiktų prisiminti šios, kad ir virtualiai holograminės laidos, fiasko, kai paaiškėjo, kad Galigantas supainiojo Lombardiją (lombardą) su Laplandija. Bala žino, kur jis buvo, gal kaip „Meistro ir Margaritos“ herojus, tikrai lombarde ar kažkokiam bare. Tačiau galingasis referentas, kad ir kur buvo nebuvo, kalbėjo baisius, labai nepolitkorektiškus dalykus. Pradėjęs nuo nevykusio juokelio apie virusą (juos tautosakos rinkėjai jau buvo suklasifikavę ir rengė monografiją, kuriai nuotoliniu būdu pavyko gauti finansavimą), Galigantas rėžė (kaip koks tūlas Borisas), jog, esą, kuo daugiau žmonių užsikrės baisiuoju virusu, tuo geriau. Netilo studijos telefonas (niekas nesugebėjo surasti garso reguliavimo sverties). Tvyrojo įtampa. Sklido trijų dimensijų holograminis prakaitas. Buvo tvanku. Už lango riedėjo tank... Ne, kažkas tiesiog netyčia buvo įsijungęs istorinę dokumentiką.

Ir rieda tabletės, žirgluoja vienkartiniai švirkštai, alsuoja dumplės, vėdinančios plaučius. Baisu. Labai. Belieka pasiguosti tik tuo, kad mes visi susirgsime virusu, o išgyvens tik tie, kam bus lemta išgyventi. Iškyla klausimas – kas yra lemtis? Lemtis – tai tirpstantys skepticizmo ledynai, tai – nenusipėjama ateitis.

Gal ir netinkama dabar juokauti, bet humoras padeda įveikti sunkumus.

Trečioji revoliucijos (karantino) diena. Ar telefonas tikras?

Trečioji revoliucijos diena sugriovė mitą apie skanų maistą. Po ilgų dvejonų Guru Guru pakilo iš minkšto fotelio ir pradėjo ilgą ir varginantį žygį į virtuvę. Tai kas, kad atstumas trumpas: svarbu nenuslysti nuo distancinio tako, apriboto koridoriaus sienomis. Eiti, eiti ir nesustoti. Už kelių metrų burbuliavo perlinės kruopos. Tuo susiformuos košė. Skambėjo įtikinanti muzika. Madness / can't touch us now. Reikia sukaupti visas jėgas, nesustoti koridoriuje ir pasiekti viryklę. Bėgo chronometru neužfiksuotas laikas, o Guru Guru vis dar kaupė jėgas. Pusiaukelė – tai pusiausvyra, harmonija, bet ne tikslas.

Guru Guru suriko ir ryžtingai įvarto į virtuvę.

Stalas buvo papuoštas sausa kadagio šakele, neuždegta žvake, stikline, romo buteliu ir pilna košės lėkšte. Po įžanginės stiklinės prasidės puota. Gal išgerti ir antrą, nes, kaip sakoma, po pirmosios neužkandama. Svarbius apmąstymus nutraukė dar svarbesnis referento Galiganto veidas, kuris išdygo kompiuterio ekrane.

– Guru Guru, apsiriboki tik viena romo stikline! Jokios košės!

– Leiskite paklausti, kodėl aš turiu paklusti?

– Jei laikysitės mano nurodytos dietos, sankcionuosiu, kuruosiu, bet nefinansuosiu jūsų spektaklį, kuris bus pastatytas virtualioje erdvėje. Ir vaidinsite tik jūs...

Nežvaliai skaitytojo akiai galėjo pasirodyti, kad tai tikras Guru Guru, tačiau atidesnei turėjo kilti įtarimų.

Taip, naujasis virusas sugebėjo iš vieno žmogaus padaryti du, todėl su juo susidūręs pilietis tapdavo panašus į besidalijančią reptiliją. Sunku pasakyti, kuris iš dviejų naujų žmonių buvo tikrasis (pirmasis ar padalintasis), ir koks viso to veikimo mechanizmas, bet bent kol kas nė vienas žmogus su savo antruoju, virusiniu „aš“ nesusitiko (gal tiesiog niekas nepranešė).

Taigi, gali būti, kad su Galigantu (tikru, nauju?) bendravo netikras Guru Guru, nes tikrasis, galima būtų spėti, klausė black metal, valgė lašinius su duona ir raugintu agurku beigi česnakų, užsigerdamas gauromečio arbata. Kas gi dabar supaisys? Be to, kiek leidžia užmatyti

pasakotojo akis, ant naujojo (?) Guru Guru stalo šalia romo butelio gulėjo Joyce'o „Finegano budynė“ anglų (?) kalba. Argi sveiko proto žmogus, ne reptilija galėtų tai skaityti?

– Guru Guru, jei man nepaklusi, paskambinsiu specialiu telefonu ir atvažiuos speciali tarnyba, ji nustatys – tu tikras ar sintetinis.

– O ta tarnyba – tikra, sintetinė, virtuali ar holograminė, kvantinė ar molekulinė? Ar specialusis telefonas tikras?

Besvarstant suskambo telefono aparatas.

– Guru Guru, – tarė Dravenis, – nėra jokių tarnybų, jokių telefonų, ir aš tau neskambinu dabar...

Ištirpo telefonas, kambarys, miestas, planeta, ir Guru Guru atsidūrė tamsioje Mėnulio pusėje.

Ketvirtoji karantino (revoliucijos) diena. Durys ir kvizai

Ketvirtąją dieną bevykstant karantinui (revoliucijai), Guru Guru sprendė kvizus. Šis gražus nelietuviškas žodis jam labai patiko, nors buvo visiškai puristas gimtosios kalbos atžvilgiu (mėgo purenti jos dirvą esamais ištekliais). Kvizai nusibodo, mįslės ėmė visos atrodyti vienodos.

Be to, ketvirtoji revoliucijos diena sugriovė mitą apie saugų pasislėpimą. Ir kodėl? Todėl, kad yra durys, kurias knieti atidaryti, atverti, o tada – tik vienas žingsnis iki laiptinės. Bet apie laiptinę pakalbėsime vėliau.

Guru Guru neapsiribojo virtuvės pažinimu, todėl paslapčia artėjo prie durų. Ties koridoriaus viduriu sustojo. Ar verta skubėti? Raktai yra, bet jie tik galimybė atverti duris, ir nieko daugiau. Keli lemtingi žingsniai, ir jis jau prie pat durų. Ir štai durys pasiekiamos ištiesta ranka.

Guru Guru dešinės rankos pirštais atsargiai pastukseno į šarvuotas duris. Suskambo metalas. Nepastumsi pečiais, neišspirsi minkšta šlepete. Kaip elgtis? Ar verta rizikuoti? Gal už durų tyko referentas Galigantas, užsimojęs sunkiu medkirčio kirviu? Šast, ir nuriedės galva. Stop! Nereikia panikos. O gal tai durys į ikipandeminį pasaulį, kuriame nėra jokio karantino ir pildosi visos svajonės?

Guru Guru atsirėmė į koridoriaus sieną. Ošė beribė jūra. Burlaiviu atplaukė didelė, aukšta svajonė. Kokia? Su sijonėliu.

Metas priminti, kad Guru Guru apdairiai nuslėpdavo svajones, kad jų nesužinotų nei tolimi, nei artimi draugai. Kas žino, gal jiems pavyks realizuoti pakylėtas svajas? Rizikuoti neverta. Guru Guru mėgo pasakoti anekdotus, linksmas istorijas, bet jo mintys – griežčiausias tabu. Niekas neturi teisės stebėti mentalinę Guru Guru panoramą, tik jis pats, ir tai ne visada. Kartais mintys tapdavo sunkios, slegiančios, ir tada Guru Guru pasinerdavo į knygas, muziką, dailę ir zoologiją.

Pasigirdo neaptiktas triukšmas. Zzzz! Skambutis? Ne, jis kitoje durų pusėje, laiptinėje. O gal verta atsargiai pabelsti iš vidaus, kaip kadais įkyriam kaimynui?

Gal paslaptingas durininkas išgirs ir paslaugiai atvers duris? Ne išėiti, bet įeiti. Tik kur? O gal pandemija atvers vartus į paralelinį pasaulį, kuriame sėkmė ir laimė yra įprastas dalykas. Gera būti laimingu. Ir kuo geriau – laimingu ar sveiku?

Penktoji karantino (revoliucijos) diena

Laiptai priminė Rubiko kubo briaunas. Kilo noras išlankstyti ir užlieti laiptus simetriška spalva, bet kur pasisemti tiek jėgos? Gal iš sienų? Tylėjo prie durų gulinti aikštelė, tarsi uždrausto dangaus pirmoji platforma, laiptelis į laisvę.

Tik itin neatsargus žmogus gali be vientisų ir prasmingų apmąstymų lipti laiptais žemyn iki pat laiko (lauko?) durų. Guru Guru ne toks. Jis protingai ir įžvalgiai atsargus. Kaip sakoma: atsarga nedaro gėdos. Virusas čia pat, jis tyko, ir bet kada gali užpulti. Net kaimynas gali būti apsėstas viruso. Guru Guru nuo kojų (nevirpančių) iki galvos (šviesios, skaidrios) persunkė sportinė drąsa, it saugi, ekologiška elektros energija. Stiprėjo ryžtas lipti žemyn, tai yra ne degraduoti, bet pasiekti domofono kontroliuojamas lauko duris. Energetinė įkrova turėjo šiurpoką šalutinį efektą: itin skaudžiai subraškėjo skeletas,

Guru Guru pastebėjo sulinkusį Galigantą, o šalia voliojosi kirvis, nekrūvinas, bet infekuotas. Galigantas riktėlėjo :

– Guru Guru, aš nekaltas, tai koronovampyras sudrumstė man protą ir liepė infekuoti tave...

Referentas, tarsi šokdamas toteminį gyvatės šokį, raitėsi ant grindų. Bet tikroji priežastis buvo visai paprasta: į Galiganto nugarą smogė radikulitas, dešinę koją sulenkė aštrus reumatizmo priepuolis. Guru Guru drąsiai nuspyrė kultūros patroną. Pirmyn! Dar ne viskas prarasta!

*

Kadangi ši diena buvo ne tik pavasario lygiadienis, bet ir tarptautinė poezijos diena, Guru Guru, niekaip negalėdamas susisiekti su Dreviniu, ėmėsi kūrybos. Tiksliau, dirbo pagal vidinį užsakymą (lingvistinį). Ketino sukurti eilėraštuką, kuriame būtų visos lietuvių kalbos raidės, paženklintos paukštukais, taškeliais, brūkšneliais ir nosinėmis. Gavosi ne kažkas...

Laiptinėje pro akutę buvo matyti šviesa, bet žmonių nei matėsi, nei girdėjosi. Tolumoje skambėjo varpai, kviečiantys į virtualias mišias. Vyrusas materialėjo. Atėjo laikas sudėtingai operacijai.

Dar vis penktoji diena. Apokalipsės labirintas. Merzbow

Penktoji karantino (revoliucijos) diena prailgo. Nerimas laukiant (visi žino, kad bus) pirmosios aukos. Tenka susidurti tantriniu būdu su savo baime. Reikia.

Ir štai Guru Guru jau kieme. Pažeisti visi karantino reikalavimai. Dabar galima tikėtis bet ko. Būtų gerai, jei viskas būtų gerai. Kieme ganėsi kilmingi ir beklmiai šunys, žaidė vaikai, ant suoliukų sėdintys senjorai svarstė: ar iš prekystalių dings kruopos, aliejus ir šprotai.

Privažiavo autobusas. Itin trumpai padvejojęs (nes durys atidaromos trumpam), Guru Guru šoktelėjo į vidų. Tuščia. Už vairuotoją skiriančios juostos slėpėsi trys išsigandę keleiviai. Gal sveiki vilkai, o gal infekuoti zuikiai. Tik kontrolieriai pajėgūs nustatyti (sako, jie gali turėti supermagaekspres tekstų).

Guru Guru saugiai įvirto į galinį minkštasuolį ir susimąstė. Kur važiuoti? Gal į vaistinę, o gal į restoraną? Pokštas? Ne, tai sprendimas.

Restorano salė buvo tuščia, tik prie baro būrėsi (atstumas tarp klientų vienas metras, ne mažiau) žmonės, pirkdami maistą tik išsinešimui. Guru Guru neketino stovėti eilėje. Jis sotas – viskuo.

Paslaptinga jėga stūmė į salę. Ar verta priešintis vidiniam kompasui, nors jis ir nematomas. Ne. Guru Guru lėtai, kad nesukeltų apsaugininkų įtarimo, įžengė į salę. Prie stalelio sėdėjo liūdna mergina. Gal verta užkalbinti, paguosti? Ne, skubėti neverta, reikia iširti aplinką ir tik tada veikti tiksliai ir apgalvotai. Staiga iš už tarnybinių durų išnirio padavėja, nešina padėklą, ant kurio stovėjo viskio butelis, stiklinė, o peleninėje cigaras. Ir tai viskas? Tikrai, kad ne. Buvo dar dezinfekcinio skysčio flakonas ir medvilninė languota šluostė. Padavėja nuvalė fortepijono klavišus ir dangtį, tada ant viršaus padėjo proviziją. Įdomu... Bet netrukus pasidarė dar linksmiau. Pro tas pačias tarnybines duris įvirto Dravenis. Tai bent! Įsipylė viskio, išgėrė trečdalį stiklinės (galėjo ir pilną), prisidėgė cigarą ir užgulė baltus ir juodus klavišus.

Skambėjo The Beatles / here, there and everywhere. Taip, taip – čia, ten ir visur siaučia virusas. Dabar metas užkalbinti merginą.

– Laba diena, puikiai skambina mano draugas Dravenis The Beatles kūrybą. Žavu.

– Baisu klausytis tokio nemokšiško klavišų baladojimo. Esu Muzikos akademijos studentė, todėl negaliu toleruoti saviveiklos.

– Koks jūsų vardas?

– Eleonora...

Suskambo Eleanor Rigby, Dravenis pakankamai virtuoziškai pakeitė temą.

– O aš Guru Guru...

– Pasibaisėtina, esu nemokšos ir šarlatano draugijoje.

– Deja, dabar karantinas, teks susitaikyti, priimti tikrovę tokią, kokia yra.

– Tik nereikia manęs mokyti.

– O gal pašokime?

– Tai uždrausta...

– Tuo labiau... Dravenis turi revolverį ir mus apgins.

– Nuostabu... Dabar supratau, kodėl tūlas Dravenis skambina The Beatles / Revolver. Jis gangsteris?

– Ne, jis vegetaras...

– O jūs?

– Aš ignoruoju visas dietas.

- Prie valgių sąrašo pridėkite ir šokius.
- Padarykime išimtį, nes rytoj mes galime gulėti palatoje...
- Apokalipsė artėjo, bet, kaip visada, ne taip, kaip tikėjomės.

Šeštoji revoliucijos (karantino) diena. Pusė tiesos

Tik dabar Guru Guru suprato, kas yra romantika. Tai – šokis tuščia-me restorane pandemijos metu.

- Eleonora, ar jūs laiminga?
- Mano sužadėtinį nuvežė į klinikas, nes jis iš Italijos parsivežė virusą. Sužlugo vestuvės....
- Aš taip pat vienišas... Mane išdavė Mylimoji...
- Kaip tai nutiko?
- Nenorėčiau apie tai kalbėti...
- Suprantu jūsų skausmą.

Stojo sunki karantino tyla. Ne, tai nebuvo tyla, nes Dravenis vis dar skambino šiek tiek primirštas, bet puikias Electric Light Orchestra melodijas.

- Norėčiau pagroti. Galima? – paklausė Eleonora.
- Būčiau laimingas.

Dravenis džiugiai pakilo nuo kėdės ir mandagiu gestu pakvietė Eleonorą. Suskambo Šopenas.

Nors... Geriau įsiklausius, nebuvo tai joks Šopenas. Skambėjo pianinu atliekama Australijos black metal velnių Advent Sorrow daina, pranašaujanti ilgą ir nuožmų marą. Artimieji praras artimus, tolimieji – tolimus. Tie, kur per vidurį, irgi pasmerkti, o gal prakeikti (nieko bendra su filmais apie banditus).

Guru Guru lėtai suvokdavo globalius reiškinius, bet daina padėjo susivokti gerokai greičiau nei buvo galima tikėtis. Apie žmonių neatsakingumą, nesugebėjimą laviruoti tarp panikos ir vidinės ramybės, nesimokymą iš savo klaidų, apie pirmąsias mirtis, nežinomybę (kai saujelė žino daugiau)...

“Niekas... daugiau... nebesvarbu...” – rašė Draveniui SMS Guru Guru. Jis suvokė, kad bus tik blogiau, ir jokios vilties nėra.

Dravenio atsakymas buvo netikėtas:

– Guru Guru, nėra jokio koronaviruso, tai – tik stiprus gripas. Tai – šamokslas, būdas pajungti ateivių valiai planetą. Stebėk, kaip visi nuolankiai pakluso, kaip sustabdė ekonomiką. Ir kai žmonija atsitokės, – pasaulis bus kitoks.

Guru Guru neatsakė. Pusė tiesos – dar ne tiesa. Deja, tai baisiausia melo rūšis.

Septintoji diena

Septintą dieną Dievas... Ką veikė tada Dievas? Daug kam kyla klausimas, ką jis veikia dabar. Man ne. Bet, atrodo, kad su virusu sunkiausia susidoroti smarkiai (giliai) tikintiems žmonėms. Tiems, kurie į viską žiūri praktiškai, arba vykdo įsakymus (kaip kariškiai), gerokai lengviau. Tiems, kurie ieško pandemijoje ir karantine (revoliucijoje) prasmės arba šamokslo, gerokai sunkiau.

Galų gale, kam bus lengva? Išgyvenusiems? Žiūrint, kiek žmonių išliks. Sprendžiant pagal pasirodžiusią informaciją apie specialias praktikas, surengtas dėl galimos pandemijos, viskas buvo (kaip visuomet) suplanuota. Jei žmogus viską suplanavo, tuomet kurioj vietoj čia Dievas?

Guru Guru užvertė savo dienoraštį. Šioj vietoj reikia stabtelėt.

Kai pabosta karantinas, reikia šiek tiek surizikuoti pabendrauti su beveik nepažįstamais žmonėmis, nes tik taip sužinosi kažką naujo ir gal būsį įvertintas ir suprastas. Jokio bendravimo, įsakė racionalus, valdžios direktyvomis besivadovaujantis protas. Kiek padvejojęs, Guru Guru surinko Eleonoros numerį.

– Gal susitikime...

Tiesus ir trumpas klausimas visada teisingas, nes atsakymas paaiškėja nedelsiant, neeikvojant žodžių, neapsimetinėjant.

– Ar tiks Lukiškių aikštė? – paklausė Eleonora.

– Puikus sprendimas. Susitikime po valandos.

– Tinka...

Šį kartą Guru Guru drąsiai, be ilgų dvejonių išslinko į kiemą ir abejingai įlipo į pustuštį autobusą. Štai ir Gedimino prospektas, legendinis Brodvėjus. Dabar jis pavojingai tuščias. Ir kas gi baisiau: pasaulinis karas ar pandemija? Baisesnė yra baimė. Ir kas pasikeistų, jei jis liktų namie?

Kokia bendravimo prasmė? Neabejotina. Guru Guru ne kartą įsitikino, kad sunku suprasti kito žmogaus poelgius, ką jau kalbėti apie mintis ar ketinimus. Ir koks koronaviruso tikslas? Ar kas žino atsakymus? Nežinia... Gal Eleonora žino daugiau nei jis, gal tik viena pašamoninė užuomina atvers kelią į paslaptį?

Guru Guru prisėdo ant suoliuko. Pasirodžius Eleonorai, pakilo nuo suoloelio ir galantiškai pabučiavo ranką.

– Žaviuosi jūsų drąsa... O gal aš infekuota?

– Pasiryžęs dar drąsesniam poelgiui, – patikino Guru Guru.

– Neskubėkite, mes pažįstami tik dvi dienas...

– Laikas bėga nepastebimai... Negalima delsti...

– Ir viskas dingsta, išnyksta, – atsiduso Eleonora. – Ir meilė, ir virusai...

– Aš sustabdysiu laiką. Pažvelkite į mano laikrodį: jo rodyklės sukasi atgal.

– Guru Guru, jūs gyvenate praeitimi?

– Ne, šis laikrodis unikalus. Esu mistikas, tikiu atsitiktinumais.

– Jūsų žodžiai mįslingi...

Jaunuoliai apsikabino. Neišsigando nei policijos, nei medikų, nei skundikų.

Aštuntosios (revoliucijos, karantino) dienos labirintas (mįslė)

Užkloti vieną prisiminimą kitu, kaip didžėjus uždengia vieną muzikinę giją kita, kažkuo panašia, bet kažkiek kontrastuojančia. Guru Guru prisiminė, kad anksčiau buvo atgimęs roko žvaigžde, deja, nieko ryškesnio. Apokalipsė subanalėjo, dvikojai gyviai ėjo iš proto, kas kaip mokėjo. Virusas atskleidė pragarus, ir ačiū jam už tai.

Kai sunku identifikuoti pavojaus židinį, ir kai nežinomi metodai ji neutralizuoti, sutramdyti, verta imtis neracionalių būdų išlikti gyvam. Tuo visai paprastai įsitikino Guru Guru, einantis į prekybos centrą. Ir kas gi nutiko?

Žilagalvis džentelmenas, vilkintis modelinę striukę, pirkta pigių drabužių parduotuvėje už vieną eurą, metodiškai, tiesiai iš medicininio flakono gurkšnojo dezinfekcinį skystį (degtinę su slaptais priedais). Gal minėtas džentelmenas jau buvo infekuotas ir gydėsi, o gal ketino

išsaugoti savo unikalią gyvybę, pasakyti sunku. Labai tikėtina, kad jis šiuo skysčiu norėjo apraudoti pigių drabužių krautuvėlių liūdną ateitį. Jų nebebus. Tragiška garderobo ateitis. Džinsinis gedulas.

Kaip ten bebūtų, kas benutiktų, reikia laiku dezinfekuoti, išvalyti vidinius vamzdynus ir uždaras talpas. Bejėgė arbata ir kava. Bejėgiai visi monumentai ir paminklai, bejėgė muzika ir architektūra... Ak! Ar galima tęsti ir toliau? Neverta. O poezija?

Devintoji revoliucijos (karantino) diena. Duryš į poeziją

Guru Guru užrakino duris. Patikrino. Tvarka. Nejaugi? Bet ar galima dar hermetiškiau izoliuotis, paslėpti save nuo išorinio pasaulio, tapti neprieinamu nei virusui, nei bakterijai? Guru Guru sukūrė viziją.

Štai. Visų pamirštas vienkiemis, maisto atsarga metams ir daug, daug šiuolaikinės lietuvių poezijos. Poezija – tai kova su virusu, kuris nematomas, neapčiuopiamas, bet baisus, dažnokai – mirtinas.

O gal verta prabilti eilėmis? Čia pat, neišvykus į tolimą kaimą. Neverta, nes tie, kurie prabilo, nutilo užmaršty. O tie, kurie mėgaujasi tikru ar dirbtiniu pripažinimu, neišvengs karantino žabangų. Pandemija vi-kri, tikra poetė, auksinė lyrikė, it patyrusi lošėja atspės laureatų kortas.

Nėra kur trauktis – už mūsų tik monolitinė siena. Nenuslėpsi savo baimių, karštligiško noro praturtėti ir mėgautis valdžia ar kitokiu pranašumu. Ir kaip nepakeliamai sunku būti paprastam, nereikšmingam, nelengva nutolti nuo postmodernistinių ambicijų, iš baro išmesti sprangų tortą, cigarą ir viskio butelį. Tokiam žingsniui pasiryžta ne kiekvienas.

Guru Guru nereikėjo apsispręsti – jis nerūkė, negėrė ir vengė sintetinių saldėsių. Pripažino tik medų, kol jo dar yra, kol skraido bitės ir žydi laukų gėlės. Lengvai it mažas baltas debesėlis atskrido laki svaja. Guru Guru surinko Eleonoros telefono numerį.

– Sergu, kosėju... Tikiuosi, tai tik gripas. Kaip tavo sveikata? – atsiliepė mergina.

– Be problemų... Sėdžiu namie... – kažkodėl atsiduso Guru Guru, nes karantino metu nepadoru girtis geležine sveikata.

Dar ilgai Guru Guru šnekėjo telefonu, kol nusėdo baterijos. Baisu. Be elektros nėra kontakto – nei virtualaus, nei žmogiško. Guru Guru žinojo,

kad nebus nei žaibo, nei perkūno, ir elektra tekės tik laidais. Kambario sienos išvengs poliarizacijos, nekurs magnetinių laukų, netaps anomalijomis, todėl neatsivers Holivudo išreklamuoti žvaigždžių vartai ir į kambarį neįžengs lazeriniu kalaviju ginkluotas reptiloidas... Kas jį žino, pandemijos metu gali atsitikti bet kas?

Karantino metu paprastas lubų šviestuvą pavirsta diskotekine girlianda, aštriais prožektoriais, stroboskopu, projekcine linze ir kaleidoskopu. Trinktelėjo pandeminė muzika (metalas), griežė nykštukų orkestras apie tai, kad Guru Guru bus įkalintas didžiuliame grybe, ir tik Metalinis vikšras išgrauš angą į laisvę.

Dabar mažai žinomas poetas D. C. von Lohensteinas eilėraštyje „Užrašas virš įėjimo į labirintą“ rašė:

*Akys beprasmės daugybėje posūkių,
Ir matančiam, ir aklaJam – abiems – išėjimo nėra.
Gyvasis jau mirė. Mirusysis laukia prisikėlimo.
Tik išminčius patenkintas, patekęs į labirintą.*

Negailėjo gerų žodžių labirintui ir W. Blake'as:

*Pasaulio kriauklė – įgaubta žemė
supainioto labirinto (...)
Dvidešimt septyni lygiai tankio.*

Žemę kaip kriauklę, žinoma, sugalvojo A. Kircheris, rašęs, kad „Žemė – kriauklė Okeane“.

Tik kur, po velnių, mes plaukiame, mąstė Guru Guru.

Dešimtoji

Jau taip viskas užkniso...

Šis rytas buvo tamsus, nors švietė saulė ir danguje it nerūpestingi vaikai žaidė balti debesėliai. Paskambino Eleonora. Mergina verkė, nes jau buvo priverstinai izoliuota:

- Guru Guru, greitai mirsiu... Noriu gyventi...
- Aš tau padėsiu, rytoj būsi sveika.
- Nereikia manęs guosti...
- Rytoj atnešiu stebuklingą vaistą ir pagydysiu tave.

Guru Guru nesišvaistė tuščiais pažadais, nes prisiminė stebuklingą musmirių balzamą, kurio receptą žinojo tik Dravenis. Šarlataniški receptai audrina vaizduotę, bet neatneša realios naudos, kas kita grybai. Egzistuoja įslaptinta gydomoji nuodingų grybų piramidė, kurios viršūnė – raudongalvė musmirė. Už valandos prisistatė Dravenis, jis atvežė mažytį buteliuką.

– Tai – paskutinė eleksyro dozė, skirta dviems – tau ir Eleonorai. Nepakanka tik grybų, būtina slapta apeiga, kurią žino tik šamanas Arvydas. Jis pasislėpė Labanoro girioje ir, kol ji neiškirsta, niekas nesuras Arvydo buveinės. Nugerk pusę ir skubėk. Eleonora laukia tavo pagalbos.

Guru Guru nė kiek neabejodamas išgėrė pusę buteliuko. Vizija buvo neišvengiama, nes tai gydymo dalis. Guru Guru atsidūrė labirinte, tiksliau – prie pat mirties slenksčio, atviro jausmų ekrano. Pojūčių ekrane skendo mirtini virusai. Grybai užburtais siūlais sulopė dangų ir plokščia Žemė vėl tapo apvali. Aišku, galima intriguojančiai tiksliai aprašyti, kaip Guru Guru, apsirengęs baltu chalatu, prasmuko į ligoninę ir teatrališkai efektingai įteikė balzamo buteliuką Eleonorai. Bet gal nereikia sentimentalių scenų, svarbu, kad Eleonora pasveiko ir už dviejų savaitių buvo išleista iš ligoninės.

Kažkuri karantino (revoliucijos) diena. Dravenis ir Guru Guru atskleidžia savo veidus

Dravenis, šiandien švenčiantis gimtadienį, visiems linki sveikatos, o Guru Guru, niekada nešvenčiantis gimtadienį, visiems linki jų turėti kuo daugiau. Bet grįžkime prie karantino (revoliucijos) reikalų.

Su kiekviena diena griežtėjo karantino sąlygos. Laimingi tie, kurie liko vienkiemiuose. Ar tikrai norite, kad apie nuošalius kaimus, tolimas sodybas būtų rašoma, kalbama? Gal reikia daugiau saugaus entuziazmo? Elkitės taip, tarsi jau būtumėt sveikas. Pažvelkite į seną fotografiją, kad

įsitikintumėte šia paprasta tiesa. Karantino metu verta atversti pamirštą albumą ir pamatyti tolimą vaikystę.

Guru Guru turėjo teisę elgtis spontaniškai ir net mistiškai, nes išgelbėjo Eleonorą ir save. Bet kaip išgelbėti kitus – gyvenimo, o ne mirties vertus žmones? Ar verta pasikliauti įtaigos galia? Gal reikia socialiniuose tinkluose nepaliaujamai rėkti: atverskite vaikystės albumus, pažvelkite į senas fotografijas ir būsite sveiki! Kokie jūs buvote jauni ir gražūs! Kas visa tai pavogė? Guru Guru buvo tikras, kad tai koronaviruso darbas.

– Kuo galiu padėti? – ekrane išniro Kultūros ministro referento snukis.

– Nusiimkite kaukę!

– Antikos aktoriai dėvėjo kaukes, nors ir nebuvo koronaviruso, – atšovė Galigantas. – Mane saugo internetas, todėl nereikia jokios kaukės. O tu užsidėk medvilninę kaukę ir, kupinas mirtinos baimės, įsiliek į minią, skubančią į kapines. Cha, cha, cha...

Užgeso ekranas (pasikeitė paveikslukas), bet Guru Guru kabinete dar ilgai skambėjo demoniškas referento juokas. Ir ką daryti su tais, kurie nukerta entuziazmo sparnus ir vampyriškai išsiurbia gyvenimo džiaugsmą? Tai kas, kad Guru Guru gyvenimo išminties pasisėmė ne tik universitetuose, bet ir džiunglių brūzgynuose, ledinėse viršukalnėse, tolimose Aukštaitijos lygumose? Ar reikia jį apkaltinti išprusimu, greita minčių tėkme ir nepaneigiama įtaka kultūrai? Kada gi pasibaigs zoologinis Galiganto pavydas? Gal tęsis iki karantino pabaigos?

Juoko joga

– Karantino sindromas – kasdien švęsti gimtadienį ir nė kiek neabejoti savo sprendimu, nes laikas juda kilpomis: šuolis į kitų metų tą pačią dieną, ir vėl atgal. Tai, deja, patiria tik tie išrinktieji, kurių gimtadienis susišaukia su pandemijos terminu, – grėsminga pauze ištarmę baigė Dravenis.

– Nieko nesupratau, bet skamba iškilmingai. Kaip kažkas rašė, pandemija – procesas, kai socialinės panikos apimti žmonės nebemąsto ir elgiasi it pandos. O ką manai apie juoko jogą?

– Sakoma, kad šypsena užmuša šimtą virusų, o juokas – vieną milijoną. Norint praktikuoti juoko jogą, reikia juoko kambarių, nes juose yra kreivi veidrodžiai ir adeptai juokiasi patys iš savęs... Tačiau kreivi veidrodžiai jauniems, nepatyrusiems adeptams gali pakenkti: jie, kaip vienas senovės graikų išminčius, gali mirti nuo juoko.

– Juokas gydo, juokas žudo... O ko juokas nedaro?

– Viską daro juokas – ir gydo, ir žudo, ir pinigų uždirba...

Naujos kalbos gimimas

Krizė, kurią sukėlė karantinas (revoliucija), tapo lingvistinės revoliucijos pradžia. Interneto memus, kurie visiems nusibodo, pakeitė naujų kalbų banga: su ypatingu lengvumu maišėsi jakutų, estų, suahelių, arernte ir batakų kalbos, virsdamos nesuprasi kuo. Maišėsi ne tik kalbos žmonių galvose, keisdamos jų gimtąsias, maišėsi ir epizodai iš begalės matytų naujų ir senų (ypač begarsių) filmų, paveikslų, nuotraukų (ypač nespaltvotų) ir knygų (ypač popierinių). Situacija kasdien rimtėjo ir šizofrenėjo.

Galiausiai skaidrų eilinio savaitgalio, vėl atėjusio vidury savaitės, rytą gimė nauja kalba. Pirmasis ja prakalbo, nepatikėsit, ne Adomas, – Dravenis.

Trys minutės iki prabylant Draveniui.

Didžiulis nerimas sukaustė Guru Guru: ar jis supras naują kalbą, ar pajėgs bendrauti ne tik su Draveniu, bet ir su modifikuotu pasauliu?

Trys sekundės iki prabylant Draveniui.

Švelniai drebėjo sienos, lauko gėlėmis pražydo pavasario belaukiančios sienos.

Viena sekundė iki prabylant Draveniui.

Užplūdo palaimos, aiškumo ir ramybės banga, deja, tik trumpam. Pagaliau Dravenis prabilo taisyklinga lietuvių kalba, be slengo, be jokių tarptautinių žodžių.

– Guru Guru, liga greitai pasitrauks, ir pasaulis jau bus kitoks...

Ekrane užgeso Dravenio veidas. Guru Guru įjungė radiją. Visos pasaulio stotys kalbėjo lietuviškai. Taip, tai rojus! Pasitvirtino drąši hipotezė, kad Adomas šnekėjo lietuvių kalba, ir jokia kita.

Dar daugiau, radijo stotyse didžėjai, didžėjės ir kiti kalbėjo lietuvių kalba su pastebimais akcentais – tamilų, bengalų, anglų, portugalų...

Guru Guru nuo lingvistinės palaimos svaigo galva.

„Kūrėme kūrėme ir pagaliau sukūrėme. Tik ką?“, – suko svaigstančią galvą saulės ženklą kryptimi.

Mintys apie karantino (revoliucijos) pabaigą

Kai žmogus praranda izoliacinę apsaugą, jo kūnu teka laisvės elektra. Poveikis kartais būna mirtinas.

Išvydus atrakintas duris, svarbu prisiminti, ar laikeisi visų nurodymų ir rekomendacijų. Kas bus jeigu išėsi iš karantino nusikaltęs instrukcijai?

Pasakyti sunku, tai patirsi, kai pasibaigs namų (čia turi būti žodis „arešto“, bet jo neminėsime, nes tai ne politkorektiška) laikas. Ir vėl tas tūlas laikas, visur jis painiojasi po kojomis... Velnio laiką, erdvę ir materiją!

Dabar galima pasakyti tik tiek: veiksmas, tai yra išėjimas į visas keturias puses turi būti užbaigtas, negalima sustoti pusiaukelėje: laiptinėje, parke, gatvėje... Reikia judėti, nors tikslas nežinomas.

Kur mes einame?

– Mes iš niekur neatėjome ir niekur neiname, – jau be kaukės pabrėžė Dravenis.

– Draveni, ar ne per anksti nusiėmei kaukę? Net aktoriai nedrįsta taip su jomis žaisti. Jokia dar ne karantino pabaiga, tave suklaidino iliuzinis žalias nealkoholinis gėrimas.

– Guru Guru, karantinas saugo nematomus likimo vingius, ir už kampo manęs tyko naujas elgsenos modelis, paverčiantis visus nealkoholinius gėrimus dezinfekuojančiu skysčiu. Negaliu leisti, kad šis drąsus kaukės praradimo (atseit, aš nekaltas, – kaukę nuplėšė pikta priešiška jėga)

poelgis sugriautų mano gyvenimą. Laiku įspėtas, beveik apsaugotas...

Ir vėl tas laikas... Ar virusas – tai laiko mašina?

– Virusas – atvirkštinio laiko (pragaro) mašina. O dar tiksliau – jis mėtė iš laiko į laiką ir nebegali suvokti, kur esi. Virusas naudojasi visais

įmanomais kalendoriais, tuo pačiu kurdamas savąjį. Užmigai mėnulio kalendoriuje, – išbudai majų, užmigai pagonis, – išbudai krikščionis, ir atvirksčiai. Kuo norėtum išbusti, Draveni?

– Kai atsitinka kas nors paranormalaus, reikia improvizuoti sena bestyge gitara... Gali prireikti daug dienų, norint išgauti kažkokį garsą. Tylos repeticija – tai tikra improvizacija, pralenkianti bet kokį garsą. Nutilkim. Pažvelgę į sienas, panirę į vandenį, pakilę lėktuvu ar kitokiu sunkesniu ar lengvesniu už orą aparatu, nugalėkime riksmą, kosėjimą, žagsėjimą, čiaudėjimą. Negalima net dainuoti. Tuomet pabusime gyvi, tie patys, nemodifikuoti, nenuzombinti, nerestauruoti, neareštuoti... Štai taip!

Paprastumas

Kai finišo juostelė prikalta prie sienos, maratono greitis lygus nuliui. Trypčiodami vietoje neįgysime bėgimo įgūdžių, o atsigręžę atgal, išvysime tik laiko sieną. Aklavietė? Argi? Sutrinkame pagaliau sužinoję, kad laimė skaudžiai paprasta. Lengva, nes nereikia siekti karjeros aukštumų, šalinti konkurentus, meluoti, vogti...

Karantinas moko gerti arbatą ir valgyti duoną, apteptą sviestu. Iki galo išklaudyti spintoje paslėptą plokštelę ir pagaliau atversti knygą.

Kai fontanais trykšta džiaugsmas, muzika ir (nepamirškime) naujoji kalba, kyla mintis: argi tikrai viskas taip blogai? Ar revoliucija (karantinas) reali?

O gal matrica tebegyvuoja (kur ji galėjo dingti)? Ir mes esame įkalinti joje ir kasdien kvailinami per medijos priemonės. Mums pakišamos šimtas trys sąmokslų teorijos apie atsiderančius ir užsiderančius langus, duris, palėpes ir rūsius. Ir ką gi mes turime? Morkas, bulves, kopūstus ir tikėjimą, kad viskas bus gerai. Dar – konservų juodai (dabartinei) dienai.

Ką daryti? Šis klausimas – tai nemirtinga klasika. Todėl atsakymas turi būti mirtinas, bent jau pavojingas. Todėl Guru Guru namuose ieškojo pavojingos vietos, kuri yra toksiška ir beveik mirtina. Visiems ieškotojams reikia prisiminti, kad mūsų siekiai nepriklauso mums.

– Ir kas valdo mūsų siekius, formuoja interesus, pomėgius, estetinių skonį? O gal ir mūsų judesiai automatiški? – samprotavo Guru Guru. –

Gal aš esu biorobotas ir nepelnytai save vadinu žmogumi, gal esu pikselių kontūras begalinėje kosmoso matricoje, o gal mane sapnuoja kažkoks plėšrūnas, pavyzdžiui, krokodilas?

Kaip sužinoti šiek tiek į tiesą panašų atsakymą? Gal reikia testo, tai yra didesnių fizinių apkrovų, štangos, tramplyno, baseino be vandens, neišsiskleidžiančio parašiuoto, kiauros baidarės? „Ieškok moters“, sako prancūzai. Guru Guru paskambino Eleonorai:

- Važiukim į Verkių parką žibučių...
- O karantinas?
- Aš turiu dvi nematomas kepures...
- Ar verta? – abejojo Elonora.
- Tik taip įsitikinsime, kad esame žmonės, ne zombiai...

Kaip Guru Guru kalbą rinkosi

Iš nuobodžio ir neturėjimo kas veikti Guru Guru nusprendė išsirinkti ne nuotaką, o kalbą. Su nuotakom, kaip ir nuotaikom, viskas gerokai komplikuočiau nei pats komplikuočiausias raštas, mąstė jis. Ir greičiausiai neklydo.

Rinkimai buvo demokratiniai (vienas rinkėjas, vienas rezultatas, beveik šimtas kandidačių).

Kriterijai? Absoliučiai subjektyvūs. Ta – graži, gerai, tinka, praeina į pusfinalį. Ta – smagi, taip pat. Ta – nuobodi, iki kito (?) karto. O va šita – baisiai egzotiška, ja kalba vos trys žmonės, pasiklydę džiunglėse. Labai įdomu, tik nepraktiška. Nuotaka... eee... kalba turi būti ir praktiška.

O dar raštas... Kaip gerai, kai vienas, kad ir gana sudėtingas paveikslukas reiškia visą žodį ar net sakinį, išmokai, ir viskas. Bet kas toliau? O kaip tarti? Ne, kažkas čia ne taip.

O dar tonai... Norisi, kad balsas, kaip ir širdis, dainuotų. Kuo daugiau tonų, tuo geriau. Deja, daugiau nei devynių rasti nepavyko. Kodėl jų tiek mažai?

O dar klikai... Liežuvis cakt taip, anaip ir va dar kaip... Bet vienas garsas suglumino: priminė bučinį. Taip galima ir ant priekabiavimo užsirauti. Ne, geriau nereikia, čia ne Afrika, nesupras žmonės.

Nemažai kandidačių atkrito... Pala, atkrito visos... Kaip taip?

Ne, ne visos, su palengvėjimu pasakė sau Guru Guru. Gimtoji liko. Valio, nieko mokytis nebereikia. Ar tikrai? Sunkus tarmių žodyno tomas kuždėjo: bus ką veikt. O kad būtų įdomu, sukursiu savo tarmę, dirbtinę šnektą su visais įmanomais tonais (ir daugiau), klikais (be bučinio) ir kuo sudėtingesniu raštu. Bus jums visiems, pasaulio puo... kalbėtojai. Mūsų kalba seniausia, gražiausia, ją kalbėjo Adomas su Ieva (Višteliauskas žinojo tai dar iki apsilankymo psichiatrinėje), o dabar bus dar ir sudėtingiausia.

Ekrane nušvito, tiesa, kiek tamsokai, Dravenio veidas, paslėptas kaukės ir juodų akinių.

– Guru Guru, tave apsėdo paranojiška uždarų patalpų euforija... Džiaugiesi gimtąja kalba, o pakui jos bijosi ir į savo kasdieninę šneką įterpsi vis daugiau tarptautinių žodžių, svetimybų, barbarizmų, slengo ir, pagaliau, prarasi lietuvių kalbą...

– Anaip tol.

– Guru Guru, pažvelk giliau... Lietuvių kalba valdo gamtos jėgas, pavyzdžiui, ugnį ir vandenį, kartais – vėją. Manychiau, kad kalbos prigimtinė stichija – tai žemė, gimtoji žemė.

– Perkūnas valdo priebalses, Velinas – balses, o kas valdo kablelius ir taškelius bei varneles, net nepatogu klausti.

– Mūsų dievai šneka lietuviškai. Subtili gimtosios kalbos galia maišina protą, bet ji silpsta nuo ilgoko svetimų kalbų vartojimo. Poliglotos – tai ligonis, praradęs ne tik minčių vientisumą, bet ir

tautinę kultūrą, tradicijas. Tai – kosmopolitas, savo tautos skriaudikas, niekintojas ir dvasios ubagas.

– Įtikinai, Draveni, nebūsiu poliglotos ir kosmopolitas, būsiu patriotas ir indėnas.

Šimtai abejonių

Sunku pastebėti asmenybę minioje, tik vienvėlyje suspindi kūrėjo talentas. Guru Guru laimingas gėrė žalią pripažinimo arbatą ir mąstė. Izoliacija pakeitė Žaidimą, horizonte pasirodė naujas talentas. Kas jis? Neskubėkime identifikuoti naują Žaidėją, tegul jis atsiskleidžia pats. Verčiau pakalbėkime apie pokyčius, kuriuos sukėlė, inicijavo, generavo,

aktyvavo karantinas. Viena vertus, karantinas sumenkino elitinio formato matmenis ir išplėtė kūrybos diapazoną iki tikro kūrėjo. Prarado prasmę kultūrinė spauda, dabar viskas iškeliavo į tinklus. Gali reikštis bet kas, todėl prarado prasmę nomenklatūriniai reitingai. O premijos? Jų nebus! Antra vertus, pinigai praranda savo galią: galima investuoti į proteguojamą asmenį kiek tik nori, o rezultatų nebus... Trečia vertus... Reikia išgerti dar vieną stiklinę arbatos...

Asmenybė... Tai toks sudėtingas mechanizmas. Kaip ugnis pečiuje. Užkūrė kažkas, paliko rusenti kažkas, ugnis teberusena, nors „asmenybė“ dažnai ir nebetiki, kad ta ugnis yra. Kodėl? Nes „toks asmenybės bruožas“. O gal horoskopas negeras? Gal runos blogai susidėliojo? Kas kaltas? Visi?

Asmenybė turi tapti individualybe. Ir štai atsakymas, kas yra talentas. Guru Guru dar iki karantino tapo savimi, todėl jo nė kiek neišgąsdino, kad Poezijos pavasario nebus, kad tuščiose salėse vaidins artistai ir koncertuos muzikantai... Tinklai aprūpins ir kultūra, ir kava bei arbata...

Poezijos pavasaris turi šansą fiziškai transformuotis į poezijos vasarą, poezijos žiemą, blogiausiu atveju, – tapti virtualiosios poezijos muge. Juk kokie šedevrai dabar skamba radijo bangomis... Žmonės netikėtai tapo beprotiškai fantastiškai kūrybingi, nė vienas neliko abejingas mūzų šauksmui. Vargšės mūzos, kiek joms dabar tenka visko išklaudyti...

Mūzos užsižaidė horoskopais, šunimis ir katėmis... Mūzos turi išmokyti matematikos, pažinti kulinarijos paslaptis, žaisti krepšinį... Išmeskite kalkuliatorių!

Guru Guru elgsis kitaip. Logiškai, teisingai, apgalvos kiekvieną pirkinį ir sugrįš namo tobulesnis, išvengęs kontakto su reptiloidais. Svarbiausia, ką reikia žinoti sutikus reptiloidą, – jis nečiaudo ir net nekosti. Kodėl, tai dar viena Visatos paslaptis. Kalbama, kad jie net nemirksi. Gal todėl, kad į gyvenimą žvelgia labai atmerktomis akimis? Kas žino?..

Karantinas smarkiai palietė tokius produktus, kaip griekiai ir perlinės kruopos, bet ar kas pagalvojo, kad milžiniškos arbatos atsargos gali net gyvybę išgelbėti? Ir apsaugoti nuo reptiloidų. Juk, – dar vienas smarkiai patikrintas faktas, – jie arbatos negeria... Nemėgsta.

Reptiloidai mėgsta falsifikuotą alų (iš skalbimo mintelių), o arbata mirtinai pakerta driežino kojas, todėl jie negali ateiti į tavo namus. „Jeigu

tu neisi pas reptiloidą, reptiloidas ateis pas tave". Štai naujas lozungas. Ankstesnis: „Visų galaktikų reptiloidai, vienykitės!“

Guru Guru krepšinio tinkluose. Iš pandemijos kronikų

Krepšinio tinkluose pasigirdo neviltingas Guru Guru šauksmas:

– Gelbėkite! Trečias žaidėjas užblokavo mane, negaliu prasibrauti iki krepšio ir įmesti kamuolį, Nebus tritaškio. Nėra jokio ryšio su Draveniu, kuris snūduriuoja ant atsarginių suoloelio. Tvenkėsi juodi nepermaldaujami pralaimėjimo debesys, verkė storos salės lentos. Žaidimo ateitis tapo itin abejotina, skaudžiai virusuota, pandemiškai niūri...

Guru Guru, paveiktas Žaidimo burtų, atsidūrė nežinomoje gatvėje, dar nebaigtaime statyti name. Staiga pasirodė Eleonora, kuri pradėjo maldauti:

- Guru Guru, aš – pagrobta, palikta be maisto ir vandens!
- Nematau jokių užpuolikų, tik stalą, apkrautą valgiais ir gėrimais.

Eleonora išsigandusi šūktelėjo ir pradėjo bėgti prabangiu koridoriumi, kurio sienos buvo papuoštos tapybos šedevrų kopijomis. Guru Guru puolė vyti. Bebėgant paskui Eleonorą, paveikslų kopijos virto originalais.

– Eleonora, sustok! Kas tave išgąsdino?

– Aš bijau meno! – sušuko mergina.

Pavirtęs kormoranu, ilgu koridoriumi skrido Dravenis ir klykė:

– Guru Guru, įkvėpk man to žvalumo, kurį žuvėdra turi prieš skrydį...

– Draveni, kas atsitiko?

– Gal Karantino burtininkas mostelėjo viruso lazdele ir ne tik pavirtau paukščiu, bet ir patekau į Sapnų planetą?

– Draveni, Visata sapnuoja žvaigždes ir planetas, o žmonės – košmarus. Dabar tu sapnuoji, kad esi kormoranas. Kai pabusi ant atsarginių suoloelio, atsidursi kitokiame sapne, kur laikas tvaresnis ir miražai it vizijų molis gerokai išdegti, kad patikėtum, jog viskas tikra.

Pabodo kažkieno susapnuotas koridorius. Gatvė buvo tuščia, Guru Guru bėgo, kol atsitrenkė į prekybos centro stiklines duris. Nukrito akiniai. Jūs vis dar abejojate sapnų pasauliu, nes jis griaua jūsų pažiūras,

primestas vaikų darželyje, mokykloje, universitete? Nenorite kontakto su košmarais?

Norėdamas dar kartą išgelbėti pasaulį, Guru Guru prie taromato režė istorinę kalbą:

– Jus žudo, galabija per didelis proto aktyvumas. Jūsų mintys juda ratu ir niekur nenuėina, nepasiekia jokio tikslo. Ar išgyvenote kliūtis netektį? Ar išsiveržėte iš liūdesio segmento?

Prie Guru Guru agresyviai artėjo džentelmenas. Pravertė karatė treniruotės, Guru Guru kojos smūgiu iškirto chuliganą.

Sodriai ir necenzūriškai nusikeikęs, džentelmenas nukrito ant asfalto, o butelis iš jo rankų nuriedėjo prie Dravenio batų. Tegu alus liejasi laisvai ir beribe banga nušluoja karantino pasaulį! Taip ir atsitiko.

Guru Guru iš jūrinės jachtos išmetė du gelbėjimo ratus: vieną – Draveniui, kitą – kritusiam džentelmeniui. Visi turi būti išgelbėti.

Jungtinis angelų bei teroristų choras giedojo svarbią giesmę:

– Jau greitai nurims liūdesio ir nevilties bangos, ir iš pandemijos vandenyno išplauksime sveiki, pažabosime bankus, nuslopinsime verslo godumą, skaitysime politikams eiles. Iš laimės verks visi, ir ne tik turtingi.

Kilo ir leidosi bangos, į dangų pakilo povandeniai laivai... Neliko vandens, tik didžiuliai lėktuvnešiai beviltiškai plaukė smėliu, į žuvėdras reinkarnavo lėktuvai, varnomis pavirto dronai. Tik nepasikeitė varnos, gal todėl, kad ignoravo karantiną. Netiesa – jos sveikos ir ilgaamžės. Visada, visur, nes neskrenda atostogauti į pietus.

Nežinomų menininkų nežinomas muziejus

Kaip skaudu neprisiminti itin tolimų savo giminaičių, nepasiekiamai nutolusių laike. Guru Guru jautė kaltę, nuoskaudą ir pyktį. Kur dingio šeimos kronikos? Nejaugi nėra jokių laiškų, dokumentų ar ko nors kito? Guru Guru prisiminė seną šeimos relikviją – XVIII a. protestantišką bibliją anglų kalba. Kokie šaunūs buvo puritonai. Kaip gaila, kad knyga niekada nebuvo atversta. Laikas atidengti paslapties šydą, atkelti laiko vartus ir pažvelgti protėviams į akis. Ir Guru Guru vėl lydėjo sėkmė: jis rado laišką, parašytą senąja anglų kalba:

„Aš buvau Karibų jūrų piratas ir sukaupiau daug lobių. Jie saugomi slaptame muziejuje, senojoje LDK sostinėje. Štai piešinys. Surask šį namą, nusileisk į rūšį ir būsi pagerbtas“.

Laiškas buvo perplėštas pusiau, bet, visa laimė, išliko pirato piešinys. Guru Guru pažino šį pastatą (jo vieta dėl aiškių priežasčių kol kas išliks neatskleista), nepaisant perstatymų ir restauracijos. Valio!

– Draveni, skubiai atvažiuok. Su savim pasiimk koltą, laužtuvą ir dvi dujokaukes, – įsakė Guru Guru.

– Klausau, sere, – atsiliepė Dravenis.

Kaip smagu, išsekus nuo saviizoliacijos, ieškoti nuotykių, o ypač meno kūrinijų, lobių... Ir štai jau įprastas, niekuo neišsiskiriantis senas „Chrysleris“ sustojo prie paslaptingojo namo. Įslinkę į tamsų kiemą draugai rado sunkias, matyt, ažuolines duris, papuoštas liūto galva. Į žvėrių karaliaus šnerves buvo įvertas storas žiedas. Tai – senovinis skambutis. Guru Guru ryžtingai pabeldė. Kas laukia už durų? Guru Guru buvo itin ramus, nes galvojo tik apie nežinomų tapytojų nežinomus paveikslus, ir tai suteikė drąsos. Duris atvėrė jauna mergina.

– Eleonora? Koks netikėtumas, – apstulbo Guru Guru.

Guru Guru pastaruoju metu gyveno pasakų pasaulyje. Sekė pasakas sau, skaitė įvairių tautų pasakas, pats sekė pasakas visiems sutiktiesiems. Įtikindavo. Tik Dravenis jo pasakomis netikėjo.

Dravenis įtarė, kad pasakos tik priedanga, būdas paslėpti dar neatrastas lobius. O kas bus, kai Guru Guru atras lobį? Nejaugi viską pasiims sau? O gal Eleonorai ir jam nors truputį lietuviškų šilingų pažers?

Lobio Guru Guru ieškojo jau daugelį metų. Kartais atrodydavo, kad jau rado, bet... Labiausiai jis norėjo rasti runraštį, parašytą lietuviškai (atseit, nebuvo materialistas).

Dravenis susigėdo, pasijuto godus (labai trumpam) ir, matyt, norėdamas išpirkti kaltę, padovanojo Guru Guru varinį šilingą.

– Guru Guru, turiu ir auksinių, ir sidabrinių monetų, bet, suprantai, jos griežtai kolekcinės...

Pagaliau parketas pasidavė, ir ekspedicijos dalyviai įžengė į seną rūšį, saugantį lietuviškų runų biblioteką.

– Jei Galigantas sužinos, mums galas...

– Ne, tai galas istorijos klastotojams, – džiugiai paprieštaravo Eleonora.

– Mes turime medinį runų kalendorių, tiesa, švedišką, bet, sako, kad jis mus apsaugos ir nuo Galiganto, ir gal nuo dar galigantesnių, – pasakė Guru Guru.

O kas nutiko toliau, nežino net autoriai, nes jų parašytą tekstą ištrynė aisčių dievai. Nuseko ir atmintis (aišku, tik apie lobia paiešką).

Permatomi sapnai

Permatomuose sapnuose galima pačiam konstruoti jų realybę. Tiksliau, gauni paruoštuką, ir tada pats darai tolesnį veiksmą. Jis vėl rutuliojasi savaime, o tada vėl imiesi savo įmintijimo. Va taip man dažnai būna, pasakojo Guru Guru po nosimi tarsi sau, bet šalia buvo ir Dravenis.

– Guru Guru, tu užkabinai itin įdomią ir aktualią temą, kuri filosofų buvo ignoruojama, apeinama, beveik nenagrinėjama. Tai buvo mistikos ir magijos sritis, o dabar ir mokslo, nors mokslininkai tarsi suskilo ir laikosi diametraliai priešingų pozicijų. Atvirai ir slapta vyksta tyrimai. Yra informacijos ir internete. Neketinu jos nagrinėti, kam įdomu, tas suras be vargo. Pasakysiu tik tiek, kad ne visi turi tokius gebėjimus. Džiugu, kad turi šią dovaną. Pateiksiu raktinį koaną: galvok, ypač sąmoningame sapne.

– O tu, Draveni, sapnuodamas ką darai? Sapnuoji, miegi, ar gyveni?

– Visai nesvarbu, kas vyksta sapne, – svarbu išlikti sąmoningui. Praktiškai tai labai sunku, bet įmanoma. Mano patirtys įslaptintos, nes jos nesvarbios ir niekam nenaudingos, jei būtų priešingai, – rėkčiau ant kiekvieno kampo...

Akustinis siaubas

Skambėjo muzika, kurios Dravenis negalėjo identifikuoti, nustatyti grupę ar orkestrą. Bet muzika vis vien skambėjo užpildydama tuščią erdvę. Kas groja, jau buvo nesvarbu. Kodėl skamba muzika? Kodėl garsai pribloškia melodingu, harmonija ir fantazija? Dravenis užsimerkė, bet muzika netilo, priešingai – pasigirdo itin subtilūs sąskambiai. O kur

žiūri ausys? Į lubas? Ne, ausinės uždarytos į stalčių, todėl nekalta plika galva.

Kas kaltas? Dravenis pasijuto apgautas, paniekintas, sutriptytas. Reikia išjungti muziką. Bet kaip? Kambaryje nebuvo jokio grotuvo ar prietaiso, galinčio transliuoti garsus. Kas dabar groja? Gal stalas? Gal spinta? O gal lova? Nejaugi skamba lubos? O gal itin melodringai girgžda grindys? Bet jis stovi kambario viduje ir nejuda. Reikia žengti žingsnį ir stebėti, kas nutiks. Žengus žingsnį suskambo surūdijęs saksofonas, žengus antrą – pravirko gitara. Iš nuostabos sulinko kojos ir Dravenis išsitiesė ant grindų. Kokia įstabi perkusija, vamzdiniai varpai, būgnai.

Ir kas gi nutiko toliau?

Gali būti, kad dėl akustinio siaubo kalta nežinoma metafizinė pabaisa, per pastaruosius kelis mėnesius į kapus pasikvietusi ne vieną žymų muzikantą, galima sakyti, visą senąją gvardiją (beveik visą).

Gali būti, kad niekas nekalta (sunku patikėti).

Gali būti, kad dėl akustinio siaubo kaltas pats akustinis siaubas. Taip sakant, daiktas savyje. Kas tai? Į sieną žiūrėti ir suprasti.

Dar gali būti, kad dėl visko kalta kakofonija, kurios tiek gausu radijo bangose, operoje ir baletе, popmuzikoje ir klasikoje, parduotuvėje ir turguje, viešnamyje ir muziejuje...

Deja, deja, metafiziniai-ne metafiziniai (!) Guru Guru samprotavimai nepasitvirtino. Meluoja visa filosofija ir klieči...Gulėdamas ant grindų Dravenis prisiminė, kaip jį, išėjusį į gatvę, pagavo kultūros smogikas Galigantas ir apkaltino koronavirusu, nuvežė ne į ligoninę, bet į įrašų studiją. Dravenį paguldė ant apvalios plastiko plokštės ir galingas presas smogė per skeletą. Dravenis pavirto kompaktine plokštele (CD) ir dabar „grojo“ ikištas į grotuvą. Galigantas ir Vapsva Maja šoko bugi vugi.

O įdomiausi dalykai dėjos, kai CD buvo apverstas grotuve ir paaiškėjo, kad yra kita jo pusė, kaip vinilė (LP). Bugi vugi pakeitė budu vudu tamsūs mostai, ainštūrcendus primenantys geležinių grandinių drebesys ir tolumoje girdimi progroko aidai.

Šokiai stojo. Metafizika virto metachemija, iš jos – alchemija, Visos pirmosios stadijos nuo nigredo iki rubedo prabėgo per akimirką. Penktojoje stadijoje, apie kurią paprastai nekalbama, ėmė dėtis sunkiai su-

vokiami dalykai. Iš tikrųjų jie buvo paprasti, kaip kvantinė fizika, kita vertus, sudėtingi, kaip penktojo pasaulio ekonomika.

Kas iš tikro buvo įrašyta šiame CD, žino tik Prodiuseris, bet jis nekalbus.

Guru Guru skubiai atvyko prie Dravenio trobelės ir prakalbino išmanųjį „Chryslerį“.

– Lipk į vidų, vairuosiu aš, – tarė automobilis.

Niekas jo nesustabdė, nes vairavo Tuštuma. Policija gerbė religinius šoferių įsitikinimus. Greitasis „Chrysleris“ sustojo prie Galiganto vilos. Pro langus veržėsi siaubo akordai ir bejėgiškas pagalbos šauksmas.

Šaukė senovinis gramofonas, kurio rankenėlę suko gauruota ranka. Net baisu paminėti, kad plokštelė (LP), kuri sukosi, buvo pirmasis NON albumas. Galigantas pakampėje stypčiojo su nugertu viskio buteliu.

Teko imtis ekstremalių priemonių, – įjungti „Chryslerio“ kolonėles ir paleisti naująją Bob Dylan dainą „False Prophet“.

Stojo tylą. NON nebegrojo. Ranka dingo. Galigantas su buteliu brinktelėjo ant žemės. Demaskuotas. Ha-ha.

REKOMENDACIJA:

Vaikai ir senjorai (taip pat ne rizikos grupės atstovai), sėdėkite namie, nes piktasis Galigantas jus pavers plokštelėmis ir jūs grosite Siaubo kambaryje iki pat karantino pabaigos.

Protektorius

Guru Guru, pasislėpęs ledo bunkeryje, nekantriai laukė parado, iškilmingos pingvinų eisenos, kuri turėjo vainikuoti jo arktines pastangas sustabdyti visuotinį atšilimą ir išgelbėti pasaulį nuo antrojo (skaičius vis dar tikslinamas!) tvano. Po taikaus parado jam turėjo būti suteiktas Protektorius titulas ir pastatyti didžiuliai ledo rūmai be centrinio šildymo. Bet visuotinis atšilimo virusas sugriovė iškilius Guru Guru planus. Būsimas šalčio Protektorius pajuto baisų karštį, plūstantį iš tolimos Sacharos. Prie Antarktidos artėjo nepaskandinama kupranugarių eskadra, kuriai vadovavo kontradmirolas Galigantas.

Arktis jam sapnavosi kone kasnakt. Kodėl, nežinia, gyvenimas nebuvo labai atvėšęs. Bet kerštingos, šaltos bangos nedingdavo iš minčių, jos rodė neaiškią kryptį, kėlė nerimą, net paniką, ką jau kalbėt apie nemigą... Kas, po galais, vyko toje smegeninėje?

O hermetiškos Guru Guru kaukolės viduje brendo teleportaciniai planai. Kosminis šuolis, patikslintas tolimų erdvėlaivių žybsniais, nusidriekė iki pat Marso, ir čia nelygioje Cydonia mensae lygumoje, šalia piramidžių šaltame smėlyje įsikūrė pingvinų kolonija.

O hermetiškoje kaukolėje vis skambėjo hermetikų poezija, balsai buvo tylūs. Tai buvo Marso tyla. Garso rankenėlę šiek tiek prisuko Dravenis, senas tolimas marsietis, bet itin artimas visiems Žemės gyventojams. Ir žmonėms, ir ne.

– Guru Guru, tu ne Marse ir ne Žemėje, niekas nepastebėjo nei tavo atvykimo, nei išvykimo. Be to, mūsų, marsiečių, yra mažai..

– Draveni, ar aš marsietis?

– Ir taip, ir ne... Kai Dekartas išrado koordinačių sistemą, o Renesanso architektai ir dailininkai pradėjo naudoti perspektyvos projekciją, tolimi objektai tapo itin maži, todėl nepastebimi. Guru

Guru, tu esi nepastebėtas, ir tik Protektorius titulas saugo tave nuo žmonijos šalčio...

– Sudek aukštakrosnėje!

Chiromantas

Guru Guru stovėjo šalia kiparisinės tuopos ir neabejojo, kad neverta burti iš delno linijų, pėdų rėvių, kavos tirščių ar upelio vingių. Jis žiūrėjo į debesis ir galvojo, kaip nuspėti ateitį. Tokį, susimąsčiusį ir susirūpinusį, nelauktai užklupo Eleonora.

– Guru Guru, žinau, esi guru, todėl išburk man ateitį, – maldavo mergina.

Guru Guru prisiminė, kaip vaikystėje svajojo tapti sinoptiku: stovėti šalia vėtrungės ir vėjo malūnėlio, ir visam pasauliui pranašauti orus. Ir ne tik! Jis norėjo vadovauti vėjui, lietai ir reguliuoti visų kontinentų temperatūrą. Be abejo, siekiai buvo didingi, o štai dabar jis nedrįsta, tiksliau, nenori merginai išpranašauti ateities. Negrąžu...

Neverta pranašauti stovint prie kiparisinės tuopos, tik jaukioje kavinėje prie stiklo viskio galima nuspėti ateitį. Reikia paskubėti, nes miesto pakraštyje nebuvo jokios užėigos, smuklės ar baro. Svarbu pasirinkti tinkamą transporto priemonę. Ne paslaptis, Guru Guru itin nemėgo troleibusų, todėl sustabdė taksi. Reikia važiuoti. Bet kur – toliau nuo burtų, pranašysčių ir kitokių nesąmonių, bet galutinis kelionės taškas liko aiškus ir riebūs. Tai – restoranas, prabangus, švytintis lemputėmis ir būtinai su gyva muzika.

- Eleonora, žinau tavo ateitį: jau greitai sėdėsi prie apvalaus staliuko...
- Spiritizmo seansas, – nudžiugo mergina.

Nespėjo Guru Guru paneigti visų spiritizmo seansų įvairovės, kai plėšriai sužviegė automobilio stabdžiai. Aptemo dangus, nulūžo visi termometrai, supurtė arktinis šaltukas, išbluko už dangoraižio pasislėpęs necivilizuotas horizontas, Guru Guru tik pastebėjo kreivą Galiganto veidą ir revolverį, savo kūnu (be šarvuotos liemenės) uždengęs Eleonorą, išgirdo du šūvius. Niekšelis nepataikė, todėl jau už dešimties minučių Guru Guru ir Eleonora restorano salėje šoko bugi vugi.

Ir vis dėlto, nepaisant akivaizdžios pergalės, Guru Guru nutarė pasišalinti.

- Guru Guru, vis dėlto noriu sužinot ateitį.
- Gerai, važiuokim į galios vietą. Tik aš žinau, kur yra lemtingas milžino delnas.

Kelionė buvo nei ilga, nei trumpa, tik vaizdžiai įtikinama. Pagaliau jaunuoliai pasiekė upės vingį ir sustojo pakrantėje. Guru Guru pamerkė rankas į vandenį ir pavertė jį ledu, be šalčio, be jokio slapto prietaiso ar įrengimo. Eleonora apstulbo. Kas toliau? Staiga ledas skilo per pusę, ir iš gelmių išnirio akmenis milžino delnas. Guru Guru užlipo ant delno ir pažvelgė į linijas, kalvas ir ženklus.

- Eleonora, matau šviesą. Šviesa stiprėja, girdžiu muziką, matau užburta pilį.
- Guru Guru, aplink tiek žvaigždžių. Gal mes skrendame į Mėnulį?
- Eleonora, mes niekada nepalikome Mėnulio, bet svajojame kada nors vėl sugrįžti į Žemę.

Pritariančiai sušlamėjo beržai, sukukavo ketinė gegutė, praskrido molinis žvirblis. Jau metas ieškoti stiklinių pievų, rinkti keraminius

grybus, skinti metalines uogas. Neatpažįstamai pakito peizažas, tik už nenusipėjamo horizonto liko neįveikiama siena, kiaura valtis ir įskilęs irklas. Vienas, dviem rankom ir dviem akim, kurios vis dar trokšta burių ir audrų.

Staiga Guru Guru prisiminė, kaip atrado save paprastame mieste, kuriame į rūškaną dangų kilo pirmieji dangoraižiai. Kur jis buvo, kai senamiestis griuvo nerestauruotas, kai kavinėse viskas dar buvo pigu, kai metaliniai gatvių kioskeliai džiugino akį? Guru Guru tarsi neieškojo savęs, tarsi išvengė ilgų kontempliacijos pratybų: jis buvo gamtoje tik tiek, kiek leido ežeras, miškas ir slėnis. Deja, Guru Guru neįveikė gamtos ginkluotas tik civilizuotu, burtus neigiančiu žvilgsniu, nepakilo be lėktuvo aukščiau debesų ir neįkopė į lygumų kalnus, nes jų ten nebuvo. Užgožtas kabinetinės kaukolės tylos, Guru Guru tarsi užkalė langus, užgesino akių ekraną ir beviltiškai paniro į muziką, kuri nieko nežadėjo, tik svaigino, svaigino....

Ir garsas tapo sausas it kirvis, jis kirto sienas, pradaužė kiaurymes, tunelius, olas į paralelines erdves, iš kurių negrižtama, nes ten niekada ir nepatenkama. Neįvykusi kelionė visuomet stebina savo trumpumu ir, panaikindama visus išpūdžius, tampa bevėte. Už lango ne paralelinė erdvė, ne nektaro upės, todėl stalas nėra maistas.

Kas gi bėga lubomis, kas ardo parketą, kas griauina sienas? Tai – remontas, totalus išorės perdažymas nepastebima spalva, kuri niekada neišbluks. Liks tik dėmės akyse, paslepiančios tamsiąją Mėnulio pusę. Antikvariniame koridoriuje vis dar aidai riksmas, nenutildyti šunų lojimo. Laiptai pakeisti turėklais, kad neišprotėtų liftas, pakilęs iki stogo. Sudėkime plytas į krūvą ir gausime piramidę. Paslaptis bus atrasta vėliau, kai įsigalės visuotinis abejingumas, ir visi atradimai taps tik praradimais ir nekompensuojamu nuostoliu. Išvengęs gyvenimo kredito, Guru Guru visas likusias dienas investavo į debesų banką, bet neišvengė jausmų audros. Keistas mintis nutraukė slidės. Dvi poros buvo atremtos į storą ažuolo kamieną.

- Eleonora, čiuožkime į jūros periodo parką.
- Pas dinozaurus?
- Pas reptiloidus.
- Dabar vasara ir sniego nėra...

– Slidėms nereikia sniego, o pačiužoms ledo. Ar tu matei, kaip vikriai vandens čiuožikai čiuožia vandens paviršiumi? Matei... O mes esame slidžios žolės šalyje ir galime keliauti.

Aušta žolė slepia debesų paslaptis, nes dažnokai lyja lietus, paberdamas ant žemės deimantines sagas. Atlapos laimės durys, niekas ne-tyko už storų pušų kamienų. Niekas nemedžioja ir nieko nemedžioja. Taika.

Guru Guru buvo išbandęs kelis būrimo būdus.

Įdomu, o ar Dravenis buvo bandęs burti?

Ir Dravenis norėjo būti magu, tik jo metodai buvo itin keisti, Taigi, Dravenis atėjo į šalia apleistos gamyklos riogsantį dirvoną ir pradėjo kas-ti. Po velėna buvo metalo plokštė, ilga, bet nė kiek nesurūdijusi. Dravenis kruopščiai nuvalė žemės grumstelius ir pamatė rankeną. Nejaugi tai durys? Pabandė atidaryti. Sugirgždėjo metalas ir virš galvos pralėkė kulka. Dravenis krito ant žemės ir čiupo koltą. Kas šaudė? Pasigirdo dar keli šūviai. Reikėjo rizikuoti ir leistis laiptais į apačią, geriau nežinomybė nei mirtis. Kaip gerai, kad jis turėjo prožektorių. Nebus tamsu. Deja, prožektorius buvo bejėgis, tamsa buvo tokia tiršta, kad šviesa nepajėgė jos įveikti. Staiga kažkas keistai sutraškėjo. Pasigirdo metalinis balsas:

– Patvirtinta. Galite įeiti.

Didžiulėje salėje jis išvydo tik stalą, prie kurio sėdėjo Guru Guru.

– Guru Guru, noriu pažinti erdvę, už kurios pasibaigia mano valdos.

– Bevertė tavo erdvė. Čia saugomos kristolinės chronomiražų drobės, auksinės knygos, na ir Naskos ženklai.

– Naskos petroglifai tuo ir įdomūs, kad matomi tik iš gana didelio aukščio. Dabar ten yra apžvalgos bokštas, bet anksčiau toje vietovėje nebuvo nei piramidžių, nei kitų didelių statinių.

– Klausimas, Draveni, tau, kaip magui: kas galėjo perskaityti juos?

– Guru Guru, yra be galo daug teorijų apie Naskos ženklus, ir visos jos klaidingos... Mano hipotezė nepretenduoja į galutinę tiesą, todėl aš nebijau suklysti. Naskos simboliai matomi tik iš paukščio skrydžio ir dar aukščiau. Šie ženklai skirti ne žmonėms. Tai – ateivių ar ankstesnės civilizacijos kapaviečių ženklai, tarsi antkapinės plytos. Po petroglifais randamos mumijos, skeletai, kurių kaukolės yra iššęstos. Nežinau, kas jie buvo ir niekas nežino, bent kol kas...

– Ko gero, žino tik paukščiai...
 – Ir žmonės sužinos tiesą, kai išmoks levituoti, – tarsi pritarė Dravenis.

Remontas

Jei mėgsti arbatą, nebūtina tapti kavos priešu. Paskatintas šios drąsios išvados, Guru Guru gėrė Ceilono arbatą Eleonoros namuose.

– Guru Guru, tu viską moki, esi visų amatų meistras. Ar gali suremontuoti mano butą?

Guru Guru giliai susimąstė ir greitai pagavo esmę už uodegos. Viesulas žvitriai sutaiso kiaurus stogus, žemės drebėjimas – namą, o išsiveržęs ugnikalnis užkonservuoja miestą visoms kartoms. Mąstant plačiau – stambus meteoritas patvarkė Žemės klimatą ir išnaikino dinosauros, o Marsas po kapitalinio remonto tapo itin mielas ir gražus.

Guru Guru mėgo ir arbatą, ir kavą, ir vandenį, ir neketino tapti nė vieno iš šių taurių gėrimų priešu.

O kas dėl remonto... Jį reikia daryti tik metafiziniais įrankiais (mentaliniais grąžtais, astraliniais plaktukais ir kt.). Tada remontas laikosi daug ilgiau nei po šiuolaikinių meistrelių apsilankymo.

Be to, remontą dera pradėti senovės egiptiečių palaiminimu: tegul Dievas būna tarp tavęs ir kenkėjų visose tuščiose vietose, kuriose buvoji.

O vykdant remontą derėtų naudotis Džono Di išrasta (?) enochų angelų kalba. Pavyzdžiui, skardžiai sušukti: „Bolp Comol“, arba „Būk langu į...“. Ir jokių būdu nepaminėti žodžio Babalon (blogas).

Guru Guru padovanojo Draveniui Gmicalzoma-Enocho kalbos žodynėlį, kad remontas sektųsi geriau ir prisaikdino nerėkauti nederamų žodžių, o tai bala žino, kokius velniūkščius galima išsikviesti.

Ir dar lyg tarp kitko draugo paklausė, nutaisęs gudrią šypsena:

– O angelais ar tiki?

– Guru Guru, apie ką tu šneki, mano pasaulėžiūroje ir pasaulėjautoje nėra jokių angelų. Tai – abraominių religijų sąvokos. Man tai svetima. Ačiū už žodyną, bet man jo neppureiks. O remontuoti Eleonoros butą teks tau, nebent tu atsisakysi padėti merginai.

– Angelais tiki ne tik abraominių religijų atstovai. Gal vadina juos kitaip, bet tai esmės nekeičia. Tiek budistinėje, tiek kitose tradicijose gausu visokių antgamtinių, nežemiškų būtybių, „dievų“ ir taip toliau. Ar aš klystu?

– Guru Guru, tu žiauriai klysti... Tai visai skirtingi dalykai, nėra jokio bendrumo. Prisidengus tyrinėjimu, dabar madinga eklektiškai suplakti įvairias tradicijas ir svaigti nuo surogatinio kokteilio...

– Draveni, lengva pasakyti „tu žiauriai klysti“. O argumentai? Kalbu ne apie suplaktas tradicijas į eklektiką, postmoderną, o apie pačias tradicijas. Konfucijus, filosofas, ir tas yra tapęs religiniu garbinimo objektu. O kur dar daosų dievukai, shinto dievukai (kami)? O kaip dėl pirmosios (ne abraomiškosios) monoteistinės religijos Zoroastrizmo? Joje aiškiai pasakya, kad angelai egzistuoja.

Draveni, vos karantinas buvo sušvelnintas, žmonės pernelyg atsipalaidavo: gatvėse beveik visi vaikšto be kaukių. Nejau jie mano, kad virusas išnyko? Cha. Negaliu pakęsti tokio žmonių neatsakingumo. Ir čia jiems jokie angelai nepadės... Niekas nepadės...

– Guru Guru, tegyvuoja angelai, deivės, fejės ir kitokios nežemiškos būtybės. Tebūnie pagerbtos visos tradicijos, tebus pašlovinti visi religijų tyrinėtojai, o ypač mistikė ir teosofė Blavatskaja. Tebūnie. Aš tik norėjau pasakyti, kad mane visada gąsdina tikėjimas. Kodėl verčiama tikėti, bet ne pažinti? Kodėl? Turbūt bus itin nemandagu paklausti: Guru Guru, ar tu tiki remontu?

– Na, tavo, Draveni, pagerbta Blavatskaja kaip tik ir kalbėjo, kad nėra religijos, svarbesnės už tiesą, o Slaptąją doktriną pavadino mokslo (pažinimo) ir religijos (tikėjimo) sinteze. Manau, kad eita teisinga kryptimi. Jei ji gyventų dabar, būtų dar įdomiau, bet turime ir šiuolaikinių blavatskajų, arba patys galime būti tokie: ir tikėtojai, ir pažinėjai. Skepsis gerai, bet iki tam tikro lygio, kaip ir tikėjimas, – iki fanatizmo kad neprivestų.

Remontu netikiu, nes dabar kaimynas jau kuris laikas gręžia už sienos. Manau, kad tie, kas nuolat gręžia, kala ir remontuoja, kai niekas negriūva ir nekyla konkrečios buitinės problemos, yra keistoki, švelniai sakant.

Prabėgo savaitė. Dravenis gatvėje sutiko Eleonorą.

– Nesuprantu, kodėl Guru Guru dingo ir nenori remontuoti mano buto?

Dravenis, kaip visada, šiek tiek sutirštindamas spalvas, nupasakojo ilgą ir produktyvią iškremontinę diskusiją.

– Noriu, kad mano sienas dažytų angelai, – susižavėjo mergina.

Kažkur toli pasaulyje

Guru Guru neprisiminė, kaip atsidūrė Didžiojoje gatvėje. O ar verta kažką prisiminti einant šaligatviu? Tai įprasta ir nereikalauja nei intelektualų, nei emocinių pastangų.

Deja, deja... Guru Guru automatiškai, tarsi be jokio tikslo pažvelgė į gatvės pavadinimą ir nustebo – ant lentelės buvo parašyta: „Didžioji gatvė“. Kodėl raidė „ž“ pakeista tokiu neįprastu deriniu? Pabudo (niekada nemiegantis, net ir sapne) Guru Guru protas.

Ne, kažkas čia ne taip. Net ir oras kvėpėjo kitaip. Guru Guru atidžiai apsidairė. Namai tarsi tie patys, tik spalvos sodresnės. Restauracija? Kažin... Dar niekas nesodrina senamiesčio namų. Nėra tokio projekto. O kas tuomet yra? Kavinės, mažytės krautuvėlės. Puiku, bet visi užrašai be nosinių, paukščiukai virš raidžių pakeisti dviejų raidžių kombinacijomis.

Pagaliau Guru Guru pasiekė Katedrą ir apstulbo: stogas buvo tuščias. Kolonos – kiek aukštesnės, o sienų nišose visai kiti personažai. Tikrai ne bibliniai. Tai kokie?

Atsivėrė aukštos durys. Ir... išėjo Dravenis, vilkintis į kimono panašų rūbą. Praėjo pro šalį išdidžiai, net nepasisveikino. Koks susireikšminimas!

– Draveni! – sušuko Guru Guru.

– Jūs apsirikote, – atsakė Dravenis. – Taip mane tik vaikystėje vadino senelis. O koks tamstos vardas?

– Guru Guru...

Dravenis išblyško ir neramiai apsidairė.

– Niekada nesivadinkite dvigubu vardu... Tai – didelis nusižengimas...

Guru Guru ramiai išsitraukė pasą, parodė jį. Tas dar labiau išblyško, pamatęs, kad vietoj vardo ir pavardės parašyta Guru Guru – dviem kalbom, lietuvių ir lyvių.

– Kaip matote, negaliu kitaip vadintis. O koks tamstos vardas, jei ne Dravenis? O gal aš sapnuoju?

– Slėpkite pasą... Ir vėl sapnai... Negaliu tavęs vadinti dvigubu vardu, niekas nesapnuoja. Yra praktikų, kurios sukelia sapno būseną, bet jos uždraustos. Tu esi pavojingas...

Nespėjo (ne)Dravenis užbaigti pamokančio monologo, kai prisėlino uniformuotas pareigūnas.

– Esate areštuotas, nes turite dvigubą vardą.

– Tai – nesusipratimas, tai – tik aidų efektas...

– Su visa pagarba, gerbiama, tačiau man reikia atlikti testą, – ir nukreipė į Guru Guru violetinį (ne ultra) spindulį.

Prietaisas ilgai kažką skaičiavo, mirksėjo lemputės... (Ne)Dravenis atidžiai pažvelgė į prietaisą uždraustu, tik sienai skirtu žvilgsniu, ir kompiuteris prabilo:

– Piliečio vardas – (ne)Guru.

Pareigūnas atsiduso:

– Venkite šventyklų aidų, poezijos ir šokių, Negerkite kavos, – tik arbatą...

Kai pareigūnas pasišalino, Guru Guru padėkojo (ne)Draveniui už išgelbėjimą.

Likimas vėl atbloškė Guru Guru į ikiparalelinį pasaulį, kuriame apstu įprastų kvailysčių, į kurias paprastai nekreipiama jokio dėmesio.

Polemika su Nietzsche. Varlybininkas, arba Naujasis žmogus

– Postmodernizmą netrukus pakeis paramodernizmas, ir nauja paradigma privers į pasaulį pažvelgti kitaip. Per zoologijos sodo vartus įsibrausime į dar neiškirstus miškus ir pelkių migloje įžengsime į žymiai tobulesnį pasaulį, – aiškino Dravenis.

– Ir jūs dar tikitės mane užliūliuoti kvailomis idėjomis ir gauti riebių finansavimų? – nusišaipė Galigantas.

– Referente, aš mačiau, kaip maitinami plėšrūnai... – nepasidavė Dravenis.

– Nusipirkite kepalą neraikytos duonos! – kvatojo Galigantas.

Prabėgo ilga valanda. O gal ji stovėjo vietoje? Nesvarbu.

– Galima suklupti, užlipus ant žaliosios musmirės ir išlikti gyvam. Galima atversti knygą ir jos neskaityti, galima atverti feisbuko langą ir užsimerkti. Galima daug ką padaryti... Bet geriausia bėgti šaligatviu ir vengti stulpų. Galima spirti į troleibuso šoną ir susigrumti su vairuotoju. Galima... Galima nusipirkti butelį viskio ir negerti. Galima iki galo išklaudyti žinias ir patikėti, kad ant Gedimino kalno nusileido erdvėlaivis, – aiškino Dravenis, – Guru Guru, ar gali paramodernizmas išplėsti pažinimo ribas?

Dravenis nutilo, bet radijas šnekėjo. Žmonės depresuoja, nes nesusimąsto apie nepanaudotų galimybių ribas, kurias dosniai pasiūlo paramodernizmas. Ypač rekomenduojama galynėtis su krokodilu, patiesti driežiną ant nugaros, paguldyti ant menčių ir tapti paračempionu. Deja, Draveniui sunkiai sekėsi užsidirbti aukso medalį (jis dar nenusipelnė gyventi geriau), krokodilas energingai priešinosi ir jau ruošėsi nukąsti muzikos garsų ištobulintą ausį. Nejaugi šakės? Ne. Guru Guru su tikromis (ne para)šakėmis persmeigė minkštą krokodilo pilvą ir gavo apdovanojimą – plastikinę nuolaidų kortelę. Štai taip! Apie viską pagalvota. Taip gyventi verta!

Ir tai viskas? Ne! Iš krokodilo odos tautodailininkas Svajūnas Aštriantis padarė dailų rankinuką, kurį Guru Guru padovanojo Eleonorai.

Kaip netrukus paaiškėjo, (para)rankinukas turėjo (para)normalių galių. Kokių tiksliai, Eleonora neatskleidė, bet užsiminė, kad jai kasnakt ėmė sapnuotis krokodilai, aligatoriai, kaimanai ir bitės. Kodėl bitės? To niekas nežinojo... Na, ne visai niekas. Apie bites išgirdęs, Dravenis šypsojo į ūsą (tai tik posakis, jis nenešiojo ūsų). Ką jis slėpė?

Dravenis slėpė itin paprastus dalykus, nes tik para para pasaulyje susimąstoma, ar esi tikras savo buvimu, ar pradingsi iš tolimo akiračio, kurį stebi taikūs meno kūrėjai? Ar vis dar sėdi teatro ložėje? O gal esi muliažas ir scenoje miršti gudriai suvaidinta mirtimi? Reikia triukšmingai džiūgauti. Valio! Kiek daug galimybių suklysti, išvengti tiesos smūgio. Ne visiems... Štai Galigantas patyrė saldų kirtį tiesiai į pakaušį, kai Guru Guru sviedė šokolado plytelę. Tarsi vėžliukas nindzė – žvaigždutę. Referentas, užuot padėkojęs, prapliupo keiktis. Koks nedėkingumas.

Tiesa, vėliau paaiškėjo, kad tai buvo ne keiksmas, o japoniškas karate meistrų slengas, kiek iškraipytas ir sumaišytas su tuteišiška šnektą (taip, Galigantas buvo tuteišis).

Tuo tarpu Guru Guru ramiai atsisėdo ir užsiėmė kaligrafija: dailiu, bet nesuprantamu raštu rašė laišką Draveniui. Jis žinojo, kad parapasaulyje suprantamos visos kalbos, nes Babelio bokštas čia taip ir nenugriuvo.

O gal para para pasaulyje uždrausta kalbėti viena kalba, nes tokiu būdu skatinama daugkalbystė. Ir kiekvienas oratorius ar tūlas kalbėtojas turi iškraipyti bent vieną žodį, jei nori likti nenubaustas. Kaip antai Jamaikos patua ar kitose kreolinėse kalbose, pidžinuose, kur gerai žinomi žodžiai tampa visai kitokiais.

Guru Guru įsijungė radiją. Buvo pasakojama apie varlių fermą. Pasidarė ramiau. Šis pasaulis dar visai neišprotėjęs, pagalvojo jis.

Varlių fermai vadovauja Gandras. Jis ne tik kulinaras, bet ir kūrėjas. Gandras žino: buvo tarybinis žmogus, deja, eksperimentas nepavyko, o dabar formuojamas paražmogus, neturintis jokių paranormalių sugebėjimų ir apskritai be kompiuterio nieko nežinantis. Jis yra varlybininkas – para para epochos žmogus, balų, pelkynų gyventojas.

Reikia pažymėti, kad Gandras suvokė, jog paražmogus – tai ne koks ten Übermenschas. Priešingai – tai menschas, kuris visai nei Über, nei Abgemacht. Toks... joks. Varlybininkas...

Medžiai

Kai tik Guru Guru įžengdavo į giria, visada sutikdavo medžius. Lapuočius, spygliuočius ir dar kažkokius. Tai šiek tiek nervino, trukdė atsipalaiduoti, mąstyti. Kiek galima kentėti: mieste – gatvės ir namai, o už jo – laukai, miškai, ežerai ir upės. Šis aiškus faktas paprastai yra pamirštamas ir net ignoruojamas. Baisu... Kaip įveikti atgrasų pasaulį, išsivaduoti iš persekiojančių vaizdų, daiktų, visko?

Kad giria buvo gyva, Guru Guru nė kiek neabejojo. Kartais per Naujuosius metus (ne kasmet) jis išeidavo laukan, ypač jei juos švęsda-vo miške esančioje trobelėje, apkabindavo medį, pasikalbėdavo. Medis tylėjo, – tai minusas, bet jis gerai išklausydavo, – tai plusas. Geriausiai išklausydavo lapuočiai. Spygliuočiai badėsi, nors šis badymasis buvo

malonus. Guru Guru galvojo: kaip gerai, kad ne Sonoros dykumoje gyvenam. Nors ten jakiai ir donchuanaimatusai, bet kaktusą apkabinti galėtų nebent patyręs Jogas Jogas.

Draveni, kartą kreipėsi Guru Guru po Naujamečio, o tu ar esi apkabinęs medį? Ir jei taip, tai kokį? Kokie pojūčiai? Pasakok išsamiai.

Mažai kas žino, kad apkabinti medį gan rizikinga, ypač ažuolą. Rezultatai gali priblokšti. Gerai, aš papasakosiu išsamiai, kas man nutiko. Taigi, šalia bevardžio piliakalnio apglėbiau ažuolą ir laukiau, kada užplūs galinga energijos banga. Pastovėjau penkias minutes ir – nieko. Jau norėjau nutraukti eksperimentą, kai mane ant žolės nusviedė žaibas. Taip, legendos neklysta, ažuolas – tai Perkūno medis. Ir aš išvydau viziją, tarsi pamačiau filmą, trilerį.

*

Vizijos – ne liga, bet jos užkrečiamos ir dažnokai prilimpa prie tų, kurie mėgsta neįtikėtinas istorijas, paslaptis...Ypač greitai užsikrečiame, kai nustembama ir truputį išsigąstama, išgirdus keistą, logiškai nepaaiškinamą pasakojimą.

Prie beržo – akmuo. Jis čia gulėjo, kai dar nebuvo beržo, ir kai beržo neliks, akmuo nepajudės iš vietos. Tai daug pasakanti analogija.

Žmogus – tai beržas, ir jaunas ar senas regi laikui nepavaldžias vizijas. Guru Guru nesiliovė mąstęs apie Dravenio viziją. O gal tai tiesa? Gal jis išgyveno neafišuojamą gyvenimą, paruoštą kitame matricos algoritme? Reikia patikrinti medinę Dravenio viziją. Šį kartą Guru Guru nutarė išbandyti tvoras, nes posakis „ramstyti tvoras“ turi žymiai gilesnę prasmę, ir ji bus nustatyta dabar. Neverta delsti.

Šalia vis dar statomo namo driekėsi tvora. Guru Guru, rizikuodamas nuvirsti, atsirėmė nugara, beveik išlaisvindamas kojas nuo pusiausvyros kontrolės. Subraškėjo medis. Guru Guru nepasidavė ir atsirėmė dar plačiau. Amtelėjo šuva, riktelėjo varna, tyliai praskriejo žvirblis...

Šalia falšyvo meno teskamba autentiška nata

Kai suskamba telefonas, nelauki gerų naujienų. Bet koks skambutis – problema. Guru Guru (tik jis vienas!) žinojo šį faktą. Ir štai skambutis.

– Palikite mane ramybėje!

– Čia Eleonora. Nenumesk ragelio.

– Atsiprašau, – susigėdo Guru Guru. – Klausau...

– Padėk man. Reikia nustatyti paveikslo autorystę.

– Koks tai kūrinys?

– Ko gero, tikrai ką tik surastas Čiurlionio kūrinys. Didžiulė drobė, nutapyta aliejiniais dažais. Paveikslas eksponuojamas „Referento galerijoje“, šį šedevrą nori nusipirkti kažkoks milijardierius škotas už milijoną eurų.

– Eleonora, tu mane sudominai.

Guru Guru artėjo prie „Referento galerijos“, artėjo ir juodas šešėlis, krentantis nuo troleibuso stulpo. Staiga atsivėrė galerijos durys ir du sanitarai išnešė keistai surištą džentelmeną. Pribėgo Eleonora.

– Guru Guru, tai – pirmasis ekspertas...

– O kur antrasis?

– Tuoj išneš...

Po kelių minučių pasirodė nauji neštuvai.

– Guru Guru, tu gali atsisakyti... – ramino Eleonora.

– Jokiu būdu. Tik paskambinsiu Draveniui...

Šalia didžiulio paveikslo (ten buvo nemokšišškai nupiešta palmė ir dinozauras) lūkuriavo kiltu vilkintis škotas. Džentelmenas nuobodžiavo, todėl grojo dūdmaišiu.

– Kiek galima laukti? – piktinosi škotas. – Visi meno ekspertai krenta negyvi, išvydę šį paveikslą. Mirtinas šedevras. Puiku. Tikiuosi, prieš numirdamas jūs patvirtinsite ar paneigsite šio darbo autentiškumą.

Guru Guru, apsidairęs ir suvokęs, kad daugiau nieko aplinkui nėra, pirmiausia sukalbėjo paveikslų eksperto maldele.

– Kur gavot tą padirbtuką?

– Pirkau iš... negaliu sakyti, iš kieno. Bet čia negali būti kopija.

– Gali... o gal negali... – Guru Guru akivaizdžiai tempė laiką.

Laikas tęso.

Galiausiai Guru Guru sugalvojo. Reikia iš para para pasaulio išsikviesti Dravenį.

Dravenis atėjo, tiksliau, įvažiavo į galeriją su paspirtuku ir atvežė du dūdmaišius:

- Šalia falšyvo meno teskamba autentiška nata...
- Tai – klasika, – tarė škotas. – Perku.
- Paveikslą? – nustebo Guru Guru.
- Ne, pilį...

Ekspertas

Guru Guru mąstė, kaip gi tampama meno specialistu, ekspertu, žinovu, kai tiek daug meno krypčių, mokyklų, o dailininkų – nesuskaičiuojama daugybė? Ir kas gali patarti? Tik tolimas nuo bet kokio meno žmogus, užkietėjęs ne-kūrėjas, o kūrikas... Tokių dabar reta. Kažkada, kai jie stovėjo prie krosnių, ir ne tik akmens anglimi, bet ir į malkas sukapotu gyvenimu, „supielavota“ karjera šildė mokyklas, ligonines, muziejus.

O dabar tokių nėra. Neliko ir frakuotų kaminkrėčių. Liko tik ugnia-gesiai-gelbėtojai.

Liepsnos, ugnis, aukštos kopėčios, išgelbėti vaikai, seneliai suteikia privilegiją diagnozuoti bet koki meną: literatūrą, poeziją, dailę. Todėl Guru Guru nutarė pasukti garbingu ugnies tramdymo keliu.

Degė istorinė dvaro kiaulidė, kurioje dabar buvo įrengta kavinė. Čia galima ne tik pavalgyti, bet ir persivalgyti, ne tik išgerti, bet ir pasigerti. Subtilaus skonio mėgėjams ant sienų kabojo nevalgomi postmodernistų paveikslai. Taigi ugnis užvaldė antvisuomeninę girdyklą, bet Guru Guru nutarė gelbėti ne tik lankytojus, bet ir meno kūrinius.

Po stalu voliojosi referentas Galigantas. Apsvaigęs nuo degtinės ir anglies monoksido. Puikus kokteilis!

– Guru Guru, išgelbėk mane, – krikė Galigantas. – Ir tik vieną paveikslą. Tai – šedevras!

Tik lauke, toliau nuo liepsnos ir dūmų, Guru Guru prisiminė, kad reikia tapti ekspertu, specialistu, profu. Galigantas buvo nekalbus ir, apkabinęs paveikslą, šnairavo į ugniagesius, policininkus ir smalsuolius. Pasirodė ir Dravenis.

- Poete, vežk mane namo, toliau nuo gaisro ir žiniasklaidos.

– Aš atvežiau blogerę, populiaraus tinklaraščio autorę Aukšę Melagytę, tai ji pasirūpins tavimi.

– Aš – auka, aš – ligonis, visi blogeriai – blogi.

– Kalbėkite, žmonės turi žinoti tiesą, – džiūgavo Aukšė.

Galigantas prapliupo keiktis. Į eterį sklido keiksmų ir nešvankybių lavina, grasinimai. Pagaliau išseko referento fantazija ir jis nutilo. Reportažas iš karštos vietos buvo sukrečiantis. Bet svarbu ne tai. Nežinia, ar sąmoningai (žiniasklaida žino viską), ar tendencingai Guru Guru buvo pristatytas ne ugniagesiu, bet dailės (ir kitko) ekspertu, kuris atvyko gelbėti meno kūrinį, bet ne girtą kultūros biurokratą.

Beje, apie meno kūrinį. Jis buvo dvisluoksnis. Gudrusai Galigantas tikrąjį kūrinį su kokio tai „pieštuko“ (dailės mokyklos auklėtinio) pagalba buvo uždažęs. Matėsi kreivoka Monos Lizos kopija, tokia Mona-ne-Liza.

O kas gi buvo po ja? Ekspertas Guru Guru ilgokai suko galvą, bandydamas atspėti nekrapstant dažų. Jam pavyko, nors ir ne iš karto. Išdavė neapdairiai „pieštuko“ neuždažyta paveikslas apačia, kurioje buvo matyti parašas.

O siaube. Čia gi... Buvo net baisu suvokti, kad M. K. Čiurlionio „Karalių pasakos“ originalas dabar jo rankose...

Guru Guru atsivedėjęs (kada dar pasitaikys tokia proga) kerziniu batu spyrė Galigantui. Elegantiškai. Neskaudžiai, bet stipriai („bit budu silno, no akuratio“, – prisiminė klasiką).

Sudejavo referentas. O pamatęs, kad Guru Guru pastebėjo M.K.Č. parašą, ėmė tiesti rankas į paveikslą kažką švogždamas.

„Vagis turi sėdėti“, – dar viena mintis iš filmo atėjo Guru Guru į mąkaulę. Tik kaip tai padaryti? Ar teisybė gali nugalėti?

Teisybė niekada nenugali įprastiniais, standartiniais būdais. Teisybė veikia kitaip. Dabar Guru Guru tapo teisybės įrankiu, todėl tamsią naktį nepastebimai įsėlino į M.K. Čiurlionio muziejų ir pakabino ten paveikslą. Beliko paskleisti gandus, todėl Guru Guru nuvyko pas blogerę Aukšę Melagytę ir pradėjo šnekėti sensacingus niekus.

Tiesioginis eteris Guru Guru neviliojo, bet norėjosi pasisakyti apie Tibetą, gyvenimą su virusu, gyvenimą be viruso, Lhasą, Potalą, Dalai Lamą, ekologiją, gyvenimą su politika, gyvenimą be politikos, kultūrą... Žinoma, nė žodžio apie Galigantą, šiukštu. Blogerė susinervino.

– Guru Guru, ko jūs bijote, režkite tiesiai. Žmonės trokšta girdėti intriguojančias naujienas, – ragino Auksė.

Kai į meno kūrinį žvelgia tobula specialisto akis, pasaulyje lieka mažiau stichinių nelaimių, gaisrų, rasinės neapykantos, karų ir bado. Meno ekspertas vien tik savo buvimu ištaiso žmonijos klaidas ir netektis.

Astronautas

Sugrižęs iš tamsaus miško, Guru Guru nutarė pailsėti, ir naktis neprieštaravo. Ūkiančią lopšinę giedojo jungtinis pelėdų ir apuokų choras, bet miegoti trukdė itin ryški pilnatis. Reikia skristi į Mėnulį ir išjungti elektrą. Tamsioje palydovo pusėje yra paslėptas kirtiklis.

Guru Guru žinojo, kad gandai, pasakojami apie naujuosius (kosminio taksi) astronautus gali būti tikri: kalbama, kad jie pamatė, jog žemė plokščia. Galėjo būti teisingi ir gandai, kad juos paveikė čiobrelių arbata.

Bet kuriuo atveju reikia kažkaip susisiekti su Maloniu Esku ir paprašyti taksi paslaugų iki Mėnulio.

Su Maloniu Esku, deja, susisiekti nepavyko, į pokalbį atėjo tik jo atstovė spaudai Vapsva Maja.

– Pone Guru Guru, visi bilietai jau išparduoti trims metams į priekį. Koks jūsų kelionės tikslas?

– Pramoga, turizmas...

– Deja, teks palaukti. Nenusiminkite, bus akcijos, paskutinės dienos (ir net paskutinio pusvalandžio) išpardavimai.

Ir vėl naktis, nepailstanti pilnatis ir jungtinis Pelėdų ir Apuokų choras. Nepakeliamai švietė apvalus diskas – nors lipk ant stogo. Guru Guru pakluso vidiniam balsui. Ant stogo stovėjo Dravenis ir žvelgė į Mėnulį.

– Gal gali pasakyti, ko visi veržiasi į Mėnulį?

– Apsakymas itin paprastas: visos misijos ieškojo šviesos kirtiklio ir nerado, – atsakė Dravenis.

– O jei suras?

– Bus dar blogiau. Kirtiklį saugo iki dantų ginkluota reptiloidų brigada.

Čia reiktų garbiajam skaitytojui pažymėti, kad Dravenis, kaip įprasta, kalbėjo metaforomis. Reptiloidai, suprantama, dantų neturi. O kokie jų ginklai, deja, nežino net Žemės kosminė žvalgyba.

Vis dėlto vienintelis Malonus Eskas ryžosi rizikuoti, o kadangi turėjo gerą žvalgybą (nuosavą), nenuostabu, jog netrukus suskambėjo Guru Guru (neišmanusis) telefonas. Čia dar reiktų pažymėti, kad jo skambutis buvo melodija iš „Žvaigždžių karų“ (iš kur daugiau?).

Guru Guru atsiliepė. Valdingas, bet švelnus Malonaus Esko balsas angliškai (protarpiais dar kažkokia kalba, nežinia kokia, bet Guru Guru ją suprato, – turbūt tai buvo telepatijos bandymas, jos Mėnuly galėjo prireikti) pasiūlė vykti į tą blyną, skrendantį aplink Žemę.

Guru Guru nenustebo, Dravenis irgi (bent neparodė).

– Kada išvyksti?

– Šiąnakt, pilnačiai vos pasirodžius. Kodėl, nežinau, gal tu žinai, prie ko čia ta pilnatis?

– Pilnatis – tai galingas siūstuvus, kuris veikia ne tik žmonių, bet ir gyvūnų smegenis. Poveikis neaiškus, tikslas – dar tamsesnis. Žmonija taps laisva, kai išjungs Mėnulyje elektrą.

– Bet jei tada nebeliks potvynių, kas bus su mūsų ir taip prasta ekologija?

– Potvyniai neturi nieko bendra su Mėnuliu – čia veikia kitos jėgos, kurių mokslininkas nenori įvardinti. Paprasčiau naiviai žmonijai kartoti senas mokyklinės tiesas, nes taip ramiau gyventi...

Guru Guru nulipo nuo stogo ir krito į lovą. Švietė visagalė pilnatis ir jungtinis pelėdų ir apuokų choras giedojo lopšinę, kuri pažadina lunatikus ir atveria naujas raiškos erdves.

Cenzūra

– Reikia mums, Draveni, įkurti savo veidaknygę, kurios niekas necenzuruotų, niekas neblokotų, kad būtume nepriklausomi. Kaip manai, ar tai įmanoma? – paklausė Guru Guru.

– Guru Guru, tai neįmanoma ir to nereikia daryti... Gerai, kad būtų aktyvi, karinga cenzūra. Tuomet galima kalbėti Ezopo kalba, pateikti slaptas savo mintis tarp eilučių. Deja, vyrauja tik abejingumas ir igno-

ravimas, todėl aš noriu pasitraukti iš kultūrinio gyvenimo... – atsakė Dravenis.

– Kultūrinis gyvenimas – beveik kaip per Sibirą be stotelių važiuojantis traukinys: jei jau įsėdai, neišlipsi... Taigi kelio atgal nėra... Nebent pėstute per taigą ir tundrą... O ten – lokiai ir net

baltieji zuikiai, ypač pavojingi recidyvistai.

Dravenį pradžiugino Guru Guru ryžtingumas ir nuosekli pozicija. Reikia pasikalbėti su Galigantu.

– Gerbiamas referente, kodėl nėra cenzūros?

– Draveni, ji nereikalinga, nes, viena vertus, jūs, poetai, rašytojai, dramaturgai, nežinote jokių paslapčių... Antra, jus kontroliuoja vidinis cenzorius, todėl aš visiškai ramus, – išdidžiai atsakė Galigantas.

– Visada norėjau paklausti, – smalsavo Guru Guru. – Ar gali būti, kad Ezopas gyvena itin cenzūruotoje visuomenėje, todėl ir sugalvoja tokią kalbą? Ar jis tiesiog mėgavosi kalbos teikiamais estetiniais ir kitais malonumais?

– Lengviausia pasakyti, kad Ezopas sirgo paranoja. Manau, kad tais laikais buvo ypač madinga kalbėti netiesiogiai, užuolankomis, pavyzdžiais, pasakomis, nes tiesi kalba buvo norma. Tuomet atkreipti dėmesį, sudominti galima buvo tik pasakėčiomis. O kaip dabar pelnyti visuomenės dėmesį? – paklausė Dravenis.

– Draveni, o gal Ezopas buvo politikas, todėl ir sekė visiems pasakas? Ar jis tuomet buvo populiarus, ar buvo šoumenas? O dabar visuomenės dėmesį pelnyti lengva: pasirodyk televizoriuje nors kartelį ir būsi penkių minučių herojus. Tiesa, jau rytoj tavo pamirš. O jei, neduokdie, padarysi ką nors reikšmingo (kultūrinio, kultūringo), į tavo nekreips dėmesio, ignoruos, cenzūruos ir gal net į kriaušę duos. Kaip manai, Draveni, kodėl taip yra?

– Ne visi gauna į „lempą“... Dabar yra ne cenzūra, o formatas. Kam leista kalbėti, rašyti, tas ir sulaukia dėmesio ir honorarų, o visi kiti turi būti tik vartotojai. Negalima savo noru tapti kūrėju, ir talentas ar jo nebuvimas neturi jokios reikšmės.

– Greičiausiai „neformatas“ irgi yra formatas? Ar galima išsiimti cenzūros leidimą dirbti, jei nori būti savanoriškai cenzūruojamas (tuo

pat metu kurti ezopišką visatą)? Ar revoliucija viduje gali virsti revoliucija išorėje, ir atvirkščiai?

– Guru Guru, cenzūros nėra, laisvė kurti yra: ant vandens, smėlyje, debesyse... Ir nereikia jokio leidimo. Ezopiška visata – tai tavo feisbuko siena, o ten yra cenzorius, todėl TEN reikia sekti pasakėles... Vidinė revoliucija – tai pabudimas. Paprastai miegantys rėkia: „Pabuskite“, ir toliau sapnuoja, kad jie laisvi... Todėl vidinė revoliucija turi būti slapta, nesusekama. Antraip...

– O galima vidinę – slaptą, nesusekama – revoliuciją surengti sapne? Atsibundi, – ir jau viskas pasikeitė.

– Galima. Ir būtina... Sapnai – neatskiriama tikrovės dalis... Atrasi šiuos slaptus būdus, metodus, ir gyvenimas tau paklus. Tapsi tikrovės meistrui!

– O kuo užsiima tikrovės meistrai?

– Guru Guru, tavo klausimas žengia toliau tavo patirties. Sužinosi, kai tapsi tikrovės meistrui.

– Gerai, Draveni, jei tapsiu, iškart tau paskambinsiu... Arba pasibel-siu – telepatiškai – į duris.

– Abejoju... Tu išlaptinsi, nusiėpsi šį faktą... Ir būsi teisus...

Krokodilui paliepus

Aušo nuostabus rytas. Žolė švelniai bangavo, galima buvo išplaukti. Valtis buvo kiaura, todėl žymiai greičiau slydo molėtu taku. Svarbu neatsitrenkti į lauko akmenis ir nepaskęsti krūmuose. Guru Guru it lasą mestelėjo tinklą ir pagavo už kelmo pasislėpusį krokodilą. Aštriadantis plėšrūnas bandė pragaužti tinkle skylę, bet veltui stengėsi, jis negalėjo nukąsti lininių virvių. Kas kita metalas, jis – minkštas, švelnus.

– Guru Guru, paleisk mane, išpildysiu tris tavo norus...

Guru Guru seniai laukė panašaus pasiūlymo, tiesa, pagalvodavo apie lašišą, zylę ar bent jau bebrą, bet tiko ir krokodilas.

– Gerai... Pirmas noras – visada būti su savo mylimąja Eleonora tai-koje ir ramybėje.

Tarsi spragtelėjus kojų pirštais prieš Guru Guru išdygo kapinių vaizdas. Du antkapiai Tibete, apsupti beprotiško grožio rašmenų, spalvotų

vėliavėlių ir panašios atributikos. Tibetietiški skaičiai kartu su raidėmis liudijo, kad tai – jo ir Eleonoros kapai.

– Krokodile... Tu ką?

– Na, visada, tai visada... Antras noras?

Guru Guru kiek susinervino. Reinkarnacija jis jau tikėjo, o datos buvo tolimos, tad lyg ir nėra ko nervintis.

– Ką gi, stebuklingasai žvėrie. Norėčiau mokėti visas pasaulio kalbas. Ir gyvūnų taip pat.

– Ar ne per daug nori? – pasirodė, kad krokodilas mirktelėjo šiaip jau nemirksinčią akį.

Ir staiga susiūbavo dangus po kojom, žemė virš galvos... A, tai Guru Guru pasijuto stovįs ant rankų. Galva užė nuo žodžių ir beprasmiškų skiemenų... Kiek vėliau choras nurimo, pradėjo aiškėti paskiri balsai... Puikus išradimas.

– Treeečias noras, – nuobodžiaudamas žiovavo reptilijus. – Sugalvok ką nors originalesnį. Beje, krokodilų kalbos tau neinstaliavau, pagal Krokodilų etikos kodeksą neturėjau teisės... Cha, cha, cha.

– Galima paskambinti draugui?

– Pirmyn, tik greitai.

Dravenis tarsi budėjo prie ragelio. Vietoj „alio“ pasigirdo caksėjimas, švilpesys ir murmėjimas. Paukščių kalba buvo tai, kaip paaiškėjo.

Apie dėmesį svajonių vazonams, kuriuose, deja, neauga skraidančios gėlės, – toks buvo trečiasis noras, kurį sunkoka apibūdinti žodžiais, juk pasufleravo Dravenis.

Vėjo žmonės gyvena audros debesyse

“And if we don’t make the decision ourselves, it’ll be made for us”.

Vėjo žmonės gyvena audros debesyse. Kartu su žaibo smūgiais jie krenta į žemę maištauti, kelti revoliucijas ir riaušes. Juos puošia ne ordinais ir medaliai, bet mėlynės ir randai. Tai – žmonės, išbridę iš beformės statistų minios, pilkos mokesčių mokėtojų masės. Guru Guru kartu su meteoritais ir ledokšniais nukrito iš itin agresyvaus debesies. Jo rankose blizgėjo armatūros strypas. Aukštas viesulo įvertinimas skverbėsi į Guru Guru kaukolės centrą ir virto viską griaušančiu energetiniu

sūkuriu. Įsiliejęs į taikią antirasistinę demonstraciją, jis neramiai dairėsi ieškodamas juvelyrinės parduotuvės.

Guru Guru eisenoje pastebėjo Eleonorą. Kažkas lūžo Guru Guru krūtinėje. Ne, tai nebuvo šonkaulis, bet armatūros strypas, dar neįmontuotas į krūtinę.

– Guru Guru, aš žinau, esi drąsus, bet nereikia smurto, – maldavo mergina.

Guru Guru numetė strypą, kuris klusniai nuriedėjo iki pat juvelyrinės parduotuvės. Nebūtina daužyti vitrinų: mylimai merginai galima nu-pirkti žiedą.

Besidairant prašmatnios parduotuvės, dėmesį patraukė ir kita mergina. Jos rankose buvo nedidukė, kompaktiška beisbolo lazda. Mergina neatrodė agresyviai, bet irgi dairėsi, kam čia padaryti demokratiją.

Guru Guru pro banguojančią minią prasibrovė iki merginos. Norint, kad išgirstų, teko gan bjauriai rėkti:

– Ką čia veiki?

– O tu?

– Kovoju už demokratiją.

– O aš negaliu kvėpuoti.

– Nejaugi sprendi pasaulio problemas?

– Ne, man astma. Be to, jaučiu egzistencinę krizę. Patiko pats šūkis.

– Krizė ir man.

Po tokio ar maždaug tokio dialogo (prastai girdėjosi abiem, gal žodžiai buvo visai kiti) jaunuoliai nudrožė gerti kavos, o gal arbatos. Kavinukėje, esančioje kiek toliau nuo rimtų įvykių, sėdėjo Dravenis ir skaitė nestorą, bet solidžiai atrodančią knygą. Dravenis atrodė itin mįslingas, vos linktelėjo, apsimetęs, kad nepažįsta Guru Guru, tad jaunimas prisėdo prie kito staliuko. Dravenis juos stebėjo.

Staiga atsivėrė durys ir į kavinę įbėgo uždususi Eleonora.

– Guru Guru, kur tu dingai?

– Susipažink, tai – garsi blogerė Aukšė Melagytė.

– Nereikia pristatinėti, visi žino šitą skandalistę!

– Kažką įdomaus matėte? – nudžiugo blogerė.

– Gerai, papasakosiu. Ką tik mačiau keistą tipą, sviedusį Molotovo kokteilį į knygyno langą. Jis rėkė: „Aš referentas, šalin kultūrą!“

– Bėgu filmuoti...

Auksė žaibiškai dingo, bet priartėjo Dravenis. Rankoje jis laikė šiek tiek apdegusią knygą: I. Kanto „Praktinio proto kritiką“.

– Draveni, liūdna stebėti šį vandalizmą.

– Kai liūdna, reikia ant krūtinės išstatuoruoti slibiną, ryjantį kraujuojančią širdį, – atsakė Dravenis.

– Kur rasti Šventą Jurgį, kad nudobytų slibiną?

– Guru Guru, man teko matyti paveikslą, kuriame Šventas Jurgis draugiškai šnekučiuojasi su slibinu... Atmink – išorėje nėra Švento Jurgio, jo reikia ieškoti savyje, šalia slibino.

– O jei jie gerai sutaria... Kas tuomet mūsų didžiausias priešas? Tik nesakyk, kad mes patys...

– Nesakysiu, tikrai nesakysiu... – atsiduso Dravenis.

Džinas (be butelio)

– Draveni, kažkas man sakė, kad horizonte bėga šernai. Nustebau. Niekada nesu matęs. Bet esu matęs delfinus. Ar horizontas plokščias? Kodėl jis taip atrodo, juk žemė nėra plokščia? – samprotavo Guru Guru.

– Taip, taip, artileristui – žemė plokščia, astronautui – rutulys, o poetui?

– Poetui Žemė – beformė, bekūnė, nemateriali materija, nedvasinga dvasia. O gal dvasinga nedvasia? Bet pirmiausia tai – gyvybė, kuri yra didžiausia vertybė. Nuo mažiausio akmenėlio, augaliuko iki džinų.

– Guru Guru, tu klysti, džinas priklauso ne nuo akmenėlio ar augaliuko, – džinas priklauso tik nuo lempos.

Ši (ne)esminė pastaba nustebino Guru Guru. Todėl jis su Eleonora apsilankė šviestuvų ir lempų parduotuvėje. Buvo daug visokių pakabinamų, pastatomų, net ir sieninių šviestuvų, bet Guru Guru liko šiek tiek nusivylęs.

– Nejaugi taip sunku išsirinkti šviestuvą? – stebėjosi Eleonora.

– Aš ieškau lempos su džinu, – atsakė Guru Guru.

– Kodėl tau prireikė džino?

– Noriu, kad jis pademonstruotų, kokia yra mūsų Žemė.

Ir čia, kur buvus, kur nebuvus, labiau gal ir nebuvus, priešais pasimatė lempa. Tiesa, į pasakų lempas su džinais nelabai panaši, bet į kitas dar mažiau panašesnė. Labiausiai panaši į Rubiko kubą, tik ne tokia marga. Sumokėjo už ją vos devynis devyniasdešimt devynis centus ir laimingas šovė namo...

Džinas gyvena kube, kurio nereikia perprasti. Džinas – tai noras tapti visagaliu kubinės lempos vergu (atseit, šeimininku). Pasakų džinas įkalintas ne lemposje, o banke, biržoje, departamente, ministerijoje, solidaus verslo biure. Visur, kur sukasi lengvi pinigai. Todėl galima teigti, kad džinas – tai socialinis ekonominis reiškiny, nieko bendro neturintis su magija.

Guru Guru kubinę lempą atidavė Draveniui, kuris, savo ruožtu, – valkatai, konteineryje ieškančiam civilizacijos išmestų vertybių. Tegul nevykėlis tampa džinu, lempos vergu.

Po kiek laiko rajone pasklido gandas, kad valkata tapo žymiu politiku, oligarchu, tačiau (turbūt per klaidą) atsivertė į kargo kultą ir išvyko gyventi pas kanibalus.

Vilnius, 2020 m.

Peleckis Mindaugas, Lyva Algimantas

ATRANDANTYS: didysis žaidimas. – Saulės Titnagas, 2024. – 388 p.

ISBN 978-609-8207-26-2

Nors tų penkių knygų viršelyje dviejų autorių vardai, bendraautoris Algimantas Lyva pažymi, kad ir *Didįjį žaidimą* sugalvojo, ir užrašant tą grandiozinį projektą „šios keistos simfonijos dirigentas“ buvo vienas – Mindaugas Peleckis (1975-2023). Be to, Mindaugo dėka „kūrybinis procesas netapo padrika įvykių, apmąstymų, minčių galerija“, nes „jis žvelgė giliau, norėdamas pakilti aukščiau koncepcijų ir siužeto traktuočių“. Bendraautoris neslepia, jog „neįmanoma aprėpti neapbrėptą, paaiškinti Mindaugo fantazijos gelmių“.

Mindaugas PELECKIS, Algimantas LYVA

ATRANDANTYS

didysis žaidimas

Redaktorius *Leonas Ringuva*

Maketavo *Linas Janonis*

Pirmajame viršelyje panaudota:

Juozas Bagdonas (1911-2005). Abstrakcija. Drobė, aliejus, 934x833.

Leido ir spausdino UAB „Saulės Titnagas“, Vasario 16-osios g. 52, Šiauliai.

www.saulestitnagas.com